

ՆՈՐ

L

ԿՏԱԿԱՐԻՆ

ՏԵԱՌՆ

ՅԻՍՈՒՍԻ

45548

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԱՅԻՆ ԿՏԱԿԱՐԻՆ

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ

1909

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ
 ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ
 Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ
 ԿՏԱԿԱՐԻՆ
 ՏԵԱՌՆ
 ՅԻՍՈՒՍԻ
 1909
 ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Ներքև ՂԱԶԻԿԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

ԱԳՆԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԵՒԱՑՈՒ (1000-1048)

ԳՐԱՏՈՒՆ ԶԵՆՈՐՆԵ ԳԻՐԻՄՈՒՆ, ԱՆՎԵՄԵՆԻ, ԳՐԱՌԻ,

ԴՐԱՏԵՐԻՑ ԶԵՆՈՐՆԵ, ՔԵԲԵՑԵԱՆՈՒԹԵՆ ԳՐԱՏՈՒՆ,

ԱՄՍԻԿԱՄ ԶԵՆՈՐԻ ԶԵՆՈՐՇԻՅԻՆ ԶԵՆՈՐՇԻՅԻՆ ԶԵՆՈՐՇԻՅԻՆ,

Ն. ՂԱԶԻԿԱՆ ԿՆԱՆՆԵՐՍԻՑԻՍԻՍ, ԶԵՆ. ԵՄՄԱՆ, ՔԵՅԻ,

ՕՂՋԱՆԿԻ ՏՆՎԱԿԻՆ, ԵՄՄԱՆՅՈՒՆԻ, ԵՄՄԱՆ, ԵՄՄԱՆ, ԵՄՄԱՆ,

ՅԱՆՎԱՆՈՒԹԻՆԻՍՏՐԱՊՈՒՆՆԵՐ, ՔԱՆԱԿ, ԶԵՆՈՐ, Ն.Գ.

8001

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

	Գլ.	Կը	Գլ.	Եր.
Ըստ Մատթեոսի	28	16	28	1
Ըստ Մարկոսի	»	16	»	92
Ըստ Լուկասու	»	24	»	149
Ըստ Յովհաննու	»	21	»	243
Գործք Առաքելաց	»	28	»	316

ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Առ Հռովմայեցիս	»	16	»	411
Առ Կորնթացիս Ա.	»	16	»	451
Առ Կորնթացիս Բ.	»	13	»	489
Առ Փաղասացիս	»	6	»	515
Առ Եփեսացիս	»	6	»	528
Առ Փիլիպպեցիս	»	4	»	541
Առ Կողոսացիս	»	4	»	551
Առ Թեոսղոնիկեցիս Ա.	»	5	»	560
Առ Թեոսղոնիկեցիս Բ.	»	3	»	568
Առ Տիմոթեոս Ա.	»	6	»	573
Առ Տիմոթեոս Բ.	»	4	»	584
Առ Տիտոս	»	3	»	592
Առ Փիլիմոն	»	1	»	597
Առ Եփրսյեցիս	»	13	»	698

ԹՈՒՂԹ

Յահրու Ընդհանրական	»	5	»	628
Պետրոսի Ա.	»	5	»	638
Պետրոսի Բ.	»	3	»	649
Յովհաննու Ա.	»	5	»	656
Յովհաննու Բ.	»	1	»	666
Յովհաննու Գ.	»	1	»	668
Յուդայի Ընդհանրական	»	1	»	670
Յայտնութիւն Յովհաննու	»	22	»	673

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 **Տ**իրք ծննդեան Յիսուսի Գրիսաուսի, Դաւիթի որդւոյն, Արքաճամի որդւոյն:
- 2 Արքաճամ ծնաւ Իսաճակը. Իսաճակ ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ Յուդան ու անոր եղբայրները.
- 3 Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան Թամարէ. Փարէս
- 4 ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ Արամը. Արամ ծնաւ Աֆինադարը, Ամինադար ծնաւ Նատանը. Նատան
- 5 ծնաւ Սաղմոնը. Սաղմոն ծնաւ Բոսոր Ռախաբէ. Բոս
- 6 ծնաւ Ովբէդը Հուլէ. Ովբէդ ծնաւ Յեսայն. Յեսայն ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Դաւիթ թագաւորը
- 7 ծնաւ Սողոմոնը Ուրիայի կնիջմէն. Սողոմոն ծնաւ
- 8 Ռորովամը. Ռորովամ ծնաւ Աբիան. Աբիա ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովափատը. Յովափատ ծնաւ
- 9 Յոլրամը. Յոլրամ ծնաւ Ողիան. Ողիա ծնաւ Յովաթամը. Յովաթամ ծնաւ Աբազը. Աբազ ծնաւ Եղեկիան. Եղեկիա ծնաւ Մանասէն. Մանասէն ծնաւ
- 10 Ամոնը. Ամոն ծնաւ Յովսիան. Յովսիա ծնաւ Յեքոնիան ու անոր եղբայրները Բաբելոնեան գերութեան
- 12 ատենները. Բաբելոն գերութեան երթողնէն ետե Յեքոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը. Սաղաթիէլ ծնաւ Զորա-

բէլը. Զօրաբարէլ ծնաւ Աբիուգը. Աբիուգ ծնաւ
 14 Եղիակիմը. Եղիակիմ ծնաւ Ազովը. Ազովը ծնաւ
 Սադովիլը. Սադովիլ ծնաւ Աբքնը. Աբքն ծնաւ Եղի-
 15 ուգը. Եղիուգ ծնաւ Եղիազարը. Եղիազար ծնաւ
 16 Մատթանը. Մատթան ծնաւ Յակոբը. Յակոբ ծնաւ
 զՅովսէփ, զայրն Մարիամայ, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ
 17 կ'ըսուի Քրիստոս: Աբգ ըստը ազգերը Աբրահամէ մինչև
 Գաւիթ տասնըջորս ազգ, և Գաւիթէ մինչև Բա-
 18 բելունեան գերութիւնը տասնըջորս ազգ, ու Բարեւնե-
 եան գերութեանն մինչև Քրիստոս տասնըջորս ազգ:
 18 Եւ Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը այս կերպով էր.
 անոր մայրը Մարիամ Յովսէփի նշանուած, գեւ-
 19 իրարու քով չեկած՝ Սուրբ Հոգիէն յղացած գրա-
 20 նուեցաւ: Եւ Յովսէփ անոր այրը արգար Ժոզֆ ըլլա-
 21 ցով ու չուզելով որ զանկիկա խոյստուակ ընէ, մտա-
 22 ծեց որ ծածկաբար արձակէ զանկիկա: Եւ քանի որ
 անկիկա այս Բաբել կը մտածէր, ահա Տերօջը հրեշտակը
 երազի մէջ երեւցաւ անոր՝ ու ըսաւ, Յովսէփ, Գա-
 23 ւիթի որդի, մի վախնար քեզի առնել քու Մարիամ
 կինդ, վասն զի անոր ներսիդին ծնածը Սուրբ Հոգի-
 24 էն է, եւ որդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը
 *Յիսուս դնես, քանզի անկիկա իր ժողովուրդը իրենց
 22 մեղքերէն պիտի փրկէ: Եւ այս ամէնը եղաւ, որպէս
 զի կատարուի Տերօջմէն ըսուածը մարգարէին ձեռ-
 23 քով, որ կ'ըսէ, Ահա կայր պիտի յղանայ ու որդի
 պիտի ծնանի, և անոր անունը Էմանուէլ պիտի կո-
 24 չնէ, որ կը թարգմանուի Աստուած մեզի հետ: Եւ
 Յովսէփ քուսնէն արթննալով ինչպէս Տերօջը հրեշ-

*Այսինքն, Փրկիչ

տակը իրեն հրամայեց, այնպէս ըրաւ ու իր կինը քօնե
 25 աւաւ. եւ չէր գիտեր զանկիկա՝ մինչև իր անդամիկ
 որդին ծնաւ, ու անոր անունը Յիսուս գրաւ:

ԳԼ. Բ

1 Աւ երբ Յիսուս ծնաւ Հրեատտանի Բեթլէհէմին մէջ
 Հերովդէս թագաւորին օրերը, ահա արեւելքէն մն-
 2 գեր եկան Նրուսաղէմ, Աւ ըսին, Ո՞ր անգ է ան՝ որ
 Հրեաներուն թագաւոր ծնաւ. վասն զի մեկը արե-
 3 վելքի մէջ անոր ատողը տեսնեք, ու եկանք անոր
 4 երկրպագութիւն ընելու: Աւ երբ Հերովդէս թագա-
 5 վորը լսեց, խոսկեցաւ, և ըստը Նրուսաղէմ իրեն
 6 հետ եւ ժողովելով ըստը քահանայապետները ու
 7 ժողովուրդին գպիրները, հարցուց անոնց թէ Քրիս-
 8 տոսը ո՞ւր պիտի ծնանի: Անոնք ալ իրեն ըսին, Հրե-
 9 տատանի Բեթլէհէմին մէջ. վասն զի այսպէս գըր-
 10 ուած է մարգարէին ձեռքով. Եւ գուշ, Բեթլէհէմ,
 11 Յուդայի երկիրը, Յուդայի եղիաններուն մէջ ընաւ
 12 պղտիկ մը չեւ. վասն զի քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ
 13 որ իմ Խորայէլ ժողովուրդս պիտի հովսէ: Այն ա-
 14 տան Հերովդէս ծածկաբար մեղերը կանչեց, ու ատու-
 15 զեց անոնցմէ ատողին երեւցած տանը. կը զաննեք
 16 Բեթլէհէմ զրկելով ըսաւ, Գացեք ստողը իմացէք
 17 այն մանուկին վրայով, ու երբ գտնէք, ինծի խնա-
 18 ցուցէք, որպէս զի ես ալ գամ, անոր երկրպագու-
 19 թիւն ընեմ: Աւ երբ անոնք թագաւորէն այս Բաբել
 20 լսեցին, դացին. և ահա այն ատողը զոր արեւելքի
 մէջ տեսեր էին, անոնց առջեւէն դնաց, մինչև եկաւ
 10 կեցաւ մանուկին եղած անգին վրայ: Երբ տեսան

11 աստղը, շատ մեծ ուրախութիւնով ուրախացան: Եւ
 ասունը մտնելով՝ տեսան մտնուողը իր մօրը Մարիամի
 հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, և իրենց
 դանձերը բանալով՝ ընծաներ առին անոր, սակի ու
 12 կնգրուկ և զմուսա: Ու հրաման առնելով երազի
 մէջ, որ նորէն Հերովդէսի չդառնան ուրիշ ճամ-
 րով դացին իրենց երկիրը:

13 Ու երբ անկէ դացին անոնք, ահա Տերոջը հրեշ-
 տակը երազի մէջ երեւցաւ Յովսէփի ու ըսաւ, Ելիր,
 առ մտնուողը ու անոր մայրը, ու Եղիպտոս փախիր,
 և հոն կեցիր մինչև ևս քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս
 14 պիտի փնտռէ այդ մտնուողը կորսնցնելու համար: Ան
 ալ ելաւ, մտնուողը ու անոր մայրը գիշերով առաւ և
 դնաց Եղիպտոս, ու մինչև Հերովդէսի մահը հոն էր:
 15 Որպէս զի կատարուի Տերոջմէն ըսուածը մարգարէին
 ձեռքով, որ կ'ըսէ, Եղիպտոսէ կանչեցի իմ որդիս:
 16 Այն ատեն երբ տեսաւ Հերովդէս թէ *խարուե-
 ցաւ մաքերէն, սաստիկ որդողեցաւ, ու զրկեց ջար-
 քեց Բեթլէհէմի և անոր ամէն սահմաններուն մէջ
 գտնուած ըսորը տղաքը՝ երկու տարեկան և անկէ
 վար, այն ժամանակին համեմատ զոր մոգերէն ստու-
 17 դեց: Այն ատեն կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին
 ձեռքով ըսուածը, որ կ'ըսէ, Ռամայի մէջ ձայն մը
 18 լսուեցաւ, որը, լըց ու մեծ կոծ. Ռաքել կու լար իր
 տղոցը համար, ու չէր ուզէր մխիթարուիլ, վասն զի
 չկային:

19 Ու երբ Հերովդէս մեռաւ, ահա Տերոջը հրեշտակը
 20 Եղիպտոս երազի մէջ Յովսէփի երեւցաւ, Ու ըսաւ,

*Յուս. ծաղրուեցաւ

Ելիր, առ մտնուողը ու անոր մայրը, և դնա Իսրայէլի
 երկիրը, քանզի մեռան անոնք որ մտնուկին կեանքը
 21 կը փնտռէին: Ան ալ ելաւ, մտնուողը ու անոր մայրը
 22 առաւ և եկաւ Իսրայէլի երկիրը: Իսկ երբ լսեց թէ
 Արքեղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
 Հերովդէսի տեղ, վախցաւ հոն երթալու, ու երազի
 մէջ պատգամ առնելով՝ Գայլիէայի կողմերը դնաց:
 23 Եւ եկաւ Նազարէթ ըսուած քաղաքը ընտանեացու,
 որպէս զի մարգարէներուն խօսքը կատարուի՝ թէ
 Նազովրեցի պիտի կոչուի:

ԳԼ. Գ.

1 Այն օրերը Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, ու Հրէաս-
 2 տանի անապատին մէջ կը բարոզէր, Ու կ'ըսէր,
 Ապաշխարեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
 3 մտնեցած է: Այսան զի տիկիա ան է՝ որու համար
 Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ,
 Անապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տերոջը ճամբան
 4 պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շահեցէք: Եւ այս
 Յովհաննէսը իր հանգրծը ուղտի մազէ, ու իր մէջքը
 կաշիէ դօտի ունէր. և իր կերակուրը մարտիս ու վայ-
 5 րենի մեղր էր: Այն ատեն Երուսաղէմ՝ և ըսորը Հրէ-
 6 տոսան ու Յորդանանու ըսոր կողմերը իրեն կ'իյլէ-
 7 ին, Եւ կը մկրտուէին իրմէ Յորդանանու մէջ, ու
 8 չիլ: Ուրեմն ապաշխարութեան արժանատուը պտուղ

9 բերեք. Եւ մի խորհիք դուք ձեր ներսիդին ըսել. [Թէ
 Մենք Քրիստոսի հայր՝ Արքայազանը ունինք. քանզի կ'ըսեմ՝
 10 ձեզի որ Աստուած կարող է այս քարերէն Արքայազանի
 մասին քով կը գրուի. ուստի ամէն ծառ որ լարի
 11 պատու չըրեր, կը կարուի ու կրակը կը ձգուի: Ես
 ձեզ ջրով կը մկրտեմ՝ ապաշխարութեան համար,
 12 պիտի մկրտէ Հոգւով Սբարով ու կրակով: Որուն հե-
 ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կողմ պիտի մտքէ. ու իր
 ցորենը համարը պիտի ժողլէ, և յարդը պիտի պլըէ
 չմարող կրակով:

13 Այն ատեն Յիսուս Գալիլեայէ Յորդանան եկաւ
 14 Յովհաննէսի, որպէս զի անկէ մկրտուի: Եւ Յովհան-
 նէս կ'արգիլէր զանկիս ու կ'ըսէր, Ինձի՛ պէտք է որ
 15 քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն ինձի՛ կու դաս Յիսուս
 պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Թող սուր հե-
 մա, վասն զի այդպէս կը վայելէ մեզի որ ըսլը ար-
 դարութիւնը կատարենք. ետքը թող տուաւ անոր:

16 Ու երբ Յիսուս մկրտուեցաւ, շուտ մը ջուրէն դուրս
 ելաւ, և ահա երկինք անոր ըսցուեցաւ, ու տեսաւ
 Աստուծոյ Հոգին որ աղանձի պէս կ'իջնէր, ու կու
 17 դար իր վրայ: Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ որ
 կ'ըսէր, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւանք եմ:

ԳԼ. Դ

1 Այն ատեն Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սաբ-
 2 Հոգիէն, որպէս զի Սասանայէ փորձուի. Եւ քառա-

աւն ցորեկ ու քառասուն զիշեր ծով պահելէն ետ-
 քը անօթեցաւ:

3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ, Եթէ դուն
 Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ այս քարերը հաց ըլլան:

4 Անկիս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գրուած է թէ
 Ոչ միայն հացով կ'պարի մարդ, հապա այն ամէն
 խօսքով որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ:

5 Այն ատեն Սասանայ տուաւ ասրաւ զանկիս
 սուրը քաղաքը, և կայնեցուց զանկիս ասճարին աշ-
 6 տարակին վրայ, Ու ըսաւ անոր, Եթէ դուն Աստու-
 7 ծոյ Որդին ես, քեզ ալէ վար ձգէ, վասն զի գրուած
 է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ քեզի հա-
 մար, ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
 7 որպէս զի ջրվայ թէ սաբք քարի զարնես: Յիսուս
 ըսաւ անոր, Դարձեալ գրուած է թէ Քու Տէր Աստ-
 ուածդ չփորձես:

8 Սասանայ նորէն տուաւ հանեց զանկիս խիստ
 ըսարձը լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի
 9 ըսարձը թագաւորութիւնները ու անոնց փառքը. Ու
 ըսաւ անոր, Ասմիք ամէնը քեզի կու տամ, եթէ իյ-
 10 նաս՝ ինձի երկպառութիւն ընես: Այն ատեն Յիսուս
 ըսաւ անոր, [Ետիս] զնա, Սասանայ, վասն զի գր-
 ուած է թէ Քու Տէր Աստուծոյդ երկպառութիւն
 11 ընես, ու միայն զանկիս պաշտես: Այն ատեն Սա-
 տանայ զանկիս թողուց. և ահա հրեշտակներ եկան
 ու անոր սպասաւորութիւն կ'ընէին:

12 Եւ երբ լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մտանուեցաւ,
 13 ելաւ զնաց Գալիլեա, Ու ձգելով Նազարէթը, եկաւ
 ընտանեցաւ Կափառնայում, ծովէզերեայ քաղաք,
 2 Զարուղանի ու Նեփթաղիսի սահմաններուն մէջ:

14 Որպէս զի կատարուի Եսայի մտադարեին ձեռքով
 15 ըստած խօսքը, Չարուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի
 երկիրը, ծովու ճամբով Յորդանանու անդիլի կողմը
 16 Հեթանոսաց Գալիլէան. Խաւարի մէջ նստող ժողո-
 վուրդը մեծ լըյս տեսաւ, և լըյս ծագեցաւ անոնց՝
 որոնք մոհուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին:
 17 Անկէ ետե Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել Ապաշխա-
 րեցէք, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը մօտ է:
 18 Երբ Յիսուս Գալիլէացոց ծովուն քովերը կը
 պտըտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ, Պետրոս կոչ-
 ուած Սիմոնը և անոր եղբայրը Անդրէասը, որոնք
 19 ծովը ուռկան կը ձգէին, վասն զի ձկնորս էին. Եւ
 ըսաւ անոնց, Իմ ետեէս եկէք, ու ձեզ մտադոց սը-
 20 արդ ընեմ: Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները թո-
 21 ղաւցին ու անոր ետեէն դացին: Եւ անկէ յառաջ
 երթալով տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ, Ջեբեդ-
 եան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, նա-
 ւին մէջ իրենց հօրը Ջեբեդէոսի հետ, երբ իրենց
 ուռկանները կը կարկատէին. ու կանչեց զանոնք.
 22 Անոնք ալ շուտ մը նաւը ու հսոյրերնին թողաւցին
 ու անոր ետեէն դացին:
 23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլէա պարտերով, կը սորվե-
 ցըներ անոնց ժողովարաններուն մէջ, և արքայու-
 թեան աւետարանը կը քարոզէր, ու ժողովուրդին
 մէջի տաէն կերպ հիւանդութիւնները ու տաէն կերպ
 24 ցուերը կը բժշկէր: Եւ անոր համբաւը բոլոր Սիւ-
 ըիա տարածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդ-
 ները որոնք կերպ կերպ ցուերով ու տանջանքներով
 կը նեղուէին, և դիւահարները ու լուսնոտները և
 25 անգամաւոյճները. ու բժշկեց զանոնք: Եւ շատ ժո-

ղովուրդներ անոր ետեէն կ'երթային, Գալիլէայէ ու
 Գեկապոլիսէ և Նրուսաղէմէ ու Հրէաստանէ և Յոր-
 դանանու անդիլի կողմէն:

ԳԼ. Ե

1 Եւ տեսնելով ժողովուրդները, լեւը ելաւ. ու երբ
 2 նստաւ հռ, իր աշակերանները քովը դացին. Եւ իր
 բերանը բանալով կը սորվեցներ անոնց ու կ'ըսէր:
 3 Երանի՛ հոգւով աղքատներուն, վասն զի երկինքի
 4 թագաւորութիւնը անոնցն է: Երանի՛ սգաւորնե-
 5 բուն, վասն զի անոնք պիտի միխթարուին: Երանի՛
 6 հեղերուն, վասն զի անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը:
 7 Երանի՛ անոնց որ անօթի ու ծարաւ են արդարու-
 8 թիւն, վասն զի անոնք պիտի կշտանան: Երանի՛
 9 ողորմածներուն, վասն զի անոնք ողորմութիւն պի-
 10 տի դանեն: Երանի՛ անոնց որ սրտով մաքուր են,
 11 վասն զի անոնք պիտի տեսնեն զԱստուած: Երանի՛
 12 խաղաղութիւն ընողներուն, վասն զի անոնք Աստու-
 13 ծոյ սրդիներ պիտի կոչուին: Երանի՛ անոնց որ հա-
 14 լածուած են արդարութեան համար, վասն զի եր-
 15 կինքի թագաւորութիւնը անոնցն է: Երանի՛ է
 16 ձեղի, երբ կը նախատեն ձեզ ու կը հաղածեն, և սուտ
 17 տեղը ամէն կերպ դէշ խօսքեր կը խօսին ձեր վրայ
 18 ինծի համար: Յնծայեք և ուրախ եղէք, վասն զի ձեր
 19 վարձքը շատ է երկինքը. քանզի այս կերպով հա-
 20 լածեցին ձեզմէ առաջ եղած մտադարեները:
 21 Գուք էք երկրի աղը. հապա եթէ աղը իր համը
 կորսնցնէ, ինք ինչո՞վ պիտի աղուի. անկէ ետե բանի
 մը չգար, միայն թէ դուրս ձգուելու և մտադոց սա-

14 քին տակ կոխուելու: Իսուք էք աշխարհի ըյսը: քաղաք մը որ լեռան վրայ կեցած է, չկրնար պահուիլ:

15 Ու ճրագը չեն վառեր և դներ գրուանի տակ, հաստ աշտանակի վրայ, և ըյս կու տայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն: Այնպէս թող լուսաւորէ ձեր ըյսը մարդոց առջև, որ տեսնեն ձեր բարի գործերը, ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է:

17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարդարէնքը աւերելու: չեկայ աւերելու, հաստ կատարելու:

18 Քանզի ճշմարտագէտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Մինչև երկինք ու երկիր անցնին, օրէնքն յովս մը կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի, մինչև բոլորն ալ կատարուին:

19 Ուստի ով որ այս ամենափոքր պատուերանքներէն մէկը աւրէ, ու մարդոց այնպէս սորվեցնէ, անկիս ամենափոքր պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեան մէջ: Ըսյց ով որ ընէ և սորվեցնէ, անկիս մեծ պիտի կոչուի երկինքի թագաւորութեանը մէջ:

20 Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի, եթէ ձեր արդարութիւնը դպիրներուն ու փարիսեցիներուն աբարտութենէն աւելի չըլլայ, բնաւ պիտի չմտնէք երկինքի թագաւորութիւնը:

21 Լսեր էք որ լուսեցաւ առաջիններուն, Սպանութիւն մի ըներ. և ով որ սպանութիւն ընէ, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ իր եղբորը պարապ տեղը սրգոյի, դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ իր եղբորը Յիմար ընէ, ասեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ. և ով որ եւ երբոր Սնիտ ընէ, դեհէնի կրակին

23 պարտաւոր պիտի ըլլայ: Ուրեմն, եթէ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես, ու հոն միտքդ դայ թէ քու

24 եղբայրդ քեզի դեմ՝ լան մը ունի, Հոն ձգէ քու ընծադ սեղանին առջև, և դնա առաջ քու եղբորդ հետ հաշուուէ, ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մտաւարանես: Քու սոխիդ հետ շուսով միտարանէ, քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջ ես, չըլլայ որ քու սոխիդ քեզ դատաւորին մտանէ, և դատաւորը դատահարէ, և բանար ձգուիս: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, Պիտի չելլես անկե՝ մինչև որ վերջին նաքարակտար չվճարես:

27 Լսեր էք որ լուսեցաւ*, Ծնութիւն մի ըներ:

28 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ*, Ով որ կին մարդու կը նայի անոր ցանկանալու համար, ալ անկիս իր սրտին

29 մէջ շնութիւն ըրաւ անոր հետ: Արդ եթէ քու աջ աչքդ քեզ կը դայթակղեցնէ, հանէ զանկիս ու քեզմէ՝ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը

30 չձգուի: Եւ եթէ աջ ձեռքդ քեզ կը դայթակղեցնէ, կարէ զանկիս ու քեզմէ՝ ձգէ. վասն զի աղէկ է քեզի որ անդամներէդ մէկը կորսուի, ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի: Իբար, լուսեցաւ թէ Ով որ իր կինը կ'արձակէ, թող անոր արձակման

32 թող թայ: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ՝ թէ Ով որ իր կինը կ'արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի, ինք պատճառ կ'ըլլայ անոր շնութիւն ըներուն, և ով որ այն արձակուածը առնէ, շնութիւն կը գործէ:

33 Իարձեալ լսեր էք որ լուսեցաւ առաջիններուն, Սուտ երդում մի ըներ, հաստ ըրած երդումներդ

34 վճարէ Տէրոջը: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Ամենեւին եր-

*Որտե՞ս է Կատարէն, առաջիններուն

42 Դու՛մ մի ընէք, ոչ երկինքի վրայ՝ որ Աստուծոյ ա-
 35 թառն է, Եւ ոչ երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն
 պատուանդանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ
 36 թագաւորին քաղաքն է. Եւ ոչ քու գլխուդ վրայ
 երդում ընես, վասն զի չես կրնար մէկ մտալ ճերմկը-
 37 նել կամ սեցնել: Հասար ձեր խօսքը ըլլայ այսն
 այս, և ոչը՝ ոչ. ու ասկէ աւելին չարէն յաւաջ
 կու դայ:

38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք, ու ախ-
 39 ապի տեղ ախապ: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Չարին
 հակառակ մի կենաք, հասար եթէ մէկը սպտակ մը
 40 զարնէ աջ ճնօտիդ, դարձաւր անոր միւսն ալ: Եւ
 մէկը որ կ'ուզէ քեզի հետ դաս վարել ու քու շա-
 պիկդ առնել, թող տուր անոր Կ՝ուզէր քու ալ:
 41 Եւ սիլ որ քեզ պահակ բռնէ ու մըն մը ճամբայ
 42 քէ, դնա անոր հետ երկու: Քեզմէ ուզողին տուր,
 ու երես մի դարձներ անկէ՝ որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ
 առնել:

43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ, Քու ընկերդ սիրես ու
 44 թշնամիդ ատես: Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ, Սիրեցէք
 ձեր թշնամիները, որ հնեցէք ձեզ անհիծողները, բարի
 ըրէք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, և աղօթք ըրէք անոնց
 45 համար որ ձեզ կը չարչրկեն ու կը հալածեն. Որպէս
 զի ձեր երկնաւոր Հօրը որդիներն ըլլաք. վասն զի իր
 արեւը կը ծագեցնէ թէ՛ չարերուն և թէ՛ բարիներ-
 46 թէ՛ մեղաւորներուն վրայ: Վասն զի եթէ դուք ձեզ
 սիրողները սիրէք, ի՞նչ վարձք կ'առնեաք. չէ՞ որ
 47 մեղաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն: Եւ եթէ միայն ձեր
 եղբայրներուն բարեւ սաք, ի՞նչ աւելի կ'ընէք քեզ:

48 Ի՛նչէն. չէ՞ որ մեղաւորներն ալ նոյնը կ'ընեն: Ու-
 ընմն դուք կատարեալ եղէք, ինչպէս ձեր երկնաւոր
 Հօրն ալ կատարեալ է:

ԳԼ. Զ

1 Չգոյշ եղէք որ ձեր սղորմութիւնը մտրդոց առջև
 չընէք՝ անոնց երեւալով համար, եթէ ոչ՝ վարձք չէք
 2 առնէր ձեր Հօրմէն որ երկինքն է: Ուստի երբ սղոր-
 մութիւն կ'ընես, առջևդ փող մի հնչեցնէր, ինչ-
 պէս կեղծաւորները ժողովարաններուն ու փողոցնե-
 րուն մէջ կ'ընեն, որպէս զի մտրդոցմէ փառաւոր-
 3 ուին. Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը
 4 առած կ'ըլլան: Իսկ դուն երբ սղորմութիւն կ'ընես,
 ձախ ձեռքդ թող չգլխանայ աջ ձեռքիդ ինչ գոր-
 5 ձելը. Որպէս զի քու սղորմութիւնդ գաղտուկ ըլլայ,
 և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտա-
 նագէս հասուցում պիտի ընէ:

6 Ու երբ աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն նման
 չըլլաս, որոնք կը սիրեն ժողովարաններու մէջ ու
 հրապարակներուն անկիւնները կայնելով աղօթք
 ընել, որպէս զի մտրդոց երեւան. Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 7 ձեզի, Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան: Իսկ
 դուն երբ աղօթք կ'ընես, մտիք քու ներքին սենեակդ
 ու դուռդ դոցէ, և աղօթք ըրէ քու Հօրդ որ գաղ-
 տուկ տեղ է քեզմէ. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը
 տեսնէ, քեզի յայտնագէս հասուցում պիտի ընէ:

8 Ու երբ աղօթք կ'ընէք, հեթանոսներուն պէս շատա-
 խօս մի ըլլաք, վասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ
 9 խօսելուն համար պիտի լսուին: Ուրեմն անոնց չմտա-
 նէք, վասն զի ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը գիտէ:

- 9 դեռ դուք իրմէ չհանդրած: Ուստի այսպէս աղօթք ըրէք դուք:
- Ով Հայր մեր որ երկինքն էս, քու անունդ սուրբ ըլլայ. Գու թագաւորութիւնդ գայ. քու կամքդ ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի վրայ: Մեր ամէն օրուան հացը այսօր մեզի տուր. Եւ մեզի ներէ մեր պարտքերը, ինչպէս մէնք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն. Ու մեզ փորձութեան մի ասնիք, հապա չարէն մեզ աղատէ. քանզի քու կող է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեանս: Ամէն:
- Վասն զի եթէ դուք ներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի կը ներէ:
- Հապա եթէ դուք չներէք մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ ձեզի չներեր ձեր յանցանքները:
- Ու երբ ծով կը պահէք, կեղծաւորներուն պէս արտումերես մի ըլլաք. քանզի իրենց երեսները կ'աւրեն որպէս զի մարդոց երեւնան թէ ծով կը պահեն. Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Աննք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան: Բայց դուն երբ ծով կը պահես, գլուխդ օծէ ու երեսդ լուս, Որպէս զի մարդոց ծով՝ պահողի պէս չերեւնաս, հապա քու Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ էք գործուի. և քու Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի հատուցում պիտի ընէ:
- Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի գիղէք, ուր ցեցը ու ժանդը կ'ապականեն, և ուր դողերը պար կը ծահեն ու կը գողնան. Հապա ձեզի գանձեր գիղէցէք երկինքը, ուր ոչ ցեցը և ոչ ժանդը կ'ապականէ,

- 21 ու ոչ դողերը պար կը ծահեն և կը գողնան: Քանզի ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ:
- Մարմինն ճրագը աչքն է. հապա եթէ քու աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ լուսուոր կ'ըլլայ:
- Բայց եթէ քու աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ մութ կ'ըլլայ. ուրեմն եթէ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է, ալ այն խաւարը սրչափ է: Մարդ մը չկրնար երկու տէրջ ծառայութիւն ընել. վասն զի կամ՝ մէկը մեզի պիտի տատէ և միւրը սիրէ, կամ՝ մէկուն պետի յարի՝ և միւրը պիտի արհամարհէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու մամնայի: Ուստի կ'ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար թէ ի՞նչ պիտի ուտէք, կամ ի՞նչ պիտի խմէք. ոչ ալ ձեր մարմիններուն համար թէ ի՞նչ պիտի հագնիք. չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հառուստէն: Նայեցէք երկինքի թռչուններուն որոնք ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն և ոչ ամբարի մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ զանոնք. չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լուս էք: Հիմա ձեզմէ սով կընայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
- Կանգուն մը աւելցնել: Ու հագուստի համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք. նայեցէք գաշտի շուշաններուն, ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մանեն:
- Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ մէկուն պէս չհագուէ:
- Եւ: Ուստի եթէ գաշտի խոտը, որ այսօր կայ և վաղը փոււր կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հագուեցնէ, հապա սրչափ աւելի ձեզ, թերահաւատ-

*Որտե՞ս, քեզի յայտնապէս

*Կամ, մէկը պիտի մեծարէ

31 ներս: Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ բռնելով, Ի՞նչ պիտի ու-
տենք, կամ Ի՞նչ պիտի խմենք, կամ Ի՞նչ պիտի
32 հագնինք: (Քանզի այդ բոլոր բաները հեթանոսները
կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկնաւոր Հայրը գիտէ՝
33 թէ այդ բոլոր բաները ձեզի պէտք են: Բայց առաջ
խնդրեցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր
արդարութիւնը, ու այդ բոլոր բաներն ալ ձեզի
34 պիտի արուին: Ուստի վաղուան համար հոգ մի ընէք,
վասն զի վաղուան օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ՝
հերկք է օրուան իր նեղութիւնը:

ԳԼ. Է

1 Մի դատէք, որպէս զի չգատուէք: (2) Քանզի ի՞նչ
դատատաննով որ դատէք, ա՛նալ պիտի դատուիք, և
ի՞նչ չափով որ չափէք, ա՛նալ պիտի չափուի ձեզի:
3 Եւ ինչո՞ւ քու եղբորդ աչքին մէջի շուղը կը տես-
4 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր: Կամ
ինչպէս կընստ բռել քու եղբորդ, Թող տուր աչքիդ
շուղը հանեմ. և ահա քու աչքիդ մէջ դերան կայ:
5 Կեղծաւոր, առաջ քու աչքիդ դերանը հանէ, ու
ետքը պարզ պիտի տեսնես եղբորդ աչքէն շուղը
հանելու:
6 Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր մարդա-
րեաները խողերուն առջև մի ձգէք, որպէս զի սա-
քերեսն սոսկ չկրիկատեն զանոնք, ու դառնան ձեզ
պատաւեն:
7 Խնդրեցէք, և պիտի տրուի ձեզի. փնտուեցէք, և
պիտի գտնէք. դարձ զարկէք, և պիտի բացուի
8 ձեզի. վասն զի ամէն ոյլ որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և

ույլ որ կը փնտուէ՝ կը գտնէ, և ոյլ որ դարձ կը
9 զարնէ՝ պիտի բացուի անոր: Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝
որմէ իր որդին եթէ հաց ուղէ, միթէ քո՞ր պիտի տայ
10 անոր. Եւ կամ եթէ ձուկ ուղէ, միթէ օ՞ձ պիտի
11 տայ անոր: Ուստի եթէ դուք որ չար էք, ձեր գաւազ-
ներուն աղէկ ընծաներ տալ գիտէք, ո՞րչոփ աւելի
ձեր Հայրը որ երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ
անոնց որ իրմէ կը խնդրեն:
12 Ուստի ամէն ինչ որ կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի
ընեն, դուք ալ անոնց այնպէս ըրէք, քանզի այս է
օրէնքը ու մարգարէները:
13 Նեղ դռնէն ներս մտէք. վասն զի լայն է այն
դուռը ու ընդարձակ՝ այն ճամբան, որ դէպ ի կու-
բուստ կը տանի. և շատուոր են անոնք որ անկէ կը
14 մտնեն: Վասն զի նեղ է այն դուռը ու նեղուացք է
այն ճամբան, որ դէպ ի կեանք կը տանի. և քեչուոր
են անոնք որ զանիկա կը գտնեն:
15 Ձգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն, որոնք ձեզի
կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց ներսէն
16 յափշտակող գայլեր են: Իրենց պատուղէն պիտի
ճանչնաք զանոնք. միթէ փուշերէն խաղող կը քա-
17 շէն, կամ աստասկէն թուղ: Այսպէս ամէն բարի
ծառ բարի պտուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ
18 կու տայ: Բարի ծառը չկընար չար պտուղ տալ, ոչ
19 ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ: Ամէն ծառ որ
բարի պտուղ չտաք, կը կտրուի ու կրակը կը ձգուի:
20 Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք:
21 Ոչ թէ ամէն մէկը որ ինձի Տէր, Տէր, կ'ըսէ, պի-
տի մտնէ երկինքի թողաւորութիւնը, հասարմին-
22 կա՛ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կատարէ: Եւ

455 48

տերը այն օրը ինձի պիտի բռնէ, Տէր, Տէր, չէ՞ որ քու անունովդ մարգարեութիւն ըրինք, և քու անունովդ դեւեր հանեցինք, ու քու անունովդ շատ հրաշքներ ըրինք: Եւ այն ատեն անոնց յայտնապէս պիտի բռնմ' թէ Ես բնաւ ձեզ չէի ճանչնար. մէկդի գացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք:

Արդ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ և կը կատարէ զանոնք, զանիկա պիտի նմանցնեմ իեղացի մարգու մը՝ որ իր տունը վէժի վրայ շինեց. Եւ անձրև իջաւ ու գետերը վաղեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու չփլաւ, վասն զի վէժի վրայ հաստատուած էր: Եւ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարէր զանոնք, կը նմանի անխելք մարգու մը որ իր տունը աւաղի վրայ շինեց. Եւ անձրև իջաւ ու գետերը վաղեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տանը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը:

Ու երբ Յիսուս լինցուց այս խօսքերը, ժողովուրդները կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ. Վասն զի իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը արվեցներ անոնց, ու ոչ թէ դպիրներուն պէս:

ԳԼ. Ը

Ու երբ այն լեռներն վար իջաւ, շատ ժողովուրդներ գացին անոր ետեւէն: Եւ ահա բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Տէր, եթէ ուզես կրնաս զիս մաքրել: Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցներով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ'ուզեմ, մաքրուէ. և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ:

Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Զգայչ կեցիր, մարդու՛ չը-

սես, հապա գնա, քեզ քահանային ցուցուր, և Մովսէսի պատուիրած ընծան տուր, անոնց վկայութիւն ըլլալու համար:

Ու *երբ կափառնայում մտաւ, հարիւրապետ մը եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու կ'ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անգամայն՝ պատկած չարաչար կը տանջուի: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես կու գամ ու զանիկա կը բժշկեմ: Եւ հարիւրապետը պատասխան տալով ըսաւ, Տէր, ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակ մտնես. միայն թէ խօսքով զրուցէ, ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի: Վասն զի ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ, ու իմ հրահրէս տակ զինուորներ ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծառայ: Եւ միւսին թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծառայ:

Ս. յս բանը ըրէ, ու կ'ընէ: Յիսուս երբ լսեց, զարմացաւ, և էբ ետեւէն գացողներուն ըսաւ, Չշմարեա կ'ըսեմ ձեզի, Խարսէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատարէ չգտայ: Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ արեւելքէն ու արեւմուտքէն շատեր պիտի գան, ու երկինքի թաղաորութեանը մէջ պիտի բազմին Արրահամի ու Խահահի և Յակոբի հետ. Իսկ թաղաւորութեանը որդիները դուրսի խաւարը պիտի հանուին. հոն պիտի ըլլայ լոյ ու ակումներ կը ճտեղ: Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ, Գնա, ու ինչպէս դուն հաւատացիր, այսպէս թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժաման անոր ծառան բժշկուեցաւ:

Եւ Յիսուս Պետրոսի տունը գալով, տեսաւ որ անոր զբքանչը ջերմէ բռնուած՝ պատկած էր: Եւ

*Ոհրհ, երբ Յիսուս

- անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը թող տուաւ զանկա
կա . ան ալ սաքի վրայ ելաւ և *անոնց սպասաւու
բուժիւն կ'ընէր:
- 16 Երբ իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բերին ա-
նոր, ու խօսքով հանեց շուր որդիները և բոլոր հիւանդ-
17 ները բժշկեց. Որպէս զի Եսայի մարգարէին ձեռքով
բաւած խօսքը կատարուի, Անիկա մեր հիւանդու-
թիւնները վերցուց և Ֆր ցաւերը կրեց:
- 18 Յիսուս իր բոլորաբեր շատ ժողովուրդ տեսնելով,
19 հրաման քաւ որ միւս կողմը երթան: Եւ գպիր մը
մօտենալով՝ բաւ անոր, Վարդապետ, ես քու ետե-
20ւէդ պիտի դամ ուր որ երթաս: Եւ Յիսուս բաւ
անոր, Ազուէտները որջեր ունին, ու երկինքի թռչուն-
ները բոյներ, բայց Որդին մարդոյ ԿԵ չունի,
21 ուր իր գլուխը դնէ: Եւ մէկ ուրիշը, *բ անոր աշա-
կերաներէն էր, բաւ անոր, Տէր, ինծի հրաման
22 տուր, որ երթամ առաջ իմ հոյրս թաղեմ: Յիսուս
բաւ անոր, Եկուր իմ ետեւէս, ու թող տուր մե-
ուելներուն որ թաղին իրենց մեուելները:
- 23 Ու երբ նաւը մտաւ, իր աշակերտները իր ետեւէն
24 գացին. Եւ ահա մեծ ալէկոճութիւն մը եղաւ ծո-
վուն մէջ, այնպէս որ նաւը ալիքներէն կը ծած-
25 կուէր. իսկ ինք կը քնանար: Եւ աշակերտները մօտ
գացին, արթնցուցին զանիկա ու ըսին, Տէր, ազատե-
26 մեզ, ահա կը կորսուինք: Եւ բաւ անոնց, Թերա-
հաւաններ, ինչո՞ւ *պողե՞ս վախկտ եք. այն տանն
եղաւ հովերուն ու ծովուն ստատեց, և մեծ խաղա-
27 զութիւն եղաւ: Ու մարդիկը զարմոցան և կ'ըսէին,

*Ո՞րտէս, անոր

- Ի՞նչպիտի մարդ է աս որ հովերը ու ծովը ասոր կը
հնազանդին:
- 28 Ու երբ միւս կողմը *Գերգեսացաց երկիրը անցաւ,
երկու դիւահար պատահեցան իրեն գերեզման-
ներէն ելած՝ սաստիկ կատաղած, այնպէս որ հնար
29 չէր մարդու այն ճամբայէն անցնիլ: Եւ ահա աղա-
ղակեցին ու ըսին, Յիսուս, Որդի Աստուծոյ,
գաւն մեզի հեռ լինջ բան ունիս, տաննէն առաջ
30 մեզ ասնջելո՞ւ համար հոս եկար: Եւ անոնցմէ
հետոս շատ խողերու երամակ մը կար, որոնք կ'ա-
31 բաժուէին: Ու գեւերը կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին,
Եթէ մեզ կը հանես, հրաման տուր մեզի որ երթանք
32 խողերուն երամակին մէջ *ԿԵԿԵ: Եւ բաւ անոնց,
Գացեք. ու անոնք ելան գացին խողերուն երամակին
մէջ մտան, և ահա բոլոր երամակը գահալէժ տե-
33 դէն ծովը վաղեցին, ու ջուրերուն մէջ մեռան: Խոզա-
բաժներն ալ փախան, և քաղաքը երթալով՝ բոլորը
պատմեցին, ու գիւահարներուն առաջա՞ծ բաները:
34 Եւ ահա բոլոր քաղաքը Յիսուսի գէմը ելաւ, ու երբ
տեսան զանիկա, աղաչեցին որ իրենց սահմաններէն
երթոյ:

ԳԼ. Թ

- 1 Եւ նաւը մտնելով անդին կողմը անցաւ, ու եկաւ
2 իր քաղաքը: Եւ ահա բերին իրեն անդամուլոյժ մը,
որ մահիճի մէջ պաւկած էր. և Յիսուս անոնց հա-
ւատքը տեսնելով, բաւ անդամուլոյժին, Քաջա-

*Ո՞րտէս, Գաղաքացաց

լբուսէ, սրդեակ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են,
 3 Եւ ահա դպրներէն ոմանք իրենց Գործք մէջ ըսին,
 4 Ատիկա հայհարութիւն կ'ընէ: Յիտուս ալ անոնց
 խորհուրդները իմանալով՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ սիրտերնուդ
 5 մէջ չար բաներ կը խորհիք: Քանզի ս'ըր աւելի գիւ-
 6 ընէ է. Քու մեղքերդ ներուած են՝ ըսե՞լը, թէ Ելիւր
 7 մարդոց իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
 թողութիւն տալը, (այն տառն անդամաւորջնին
 8 կա ելաւ իր տունը գնաց: Ժողովուրդները երբ
 տեսան, զարմացան, ու փառաւորեցին զԱստուած,
 որ մարդոց այնպիսի իշխանութիւն տուեր էր:
 9 Եւ Յիտուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը տե-
 սաւ Մատթէոս անունով, որ մաքս ընդունելու
 տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեւէս եկուր. ան
 10 ալ ելաւ անոր ետեւէն գնաց: Ու եղաւ սր տունը
 սեղան նստած ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւոր-
 11 ներ և մեղաւորներ եկած ու սեղան նստած էին Յի-
 տուսի ու անոր աշակերտներուն հետ: Ու փարիսեցի-
 12 ները երբ տեսան, ըսին անոր աշակերտներուն, Ին-
 չո՞ւ ձեր վարդապետը մաքսաւորներուն ու մեղա-
 13 ւորներուն հետ կ'ուտէ: Բայց Յիտուս երբ լսեց՝ ըսաւ
 անոնց, Աւտղջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հի-
 14 ւանդներուն: Փացէք սորվեցէք թէ Ինչ է այ՝ Խօսիչ,
 Ողորմութիւն կ'ուզեմ և ոչ թէ զոհ. վասն զի ես
 սրբարարները կանչելու չեկայ, հապա մեղաւորները
 *սպառնալովս:

*Որոշում չառնել

14 Այն տառն Յովհաննէսի աշակերտները անոր եկան
 ու ըսին, Ինչո՞ւ ձեր ու փարիսեցիները շատ անգամ
 ծով կը պահենք, և քու աշակերտներդ չեն պահեր:
 15 Ու Յիտուս ըսաւ անոնց, Մի՞թէ կարելի է որ հարս-
 նիքին աղաքը սուգ պահեն, քանի որ փեսան իրենց
 16 վերցուի, այն տառն ծով պիտի պահեն: Ու մէկը
 չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ, քանզի
 այն որ անոր լրութեանը համար դրսուս է, կ'առնէ
 հանդերձէն, ու պատուուածքը ա'լ աւելի գէշ կ'ըլ-
 17 լայ: Ոչ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն.
 Եթէ ոչ՝ տիկերը կը պատռին ու գինին կը թափի,
 և տիկերը կը կորսուին: Հապա նոր գինին նոր
 տիկերու մէջ կը դնեն, ու երկուքն ալ կը պահ-
 18 ունին:
 Երբ անիկա անոնց հետ այս բաները կը խօսէր,
 19 ահա իշխան մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր
 ու կ'ըսէր, Աղջիկ ա'լ մինչև հիմա մեռած է, բայց
 20 եկուր ձեռքդ անոր վրայ դիր, ու պիտի ապրի: Եւ
 Յիտուս ելաւ ու իր աշակերտներուն հետ անոր ետե-
 21 վէն գնաց:
 Եւ ահա տասուերկու տարուան տեւատես կ'ին մը
 22 մտեցաւ ետեւէն, անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ-
 23 ՚Քանզի իր Գործք մէջ կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր
 24 հանդերձին դպչեմ, պիտի բժշկուեմ: Բայց Յիտուս
 երբ ետին դարձաւ ու տեսաւ զանիկա, ըսաւ, Քա-
 ղալբուս, աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց. և
 կինը նոյն ժամէն բժշկուեցաւ:
 25 Ու երբ Յիտուս իշխանին տունը եկաւ, ու տեսաւ
 26 փողահարները և խափած բաղմութիւնը, Ըսաւ ա-

26 նոնց, Մէկդի գացէք, վասն զի աղջկիբ մեռած չէ,
 25 հոպա կը քնանայ. և ծողը կ'ընէին զանիկա: Ու
 26 անոր ձեռքէն բռնեց, ու աղջկիբ սոք էլաւ: Եւ այս
 ըսւրբ բոլոր երկիրը տարածուեցաւ:
 27 Ու երբ Յիսուս անկէ՝ առաջ անցաւ, երկու կոյր
 ինկան անոր ետեւէն, կ'ողողակէին ու կ'ընէին,
 28 Ողորմէ մեզի, Որդի Գաւթի: Ու երբ տուն եկաւ,
 կոյրերը իրեն եկան. և Յիսուս անոնց ըսաւ, Կը հա-
 29 ւատաս՞ք թէ կրնամ այս բանը քեզի բնել. ըսին անոր,
 29 Ա, յո, Տէր: Ա, յն աստե՛ն անոնց աչքերուն դպաւ ու
 30 ըսաւ, Ձեր հաւատքին պէս ըլլայ ձեզի: Ու անոնց
 31 աչքերը բացուեցան. և Յիսուս աստիկ պատուէր
 31 տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ձգոյջ կեցէք, մէ'կը չիմա-
 նայ: Բայց անոնք էլան, այն բոլոր երկրին մէջ անոր
 համբաւը տարածեցին:
 32 Եւ երբ անոնք դուրս էլան, ահա համբ դիւահար
 33 մարդ մը բերին իրեն: Ու երբ դէք էլաւ, համբը խո-
 սեցաւ. և ժողովուրդները զարմացան ու կ'ընէին
 34 թէ Իսրայէլի մէջ ընաւ այդպիսի բան մը տեսնուած
 չէ: Բայց փարիսեցիները կ'ընէին թէ Ատիկա դեւե-
 35 րուն եշխանալը դէտերը կը հանէ:
 35 Եւ Յիսուս կը պարտէր բոլոր քաղաքները ու գե-
 դերը, և անոնց ժողովարաններուն մէջ կը սորվեցը-
 նէր ու կը քարոզէր արքայութեան աւետարանը, և
 կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բոլոր հիւանդութիւն-
 36 ները ժողովուրդին մէջ: Եւ ժողովուրդները տեսնե-
 լով, անոնց վրայ խղճաց, վասն զի յոգնած ու ջր-
 ուցան եղած էին հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս:
 37 Ա, յն աստե՛ն ըսաւ իր աշակերտներուն, Հունձքը շատ

38 է, բայց մշակները բերչ. Ուստի հունձքին Տէրոջը
 աղաչեցէք, որ մշակներ հանէ իր հունձքին:

ԳԼ. Ժ

1 Եւ իր քով կանչելով իր տասուերկու աշակերտ-
 ները, անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն
 վրայ, որպէս զի զանոնք հանեն, և ամէն ցաւերը ու
 2 ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն:
 3 Ու տասուերկու առաքեալներուն անունները ա-
 սոնք են. առաջինը Սիմոն, Պետրոս ըսուածը և
 3 անոր եղբայրը Անդրէաս, Յակոբոս Ձեքեղեան և
 անոր եղբայրը Յովհաննէս, Փիլիպպոս և Բարթո-
 4 լոմէոս, Թովմաս և Մատթէոս մաքսաւոր, Յակո-
 բոս Ալփեան և Ղերէոս որ Թագէոս մահանուանե-
 4 ցաւ, Սիմոն Կանանացի և Յուդա Խակարիովտացի,
 որ նաև մատնեց զանիկա:
 5 Ա, յս տասուերկուքը Յիսուս զրկեց, և անոնց
 պատուիրեց՝ ըսելով, Հեթանոսներու ճամբայ մի
 6 երթաք ու Սամարացիներու քաղաք մի մտնէք, Հա-
 պա աւելի Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն
 7 դացէք: Ու երբ կ'երթաք, քարոզեցէք ու ըսէք թէ
 8 Երկինքի թագաւորութիւնը մօտեցած է: Հիւանդ-
 9 ները բժշկեցէք, բորսաները՝ *մաքրեցէք, դէտերը հա-
 9 նեցէք. ձրի աւեր էք, ձրի տուէք. Մի սասնաք ոսկի,
 և ոչ արծաթ, և ոչ պղինձ ձեր գօտիներուն մէջ,
 10 Ոչ ճամբու համար պարկ, և ոչ կրկին հանդերձ,
 ոչ կոշիկ, ոչ գաւազան. վասն զի մշակը իր կերս-

*Որտե՛ս, մաքրեցէք, մեռելները յարուցէք

- 11 կուրին արժանի է: Եւ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք, հարցուցէք թէ ո՛վ է անոր մէջ արժանաւոր, ու
- 12 հոն կեցէք մինչև ասկէ ելլէք: Աւ երբ տունը կը
- 13 մանէք, բարե տուէք *անոր: Եւ եթէ այն տունը արժանաւոր է, ձեր բարերը անոր վրայ գոյ: Հասար եթէ արժանաւոր չէ, ձեր բարերը ձեզի դառնայ:
- 14 Եւ ով որ ձեզ չընդունի, ու ձեր խօսքերը մտիկ չընէ, երբ այն տուննէ կամ քաղաքէն կ'ելլէք, ձեր
- 15 սաքերուն փոշին թօթվեցէք: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Սոգոմացոց ու Գոմարացոց երկրին աւելի գիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը քան թէ այն քաղաքին:
- 16 Ահա ես ձեզ կը զրկեմ իբրև ոչխարներ գոյլերու մէջ. ուստի օձերու պէս խորադէտ եղէք և աղաւնի-
- 17 ներու պէս միամիտ: Իսկ մարդոցմէ զդուշացէք. վասն զի ձեզ ատեաններու պիտի մտանեն, ու իրենց
- 18 ժողովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն: Եւ իմ անունն համար կուտակալներու ու թողաւորներու առջև պիտի տարուիք, անոնց և հեթանոսներուն
- 19 վկայութիւն ըլլալու համար: Բայց երբ ձեզ մտանեն, հոգ մի ընէք թէ ի՞նչպէս կամ ի՞նչ պիտի խօսիք, վասն զի ձեզի պիտի արուի այն ժամուն՝ ինչ
- 20 որ պիտի խօսիք: Ասան զի ոչ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հասար ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր ներսիդին
- 21 կը խօսի: Աւ եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մտանէ, և հայրը՝ որդին. և որդիներ երեսնայ ծնողքներուն
- 22 վրայ պիտի ելլեն ու մեռցնեն զանոնք: Եւ իմ անունն համար ամէնուն տալիս պիտի ըլլաք. բայց

*Ո՛րն է, անոր՝ ու ըսէք, Բարե այս տանը

- 23 ով որ մինչև վերջը համբերէ, անկիս պիտի սպրիս
- 24 Աւ երբ այս քաղաքին մէջ ձեզ կը հաղածեն, ուրիշ քաղաք փոխէք. բանիկ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Իսրայելի քաղաքները պիտի չհատցնէք, մինչև Որդին
- 24 մարդայ գոյ: Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ,
- 25 և ոչ ծառան իր տէրովմէն: Հերկք է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տէրովմէն. եթէ տանուտէրը Բեեղղերուդ կուշեցնի,
- 26 ո՛րչափ աւելի անոր ընտանիքը: Աւստի մի վախնաք անոնցմէ, վասն զի բան մը չկայ ծածուկ որ պիտի
- 27 չչայտնուի, և դադարուի՝ որ պիտի չզիտցուի, Ինչ որ ձեզի մտթի մէջ կ'ըսեմ, զանիկ լոյսի մէջ խօսեցէք, և ինչ որ ականջն ի վար կը լսէք, տանիքնէ-
- 28 բուն վրայ քարոզեցէք: Եւ մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու չեն կրնար հոգին սպաննել. հասար աւելի անկէ վախցէք դուք, որ կրնայ
- 29 հոգին ու մարմինը դեհնին մէջ կորսնցնել: Չէ՞ որ երկու ճնճղուկ մէկ դանկի կը ծախուին, և անոնցմէ
- 30 մէ'կը դետինը չկնար տուանց ձեր Հօրը: Բայց ձեր զլխուն բոլոր մտքերն ալ համբուած են: Աւրեմն մի վախնաք, զան զի շատ ճնճղուկներէն լու էք դուք:
- 32 Արդ ով որ մարդոց առջև զիս կը դաւանի, ես ալ զանկիս պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն
- 33 է: Եւ ով որ մարդոց առջև զիս կ'ուրանայ, ես ալ զանկիս պիտի ուրանամ իմ Հօրս առջև՝ որ երկինքն
- 34 է: Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն ձդելու եկայ. խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հասար
- 35 սուր. Ասան զի եկայ մարդը իր հօրմէն զտախլու, ու
- 36 աղջիկը իր մօրմէն, ու հարբը իր կետուրէն: Եւ մար-
- 37 դուն թշնամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան: Ան որ

Հայրը կամ մայրը ինձ մէ աւելի կը սիրէ, ինձի ար-
 38 կը սիրէ, ինձի արժանի չէ. Եւ ան որ իր խաչը չառ-
 39 ներ ու իմ ետեւէս գար, ինձի արժանի չէ: Ան որ
 իր անձը կը դանկ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան
 40 զանիկա. Ան որ ձեզ կ'ընդունի, զիս կ'ընդունի. և
 41 ան որ զիս կ'ընդունի, զիս զրկողը կ'ընդունի: Ան
 որ մարդարէ մը կ'ընդունի մարդարէի անունով,
 մարդարէի վարձը կ'առնէ. և ան որ արդար մը կ'ըն-
 42 ձու ան որ այս պղտիկներէն մէկուն միայն գաւաթ
 մը պող ջուր կը խմցնէ աշակերտի անունով, ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պիտի չկորսնցնէ:

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ եղաւ որ երբ Յիսուս լինցուց իր տասուերկու
 աշակերտներուն պատուէր տայլը, զնաց անկէ անոնց
 2 քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սորվեցնելու:
 3 Իսկ Յովհաննէս բանտին մէջ երբ լսեց Քրիստոսի
 գործերը, իր աշակերտներէն երկուքը զրկելով՝
 4 մը սպասեմք: Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց
 5 լսէք ու կը տեսէք. Կոյրերը կը տեսնեն, խողերը
 կը քայլեն, բորտները կը մաքրուին, խուլերը կը
 6 լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն ու աղբատ-
 անքուն աւետարան կը քարոզուի: Եւ երանի՛ անոր
 որ իմ վրայովս չգայթակղի:

7 Ու երբ անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ ժողովուրդ-
 ներուն ըսել Յովհաննէսի համար, Ի՞նչ տեսնելու
 կըք անապատին մէջ. եղբ՛ք մը հովէն շարժուած:
 8 Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք. փափուկ հանդերձներ
 հագած մա՛րդ մը. ահա փափուկ հանդերձնէր հող-
 9 նոցները թաղաւորներուն տուներն են: Հապա ի՞նչ
 տեսնելու ելաք. մարդարե՞. այո, կ'ըսեմ ձեզի,
 10 մարդարէէ մըն ուլ աւելի: Վասն զի տակիս է՝
 սրու համար գերուած է, Ահա ես իմ դեսպանս կը
 զրկեմ՝ քու երեսիք առջևէն, որ քու ճամբող պի-
 11 տի պատարաստէ քու առջևէդ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջ Յովհաննէս միտի-
 չէն մե՛ծը ելած չէ. սակայն երկինքի թաղաւորու-
 12 թեանը մէջ ամէնէն պղտիկը անկէ մե՛ծ է: Ու Յով-
 հաննէս միտիչին օրերէն մինչև Հիմա երկինքի թա-
 13 յափշտակին զանիկա: Վասն զի բոլոր մարդարէները
 ու օրէնքը մինչև Յովհաննէս մարդարեութիւն բրին:
 14 Եւ եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկա է Եզիան՝ որ
 15 պիտի գար: Ան որ լսելու սկսանջ ունի, թող լսէ:
 16 Բայց սր՞ւ նմանցնեմ այս աղբը. կը նմանի աղց,
 17 կանչեն, Ու կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք ձեզի՛ ու
 չխաղացիք, սըր կարգացինք ձեզի՛ ու կո՛ծ չըրէք:
 18 Վասն զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէր և ոչ կը
 19 խմէր, ու կ'ըսեն, Ի՛նչ կայ անոր ներսիդին: Արդին
 մարդոյ եկաւ, կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսեն, Ահա
 ուտող և արբեցող մարդ մը, մաքաւորներու ու
 մեղաւորներու բարեկամ՝. և իմաստութիւնը արդա-
 րացաւ իր սրբիներէն:

20 Այն աստե՛ն սկսաւ նախատել այն քաղաքները,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներէն շատերը,
21 քանզի չապաշխարեցին. Վա՛յ քեզ, Գորային, վա՛յ
քեզ, Բեթսայիդա, վասն զի եթէ Տիւրսոյ ու Սի-
դոնի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները որոնք ձեր
մէջ եղան, շատոնցմէ քուրձով ու մոխիրով ապաշ-
22 խարած պիտի ըլլային: Բայց ձեզի կ'ըսեմ, Տիւրսոյ
և Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին
23 օրը՝ քան թէ ձեզի: Եւ դուն, Կափառնայում, որ
մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
իջնես, վասն զի եթէ Սոդոմի մէջ եղած ըլլային այն
հրաշքները որոնք քու մէջդ եղան, էբա՛ս որ մինչև
24 այսօր դեռ պիտի մնար: Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սո-
դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դա-
տաստանին օրը՝ քան թէ քեզի:

25 Նոյն ժամանակ պատասխան տուաւ Յիսուս ու
ըսաւ, Շնորհակալ եմ՝ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկնի
և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմաս-
տուններէն ու զիտուններէն, ու տղոց յայտնեցիր:

26 Այո, ով Հայր, վասն զի քու տաճեզ այսպէս հա-
27 ճելի եղաւ: Ամէն բան ինձի տրուեցաւ իմ Հօրմէս,
ու մէ'կը չճանչնար Որդին, բայց Հայրը, և մէ'կը
չճանչնար Հայրը, բայց Որդին, և ան՝ որու Որդին
28 կ'ուզէ յայտնել: Եկէք ինձի, բոլոր յոգնած ու
բեռնուորուածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ:

29 Իմ լուծս ձեր վրայ առէք, և ինձմէ սորվեցէք՝ որ
հեղ եմ ու սրտով խոնարհ, և ձեր անձերուն
30 հանգստութիւն պիտի դանէք. Վասն զի իմ լուծս
քաղցր է, և իմ բեռս թեթեւ:

ԳԼ. ԺԲ

1 Այն աստե՛ն Յիսուս շարժած օրը գնաց արտերուն
մէջէն, և իր աշակերտները անօթեցան, և սկսան
2 ցրէի՛հ հասկեր փրցնել և ուտել: Փարիսեցիները երբ
սեռան, ըսին անոր, Ահա քու աշակերտներդ կը գոր-
3 ծեն ինչ որ արժան չէ շարժած օրը գործել: Ան ալ
անոնց ըսաւ, Ձե՞ք կարդացեր դուք Գաւթի ըրածը,
երբ անօթեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին.
4 Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը, և սուսջաւորու-
թեան հացերը կերաւ, որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ու-
տել, և ոչ անոնց որ իրեն հետ էին, բայց միայն
5 քահանաներուն: Կամ թէ օրէնքին մէջ չէ՞ք կար-
դացեր, որ քահանաները շարժած օրերը սաճարին
6 մէջ շարժած կը պղծեն ու անմեղ են: Բայց ձեզի
7 կ'ըսեմ որ այս անգամ սաճարէն մեծ մէկը կայ: Եւ
եթէ զիտնայիք թէ ի՛նչ ըսէ եւ, Ողորմութիւն կ'ու-
ղեմ ու ոչ թէ զո՛հ, այն ադէն անպարաները չէկը
8 դատապարտեր. Քանզի Որդին մարդոյ *շարժած ին
տերն է:

9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովարանը:
10 Եւ հոն մարդ մը կար, որուն ձեռքը չորացած էր. և
հարցուցին անոր, ու ըսին թէ Շարժած օրը բժշկել
արժա՞ն է, որպէս զի անոր վրայով ամբատանաւ:
11 Թիւն ընեն: Ան ալ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞ր մարդը
կայ, որ ոչխար մը ունենայ, և անիկա շարժած օրը
փոսի մէջ իյնայ, պիտի չըսե՞՞ք ու վեր հանէ զանի՛-

*Ո՛հ, շարժած ալ

12 կա: Արդ ս'ըջափ աւելի է մարդը ոչխարէն. ուրեմն
 13 շարաթ՝ օրը բարի գործել արժան է: Այն ատեն
 ըսաւ այն մարդուն, Երկնցուր ձեռքդ. ան ալ
 14 երկնցուց, ու սղջացաւ մեռան պէս: Իսկ փարիսեցի-
 ները դուրս ելլելով՝ անոր վրայ խորհուրդ կ'ընէին
 թէ ի՞նչպէս զանկիա կորսնցնեն:

15 Եւ Յիսուս երբ դիտցաւ, զատուեցաւ անկէ. և
 շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն գացին, ու ամէնը
 16 բժշկեց: Եւ սաստիկ պատուիրեց անոնց որ զինք
 17 մարդէն՝ չյայտնեն. Որպէս զի կատարուի Եսայի
 18 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Ահա իմ ծա-
 ուսս, զոր ընտրեցի, և իմ սիրելիս, որու հաւնեցաւ
 իմ անձս. իմ Հոգին անոր վրայ պիտի գնեմ, ու հե-
 19 թանտաներուն իրաւունք պիտի պատմէ: Ոչ պիտի
 զիծի, և ոչ պիտի աղաղակէ, և ոչ մէկը պիտի լսէ
 20 անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ: Ջախջախուած
 եղէզը պիտի չփշրէ, ու պղպղած պատրոյզը պիտի
 չմարէ, մինչև որ դատաստանը յաղթութեան հասնէ:

21 Եւ հեթանոսները անոր անուանը պիտի յուսան:

22 Այն ատեն կայր ու համբ դիւատհար մը բերին իրեն,
 և զանկիա բժշկեց, այնպէս որ համբը ու կայրը խօ-
 23 սեցաւ ու տեսաւ: Եւ բոլոր ժողովուրդները զարմա-
 ցան ու կ'ըսէին, Արդեօք ստիկոմ է Գաւթիթի որդին:

24 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին՝ ըսին, Ատիկա ուրեք
 Բա՛ս՜ չհամներ դեւերը, բայց դեւերուն Բէեղղերուդ
 25 իշխանովը: Եւ Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանա-
 նալով՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թաղաւորութիւն իրեն
 26 տուն իրեն գէմ՝ բաժնուած՝ չկրնար կենալ: Եւ
 եթէ Ստասանայ Ստասանայ կը հասնէ, իրեն գէմ՝ բաժ-

նուեցաւ. ուստի ի՞նչպէս պիտի կենայ անոր թա-
 27 դաւորութիւնը: Ու եթէ ես Բէեղղերուդով դեւերը
 կը հանեմ, ձեր որդիները ինչով կը հանեն. ուրեմն
 28 անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւորները: Բայց եթէ
 ես Աստուծոյ Հոգովը կը հանեմ՝ դեւերը, ուրեմն
 Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է:
 29 Կամ՝ ի՞նչպէս կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը
 մտնել, և անոր կարասիները յափշտակել եթէ
 առաջ այն զօրաւոր մարդը չկապէ, ու ետքը անոր
 30 տունը կողպագէ: Ան որ ինծի հեռ չէ, ինծի հակա-
 աակ է, և ան որ ինծի հեռ չէ՞ողվեր, ցիբ ու ցան
 31 կ'ընէ: Անոր համար ձեղի կ'ըսեմ, Ամէն մեղք ու
 հոյհոյութիւն պիտի ներուի մարդոց, բայց Սաւրթ
 Հոգւոյն գէմ: Եղած հոյհոյութիւնը պիտի չներուի
 32 մարդոց: Եւ ով որ Որդւոյ մարդոյ գէմ՝ բան կ'ըսէ,
 պիտի ներուի անոր, բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ գէմ՝
 կ'ըսէ, պիտի չներուի անոր, ոչ այս աշխարհին մէջ
 33 և ոչ դուրս աշխարհին մէջ: Կա՛մ ծառը բարի բերք,
 ու անոր պտուղը բարի, կա՛մ ծառը չար բերք, ու
 անոր պտուղը չար. վասն զի ծառը պտուղէն կը
 34 ճանչցուի: Իժերու ծնունդներ, ի՞նչպէս կրնաք բարի
 խօսիլ, որ չար էք. վասն զի սրտին աւելցուքէն բե-
 35 լանք կը խօսի: Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն
 բարի բաներ կը հանէ, և չար մարդը իր սրտին չար
 36 գանձէն չար բաներ կը հանէ: Բայց ձեղի կ'ըսեմ՝ թէ
 Ամէն դատարկ խօսքի համար՝ զոր մարդիկ կը խօ-
 37 սին, դատաստանին օրը հաշիւ պիտի տան: Վասն զի
 քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս, և քու խօսքերէդ
 պիտի դատապարտուիս:

38 Այն ատեն գպիրնէրէն ու փարիսեցիներէն ոմանք

պատասխան տուին իրեն ու բռնն, Վարդապետ,
 39 կ'ուզէրք քեզմէ նշան մը տեսնել: Անիկա պատաս-
 քան տուաւ ու անոնց բաւաւ, Չար և շնացող ազգը
 նշան կ'ուզէ, և ուրէջ նշան պիտի չտրուի անոր,
 40 լսոյց միայն Յովնան մարդարէին նշանը: Քանզի
 ինչպէս Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէտ ձուկին
 41 փորին մէջ էր, այնպէս Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ
 մարդեկը դատաստանին օրը այս ազգին դէմ՝ պիտի
 ելլեն ու պիտի դատապարտեն ասիկա, վասն զի Յով-
 նանի քարոզութիւնովը զեղջի եկան. և ահա Յով-
 42 նանէ մեծ մէկը կայ հոս: Հարուէ թագուհին դա-
 տաստանին օրը այս ազգին դէմ՝ պիտի ելլէ ու պիտի
 դատապարտէ ասիկա, վասն զի ինք երկրի ծայրերէն
 եկաւ Սողոմոնի իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սո-
 ղոմոնէ մեծ մէկը կայ հոս:
 43 Ու երբ պիզձ սգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր սե-
 ղեր կը պտըտի, հանգստութիւն կը փնտռէ ու
 44 չգտնէր. Այն ատեն կ'ըսէ, Գառնամ՝ նորէն իմ
 տունս, ուրկէ ելայ. և կու գայ գառնի կը գտնէ պա-
 45 բայ, մարբուած ու յարգարուած: Այն ատեն կ'եր-
 թայ և իրեն հետ կ'առնէ հոթը ուրիշ ոգիներ իրմէ
 աւելի չար, ու մանելով հոն կը բնակին, և ուր
 մարդուն վերջը առաջինէն զէշ կ'ըլլայ: այսպէս
 պիտի ըլլայ այս չար ազգին ալ:
 46 Աւ քանի որ ինք ժողովուրդին կը խօսէր, ահա իր
 մայրը ու եղբայրները դուրսը կայներ էին, և կ'ու-
 47 զէին իրեն հետ խօսիլ: Բւ մէկը իրեն ըսաւ, Ահա
 քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ են, և
 48 կ'ուզեն քեզի հետ խօսիլ: Ան ալ իրեն ըսողին պա-

տասխան տուաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ
 49 են իմ եղբայրներս: Եւ իր ձեռքը դէպ ի իր աշա-
 կերտները երկնցնելով՝ ըսաւ, Ահա իմ մայրս և եղ-
 50 բայրներս: Վասն զի ով որ իմ երկնուոր Հօրս կամբը
 կատարէ, անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մայրս:

ԳԼ ԺԳ

1 **Ա**յն օրը Յիսուս տունէն ելելով՝ ծովուն եղերբը
 2 նստաւ: Եւ շատ ժողովուրդներ քովը ժողովուեցան,
 այնպէս որ ինք նաւը մտաւ ու նստաւ, և բոլոր ժո-
 3 ղովուրդը ծովեղբերը կայներ էր: Ու շատ բաներ խօ-
 սեցաւ անոնց առակներով, և ըսաւ,
 4 Ահա սերմ՝ ցանոցը ելաւ որ սերմ՝ ցանէ. ու երբ
 կը ցանէր, մէկ քանինըր ճամբուն քով ինկան, և
 5 թռչունները եկան ու կերան զանոնք: Եւ ուրիշները
 սպառածուտ տեղերու վրայ ինկան, ուր շատ հող
 6 նեախուն համար. Սակայն արեւուն ծագած ատենը
 պրեցան, ու արմատ չունենալուն համար չորցան:
 7 Եւ ուրիշները ինկան փուշերու մէջ, և փուշերը
 8 եկան ու խեղդեցին զանոնք: Եւ ուրիշները ինկան
 աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տային՝ ո՛րը Գլխաւ
 9 Գեղ հարիւր, Ժ՛րը վաթսուս, և ո՛րը երեսուն: Ան որ
 լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ:
 10 Ու աշակերտները մտանալով՝ ըսին իրեն, Ինչո՞ւ
 11 համար առակներով կը խօսիս անոնց: Ան ալ պա-
 տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Անոր համար՝ որ
 ձեզի արուած է զիտնալ երկինքի թաղաւորութեան
 12 խորհուրդները, և անոնց արուած չէ: Վասն զի

ով որ ունի, անոր պիտի արուի ու պիտի աւելնայ.
 և ով որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի աւնուի:
 13 Անոր համար առաւիներով կը խօսիմ անոնց, որ կը
 տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն՝ ու չեն լսեր ու
 14 մտաք չեն առներ: Եւ անոնց վրայ կը կառարուի
 խոյրի մարգարեութիւնը որ կ'ըսէ, Լսելով պիտի
 լսէք, ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տես-
 15 նէք, ու պիտի չտեսնէք: Վասն զի այս ժողովուրդին
 սիրտը թանձրացաւ, և իրենց սկանջներովը ծանր
 լսեցին, ու աչքերնին դոցեցին, որպէս զի չըլլայ թէ
 16 բնաւ աչքերով տեսնեն և սկանջներով լսեն և
 սրտով իմանան ու դարձի դան, և ես զանոնք բժշ-
 17 կեմ: Բայց երանի՛ է ձեր աչքերուն որոնք կը տես-
 17 նեն, ու ձեր սկանջներուն որոնք կը լսեն: Գանդի
 ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ շատ մարգարէներ և ար-
 դարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնել՝ ու
 չտեսան, և ձեր լրածները լսել՝ ու չլսեցին:
 18 Հիմա դուք սերմ՝ ցանաղին առաւիր լսեցէք:
 19 Այն ամէնը որ թագաւորութեան խօսքը կը լսէ ու
 միտք չառներ, չարք կու գայ ու անոր սրտին մէջ
 ցանուածը կը յափշտակէ. ասիկա է այն որ ճամ-
 20 բուն քով ցանուեցաւ: Եւ սպառաժուտ տեղերու
 վրայ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ
 21 մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զանիկա. Բայց իր մէջ
 արմատ չունենալով, քիչ ժամանակ կը տեւէ, ու
 երբ նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին հա-
 22 մար, շուտ մը կը գայթակղի: Եւ փուշերուն մէջ
 ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս
 զազմունքը և հարատւութեան խորեութիւնը խօսքը
 23 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպատու: Իսկ ողէկ հայի

մէջ ցանուածը այն է որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք
 կ'առնէ, և պատու կու տայ, ս'ըր հարիւր, ս'ըր վաթ-
 տուն, ու ս'ըր երեսուն:
 24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու
 ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը նմանեցաւ մար-
 25 դու մը, որ իր արտին մէջ բարի սերմ՝ ցանեց. Ու
 երբ մարդիկ կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու
 26 ցորենին մէջ որոմ՝ ցանեց և գնաց. Ու երբ խօսք
 բուսաւ ու պատու բերաւ, անկէ ետեւ որոմն ալ
 27 երեւցաւ: Ուստի տանուակերտ ծառաները մտեցան
 ու իրեն ըսին, Տէր, չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ
 28 Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Թշնամի մարդ մը ըրած է
 տրիկա. ծառաները իրեն ըսին, Հիմա կ'ուզե՞ս որ
 29 երթանք զանիկա մէկդի քաղէնք: Ան ալ ըսաւ,
 Ոչ, չըլլայ թէ որոմը քաղած տեսնիդ ցորենն ալ
 30 անոր հետ փրցնէք: Թող տուէք որ երկուքն ալ մէկ-
 տեղ աճին մինչև հունձքի տեսնը. և հունձքի տ-
 տեսնը հնձողներուն պիտի ըսեմ, Առաջ որոմը քա-
 ղեցէք, և զանիկա խորձ խորձ կապեցէք այրելու
 համար, իսկ ցորենը իմ ամբար ժողվեցէք:
 31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց ու
 ըսաւ, Երկինքի թագաւորութիւնը մանանիխի հատի
 նման է, զոր մարդ մը առաւ, իր արտին մէջ ցա-
 32 նեց. Որ ամէն սերմերէն պզտիկ է, ու երբ աճի, ամէն
 խոտեղէններէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, այնպէս որ
 երկինքի թռչունները կու գան և անոր ճիւղերուն
 վրայ կը հանդիսն:
 33 Ուրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց -- Ըսաւ,
 Երկինքի թագաւորութիւնը խմորի նման է, զոր կին

մը առաւ, երեք գրիւ պիւրի մէջ պահեց, մինչև
ամէնն ալ խմորեցաւ:

34 Յիսուս այս ամէն բանները առականրով խօսեցաւ
ժողովուրդին, ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
35 անոնց. Որպէս զի կատարուի մարգարէին ձեռքով
ըսուած խօսքը, Առականրով պիտի բանամ՝ իմ բե-
րանս, աշխարհի սկիզբէն ի վեր ծածկուած բաները
յառաջ պիտի բերեմ:

36 Այն ատեն Յիսուս ժողովուրդները թողաց, առնը
եկաւ, և իր աշակերտները մտեցան իրեն ու ըսին,

37 Արտին որոմներուն առաւր մեկին մեզի: Ան ալ պա-
տասխան առաւ ու ըսաւ անոնց, Բարեշուքովը ցա-

38 նողը Որդին մարդոյ է. Եւ արաւ աշխարհս է. իսկ
ըստի սերմը անոնք են որ թագաւորութեանը որդի-

39 ներն են, բայց որմը չարին որդիներն են. Եւ թշու-
մին որ զանկիս ցանեց, Սատանան է, և հաւնաբը
աշխարհիս վերջն է, ու հնձողները հրեշտակներն են:

40 Արդ ինչպէս որ որմը կը ժողվուի ու կրակի մէջ
կ'այրի, աշխարհիս վերջն ալ այնպէս պիտի ըլլայ:

41 Որդին մարդոյ իր հրեշտակները պիտի զրկէ, ու պի-
տի ժողվին անոր թագաւորութեանն լոյսը դայթակ-

42 դութիւնները, և զանոնք որ անօրէնութիւն կը դար-
ձեն, Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք:

43 Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճատել: Այն
ատեն արեւի պէս պիտի փայլին արգասները իրենց

44 Հօր թագաւորութեանը մէջ: Ան որ լսելու տկանջ
ուշի, թող լսէ:

44 Գարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը արտի մէջ
պահուած դանձի նման է, զոր մարդ մը գանե-
լով՝ կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ բո-

1 լը ունեցածը կը ծախէ, ու այն արար կը գնէ:

45 Գարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը վաճառու-
կան մարդու մը նման է, որ գեղեցիկ մարգարտներ

46 կը փնտռէ. Եւ պատուակասն մարգարտիս մը գանե-
լով, գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց, ու զանկիս
գնեց:

47 Գարձեալ երկինքի թագաւորութիւնը ծովը
ձրուած ուռկանի մը նման է, որ ամէն տեսակէն կը

48 ժողվէ. Չոր երբ լեցուեցաւ, ցամաքը հանեցին, ու
նստան՝ աղէկները ամաններու մէջ ժողվեցին և ան-

49 շահը դուրս ձգեցին: Այսպէս պիտի ըլլայ աշխար-
հիս վերջը. հրեշտակները պիտի ելլեն, ու արգասնե-

50 բուն մէջէն չարերը պիտի զատեն, Եւ պիտի ձգեն
զանոնք կրակի հնոցին մէջ, հոն պիտի ըլլայ լալ ու

51 սկիւաներ կրճատել:

52 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հակոցո՞ք այս ամէն բաները.
53 Ըսին անոր, Այո, Տէր: Եւ անկիս ըսաւ անոնց, Անոր

54 համար ամէն զպիլ որ երկինքի թագաւորութեան
աշակերտեալ է, նման է աստուտէր մարդու մը որ

55 իր գանձէն նոր ու չին բաներ կը հանէ:

56 Ու երբ կատարեց Յիսուս այս առակները, անկէ
57 մեկնեցաւ. Եւ եկաւ իր դաւառը, ու անոնց կը ար-

վեցնէր իրենց ժողովարանին մէջ. մինչև որ կը զար-

մանային անոնք ու կ'ըսէին, Ասկիս ուրի՞՞ ունի այս
58 իմաստութիւնը և հրաշքները. Ասկիս հիւսիս որդին

59 չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չ՞ կոչուիր, ու ասոր եղ-
բայրները՝ Յակոբոս և Յովէս ու Սիմոն և Յուդա.
60 Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր քով չէ՞ն. ալ ինչ
61 ուրի՞՞ ունի այս ամէն բաները: Եւ անոր վրայով
կը գայթակղէին. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց, Մար-

գարէ մը անպատիւ չէ, բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տանը մէջ: Եւ հոն շատ հրաշքներ չըրաւ անոնց
անհաւատութեանը համար:

ԳԼ ԺԳ

1 Այն ժամանակ Հերովդէս չորրորդագետը Յիսուսի
2 համբարը լսեց. Ու իր ծառաներուն ըսաւ, Անիկա
Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկա մտռելներէն յարու-
թիւն աւած է, և անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան
անով:

3 Քանզի Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ, զանիկա կա-
պեր ու բանար դրեր էր, իր եղբոր Փիլիպպոսի կնոջ,
4 Հերովդէսոյի, համար: Ասան զի Յովհաննէս անոր
կ'ըսէր, Քեզի օրինաւոր չէ զանիկա քն ունենալ:
5 Ուստի կ'ուզէր զանիկա սպաննել, բայց ժողովուր-
դէն կը վախնար, վասն զի իրբև մարգարէ կ'ընդու-
6 նէին զանիկա: Ու երբ Հերովդէսի ծննդեան օրը
եղաւ, Հերովդէսոյի աղջկը խաղաց հարբէի որհի
7 մէջ, ու Հերովդէսի հաճելի եղաւ: Ուստի երդումով
8 խտտացաւ որ սոյ անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ: Եւ
անիկա առաջ իր մօրմէն խրատուելով ըսաւ, Տուր
ինծի հոս Յովհաննէս մկրտիչն գլուխը սկուպեղի մը
9 վրայ: Եւ թագաւորը տրամեցաւ. բայց երգումնե-
րուն համար ու իրեն հետ նստողներուն համար հրա-
10 ման ըրաւ որ տրուի: Եւ խոր դրկելով Յովհաննէսը
11 բանաին մէջ գլխատեց: Եւ անոր գլուխը սկուպեղով
բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկան, ան ալ իր մօրը
12 տարաւ: Եւ անոր աշակերտները եկան ու մարմինը
վերցնելով թաղեցին, և գոցին Յիսուսի ստամեցին:

13 Ու երբ լսեց Յիսուս, անկէ նաւով անապատ տեղ
մը դնաց առանձին. երբ լսեցին ժողովուրդները,
սարով անոր ետեւէն գոցին իրենց քաղաքներէն:

14 Ու իրբ դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ ատենելով
խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց հիւանդները բժշկեց:
15 Եւ իրիկուան ատեն իր աշակերտները իրեն եկան
ու ըսին, Հոս անապատ տեղ մըն է, և ժամանակը
ուշացած է. արձակէ ժողովուրդները, որպէս զի գե-
16 ղերը երթան ու իրենց կերակուր գնեն: Եւ Յիսուս
անոնց ըսաւ, Հարկ չէ որ ատոնք երթան, դուք
17 տուէք ատոնց որ ուտեն: Անոնք ալ ըսին անոր, Հոս
որէն բն չէ չունինք, բայց միայն հինգ նկանակ ու
18 երկու ձուկ: Ու ըսաւ անոնց, Հոս ինծի բերէք զա-
19 նոնք: Եւ հրաման ըրաւ որ ժողովուրդները խտտին
վրայ նստին. և հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ,
ու գէպ ի երկինք նայելով օրհնեց, ու կտրելով
նկանակները աշակերտներուն առաւ, և աշակերտ-
20 ները ժողովուրդին: Եւ ամէնը կերան ու կշտացան.
և տասուերկու կողով լեցուն աւելցած կտորուանք-
21 ները վերցուցին: Եւ անոնք որ կերան, հինգ հա-
զարի չափ սյր մարդիկ էին, կիներէն և տղաքնե-
րէն զատ:

22 †Եւ շուտ մը աշակերտները արտոբցուց որ նաւը
մտնեն, և իրմէ առաջ անդի ի կողմը անցնին, մինչև
23 որ ինք ժողովուրդները արձակէ: Եւ ժողովուրդները
արձակելէն ետքը, ինք լիւր ելաւ առանձին աղօթք
24 ընելու. ու երբ իրիկուան եղաւ, հոն մինակ էր: Իսկ

*Ո՞րն է, երբ Յիսուս
†Ո՞րն է, Եւ Յիսուս

նաւը արդէն ծովուն մէջտեղը այլեկածութեան մէջ
 25 էր, վասն զի հովը գէմ էր: Ու գիշերուան չըրարդ
 պահուն Յիսուս գէտ ի անոնք գնաց, ծովուն վրայ
 26 քայելով: Եւ աշակերտները երբ զանկա տեսն որ
 ծովուն վրայ կը քայէր, խռովեցան, և ըսին թէ
 աչքի երեւոյթ ըսն մըն է. ու վախերնէն կանչուը-
 27 տեցին: Եւ շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ,
 28 Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախճաք: Պետրոս պատաս-
 խան տուաւ անոր ու ըսաւ, Տէր, եթէ դուն ես,
 հրաման ըրէ ինձի որ քեզի դամ ջուրերուն վրայէն:
 29 Ան ալ ըսաւ, Եկուր. Պետրոս ալ նաւէն իջաւ, ջու-
 րերուն վրայէն քայեց որպէս զի Յիսուսի քով երթայ:
 30 Բայց հովը սաստիկ տեսնելով վախցաւ, ու երբ
 սկսաւ ընկզմիլ, աղաղակեց ու ըսաւ, Տէր, աղատէ
 31 զիս: Եւ Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը երկնցուց, բռնեց
 զանկա ու անոր ըսաւ, Թերահատատ, ինչո՞ւ երկմը-
 32 տեցար: Ու երբ նաւը ելան, հովը դադարեցաւ:
 33 Եւ անոնք որ նաւուն մէջ էին, եկան երկրպագու-
 թիւն ըրին անոր ու ըսին, Իրաւցընէ Որդի Աստու-
 34 ծոյ ես դուն:
 Ու անգիւի կողմը անցնելով, Գեներեսարէթի եր-
 35 կիրը հասան: Ու երբ այն տեղի մարդիկը ճանչցան
 զանկա, խաբար զրկեցին բոլոր շրջակայ տեղերը, ու
 36 բոլոր հիւանդները անոր բերին. Եւ կ'աղաչէին ա-
 նոր, որ միայն իր հանդերձին քղանքքին դպչին. և
 անոնք որ դպան, բժշկուեցան:

ԳԼ. ԺԵ

1 Այն ատեն Յիսուսի եկան դպիրները ու փարիսեցի-
 2 ները, որոնք Երուսաղէմէ էին, ու ըսին, Ինչո՞ւ քու

աշակերտները ծերերուն աւանդութիւնը զանց կ'ը-
 նեն, վասն զի ձեռքերնին չեն լուար, երբ հաց կ'ու-
 3 տեն: Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
 Հապա դուք ինչո՞ւ Աստուծոյ պատուիրանքը զանց
 4 կ'ընէք ձեր աւանդութեան պատճառաւ: Քանզի
 Աստուած պատուիրեց՝ ըսելով, Քու հայրդ ու մայրդ
 5 պատուէ. Եւ, Ով որ էր հայրը կամ մայրը անիծէ,
 6 մահով թող մեռնի: Բայց դուք կ'ընէք, Ով որ էր
 հօրը կամ մօրը ըսէ թէ Այն բանը զոր ինձմէ պիտի
 շահիս, Աստուծոյ արարչութեան ընծայ է. ու իր հայրը
 կամ իր մայրը չպատուէ, ապա է. և այսպէս ձեր
 աւանդութեան պատճառաւ Աստուծոյ պատուի-
 7 րանքը խափանած էք: Կեղծաւորներ, աղէկ մարդա-
 8 րէութիւն ըրաւ ձեր վրայ Եսայի ու ըսաւ, Այս ժո-
 րովուրդը փոյն * շրջունընելովը զիս կը պատուէ,
 9 Բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է ինձմէ:
 Ու պարսպ տեղը զիս կը պաշտեն՝ մարդոց պատուի-
 րած բաները էջէն վարդապետութիւն սորվեցնելով:
 10 Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց,
 11 Լսեցէք ու միտք տուէք. Ոչ թէ ինչ որ բերանը կը
 մտնէ՝ կը պղծէ մարդը, հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝
 անկա կը պղծէ մարդը:
 12 Այն ատեն իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն,
 Գիտո՞ս որ փարիսեցիները գայթակղեցան երբ ըսեցին
 13 այն խօսքը: Ան ալ պատասխան տալով՝ ըսաւ, Ամէն
 տունկ զոր իմ երկնաւոր Հայրս չէ անկեր, պիտի
 14 խլուի թող տուէք զանոնք. Եւստի կայր են, կոյրերու

*Ո՛հ, բերնովը ինձի կը մտնեսայ, և շրթունք-
ներովը

առաջնորդ. իսկ եթէ կայրը կայրին առաջնորդէ, եր-
 15 կուքն ալ փոքր պիտի լինան: Եւ Պետրոս պատաս-
 խան ապրով՝ անոր ըսաւ, Մեկնէ մեզի այս առակը:
 16 Ըսաւ Յիսուս, Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք.
 17 Ու չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ որ բերանը կը մանէ՝
 18 փորը կ'երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի: Բայց բեր-
 նէն ելած բաները սրտէն յառաջ կու գան, և անոնք
 19 կը պղծեն մարդը: Վասն զի սրտէն կ'ելլեն չար խոր-
 հուրդներ, սպանութիւններ, շուտթիւններ, պաշտ-
 կութիւններ, գողութիւններ, սուտ վկայութիւն-
 20 ներ, հայհոյութիւններ: Ասանք են որ կը պղծեն
 մարդը, բայց անըւայ ձեռքով հոյ ուտելը չպղծեր
 մարդը:
 21 Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տերտոսի ու Սիդոնի կող-
 22 մերը գնաց: Եւ ահա Բանանացի կին մը այն սահ-
 մաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու կ'ըսէր,
 Ողբով ինձի, Տէր, որդի Դաւթի. աղչեկս գեւէն
 23 սաստիկ կը չարչարուի: Եւ ինք ընաւ պատասխան
 մը չտուաւ անոր. ու իր աշակերտները մօտենալով՝
 կ'աղաչէին իրեն ու կ'ըսէին, Արձակէ տաիկա,
 24 վասն զի մեր ետեւէն կ'աղաղակէ: Եւ ինք պատաս-
 խան տուաւ ու ըսաւ, Ես ուրիշ չ'ը չըրկուեցայ,
 բայց միայն Խորայէի աման կորսուած ոչխարներուն
 25 Եւ անիկա եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր ու
 26 կ'ըսէր, Տէր, օգնէ ինձի: Ան ալ պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ, Աղէկ չէ տղը հոգը առնել ու շուներուն
 27 ձգել: Եւ անիկա ըսաւ, Այո, Տէր, վասն զի շու-
 ներն ալ իրենց տէրոջ սեղանէն ինկած փշամկնե-
 28 ընէ կը կերակրուին: Այն ատեն Յիսուս պատասխան
 տուաւ անոր ու ըսաւ, Ով կին, քու հաւատքդ մեծ

է, քու ուղածիդ պէս ըլլայ քեզի. և նոյն ժամէն
 անոր աղչկը բժշկուեցաւ:
 29 Ու Յիսուս անկէ գնաց, Գալիլեայի ծովեզերքը
 30 եկաւ, և լեռք ելլելով հոն նստաւ: Եւ շատ ժողո-
 վուրդներ իրեն եկան, որոնք իրենց հետ ունէին կա-
 ղէր, կայրեր, համբեր, հաշմանդամներ և ուրիշ շա-
 տեր, ու ձգեցին զանոնք Յիսուսի սոթը, և բժշկեց
 31 զանոնք: Այնպէս որ ժողովուրդները զարմացան,
 տեսնելով որ համբերը կը խօսէին, հաշմանդամները
 կը բժշկուէին, կաղերը կը քայլէին և կայրերը կը տես-
 նէին, ու Խորայէի Աստուածը կը փառաւարէին
 32 Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով ըսաւ,
 կը խղճամ այդ ժողովուրդին վրայ, վասն զի հիմն
 երեք օր է որ իմ քովս են, և բուն մը չունին ուտե-
 33 րու. ու զանոնք անթիւ արձակել չեմ ուզէր, չըլլայ
 որ ճամբան մտնին: Իսկ աշակերտները անոր ըսին,
 Մենք անապատի մէջ ուրկե՞ս պիտի ունենանք այն-
 34 չափ հաց, որ այնչափ բազմութիւնը կշտացնենք:
 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Գանի՛ր նկանակ ունիք.
 անոնք ալ ըսին, Եօթը, ու քանի մը մանր ձուկեր:
 35 Եւ ճրաման ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ
 36 նստին: Ու եօթը նկանակը և ձուկերը տուաւ, գո-
 հացաւ և կարեց ու տուաւ աշակերտներուն, աշա-
 37 կերաներն ալ՝ ժողովուրդին: Կերան ամէնը և կշտա-
 ցան, ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կտոր-
 38 ունքները վերցուցին: Եւ անոնք որ կերան՝ չորս
 հազար այր մարդիկ էին, կիներէն և աղաքներէն
 զատ:
 39 Ու երբ ժողովուրդը արձակեց, նաւը մտաւ ու
 Մոզգաղայի սահմանները եկաւ:

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ փարիսեցիները ու սաղուկեցիները քովը եկան, փորձելով իրմէ կ'ուզէին որ երկինքէն նշան մը ցուցնէ իրենց: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըստանանց, Երբ իրեկուսն կ'ըլլայ, կ'ըսէք թէ Պարզ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք կարմրած է: Եւ առտուանց՝ Այսօր միւրեկ պիտի ըլլայ, վասն զի երկինք մեղապատ ու կարմրած է: Կեղծաւորներ, երկինքի երեսը քննել զիտէք, բայց ժամանակներուն նշանները չէ՞ք կրնար գիտնալ: Չար ու շնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց Յովնան մարդարեւին նշանը . և թողուց զանոնք ու գնաց:

5 Ու երբ իր աշակերտները անդիւր կողմը անցան, 6 հաց առնելու մոռցեր էին: Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Նայեցէք ու զգուշացէք փարիսեցւոց և սաղուկեցւոց 7 խմորէն: Անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չըբերնք Ֆրե Գետ: Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդը զիտնալով՝ ըսաւ անոնց, Ձեր մէջ ինչո՞ւ կը խորհիք, թերահաւատներ, թէ հաց չառիք: Տակաւին չէ՞ք հասկնար և չէ՞ք յիշեր հինգ նկանալը՝ 8 հինգ հազարին, ու քանի՛ կողով վերցուցիք: Ո՞չ ալ եօթը նկանալը՝ չորս հազարին, ու քանի՛ զամբիւղ վերցուցիք: Ի՞նչպէս չէք հասկնար թէ ես հացի համար չըսի ձեզի՝ փարիսեցւոց և սաղուկեցւոց խմորէն 9 զդոյշ կենալ: Այն ատեն հասկցան որ հացի խմորէն զգուշանալ չըսաւ, հացաւ փարիսեցւոց ու սաղուկեցւոց վարդապետութենէն:

13 Եւ Յիսուս փրկագործի Կեօրիային կողմերը երթալով՝ իր աշակերտներուն հարցուց ու ըսաւ, Մարդիկ ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ՝ ես Որդի մարդոց: Ու անոնք ըսին, Ոմանք է՛րեսն Բէ Յովհաննէս մկրտիչն ես, ուրիշները՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝ Երեմիան կամ մարդարեւներէն մէկը: Ըսաւ անոնց, Հապա դուք ինձի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ: Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գու՛ն ես Քրիստոս, կենդանի Աստուծոյ Որդին: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Երանի՛ քեզ, Սիմոն, Յովնանի որդի վասն զի մարմինը և արիւնը քեզի չյայտանց առիւ՛ս, 14 հացաւ իմ՝ Հայրս՝ որ երկինքն է: Եւ ես քեզի կ'ըսեմ որ Գու՛ն *Պետրոս ես, ու այս վէճմին վրայ պիտի շինեմ իմ՝ եկեղեցիս, և զժողովքին դռները զանիկա պիտի չյայտեն: Ու երկինքի թաղաւորութեան բաշակները քեզի պիտի տամ: և ինչ որ երկրի վրայ կապես, երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու ինչ որ երկրի վրայ արձակես, երկինքի մէջ արձակուած պիտի ըլլայ: Այն ատեն աշակերտներուն պատուիրեց, որ մարդո՛ւ չըսեն թէ ինք է՛քրիստոսն է: 21 Անկէ ետե սկսաւ Յիսուս իր աշակերտներուն ցուցնել թէ պէտք է որ ինք Երուսաղէմ՝ երթայ, ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և քահանայագետներէն ու դպրիներէն, և սպաննուի, ու երբ 22 ըրդ որը յարութիւն առնէ: Եւ Պետրոս մէկդի տուաւ զանիկա, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու ըսել, Բա՛ւ լիցի քեզ, Տէր, այդ բանը քեզի չըլլայ:

*Այսինքն, Վէճ
†Ոմանք, Յիսուս Քրիստոսն

- 23 Եւ ինք դատնալով՝ Պետրոսի ըսաւ, Ետիս գնա, Սա-
տանայ, ինծի գայթակղուիլուն ես դաւն. վասն զի
Աստուծոյ բաները չես մտածեր, Հապա մարդոց բա-
ները :
- 24 Այն ատեն Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ, Եթէ
մէկը իմ ետեւէս գալ կ'ուզէ, թող իր անձը ուրա-
նայ և իր խաչը վերցնէ ու իմ ետեւէս գայ: Վասն
զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ
զանիկա. և ով որ ինծի համար իր անձը կը կոր-
սնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա: Քանզի ինչ կը շահի
մարդ մը՝ եթէ բոլոր աշխարհը վաստկի և իր անձը
կորսնցնէ, կամ իր անձին համար ի՞նչ ազատչէք
պիտի ապ մարդ: Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը
փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և
այն ատեն ամէն մէկուն իր գործերուն համեմատ
հատուցում պիտի ընէ: Ճշմարիտ կ'ըլեմ՝ ձեզի որ
Հաւերկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք
մահուան համը պիտի չտանեն, մինչև տեսնեն Որ-
դին մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած:

ԳԼ ԺԷ

- 1 Եւ վեց օրէն ետե Յիսուս իրեն հետ առաւ Պեա-
րսը ու Յովորսը և անոր եղբայր Յովհաննէսը, ու
2 զանոնք բարձր լեռ մը հանեց առանձին. Եւ անոնց
առջև այլակերպեցաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արե-
գակի պէս, ու իր հանդերձները ճերմկցան լոյսի
3 պէս: Եւ ահա երեւցան անոնց Մովսէս ու Եղիս
4 ու իրեն հետ կը խօսէին: Պատասխան տուաւ Պետրոս
ու ըսաւ Յիսուսի, Տէր, աղէկ է որ հոս կենանք.

- եթէ կ'ուզես, երեք իր ճիճով շինենք հոս. մէկը քեզի,
5 և մէկը Մովսէսի, ու մէկը Եղիայի: Եւ քանի որ ա-
նիկա կը խօսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
հովանի եղաւ. և ահա անպէն ձայն մը եկաւ՝ ըսե-
լով, Ատիկա է իմ սիրելի Որդիս, որու հաւանք եմ,
6 ասոր մտիկ շրէք: Աշակերտները երբ լսեցին, երես-
7 նուն վրայ ինկան ու խիտ վախցան: Եւ Յիսուս մո-
տենալով դպրաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախ-
8 նաք: Աչքերնին վերցուցին ու մէկը չտեսան, բայց
միայն Յիսուսը:
- 9 Ու երբ այն լեռնէն վար կ'իջնէին, Յիսուս պատ-
ուիրեց անոնց ու ըսաւ, Այդ տեսիլքը մարդո՛ւ մի
զրուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելներէն յարու-
10 թիւն տանէ: Եւ իր աշակերտները իրեն հարցուցին
ու ըսին, Ուրեմն ինչո՞ւ համար դպրները կ'ըսեն
11 թէ Պետք է որ առաջ Եղիս գայ: Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Յիրաւի առաջ Եղիս
12 կու գայ և ամէն բան կարգի կը դնէ: Բայց ձեզի
կ'ըլեմ որ Եղիս արդէն եկած է, և զանիկա չճանչ-
ցան, հապա ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. նոյնպէս ալ
13 Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարջարաւի: Այն ա-
տեն հասկցան աշակերտները որ Յովհաննէս մկրտչին
համար ըսաւ անոնց:
- 14 Ու երբ ժողովուրդին քով եկան, մարդ մը մտե-
ցաւ անոր, և ծուռկի վրայ գալով՝ կ'ըսէր, Տէր, իմ
որդւոյս ողորմէ, որ կը լուսնաոտի և չարաչար կը
սամջուի, քանզի շատ անգամ կրակի մէջ կ'էլնայ,
15 ու շատ անգամ ջուրի մէջ: Եւ զանիկա քու աշա-
կերտներուդ բերի, ու չկրցան զանիկա բժշկել:
16 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ

և խոտորեալ ազգ, մինչև երբ ձեզի հեա պիտի ըլ-
 17 չառ ինձի բերէք: Եւ Յիսուս սաստեց անոր, ու գեւը
 անկէ ելաւ, և ըժշկուեցաւ աղան նոյն ժամէն:
 18 Այն առեւն աշակերտները առանձին Յիսուսի քով
 երթալով ըսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք զանիկա հա-
 19 նել: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեր թերահաւատու-
 թեանը համար. քանզի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, եթէ
 մտնանիսի հատի չգի հաւատք ունենաք, այս լե-
 20 ձեզի: Սակայն այս տեսարը քառէք քանի որ, ու պի-
 տի փոխադրուի. ու բան մը անհնարին պիտի չըլլայ
 21 Ու երբ անոնք Գալիլեայի մէջ կը պարտէին, Յի-
 սուս ըսաւ անոնց, Որդին մտքոյ պիտի մտանուի
 22 մտքոյ ձեռքը, Եւ զանիկա պիտի մեռցնեն, ու
 երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու խիստ
 տրամեցան:
 23 Երբ անոնք Կափառնոյում եկան, երկգրամեան
 քառք առնողները Պետրոսի եկան ու ըսին, Ձեր
 վարդապետը երկգրամեանը չի՞ հաստեցաներ. և ու-
 24 նիկա ըսաւ, Այո, ինչ հարցանէ: Ու երբ տունը
 մտաւ, առաջ Յիսուս խօսեցաւ անոր ու ըսաւ, Քեզի
 ի՞նչպէս կ'երեւնայ, Սիմոն. երկրի թագաւորները
 25 ըսն թէ օտարներէն: Պետրոս անոր ըսաւ թէ Օտար-
 ներէն. Յիսուս անոր ըսաւ, Ուրեմն որդիները ազատ
 26 են: Բայց չըլլայ որ զանոնք գայթակղեցնենք, գնա
 ծովը և կարթ ձգէ, ու առաջին ձուկը որ կ'ելլէ՝
 առ, և անոր բերանը բանալով սաստի մը պիտի

գտնես. զանիկա առ, անոնց տուր ինձի և քիզի
 համար:

1 Մոյն ժամանակ աշակերտները Յիսուսի քով
 եկան ու ըսին, Ո՞վ է մեծ երկինքի թագաւորու-
 2 թեանը մէջ: Եւ Յիսուս աղայ մը կանչեց իրեն, զու-
 3 նիկա անոնց մէջտեղը կայնեցուց, Ու ըսաւ, Ճշմա-
 րիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ գարձի չգտք և աղց պէս
 4 չմտնաք, երկինքի թագաւորութիւնը բնաւ պիտի
 5 թեանը մէջ: Եւ ով որ այսպիսի աղայ մը կ'ընդունի
 6 իմ անունովս, զիս կ'ընդունի: Եւ ով որ գայթակ-
 7 ղեցնէ այս պղտիկներէն մէկը որոնք ինձի կը հաւա-
 8 ան, աղէկ է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի
 9 քար մը կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ ընկզմի:
 10 Վա՛յ աշխարհի՛ գայթակղութիւններու պատճա-
 11 րաւ. վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւնները
 12 գտն, բայց վա՛յ այն մտքուն՝ որուն ձեռքով գայ-
 13 թակղութիւնը կու գայ: Արդ եթէ քու ձեռքը կամ
 14 սքրք քեզ կը գայթակղեցնէ, կարէ զանիկա ու
 15 քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի կազ կամ պակասաւոր
 16 մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք կամ երկու
 17 սքրք ունենալ ու յաւիտեանական կրակին մէջ ձգուիլ:
 18 Եւ եթէ աչքք քեզ կը գայթակղեցնէ, հանէ դա-
 19 նիկա և քեզմէ ձգէ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով
 20 կեանքը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ ու
 21 կրակին գեհեանը ձգուիլ:
 22 Զգայ՛ զկեցէք որ չամարգէք այս պղտիկներէն

մէկը. քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ երկինքի մէջ անոնց
 31 հրեշտակները միշտ կը տեսնեն իմ Հօրս երեսը՝ որ
 32 երկինքն է: Վասն զի Որդին մարդոյ եկաւ կորսուածը
 33 փրկելու: Ի՞նչպէս կ'երեւնայ ձեզի. եթէ մարդ մը
 34 հարկուր ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը մնորի,
 35 իննսուներինը *չխորը *լեռները չը՝ ձգեր, ու՝ երթար
 36 մարտածը փնտռեր: Եւ եթէ գտնելու ըլլայ զանիկա,
 37 ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ առելի ուրախ կ'ըլլայ անոր
 38 վրայ, քան թէ իննսուներինին՝ որոնք մարտած չեն:
 39 Այսպէս ձեր երկնաւոր Հայրը չճաճի որ սյս պղտիկ-
 40 ներէն մէկը կորսուի:
 41 Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, գնա
 42 յանդիմանէ զանիկա երբ դուռն և ան մինակ էք.
 43 Եթէ քեզի մտիկ ընէ, շահեցար քու եղբայրդ: Հա-
 44 պա եթէ մտիկ չընէ +եղի, քեզի հետ *բէլ մը կամ
 45 երկուք ալ առ, որպէս զի երկու կամ երեք վիճանե-
 46 ներու բերնէ ամէն բան հաստատուի: Եւ եթէ ա-
 47 նոնց ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին ըսէ. իսկ եթէ եկե-
 48 ղեցիին ալ մտիկ չընէ, հեթանոսի ու մաքսուսրի
 49 պէս թող ըլլայ քեզի:
 50 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Երկրի վրայ ինչ որ կա-
 51 պէք, երկինքի մէջ կատարած պիտի ըլլայ. ու երկրի
 52 վրայ ինչ որ արձակէք, երկինքի մէջ արձակուած
 53 պիտի ըլլայ: Դարձեալ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ ձեզմէ
 54 երկու հոգի երկրի վրայ մխարանին, ամէն ինչ բանի
 55 համար որ խնդրեն, պիտի ըլլայ անոնց իմ Հօրմէս որ
 56 երկինքն է: Քանզի ուր երկու կամ երեք հոգի
 57 ժողովուած ըլլան իմ անուանով, հոն եմ ես անոնց մէջ:

*Ո՛րանո՛ք, չը՝ ձգեր, ու լեռները

21 Այն ատեն Պետրոս մտնեցաւ անոր ու ըսաւ, Տէր,
 22 քանի՞ անգամ եթէ եղբայրս ինձի դէմ մեղանչէ,
 23 ներեմ անոր. մինչև եթ՞իք անգամ: Յիսուս անոր
 24 ըսաւ, Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև եթ՞իք անգամ,
 25 հապա մինչև եթ՞անաստուռն անգամ եթ՞իք: Ասոր հա-
 26 մար երկինքի թագաւորութիւնը կը նմանի թագա-
 27ւորի մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուղեց:
 28 Ու երբ սկսաւ առնել, տասը հազար տաղանդի
 29 պարտական մը բերուեցաւ իրեն: Բայց անիկա վճա-
 30րելու կարողութիւն չունենալով, իր տէրը հրաման
 31 ըրաւ որ անիկա և անոր կիներ ու որդիները և անոր
 32 բոլոր ունեցածը ծախուին, ու դարձուց վճարուի:
 33 Իսկ ծառան անոր առջև կիցալով երկրպագութիւն
 34 կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինձի և ամէնը
 35 քեզի վճարեմ: Եւ այն ծառային տէրը վրան խղճա-
 36ւով արձակեց զանիկա, ու պարտքը շնորհեց անոր:
 37 Եւ նոյն ծառան ելաւ, իր ծառայակիցներէն մէկը
 38 գտաւ որ իրեն հարկուր դահեկան պարտք ունէր, ու
 39 զանիկա բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, Վճարէ
 40 ինձի ունեցած պարտքդ: Ուստի անոր ծառայակիցը
 41 անոր սոքը ինկաւ, կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Համ-
 42 բերէ ինձի ու *քեզի կը վճարեմ: Եւ ինք չէր ու-
 43 ղեր, հապա զնոց՝ բանար դրաւ զանիկա, մինչև որ
 44 պարտքը վճարէ: Երբ իր ծառայակիցները տեսան
 45 եղած բաները, խիստ տրտմեցան, ու եկան իրենց
 46 տէրոջը հասկցուցին բոլոր եղածը: Այն ատեն անոր
 47 տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Չար ծառայ,
 48 այն բոլոր պարտքը ես քեզի շնորհեցի՝ ինձի աղաչե-

*Ո՛րանո՛ք, ամէնը քեզի

- 33 լուրդ համար. Ուրե՞ն պէտք չէ՞ր քեզի ալ քու ծառայակցէդ ողորմել, ինչպէս ես քեզի ողորմեցայ:
- 34 Եւ անոր աւերը բարեհամայով դասիճճներուն մատնեց
- 35 զանիկա, մինչև որ իր բարբ արարքը վճարէ: Այսպէս իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի, եթէ ձեր սիրտերէն չէք ներեր ամէն մէկդ իր եղբորը իրենց յանցանքները:

ԳԼ ԺԹ

- 1 **Ո**ւ եղաւ որ երբ Յիսուս այս խօսքերը լինցուց, Գալիլեայէ ելաւ ու եկաւ Հրէաստանի սահմանները
- 2 Յորդանանու անդիկ կողմը: Եւ անոր ետեւէն շատ ժողովուրդներ դացին, ու հոն բժշկեց զանոնք:
- 3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով զանիկա կը փորձէին, ու կ'ըսէին թէ Արժամն է որ մտրդ մը իր կենը
- 4 արձակէ ամէն պատճառի համար: Անիկա ալ պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, **Չէ՞ք** կարգացիր թէ ան որ սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց
- 5 զանոնք՝ ու ըսաւ, Ասոր համար մտրդ էք հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնոջ պիտի յարի, ու երկուքը
- 6 մէկ մարմին պիտի ըլլան: Ուստի ա՛լ երկուք չեն, հապա մէկ մարմին. ուրե՞նք զոյն որ Աստուած միտ-
- 7 ւորեց՝ մտրդ թող թո՛ղ չըլլան: Ըսին իրեն, Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման թուղթ առլ և
- 8 արձակել: Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սիրտերուն կարծրութեանը համար ձեզի հրաման տուաւ կրներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն այնպէս չէղաւ:
- 9 Մակայն ձեզի կ'ըսեմ, Ով որ աւանց պռնկութեան պատճառի իր կենը արձակէ և ուրիշ մը առնէ,

- չնութիւն կ'ընէ. և ով որ արձակուածը առնէ, շնութիւն կ'ընէ: Իր աշակերտները ըսին իրեն, Եթէ այդպիսի բան կայ երկան ու կնոջ մէջուեղ, համուսնաւ
- 10 11 նայը ողէկ է: Եւ ինք անոնց ըսաւ, Ամէնը բուսական չէն այդ բանին, հապա անոնք՝ որոնք արուած
- 12 է: Վասն զի կան ներքիններ՝ որոնք էրէնց մօրը որովայնէն այնպէս ծնան, և կան ներքիններ՝ որոնք մտրդոցմէ ներքինի եղան, և կան ներքիններ՝ որոնք ինքզինքնին ներքինի ըրին երկինքի թագաւորութեանը համար. ով որ կրնայ տանիլ թող տանի:
- 13 Այն ատեն մանր տղար բերուեցան իրեն, որպէս զի անոնց վրայ ձեռք գնէ և աղօթք ընէ, ու աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք: Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող տուէք այդ մանր տղայը, և մի արգիլէք ատոնք ինձի դայէն, վասն զի երկինքի թագաւորութիւնը
- 14 15 այդպիսիներուն է: Եւ անոնց վրայ ձեռք գնելէն ետե գնաց անիկէ:
- 16 Եւ ահա մէկը մօտենալով ըսաւ անոր, Բարի վարդապետ, ի՞նչ բարի բո՞ք գործեմ, որպէս զի յաւիտենական կեանքը ընդունիմ: Եւ անիկա ըսաւ անոր. Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես. մէկէն զատ բարի չկայ, որ է Աստուած. հապա եթէ կ'ուզես կեանքը
- 17 18 մտնել, պատուիրանքները պահէ: Ըսաւ անոր, Որոնք. և Յիսուս ըսաւ, Ասոնք. Սպանութիւն մի ըներ, Շնութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ,
- 19 Սուս վկայութիւն մի ըներ, Բուս հայրդ ու մայրդ պատուէ, և Բուս ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես:
- 20 Պատանին ըսաւ անոր, Ասոնք ամէնը մանկութենէս քի պահէր եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ:
- 21 Ըսաւ անոր Յիսուս, Եթէ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ,

- գնա ունեցածդ ծախէ և սուր աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և եկուր իմ ետեւէս
- 22 Երբ պատանին այս խօսքը լսեց՝ տրամած գնաց, վասն զի շատ ստացուածք ունէր:
- 23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ հարուստը դժուարաւ պիտի մտնէ եր-
- 24 կինքի թագաւորութիւնը: Գարձեալ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Գիւրին է որ *ուղար ստեղին ծակէն անցնի, բան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ:
- 25 Աշակերտները երբ լսեցին, շատ զարմացան ու ըսին,
- 26 Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ: Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Ատիկա մարդոց կողմանէ անկարելի է, բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է:
- 27 Այն ատեն Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ահա մենք ամէն բան թողցցինք և քու ետե-
- 28ւէդ եկանք. ուստի մեզի ի՞նչ պիտի ըլլայ: Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ դուք որ իմ ետեւէս եկաք, †միւսանգամ զալուստին՝ երբ Որդին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի, դուք ալ տատուերկու աթոռներու վրայ պիտի նստիք՝ Իսրայ-
- 29 յէի տատուերկու ցեղերը դատելու: Եւ ալ որ թոշուց տուներ, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ արտեր իմ անուան համար, հարիւրապատիկ պիտի առնէ, և յաւիտեական կեանք պիտի ժառանգէ:
- 30 Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և յետիններ՝ առաջին:

*Ո՛րան+, պարանը
 †Յաւն. վերստին ծննդեան մէջ

- 1 Քանզի երկինքի թագաւորութիւնը տանուաէր մարդու մը նման է, որ աւստուանց կանուխ ելաւ՝ իր այ-
- 2 զինն համար բանուորներ բռնելու: Եւ բանուորներուն հետ օրը մեկ դահեկանի խօսք կապեց, ու զա-
- 3 նոնք զրկեց իր այգին: Եւ ժամը երեքին ստեղծները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որոնք շուկային մէջ պո-
- 4 ըսպ կայներ էին. Ու ըսաւ անոնց, Դուք ալ գացէք իմ այգիս, և ինչ որ արժան է՝ կու տամ ձեզի:
- 5 Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժամը վեցին և ժամը
- 6 իննին ստեղծները ելաւ՝ այնպէս ըրաւ: Եւ ժամը տասնըմէկին ստեղծները ելաւ, ուրիշները դատաւ՝ որոնք պարսպ կայներ էին, ու անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ հա-
- 7 ըստ օրը պարսպ կայներ էք: Ըսին իրեն, Անոր համար որ մէ՛կը մեզ վարձքով չառնեց. ըսաւ անոնց, Դուք ալ այգին գացէք, ու ինչ որ արժան է՝ պիտի
- 8 առնէք: Եւ երբ իրիկուն եղաւ, այգիին ատեր իր անտեօին ըսաւ, Բանուորները կանչէ, և անոնց վարձքը տուր՝ վերջիններէն սկսելով՝ մինչև առա-
- 9 ջինները: Ու երբ եկան անոնք որ ժամը տասնըմէկին
- 10 գոյր եէն, մէյմէկ դահեկան առին. Եւ առաջինները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն, ու
- 11 անոնք ալ առին մէյմէկ դահեկան: Երբ առին՝ տանուաէրոջ դէմ արտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին թէ
- 12 Այդ վերջինները մեկ ժամ գործեցին, և զանոնք հաւասար ըրիւր մեզի, որ օրուան ծանրութիւնը ու
- 13 տարութիւնը քաշեցինք: Անկա պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն ու ըսաւ, Ընկեր, ես քեզ չեմ

զրկեր. չէ՞ որ դուռն ինձի հետ մէկ դասհեկանի խօսք
 14 կապեցիր. Սու քուզի ու գնա. կ'ուզեմ որ այս վեր-
 15 ցինին քեզի աստի՛ պէս տամ: Միթէ ես իշխանու-
 թիւն չունիմ իմ բաներուս վրայ՝ ինչ որ ուզեմ
 ընելու. կամ թէ քու աչքը չա՞ր է՝ որ ես բարերար
 16 եմ: Այսպէս յետինները առաջին պիտի ըլլան, և
 առաջինները յետին. վասն զի կանչուածները շատ
 են, բայց ընտրուածները քիչ:
 17 Ու երբ Յիսուս Երուսաղէմ կ'ելլէր, ճամբան տա-
 ուերկու աշակերտները իրեն հետ առաւ առանձին,
 18 ու ըսաւ անոնց, Ահա Երուսաղէմ կ'ելլե՛ք, և Որ-
 դին մարդոյ պիտի մտածուի քահանայագետներուն
 ու դպիրներուն, և զանկիա մահուան պիտի դատա-
 19 պարտեն: Եւ զանկիա հեթանոսներուն պիտի մտա-
 նեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը հանելու. ու
 երբորդ որը յարութիւն պիտի առնէ:
 20 Այն ատեն Ձեքեդէտի սրբիներուն մտքը իր սր-
 դիներուն հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն կ'ընէր
 21 ու լատ մը կը խնդրէր անկէ: Ան ալ ըսաւ անոր,
 Ի՞նչ կ'ուզես: Ըսաւ անոր, Ըսէ որ այս իմ երկու
 սրբիներս մէկը աջ կողմի՛ և միւսը ձախ կողմի՛
 22 նստին քու թագաւորութեանդ մէջ: Պատասխան
 տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Ձեք գիտեր ի՛նչ կը խնդ-
 րէք. կրնա՞ք խմել այն դաւածը զոր ես պիտի խմեմ,
 կամ այն մկրտութիւնով մկրտուիլ, զոր ես պիտի
 մկրտուեմ. ըսին իրեն, Կրնանք, Եւ ըսաւ անոնց,
 23 Իմ դաւածս պիտի խմէք, և այն մկրտութիւնով
 զոր ես մկրտուելու եմ, պիտի մկրտուէք. բայց իմ
 աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը՝ իմն չէ տուր, հա-
 24 պս սրնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս: Ու երբ

4- ատար աշակերտներ լսեցին, այն երկու եղբայր-
 25 ներուն նեղացան: Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց զանոնք
 ու ըսաւ, Գիտեք որ ազդերուն իշխանները կը տիրեն
 26 անոնց, և մեծամեծները կ'իշխեն անոնց. Բայց ձեր
 մէջ այնպէս պիտի չըլլայ, հասպա ձեզմէ ով որ մեծ
 ըլլալ կ'ուզէ, թող անկիա ձեր սպասուորը ըլլայ.
 27 Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ, թող անի-
 28 կա ձեր ծառան ըլլայ. Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
 սպասուորութիւն ընդունելու, հասպա սպասուո-
 րութիւն ընելու և իր կեանքը շատերու համար
 փրկանք տուաւ:
 29 Ու երբ անոնք Երկբովէ ելան, մեծ բազմութիւն
 30 անոր ետեէն գնաց: Եւ ահա ճամբուն քով երկու
 կըր նստած էին. երբ լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի,
 սղապակեցին ու ըսին, Ողբով մեզի, Տէր, Որդի
 31 Գաւթի: Եւ բազմութիւնը կը յանդիմանէր զանոնք
 որ լսէին, բայց անոնք ա՛լ աւելի կ'աղաղակէին ու
 32 կ'ըսէին, Ողբով մեզի, Տէր, Որդի Գաւթի: Եւ Յի-
 սուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք ու ըսաւ, Ի՞նչ
 33 կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: Ըսին անոր, Տէր, որ աչքեր-
 34 նիս բացուին: Եւ Յիսուս խոճարով անոնց աչքերուն
 դպաւ, և շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան, ու
 անոր ետեէն գացին:

ԳԼ. ԻՍ.

1 Ու երբ Երուսաղէմի մօտեցան ու եկան Բեթփաղէ
 դէպ ի Ձիթենեաց լեւոյ, այն ատեն Յիսուս էր աշա-
 2 կերաներէն երկուքը զրկեց. Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք
 այդ ձեր դիմացի դեղը, և շուտ մը պիտի դանէք

կապրուած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը. որձա-
 3 կեցեք զանոնք ու ինծի բերեք. Եւ եթէ մէկը ձեզի
 բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք են. և շուտ մը
 4 զանոնք պիտի զրկէ: Այս ամէն բաները եղան, որ-
 պէս զի կատարուի մարգարէին խօսքը որ կ'ըսէ.
 5 Ըսէք Սիոնի աղջկան, Ահա քու Թագաւորդ քեզի
 կու գայ, հեղ, ու իշու վրայ հեծած և իշու ձաղի,
 6 աւանակի, վրայ: Եւ աշակերտները դայցին, և ինչ-
 7 պէս Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին. Ու բերին
 էշը ու աւանակը, և անոնց վրայ իրենց հանդերձները
 8 դրին, ու նստու անոնց վրայ: Եւ ժողովուրդէն շա-
 տեր իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին,
 և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամ-
 9 բուն վրայ կը տարածէին: Եւ ժողովուրդները, որոնք
 առջեւէն ու ետեւէն կ'երթային, կ'աղաղակէին ու
 կ'ըսէին, Ովսաննա Որդւոյ Գաւթի, օրհնեալ է ան
 որ Տէրոջը անուանով կու գայ. Ովսաննա ի բարձունս
 10 Ու երբ անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր քաղաքը
 11 շարժեցաւ ու ըսաւ, Ո՞վ է սա: Եւ ժողովուրդները
 ըսին, Ասիկա Յիսուս մարգարէն է Գալիլէայի Նա-
 զարէթէն:

12 Եւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դուրս
 հանց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին
 ու կը գնէին, և սասկ փոխոյններուն սեղանները ու
 13 աղանձի ծախողներուն աթոռները կործանեց. Եւ
 ըսաւ անոնց, Գրուած է թէ իմ տուն աղօթքի
 տուն պիտի կոչուի. ըսոյց դուք տօրիկա աւարակնե-
 րու այլ ըրեք:

*Ո՞րն է, նստեցուցին

14 Եւ տաճարին մէջ կայրեր ու կողեր եկան իրեն,
 15 և բժշկեց զանոնք: Երբ քահանայապետները ու
 դպիրները տեսան անոր ըրած հրաշքները, և տղաքը
 որոնք տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին,
 16 Ովսաննա Որդւոյ Գաւթի, բարկացան. Ու ըսին ա-
 նոյ, Կը ըսէս ի՞նչ կ'ըսեն ատոնք. և Յիսուս ըսաւ
 անոնց, Այո. ընաւ չէ՞ք կարդացեր, թէ Մանկանց
 ու կաթնկեր տղոց բերնէն գովութիւն կատարեցիր:
 17 Եւ թողուց զանոնք՝ քաղաքէն դուրս Բեթանիա
 ելաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ:

18 Եւ առաւուսնց երբ քաղաքը կը դառնար, անօթե-
 19 ցաւ. Ու ճամբուն վրայ թղենի մը տեսնելով քովը
 գնաց, և անոր վրայ տերեւներէն զատ բան մը
 չգտաւ. ու ըսաւ անոր, Ասիկ ետեւ քեզմէ պտուղ
 20 չըլլայ յաւիտեան. և իսկոյն թղենին չորցաւ: Եւ
 աշակերտները երբ տեսան, զարմացան ու ըսին թէ
 21 Ի՞նչպէս թղենին շուտ մը չորցաւ: Յիսուս պատաս-
 խան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի,
 Եթէ հաւատք ունենաք ու չըրկմաթք, ոչ թէ միայն
 այդ թղենիին եղածը պիտի ընէք, հապա նաև եթէ
 այս լեռանը ըսէք, Ելի՛ր, ու ծովը ինկիր, պիտի ըլ-
 22 լայ: Եւ ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատաքով կը
 ինդրէք, պիտի առնէք:

23 Ու երբ անիկա տաճարը եկաւ, քահանայապետ-
 ները և ժողովուրդին ճերերը անոր մօտեցան երբ
 կը սորվեցնէր, ու ըսին, Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
 նես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի այդ իշխա-
 24 նութիւնը: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ ա-
 նոնց, Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ, զոր եթէ ինծի
 ըսէք, ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ի՞նչ իշխա-

25 նութիւնով կ'ընեմ այս բաները: Յովհաննէսի մկրտութիւնը ուրիշ էր, երկինքէն թէ մարդոցմէ:

26 և անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ ըսենք՝ Երկինքէն, մեզի պիտի ըսէ թէ Հոպա ինչո՞ւ չհաւատացիր անոր. իսկ եթէ ըսենք՝ Մարդոցմէ, Ժողովուրդէն կը վախճանք, վասն զի բոլորն ալ Յով-

27 հաննէսը իբրև մարդորէ կ'ընդունին: Եւ պատասխան տալով Յիսուսի՝ ըսին, Ձե՞նք գիտեր. և ինք ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ՝ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:

28 Բայց ի՞նչպէս կ'երեւեայ ձեզի. մարդ մը երկու սրղի ունէր, ու գնաց առաջինին՝ ըսաւ, Որդեակ,

29 գնա այսօր այգիիս մէջ գործէ: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ձեմ ուղեր երեւալ. բայց ետքը

30 զղջացաւ ու գնաց: Միւսին ալ գնաց և այնպէս ըսաւ. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կ'եր-

31 թամ, տէր. և չգնաց: Հի՛մ այս երկուքէն ո՞րը ե՞ր հօրը կամքը կատարեց. ըսին անոր, Առաջինը. Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ մարտաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Առ-

32 առձոյ թագաւորութիւնը: Վասն զի Յովհաննէս արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, և դուք ա-

33 նոր չհաւատացիր. բայց մարտաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին. և դուք տեսաք ու ետքը չզղջացիր անոր հաւատալու:

34 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք. Տանուէր մարդ մը կար՝ որ այգի մը անկեց ու ցանդով պատեց զանիկա, և անոր մէջ հնձան փորեց ու աշտարակ շինեց, և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր

34 մը գնաց: Երբ պտուղի ժամանակը մտնեցաւ, իր

ծառաները մշակներուն զրկեց, որպէս զի անոր

35 պտուղները առնեն: Եւ մշակները անոր ծառաները ըսեցին, մէկը ճեծեցին, միւսը սպաննեցին, մէկ ու-

36 ըիշը քարկոծեցին: Նորէն ուրիշ ծառաներ զրկեց առաջիններէն շատ, և անոնց ալ այնպէս ըրին:

37 Վերջը իր սրղին զրկեց անոնց՝ ըսելով, Թէրէս-

38 առնան իմ սրղիէս: Բայց մշակները երբ տեսան սրղին, իրարու ըսին, Ասիկա է ծառանդը. եկէք զանիկա սպաննեք ու անոր ծառանդութեանը տիրենք:

39 Եւ առին զանիկա, այգիէն դուրս հանեցին ու սպան-

40 նեցին: Ուստի երբ այգիին տէրը գայ, ի՞նչ պիտի

41 ընէ այն մշակներուն: Ըսին իրեն, Այո՛ւ չարերը չարաչար պիտի կորնցնէ, և այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակներու, որոնք պտուղները իրենց ժամանա-

42 կին պիտի տան իրեն: Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ինչպէ՞ս կարգացիր գերբնէ մէջ, Այո՛ւ քարը զոր շինողները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ. ասիկա Տէրովնէ եղաւ և զարմանալի է մեր այքե-

43 ռուն: Ասոր համար կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Աստուծոյ թա-

44 աղգի մը պիտի արու՛ն որ անոր պտուղները բերէ: Եւ սով որ այս քարին վրայ խնայ, պիտի կտարտի, և որու վրայ որ խնայ, պիտի փորէ զանիկա:

45 Ու երբ քահանայապետները և փարիսեցիները անոր առակները լսեցին, իմացան որ իրենց համար

46 կ'ըսէր: Եւ կը փնտռէին ի՞նչ ի՞նչդէս բռնեն զանիկա, բայց Ժողովուրդէն վախցան, վասն զի մարդարէի պէս կ'ընդունէին զանիկա:

ԳԼ. ԻԲ

1 **Քարձեալ** պատասխան տուաւ Յիսուս և առահնե-
 2 ըով ըսաւ անոնց, Երկինքի թագաւորութիւնը թա-
 3 գաւոր մարդու մը կը նմանի, որ իր սրգւոյն համար
 4 հարսնիք ըրաւ: Եւ իր ծառաները զրկեց, սրպէս զի
 5 կանչէն հարսնիքի հրաւիրուածները, և անոնք չու-
 6 ղեցին դալ: Նորէն ուրիշ ծառաներ զրկեց ու ըսաւ,
 7 Ըսեք հրաւիրուածներուն, Ահա իմ ճաշս պատրաս-
 8 տեցի, զուարակներս ու գէր կենդանիներս մորթուած
 9 են, և ամէն բան պատրաստ է. հարսնիք եկէք:
 10 Բայց անոնք անհոգութիւն ընելով գացին, մէկը իր
 11 արար ու միւսը իր առուտուրին. Եւ ուրիշները անոր
 12 ծառաները բռնեցին, նախատեցին ու սպաննեցին:
 13 Թագաւորն ալ երբ լսեց՝ բարկացաւ, և իր զօրքերը
 14 զրկեց ու այն սպաննողները սատկեցուց, ու անոնց
 15 բարձրաբար այրեց: Այն ատեն իր ծառաներուն ըսաւ,
 16 Հարսնիքը պատրաստ է, ըսյց հրաւիրուածները ար-
 17 ժանի չէին: Ուստի գացէք ճամբու գլուխները, և
 18 ո՛վ որ գտնելու ըլլաք, հարսնիքի հրաւիրեցէք: Եւ
 19 այն ծառաները ելան ճամբաներու վրայ, ու ով որ
 20 գտան, թէ՛ չար և թէ՛ բարի, ամէնն ալ ժողվեցին,
 21 ու հարսնիքը հարսնեւորներով լեցուեցաւ: Եւ թա-
 22 գաւորը երբ մտաւ հարսնեւորները տեսնելու, հոն
 23 մտրդ մը տեսաւ որ հարսնիքի հանդերձ հագած չէր.
 24 Եւ ըսաւ անոր, Ընկեր, Ինչո՞ւ համար հոս մտար ա-
 25 ռանց հարսնիքի հանդերձ ունենալու. և անկա
 26 պարանձեցաւ: Այն ատեն թագաւորը սպասուոր-
 27 ներուն ըսաւ, Կոտեցէք ասոր ոտքերը ու ձեռքերը,

և առէք ու հանեցէք զանկա դուրսի խաւարը. հոն
 14 պիտի ըլլայ լալ ու ախուաներ կրճատել: Վասն զի
 15 կանչուածները շատ են ու ընտրուածները քիչ:
 16 Այն ատեն փարիսեցիները դացին խորհուրդ ըրին,
 17 թէ Ի՞նչպէս անոր սրգոյթ մը զնեն խօսքով. Եւ
 18 իրենց աշակերտները Հերովդեսեաններուն հետ մէկ-
 19 տեղ զրկեցին անոր ու ըսին, Վարդապետ, գիտնո՞ք
 20 որ ճշմարիտ ես, և ճշմարտութեամբ Աստուծոյ
 21 ճամբան կը սորվեցնես, ու մարդո՞ւ համար հոգ-
 22 չէ, քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ընել:
 23 Ուստի մեղի ըսէ, քեղի Ի՞նչպէս կ'երեւնայ, Կայսրին
 24 տուրք տալ արժան է՝ թէ ոչ: Յիսուս գիտնալով
 25 անոնց խորամանկութիւնը՝ ըսաւ, Ինչո՞ւ զիս կը
 26 փորձէք, կեղծաւորներ, Յուցուցէք ինձի տուրքին
 27 գրամը. և անոնք դաճեկան մը բերին իրեն: Ու ըսաւ
 28 անոնց, Որո՞ւն է այս պատկերը ու զիլը: Ըսին ա-
 29 նոր, Կայսրին. այն ատեն ըսաւ անոնց, Ուրեմն զայն
 30 որ Կայսրինն է՝ Կայսրին տուէք, և զայն որ Աստու-
 31 ճոյն է՝ Աստուծոյ **բռեք**: Երբ լսեցին՝ զարմացան,
 32 և թողուցին զանկա ու գացին:
 33 Նոյն օրը անոր քով եկան սագուկեցիները, որոնք
 34 կ'ըսէն թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝
 35 Ըսելով, Վարդապետ, Մովսէս ըսաւ, Նի՞ծ մէկը
 36 սաւանց զաւակի մեռնելու ըլլայ, անոր եղբայրը
 37 սաւանց անոր կինը, և իր եղբօր զաւակ հասնէ: Արդ-
 38 եօթը եղբայրներ կային մեր մէջ. և առաջինը կին
 39 տուաւ ու մեռաւ, և զաւակ չունենալուն համար
 40 իր կինը ձգեց իր եղբօրը: Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու
 41 երրորդը՝ մինչև Եօթներորդը: Ամէնէն ետքը կինն ալ
 42 մեռաւ: Ուրեմն յարութեան ատեն այն Եօթնէն

որո՞ւն կինը պետի ըլլայ. վասն զի ամէնն ալ զանի-
 29 կա Կէս ունեցան : Եւ Յիսուս պատասխան ասալով՝
 անոնց ըսաւ, Դուք մտաւորած էք, որ ո՛չ զիբբերը զե-
 30 տէք և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը. Գանձի յարու-
 թեան տանն ոչ կին կ'առնեն և ոչ էրկան կը
 արուին, հապա երկինքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակ-
 31 ներուն պէս են: Բայց մեռելներուն յարութիւն
 սունելուն համար՝ չէ՞ք կարդացեր Աստուծմէ ձեզի
 32 ըսուած խօսքը. Ես եմ Աբրահամի Աստուածք, և
 Իսահակի Աստուածք, ու Յսկորի Աստուածք. Աստ-
 ուած մեռելներուն Աստուածք չէ, հապա կինդանի-
 33 ներուն: Ու ժողովուրդները լսելով՝ կը զարմանային
 անոր վարդապետութեանը վրայ:

34 Բայց փարիսեցիները երբ լսեցին թէ անիկա պա-
 պանձեցուց սաղուկեցիները, մեկտեղ ժողովուեցան.
 35 Եւ անոնցմէ մէկը, օրինական մը, հարցուց, զանիկա
 36 փորձելով, ու ըսաւ, Վարդապետ, որ պատուիրանքը
 37 մեծ է օրէնքին մէջ: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գու Տէր
 Աստուածդ սիրես քու ըստը սրտովդ և քու ըստը
 38 անձովդ ու քու ըստը միտքովդ. Այս է առաջին ու
 39 մեծ պատուիրանքը: Ու երկրորդը ասոր նման, Գու
 40 ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս: Այս երկու պատ-
 ուիրանքէն կախուած են ըստը օրէնքը և մարդարէ-
 ները:

41 Ու երբ փարիսեցիները ժողովուեցան, Յիսուս հար-
 42 ցուց անոնց ու ըսաւ, Քրիստոսի վրայով լինչ կար-
 43 ծիք ունիք. անիկա որո՞ւն որդին է: Ըսին իրեն, Դու-
 44 չովիով զանիկա Տէր կը կոչէ ու կ'ըսէ, Տէրը իմ
 Տէրօջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմն, մինչև քու

45 թ շնամբներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ: Ու-
 ընն եթէ Դու իմ զանիկա Տէր կը կոչէ, լինչպէս
 46 անիկա անոր որդին կ'ըլլայ: Եւ մէ'կը չէր կ'ընար
 անոր խօսք մը պատասխանել. ու այն օրէն ետև
 մէ'կը չէր համարձակեր անոր բան մը հարցնել:

1 Այն տոեմ Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն և
 2 իր աշակերտներուն ու ըսաւ, Մովսէսի աթոռը
 3 դպիրները և փարիսեցիները նստած են. Ուրեմն ինչ
 որ ձեզի կ'ըսեն որ պահէք, պահեցեք ու ըրէք, բայց
 անոնց դարձեալուն պէս մի ընէք, վասն զի կ'ըսեն ու
 4 չեն ընէր: Քանզի ծանր և տանկու դժուար բեռներ
 կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և
 5 իրենց մատովը չեն ուզեր զանոնք շարժել: Եւ իրենց
 սակն դարձելը մարդոց երեւնալու համար կ'ընեն.
 կը լայնցնեն իրենց դրապանակները ու կ'երկնցը-
 6 նեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները. Ընթելք-
 ներու մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժողո-
 վարաններուն մէջ առաջին այժմաները, ու շուկա-
 7 ներուն մէջ բարեւները: Եւ մարդոցսէ Ռարբի, Ռարբ-
 8 րի կոչուել: Բայց դուք Ռարբի մի կոչուիք, վասն
 զի ձեր Ուսուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս. և դուք
 9 ամէնդ եղբայր էք: Ու երկրի վրայ Ժո՛ւրջ ձեզի Հայր
 մի կոչէք, վասն զի ձեր Հայրը մէկ է, որ երկինքն է:
 10 Եւ դուք ուսուցիչներ մի կոչուիք, վասն զի ձեր Ու-
 11 սուցիչը մէկ է, այսինքն Քրիստոս: Եւ ձեր մէջն
 12 մեծը ձեր սպասուարը պետի ըլլայ: Ով որ իր անձը

կը բարձրացնէ, պիտի խնայարհի, և ով որ իր անձը
 կը խոնարհեցնէ, պիտի բարձրանայ:

13 Բայց վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր գպիրներ ու փարիսե-
 ցիներ, որ երկինքի թագաւորութիւնը մարդոց առ-
 ջև կը գոցէք. քանզի դուք չէք մտներ, և մտնող-
 14 ներն ալ չէք թողուր որ մաննն: Վա՛յ ձեզի, կեղ-
 ծաւոր գպիրներ ու փարիսեցիներ, որ սրբեւարինե-
 րուն տուները կ'ուտէք, ու Գարոջ երեւնալստ հա-
 մար աղօթքը կ'երկնցնէք. անոր համար աւելի դա-
 15 տապարտութիւն պիտի ընդունիք: Վա՛յ ձեզի, կեղ-
 ծաւոր գպիրներ ու փարիսեցիներ, որ ծով ու ցա-
 մաք կը պարտէք մէկը նորահաստ ընելու, ու երբ
 ըլլայ, զանիկա ձեզմէ երկու անգամ աւելի գեհնէի
 16 որդի կ'ընէք: Վա՛յ ձեզի, կյլը առաջնորդներ, որ
 կ'ընէք թէ Ով որ տաճարին վրայ երգում ընէ, բան
 17 դում ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ: Ով յիմարներ ու
 կյլեր, ո՞րը մեծ է, սոկի՞ն թէ տաճարը որ կը
 18 սրբացնէ սոկին: Եւ թէ՛ Ով որ սեղանին վրայ եր-
 գում ընէ, բան մը չէ, բայց ով որ սեղանին վրայի
 պատարագին վրայ երգում ընէ, պարտաւոր կ'ըլ-
 19 լայ: Յիմարներ ու կյլեր, ո՞րը մեծ է, պատարագը
 20 թէ սեղանը որ կը սրբացնէ պատարագը: Ուստի ով
 որ սեղանին վրայ երգում ընէ, երգում կ'ընէ անոր
 21 վրայ և անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ. Եւ ով
 որ տաճարին վրայ երգում ընէ, երգում կ'ընէ ա-
 22 նոր վրայ և անոր մէջ բնակողին վրայ. Եւ ով որ
 երկինքի վրայ երգում ընէ, երգում կ'ընէ Աստու-
 ծոյ աթոռին վրայ և անոր վրայ նստողին վրայ:

23 Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր գպիրներ ու փարիսեցիներ,

որ անանուելին ու սամթիթին և չամանին տասնորդը
 կը վճարէք, ու կը ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բա-
 ները, դատաստանը և սղորմութիւնը ու հաւատքը:

24 ասնք պէտք էր ընել, և զաննք չձգել: Կըր ա-
 ռաջնորդներ՝ որ միշտ կը կը քամէք և ուղարկ
 25 կէէք: Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր գպիրներ ու փարիսե-
 ցիներ, որ դաւաթիւն ու պնակին դուրսի կողմը կը
 մաքրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և *անիրա-
 26 տութեամբ լեցուն են: Կըր փարիսեցի, առաջ դա-
 տութիւն ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ, որպէս զի
 27 անոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ: Վա՛յ ձեզի,
 կեղծաւոր գպիրներ ու փարիսեցիներ, որ կը նմանիք
 ծեփած գերեզմաններու, որնք դուրսէն գեղեցիկ
 կ'երեւան, և ներսէն մեռելներու սոկորներով և ամէն
 28 Կերպ պղծութիւնով լեցուն են: Նոյնպէս դուք դուր-
 սէն մարդոց արդար կ'երեւաք, ու ներսէն կեղծա-
 29 ւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք: Վա՛յ
 ձեզի, կեղծաւոր գպիրներ ու փարիսեցիներ, որ մար-
 դորէներուն տապանները կը շինէք, և արդարներուն
 30 գերեզմանները կը զարդարէք: Ու կ'ընէք, Եթէ մեր
 հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մարդարէնե-
 31 րուն արեանը մասնակից չէինք ըլլար: Ուրեմն դուք
 ձեր վրայ կը վկայէք թէ անոնց զաւակներն էք՝ որ
 32 մարդարէները կը սպաննէին: Աստի՛ դուք ալ ձեր
 33 հայրերուն չափը լեցուցէք: Օձեր, իժերու ծնունդ-
 ներ, ի՞նչպէս պիտի փախչիք գեհնէին դատապար-
 34 տութիւնէն: Ասոր համար ահա ես կը զրկեմ ձեզի
 մարդարէներ և իմաստուններ ու գպիրներ, և անոնցմէ

*Ուսնք, անբարեխաւսութեամբ

2 Բէլ Կանիւնէրը պիտի սպաննէք ու խաչը հանէք, և մէկ
 35 ճէք, ու քաղաքէ քաղաք հարածէք: Որպէս զի երկրի
 վրայ թափուած բոլոր սրգար սրիւնը ձեր վրայ
 դայ, սրգար Արէշի տրիւնէն մինչև Բարաքիայի
 սրգարն Զարթարիայի տրիւնը, զքր սառճարին ու սե-
 36 ղանին մէջտեղ սպաննեցիք: Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
 Այս ամէն բաները պիտի գան այս ազգին վրայ:
 37 Ով Երուսաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները
 կը սպաննէիր, ու քեզի զրկուածները կը քարկո-
 ճէիր, քա՛նի անգամ քու աղաքներդ ժողվէլ ու-
 զեցի, ինչպէս հաւը իր ձագերը թեւերուն տակ
 38 կը ժողվէ, և դուք չուզեցիք: Ահա ձեր տունը ձեզի
 39 աւերակ պիտի մնայ: Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ա՛լ
 տակէ ետև պիտի չտեսնէք զիս, մինչև քեք, Օրհ-
 նեալ է ան որ Տէրոջը անուանովը կու գայ:

ԳԼ ԻԳ

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով կ'երթար, ու
 աշակերտները անոր քով գացին տաճարին շէնքերը
 2 իրեն ցուցնելու: Եւ Յիսուս անոնց ըսաւ, Ձե՞ք տես-
 ներ այդ ամէն բաները, Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Պե-
 տի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝ որ չքակուի:
 3 Ու երբ անիկա Ձիթենեաց լեւուր նստեր էր, աշա-
 կերտները իրեն եկան առանձին ու ըսին. Ըսէ՞ մեզի,
 ե՞րբ պիտի ըլլան այդ բաները. և քու գալուստիդ
 4 ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ պիտի ըլլայ: Եւ
 Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Չգոյշ
 5 կեցէք, չըլլայ որ մէկը ձեզ խորէ: Վասն զի շատերը

պիտի գան իմ անուանով ու ըսեն թէ Ես եմ Քրիս-
 6 տոսը, ու շատերը պիտի մնարեցնեն: Եւ պիտի լսէք
 պատերազմներ ու պատերազմներու լուրեր, դգոյշ
 կեցէք որ չխուսովք. վասն զի այն ամէն բաները
 7 պէտք է որ ըլլան, բայց դուս վերջը չէ: Վասն զի
 ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն
 թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ սովեր ու
 մահտարածամներ և երկրաշարժութիւններ պիտի
 8 ըլլան: Բայց ատոնք ամէնը ցաւերուն սկիզբն են:
 9 Այն ատեն ձեզ նեղութեան պիտի մտանեն և ձեզ
 պիտի սպաննեն, ու իմ անուան համար ամէն ազ-
 10 դերուն տակի պիտի ըլլաք: Եւ այն ատեն շատերը
 պիտի դայթակողին, ու մէկզմէկ պիտի մտանեն և
 11 մէկզմէկ պիտի տան: Եւ շատ սուտ մարգարէներ
 12 պիտի ելլեն ու շատերը պիտի մնարեցնեն. Եւ անու-
 րէնութեան շատնալուն համար շատերուն սերը պի-
 13 տի պազի: Բայց սոլ որ մինչև վերջը համբերէ, անիկա
 14 պիտի ապրի: Եւ արքայութեան այս աւետարանը
 բովանդակ աշխարհի մէջ պիտի քարոզուի՝ բոլոր
 ազգերուն վկայութիւն ըլլալու, և անկէ ետև վերջը
 պիտի գայ:
 15 Ուստի երբ տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ
 Դանիէլ մարգարէին ձեռքով ըսուած է, թէ սուրբ
 տեղը կը կենայ. (սոլ որ կարգայ, թող հասկնայ.)
 16 Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղողները լեռները թող
 17 փախչին. Եւ ան որ տանիքին վրայ է, թող չիջնէ իր
 18 առնէն բան մը առնելու. Եւ ան որ արտին մէջ է,
 19 թող ետ չդառնայ իր հանդերձները առնելու: Բայց
 վա՛յ այն օրերը յիկ եղողներուն ու ծիծ առողնե-
 20 բուն: Եւ աղօթք քեքք որ ձեր փախչիլը ձեռքը չըլ-

21 Լայ, ոչ ալ շարաթ օրը. Գանդի այն ատեն այնպիսի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ, որու նմանը աշխարհի սիկդղէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի ըլլայ:

22 Եւ եթէ այն օրերը չբնշխային, ընտւ մարմին մը պիտի չսպրէր. բայց ընտրեալներուն համար այն օրերը

23 պիտի բնշան: Այն ատեն եթէ մէկը ձեզի ըսէ թէ Ա.Տ. հոս է Գրիստոսը կամ Հոն, մի հաւատար.

24 Վասն զի սուտ Գրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որ եթէ կարելի է՝ ընտրեալներն ալ մտնուցնեն: Ա.Տ. ձեզի առաջուընէ ըսի: (26) Ուստի եթէ ձեզի ըսեն թէ Ա.Տ. անապատին մէջ է, մի ելլէք. և եթէ Ա.Տ. ներքին սենեակներուն մէջ է, մի

27 հաւատար: Վասն զի ինչպէս փայլակը արեւելքէն կ'ելլէ ու մինչև արեւմուտք կ'երեւնայ, այնպէս պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ դարուտար: Քանզի ուր մեւտած մարմին կայ, հոն պիտի ժողլուին արծիւները:

29 Եւ շուտ մը այն նեղութեան օրերէն ետև արեւգահը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լըսը պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պիտի կշնան, ու երկինքի զօրութիւնները պիտի շարժին: Եւ այն ատեն Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երևնայ երկինքի մէջ, ու այն ատեն երկրի բոլոր ազգերը կ'սկսին ընեն, ու պիտի ատենեն Որդին մարդոյ երկինքի ամպերուն

31 վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառքով: Եւ անեկա իր հրեշտակները պիտի զրկէ մեծածայն փառքով, ու պիտի ժողլին իր ընտրեալները չորս հոգիներէն, երկինքի մէկ ծայրէն մինչև միւս ծայրը:

32 Թղթնիէն առակ մը սորվեցէք. որ երբ անոր ստերը կը կակուղնան ու տերեւները կը ցցուին, զի-

33 տէք թէ ամառը մտ է: Երբնպէս դուք երբ այս ամեն ընտրեալ տեսնէք, զիտեք որ մտ է դռներուն

34 քով: Ճշմարտ Կ'ըսեմ ձեզի որ այս ազգը պիտի

35 չանցնի մինչև այս ամեն ընտրեալ ըլլան: Երկինք ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս ընտւ պիտի չանցնին:

36 Իսկ այն օրուան և այն ժամուն համար մարդ չգիտեր, ոչ ալ երկինքի *հրեշտակները, հապա

37 միայն իմ Հայրս: Բայց ինչպէս Երբ օրերը եղաւ, Որդւոյ մարդոյ դարուտան ալ այնպէս պիտի ըլլայ:

38 Քանզի ինչպէս էին այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ, կ'առնէին, կը խմէին, կին կ'առնէին ու երկան կուտային, մինչև այն օրը որ Երբ աստղերը մտաւ, Եւ չգիտցան՝ մինչև ջրհեղեղը եկաւ ու ամենը վերցուց, Որդւոյ մարդոյ դարուտան ալ այնպէս պիտի ըլլայ:

40 Այն ատեն եթէ երկու հագի արտի մը մէջ ըլլան,

41 մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի. Եւ եթէ երկու կին մէկ ազօրքի մէջ աղալու վրայ դառնան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի:

42 Ուրեմն արթուն կեցէք, վասն զի չէք գիտեր թէ

43 ո՞ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ: Բայց զայս գիտցէք, որ եթէ ամառուտերը զիտար թէ գէեբուան ո՞ր պատար որ կը կու գայ, արթուն կը կենար և թող չէր

44 տար որ իր տունը ծակէն: Անոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք, քանզի Որդին մարդոյ կու գայ

45 այնպիսի ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր: Ուստի ո՞վ է այն հաւատարիմ ու իմաստուն ճառան՝ զոր իր տէրը իր ծառաներուն վրայ գրաւ, որպէս զի

*Ո՞րքն, հրեշտակները, և ոչ Որդին

46 ատենին անոնց կերտողը ասոյ: Երանի՛ է այն ծա-
 47 ւային, զոր իր տէրը եկած ատեն այնպէս ըրած պի-
 48 տի գտնէ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ իր բարբ անե-
 49 ցածին վրայ պիտի կեցնէ զանիկա: Հապա եթէ այն
 50 չար ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ տէրս իր գալը
 51 կ'ուշացնէ: Եւ սկիտ իր ծառայակիցները ճեծել, ու
 52 գինովներուն հետ ուտել ու խմել, Այն ծառային
 53 տէրը պիտի գայ ասոյ՝ ասոյ՝ որ մը՝ որ չարտեր, և ասոյ-
 54 րէս ժամ՝ մը՝ որ չգիտեր: Եւ զանիկա մեջտեղէն
 55 պիտի կտրէ, ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ
 56 պիտի գնէ: Հոն պիտի ըլլայ լալ ու տկուսներ կրճատել:

ԳԼ ԻԵ

1 Այն ատեն երկինքի թագաւորութիւնը պիտի
 2 նմանի ասոր կոյտերու, որոնք իրենց լապտերները ու-
 3 նելով՝ փետան գիմաւորելու ելան: Ստանցմէ հինգը
 4 իմաստուն էին, և հինգը յիմար: Յիմարները առին
 5 իրենց լապտերները, ու իրենց հետ իւղ չառին
 6 Բայց իմաստունները իրենց լապտերներուն հետ ա-
 7 մաններով իւղ ալ առին: Եւ երբ փետան ուշացաւ,
 8 ամէնն ալ թմրեցան ու քնացան: Եւ կեսգիշերին
 9 ձայն մը եղաւ, Ահա փետան կու գայ. զանիկա գե-
 10 մուտրելու ելէք: Այն ատեն բոլոր կոյտերը ելան ու
 11 իրենց լապտերները շտկեցին: Եւ յիմարները ըսին
 12 իմաստուններուն, Տուէք մեզ ձեր իւղէն, վասն զի
 13 մեր լապտերները մարելու վրայ են: Պատասխան
 14 տուին իմաստունները ու ըսին, Չըլլայ որ մեզի ու
 15 ձեզի չբաւարանանք, այլ յաւէտ ծախողներուն
 16 գացէք և գնեցէք ձեզի համար: Երբ անոնք գացին
 17 դնելու, փետան եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր

11 հետ հարմիրը մտան, և դուռը դռուեցաւ: Ետքը
 12 միւս կոյտերը եկան ու ըսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի:
 13 Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ճշմարիտ
 14 կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Ես ձեզ չեմ՝ ճանչնար: Ուրեմն
 15 արթուն կեցէք, վասն զի ո'չ օրը գիտէք և ո'չ *ժամը:
 16 Բանդի ինչպէս օտար երկիր դառող մարդ մը կան-
 17 ճեց իր ծառաները, և իր ունեցածը անոնց յանձնեց:
 18 Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, ու մէկուն՝ երկուք,
 19 և մէկուն՝ մէկ, ամէն մէկուն իր կարողութեանը
 20 չափ, ու անմիջապէս ճամբայ ելաւ: Եւ ան որ հինգ
 21 տաղանդը առած էր, գնաց անոնցմով դործ տեսաւ,
 22 և ուրիշ հինգ տաղանդ շահեցաւ: Եւ անոնք ան
 23 որ երկուքը առած էր, ուրիշ երկուք ալ շահեցաւ:
 24 Իսկ ան որ մէկը առած էր, գնաց գետինը փորեց,
 25 ու իր տէրոջը ստակը պահեց: Ետ փամանակ ետե-
 26 այն ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հաշիւ
 27 ուղեց: Եւ հինգ տաղանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ
 28 հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու ըսաւ, Տէր, հինգ
 29 տաղանդ յանձնեցիք ինձի, ահա ուրիշ հինգ առ-
 30 զանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ: Ըսաւ անոր իր տէրը,
 31 Ապրիտ, բարի ու հաւատարիմ ծառայ. դուն որ քիչ
 32 բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քիչ շատ բաներու
 33 վրայ պիտի կեցնեմ. մտիք քու տէրոջդ ուրախու-
 34 թեանը մէջ: Երկու տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու
 35 ըսաւ, Տէր, երկու տաղանդ յանձնեցիք ինձի, ահա
 36 ուրիշ երկու տաղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ:
 37 Ըսաւ անոր իր տէրը, Ապրիտ, բարի ու հաւատարիմ
 38 ծառայ. դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ

*Ո'ւնք, ժամը, որուն մէջ Որդին մարդոյ կու գայ

- եղար, քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցնեմ՝
- 24 մտիր քու տերովդ ուրախութեանը մէջ: Մէկ տա-
ղանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր, դիտելի սր
դուն խիտ մտրդ մըն ես, չսերմանած տեղէդ կը
- 25 հնձես ու չցանած տեղէդ կը ժողվես: Ուստի վախ-
նայով դացի քու տաղանդդ դեանին տակ պահեցի:
- 26 *Ուրի ահա քուկդ քեզի: Պատասխան տուաւ անոր
տէրը ու ըսաւ անոր, Չար և ծղլ ծառայ, դիտելի
սր չսերմանած տեղէս կը հնձեմ ու չցանած տեղէս
- 27 կը ժողվեմ: Ուրեմն պէտք էր քեզի սր իմ ստակս
սեղանաւորներուն տայիր, որպէս զի եկած ատենս
- 28 շահովը առնէի իմն: Արդ առէք ստակէ տաղանդը,
29 ու տասը տաղանդ ունեցողին տուէք: Վասն զի ա-
մէն ունեցողին պիտի արուի, ու պիտի աւելնայ, և
չունեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի:
- 30 Եւ այդ անպիտան ծառան դուրսի խաւարը հանե-
ցէք. հոն պիտի բլլայ լալ ու աղւաններ կը ձուտ:
- 31 Ու երբ Որդին մտրդայ իր փառքովը դայ, և բոլոր
*տուրը հրեշտակները իրեն հետ, այն ատեն իր փա-
32 ռաց աթոռը պիտի նստի. Եւ անոր առջև պիտի
ժողվուին բոլոր աղբերը, ու զանոնք իրարմէ պիտի
զրտէ, ինչպէս հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը
- 33 զատէ. Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցնէ,
ու այծերը ձախ կողմը:
- 34 Այն ատեն Թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն
պիտի ըսէ, Իկէք, իմ Հօրս օրհնածները, աշխարհի
սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած Թագաւորու-
- 35 Թիւնը ժառանգեցէք. Վասն զի անօթեցայ, և ինձի

- ուտելիք տուիք. ծարաւեցայ, ու ինձի խմցուցիք.
- 36 օտարական էի, և զիս ներս առիք. Մերկ եի, և զիս
հագուեցուցիք. հիւանդ էի, ու ինձի տես եկաք.
- 37 բանտի մէջ էի, և ինձի եկաք: Այն ատեն արդար-
ները անոր պատասխան պիտի տան ու ըսեն, Տէր,
ե՞րբ քեզ անօթեցած տեսանք ու կերակրեցինք, կամ՝
- 38 ծարաւած՝ ու խմցուցիք. Ե՞րբ քեզ օտարական տե-
սանք և ներս առինք, կամ մերկ՝ ու հագուեցու-
- 39 ջինք. Ե՞րբ քեզ հիւանդ կամ բանտի մէջ տեսանք,
40 ու քեզի եկանք: Եւ Թագաւորը պատասխան տայով
պիտի ըսէ անոնց, Ճշմարտա կ'ըսեմ ձեզի, Որովհետե
այս իմ եղբայրներուս ամէնէն պղտիկներէն մէկուն
ըրիք, ինձի ըրիք:
- 41 Այն ատեն ձախ կողմը եղողներուն ալ պիտի ըսէ,
Մէկդի դացէք ինձ, անիծեալներ, յաւիտեանական
կրակին մէջ՝ որ պատրաստուած է Սատանայի ու իր
- 42 հրեշտակներուն: Վասն զի անօթեցայ, և ինձի ու-
տելիք չտուիք. ծարաւեցայ, ու ինձի չխմցուցիք.
- 43 Օտարական էի, և զիս ներս չառիք. մերկ եի, և զիս
չհագուեցուցիք. հիւանդ ու բանտի մէջ եի, և ինձի
- 44 տես չեկաք: Այն ատեն անոնք ալ պատասխան պի-
տի *տան ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ տեսանք քեզ անօթե-
ցած, կամ ծարաւած, կամ օտարական, կամ մերկ,
կամ հիւանդ, կամ բանտի մէջ, ու քեզի սպասա-
- 45 ւորութիւն չըրինք: Այն ատեն պատասխան պիտի
տայ անոնց ու ըսէ, Ճշմարտա կ'ըսեմ ձեզի, Որով-
հետե ատոնց ամէնէն պղտիկներէն մէկուն չըրիք,
ինձի ալ չըրիք:

46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական ասն-
ջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը:

ԳԼ. ԻԶ

1 Աւերը Յիսուս լմնցուց այս բոլոր խօսքերը, ըստ-
2 իր աշակերտներուն, Գիւսէք որ երկու օրէն ետև
զատիկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը յմտնուի խաչը
կըլլու:

3 Այն ատեն քահանայապետները ու դպիրները և
4 ժողովուրդին ծերերը ժողովուեցան քահանայապե-
5 տին սրահը, որուն անունը Կայրափա էր. Ու խոր-
6 չուրդ ըրին որ նեղուեթեամբ բանին Յիսուսը ու
7 մեռցնեն: Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ ամին ասոնք, որ-
8 պէս զի ժողովուրդին մէջ խաղաղութիւն չըլլայ:

9 Ու երբ Յիսուս Բեթանիա էր, բորտ Սիմոնի
10 տունը, կին մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին իւղի
11 շիշ մը, և թափեց անոր գլխուն վրայ՝ երբ անիկա
12 սեղան նստած էր: Եւ անոր աշակերտները տեսնե-
13 լով դժուարեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ այս կորուստը
14 ըլլայ. Գանդի սոյգ իւղը կրնար սուղ գնով ծախ-
15 սուիլ, ու աղքատներուն տրուիլ: Եւ Յիսուս իմա-
16 նարով ըստ անոնց, Ինչո՞ւ անհանդիստ կ'ընէք
17 կինը. քանզի ատիկա բարի գործ մը դարձեց ինծի
18 Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ու-
19 նիք, բայց զիս ամէն ատեն չունիք: Վասն զի ատիկա
20 որ այդ իւղը իմ մարմինս վրայ թափեց, իմ թա-
21 դուստիս համար ըրաւ: Ըջմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ
22 Բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ այս աւետարանը քարոզ-

ուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ
ըլլալու համար:

14 Այն ատեն տասուերկուքէն մէկը, որ Յուդա Իս-
15 կարիովտացի կ'ըսուէր, դնաց քահանայապետներուն
16 ու ըսաւ, Ի՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ, ու ես ձեզի
մատնեմ զանիկա. և անոնք երեսուն «իւղ արծաթ-
17 *խոտացան անոր: Եւ անկէ ետև պատահութիւն
մը կը փնտռէր, որպէս զի զանիկա մատնէ առնոյ:

17 Եւ բաղարջտիկերաց առաջին օրը աշակերտները
18 Յիսուսի եկան ու անոր ըսին, Ո՞րք կ'ուզես որ քեզի
19 պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար: Եւ անիկա
20 ըսաւ, Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք
21 անոր, Վարդապետը կ'ըսէ, Ժամանակս մօտ է. ա-
22 շակերտներուս հետ մեկտեղ քու քովդ պիտի
23 ընեմ զատիկը: Աշակերտներն ալ ըրին ինչպէս
24 Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ, ու պատրաստեցին զա-
25 տիկը:

20 Ու երբ իրիկուն եղաւ, տասուերկուքին հետ սե-
21 զան նստաւ: Եւ քանի որ կ'ուտէին, ըսաւ, Ըջմարիտ
22 կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ: Ու
23 շատ տրտմեցան, և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել
24 անոր, Տե՛ր, միթէ ե՞ս եմ Անիկա պատասխան տուաւ
25 ու ըսաւ, Ան որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը խո-
26 թեց, նոյնը պիտի մատնէ զիս: Յիրաւի Որդին մար-
27 դոյ կ'երթայ, ինչպէս գրուած է իրեն համար. բայց
28 վա՛յ այն մարդուն, որուն ձեռքով Որդին մարդոյ
29 կը մատնուի. աղէկ էր այն մարդուն որ ծնած չըլ-
30 լար: Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի

*Կա՛մ, կըսեցին

մասնէր՝ ու ըստւ, Վարդապետ, միթէ ե՞ս եմ՝
ըստ անոր, Գուն ըսիր:

26 Եւ քանի որ անոնք կ'ուսեին, Յիսուս հայտարարեալ,
օրհնեց ու կարեց, և տուաւ աշակերտներուն ու
27 ըսաւ, Առէք, կերէք, այս է իմ մարմինս: Եւ գա-
ւաթը առաւ, գոհացաւ, ու տուաւ անոնց և ըսաւ,
28 Ամէնդ ալ խմեցէք ասկէ. Վասն զի ասիկա է իմ
արեւնս նոր ուխտի, որ շատերու համար կը թափ-
29 ուի մեղքերու թողութեան համար: Բայց կ'ըսեմ՝
ձեզի, Ասկէ ետև որթին բերքէն ընաւ պիտի չիսեմ՝
մինչև այն օրը՝ երբ ձեզի հետ զանկիա նոր խմեմ՝
իմ Հօրս թագաւորութեանը մէջ:

30 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետև Զիթենեաց
31 լեռք ելան: Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց, Գուք
ամենդ այս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք.
վասն զի գրուած է թէ Հովիւք պիտի գարնեմ, ու
32 հօտին ոչխարները պիտի ցրուին: Բայց յարութիւն
տանելէս ետև ձեզմէ առաջ Գալիլեա պիտի եր-
33 թամ: Պատասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր,
Թէպէտ ամէն ալ քու վրայովք գայթակղին, բայց
34 ես ընաւ պիտի չգայթակղիմ: Ըստ անոր Յիսուս,
ձշմարտի կ'ըսեմ քեզի, Այս գիշեր դեռ հաւը
35 չիօսած՝ երեք անգամ զիս պիտի ուրանաս: Ըստ
անոր Պետրոս, Թէև քեզի հետ մեռնելու ալ ըլլամ,
ընաւ քեզ պիտի չուրանամ. այսպէս կ'ըսէին նաև
ամէն աշակերտները:

36 Այն ատեն Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ որուն
անունը Գեթսեմանի էր, ու ըստ աշակերտներուն,
Հոս նստեցէք մինչև որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ:
37 Եւ իրեն հետ առնելով Պետրոսը ու Զերեդէասի եր-

38 կու սրգիները, սկսաւ արտալլ ու վշտանալ: Այն
ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու չափ արտաւ՝
39 է. հոս կեցէք ու ինծի հետ արթուն մնացէք: Ու
քիչ մը առաջ երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ և
աղօթք ըրաւ՝ ըսելով, Ով Հայր իմ, եթէ կարելի
է, թող այս գաւաթը ինձմէ անցնի. բայց ոչ թէ
ինչպէս ես կ'ուզեմ, հասցաւ ինչպէս գունն է:
40 Եւ եկաւ աշակերտներուն ու զանոնք քնացած
գտաւ, և ըսաւ Պետրոսի, Այդպէս մէկ ժամ ալ
41 չկրցա՞ք ինծի հետ արթուն կենալ: Արթուն կեցէք
և աղօթք ըրէք, որպէս զի փորձութեան մէջ չմնեք.
42 հոգին յօժար է, բայց մարմինը սկար: Գարձեալ
երկրորդ անգամ գնաց աղօթք ըրաւ՝ ըսելով, Ով
Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ այս գաւաթը ինձմէ
անցնի առանց անկէ խմուես, թող քու կամքը ըլ-
43 լայ: Եւ եկաւ զանոնք նորէն քնացած գտաւ, վասն
44 զի ոչքերնին ծանրացած էր: Եւ թողուց զանոնք,
ու նորէն գնաց երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն
45 խօսքը ըսելով: Այն ատեն եկաւ իր աշակերտներուն
ու ըսաւ անոնց, Ասկէ ետև քնացէք ու հանդէտեք.
ա՛հ ժամը հասաւ, և Որդին մարգրտ մեղաւորներուն
46 ձեռքը կը մասնուի: Ելէք ասկէ երթանք. ա՛հ մե-
տեցաւ անկիա որ զիս պիտի մասնէ:
47 Եւ դեռ անկիա զայս որ կը խօսեր, Ահա Յուզա,
տասուերկուսէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ շատ
բազմութիւն սուրերով ու բերերով, քահանայա-
48 պետներէն և ժողովուրդին ծերերէն: Եւ զանկիա
մասնողը անոնց նշան մը տաւեր էր՝ ըսելով, Ով որ
49 ես համբուրեմ, ա՛ն է, բռնեցէք զանկիա: Եւ շուտ
մը Յիսուսի մօտնալով ըսաւ, Ողջոյն քեզ, վարդա-

50 պեա, ու համբարեց զանկիս: Եւ Յիսուս ըսաւ ա-
 նոր, Ընկեր, ինչքա՞ն համար եկար դուն. այն ատեն
 մտակցան, ձեռք զարկին Յիսուսի, ու ընկեցին զա-
 51 նիկիս: Եւ ահա Յիսուսի հեռ եղողներէն մէկը ձեռքը
 երկնցուց եւ իր սուրբ հանելով՝ զարկաւ քահանա-
 յապետին ծառային, եւ անոր տկանջը մէկդի հա-
 52 նեց: Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, Սուրբ իր տեղը
 դարձուր, վասն զի ամէն սուր առնողները սրով պի-
 53 տի կորսուին: Կը կարծես թէ չե՞մ կրնար հիմա իմ
 Հօրս աղաչել, եւ ինձի հասցնէ աստուերկու *դուն-
 54 դէն աւելի հրեշտակներ: Բայց ի՞նչպէս պիտի կա-
 տարուին զիրքերը, թէ պէտք է սյապէս ըլլալ:

55 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ այն բազմութեանը, Իբր
 թէ աւազակի՞ վրայ ելլաք սուրբերով ու բիրերով զիս
 56 ու կը սորվեցնէի, եւ զիս չընկեցիք: Բայց այս ամէն
 ըսանքը եղան, որպէս զի կատարուին մարգարէնե-
 ըուն գիրքերը: Այն ատեն բոլոր աշակերտները թո-
 զուցին զանկիս ու փախան:

57 Եւ անոնք որ Յիսուսը ընկեցին, Կայիտօս քա-
 հանայապետին տարին, ուր գողերները ու ծերերը
 58 ժողովուր էին: Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ետեւէն
 գնաց մինչև քահանայապետին դռնի թը, ու ներս
 մտաւ սպասուորներուն հետ նստաւ որպէս զի վերջը
 59 տեսնէ: Իսկ քահանայապետները ու ծերերը եւ բոլոր
 ժողովքը Յիսուսի դէմ ուստ վիպարութիւն մը կը փընտ-
 60 ուէին, որպէս զի զանկիս մեռցնեն. Ու չգտան. թէ եւ
 շատ սուտ վկաներ ալ եկան, բայց չգտան. ետքը

*Յուս. Էդէմնէն

61 երկու սուտ վկայ եկան, Ու ըսին թէ Ասիկա ըսաւ,
 ևս կրնամ՝ Աստուծոյ օրածարը քակել, եւ զանկիս
 62 երեք օրուն մէջ շինել: Եւ քահանայապետը սոք
 կլլելով՝ ըսաւ անոր, Պատասխան մը չե՞ս տար. ի՞նչ
 63 կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ: Եւ Յիսուս լուս կը
 կենար: Պատասխան տուաւ քահանայապետը ու
 ըսաւ անոր, Կլեմէնտի Աստուծով քեզ կ'երգմնցնեմ
 64 սր մեզի ըսես, թէ դո՞ւն ես Գրիստոս Որդին Աստու-
 ծոյ: Ըսաւ անոր Յիսուս, Գուն ըսիր. բայց կ'ըսեմ
 65 ձեզի, Ասկէ ետե պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօ-
 ըութեան աջ կողմը նստած, ու երկնքի ամպերուն
 66 վրայ եկած: Այն ատեն քահանայապետը իր հան-
 դերձները պատուեց ու ըսաւ, Հայհոյութիւն ըրաւ-
 67 ալ ի՞նչ պէտք են մեզի վկաներ. ահա հիմա լսեցիք
 68 ասոր հայհոյութիւնը. Զեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ,
 անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Մահապարտ է:
 69 Այն ատեն անոր երեսը թուքին, ու բուռնցով ձե-
 ծեցին զանկիս. անոնք ալ ապտակ զարնելով ըսին,
 70 Մարգարէացիք մեզի, դուն Գրիստոս, ո՞վ է ան որ
 քեզի զարկաւ:

71 Իսկ Պետրոս դուրսը դուրս թուր նստեր էր, եւ աղա-
 խին մը եկաւ անոր ու ըսաւ, Գուն ալ Գաղիլէացի
 72 Յիսուսի հետ էիր: Բայց անկիս ամենուն տուջև ու-
 ըացաւ ու ըսաւ, Զեմ՝ զիտեր դուն ի՞նչ կը խօսիս:
 73 Ու երբ դուսը ելաւ, ուրիշ աղախին մը զանկիս տե-
 սաւ, եւ հոն եղողներուն ըսաւ, Ասիկա ալ Յիսուս
 74 նազովքեցի հետ էր: Եւ Պետրոս նորէն երգում
 75 ընելով ուրացաւ, թէ Խոյն մարդը չեմ ճանչնար:
 76 Ու քիչ մը ատենէն ետե հոն եղողները եկան եւ
 77 ըսին Պետրոսի, Արդարեւ դուն ալ անոնցմէ ես,

վասն զի քու զրուցուածքդ ալ քեզ յայտնի կ'ընէ:
 74 Այն ատեն սկսաւ անիծել ու երգում՝ ընել՝ ւո՛ււււ
 Թէ ես այն մարդը չեմ ճանչնար. և խիղջն հաւը
 75 խօսեցաւ: Եւ Պետրոս միաբը բերաւ Յիսուսի խօսքը
 զոր իրեն բեր էր Թէ Գեռ հաւը չխօսած՝ երեք ան-
 դամ պիտի ուրանաս զիս. ու դուրս ելլելով՝ դառ-
 նապէս լացաւ:

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ առտու եղաւ, բոլոր քահանայապետները ու
 Ժողովուրդին ձերերը Յիսուսի դէմ խորհուրդ բրին
 2 որ զանիկա մեռցնեն: Եւ կապելով զանիկա տարին,
 ու Պննտացի Պիղատոս կուսակալին ձեռքը տուին:
 3 Այն ատեն Յուդա, որ զանիկա մտանեց, տեսնե-
 րով Թէ դատապարտուեցաւ, զեղջի եկաւ, ու երե-
 սուն արծաթը ետ դարձուց քահանայապետներուն
 4 և ձերերուն, Ու ըսաւ, Մեղքդ, որ անմեղ արիւն
 մտանեցի. և անոնք ըսին, Մեզի լինչ, դուն նայէ:
 5 Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց ու դուրս ելաւ,
 6 և դնաց ինքզինք խեղդեց: Քահանայապետներն ալ
 արծաթը առնելով՝ ըսին, Արժան չէ ասիկա *կոր-
 7 բանին մէջ՝ դնել, վասն զի արեան գին է: Ուսով
 խորհուրդ բրին, և անով բրուտին արտը ծախու ա-
 ռին՝ օտարներու գերեզմանատուն ըլլալու համար:
 8 Այս պատճառաւ այն արտը Արեան արտ ըսուեցաւ
 9 մինչև այսօր: Այն ատեն կատարուեցաւ †Նրեմիա

*Այսինքն, տաճարին գանձանակը
 †Ո՛հնա՛ շա՛նքն իրեմիա

մարդարեւին ձեռքով ըսուած խօսքը, Եւ առին երե-
 սուն արծաթը, քին կարուածին գինը, զոր Խորայելի
 10 որդիներէն սահա՛ քին կարեցին, Ու առին զանի-
 կա բրուտին արաին, ինչպէս ինծի հրաման ըրաւ
 Տէրը:
 11 Եւ Յիսուս կուսակալին առջև կայնեցաւ. և կու-
 սակալը հարցուց անոր ու ըսաւ, Հրէից Թագաւորը
 12 դո՛ւն ես: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գու՛ն կ'ըսես: Ու
 քահանայապետներէն և ձերերէն ամբաստանուած
 13 ատենը ընաւ պատասխան մը չտուաւ: Այն ատեն
 Պիղատոս ըսաւ անոր, Ձե՞ս բեր Թէ ս'ըջափ քեզի
 14 դէմ՝ կը վկայես տտոնք: Եւ անոր բան մը պատաս-
 խան չտուաւ, մինչև շատ զարմացաւ կուսակալը:
 15 Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր որ տօնին ա-
 տենը կատարած մը արձակէր ժողովուրդին, ով որ
 16 ուզէին: Այն ատեն Բարաբրա անուշով երեւելի
 17 բանտարկեալ մը ունէին: Երբ ժողովուրդն, ըսաւ
 անոնց Պիղատոս, Ո՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ.
 18 Բարաբրան, Թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի.
 19 Քանզի գիտէր Թէ նախանձի համար մտանեցին զա-
 նիկա:
 20 Ու երբ անիկա տեսնըր նոսրեր էր, անոր կինը
 Գե՛ջ զրկեց անոր ու ըսաւ, Գու՛ն այն արդարին հեռ
 բան մը չառնենաս, վասն զի այսօր երազիս մէջ շատ
 21 գիպուածներ անցան գլխէս անոր համար:
 22 Բայց քահանայապետները և ձերերը ժողովուրդը
 համոզեցին որ Բարաբրան խնդրեն ու Յիսուսը կոր-
 21 սնցնեն: Պատասխան տուաւ կուսակալը ու ըսաւ
 անոնց, Այս երկուքէն ս՞րը կ'ուզէք որ ձեզի արձա-
 22 կեմ. և անոնք ըսին, Բարաբրան: Ըսաւ անոնց Պի-

23 զատոս, Հապոս ի՞նչ քնեմ՝ Յիսուսը, որ Քրիստոս կ'ըս-
 ուի: Ամէնն ալ ըսին անոր, Թող խաչուի. և կու-
 սակալը ըսաւ, Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ. և անոնք
 24 եւս առաւել կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Թող խաչ-
 ւուի: Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չըլլար,
 հապոս ա՛լ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ, ջուր ա-
 ռաւ, ձեռքերը լրաց ժողովուրդին առջև ու ըսաւ,
 25 Ես այդ արգարին արևունէն անպարտ եմ: զուք մտա-
 ծեցէք: Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան տալով՝
 ըսաւ, Ատոր արեւնը մեր վրայ ու մեր որդիներուն
 26 վրայ ըլլայ: Այն ատեն Բարաբրան արձակեց անոնց,
 և Յիսուսը ձեռնելով անոնց ձեռքը սուտա սրպէս զի
 խաչուի:
 27 Այն ատեն կուսակալին զինուորները պալատին
 ներսը տաւին Յիսուսը, ու բոլոր զինուորներն ալ գունդը
 28 անոր վրայ ժողովեցին. Եւ զանիկա մերկացնելով
 29 կարմիր վերարկու մը հագցուցին անոր: Ու վաւշերէ
 պսակ մը հիւսեցով անոր զլուխը դրին, ու եղէդ մը
 30 անոր աջ ձեռքը. և անոր առջև ծառնկի վրայ դա-
 լով ծաղր կ'ընէին զանիկա, ու կ'ըսէին, Ողջըն
 31 քեզ, Հրէից թագաւոր: Եւ թքնելով անոր վրայ՝
 եղէդը կ'առնէին ու անոր զլուխը կը ձեռնէին: Ու
 երբ ծաղր ըրին զանիկա, վերարկուն վրայէն հանե-
 ցին ու իր հանդերձները հագցուցին անոր և տարին
 զանիկա խաչը հանելու:
 32 Եւ դուրս ելելով Կիւրենացի մարդ մը գտան Սի-
 մոն անուանով, զանիկա պահակ բռնեցին սրպէս զի
 33 անոր խաչը վերցնէ: Ու եկան Գողգոթա ըսուած
 34 տեղը, որ է դանկի տեղ. Եւ լեղիով խառնուած
 քրցախ սոււին անոր սրպէս զի խմէ. ու երբ համը

35 առաւ, խմել չէր ուզեր: Եւ զանիկա խաչը հանե-
 լով, անոր հանդերձները վիճակով բաժնեցին. [որ-
 պէս զի մարգարէէն ըսուածը կատարուի, իմ՝ հան-
 դերձներս իրենց մէջ բաժնեցին, և իմ պատմուճա-
 36 նիս վրայ վիճակ ձգեցին:] Ու նոսեր զանիկա կը
 37 պահէին: Եւ անոր գլխուն վրայ իր յանցանքը գրուած
 գրին, թէ Ասիկա է Յիսուս, Հրէից թագաւորը:
 38 Այն ատեն անոր հետ երկու աւազակ խաչուեցան,
 մէկը առաջ կողմէն, ու մէկը ձախ կողմէն:
 39 Եւ անոնք որ կ'անցնէին կը հայցոյէին անոր,
 40 գլուխնին կը շարժէին, Ու կ'ըսէին, Գոռն որ տաճարը
 կը քակելը և երեք օրուան մէջ կը շինելը, ինքզինքդ
 աղատե. եթէ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր այդ խա-
 41 չէն: Նոյնպէս ալ քահանայապետները գպրներուն
 42 ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով կ'ըսէին, Ուրիշները
 աղատեց, ինքզինք չկրնար աղատել. եթէ Իսրայէլի
 թագաւոր է, թող հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հաւա-
 43 տանք: Աստուծոյ յաւատցեր է, հիմա թող փրկէ
 44 ասիկա՛, եթէ կ'ուզէ ասիկա. վասն զի ըսաւ, թէ
 45 Ես Որդի Աստուծոյ եմ: Իրեն հետ խաչուած աւա-
 զակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին զանիկա:
 46 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը բոլոր
 47 երկրին վրայ խաւար եղաւ: Եւ ժամը իննին ատեն-
 ները Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ, Ելի,
 48 Ելի, լա՛մա սարաթթանի. որ ըսել է՝ Աստուած իմ,
 49 Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս թողուցիր. Անոնցմէ ոմոնք,
 որ հոն կայնէր էին, երբ լսեցին՝ կ'ըսէին, Ասիկա
 48 Նիլոն կը կանչէ: Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց
 սպունդ մը առաւ՝ քացախով լեցուց, ու եղէդի մը
 49 անցընելով սուտա անոր սրպէս զի խմէ: Ու միւսները

կ'ըսէին, Թող տուր, տեսնենք թէ Եղիա կու գա՞յ
ասիկա ազատելու:

50 Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց,
ու հոգին աւանդեց:

51 Եւ ահա ասճարին վարագոյրը վերէն վար եր-
կուքի ճեղքուեցաւ, ու երկիր շարժեցաւ, և քարերը

52 պատուեցան: Եւ գերեզմանները բացուեցան, ու շատ
սուրը ննջեցեալներու մարմիններ յարութիւն առին,

53 Եւ գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ետեւ,
մտան սուրբ քաղաքը ու շատերու երեւցան:

54 Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը պա-
հաղկեց, երբ տեսան երկրաշարժը ու եղած բաները,
շատ վախցան՝ ու ըսին, Արդարեւ ասիկա Որդի Աս-
տուծոյ էր:

55 Եւ հոն շատ կիներ կոյնն որոնք հեռուէն կը նա-
յէին, որոնք Գալիլեայէ Յիսուսի ետեւէն եկան իրեն

56 ծառայութիւն ընելու. Որոնց մէջ էր Մարիամ՝
Մագդաղենացի և Յակոբոսի ու Յովսէփի մայրը Մա-
րիամ և Զերեբեթոսի որդիներուն մայրը:

57 Ու երբ իրիկուն եղաւ, Արիմաւթիայէ հարուստ
մարդ մը եկաւ, որուն անունը Յովսէփ էր, որ ինքն

58 ալ Յիսուսի աշակերտ էր: Ասիկա Պիղատոսի քով
երթալով՝ Յիսուսի մարմինը ինչդրեց. այն ատեն Պի-

59 ղատոս հրաման ըրաւ որ մարմինը տրուէ: Եւ Յով-
սէփի մարմինը առաւ, մտքուր կտաւով պատնեց,

60 Ու դրաւ իր նոր գերեզմանին մէջ՝ զոր քարէ փորած
էր. և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը գլորելով

61 դնաց: Եւ հոն էր Մարիամ՝ Մագդաղենացի և միւս
Մարիամը՝ գերեզմանին դիմաց նստած:

62 Եւ հետեւեալ օրը, որ ուրբաթին ետեւ էր, քահա-

նայոպետները ու փարիսեցիները ժողովուեցան Պի-
63 ղատոսի քով, Ու ըսին, Տէր, կը յիշենք որ այն մն-

64 յրէք օրէն ետեւ յարութիւն կ'առնեմ: Ուստի հրա-
ման ըրէ որ մինչև երբորդ օրը գերեզմանին զգուշու-

թիւն ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով
գան զանիկա դռնան, և ժողովուրդին ըսն թէ Մե-

65 աւաջինէն գեշ ըլլայ: Պիղատոս անոնց ըսաւ, Դուք
ունիք պահապան ղինսուրներ. դացէք, զգուշութիւն

66 ըրէք ինչպէս որ գիտէք: Անոնք ալ գացին գերեզ-
մանին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու պա-

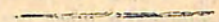
հապան ղինսուրներ դնելով:

ԳԼ. ԻԸ

1 Եւ շաբաթ գիշերը երբ մէկշաբթին կը լուսնար,
եկաւ Մարիամ՝ Մագդաղենացի ու միւս Մարիամը
2 գերեզմանը տեսնելու: Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը
եղաւ, վտան զի Տէրսըջ հրեշտակը երկինքէն իջնե-
3 լով, զնոց դռնէն մէկդի գլորեց քարը, ու անոր
4 փրայ նստաւ: Եւ անոր տեսքը փայլակի պէս էր, ու
5 անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճերմակ: Եւ անոր
6 վրիճէն պահապանները խռովեցան, ու մեռածի պէս
7 եղան: Պատասխան տուաւ հրեշտակը ու ըսաւ կի-
ններուն, Դուք մի վախնաք, քանզի գիտեմ որ կը
8 փնտռէք Յիսուսը, որ խաչուեցաւ. Անիկա հոս չէ,
վտան զի յարութիւն առաւ, ինչպէս ըսաւ. եկէք
9 տեսէք այն տեղը, ուր Տէրը պառկած էր: Եւ շուտ
մը գացէք անոր աշակերտներուն ըսէք թէ Անիկա

- մեռելներէն յարուժիւն առաւ, և ահա ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք զանհետացեալ զմահացելի: Եւ անոնք շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախութիւնով, և կը վազէին աշակերաներուն պատմել:
- 9 Ու երբ կ'երթային անոր աշակերաներուն պատմել, ահա Յիսուս անոնց դէմը ելաւ ու ըսաւ, Ողջցն ձեզ: Եւ անոնք մտանալով անոր ոտքերը բռնեցին, ու երկրպագութիւն ըրին անոր: Այն առան Յիսուս ըսաւ անոնց, Մի վախոք, գոցէք իմ եղբայրներուս բռէք որ Գալիլեա երթան, ու հոն զիս պիտի տեսնեն:
- 11 Երբ անոնք կ'երթային, ահա պահապան զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քահանայապետներուն պատմեցին ըստ իրար եղած բաները, Եւ անոնք ձերբարկեցին հետ մէկտեղ ժողովուրդ ու խորհուրդ ընելով, շատ ստակ տուին զինուորներուն, 13 Ու ըրին, Ըսէք թէ Անոր աշակերտները գիշերով եկան զանհետացողս, երբ մենք կը քնանայինք: 14 Եւ եթէ այդ բանը կուտակային ականջը հասնի, մենք զանհետացողս կը հաճեցնենք, և ձեզ *տպախով 15 կ'ընենք: Անոնք ալ ստակը առին, ու տրվածնուն պէս ըրին. և այս ձայնը Հրեաներուն մէջ տարածուեցաւ մինչև այսօր:
- 16 Իսկ տասներմէկ աշակերտները գոցին Գալիլեա, 17 այն լեռը ուր Յիսուս իրենց որոշէր էր: Ու երբ զանհետացողս տեսան, երկրպագութիւն ըրին անոր, ըստ 18 սմանք տարակուսեցան: Եւ Յիսուս մտանալով խօ-

- սեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ամէն իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ երկինքի ու երկրի մէջ: Ուրեմն գոցէք ըստ որի տողերը աշակերտեցէք, մկրտեցէք զանոնք 20 յանուն Հոր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. Սորվեցուցէք անոնց որ այն ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես ձեզի պատուիրեցի. և ահա ամէն օր ես ձեզ հետ եմ մինչև աշխարհիս վերջը: Ամէն:

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

ՀԱՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի աւետարանին
- 2 սկիզբը: Ինչպէս մարդտարներուն մէջ գրուած է.
- 3 Ահա ես իմ գեազանս կը զրկեմ՝ քու երեսիդ առ-
- 4 ջեւէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առ-
- 5 ջեւէդ: Անպատի մէջ կանչողին ձայնը, Տերօջը
- 6 ճամբան պատրաստեցէք, անոր շաւիղները շիտկեցէք:
- 7 Յովհաննէս անպատին մէջ կը մկրտէր, և սպաշ-
- 8 խարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու
- 9 թողութեան համար: Եւ բոլոր Հրէաստանի երկիրը
- 10 ու Երուսաղէմացիք կ'երթային անոր, ու ամէնը կը
- 11 մկրտուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին
- 12 խոտովանելով: Եւ Յովհաննէս հազեր էր ուղտի
- 13 մաղ, և իր մէջքը կաշիէ դօսի, ու իր կերակուրը
- 14 մարտի ու վայրենի մեղր էր: Եւ կը քարոզէր ու
- 15 կ'ըսէր, Իմ ետեւէս լինձմէ զօրաւորը կու գայ, որ ես
- 16 արժանի չեմ ծռելու և անոր կօշիկներուն կապերը
- 17 արձակելու: Ես ձեզ ջրով մկրտեցի, բայց անկիս
- 18 ձեզ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ:
- 19 Ու եղաւ որ այն օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազա-
- 20 րէթէն եկաւ, ու Յովհաննէսէ մկրտուեցաւ Յորդա-

- 10 նանու մէջ: Եւ շուտ մը ջուրէն ելլելուն պէս եր-
- 11 կինքը բացուած տեսաւ, և Հոգին աղաւնիի պէս՝
- 12 որ իր վրայ կ'իջնէր: Եւ ձայն մը եկաւ երկինքէն,
- 13 որ կ'ըսէր, Գու՛ն ես իմ սիրելի Որդիս, որու հաւ-
- 14 ներ եմ:
- 15 Եւ շուտ մը Հոգին անպատը հանեց զանկիս:
- 16 Ու քառասուն օր հոն էր անպատին մէջ՝ Սաառ-
- 17 նայէ փորձուած, և դազաններու հետ էր, ու հրէշ-
- 18 տակները իրեն սպասուորութիւն կ'ընէին:
- 19 Եւ Յովհաննէսի մասնաւելէն ետե Յիսուս Գա-
- 20 լիլեա եկաւ, Աստուծոյ արքայութեան աւետարանը
- 21 կը քարոզէր Ու կ'ըսէր, Թէ Ժամանակը լրացած է,
- 22 և Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնեցած է. սպաշ-
- 23 խարեցէք ու աւետարանին հաւատացէք:
- 24 Երբ Գալիլեացոց ծովուն քովերը կը պարտէր,
- 25 տեսաւ Սիմոնը ու Սիմոնի եղբայրը Անդրէասը, ծովը
- 26 ուռկան ձգած, վասն զի ձկնորս էին: Եւ Յիսուս
- 27 ըստ անոնց, Իմ ետեւէս եկէք, ու ես ձեզ ընեմ որ
- 28 մարդու որսորդ ըլլաք: Անոնք ալ շուտ մը իրենց
- 29 ուռկանները թողուցին ու անոր ետեւէն դացին: Եւ
- 30 անկէ քիչ մը առաջ երթալով տեսաւ Զեբեդեան
- 31 Յակոբսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, որ անոնք
- 32 ալ նաւին մէջ ուռկանները կը կարկատէին: Եւ շուտ
- 33 մը զանոնք կանչեց. անոնք ալ իրենց հայրը Զեբե-
- 34 դեոսը վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով ա-
- 35 նոր ետեւէն դացին:
- 36 Ու մտնն կափառնայում. և իսկոյն շաբաթ օրը
- 37 Ժողովարանը մտնելով կը սորվեցնէր: Եւ կը զարմա-
- 38 նային անոր վարդապետութեանը վրայ, վասն զի
- 39 իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր ա-

23 նոնց, ու ոչ թէ դպիրներուն պէս: Եւ անոնց ժողովարանին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ ոգի ունէր իր
 24 ներսիցին, ու աղաղակեց՝ ըսելով, Թող աուր, դուն մեղի հեա ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի միթէ մեղ կորսնցնելը՞ եկար. դիտեմ՝ քեզ՝ ո՛վ ես.
 25 Աստուծոյ Սուրբը: Եւ Յիսուս աստեց անոր՝ ըսելով, Պապանձէ ու ել ատկէ: Եւ պիղծ ոգին աստտիկ ցնցեց զանիկա, ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց
 27 ու անկէ ելաւ: Եւ ամէնը զարմացան, այնպէս որ իրարու հարցութորձ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Այս ի՞նչ է. ի՞նչ նոր վարդապետութիւն է այս, որ իշխանութիւնով պիղծ ոգիներուն ալ կը հրամայէ, ու իրեն
 28 կը հնազանդէն: Եւ շուտ մը իր համբաւը Գալիլէեացուց ամէն կողմերը ելաւ:
 29 Եւ շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնի ու Անդրէասի տունը մտան Յակոբոսի և Յովհաննէսի հետ: Ու Սիմոնի զբանջը ջերմէ բռնուած՝ պառկած
 30 էր, և շուտ մը անոր համար բռին իրեն: Ու Յիսուս մտեցաւ, անոր ձեռքէն բռնեց, վերցուց զանիկա. և խոզին ջերմը թող ատուաւ զանիկա, ու անոնց սպասուորութիւն կ'ընէր:
 32 Ու երբ իրելուն եղաւ, արեգակին մտած ատենը բոլոր հիւանդները և դիւահարները իրեն կը բերէին:
 33 Ու բոլոր քաղաքը դուռը ժողովուրդ էր: (34) Եւ շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէ՝ բժշկեց ու շատ դեւեր հանեց. ու դեւերուն խօսիլ չէր տար, վասն զի զինք կը ճանչնային:
 35 Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով՝ դեռ զրուսցած՝ ելաւ ու դնաց անապատ տեղ մը, և հոն աւ
 36 զօթը կ'ընէր: Ու Սիմոն և իրեն հետ եղողները դա-

37 ցին անոր ետեւէն: Ու երբ դասն զանիկա, բռին աւ
 38 նոր թէ Սմէնը քեզ կը փնտաւն: Եւ ըսաւ անոնց, Ե՛կե՛ք երթանք մերձակայ զԵզրաքաղաքները, որպէս զի հոն ալ քարոզեմ՝, քանզի այս բանին համար
 39 ելեր եմ: Եւ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր բոլոր Գալիլէայի մէջ, ու դեւեր կը հանէր:
 40 Բարոտ մը եկաւ անոր, կ'աղաչէր, ծունկ կը դնէր ու կ'ըսէր անոր, Եթէ ուզես, կ'ընաս զիս մաքրել:
 41 Եւ Յիսուս խոջաղով ձեռքը երկնցուց, դպաւ անոր
 42 ու ըսաւ անոր, Կ'ուզեմ, մաքրուէ: Ու երբ զայս ըսաւ անոր, շուտ մը բարտութիւնը անկէ գնաց, ու
 43 մաքրուեցաւ: Եւ աստիկ պատուէր ստլով անոր՝ շուտ մը դուրս հանեց զանիկա, ու ըսաւ անոր,
 44 Զգոյշ կեցիր մարդո՛ւ ըսն մը չըսես, հապա գնա քեզ քահանային ցուցուր, և աուր քաւ մաքրուելուդ քնն զոր Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց վկայութիւն
 45 ըլլալու համար: Բայց անիկա ելլելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել ու բանը սարածել, այնպէս որ ա՛լ ինք չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք մը մտնել. հապա դուրսը անապատ տեղեր էր, և ամէն կողմէն իրեն կու գային:

ԳԼ Բ

1 Եւ նորէն Կափառնայում մտաւ քանի մը օրէն
 2 ետեւ. Ու լուսեցաւ որ անիկա տան մէջ է, և շուտով շատ մարդիկ ժողովուրդացան, այնպէս որ ա՛լ տեղ չկար, ոչ ալ դրանը քովերը. ու կը խօսէր անոնց
 3 Աստուծոյ խօսքը: Եւ կու գային իրեն՝ չորս մարդով
 4 վերցուած անդամալըծ մը կը բերէին: Ու երբ բազ-

մուծենէն չէին կրնար անոր մտանալ, քահեցին
 7-ը յարկը ուր Յիսուս էր, ու ծով մը բանալով
 վար իջեցուցին մահիճը, որուն վրայ պտուիած էր
 5 անդամալոյց՝ Եւ Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնե-
 6 լով ըսաւ անդամալոյցին, Որդեակ, քու մեղքերդ
 քեզի ներուած են: Ու դպիրներէն մէկ քանիները
 կային որ հոն նստեր էին, և իրենց սիրտերուն մէջ
 7 կը խորհէին՝ Ըսէաւ, Ինչո՞ւ համար տակիա այսպիսի
 հայհոյութիւններ կը խօսի. ո՞վ կրնայ մեղքերու
 8 թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած: Եւ Յի-
 սուս իսկոյն իմանալով իր հոգւոյն մէջ՝ որ անոնք
 այնպէս կը խորհին իրենց մէջ, ըսաւ անոնց, Այդ
 9 ի՞նչ կը խորհէք սիրտերնուդ մէջ: Ո՞րք աւելի դիւրին
 է, անդամալոյցին ըսե՞լ Քու մեղքերդ ներուած են,
 10 թէ ըսել՝ Ելիք, մահիճդ առ ու քարէ: Բայց որպէս
 զի դիտառք թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի
 երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու (ըսաւ
 11 անդամալոյցին), Քեզի կ'ըսեմ, ելիք, մահիճդ առ
 12 ու առնէք դնա: Ան ալ շուտ մը ելաւ, և էր մահիճը
 առնելով՝ ամենաւն առջև դուռը կ'ըսէ, այնպէս որ
 ամէնք ապշած մնացին, և փառք տուին Աստուծոյ,
 ու ըսին թէ Այսպիսի բան մը ամենեւին տեսած
 չէնք:

13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը, ու բարձր ժողովուրդը
 14 իրեն կու դային, և կը սորվեցնէր անոնց: Ու երբ
 կ'անցնէր, տեսաւ Ղէկ Արիւտեանը, որ մաքս ըն-
 դունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Եկուք իմ
 15 ետեւէս. ան ալ ելաւ անոր ետեւէն դնաց: Ու եղաւ
 որ երբ սեղան նստած էր անոր ամը մէջ, շատ
 մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ սեղան նստած էին

Յիսուսի հետ ու անոր աշակերաններուն հետ. քանզի
 16 շատուք էին, ու անոր ետեւէն կ'երթային: Եւ
 դպիրները ու փարիսեցիները երբ տեսան թէ անկիս
 մաքսաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտե-
 17 լին անոր աշակերաններուն, Ինչո՞ւ համար մաքսա-
 ւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտե ու կը
 խմէ: Եւ Յիսուս երբ լսեց՝ ըսաւ անոնց, Առողջնե-
 18 րուն բժիշկ պետք չէ, հապա հիւանդներուն, ես
 արդարները կանչելու չեկայ, հապա մեղաւորները:
 Եւ Յովհաննէսի ու փարիսեցիներուն աշակերտ-
 19 ները ծամ կը պահէին. և եկան ու ըսին անոր, Ին-
 չո՞ւ Յովհաննէսի ու փարիսեցիներուն աշակերտները
 ծամ կը պահեն, ու քու աշակերտներդ ծամ չեն
 20 պահեր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Միթէ կարելի՞ է
 որ հարսնէքին աղաքը, քանի որ փեսան իրենց հետ է,
 ծամ պահեն. որչափ ժամանակ որ փեսան իրենց հետ
 21 ունին, կարելի չէ ծամ պահել: Բայց օրեր պիտի
 դան որ երբ փեսան իրենցմէ վերջուի տպա այն օրը
 22 ծամ պիտի պահեն: Մեկը կարկանտ չձգեր նոր լովթի
 կտոր մը հին հանդերձի վրայ. եթէ ոչ այն նորը որ
 անոր լրութեանը հո՞ւր քրտո՞ւ էր, հինէն կ'առնէ
 23 ու պատուածքը ա՛լ աւելի դէշ կ'ըլլայ, Ոչ ալ
 մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ. եթէ ոչ
 նոր գինին տիկերը կը պատուէ, ու գինին կը թափի
 և ահկերը կը կրտսւին. հապա նոր գինին նոր տիկե-
 րու մէջ դնելու է:

Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինք արտերուն մէջէն
 կ'անցնէր, և իր աշակերտները երբ կ'երթային,

*Ուրիշ Իս-էրէն, սպաշխարութեան

24 սկսան ցրեիէ հասկեր փրցնել: Ու փարիսեցիները
 25 ժան չէ: Ինք ալ անոնց բաւ, Բնաւ չէ՞ք կարդացեր
 26 թեցաւ ինք ու անոնք որ իրեն հետ էին: Ինչպէս
 մտաւ Աստուծոյ տունը Աբիտթար քահանայապե-
 տին օրով, և առաջաւորութեան հացերը կերաւ,
 ու տուաւ անոնց ալ որ իրեն հետ էին, զոր Զէ՛ւն
 27 Եւ բաւ անոնց, Շաբաթը մարդուն համար եղաւ,
 28 ու ոչ թէ մարդը շաբաթին համար: Ուրեմն Որդին
 մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է:

ԳԼ. Գ

1 Եւ նորէն ժողովարանը մտաւ, ու հան մարդ մը
 2 կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր: Եւ իրեն կը սպասէին
 3 պէս զի իր վնասով ամբաստանութիւն ընեն: Եւ ինք
 ձեռքը չորցած մարդուն բաւ, Ելիք մէջտեղը Խո՛նէ:
 4 Ու բաւ անոնց, Շաբաթ օրը բարի՞ք ընել արժան է՝
 5 թէ չարիք ընել, հարկ մը սպրեցնել՝ թէ մեռցնել:
 6 Բայց անոնք լուռ կեցան: Եւ Յիսուս բարիութեամբ
 շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սիրտերուն
 կուրծքեանը համար տրամոծ, բաւ այն մարդուն,
 7 Ձեռքը երկնցուր. ան ալ երկնցուց, և անոր ձեռքը
 8 *ողջացաւ: Ու փարիսեցիները Հերովդեսականներուն
 հետ մեկտեղ շուտ մը դուրս ելլելով, անոր դէմ

*Ո՛րանո՞ւ, ողջացաւ: միւսին պէս

խորհուրդ կ'ընէին թէ ինչպէս զանկա կորսնցնեն:
 7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծավեղեբքը զնաց.
 8 Եւ այն ու Հրէաստանէ, Եւ Երուսաղէմէ ու Եդոմէ
 9 և Յորդանանու անդիկ կողմէն, ու անոնք որ Տերտոսի
 ու Սիզոնի շրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմու-
 10 թիւն, երբ լսեցին ինչ որ կ'ընէր, իրեն եկան: Եւ իր
 աշակերտներուն բաւ որ նաւակ մը պատրաստ կե-
 11 նայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատ-
 12 ճառաւ, որպէս զի զինք չնեղէն: Բանդի շատերը
 ըժշկեց, այնպէս որ ցաւ ունեցողները վրան կը շիղ-
 13 ուէին որպէս զի իրեն դպչին: Եւ պիղծ ոգիները երբ
 14 զինք կը տեսնէին, կ'իջնային իր առջև, կը կանչ-
 15 ու ըլլաւէն ու կ'ըսէին, Գու՛ն ես Աստուծոյ Որդին.
 16 Եւ ինք սաստիկ կը յանդիմանէր զանոնք, որ զինք
 17 չյայտնէն:
 18 Եւ լեռը ելլելով՝ իր ուղածները իրեն կանչեց, ու
 19 գացին անոր քով: Եւ տասուերիւս հարկի սրռեց, ու
 20 որպէս զի իրեն հետ ըլլան, և որպէս զի զանոնք զրկէ
 21 քարոզել, Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւներ բժշը-
 22 կելլաւ և դէւերը հանելու: Եւ Ամմոնի անունը Պետ-
 23 լոս դրաւ. Եւ Չերեքեան Յակոբոսի ու Յակոբոսի
 24 եղբորը Յովհաննէսի՝ անոնց անունները Բաներդէս
 25 դրաւ, որ ըսել է Որդիք որոտման. Եւ Անդրէասը,
 26 ու Փիլիպպոսը, և Բարթողոմէոսը, ու Մատթէոսը,
 27 և Թովմասը, ու Ալփեոսեան Յակոբոսը, և Թագևոսը,
 28 ու Սիմոն կանանացին, Եւ Յուդա Իսկարիտայային,
 29 որ նաև մտանեց զանկա:
 30 Տուն մը եկան, և նորէն ժողովուրդը ժողովուրդացաւ,
 այնպէս որ հաց ուտելու ալ չ'անուսի չ'ըլլան քոնէլ:

21 Ու երբ իրենները լսեցին, ելան որ զինք բռնեն,
 22 քանզի կ'ըսէին թէ Խելլուած է: Եւ այն դպիրները
 որոնք Երուսաղէմէ իջեր էին, կ'ըսէին թէ Սար
 ներսիդին Բէեղղէբուղ կայ, և դեւերուն իշխանովը
 23 դեւերը կը հանէ: Եւ իրեն կանչելով զանոնք՝
 առականերով կ'ըսէր անոնց, Ի՞նչպէս կրնայ Սաստա-
 24 նոյ Սաստանոյ հանել: Ու եթէ Թագաւորութիւն
 մը իրեն դէմ՝ բաժնուի, այն Թագաւորութիւնը
 25 չկրնար կենալ: Եւ եթէ տուն մը իրեն դէմ՝ բաժ-
 26 նուի, այն տունը չկրնար կենալ: Ու եթէ Սաստա-
 նոյ իրեն դէմ՝ ելաւ ու բաժնուած է, անկիա չկրնար
 27 կենալ, հապա անոր վերջը հասած է: Մէկը չկրնար
 շջրուոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր կարա-
 սիները յոփշտակել, եթէ առաջ այն ղորուոր
 մարդը չկապէ, ու ետքը անոր տունը կողոպտէ:
 28 Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ Սմէն մեղքերը պիտի ներ-
 ուիս մարդոց որդիներուն, և հայհոյութիւնները՝
 29 որչափ որ հայհոյեն. Բայց ով որ Հոգւոյն Սրբոյ
 դէմ հայհոյէ, յաւիտեան Թողութիւն պիտի չու-
 30 տուար պիտի ըլլայ: Վասն զի կ'ըսէին թէ Պիղծ
 ոգի կայ անոր ներսիդին:
 31 Ետքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան, ու դուրք
 կայնելով՝ Ժաբք դրկեցին ու կը կանչէին զանկիա:
 32 Եւ ժողովուրդը անոր բլրութիւնը նստեր էր, ու իրեն
 ըսին թէ Ահա քու մայրդ . ու եղբայրներդ դուրք
 33 կայնէր էն և քեզ կ'ուղէն: Իւ անկիա պատասխան
 տուաւ անոնց ու բտաւ, Ո՞վ է իմ մայրս կամ եղբայր-
 34 ներս: Ու իր բլրութիւնը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ,
 35 Ահա իմ մայրս ու իմ եղբայրներս. Վասն զի ով որ Աս-

տուծոյ կամքը կը կատարէ, անկիա է իմ եղբայրս
 և քոյրս ու մայրս:

ԳԼ. Գ

1 Բարձեալ սկսաւ սորվեցնել ծովեղերքին վրայ, և
 շատ ժողովուրդ անոր քով ժողովուեցաւ, այնպէս որ
 ինք նաւը մտաւ ու նստաւ ծովուն վրայ, և լալըր
 2 ժողովուրդը ցամաքը ծովուն եզերքն էր: Եւ անոնց
 շատ բաներ կը սորվեցնէր առականերով, ու կ'ըսէր
 3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ, Լսեցէք. ահա
 4 սերմ ցանողը ելաւ որպէս զի սերմ ցանէ: Ու երբ կը
 ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ, և *Թըր-
 5 չունները եկան ու կերան զանիկա: Եւ սերիչը ինկաւ
 սագաւաժաւ տեղի վրայ, ուր շատ հող չկար. և
 շատ մը բուսաւ՝ հողին խորունկութիւն չունենա-
 6 լուն համար. Սովոյն արեւուն ծագած ատենը այ-
 րեցաւ, ու արմատ չունենալուն համար չորցաւ:
 7 Եւ սերիչը ինկաւ փուշերու մէջ, և փուշերը ելան
 8 ու խեղդեցին զանիկա, ու պտուղ չտուաւ: Եւ ու-
 րիչը ինկաւ աղէկ հողի մէջ, ու պտուղ կու տար,
 որ ելաւ ու մեծցաւ, և կը բերէր մէկուն տեղ երե-
 9 տուն, ու մէկուն տեղ վաթսուն, և մէկուն տեղ
 10 հարիւր: Ու կ'ըսէր, Ան որ լսելու սկանջ ունի,
 Թող լսէ:
 11 Ու երբ առանձին էր, իր քով եղողները տասուեր-
 կուքին հետ մեկտեղ հարցուցին իրեն այն առակը:
 12 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի արուած է գիտնալ Սաստա-
 ծոյ Թագաւորութեան խորհուրդը, բայց անոնց որ

*Ո՞րան, երկինքի Թուչունները

- 12 դուրսէն են, ամէն բան առականերով կ'ըլլայ. Երպէս զի տեսներով տեսնեն՝ ու չտեսնեն, և լսելով լսեն՝ ու չիմանան, որպէս զի ըլլայ թէ դարձի գան, և
- 13 իրենց մեղքերուն թողութիւն ըլլայ: Ու ըստ առնոց, Այս առակը չէ՞ք գիտեր. ուրեմն ի՞նչպէս պիտի զիտնաք ամէն առակաները: Երբ ցանոցը խօսքը
- 14 կը ցանէ: Եւ ճամբուն քովինները անոնք են, որոնց մէջ խօսքը կը ցանուի, ու երբ կը լսեն, շուտ մը Սատանայ կու գայ և անոց սիրտերուն մէջ ցանէ:
- 16 ուսած խօսքը կը հանէ: Նոյնպէս ալ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են, որ երբ կը լսեն խօսքը, շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունին
- 17 զանիկա. Եւ իրենց մէջ արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տեսնեն, ետք երբ նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին համար, շուտ մը կը դալ-
- 18 թաղին: Եւ փուշերուն մէջ ցանուածները անոնք են, որ երբ խօսքը կը լսեն, Աշխարհիս զառաջմունքները ու հարստութեան խորեութիւնները, և ուրիշ բաներուն ցանկութիւնները մէջ մտնելով, խօսքը
- 20 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ: Եւ աղէկ հողի մէջ ցանուածները անոնք են, որ խօսքը կը լսեն և կ'ընդունին, ու պտուղ կու տան՝ մէկուն տեղ երեսուն, և մէկուն տեղ վաթսուն, ու մէկուն տեղ հարիւր:
- 21 Եւ ըստ անոց, Միթէ ճրագը դրուանին կամ մահիճին տա՞կ դրուելու համար կու գայ, չէ՞ որ
- 22 աշտանակին վրայ դրուելու համար: Վասն զի ծածուկ բան մը չկայ, որ պիտի չյայտնուի. և դադարուի
- 23 բան մը չէ եղած, որ երեսուն պիտի չելլէ: Եթէ մէկը լսելու ակունջ ունի, թող լսէ:

- 24 Եւ ըստ անոց, Նայեցէք ի՞նչ կը լսէք. ի՞նչ չափով որ դուք կը չափէք, նոյն չափով պիտի չափուի
- 25 ձեզի. և ձեզի, որ կը լսէք, պիտի աւելնայ: Վասն զի ո՛վ որ ունի, անոր պիտի արուի. և ո՛վ որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի աւնուի:
- 26 Եւ կ'ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը այսպէս
- 27 է, որպէս թէ մտրդ մը հողին մէջ սերմ ձգէ, Ու քնանայ և արթննայ գիշեր ու ցորեկ, և սերմը բուսնի ու մեծնայ, ու ինք չգիտեր թէ ի՞նչպէս: Բանցի հողը ինքըմէ պտուղ կու տայ. առաջ խտրը, ետքը
- 29 հասկը, անկէ ետեւ լեցուն ցորենը հասկին մէջ: Ու երբ պտուղը հասուննայ, շուտ մը մտնագողը կը զրկէ, վասն զի հունձքի տանըը հասած է:
- 30 Եւ կ'ըսէր, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի նմանցները, կամ ի՞նչ առակով զանկա
- 31 բաղդատները: Մանանիխի հասի նման է, որ հողին մէջ ցանուած տանը՝ երկրի վրայ եղած սերմերուն
- 32 ամէնէն պղտիկն է. Ու երբ ցանուի, կը բուսնի և ամէն խոտեղէններէն ալ մեծ կ'ըլլայ, ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ, այնպէս որ երկիրքի թռչուններուն հերթը կ'ըլլայ անոր շուքին տակ բնակելու:
- 33 Եւ այսպէս շատ առականերով կը խօսէր անոց
- 34 հետ խօսքը, որչափ որ կրնային մտիկ ընել. Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր անոց, բայց առանձին իր աշակերտներուն կը մեկնէր ամէնը:
- 35 Եւ նոյն օրը երբ իրիկուն կ'ըլլար, ըստ անոց,
- 36 Եկէ՛ք շուշան անդին կողմը անցնիք: Անոնք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին զինք ինչպէս էր նաւուն մէջ. և ուրիշ նաւակներ ալ կային անոր հետ:
- 37 Ու հովի մեծ փոթորիկ մը եղաւ. և ալքները նաւ

ուան վրայ կու գային, այնպէս որ գրեթէ կը լեցուէր:
 38 Ու ինք նաւուան ետեւի կողմը բարձի վրայ կը քնա-
 նար. արթնցուցին զանիկա և կ'ըսէին անոր, Վար-
 39 դապեա, հօգդ չէ՞ որ կը կտրուենք: Ու ելլելով՝
 սաստեց հովին, և ծովուն ըսաւ, Գազարէ, լուս-
 կեցիք, ու հովը դադարեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն
 40 եղաւ: Ու ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ այդպէս վախկոտ էք,
 41 ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք: Եւ անոնք խիստ
 վախցան, ու կ'ըսէին իրարու, Արդեօք մ'ի է ասիկա,
 որ հովը ու ծովը սաոր կը հնազանդին:

ԳԼ Ե

1 **Ե**ւ եկան ծովուն անդիկ կողմը *Գազարացուց եր-
 2 կերը: Ու երբ ինք նաւէն ելաւ, գերեզմաններէն
 ելած մարդ մը պատահեցաւ իրեն, որ պեղծ ոգի ու-
 3 նէր. Որուն բնակած տեղն ալ գերեզմաններուն մէջ
 էր, ու շղթայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկա կա-
 4 պել: Որովհետեւ շատ անգամ սանակապերով և
 շղթաներով կապուեր էր, բայց անիկա շղթաները
 կտրեր ու սանակապերը կտարտեր էր, և մէ'կը չէր
 5 կրնար զանիկա նուաճել. Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ
 †գերեզմաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչ-
 սւըւտեր, ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքատէր:
 6 Երբ հեռուանց Յիսուսը տեսաւ, վաղեց ու երկրպա-
 7 դութիւն ըրաւ անոր. Եւ մեծ ձայնով մը աղաղակեց
 ու ըսաւ, Դուն ինձի հետ ի՞նչ բան սւնիս, Յիսուս,

*Ուրիշ, Գերգեազացուց
 †Ուրիշ, լեռներուն մէջ ու գերեզմաններուն մէջ

Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ, քեզ Աստուծով
 8 կ'երգ մնցնեմ', զիս մի տանջեր: (Բանդի կ'ըսէր անոր,
 9 Պեղծ ոգի, ելլը այդ մարդէն:) Եւ անոր հարցուց
 թէ Անունդ ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր, Իմ անունս Լէ-
 10 գէոն է, վստն զի մենք շատուոր ենք: Եւ շատ *կ'ա-
 զաչէին անոր՝ որ զերենք այն երկրէն դուրս չըրկէ:
 11 Եւ հոն լեռանը մտ խոզերու մեծ երամակ մը կար՝
 12 որ կ'արածուէին: Ու բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր
 ու ըսին, Մեզ խոզերուն զրկէ, որպէս զի՝ անոնց մէջ
 13 մտնենք: Եւ Յիսուս շուտ մը հրաման տուաւ անոնց,
 ու երբ պեղծ ոգիները ելան, խոզերուն մէջ մտան,
 և երամակը գահաձլէժ տեղէն ծովը վաղեց, (երկու
 հազարի չափ կային.) ու ծովուն մէջ խեղդուեցան:
 14 Եւ խոզարածները փախան, ու պտամեցին քաղաքը
 ու ագարակները. և Գաբէի ելան տեսնելու՝ թէ ի՞նչ
 15 բան է որ եղաւ: Ու եկան Յիսուսի, և տեսան դիւա-
 հարը, որ լէգէոն ունէր, որ հագուած ու խելքը
 16 վրան եկած նստեր էր, ու վախցան: Եւ անոնք որ
 տեսնէին, պտամեցին անոնց թէ ի՞նչ եղաւ դիւա-
 17 հարին, նաև խոզերուն վրայով: Եւ սկսան աղոթել
 18 անոր, որպէս զի իրենց սահմաններէն երթայ: Ու երբ
 անիկա նաւը մտաւ, դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ
 19 անոր հետ ըլլայ. Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր,
 հապա ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու ընտանի-
 քիդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քեզի ըրաւ, և
 20 ողբովեցաւ քեզի: Ան ալ գնաց, և սկսաւ Դեկապո-
 լիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ու-
 մէնը կը զարմանային:

*Կամ, կ'աղաչէր

21 Ու երբ Յիսուս նստով նորէն ծառան սնդիկի կողմը
անցաւ, շատ բազմութիւն ժողովուեցաւ անոր քով,
22 և ինք ժողովեցերքն էր: Եւ ահա ժողովրդապետներէն
մէկը կու գար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբ
23 տեսաւ զանկիս, անոր ոտքը ինկաւ. Եւ շատ կ'աղա-
չէր անոր ու կ'ըսէր թէ իմ աղջիկս մեռնելու մտ
է, դաս՝ անոր վրայ ձեռք դնես, որպէս զի ազատի,
24 ու պիտի ապրի: Եւ զնաց անոր հետ, ու շատ բազ-
մութիւն իր ետեւէն կ'երթային ու կը նեղէին
զինք՝
25 Եւ կ'ին մը, որ տատուերկու տարի արիւնի տեռա-
26 տեսութեան մէջ էր, Ու շատ նեղութիւն կրած էր
շատ բժշկներէ, և իր բոլոր ունեցածը վատներ էր,
ու օգուտ մը չէր գտեր, հապա ևս առաւել զարտ-
27 ցեր էր, Երբ Յիսուսի վրայով լսեց, ետեւէն եկաւ
բազմութեան մէջ, ու անոր հանդերձին դպաւ.
28 Քանզի կ'ըսէր, Եթէ միայն անոր հանդերձներուն
29 դպչիմ, պիտի բժշկուիմ: Եւ շուտ մը իր արիւնին
աղբիւրը ցամքեցաւ, ու իր մարմինին մէջ խմացաւ
30 թէ ամնջանքէն բժշկուեցաւ: Եւ Յիսուս շուտ մը
զիտնայով իր անձին մէջ այն զօրութիւնը որ իրմէ
ելաւ, դարձաւ բազմութեանը մէջ ու ըսաւ, Ո՞վ
31 դպաւ իմ հանդերձներուս Եւ իր աշակերտները
ըսին իրեն, Ար տեսնես որ բազմութիւնը քեզ կը
32 նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ Ո՞վ ինձի դպաւ: Եւ իր բո-
լորակը կը նայէր որպէս զի այս բանը ընողը տեսնէ:
33 Ու կ'ինք վախցաւ ու դողաց, վասն զի զիտէր թէ
իրեն ինչ եղաւ, և եկաւ՝ անոր առջև ինկաւ, ու
34 բոլոր քանիչ շատակ զորոցեց անոր: Եւ Յիսուս
ըսաւ անոր, Աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց.

զնա խաղաղութեամբ, ու բժշկուած եղեր քու տան-
ջանքէդ:
35 Երբ դեռ ինք կը խօսէր, ժողովրդապետին տունէն
առաջ եկան ու ըսին թէ Աղջիկդ մեռաւ, ալ ինչո՞ւ
36 վարդապետը կը յղենցնես: Իսկ Յիսուս ըսեա՞ծ
խօսքը լսածին պէս ժողովրդապետին ըսաւ, Մի վախ-
37 նար, միայն թէ հաւատա: Եւ մէկը թող շտուաւ
իրեն հետ երթալ, բայց միայն Պետրոսը ու Յակո-
38 բոսը և Յահարոսի եղբայրը Յովհաննէսը: Ու ժո-
ղովրդապետին տունը գալով՝ տեսաւ ազմուկ և
39 ստատիկ լացողներ ու աղաղակներ: Եւ ներս մտնե-
լով՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խռովեր էք ու կու լաք-
40 մանուկը մեռած չէ, հապա կը քնանայ: Եւ ծաղր
կ'ընէին զանկիս բայց ինք ամենը դուրս հանելով՝
իրեն հետ առաւ մանուկին հայրը ու մայրը, և զա-
նոնք որ իրեն հետ էին, ու մտաւ հոն ուր մանուկը
41 պառկած էր: Եւ մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ
անոր, Տալիթա, կուսի. որ կը թարգմանուի, Աղջիկ,
42 (քեզի կ'ըսեմ,) եղեր: Եւ իսկոյն աղջիկը ոտք էլաւ
ու կը քայլէր, վասն զի տատուերկու տարեկան էր.
43 ու մեծ ապշութեամբ ապշեցան: Եւ սաստիկ պատ-
ուէր տուաւ անոնց՝ որ մարդ չգիտնայ այս բանը,
ու ըսաւ որ անոր ուսուիք տան:

ԳԼ. Զ

1 Եւ անկէ ելլելով եկաւ իր երկիրը, ու անոր աշա-
2 կերաները իր ետեւէն դացին: Եւ երբ շարաթ՝ օրը
հասաւ, սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեցնել. ու
շատերը լսելով կը զարմանային ու կ'ըսէին, Ասիկա

- ուրկէ՞ ունի այս բաները, և այս ի՞նչ իմաստութիւն է ասոր արուած, որ այսպիսի հրաշքներ կ'ըլլան ասոր
- 3 ձեռքով: Ասեկա հիւսը չէ՞, Մարիամի որդին, և Յակոբոսի ու Յովսէփի և Յուդայի ու Սիմոնի եղբայրը, ու ասոր քոյրերը հաս մեր քով չէ՞ն. և անոր
- 4 վրայով կը գայլթակղէին: Բայց Յիսուս ըստ, անոնց, Մարգարէ մը անպատիւ չէ՞ բայց միայն իր երկրին
- 5 մէջ ու իր ազգակոաններուն և իր տանը մէջ: Ու չէր կրնար հոն մէ՛կ հրաշք տլ ընել, միայն թէ քանի մը հիւանդներու վրայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց զո-
- 6 նոս: Եւ անոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար. ու շրջակայ գեղերը պարտելով՝ կը տրվեցնէր:
- 7 Եւ իրեն կանչեց տասուերկուքը, ու սկսաւ երկու երկու դրկել զանոնք, ու անոնց իշխանութիւն
- 8 տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ. Եւ պատուիրեց ա- նոնց՝ որ ճամբու համար բան մը չառնեն, բայց միայն դուռազան մը. ոչ պորկ, ոչ հաց, ոչ սառի՝ դօտի-
- 9 ներմուռն մէջ. Հապա հաղթածի հագնին. և կրկին
- 10 հանդերձ մի հագնէք՝ ըստ: Ու ըսաւ անոնց, Ո՛ր տուն որ մտնէք, հոն կեցեք մինչև անկէ ելլէք: Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, ու ձեզի մտիկ չեն ընէր, երբ անկէ կ'ելլէք, սոքերնուդ տակի փոշին թօթվեցէք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու համար:
- *Ճշմարտա կ'ըսեմ՝ ձեզի, Սոգոմացուց ու Գոմարացուց աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ այն քաղաքին:
- 12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քայողէին որ Բարթէլ ապաշ-

*Ո՛րտոս էր անին

- 13 խարեն: Եւ շատ դեւեր կը հանէին, ու շատ հիւանդ- ներ իւղով կ'օծէին ու կը բժշկէին զանոնք:
- 14 Եւ Հերովդէս թագաւորը լսեց, (քանզի անոր ա- նուանը յայտնի եղաւ,) ու կ'ըսէր թէ Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն առեր է, ու անոր
- 15 համար հրաշքներ կ'ըլլան անով: Ուրիշները կ'ըսէին թէ Եղիան է. ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ
- 16 մըն է, կամ՝ մարգարէներէն մեկուն պէս: Բայց երբ Հերովդէս լսեց, ըստ, Ասեկա Յովհաննէսն է, որուն գլուխը ես կարեցի, մեռելներէն յարութիւն առեր է:
- 17 Քանզի Հերովդէս ինք Բարթ դիկեց, Յովհաննէսը բռնեց, ու կսպեց բռնար Բարթ իր եղբորը Փիլիպպոսի կէքջ, Հերովդիայի, համար, քանզի իրեն կին առեր
- 18 էր զանիկա: Վասն զի Յովհաննէս Հերովդէսի կ'ը- սէր, Քեզի օրինաւոր չէ քու եղբորդ կինը ունենալ:
- 19 Եւ Հերովդիս սիս ունէր անոր գեմ, ու կ'ուզէր զա- նիկա մեռցնել ու չէր կրնար. Վասն զի Հերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէ, զի անապով թէ անիկա արդար և սուրբ մարդ մըն է, և անոր բերանը կը նայէր, ու անկէ լսելով՝ շատ բաներ կ'ընէր, և քաղց-
- 21 րութեամբ անոր մտիկ կ'ընէր: Ու երբ դիպուկ օր մը եղաւ, որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազարապետներուն ու
- 22 Գայլիկայի երեւելիներուն, Եւ Հերովդիայի աղջիկը հոնորեօս՝ արահը մտնելով խաղաց, ու հաճելի եղաւ Հերովդէսի և իրեն հեա նստողներուն, թագաւորը ըսաւ աղջկան, Խնդրէ ինձմէ ինչ որ կ'ուզես, ու
- 23 պիտի տամ՝ քեզի: Եւ անոր երգում՝ ըրաւ՝ ըսելով, Խնչ որ դուն ինձմէ խնդրես, պիտի տամ՝ քեզի,

24 մինչև թագաւորութեանս կէտը. Եւ անիկա դուրս ելլելով իր մօրը ըսաւ, Ի՞նչ ուղեմ. ան ալ ըսաւ,
 25 Յովհաննէս մկրտչին գլուխը: Եւ շուտ մը արտարալով թագաւորին քով մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով,
 Կ'ուղեմ որ շուտով սկստեղծ մը վրայ Յովհաննէս
 26 մկրտչին գլուխը տառ ինձի: Եւ թագաւորը խիստ արտամեղաւ, բայց երգումներուն համար ու իրեն հետ նստողներուն համար, չուղեց որ անոր Խորհրդէ մեր-
 27 ժէ: Եւ թագաւորը խիստն դաճե՞ զրկեց, ու հրաման ըրաւ անոր գլուխը բերել. ան ալ գնաց բռն-
 28 տին մէջ զլիստեց զանիկա, Եւ սկուտեղով մը բերաւ անոր գլուխը ու տուաւ աղջկան. և աղջկիը
 29 զանիկա իր մօրը տուաւ: Եւ անոր աշակերտները լսելով՝ եկան անոր մարմնը վերցուցին ու գերեզմանի մէջ գրին:

30 Եւ առաքելները Յիսուսի քով ժողովուեցան, ու պատմեցին անոր ամէն ինչ որ ըրին և ինչ որ արվել-
 31 ցուցին: Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Եկէք դուք առանձին անապատ տեղ մը, և քեզ մը հանգչեցէք. քանզի շատերը կային որ կու գային ու կ'երթային. և
 32 հոց ուտելու ալ ժամանակ չէին ունենար: Եւ նա-
 33 ւով անապատ տեղ մը դացին առանձին: Ու Ժող-
 34 քով ժողովուեցան: Ու Յիսուս երբ դուրս ելաւ, շատ ժողովուրդ տեսնելով խոճաց անոնց վրայ, վասն զի հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին, և սկսաւ շատ ըսներ սորվեցնել անոնց:

35 Ու երբ ժամանակը շատ ուշացաւ, իր աշակերա-

նէրը իրեն եկան ու ըսին, Հո՞ւ անապատ տեղ մըն է,
 36 ու ժամանակը ուշացած է: Արձակէ Ժողովուրդները որպէս զի երթան բոլորտեքի ագարակները ու գեղերը ու իրենց հաց դնեն, վասն զի ուտելու բան մը չու-
 37 նին: Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Գուք ստուէք տոտնց որ ուտեն: Եւ ըսին իրեն, Երթանք երկու հարիւր դահեկանի հաց դնենք և
 38 տանք տոտնց որ ուտեն: Ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկա- նակ ունիք, գոցէք նայեցէք. ու երբ դիտցան՝ ըսին,
 39 Հինգ, ու երկու ձուկ: Եւ հրաման ըրաւ անոնց՝ որ ամէնը կանոնչ խտին վրայ դանդ դունդ նստեցը-
 40 նին: Եւ դատ դատ նստան, հարիւրակն ու յիսու-
 41 նական: Եւ հինգ նկանակը ու երկու ձուկը տաւ. ու գէպ ի երկինք նայելով՝ օրհնեց, և մտնեց նկա- նակները ու տուաւ իր աշակերտներուն, որպէս զի անոնց աւջնէ դնեն, ու երկու ձուկը ամէնուն ալ
 42 բաժնեց: Եւ ամէնը կերան ու կշտացան: (43) Եւ տատուերկու կողով լեցուն՝ կտորուանքները վերցու-
 44 ցին, և ձուկերէն ալ: Եւ այն հացերէն ուտողները հինգ հազարի չափ այլ մարդիկ էին:

45 Եւ շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց որ նաւը մտնեն, և իրօք տաւջ միւս կողմը Բեթաւսիդա անց-
 46 նին, մինչև ինք ժողովուրդը արձակէ: Եւ անոնցմէ
 47 զատուելով լեռը ելաւ աղօթք ընելու: Ու երբ իրի- կուն եղաւ, նաւը ծովուն մէջտեղէն էր, ու ինք մի-
 48 նակ ցամաքն էր: Եւ տեսաւ զանմը որ կը սաղնա- պելին հոգի թի քաշելու ատեն, վասն զի հովը իրենց դէմ էր. և գիշերուան չարորդ պահուն տեսնելը ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց, ու կ'ուղէր
 49 անոնցմէ անցնիլ: Անոնք երբ տեսան որ ծովուն վրայ

կը քայլէր, կարծեցին թէ աչքի երեւոյթ բան մըն է,
 50 ու կանչուբառեցին. Քանզի ամէնն ալ զանկիրա տե-
 սան ու խռովեցան. և ինք շուտ մը խօսեցաւ անոնց
 51 նաք: Եւ նաւը ելաւ անոնց քով, ու հովը դադարե-
 ցաւ. և անոնք մտաբերուն մէջ չտփե գուրս աս-
 52 չած էին ու կը զարմանային, Վասն զի հացին վրայ
 ելա՞ծ հրաշք չկուցան, քանզի սերտերնին թմրած էր:
 53 Ու միւս կողմը անցնելով Գեննեսարէթի երկերը
 54 հասան ու նաւը տեղաւարեցին: Ու երբ նաւէն ելան,
 55 աչքի շարժիչ իսկոյն ճանչցան զանիկա. Եւ սո-
 դին անդին վազելով բոլոր շրջակայ տեղերը, սկսան
 մահիճներով հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին
 56 թէ հոն է: Եւ ուր որ կը մտնէր, գեղերը կամ քա-
 զաքները կամ ագարակները, հրապարակներուն մէջ
 կը դնէին հիւանդները, ու կ'աղաչէին իրեն որ գտնէ
 իր հանդերձին քղանցքին դպչին. և որոնք որ դպան,
 բժշկուեցան:

ԳԼ Է

1 Եւ իր քով ժողովուեցան փարիսեցիները ու դպի-
 2 ներէն ոմանք՝ որ Երուսաղէմէ եկած էին: Ու երբ
 տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք պիղծ, սյու-
 3 ինքն անլուայ, ձեռքերով հաց կ'ուտէին, մեղադրե-
 4 ցին. Վասն զի փարիսեցիները ու բոլոր Հրեաները
 մինչև աղէկ մը ձեռքերնին չլուան՝ հաց չեն ուտեր,
 5 քանզի ծերերուն աւանդութիւնը կը բռնեն: Եւ
 շուկայէն ելա՞ծ աբէնի եթէ չլուացուն՝ չեն ուտեր.
 և ուրիշ շատ բաներ կան զորոնք ընդունած են ու

կը բռնեն, սյուինքն գաւաթներու և փարչերու ու
 պղնձէ ամաններու և անկողիներու լուացմունքներ:
 5 Այն ատեն փարիսեցիները ու դպիւնները հարցուցին
 անոր, թէ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ ծերերուն ա-
 վանդութեանը պէս չեն երթար, հասարակաւ
 6 ձեռքերով հաց կ'ուտեն: Ան ալ պատասխան տուաւ
 ու բաւ անոնց, Աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ Եսայի
 ձեզի կեղծաւորներուդ համար, ինչպէս գրուած է,
 7 Այս ժողովուրդը հաշի շրթունքներովը զիս կը պատ-
 ուէ, բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է ինձ-
 8 լով: Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թողելով՝
 մարդոց աւանդութիւնը կը բռնէք, Ինչպէ՞ փարչե-
 9 րու և գաւաթներու լուացմունքներ, և ասոնց նման
 10 շատ ուրիշ բաներ կ'ընէք: Ու բաւ անոնց, Աղէկ
 կ'անարգէք Աստուծոյ պատուիրանքը, որպէս զի ձեր
 11 աւանդութիւնը պահէք: Քանզի Մովսէս ըսաւ, Քու
 հայրդ ու մայրդ պատուէ. և, Ով որ եր հոյրը կամ
 12 մայրը անիծէ, մահով թող մեռնի: Բայց դուք կ'ը-
 սէք, եթէ մէկը եր հօրը կամ մօրը ըսէ, Այն բանը
 զոր ինձմէ պիտի շահն, Աստուծոյ արարչու կորսն է,
 13 (որ ըսել է ընծայ.) աչաք՝ Եւ ա՛լ թող
 չէք ատար անոր բան մը ընել իր հօրը կամ իր մօրը:
 14 Ու Աստուծոյ խօսքը կը խափանէք ձեր աւանդու-
 15 թիւնովը զոր կ'աւանդէք. և ատար նման շատ ուրիշ
 բաներ կ'ընէք:
 16 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ըսաւ ու-
 17 նոնց, Լսեցէք ինձի ամենդ ու հասկեցէք: Բան մը
 չկայ որ դուքեն մարդուն ներքը մտնէ, ու կարող
 8

16 ԸՐԱՅ զանկիա պղծել, հապա այն բաները որ անկէ
 կ'ելլեն, անոնք են որ մարդք կը պղծեն: Ով որ լսե-
 17 րու ականջ ունի՝ թող լսէ:
 18 Ու երբ այն բազմութենէն զարթ-եւել տուն մտաւ,
 իր աշակերտները հարցուցին իրեն այն առակին հա-
 19 մար: Ու ըստ անոնց, Գոթոք ու պղպես անմիտ
 էք: չէ՞ք հասկնար թէ ամէն ինչ որ դուրսէն մար-
 20 դուն ներսդ կ'ելլի կը մտնէ, չկ'ընար զանկիա պղծել:
 21 Վասն զի ոչ թէ անոր սրտն մէջ կը մտնէ, հապա
 22 փորը, և արտաբնոցը կ'ելլէ, ու բոլոր կերածները
 23 կը մտնէ: Եւ կ'ըսէր թէ Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն
 24 ներսէն, անկիա կը պղծէ մարդը: Վասն զի ներսէն,
 25 մարդոց սրտէն, կ'ելլեն չար խորհուրդներ, շու-
 26 թիւթիւներ, պոռնկութիւններ, սպանութիւններ, Գո-
 27 ղութիւններ, ագահութիւններ, չարութիւններ,
 28 նենգութիւն, գիճութիւն, չար աչք, հայհոյութիւն,
 29 ամբարտաւանութիւն, անպատուութիւն: Այս բո-
 30 լոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն, ու կը պղծեն մարդը:
 31 Եւ անկէ ելլելով Տիբերսի ու Սիգոնի սահմանները
 32 գնաց, և տուն մը մտնելով՝ չէր ուզեր որ մէկուն
 33 յայտնուի, բայց չկրցաւ ծածկուիլ: Քանզի կին մը,
 34 որուն աղջիկը պիղծ ոգի ունէր էր Դեբեթի, լսեց
 35 անոր վրայով, ու եկաւ, անոր ոտքը ինկաւ: Եւ այն
 36 կինը *հետմտոս էր, աղգով Փիւնիկ Ատրի, ու կ'ա-
 37 զաչէր անոր՝ որ դէպ իր աղջիկէն հանէ: Եւ Յիսուս
 ըստ անոր, Թող տուր որ առաջ տղաքը կշտանան,
 38 քանզի արդէ չէ տղոց հացը առնել ու շուներուն

*Յան. Յոյն

Այս, Տէր, վասն զի շուներն ալ սեղանին տակ
 29 տըցը փշրանքներէն կը կերակուին: Եւ ըստ ա-
 30 նոր, Այդ խօսքից համար գնա, քու աղջիկէդ դէը
 ելաւ: Եւ Կէք իր տունը երթալով, գտաւ որ դէը
 ելած՝ ու աղջիկը անկողինին վրայ պառկած էր:
 31 Եւ նորէն Տիբերսի ու Սիգոնի սահմաններէն ելլե-
 32 լով, եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը, Գեկապոլիսի
 սահմաններուն մէջէն: Եւ մէկը բերին անոր առջև,
 33 խուլ ու դժուարախօս, ու կ'աղաչէին որ անոր վրայ
 34 ձեռք դնէ: Եւ ժողովուրդէն մէկդի աննկով զա-
 35 նկիա, իր մտաբեր անոր ականջներուն մէջ խօթեց
 36 ու թքաւ, և անոր լեզուին դպաւ, Ու երկինք նայե-
 37 լով՝ հուսալեց ու ըստ անոր, Եփփաթա, (որ ըսել
 38 է Բացուէ) Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուե-
 39 ցան, ու անոր լեզուին կապը քակուեցաւ, և շտապ
 40 կը խօսէր: Ու պատուերեց անոնց որ մարդո՛ւն չըսեն.
 41 և որչափ ինք կը պատուէրէր անոնց, անոնք ա՛լ ա-
 42 լելի կը քարոզէին, Ու չափէ դուրս կը զարմանային
 43 և կ'ըսէին, Ամէն բաները աղէկ ըրաւ ասիկա, ո՞ր
 44 խուլերուն լսել կու տայ և հասկնաւ խօսիլ:

ԳԼ. Ը

1 Այն օրերը ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով, և ու-
 2 տելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն կանչեց իր
 3 աշակերտները ու ըստ անոնց, կը խղճամ այդ ժո-
 4 ղովուրդին վրայ, վասն զի Տիմո երեք օր է որ իմ քով
 5 են, և բան մը չունին ուտելու: Եւ եթէ ատմըք ա-
 6 նօթի զրկեմ իրենց տուները, ճամբուն մէջ պիտի
 7 մարին, վասն զի ատանցմէ անոնք հեռու տեղէ եկած

4 են: Եւ իր աշակերտները պատասխան տուին իրեն,
 Այս անաստուն մէջ ուրիշ կրնայ մէկը հացով
 5 կշտացնել ատոնք: Եւ հարցուց անոնց, Քանի՞ նկա-
 6 նակ ունիք, ու անոնք ըսին, Եօթը: Եւ հրամանս ըրաւ
 7 Ժողովուրդին՝ որ գետնին վրայ նստին, ու առաւ
 8 եօթը նկանակը, դոհացաւ և կտրեց ու առաւ ու-
 9 շակերտներուն, որպէս զի Ժողովուրդին առջև դնեն,
 10 և զրին: Աւ քանի մը մանր ձուկեր ունեին, և որհնեց
 11 ու ըսաւ որ զանոնք ալ դնեն անոնց առջև: Եւ կե-
 12 րտն ու կշտացան, ու աւելցած կտորուանքները վեր-
 13 ցուցին եօթը զամբիւղ: Եւ ուտողները չարս հաղարի
 14 չափ էին, ու արձակեց զանոնք: Եւ շուտ մը նաւը
 15 մտնելով աշակերտներուն հետ՝ եկաւ Գաղմանու-
 16 թայի կողմերը:
 17 Եւ փարիսեցիները ելլելով սկսան անոր հետ վե-
 18 ճարանութիւն ընել, և զանկիս փորձելով իրմ-
 19 նշան մը կ'ուզէին երկինքէն: Եւ անկիս իր հոգին
 20 մէջ հաւատչելով ըսաւ, Ի՞նչ է որ այս աղբը նշան
 21 կ'ուզէ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ այս աղբին նշան
 22 պիտի չարուի: Աւ զանոնք թող ասլով նորէն նաւը
 23 մտաւ, ու զնաց շուտ միւս կողմը:
 24 Եւ հաց առնելու մտցեր էին, ու նաւուն մէջ
 25 իրենց հետ միայն մէկ նկանակ ունեին: Եւ կը պատ-
 26 ուրեր անոնց ու կ'ըսէր, Նայեցէք և զգուշացէք
 27 փարիսեցիներուն խմորէն ու Հերովդէտի խմորէն: Եւ
 28 իրարու հետ կը խորհէին ու կ'ըսէին թէ Հաց չունե-
 29 նալուս համար է: Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդը
 30 գիտնալով ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհէք թէ հաց
 31 չունիք: ասկաւին չէ՞ք հասկնար ու չէ՞ք իմանար:
 32 Գեռ սիրտերնիդ թմրամ՝ է: Աչքեր ունիք ու չէ՞ք

33 ատենք, և ականջներ ունիք ու չէ՞ք լսեր, և չէ՞ք
 34 յիշեր: Երբ հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի,
 35 քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցէք ըսին
 36 անոր, Տասուերիւս: Աւ երբ եօթը նկանակ չարս հա-
 37 զարին Կրեցի, քանի՞ զամբիւղ լեցուն կտորուանք
 38 վերցուցէք. անոնք ալ ըսին, Եօթը: Աւ ըսաւ անոնց,
 39 Հոգո՞ւ թ՞նչպէս չէք հասկնար:
 40 Եւ Բեթսայեղաւ եկաւ, ու անոր առջև կրց մը
 41 բերին, ու կ'աղաչէին իրեն որ դպիս անոր. Եւ անի-
 42 կա կրցին ձեռքէն բռնելով զեղէն դուրս հանեց,
 43 ու անոր աչքերուն թքնելով՝ ձեռքը անոր վրայ
 44 դրաւ, ու կը հարցնէր անոր թէ բան մը կը տեսնե՞ս:
 45 Ան ալ նայեցաւ ու կ'ըսէր, Մարդիկ կը տեսնեմ
 46 ձեռքերու պէս որ կը պալախն: Նորէն ձեռքը անոր
 47 աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նայել առաւ. և
 48 սղջացաւ ու ամէն բան համարձակ կը տեսներ: Ետքը
 49 զանկիս իր առնելը զրկելով ըսաւ, Գեղը մի մտնել
 50 ու գեղին մէջ մտորո՞ւ մի ըսեր:
 51 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մեկտեղ Փի-
 52 լիպպոսի Ատարկային գեղերը ելաւ, ու ճամբուն
 53 մէջ կը հարցնէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր ա-
 54 նոնց, Ինձի համար ո՞վ կ'ըսեն մտորիկ թէ եմ:
 55 Եւ անոնք պատասխան տուին ու ըսին, Ո՞րքո՞ւ Յով-
 56 հաննիս մկրտչը, և ուրիշները՝ Եղիան, ուրիշներն
 57 ալ՝ Մարգարէներէն մէկը: Եւ ինք ըսաւ անոնց,
 58 Հոպոս դուք ինձի համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ. պա-
 59 տասխան տուաւ Պետրոս ու ըսաւ անոր, Գաւն ես
 60 Քրիստոսը: Եւ ստատիկ պատուէրեց անոնց՝ որ իրեն
 61 համար մտորո՞ւ չըրուցեն:
 62 Աւ սկսաւ արվեցնել անոնց, թէ Պէտք է որ Որդին

մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, ու երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի, ու սպաննուի, և երեք օրէն ետև յարութիւն տանէ:

32 Ու այս խօսքը յայտնի խօսեցաւ. և Պետրոս մէկդի առաւ զանկիս, ու սկսաւ յանդիմանել զանկիս:

33 Եւ ինք դարձաւ ու իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը ու ըսաւ, Ետիս դնա, Աստա- նայ, վասն զի դուն Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց բաները:

34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց, Ով որ կ'ուզէ իմ ետևէս գալ, թող իր անձը սերմնայ, և իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետևէս գայ: Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը սպրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանկիս. և ով որ ինձի ու աւետարանին համար իր անձը կը կորսնցնէ,

36 պիտի սպրեցնէ զանկիս: Քանզի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը վասակի, և իր անձը կորսնցնէ:

37 Աստ իր անձին համար ի՞նչ սպրտաչէք պիտի տայ մարդ: Վասն զի ով որ զիս ու իմ խօսքերս դուրս ածուիլ ամօթ սեպէ այս շնացող ու մեղաւոր ազգին մէջ, Որդին մարդոյ ալ զանկիս դուրս ածուիլ ամօթ պիտի սեպէ՝ երբ դոյ իր Հօրը փառքովը սուրբ

39 հրէշտակներուն հետ: Եւ ըսաւ անոնց, Ճշմարտա կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ բանի- ները կան՝ որոնք մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը զբոլորութիւնով եկած:

1 Եւ վեց օրէն ետև Յիսուս իրեն հետ առաւ Պե- րոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, ու զանոնք բարձր լեռ մը հանեց առանձին, և անոնց առջև սլլակեր- 2 պեցաւ: Ու իր հանդերձները եղան փայլուն խլտա ճերմակ, այնպէս որ երկրի վրայ թափելը մը չկրնար 3 այնպէս ճերմկցնել: Ու Եղիս Մովսէսի հետ երեւ- 4 յաւ անոնց, և Յիսուսի հետ կը խօսէին: Եւ Պետրոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ Յիսուսի, Ռաբբի, ա- 5 լիկ է որ հոս կ'ենանք. ու երեք իր ճիթ շինենք, մէկը 6 Եւ ամպ մը հովանի եղաւ անոնց վրայ, ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով, Ատիկա է իմ սերելի Որդիս, 7 ատոր մօտիկ ըրէք: Եւ յանկարծ՝ երբ ատդին անգին նայեցան, ալ ուրիշ մէկը չտեսան, հապա միայն 8 Յիսուսը իրենց հետ: Ու երբ լեռնէն վար կ'իջնէին, պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մարդո՛ւ չպատմեն, 9 թիւն առնեղէն ետև: Եւ անոնք այն խօսքը պահե- ցին. ու իրենց մէջ հարցուփորձ կ'ընէին թէ մեռել- 10 ներէն յարութիւն առնելը ի՞նչ է: Եւ իրեն հար- ցուցին ու ըսին, Այն ի՞նչ է որ դպիրները կ'ըսեն թէ 11 Պետք է որ առաջ Եղիս գայ: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Յիրաւի առաջ Եղիս կու գայ, և ամէն բան կարգի կը գնէ. և թէ ի՞նչպէս գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ շատ չարչա- 12 րանքներ պիտի կրէ ու անարգուի: Բայց ձեզի կ'ըսեմ

որ Եղիա եկաւ ալ, և ինչ որ ուղեցին՝ բրին անոր,
ինչպէս գրուած է անոր համար:

- 13 Ու աշակերտներուն քով գալով՝ տեսաւ շատ ժո-
ղովուրդ անոնց բոլորակերը, և դպիրները որ վիճա-
- 14 բանութիւն կ'ընէին անոնց հետ: Եւ շուտ մը բոլոր
ժողովուրդը երբ տեսան զանիկա, խիտ զարմացան,
- 15 ու առաջ վազելով բարեւ կ'ուտային անոր: Եւ
հարցուց դպիրներուն թէ ի՞նչ վիճարանութիւն կ'ը-
- 16 նէք անոնց հետ: Ու ժողովուրդէն մէկը պատասխան
տարով՝ ըսաւ, Վարդապետ իմ՝ որդեա թեղի բերի,
- 17 որ համբ ոսկի ունի. Եւ ուր որ անոր հասնի, զանիկա
գետինը կը զարնէ, ան ալ կը փրփրի և իր սկզաւ-
- 18 բուրդ բի որ զանիկա հասնին ու չկըցան: Պատասխան
տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ ուղի, մինչև
ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի
19 համբերեմ. ինձի բերեք զանիկա: Եւ զանիկա բերին
իրեն. երբ ուղի տեսաւ զանիկա, շուտ մը շատ ոգին
ցնցեց զանիկա, ու գետինը ինկած կը թաւալէր ու
20 կը փրփրէր: Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը ու ըսաւ,
Ո՞րչափ ատեն է որ այդ բանը անոր եղաւ. ու անիկա
21 ըսաւ, Տղայութեան ի վեր. Եւ շատ անգամ կ'ապի
ու ջուրի մէջ կը նետէ ատիկա՝ որպէս զի կորսնցնէ.
Ըսցց եթէ կարողութիւն մը ունիս, օգնէ մեզի, խըլ-
- 22 ճարով մեր վրայ: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Եթէ կա-
րող ես հաւատալու, ամէն բան կարելի է անոր որ
23 կը հաւատայ: Եւ աղաւն հայրը շուտ մը աղաղակեց
ու տրցունքով ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, օգնէ իմ՝
- 24 անհաւատութեան: Յիսուս երբ տեսաւ որ ժողո-
վուրդը վրան կը դիպուի, սաստեց պիղծ ոգին ու

- 25 ըսաւ անոր, Համբ ու խուլ ողի, կը հրամայեմ. քեզի,
կիր տակէ, ու մէյ մըն ալ չմոնես ատոր ներքո: Եւ
կանչուբուրով՝ աստիկ ցնցեց զանիկա ու ելաւ.
և ուղի մեռելի պէս եղաւ, այնպէս որ շատերը բի
26 թէ Մեռաւ: Եւ Յիսուս անոր ձեռքէն բռնելով վեր-
- 27 ցուց զանիկա. ան ալ կայնեցաւ: Ու երբ ինք տուն
մտաւ, իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝
- 28 շտեմ, Մենք ինչո՞ւ չկըցանք հասնել զանիկա: Եւ
ըսաւ անոնց, Այդ տեսակին կարելի չէ ուրիշ բանով
մը ելլել, ըսցց միայն աղօթքով ու ծամապահու-
- 29 Եւ անկէ ելլելով Գալիլէայի մէջէն կ'անցնէին,
30 ու չէր ուղեր որ մէկը գիտնայ: Վասն զի կը սորվեցը-
նէր իր աշակերտներուն ու կ'ըսէր անոնց թէ Որդին
մարդոյ պիտի մասնուի մարդոց ձեռքը, և զանիկա
պիտի սպաննեն. ու երբ սպաննուի՝ երբորդ օրը յա-
- 31 բուրթիւն պիտի առնէ: Եւ անոնք չէին հասկնար այն
խօսքը, ու կը վախճային իրեն հարցնելու:
- 32 Եւ եկաւ Կափառնայում, ու երբ տուն մտաւ՝
հարցուց անոնց, ի՞նչ վիճարանութիւն կ'ընէիք
33 ծամբան իրարու հետ: Եւ անոնք լուռ կեցան, վասն
զի ծամբան մէջ իրարու հետ վիճարանութիւն կ'ը-
- 34 նէին թէ ո՞վ մեծ է: Ու երբ նստաւ, կանչեց տա-
ուերկուքը ու ըսաւ անոնց, Եթէ մէկը կ'ուզէ առա-
- 35 սպատաւորը, Ու տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց
մէջ, և իր գիրկը առնելով զանիկա՝ ըսաւ անոնց,
36 Ով որ այսպիսի աղցմէն մէկը ընդունի իմ անու-
նով զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս ընդունի, ոչ թէ
- 37 զիս կ'ընդունի, հապա զիս զրկողը: Պատասխան տուաւ

անոր Յովհաննէս ու ըստւ, Վարդապետ, մէկը տե-
 սանք որ քու անունովդ դեւեր կը հանէր, ու մեր
 ետեւէն չպտըտիր, և զանկիս արգիլեցինք՝ մեր և-
 38 տեւէն չպտըտելուն համար: Եւ Յիսուս ըստւ, Մի
 արգիլէք զանկիս, վասն զի մէկը չկայ որ իմ անու-
 նովս հրաշք գործէ, ու կարենայ շուտ մը զիս հայ-
 39 հչիել: Քանզի ան որ *մեղի հակառակ չէ, մեր՝ կողմ-
 40 մէն է: Վասն զի ով որ ձեզի գուտթ մը ջուր խըմ-
 ցնէ ՚իմ անունովս՝ թէ դուք Քրիստոսին էք, ճըշ-
 մտրիս կ'ըսեմ ձեզի, Անկիս իր վարձքը պիտի չկոր-
 41 սննցնէ: Եւ ով որ գայթակղեցնէ այս պղտիկներէն
 մէկը որ ինձի կը հաւատան, աւելի աղէկ էր անոր՝
 որ աղացքի քար մը իր վիղէն կտիտէր, ու ծովը
 42 ձգուէր: Եւ եթէ քու ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցը-
 նէ, կտրէ զանկիս. աղէկ է քեզի պակասաւոր մըտ-
 նել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք ունենալ ու գեհ-
 43 եանը երթալ չմտրելու կրակին մէջ, Ուր անոնց որ-
 44 դը չմեռնիր ու կրակը չմտրիր: Եւ եթէ քու ստքդ
 քեզ կը գայթակղեցնէ, կտրէ զանկիս. աղէկ է
 քեզի կառ մտնել կեանքը, քան թէ երկու ստք ու-
 նենալ ու գեհեանք ձգուիլ չմտրելու կրակին մէջ,
 45 Ուր անոնց որդը չմեռնիր ու կրակը չմտրիր: (46) Եւ
 եթէ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ, հասնէ զա-
 նկիս. աղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստուծոյ թաղա-
 ւորութիւնը մտնել, քան թէ երկու աչք ունենալ
 47 ու կրակին գեհեանք ձգուիլ, Ուր անոնց որդը չմեռ-
 48 նիր ու կրակը չմտրիր: Վասն զի ամէն մտրդ կրակով

*ՌՆԻԿ, ձեղի հակառակ չէ, ձեր
 †ՌՆԻԿ, այս անունով

49 պիտի աղուի, և ամէն զոհ աղով պիտի աղուի: Աղը
 աղէկ է, բայց եթէ աղը անհամայ, ինչո՞վ պիտի
 համայցնէք. ձեր անձին մէջ աղ ունեցէք, և իրարու
 հետ խողաղութիւն ըրէք:

ԳԼ. Ժ

1 Եւ անկէ ելլելով՝ Հրէաստանի սահմանները եկաւ
 Յորդանանու անդիլի կողմէն, ու նորէն ժողովաւոր-
 ները անոր քով կը ժողվուէին. և ինչպէս սովորու-
 թիւն ունէր, գործեալ կը սարվեցնէր անոնց:
 2 Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանկիս փորձե-
 լով՝ կը հարցնէին անոր թէ Արժան է որ այլը ե-
 3 կինը արձակէ: Եւ անկիս պատասխան տուաւ ու ա-
 4 նոնց ըստւ, Մովսէս ձեզի ի՞նչ պատուիրեց: Եւ ա-
 5 զրեկ ու արձակել: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝
 6 ընց ձեզի այդ պատուէրը. Բայց ստեղծագործութեան
 7 շուրջ, Ասոր համար մտրդ իր հայրը ու մայրը պիտի
 8 ձդէ և իր կնոջ պիտի յարի, Ու երկուքը մէկ մտր-
 9 մին պիտի ըլլան. ուստի ա՛լ երկու չեն, հայրս մէկ
 10 մտրմին. Ուրեմն զայն որ Աստուծո՞մ փաւորեց, մտրդ
 11 թող չզատէ: Եւ սուէն իր աշակերտները նորէն նոյն
 12 թիւն կ'ընէ: Ու կին մը եթէ իր էրեկէն զատուի և
 13 Եւ մտրդ աղաք բերին իրեն, որպէս զի անոնց դըպ-

չի, բայց աշակերտները կը յանդիմանեին բերող-
 14 ները: Յիսուս երբ տեսաւ, սրբօրելով անոնց բառ-,
 թող տուէք այդ մանր աղցը որ ինձի գան, և մի
 սրգիլէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-
 15 թիւնը այդպիսիներուն է: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի,
 Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պղտիկ աղքա-
 16 մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ: Եւ
 զանոնք զիբիը առաւ, անոնց վրայ ձեռք դրաւ ու
 17 որհնեց զանոնք:
 Ու երբ անիկա դուրս ելաւ ճամբուն մէջ, «հա-
 մարդ մը վազեց, ու անոր առջև ծանկ գնելով կը
 18 հարցնէր անոր « Կ'ըտե՞ս, Բարի վարդապետ, ի՞նչ
 ընեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ: Եւ
 19 Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես.
 մէկէն զլատ բարի չկայ, որ է Աստուած: Պատուի-
 20 րանքները զիտես. Շնութիւն մի ըներ, Սպանութիւն
 մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ, Սուս վիպոյութիւն մի
 21 ըներ, Զրկանք մի ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ պատ-
 ուէ: Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր,
 22 Վարդապետ ատոնք ամէնը մանկութենէն վեր պա-
 յէր եմ: Եւ Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զանիկա,
 23 ու ըսաւ անոր, Մէկ բան պահաս է քեզի. զնա ու-
 նեցածդ ծախէ և տուր աղքատներուն, ու երկինքը
 24 գանձ պիտի ունենաս, և խաչը վերցուր ու եկուր իմ՝
 25 ետեւէս: Եւ անիկա այս խօսքին համար խոժոռելով՝
 26 արամսձ գնաց, վասն զի շատ ստացուածք ուներ:
 27 Եւ Յիսուս իր բոլորտէքը նայելով՝ ըսաւ իր աշա-
 կերտներուն, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստու-
 28 թիւն ունին Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել:
 29 Եւ աշխարհէն շատ քիչ յաւանութիւն կ'ընեն:
 30 Եւ անոնք զէպ ի Երուսաղէմ՝ կ'ելլէին « ճամբուն
 31 մէջ էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար, ու
 32 անոնք կը դարմանային, ու ետեւէն երթալով՝ կը
 վախճային: Եւ նորէն քովը առնելով տասուերկուքը,
 33 սկսաւ բռնել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատա-
 ճէին. Ու ըսաւ, Ահա Երուսաղէմ՝ կ'ելլէք, և Որդին
 մարդոց պիտի մատուի քահանայապետներուն ու
 դպիրներուն, և զանիկա մտահուան պիտի դատապար-

վրայ. բայց Յիսուս նորէն պատասխան տալով՝ անոնց
 ըսաւ, Որդեակներ, ս'ըջափ դժուար է էրէնչ հարը-
 25 տութեան յուսացողներուն Աստուծոյ թագաւորու-
 26 թիւնը մտնել: Գիւրբին է որ ուղար ասեղին ծակէն
 27 անցնի, քան թէ հարուար Աստուծոյ թագաւորու-
 28 թիւնը մտնէ: Եւ անոնք խիստ շատ կը դարմանային
 29 ու կ'ըսէին իրարու, Այ՛ ո՞վ որ կընայ փրկուել: Եւ
 Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ, Ատիկա մարդոց կող-
 30 մանէ անկարելի է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ:
 31 քանզի Աստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է: Պետ-
 32 րոս սկսաւ բռնել անոր, Ահա մեք ամէն բան թողա-
 33 յինք և քու ետեւէդ եկանք: Եւ Յիսուս պատասխան
 տալով՝ ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Մէկը չկայ
 որ թողուց տուն, կամ՝ եղբայրներ, կամ՝ քոյրեր,
 կամ՝ հայր, կամ՝ մայր, կամ՝ կին, կամ՝ որդիներ,
 կամ՝ արտեր՝ ինձի համար ու ուետարանին համար,
 30 Որ պիտի չաւանէ հարեւրապատիկ հիմա այս տունս
 տուններ, ու եղբայրներ, և քոյրեր, ու մայրեր, և որ-
 31 դիներ, ու արտեր հաղածանքներու հետ, և դալու
 32 աշխարհէն մէջ յաւիտենական կեանքը: Բայց շատ
 33 առաջիններ պիտի բլլան յետին, ու յետիններ՝ ա-
 նաջին
 34 Եւ անոնք գէպ ի Երուսաղէմ՝ կ'ելլէին « ճամբուն
 35 մէջ էին. և Յիսուս անոնցմէ առաջ կ'երթար, ու
 36 անոնք կը դարմանային, ու ետեւէն երթալով՝ կը
 վախճային: Եւ նորէն քովը առնելով տասուերկուքը,
 37 սկսաւ բռնել անոնց ինչ բաներ որ իրեն պիտի պատա-
 38 ճէին. Ու ըսաւ, Ահա Երուսաղէմ՝ կ'ելլէք, և Որդին
 մարդոց պիտի մատուի քահանայապետներուն ու
 դպիրներուն, և զանիկա մտահուան պիտի դատապար-

տեն, ու զանիկա հեթանոսներուն պիտի մտանին.
 34 Եւ զանիկա ծաղր պիտի ընեն ու ծեծեն, և անոր վը-
 րոյ պիտի թքենն, ու զանիկա մեռցնեն, ու երբորդ
 օրը յարութիւն պիտի առնէ:
 35 Եւ անոր քով գացին Յակոբոս ու Յովհաննէս,
 36 Զերեդէտի որդիները, ու ըսին, Վարդապետ, կ'ու-
 37 ղեկը որ թագն ինչ որ ինչդերնք՝ մեզի ընես: Ան ալ
 38 ըսաւ անոնց, Խնչ կ'ուզէք որ ձեզի ընեմ: Ու անոնք
 ըսին իրեն, Շնորհէ մեզի որ նստինք մեզմէ մէկը աջ
 39 կողմդ և միւսը ձախ կողմդ քու փառքիդ մէջ: Եւ
 Յիսուս ըսաւ անոնց, Ձեք դետեր ի՛նչ կը ինչդէք.
 40 Կրնա՞ք խմել այն դաւածի՞ զոր ես կը խմեմ, և այն
 41 մկրտութիւնովը մկրտուի՞ զոր ես կը մկրտուիմ: Եւ
 42 անոնք ըսին իրեն, Արնայք. ու Յիսուս ըսաւ անոնց,
 43 Այն դաւածի՞ զոր ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և այն
 44 մկրտութիւնովը զոր ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտ-
 45 անուիք: Բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը
 46 իմն չէ տալը, հապա որոնց որ պատրաստուած է: Եւ
 47 երբ փառասոր աշակերտները լսեցին, սկսան Յակոբոսի
 48 ու Յովհաննէսի նեղանալ: Իսկ Յիսուս իրեն կանչեց
 49 զանոնք ու ըսաւ անոնց, Գիտէք որ ազգերուն իշխան
 50 սեպուածները կը սիրեն անոնց, և անոնց մեծամեծ-
 51 ները կ'իշխեն անոնց. Բայց ձեր մէջ այնպէս պիտի
 52 չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ, անի-
 53 յառաջ կ'ուզէ, անիկա ամենուն ծառայ ըլլայ: Գան-
 54 ղի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասուորութիւն ըն-
 55 դուներու, հապա սպասուորութիւն ընելու, և իր
 56 կեանքը շատերու համար փրկանք մը տալու:
 57 Ու եկան Երկքով. ու երբ Երկքովէ կ'ելլէր աշա-

58 կերաներովը և շատ բազմութիւնով, Տիւնտի որդին
 59 կայր Բարտիմէոս ճամբուն քով նստեր էր մեւուրու:
 60 Ու երբ լսեց թէ Յիսուս Նազարէցին է, սկսաւ աղա-
 61 զակել ու ըսել, Յիսուս, որդի Գաւթի, սղորմէ ին-
 62 ծի: Եւ շատերը կը յանդիմանէին զանիկա որպէս զի
 63 լաւ, բայց անիկա ա՛լ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի
 64 Գաւթի, սղորմէ ինծի: Եւ Յիսուս կանգ առնելով՝
 65 ըսաւ որ զանիկա կանչեն. կանչեցին կայրը ու ըսին
 66 անոր, Քաջ եղբր, ելի՛ր, քեզ կը կանչէ: Եւ անիկա
 67 իր հանդերձը ձգելով, էլաւ ու եկաւ Յիսուսի: Եւ
 68 Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Խնչ կ'ու-
 69 ղես որ քեզի ընեմ: Կայրը ըսաւ անոր, Ուրբունի, որ
 70 աչքերս բացուին: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա. քու
 71 հաւատքդ քեզ բժշկեց. և շուտ մը անոր աչքերը
 72 բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսի ետեւէն կ'երթար

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու երբ Երուսաղէմի մտացան, Բեթփագէ ու Բե-
 2 թանիա դէպ ի Զիթենեաց լեռը, Յիսուս իր աշա-
 3 կերաներէն երկուքը զրկեց, Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք
 4 այդ ձեր դիմացի դէպը, և անոր մէջ մանեղնուդ պէս՝
 5 պիտի դտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ
 6 մտրդ մը նստած չէ. արձակեցք զանիկա ու բերէք:
 7 Եւ եթէ մէկը ըսէ ձեզի թէ Այդ ի՛նչ կ'ընէք, ըսէք
 8 թէ Տէրօջը պէտք է. և շուտ մը հոս պիտի զրկէ
 9 զանիկա: Գացին և գտան աւանակը գուրոր փողոցին
 10 մէջ դրանը քով կապուած, ու արձակեցին զանիկա:
 11 Եւ հոն կայնողներէն ոմանք ըսին անոնց, Խնչ կ'ընէք
 12 որ կ'արձակէք այդ աւանակը: Եւ անոնք ըսին անոնց

- ինչպէս Յիսուս պատուելիք էր, ու իրենց թող տալին:
- 7 Եւ աւանակը Յիսուսի բերին, ու անոր վրայ իրենց
- 8 հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ: Եւ շա-
տերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և
ուրիշները ծառերէն ձիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն
- 9 վրայ կը տարածէին: Եւ անջևէն ու ետեւէն գացող-
ները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Ովաննա. Օրհնեալ
10 է ան որ Տէրօջը անունովը կու գայ. Օրհնեալ է մեր
Դաւիթ հօրը թագաւորութիւնը որ *կուգայ. Ով-
աննա ի բարձունս:
- 11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս
կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց. և արդէն ժա-
մանակը իրեկուն ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասուեր-
կուքին հետ մէկտեղ:
- 12 Ու հետեւեալ օրը երբ Բեթանիայէ կ'ելլէին, ա-
- 13 նօթեցաւ. Եւ հեռուանց տերևալից թղենի մը տես-
նելով՝ եկաւ որ թերևս անոր վրայ բան մը գտնէ. ու
երբ անոր քով գնաց, տերևներէն զատ բան մը
- 14 չգտաւ, վասն զի դեռ թուղի ատեն չէր. †Եւ պատա-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ասկէ ետեւ մէկը քեզէ
պտուղ չըտէ յաւիտեան, և իր աշակերտները ըտ-
ցին:
- 15 Ու եկան Երուսաղէմ. և Յիսուս տաճարը մտնելով՝
սկսաւ դուրս հանել զանոնք որ տաճարին մէջ կը
ծախէին ու կը գնէին. և ստակ փոխողներուն սե-
ղանները ու աղանձի ծախողներուն աթոռները կոր-
- 16 ծանեց. Եւ թող չէր տար որ մէկը տաճարին մէջէն

*Ուրիշ, Տէրօջը անունովը կու գայ
†Ուրիշ, Եւ Յիսուս

- 17 աման մը անցնէ: Եւ կը սորվեցներ ու կ'ըսէր անոնց,
Դրուած չէ՞ որ Խմ տունն աղօթքի տուն պիտի կոչ-
ուի բոլոր աղգերուն, բայց դուք տախիա աւաղակ-
- 18 ներու այր բրէք: Եւ դպիրները ու քահանայապետ-
ները շատ լսելով՝ կը փնտաւէին թէ ի՞նչպէս կ'ընդը-
նեն զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. վասն զի
բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդապետու-
- 19 թեանը վրայ: Ու երբ իրեկուն ելաւ, քաղաքէն դուրս
ելաւ:
- 20 Եւ աւտուանց երբ անկէ կ'անցնէին, թղենին տե-
- 21 սան արմատէն չորցած: Ու Պետրոսի միտքը եկաւ ու
ըսաւ անոր, Ռայրբի, ահա թղենին զոր անիծեցիր՝
- 22 չորցեր է: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ ա-
- 23 նոնց, Աստուծոյ հաւատք ունեցէք. Քանզի ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ այս լեռանը ըտէ, Ելիւ ու ծովը
ինկիր, և իր սրտին մէջ չերկմտի, հապա հաւատայ
թէ ի՞նչ որ ըտէ կ'ըլլայ, պիտի ըլլայ անոր ի՞նչ որ
- 24 ըտէ: Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, Ի՞նչ բան որ աղօթ-
քով կը խնդրէք, հաւատացէք թէ պիտի տանէք, և
- 25 պիտի ըլլայ ձեզի: Ու երբ աղօթքի կը կայնիք, նե-
րեցէք եթէ մէկուն դէմ բան մը ունիք, որ պէտ է
ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է, ներէ ձեզի ձեր յան-
- 26 ցանքները: Իսկ եթէ դուք չէք ներեր, ձեր Հայրն ալ
որ երկինքն է, պիտի չներէ ձեր յանցանքները:
- 27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան. ու երբ տաճարին
մէջ կը պտըտէր, քահանայապետները և դպիրները
28 ու ծերերը անոր եկան, Ու ըսին անոր, Ի՞նչ իշխա-
նութիւնով կ'ընես այդ բաները, և ո՞վ տուաւ քեզի
29 այդ իշխանութիւնը, որ այդ բաները ընես: Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի

բան մը հարցնեմ, ու էիք ինձի պատասխան տաք, ես
 ալ ձեզի պիտի բռնեմ՝ թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
 30 նեմ այս բաները: Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկին-
 քէն էր՝ թէ մտրդոցմէ. պատասխան տուէք ինձի:
 31 Եւ անոնք իրենց մէջ կը խորհէին ու կ'ըսէին, Եթէ
 բռնեք՝ Երկինքէն, պիտի բռնէ, Հասցա ինչո՞ւ չհաւա-
 32 տացիք անոր. Իսկ եթէ բռնեք՝ Մարգոցմէ, ժողովուր-
 քէն կը վախնային, վտան զի ամէնը *դիտէին Յով-
 33 հաննէսը թէ ճշմարտապէս մարգարէ էր: Եւ պա-
 տասխան տալով ըսին Յիսուսի, Չենք գիտեր. և Յի-
 սուս պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Ես ալ ձե-
 զի չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս
 բաները:

ԳԼ. ԺԲ

1 **Ե**ւ սկսաւ տառիներով խօսիլ անոնց հետ ու ըսէւ
 Մարգ մը այգի անկեց, ու անոր բաւրաքը ցանդ
 քաշեց, և ստորահնձան փորեց, ու աշապակ շինեց, և
 2 կիր մը դնաց: Եւ ասեինն ծառայ մը զրկեց մշակնե-
 րուն, որպէս զի մշակներէն այգիին պտուղէն առնէ:
 3 Իսկ անոնք բռնեցին, ծեծեցին զանիկա ու պարսպ
 4 ճամբեցին: Կորէն ուրիշ ծառայ մըն ալ զրկեց ա-
 նոնց, և զանիկա քարկոծեցով գլուխը վերաւորեցին
 5 ու անարդուած ճամբեցին: Եւ գարձեալ ուրիշ մը
 զրկեց, ու զանիկա սպաննեցին. և շատ ուրիշներ ալ
 դրեց: *Ինչ մէկ քանինները ծեծեցին ու մէկ քանի-

*Յոան, ունեին

6 ները սպաննեցին: Ուստի սիրելի որդի մըն ալ ունե-
 նալով, վերջապէս զանիկա ալ զրկեց անոնց՝ բռնելով:
 7 Թէրէս ամշնան իմ որդիէս: Բայց այն մշակները ըսին
 իրարու, Ասիկա է ժառանգը. եկէք զանիկա սպան-
 8 նեք, ու ժառանգութիւնը մերը ըլլայ: Եւ բռնեցին
 զանիկա ու սպաննեցին, և այգիէն դուրս հանեցին:
 9 Ուստի այգիին տերը բնչ պիտի ընէ. պիտի դոյ ու
 կորնցնէ մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի տայ:
 10 Եւ այս գերը չէք կարգացեր, թէ Այն քարը զոր շե-
 նողները անարգեցին, անիկա անկիւնին գլուխը ե-
 11 զաւ. Ասիկա Տէրջմէն եղաւ, և զարմանալի է մեր
 աչքերուն:
 12 Եւ կը փնտաւէին թէ ի՞նչպէս բռնեն զանիկա, բայց
 ժողովուրդէն վախցան, քանզի իմացան որ այն առակը
 իրենց համար ըսաւ, և ձգեցին զանիկա ու գացին:
 13 Եւ փարիսեցիներէն ու Հերոյդեսեաններէն քանի
 մը հոգի զրկեցին անոր, որպէս զի խօսքով բռնեն զանի-
 14 կա: Եւ անոնք եկան ու ըսին անոր, Արգապեա,
 դիտե՛ք որ ճշմարիտ ես, և մէկու՛ն համար հոգդ չէ,
 քանզի մտրդոց երեսպաշտութիւն չես ընէր, հասցա
 ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցինես.
 15 Կայսրին տուրք տալ արժանո՞ւ է՝ թէ ոչ, ասո՞նք թէ
 չասո՞նք: Եւ Յե՞սուս զիտնալով անոնց կեղծաւորու-
 թիւնը՝ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք. բերե՛ք
 16 ինձի գահեկան մը որ տեսնեմ: Եւ անոնք բերին, ու
 ըսաւ անոնց, Որո՞ւն է այս պատկերը ու գիրը. և ու-
 17 նոնք ըսին անոր, Կայսրին: Եւ Յիսուս պատասխան
 տալով ըսաւ անոնց, Զայն որ Կայսրինն է՝ Կայսրին
 տուէք, և զայն որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ արեւոյ
 ու զարմացան անոր վրայ:

- 18 Եւ անոր քով եկան սագուկեցիները սրոնք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և անոր հարցուցին՝ ըսելով,
- 19 Վարդապետ, Մովսէս մեղի գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի, ու կինը ձգէ և դաւակ չձգէ, անոր եղբայրը առնէ անոր կինը, և իր եղբորը դաւակ հասնէ: Արդ եթէր եղբայրներ կային, և առաջինը կին
- 20 առաւ ու մեռաւ և զաւակ չձգեց: Ու երկրորդը առաւ զանիկա ու մեռաւ, և ան ալ զաւակ չձգեց.
- 22 նոյնպէս ալ երրորդը, Ու եթէն ալ զանիկա առին և զաւակ չձգեցին. ամէնէն ետքը կինն ալ մեռաւ: Ուրեմն յարութեան աստե՛ն, երբ յարութիւն առնեն, անոնցմէ որո՞ւն կինը պիտի ըլլայ. վասն զի եթէն ալ զանիկա կին ունեցան: Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ, Ասոր համար չէ՞ որ մղըրած էք, որ ոչ գիբբերը զիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը:
- 25 Գանդի երբ մեռելներէն յարութիւն առնեն, ոչ կին կ'առնեն և ոչ էրկան կը տրուին, հասպա երկինքի
- 26 հրեշտակներուն պէս են: Բայց մեռելներուն համար՝ թէ յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսի գիբբին մէջ չէ՞ք կարգացեր մարեմին վրայ, ի՛նչպէս Աստուած անոր խօսեցաւ՝ ըսելով, Ես եմ՝ Արքայհայր Աստուածը, և
- 27 Իսահակի Աստուածը, ու Յակոբի Աստուածը: Անիկա մեռելներուն Աստուածը չէ, հասպա կենդանիներուն. ուրեմն դուք խիտ մղըրած էք:
- 28 Եւ դպիրներէն մէկը կեաւ, ու մտիկ կ'ընէր անոնց՝ երբ վիճարանութիւն կ'ընէին, ու երբ տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ անոնց, հարցուց անոր սուրբ, Ո՞րն է ըսողը պատուիրանքներուն առաջինը:
- 29 Եւ Յիսուս պատասխանեց անոր, Բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը այ՛ս է. Լսէ, ով Իսրայէլ մեր Տէր

- 30 Աստուածը մէկ Տէր է. Եւ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտէդ, և քու բոլոր անձէդ, ու քու բոլոր մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ. ասիկա է
- 31 առաջին պատուիրանքը: Ու երկրորդը ասոր նման, Գու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս. ասոնցմէ մեծ
- 32 ուրիշ պատուիրանք չկայ: Եւ դպիրը ըսաւ անոր, Աղէկ, վարդապետ, շետակ խօսեցար թէ Աստուած
- 33 մէկ է, և անկէ զաս ուրիշ մը չկայ, Եւ բոլոր սրտէ, ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրութենէ զանիկա սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս սիրելը ամէն ողջակէշներէ ու զհճերէ աւելի է: Եւ Յիսուս տեսնելով որ անիկա խելացութիւնով պատասխան տուաւ, ըսաւ անոր, Աստուծոյ թագաւորութեան հետեւ չես. և ա՛լ ուրիշ մէկը չէր համարձակեր անոր բա՛ն իջ հարցնելու:
- 35 Եւ Յիսուս երբ աստուծոյն մէջ կը որդկեցներ, պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Գպիրները ի՛նչպէս կ'ըսեն թէ Քրիստոս Գաւթի սրգին է. Եւ ինք Գաւթի Սուրբ Հոգիով կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Դատէ իմ աջ կողմն, մինչև քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ: Ուրեմն Գաւթի ինք որ զանիկա Տէր կը կոչէ, ի՛նչպէս անիկա անոր սրգին կ'ըլլայ. Եւ ժողովուրդէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ կ'ընէին անոր:
- 38 Եւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ընէր անոնց, Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն փառասոր հանդերձներով պարտիլ և շուկաներուն մէջ բարեւներ իջ քնարէն, Ու ժողովարաններուն մէջ առաջին տիտաները, և ընթրիքներու մէջ առաջին բազմոցները. Որոնք սրբեւարիներուն առնէրը կ'ուտեն,

ու Էպիֆանիոս երեւնալու համար աղօթքը կ'երկնցնեն.
 տառնք աւելի գատապարտութիւն պիտի բնդունին:
 41 Եւ Յիսուս գանձանակին գիմոց նստած՝ կը նայէր
 թէ ի՛նչպէս ժողովուրդը գանձանակին մէջ ստակ
 42 կը ձգէ. և շատ հարուստներ շատ բան ձգեցին: Աղ-
 43 զեց, որ նաքարակիտ մը կ'ընէ: Եւ իր աշակերտները
 իրեն կանչելով՝ բառ անոնց, ճշմարտ կ'ըսէ՝ ձեզի,
 որ այս ազքատ որբերին գանձանակը «բա՛՛ ձգողնե-
 44 բուն ամենէն աւելի ձգեց. Վասն զի ամենը իրենց
 աւելցածէն ձգեցին, բայց տիկա իր չքաւորութե-
 նէն՝ ունեցածին բոլոր ձգեց, իր բոլոր ապրուստը:

ԳԼ ԺԳ

1 **Ո**ւ երբ տաճարէն դուրս կ'իլլէր, իր աշակերտներէն
 մէկը բառ իրեն, Վարդապետ, նոյն ի՛նչպէս քարեր
 2 են, և ի՛նչ կերպ շէնքեր: Եւ Յիսուս պատասխան
 տալով՝ բառ անոր, կը տեսնե՞ս այդ մեծ շէնքերը.
 քար մը քարի վրայ պիտի չմտայ որ չքակուի:
 3 Ու երբ անկիւ Ձիթենաց լեւու տաճարին գիմոց
 նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Անդ-
 4 բէտս հարցուցին իրեն առանձին, Ըսէ՛ մեզի, ե՞րբ
 պիտի բլլան այդ բաները, և ի՛նչ նշան պիտի բլլայ
 5 այդ ամէն բաներուն կատարուելու տեսնը: Եւ Յի-
 սուս պատասխան տուաւ անոնց ու սկսաւ բնել Չղբոյ
 6 կեցէք, չբլլայ որ մէկը ձեզ խորէ. Վասն զի շատերը
 պիտի գան իմ անաւանով ու բսն թէ Ես եմ Քրիս-
 7 7 րոս, ու շատերը պիտի մոլորեցնեն: Բայց երբ լսէք
 պատերազմներ և պատերազմներու լուրեր՝ մի խու-

վէք, վասն զի պէտք է բլլալ բայց դեռ վերջը չէ:
 8 Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւոր-
 բութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ տեղ երկ-
 րաշարժութիւններ պիտի բլլան. սոյնը ու խռովու-
 9 թիւններ այ պիտի բլլան. ասոնք ցաւերուն սկիզբ-
 աներն են: Զգուշացէք ձեր անձերուն. քանզի ձեզ
 աստեաններու պիտի մտանեն, ու ժողովարաններուն
 մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ անաւան համար կու-
 10 ստկալներու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք՝
 11 է որ աւետարտնը քարոզուի բոլոր ազգերուն: Բայց
 երբ ձեզ մտանելու տանին, աւաջուրնէ՛ հոգ մի ընէք
 և մի մտածէք թէ ի՛նչ պիտի խօսէք, հասցա այն ժա-
 ման ինչ որ ձեզի տրուի՝ զանկիւ խօսեցէք. վասն զի
 ոչ թէ դուք էք որ կը խօսէք, հասցա Հոգին Սուբը:
 12 Ու եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մտանէ, և
 հայրը՝ որդին, և որդիներ էքէնց՝ ծնողներուն վրայ
 13 պիտի կլլեն ու մեռցնեն զանոնք: Եւ իմ անաւան
 համար ամենուն տաւիլ պիտի բլլաք. բայց ով որ
 14 մինչև վերջը համընթէ՝ անկիւ պիտի ապրի: Ու երբ
 տեսնէք աւերմունքին պղծութիւնը՝ որ Գանիէլ մար-
 15 դարէին ձեռքով լուտած է, թէ արժան չեղած տեղը
 կը կենայ, (ով որ կարգայ թող հասկնայ,) այն ա-
 16 անն չըբտասանի մէջ եղողները լեւները թող փախ-
 17 չին. Եւ ան որ սանկրին վրայ է թող տուն չիջնէ, ու
 18 չմտնէ իր աւունէն բան մը աւանելու. Եւ ան որ ար-
 19 տին մէջ է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը տու-
 նելու: Բայց վա՛յ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ-
 18 տուողներուն: Եւ աղօթք բրէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը
 19 չբլլայ: Քանզի այն օրերը այնպիսի նեղութիւն պիտի

ըլլայ, որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարածս ներուն սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի
 20 ըլլայ: Եւ եթէ Տէրը այն օրերը չկարճեցներ, բնաւ մարմին մը պիտի չտպրէր: Ըստ ընարեալներուն հա-
 21 մար զորոնք ընտրեց՝ այն օրերը կարճեցուց: Եւ այն ատեն եթէ մէկը ձեզի բտէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝
 22 կամ Ահա հոն, մի հաւատար. Վասն զի սուս Քրիստոսներ և սուս մարդարէներ պիտի ելլեն, ու նշան-
 23 անք և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որպէս զի եթէ կա-
 23 ըզի էր, ընտրեալներն ալ մոլորեցնեն: Իսկ դուք զգոյշ կեցեք. ահա առաջուրն է ըսի ձեզի ամէնը:
 24 Բայց այն օրերը այն նեղութենէն ետև արեգակը
 25 պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ, եւ աստղերը երկինքէն պիտի թափթփին, ու երկինքին
 26 մէջի զօրութիւնները պիտի շարժին: Եւ այն ատեն պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ՝ ամպերու մէջ եկած
 27 մեծ զօրութիւնով ու փառքով: Եւ այն ատեն իր հրեշտակները պիտի զըկէ, ու իր ընտրեալները պիտի ժողովէ շորս հովերէն, երկրի ծայրէն մինչև երկինքի
 28 ծայրը: Թղենիէն առակ մը տրվեցեք. երբ անոր ստերը կը կախուղնան ու տերեւները կը ցցուին, զիտեք
 29 թէ ամառը մտա է: Նոյնպէս ալ դուք երբ այս բաները եղած տեսնեք, զիտեք որ մտա է դռներուն
 30 քով: Ճշմարտա կ'ըսեմ ձեզի, որ այս աղբը պիտի
 31 չանցնի, մինչև որ այս ամէն բաները ըլլան: Երկինք
 32 ու երկիր պիտի անցնին, բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին: Իսկ այն օրուան ու ժաման համար մէկը
 33 չգիտեր, հապա միայն Հոսիք: Զգոյշ կեցեք, արթուն մնացեք և աղօթք ըրեք, վասն զի չէք գիտեր ատենը

34 Ե՛րբ է: Ինչպէս օտար երկիր դացող մարդ մը իր տունը կը թողու, ու իր ծառաներուն իշխանութիւն կու տայ, և ամէն մէկուն իր գործը, ու դռնապա-
 35 նին կ'ապարէ որ արթուն կենայ: Ուրեմն արթուն կեցեք, վասն զի չէք գիտեր թէ ե՛րբ կու գայ տա-
 36 խտէրը, իրեկո՞ւնը թէ կէսգիշերը՞ն թէ հաւա-
 37 գոյ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ: Եւ ինչ որ կ'ըսեմ՝ ձեզի՛ ամէնուն կ'ըսեմ, Արթուն կեցեք:

ԳԼ. ԺԴ

1 Եւ երկու օրէն ետև զատիկ ու լաղարջակերք էր, և քահանայապետները ու զպիւրները կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս նենգութեամբ բռնեն զանիկա ու մեա-
 2 ցընեն: Բայց կ'ըսէին թէ Ոչ ասոնին ատենը, որպէս զի ժողովուրդին մէջ խառնութիւն չըլլայ:
 3 Ու երբ ինք Բեթանիա էր լսորոտ Սիմոնի տունը սեղաննստած, կին մը եկաւ որ շիշ մը պատուական սուղ նարդափ իւղ ունէր, և կտրեց այն շիշը ու
 4 անոր գլխուն վրայ թափեց: Եւ կային ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար եղաւ այդ
 5 իւղին կտրուտը. Գանդի այդ [իւղը] երեք հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու աղքատներուն
 6 տրուիլ. և սաստիկ կը յանդիմանէին զանիկա: Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող տուէք ասոր, ինչո՞ւ անհամար
 7 կ'ընէք ատիկա. լարի գործ մը գործեց ինձի, Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ունիք, ու երբ ուզէք, կրնաք անոնց բարկը ընել, բայց զիս ամէն
 8 ատեն չունիք: Ատիկա ինչ որ ունէր՝ ըրաւ. առաջ-

- 9 ուրնէ իմ մտքմինս օծեց իմ թաղումս համար: ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ Բարձր աշխարհի մէջ, ուր
որ այս աւետարանը քարոզուի, ատոր բրածն ալ պի-
տի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար:
- 10 Եւ Յուդա Իսկարիովասցի, ատաւերկուքէն մէկը,
դ՛նոց քահանայապետներուն, որ զանիկա մտանէ
11 անոնց: Անոնք ալ լսելով ուրախացան, ու իրեն
ստակ տալ խոստացան, և կը փնտուէր թէ ի՛նչպէս
պատահուած թիւնով մը մտանէ զանիկա:
- 12 Եւ ըսողարջակերաց առաջին օրը, երբ զատիկը կը
մտնէին, անոր աշակերանները ըրին իրեն, Ո՛ր կ'ու-
ղես երթանք պատրաստենք՝ սրպէս զի զատիկը ու-
- 13 տես: Եւ իր աշակերաններէն երկուքը զրկեց ու ըսաւ
անոնց, Գացէք քաղաքը, ու ձեզի մարդ մը պիտի
պատահի՝ որ առէն ձեռք ջուրի սափար մը կը տանի,
14 գացէք անոր ետեւէն: Եւ ուր որ մտնէ, տանը աւերջը
ըսէք, Ատրդատպեար կ'ըսէ, Ո՛ր է օթեւանը, ուր
15 աշակերաններու հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ: Ան
ալ ձեզի յարգարուած ապարտաստ մեծ վերնա-
տուն մը պիտի ցուցնէ: Հոն պատրաստեցէք մեզի:
- 16 Եւ իր աշակերանները գոցին ու քաղաքը մտան, և
ինչպէս իրենց ըսաւ՝ յիշե՛ք գտան, և զատիկը պատ-
րաստեցին:
- 17 Ու երբ իրիկուն եղաւ, ատաւերկուքին հետ մէկ-
18 տեղ եկաւ: Ու երբ սեղան նստան և կ'ուտէին, ըսաւ
Յիսուս, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ
19 հիմա ինձի հետ կ'ուտէ, զիս պիտի մտանէ: Եւ ա-
նոնք սկսան տրամիլ ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր,
20 Միթէ ի՞նչ է: Եւ ուրիշ մը՝ Միթէ ի՞նչ էմ: Անիկա
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Այդ ատաւեր-

- կուքէն մէկը՝ որ ինձի հետ էր Յեռոսլէ պնակը խո-
21 թեց: Յիրաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ, ինչպէս
գրուած է իրեն համար. Ըսոյց վա՛յ այն մարդուն,
որուն ձեռքով Որդին մարդոյ կը մտանուի. աղէկ
էր այն մարդուն որ ծնած ըլլար:
- 22 Եւ քանի որ անոնք կուտէին, Յիսուս հաց առաւ,
օրհնեց ու կտրեց, և տուաւ անոնց ու ըսաւ, *Առէք,
23 այս է իմ՝ մարմինս: Եւ գտաւ թը տուաւ, զո՛հա-
ցաւ, ու տուաւ անոնց, և ամէնն ալ խմեցին անկէ:
24 Ու ըսաւ անոնց, Ասիկա է իմ՝ արիւնս նոր ուխտի,
25 որ շատերու համար կը թափուի: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
ձեզի, Ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ պիտի չխմեմ՝
մինչև այն օրը երբ զանիկա նոր խմեմ՝ Աստուծոյ
թագաւորութեանը մէջ:
- 26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէ ետեւ Ձեթ ենեաց լէսը
27 ելան: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ամենք ալ այս գի-
շեր իմ՝ վրայիս պիտի դայթակղիք: Վասն զի գրուած
է թէ Հովիւը պիտի դարնեմ, ու ոչխարները պիտի
28 ցրուին: Բայց յարութիւն առնելէս ետեւ ձեզմէ
29 տաջ Գաղիլէա պիտի երթամ: Իսկ Պետրոս ըսաւ
անոր, Թէպէտ ամէնն ալ դայթակղին, բայց ոչ թէ
30 ես: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի,
որ դուն ալ այս գիշեր դեռ հոս երկու տնգամ՝
31 չխօսած երեք անգամ զիս պիտի ուրանտաս: Բայց
Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէ և քեզի հետ
մեռնիլ պէտք ըլլայ ինձի, բնաւ քեզ պիտի չը-
րանամ: Նոյնպէս կ'ըսէին ամէնն ալ:
- 32 Եկան այն տեղը որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու

*Ոհոհ, Առէք, կերէք

33 րտաւ իր աշակերտներուն, Հոս նտտեցէք, մինչև որ
 ես աղօթօք ընեմ: Եւ իրեն հետ առնելով՝ Պետրոսը
 ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, սկսաւ խոսիլ և վշտա-
 34 նալ: Այն ատեն ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու
 35 չափ արտում է. հոս կեցէք և արթուն մտայցէք: Ու-
 քեզ մը առաջ երթալով՝ եր եբեւեհ և րոմ գետինը ին-
 կաւ և աղօթօք ըրաւ, որ եթէ կարելի է, այն ժամը
 36 իրմէ անցնի: Եւ ըսաւ, Աբրա շոյր, ամէն բան քեզի
 հնարուար է, այս գաւաթը ինձմէ անցուր. բայց ոչ
 թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս դուն է՝ Ինչ-
 37 Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած դտաւ. և ըսաւ Պետ-
 րոսի, Սիմոն, կը քնանո՞ս. չկրցո՞ր ժամ մը արթուն
 38 կենալ: Արթուն կեցէք և աղօթօք ըրէք, որպէս զի
 փորձաւթեան մէջ չմտնէք. հոգին յօժար է, բայց
 39 մարմինը ակար: Եւ նորէն գնաց աղօթօք ըրաւ՝ նոյն
 40 խօսքը ըսելով: Եւ դարձաւ ու զանոնք նորէն քնա-
 ցած դտաւ, վասն զի աչքերինն ծանրացած էր, և
 41 չէին դիտեր թէ ի՞նչ պատասխան տան անոր: Երբորդ
 անգամ ալ եկաւ ու ըսաւ անոնց, Ասիկէ ետեւ
 քնացէք ու հանդէցէք. բաւական է, ժամը հասաւ.
 42 նախ: Եւէք երթանք, ահա մօտեցաւ անիկա որ զիս
 պիտի մտտնէ:
 43 Եւ դեռ անիկա զոյ՛ որ կը խօսէր, իսկոյն Յուդա,
 տատաերկուքէն մէկը, եկաւ, և իրեն հետ քահա-
 նայապետներուն և դպիրներուն ու ծերերուն կողմէն
 44 շատ բազմութիւն՝ սուրբբալ ու բերբալ: Եւ զա-
 նիկա մասնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով,
 Ով որ ես համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք զանիկա և
 45 զգուշութեամբ տարէք: Ու անիկա գալով՝ շուտ մը

մօտեցաւ անոր և ըսաւ, Ռարբի, Ռարբի, ու համ-
 46 րուրեց զանիկա: Եւ անոնք ձեռք զարկին անոր ու
 47 բռնեցին զանիկա: Եւ քովը կայնողներէն մէկը սուրը
 քաշեց ու զարկաւ քահանայապետին ծառային, ու
 48 անոր տկանջը մէկդի հոնեց: Եւ Յիսուս պատասխան
 տալով՝ ըսաւ անոնց, Իր թէ աւաղակի՞ վրայ էլուք
 49 սուրբբալ ու բերբալ զիս բռնելու: Ամէն օր ձեր քով
 էի ու տաճարին մէջ կը սարվեցնէի, և զիս չբռնեցիք.
 50 բայց որպէս զի գերբերը կատարուին: Այն ատեն բո-
 51 լոր աւիւրիւնը թողուցին զանիկա ու փախան: Եւ
 երիտասարդ մը անոր ետեւէն կ'երթար՝ մերկ Գաբիէն
 վրայ կտաւ մը առած, ու երիտասարդները զանիկա
 52 բռնեցին. Ան ալ կտաւ թողուց ու մերկ փախաւ
 անոնցմէ:
 53 Եւ տարին Յիսուսը քահանայապետին, ու անոր
 քով ժողովուեցան բոլոր քահանայապետները և ծե-
 54 րերը ու դպիրները: Եւ Պետրոս հեռուանց անոր ե-
 տեւէն գնաց մինչև ներսը, քահանայապետին գաւի-
 թը, և ապաստուրներուն հետ նստաւ, ու կրակին քով
 55 կը տաքնար: Իսկ քահանայապետները և բոլոր ժո-
 ղովքը Յիսուսի դէմ՝ վկայութիւն կը փնտռէին, որ-
 56 պէս զի զանիկա մեռցնեն, և չէին գտներ. Վասն զի
 շտաբը սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր դէմ,
 57 ու վկայութիւնները եբրեւո- համաձայն չէին: Եւ ո-
 մանք ելան սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր դէմ՝ ու
 58 կ'ըսէին թէ, Մենք լսեցինք ատկէ որ կ'ըսէր, Ես այդ
 ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ, և երեք օրուան
 մէջ ուրիշ մը պիտի շինեմ առանց ձեռագործի:
 59 Բայց այնպէս ալ իրեց վկայութիւնը համաձայն
 60 չէր: Եւ քահանայապետը մէջտեղը սոք ելլելով՝ հար-

- յուց Յիսուսի ու ըսաւ, Պատասխան մը չե՞ս տար:
- 61 Ը՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի դէմ: Բայց անիկա լուս-
կը կենար և պատասխան մը չէր տար. քահանայա-
պետը նորէն կը հարցնէր անոր ու կ'ըսէր, Գո՞ւն ես
- 62 Գրիստոսը, օրհնեալ Աստուծոյ Որդին: Եւ Յիսուս
ըսաւ, Ես եմ. ու պիտի տեսնէք Որդին մտրուոյ Զօ-
րութեան աջ կողմը նստած, ու երկնքի ամպերովը
- 63 եկած: Եւ քահանայապետը իր հանգրձները պատ-
64 աւեց, ու ըսաւ, Այլ ը՞նչ պէտք են մեզի վկաներ: Աստուծոյ
հայհոյութիւնը լեցնէք. ձեզի ընչպէս կ'երեւնայ. և
ամէնը դատաւարտեցին զանիկա թէ մահապարտ է:
- 65 Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ու երեսը ծածկել
և բռունցիով ձեծել ու ըսել, Մարգարեացիք. ու
պատասխանները ապասկ կը զարնէին անոր:
- 66 Եւ Պետրոս վարը դաւիթն էր, ու քահանայապե-
67 տին աղախիններէն մէկը եկաւ, Ու տեսնելով Պետ-
րոսը որ կը ապքնար, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Գու՞ն ալ
68 Յիսուսն Նազարեցիի հետ էիր: Բայց անիկա ուրա-
ցաւ ու ըսաւ, Զեմ գիտեր և չեմ հասկնար թէ դուն
Ի՞նչ կը խօսիս. ու երբ դուրս ելաւ դաւիթին դռնը
- 69 առջև, հաւը խօսեցաւ: Եւ աղախինը նորէն տեսաւ
զանիկա, ու սկսաւ բողբոջել կայնողներուն ընել
- 70 թէ Աս ալ աննցմէ է: Եւ անիկա նորէն ուրացաւ:
Ու քեզ մը ստենէն ետքը՝ նորէն բողբոջիք կայնող-
ները ըսին Պետրոսի, Սըգարէն դուն աննցմէ ես,
վստն զի Գալիլեացի ես, և քու զրոցուածքդ ալ
- 71 նման է անոնց: Բայց անիկա սկսաւ անիծել ու եր-
դում ընել՝ ըսելով թէ Ես այն մտրուր չեմ ճանչնար,
72 որու համար դուք կ'ըսէք: Եւ խնդրի երկրորդ ան-
գամ հաւը խօսեցաւ. ու Պետրոս մտքը բերաւ այն

խօսքը զոր Յիսուս իրեն ըսեր էր թէ Գեռ հաւը եր-
կու անգամ չխօսած՝ դուն երեք անգամ պիտի ու-
րանաս զիս. ու սկսաւ լալ:

ԳԼ ԺԵ

- 1 Եւ աւստունց շուս մը քահանայապետները ծե-
րերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժողովքն ալ
խորհուրդ ըրին, Յիսուսը կապեցին ու տարին մտա-
2 նեցին Պիղատոսի, Եւ Պիղատոս հարցուց անոր ու
ըսաւ, Գո՞ւն ես Հրէից թագաւորը, անիկա ալ պա-
3 տասխան տալով՝ ըսաւ անոր, Գու՞ն կ'ըսես: Եւ քա-
հայապետները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին ա-
4 նոր վրայով: Ու Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսե-
լով՝ Պատասխան մը չե՞ս տար. նայէ ո՞րչափ քեզի
5 դէմ կը վկայեն: Եւ Յիսուս տակաւին պատասխան
մը չտուաւ, մինչև որ Պիղատոս զարմացաւ:
- 6 Բայց ամին ստենը կապուած մը կ'ործակէր ա-
7 նոց, ո՞րը որ իրենք ուզէին: Եւ Քիչ կար Բարարբա
անունով իր ընկեր խառվարաներուն հետ կապուած.
որսնք խառվութեան տակնը մարդապանութիւն ըրեր
8 էին: Եւ ժողովուրդը աղաղակելով՝ սկսաւ խնդրել
9 ու ըէ ընչպէս միշտ կ'ընէր իրենց: Եւ Պիղատոս ա-
նոց պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կուզէ՞ք որ Հրէից
10 թագաւորը արձակեմ՝ ձեզի Գանդի գիտեր էին զա-
հանայապետները նախանձի համար մտաներ որ քա-
11 նիկա. Բայց քահանայապետները ժողովուրդը գրկե-
աւեցին ու ինքեմ յաւէտ Բարարբան իրենց արձա-
12 կել: Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոց, Հապա Հրէից թագաւոր ըսածնիդ ընչ

13 կ'առնէք որ ընեմ: Եւ անոնք նորէն՝ կ'աղաղակէին,
 14 Խաչը հասնէ աստիկա՛ Պիղատոս ըսաւ անոնց, Բայց
 ի՞նչ չար գործ ըրած է աստիկա. Եւ անոնք ո՛վ ու-
 ւելի կ'աղաղակէին -- Կ'ըսէին, Խաչը հասնէ աստիկա:
 15 Եւ Պիղատոս ժողովուրդը դո՛՛հ ընել ուղերով՝ Բա-
 րաբան արձակեց անոնց, ու Յիսուսը ձե՛ծելով՝ ձեռք
 տուաւ որպէս զի խաչուի:
 16 Եւ զինուորները ներս տարին զանիկա գաւթիքը,
 այտինքն պալտար, և բոլոր գունդը մէկտեղ կանչե-
 17 ցին. Ու հազցուցին անոր ծիրանիներ, և փշեղէն
 18 պսակ հիւսելով՝ անոր չը-եւ գրին. Ու սկսան բարե
 տալ անոր -- Ըսէլ, Ողջոյն քեզ, Հրէից թագաւոր:
 19 Եւ անոր գլուխը եղէգով կը ձե՛ծէին ու կը թքնէին
 անոր, և ծաւնիլ զրոյ գալով՝ երկրպագութիւն
 20 կ'ընէին անոր: Ու երբ ծաղր ըրին զանիկա, ծիրանի-
 ները զրոյէն հանեցին և իր հանդերձները հազցու-
 ցին անոր, ու գաւրս հանեցին զանիկա՝ որպէս զի
 խաչը հասնէ:
 21 Եւ Աման Կիւրենացի, Աղէքսանդրոսի և Ուուփոսի
 հայրը, որ անկէ կ'անցնէր արտէն եկած, պահակ
 22 բանեցին որպէս զի անոր խաչը վերցնէ: Ու տարին
 զանիկա Գողգոթիա ըս-տէ տեղը, որ կը թարգման-
 33 ուի Գանկի տեղ.) Եւ անոր զմուռտով խառնուած
 24 զինի տուին որ խմէ, բայց ինք չտուաւ: Ու խաչը հա-
 նեցին զանիկա, և անոր հանդերձները բաժնեցին՝
 անոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ո՛վ ի՞նչ պիտի աւ-
 25 նէ: Ժամը երեքն էր ու խաչը հանեցին զանիկա:
 26 Եւ անոր յանցանքի գիրը գրուած էր Քէ Հրէից թա-
 27 գաւորն է: Ու անոր հետ երկու աւաղակ խաչը հա-
 նեցին. մէկը անոր աջ կողմէն ու մէկը ձախ կողմէն:

28 Եւ կատարուեցաւ այն գիրը որ կ'ըսէ թէ Անորէն-
 29 ներու հետ սեպուեցաւ: Եւ անոնք որ կ'անցնէին, կը
 հայհոյէին անոր, գլուխն կը շարժէին ու կ'ըսէին,
 Աւա՛ղ, որ տաճարը կը քակէիք, և երեք օրուան մէջ
 30 կը շինէիք: Ինքզինքդ ազատե ու իջիր այդ խաչէն:
 31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները դպիրներուն հետ
 իրենց մէջ ծաղր ընելով՝ կ'ըսէին, Ուրիշները աղա-
 32 տեց, ինքզինք չկրնար աղատել: Այդ Գրիստոսը, Խա-
 րայէլի թագաւորը, թող հիմա խաչէն վար իջնէ,
 որպէս զի տեսնենք ու հաւատանք, և իրեն հետ խաչը
 ելլողները կը նախատէին զանիկա:
 33 Ու վեցերորդ ժամը հասածին պէս՝ բոլոր երկրին
 34 վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը: Եւ իննե-
 րորդ ժաման Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
 ըսաւ, Էջօի, Էջօի, ըս՛մա սարաթիմնի. որ կը թարգ-
 մանուի, Աստուած իմ, Աստուած իմ, ինչո՞ւ զիս
 35 թողուցիր: Եւ քովը կայնողներէն ամոնք երբ լսեցին՝
 36 կ'ըսէին թէ Նզիսն կը կանչէ: Ու մէկը վաղեջ սպունգ
 մը քացաթով լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով՝ սոր-
 աւ անոր որպէս զի խմէ, և ըսաւ, Թող տուր, տես-
 նենք թէ Նզիս կու գա՞յ աստիկա վար իջեցնելու:
 37 Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց ու հոգի տուաւ:
 38 Ու տաճարին վարագոյրը երկուքի պատուեցաւ վերէն
 39 վար: Եւ հարիւրապետը որ անոր դիմաց կեցեր էր,
 տեսնելով որ այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ,
 40 ըսաւ. Արդարեւ Որդի Աստուծոյ էր այս մարդը, Կիներ
 ալ կային, որոնք հեռուանց կը նայէին, որոնց մէջ էր
 Մարիամ Մագդաղենացի, և պղտիկ Յակոբոսի ու
 41 Յովիտի մայրը Մարիամ, և Սողովմէ, Որոնք էրը Յի-
 սուս Գալիլեա էր իր ետեւէն կ'երթային, և իրեն

սպասաւորութիւն կ'ընէին. և ուրիշ շատ կիներ ալ՝
որոնք իրեն հետ Երուսաղէմ՝ ելեր էին:

- 42 Ու երբ իրիկուն եղաւ, այն օրը ուրախ յայտնքն
- 43 շարժութիւն առջի օրը, ըլլալով Յովսէփ Արիմաթացի,
երևելի խորհրդական մը, որ ինք ալ Աստուծոյ թա-
ղաւորութեանը կը սպասէր, եկաւ ու համարձակու-
թիւն ընելով՝ Պիղատոսի քով մտաւ, և Յիսուսի
- 44 մարմինը խնդրեց: Ու Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն
մեռած ըլլայ. և հարելապետը իրեն կանչելով՝ հար-
- 45 ցոց անոր թէ Դամոս ասին է որ մեռաւ: Ու երբ
արայքը խմոցաւ հարելապետէն, մարմինը Յովսէփի
- 46 շնորհեց, և Յովսէփ կտաւ գնեց, ու զանկիւս վար
իջեցնելով՝ կտաւսօր փոթ թիւնց, ու դրաւ գերեզմանի
մը մէջ՝ որ քարէ փորուած էր. և քար մը գլորեց դե-
- 47 րեզմանին դուռը: Իսկ Մարիամ՝ Մագդաղենացի ու
Յովսէփ Բայրէ Մարիամ՝ ատան այն անգըր ուր դըր-
ուեցաւ:

ԳԼ. ԺԶ

- 1 Ու երբ շարժը անցաւ, Մարիամ՝ Մագդաղենացի
և Յակոբոսի Բայրէ Մարիամ՝ և Սողովմէ խուսկեր ծա-
- 2 խու առին, որպէս զի գան օժէն զանկիւս: Եւ մէկ-
շարժի առաւանց շատ կանուխ, երբ արեւը կը ծա-
- 3 դէր, եկան գերեզմանը, Ու իրարու կ'ըսէին, Քարը ո՞վ
4 պիտի գլորէ մեզի գերեզմանին դռնէն, (Ու նոյեցան
ատան որ քարը գլորուած էր,) վասն զի շատ մեծ
5 էր: Եւ ներս գերեզմանը մանելով՝ երիտասարդ մը
ատան որ ալ կողմը նստեր էր ձերմակ պտտմուծան
6 հագած, ու զարհուրեցան: Եւ անկիւս ըսաւ անոնց,

- Մի զարհուրեք. Յիսուս Երուսաղէցին կը փնտռէր, որ
խաչուեցաւ. անկիւս յարութիւն առաւ, հոս չէ:
- 7 ահա այն անգըր ուր դրին զանկիւս: Բայց դացեք,
ըսէք անոր աշակերաներուն և Պետրոսի, թէ ահ-
ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք
- 8 զանկիւս ինչպէս ձեզի ըսաւ: Եւ անոնք դողով ու
ապշութեամբ ըսնուած՝ *եղան ու փոխան գերեզ-
մանէն, և մարդու բան չըրին, քանզի կը վախնային:
- 9 Յիսուս մեկշարժի առաւանց յարութիւն առած՝
առաջ Մարիամ՝ Մագդաղենացի իրեցաւ, որմէ
10 եօթը դէ հաներ էր: Անկիւս գնաց անոնց պատմեց՝
որոնք անոր հետ էին, երբ սուգ կ'ընէին ու կու լային:
- 11 Իսկ անոնք երբ լսեցին թէ կենդանի է և թէ իրեն
երեւցաւ, չհաւատացին:
- 12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ անոնցմէ
13 երկուքին՝ որոնք քաղելով արար կ'երթային: Եւ ա-
նոնք դացին ուրիշներուն պատմեցին, ու անոնց ալ
չհաւատացին:
- 14 Վերջը տասնըմէկին երեցաւ, երբ սեղան նստած
էին, ու երեսին զարկաւ իրենց անհաւատութիւնը
և սիրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի որոնց որ
ինք երեւցաւ մեռելներէն յարութիւն առած՝ իրենք
չհաւատացին:
- 15 Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք բոլոր աշխարհ, ու աւե-
16 տարանք քարոցեցէք բոլոր ստեղծուածներուն: Ան
որ հաւատայ ու մկրտուի՝ պիտի փրկուի, և ան որ
17 չհաւատայ՝ պիտի դատապարտուի: Եւ անոնք որ կը
հաւատան, այս նշանները անոնց հետ պիտի երթան.

*Ո՛հնէ, շուտ ելան

- Իմ անունովը դեւեր պիտի հանեն, նոր լեզուներ
 18 պիտի խօսին. Չեռքերնին օձեր պիտի բռնեն, և էթէ
 մահառիթ Դէւ մը խմեն, իրենց պիտի չվատտէ: Հի-
 ւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն, ու անոնք պիտի
 աւողջանան:
- 19 Արդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը երկինք համ-
 20 լարձաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ: Եւ անոնք
 ելան ու ամէն տեղ կը քարոզէին, և Տէրը անոնց գոր-
 ծակից էր, ու խօսքը կը հաստատէր այն նշաններով
 որոնք անոնց հետ կ'երթային: Ամէն:

Ս. Ի Ե Տ Ա. Ր Ա. Ն

ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳՂՈՒԽ Ս.

- 1 Որովհետեւ շատերը մեր մէջ հաստատ զխցուած
 բաներուն վրայով եղած պատմութիւնը կարգի դնե-
- 2 լաւ ձեռք զարկին, Ինչպէս սկիզբէն աչքով տես-
 նողները և խօսքին սպասաւոր եղողները աւանդեցին
- 3 մեզի, Եւ ալ որ սկիզբէն այն ամէն բաներուն ճշգու-
 թեամբ տեղեկացր էի, յարմար դատեցի կարգաւ
- 4 դրել քեզի, սլ պատուական Թէսփիլոս, Որպէս զի
 սորված բաներուդ ատուութիւնը իմանաս:
- 5 Հրէաստանի Հերովդէս Թագաւորին օրերը Աբիայի
 դատակարգութենէն Չաքարիտ անունով քահանայ
 մը կար, որուն կինը Ահարոնի աղջիկներէն էր, և ա-
- 6 նոր անունը Եղիսաբեթ, Ու երկուքն ալ Աստուծոյ
 առջև արգար էին, և Տէրոջը բոլոր պատուիրանք-
 ներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատութեամբ
- 7 կը բաղէին: Եւ զուակ չունէին, վասն զի Եղիսաբեթ
 ամուլ էր, ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին:
- 8 Ու երբ անկիտ իր դատակարգութեան օրերը հա-
 նելուն քահանայական պաշտօնը կը կատարէր Աս-
- 9 տուծոյ առջև: Քահանայութեան սովորութեանը

պէս իրեն ինկաւ որ Տէրոջը տաճարը մտնէ ինկար-
 10 կութիւն ընէ: Եւ ժողովուրդին բոլոր բաղմուծիւնը
 11 դուրսը աղօթքի կայներ էին խունկին տակնը: Ու
 երեւցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը, որ կայներ էր
 12 խունկի սեղանին աջ կողմը: Եւ Զաքարիա երբ տե-
 13 սաւ, շփոթեցաւ, ու անոր վրայ վախ մը ինկաւ: Եւ
 հրեշտակը ըսաւ անոր, Մի վախնար, Զաքարիա, վասն
 զի քու աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ Եղիսաբեթ-
 14 հաննէս դնես: Եւ քեզի ուրբախուծիւն ու ցնծուծիւն
 պիտի ըլլայ, և շատերը անոր ծնանկըն զրոյ պիտի
 15 ուրբախանան Վասն զի Տէրոջը առջև մեծ պիտի ըլ-
 16 վայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի: Եւ զեւ իր մօրը որ-
 սրդիներէն շատերը իրենց Տէր Աստուծոյն պիտի
 17 դարձնէ: Եւ ինք անոր առջևէն պիտի դայ Եղիսյի
 հոգիովը ու զօրութիւնովը, հայրերուն սիրտերը որ-
 դիներուն վրայ դարձնելու, և անհնազանդները՝ ար-
 18 բեկարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ: Եւ Զաքարիա
 ըսաւ հրեշտակին, Ինչով զիտնամ այդ բանը, ու-
 19 է: Եւ հրեշտակը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոց,
 Ես եմ Գարբիէլ որ Աստուծոյ առջև կը կայնիմ, ու
 20 անոր քեզի տալու: Եւ ահա համբ պիտի ըլլատ դուն,
 ու պիտի չկրնաս խօսիլ մինչև այն օրը՝ որ այս բա-
 ները ըլլան, քանզի չհաստատցիր իմ խօսքերուս, ու-

*Ա. յ. Գ. Գ. Գ. Տէրոջը շնորհքը

21 րոնք իրենց տակնին պիտի կատարուին: Ու ժողո-
 վուրդը Զաքարիայի կը սպասէր, և կը զարմանային
 22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ: Ու երբ դուրս
 ելաւ, չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ. և իմացան որ
 տաճարին մէջ տեսիլք մը տեսած է. ու ինք նշա-
 23 նով կը խօսէր անոնց հետ, և համբ կը կենար: Ու ե-
 ղաւ որ երբ անոր պաշտօնին օրերը վնցան, իր տունը
 24 գնաց: Եւ այն օրերէն ետքը անոր կինը Եղիսաբեթ
 յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինք կը պահէր, և կ'ըսէր,
 25 Այսպէս ըրաւ ինձի Տէրը այս օրերս, որ ե՛մ չէա՛մ նա-
 յեցաւ նախատիւրդ մտորոց մէջէն վերցնելու:
 26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գարբիէլ հրեշտակը
 Աստուծո՛մ զրկուեցաւ Գարբիէլի մէկ բողբոջը՝ որուն
 27 անունը Նազարէթ էր, Կոյսի մը՝ մտորու մը նշան-
 ուած, որուն անունը Յովսէփ էր, Գաւիթի տունէն,
 28 և այն կոյսին անունը Մարիամ էր: Ու հրեշտակը
 անոր գալով՝ ըսաւ, Ողջոյն քեզ, ով շնորհնկալ կոյս,
 Տէրը քեզի հետ է. դուն կամանց մէջ օրհնեալ ես
 29 Եւ զանկա տեսնելով, անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ,
 ու ինքնիրեն կը մտածէր թէ ի՛նչպէս բան պիտի ըլ-
 30 լայ այս ողջոյնը: Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ, Մի վախ-
 նար, Մարիամ, վասն զի Աստուծո՛մ շնորհք գատոր:
 31 Եւ ահա պիտի յղանաս ու որդի մը պիտի ծնանիս,
 32 և անոր անունը Յիսուս պիտի դնես: Անիկա մեծ պի-
 տի ըլլայ, ու Բարձրելոյն որդին պիտի ըսուի, և Տէր
 Աստուծո՛մ պիտի տայ անոր իր հօրը Գաւիթի ամսու-
 33 դաւորէ, Եւ անոր թաղաւորութիւնը վերջ պիտի
 34 չունենայ: Ու Մարիամ ըսաւ հրեշտակին, Ի՛նչպէս
 պիտի ըլլայ այդ բանը, որովհետեւ ես այր մտոր չեմ

35 գիտեր: Եւ Տրեշտակը պատասխանն տալով՝ բնաւ ա-
 նոր, Հոգին Սուրբ պիտի գայ՝ քեզի, ու Բարձրելոյն
 զըրութիւնը քու վրագ հովանի պիտի ըլլայ, ուստի
 այն քեզմէ ծնանելու սուրբը Աստուծոյ Որդի պիտի
 36 ըսուի: Եւ ահա՛ քու ազգականդ Եղիսաբեթ՝ անկիա
 իր պառուութեան ասեկը տրու զաւակով մը յղի է,
 ու ասիկա այն ամուլ ըսուածին վեցերորդ ամսն է,
 37 Վասն զի Աստուծոյ քով բնաւ բան մը անհնարին
 38 չըլլար: Եւ Մարիամ՝ ըսաւ, Ահա ե՞՛ Տէրջը ազա-
 խինն է՛, քու ըսածիդ պէս թող ըլլայ ինծի. ու Տը-
 բեշտակը անոր քովէն գնաց:
 39 Այն օրերը ելաւ Մարիամ՝ ու արտործք լեւնա-
 40 կողմը Յուդայի Քէ՛ քաղաքը գնաց. Եւ մտաւ Ջու-
 41 քարխայի տունը ու Եղիսաբեթի բարե տուաւ: Եւ
 եղաւ որ երբ լսեց Եղիսաբեթ Մարիամի բարեւը,
 մանուկը անոր սրովայնին մէջ խաղաց, ու Եղիսա-
 42 բեթ Սուրբ Հոգիով լեցուեցաւ. Եւ բարձր ձայնով
 մը կանչեց ու ըսաւ, Օրհնեալ ես դուն կանանց մէջ,
 43 և օրհնեալ է՝ քու սրովայնիդ պատուը: Եւ այս ինծի
 44 ուրիշ՝ եղաւ, որ իմ՝ Տէրջու մտոյրը ինծի գայ: Վասն
 զի ահա երբ քու բարեւիդ ձայնը ականջիս եկաւ,
 մանուկը սրովայնիս մէջ խաղաց ուրախութենէն:
 45 Եւ երանի՛ անոր որ *Տաւատացեր է, քանզի՛՝ պիտի
 կատարուին այն բաները որոնք Տէրոջմէ ըսուեցան
 46 իրեն: Եւ Մարիամ՝ ըսաւ, իմ՝ անձս կը մեծցնէ Տէրը,
 47 Եւ իմ՝ հոգիս ուրախացաւ իմ՝ Փրկիչ Աստուծովս
 48 Վասն զի իր աղախինն խնորհուածքները նայեցաւ.
 քանզի ահա ասկէ ետեւ ըսողը ազգերը ինծի երանու-

• Կա՛մ, Տաւատացեր է թէ

49 թիւն պիտի տան Վասն զի Հզօրը ինծի մեծամեծ
 50 բաներ բրու, ու անոր անունը սուրբ է: Եւ անոր ու-
 զըրմութիւնը իրմէ վախցորդներուն վրայ է ազգէ
 51 ազգ: Իր բազուկովը զըրութիւն ցուցուց, զիր ու ցան
 ըրաւ ամբարտաւանները իրենց սրտին խորհուրդովը:
 52 Զօրաւորները էբէնջ ամոռներէն իջեցուց, ու խա-
 53 նարհները բարձրացուց: Անթիւնները բարեքներով լե-
 54 ցուց, և հարուստները պարսպ ճամբեց: Օգնութիւն
 ըրաւ իր Խորայել ծառային՝ էր սղորմութիւնը միտք
 55 բերելով, Խնչպէս ինք խօսեցաւ մեր հայրերուն, Աը-
 բահամի ու անոր սերունդին յաւիտեան:
 56 Եւ Մարիամ՝ անոր քով երեք ամիս չափ կեցաւ,
 ու իր տունը դարձաւ:
 57 Ու Եղիսաբեթի ծնանելու ժամանակը լեցուեցաւ,
 58 ու որդի մը ծնաւ: Եւ լսեցին անոնք որ անոր բոլոր-
 տիքը կը բնակէին, ու անոր ազգականները, որ Տէրը
 անոր վրայ իր մեծ սղորմութիւնը ցուցուց, և անոր
 հետ կ'ուրախանային:
 59 Ու եղաւ որ ութերորդ օրը տղան թրփատելու ե-
 կան, և զանկիտ իր հօրը անունովը Զաքարիա կը կո-
 60 չէին: Իսկ անոր մտոյրը պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
 61 Ոչ, հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի: Եւ անոր ըսին
 թէ՛ Քու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ որ այս ա-
 62 նունով կոչուի: Աչք կ'ընէին անոր հօրը թէ՛ ինչ
 63 անունով կ'ուզէ որ անկիտ կոչուի: Ան ալ տախտակ
 մը ուզեց ու գրեց՝ ըսելով, Յովհաննէս է՛ ատոր ա-
 64 նունը. ու ամէնը զարմացան: Եւ իսկոյն բացուեցաւ
 անոր բերանը ու անոր լեզուն, և կը խօսէր ու կ'օրհ-
 65 նէր զԱստուած: Եւ վախ մը ինկաւ այն ամէնուն
 վրայ՝ որոնք անոնց լայրտիքը կը բնակէին. ու այս

ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր լեռնափոքմբ կը
 66 դրուցուէին: Եւ ամէն լողնները իրենց սիրտերուն մէջ
 գրին, ու կ'ըսէին, Արդեօք այս աղան ի՞նչ պիտի
 67 Եւ անոր հայրը Զաքարիա Սուրբ Հոգիով լեցուած՝
 68 մարդարեացաւ ու ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Խորայելի Տէր
 Աստուածը, որ այցելութեան ելաւ և իր ժողովուր-
 69 դին փրկութիւն ըրաւ: Ու մեղի փրկութեան եղջիւր
 70 մը հանեց իր Գաւիթ ծառային տունէն. (Եւսպէս
 սուրբերուն բերնովը խօսեցաւ, որոնք աշխարհի սկիզ-
 71 բէն ի վեր անոր մարդարեաներն էին.) Փրկութիւն մեր
 թշնամիներէն և բոլոր մեզ տասողներուն ձեռքէն,
 72 Ողորմութիւն ընելու մեր հայրերուն վրայ, և իր սուրբ
 73 ուխտը միտք բերելու, (Այն երգումը զոր մեր հօրը
 74 Աբրահամի ըրաւ,) մեղի տալու, Որպէս զի մեր թըշ-
 նամիներուն ձեռքէն աղատուելով՝ առանց վախի
 75 զանիկա պաշտենք Սրբութիւնով ու արդարութիւ-
 76 նով անոր առջև մեր ի՜նչեքի՜ բոլոր օրերուն մէջ: Եւ
 դուն, ով մանուկ, Բարձրելոյն մարդարէն պիտի կոչ-
 ուիս, վասն զի Տէրոջը երեւին առջևէն պիտի կը-
 77 թաս՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, Անոր ժողո-
 վուրդին դիտցնելու երեսն փրկութիւնը իրենց մեզ-
 78 քերուն թողութիւնովը, Մեր Աստուծոյն զթած ո-
 զորմութեանը համար, որով Ծագող աբեգաւ վե-
 79 բէն մեղի այցելութեան եկաւ՝ Խաւարի և մահուան
 ստուերի մէջ նստողներուն լոյս տալու, ու մեր սո-
 քերը խաղաղութեան ճամբուն մէջ շիտկելու:
 80 Եւ աղան կը մեծնար ու կը զօրանար հողիով և
 անապատներուն մէջ էր մինչև այն օրը երբ ինք Խո-
 րայելի երեցաւ:

1 Ու եղաւ որ այն օրերը Օգոստոս կայսրէն հրաման
 2 ելաւ որ բոլոր աշխարհ գրուի: (Այս առաջին աշ-
 3 խարհագիրը եղաւ Ալեքսանտր Սելուկոյի վրայ կուսա-
 4 կայսրութիւն ըրած ատենը): Եւ ամէնը կ'երթային
 աշխարհագիրը մանելու՝ ամէն մէկը իր քաղաքին
 5 մէջ: Յովսէփ ալ Գալիլէայէ, Նազարէթ քաղաքէն,
 6 ելաւ դէպ ի Հրէաստան Գաւիթի քաղաքը որ Բեթ-
 7 լէհէմ կ'ըսուի, (իրեն Գաւիթի տունէն որ աղա-
 8 տահմէն ըլլալուն համար.) Աշխարհագիրը մանելու
 9 Մարիամի հետ մեկտեղ, որ իր նշանածն էր, և յղի
 10 էր: Ու եղաւ որ երբ անոնք հասն էին, անոր ծնանելու
 11 օրերը լեցուեցան: Եւ իր անդրանիկ որդին ծնաւ, ու
 12 խանձարուրով փաթթեց և զանիկա մաւրին մէջ
 13 պառկեցուց, վասն զի իջեւանին մէջ իրենց տեղ
 14 չկար:
 15 Եւ այն տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ կեցած,
 որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահպանութիւնը
 16 կ'ընէին: Եւ ահա Տէրոջը հրեշտակը անոնց վրայ ի-
 17 ջաւ, ու Տէրոջը փառքը անոնց բոլորիքը ծագեցաւ:
 18 Մի վախնաք, վասն զի ահա ես ձեզի մեծ ուրախու-
 19 թեան աւետիս կու տամ, որ բոլոր ժողովուրդին պիտի
 20 ըլլայ: Վասն զի ձեզի ոչյար Փրկիչ մը ծնաւ Գաւի-
 21 թի քաղաքին մէջ, որ Օծեալ Տէր է: Եւ այս ձեզի
 22 նշան մը ըլլայ. մանուկ մը պիտի դանէր խանձարու-
 23 րով փաթթուած ու մաւրի մէջ պառկած: Եւ խո-
 24 կոյն այն հրեշտակին հետ երկնային զօրքերու բազ-
 մութիւն մը եղաւ, որոնք զԱստուած կ'օրհնէին ու
 25 կ'ըսէին, Երբեք ըրարութեան մէջ Աստուծոյ

փառք, ու երկրի վրայ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ
 15 հաճութիւն: Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները աննոցմէ
 երկինք վերցան, հովիւները իրարու ըմբն, Եկէք
 մինչև Բեթլէհէմ երթանք, ու տեսնենք Բէ Բուէ
 16 այս եղած բանը, զոր Տէրը մեզի ցուցուց: Ու եկան
 արտորնօք, և դատն Մարիամը ու Յովսէփը և մտաւրն
 17 մէջ պառկած մանուկը: Ու երբ տեսան, իմացուցին
 այն խօսքին վրայով որ այս մանուկին համար իրենց
 18 զրուցուեցաւ: Եւ ամէնը որ կը լսէին, կը պարմանա-
 լին այն բաներուն վրայ զորոնք հովիւները իրենց կը
 19 զրուցէին: Բայց Մարիամ այս ամէն բաները կը պո-
 20 չէր, ու իր սրտին մէջ կը մտածէր: Եւ հովիւները
 դարձան, կը փառաւորէին ու կ'օրհնէին ՂԱտուած
 այն ամէն բաներուն համար զորոնք լսեցին ու տեսան,
 ինչպէս իրենց զրուցուած էր:

21 Ու երբ ութ օրերը լման եղան * մանուկը թղթառե-
 լու, անոր անունը Յիսուս գրուեցաւ, որ հրեշտակէն
 կոչուած էր՝ դեռ ինք ծօրէ որովայնին մէջ չլըցայած:

22 Ու Մովսէսի օրէնքին համեմատ երբ Գննոց մար-
 բութեան օրերը լմնցան, Երուսաղէմ ասորին զանիկա
 23 Տէրօջը առջև հանելու, (Ինչպէս գրուած է Տէրօջը
 օրէնքին մէջ, թէ Ամէն արու որ արդանդ կը բանայ
 24 Տէրօջը սուրբ ըսուի,) Ու Տէրօջը օրէնքին մէջ ըսուա-
 ծին պէս ընծայ տարւ՝ զոյդ մը տատրակ կամ ա-
 25 զաւնիի երկու ձագ: Եւ ահա Երուսաղէմի մէջ մարդ
 մը կար, որուն անունը Սիմօն էր, ու այն մարդը ար-
 դար ու աստուածաբախ էր, և Խրայէլի միթարու-

* Ո՛րոնք, զանիկա
 † Ո՛րոնք, անոր

Թեանը կը սպասէր. ու] Սուրբ Հոգին անոր վրայ էր:
 26 Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն թէ մահ
 27 պիտի չտեսնէ, մինչև Տէրօջը Օծեալը տեսնէ: Եւ
 Հոգիով տաճարը եկաւ. ու երբ ծնողքը բերին Յի-
 սուս մանուկը, որպէս զի օրէնքին սովորութեանը պէս
 28 անոր համար ընեն, Ինք ալ զանիկա իր գիրկը առաւ,
 29 և օրհնեց ՂԱտուած ու ըսաւ, Ալ հիմա, ով Տէր,
 արձակես քու ծառայ խաղաղութիւնով քու խօս-
 30 քիդ համեմատ. Վասն զի իմ աչքերս տեսան քու
 31 փրկութիւնը, Չոր բոլոր ժողովուրդներուն առջև
 32 պատրաստեցիր, Լոյս մը հեթանոսները լուսաւորելու,
 33 և փառք քու Խրայէլ ժողովուրդիդ: Եւ Յովսէփ
 ու անոր մայրը զարմացած էին այն բաներուն
 34 վրայ՝ որոնք անոր համար կը խօսուէին: Ու Սիմօն
 օրհնեց զանոնք, և անոր մօրը Մարիամի ըսաւ,
 Ահա այս Բառուիչ Խրայէլի մէջ շատ մարդոց իյնա-
 լուն ու ելլելուն համար, ու հակառակութեան նպա-
 35 տակ մը ըլլալու համար կեցած է. (Եւ քու սրտեդ
 ալ թուր մը պիտի անցնի.) որպէս զի այդքա՞ շատ
 սիրտերէ խրհուրդներ յայտնուին:

36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն, Փանուէլի աղջիկը,
 Ասերի ցեղէն. ստիկա իր օրերը շատ անցուցած էր,
 էրկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կուսութեան
 37 ժամանակէն, Եւ որբեւարի էր գրեթէ ութսունըստ
 տարուան, որ տաճարէն չէր զատուեր, հապա ծոմով
 և աղօթքով Աստուծոյ ծառայութիւն կ'ընէր գիշեր
 38 ու ցօրեկ: Եւ ասիկանոյն ժամանակաւ, ու Տէրօջը դո-
 չութիւն կու տար, ու անոր վրայով կը խօսէր այն ամէ-
 նուն որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին:

39 Ու երբ ամէն բան կատարեցին Տէրօջը օրէնքին

Տամենատ, նորէն Գաղղեա դարձան իրենց Նազա-
 40 րէթ քաղաքը: Եւ մանուկը կը մեծնար ու հոգւով
 կը զօրանար իմաստութիւնով լեցուած, ու Աստու-
 ծոյ շնորհքը անոր վրայ էր:
 41 Եւ անոր ծնողքը ամէն տարի զատկի ամօնին Երու-
 42 սաղէմ կ'երթային: Ու երբ անիկա տասուերկու տա-
 րեկան եղաւ, ամօնին սովորութեանը պէս երբ անոնք
 43 Երուսաղէմ ելան, Եւ երբ այն օրերը լմնացին ու
 նորէն ետ դարձան, Յիսուս մանուկը Երուսաղէմ
 44 մնաց. և Յովսէփ ու անոր մայրը չէին գիտեր. Հապա
 կարծելով թէ անիկա ճամբորդներուն հետ է, մէկ
 45 երէց ազգականներուն և ճանչուորներուն մէջ: Ու երբ
 չգտան, նորէն Երուսաղէմ գարձան զանիկա փնտա-
 46 լու: Ու եղաւ որ երեք օրէն ետքը տաճարին մէջ
 գտան զանիկա, որ վարդապետներուն հետ նստեր էր
 47 անոնց մօտիկ կ'ընէր ու անոնց բառք կը հարցնէր: Եւ
 ամէն անոր ակամօջ դնողները կը զարմանային անոր
 48 իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ: Ու երբ
 տեսան զանիկա, աղշած մտացին. և անոր մայրը ըստ
 անոր Որդեակ, ինչո՞ւ համար մեզի այդպէս ըրիր. ահա
 49 ինք, Եւ ըստ անոնց, Ձիտ ինչո՞ւ կը փնտառէիր:
 չէի՞ր գիտեր թէ ինձի պէտք է որ իմ Հօրս Գործը
 50 ըլլամ: Եւ անոնք չհասկցան այն խօսքը զոր իրենց
 51 զրուցեց: Եւ իջաւ անոնց հետ ու գնաց Նազաբէթ,
 և անոնց հնազանդ էր. ըստ անոր մայրը այս ամէն
 խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր:

*Կա՛մ, քործերուն մէջ

52 Եւ Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւնով ու հա-
 տակով, և Աստուծո՛ւ ու մարդոցմէ շնորհք գանեկով:

ԳԼ Գ

1 Տիրերիտս կայսրին թագաւորութեան տանը հինգե-
 րորդ տարին, Պննտացի Պիղատոսի Հրէաստանի վրայ
 կուսակալութիւն ըրած տանը, ու Հերովդէոսի Գա-
 լիլէասցոց վրայ չորրորդապետութեան լսանը, և
 անոր եղբօրը Փիլիպպոսի Իտուրացոց և Տրաքսաց-
 2 ոց երկրին վրայ չորրորդապետութեան տանը, և
 Լիւսանիայի Արիլինացոց վրայ չորրորդապետու-
 3 թեան տանը, Եւ Աննայի ու Կայիափայլի քահանա-
 յապետութեան տանը Աստուծոյ խօսքը եղաւ Չա-
 քարիայի որդւոյն Յովհաննէսի վրայ անապատին
 4 մէջ: Ու անիկա եկաւ Յորդանանու բարձր կողմերը,
 և ապաշխարութեան մկրտութիւնը կը քարոզէր մեզ
 5 քերու թողութեան համար. Ինչպէս Եսայի մարգա-
 6 րէին խօսքերուն գիրքին մէջ գրուած է՝ ըսելով, Ա-
 նապատի մէջ կանչողին ձայնը, Տէրոջը ճամբան
 7 պատրաստեցէք, անոր շաւղները շտակեցէք. Ամէն
 ձեր պիտի լեցուի, և ամէն լեւ ու ըլլար պիտի ցած-
 8 նայ, և ծուռը պիտի շտակուի, և խորտաւորտ տե-
 9 ղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան: Եւ ամէն մար-
 10 մին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ:
 11 Ու իրմէ մկրտուելու ելող ժողովուրդներուն ըստ-
 12 իժերու ճնունդներ, ս'ի իմացուց ձեզի զայլու բար-
 13 կութեանէն փախչել: Ուրեմն ապաշխարութեան ար-
 14 ժանաւոր պտուղներ բերէք, և մի սկսիք ձեր ներսի-
 15 ղին ըսել թէ Մենք մեզի հոյս՝ Արարհամը ունինք,

քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի որ Աստուած կարող է այս քա-
 9 ըրեմն Արքայամբ որդիներ համեմ: Ալ հիմա կացինք
 ծառերուն արմատին քով կը գրուի. ուստի՝ ամեն
 ծառ որ բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կըսկը
 10 կը ձգուի: Եւ ժողովուրդները կը հարցնեն իրեն ու
 11 կ'ըսեն, Ուրեմն ի՞նչ ընենք: Պատասխան ասուաւ ու
 ըսաւ անոնց, Ով որ երկու համդեր ձ անի, թող Քիչ
 չաւնեցողին տայ. և ով որ կերակուր ունի, նոյնպէս
 12 ընէ: Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու, ու ըրին
 13 անոր, Վարդապետ, մենք ի՞նչ ընենք: Ան ալ ըսաւ
 անոնց, Զեզի հրամայուածէն աւելի բան չպահան-
 14 ձէք: Զինուորներն ալ կը հարցնեն անոր ու կ'ըսեն,
 Եւ մենք ի՞նչ ընենք. ըսաւ անոնց, Մէ'կը մի հարը-
 տահարէք. և իւրա՛ւ - իւրա՛ զըպարտութիւն մի ընէք,
 ու ձեր թօշակով բաւականացէք:
 15 Երբ ժողովուրդը կը սպասէր, և ամէնը իրենց սեր-
 տերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսի համար՝ թէ
 16 ա՞ն է արդեօք Քրիստոսը, Յովհաննէս պատասխան
 տուաւ ամէնուն ու ըսաւ, Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ,
 բայց ինձմէ աւելի զօրաւորը կու գայ, որուն կօշիկնե-
 17 րուն կապերը քակելու արժանի չեմ, անիկա ձեզ
 պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով և կրակով: Որուն հե-
 ծանոցը իր ձեռքն է, և իր կայլը պիտի մաքրէ, ու
 18 կրակով պիտի այրէ: Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քա-
 ըրողէր՝ ժողովուրդը յորդարեցով:
 19 Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յանգիմանս
 ունելով իր *եղբօր կնոջ, Հերովդիայի, համար, և բա-

*Որտե՛տ, եղբօր Փիլիպպոսի

ըր չարութիւններուն համար, զորոնք Հերովդէս
 20 գործեց, Այն ամէնուն վրայ զայս ալ աւելցաւ, որ
 Յովհաննէսը բանաի մէջ գոցեց:
 21 Ու երբ մկրտուեցաւ ըսլոր ժողովուրդը, և Յիսուս
 ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր, երկինք բացուեցաւ,
 22 Եւ Սուրբ Հոգին մտրմնաւոր երեւութով՝ աղանիկ
 պէս անոր վրայ իջաւ, ու երկինքէն ձայն մը եկաւ,
 որ կ'ըսէր, Գաւնես իմ՝ սիրելի Որդիս, քեզի հաւնեցայ:
 23 Եւ ինքն Յիսուս սկսեր էր գրեթէ երեսուն տարե-
 կան ըլլալ, որ (ինչպէս կը կարծուէր) որդին էր Յովսէ-
 24 փի, որ Հեղիի, որ Մատաթի, Որ Ղւէիի, որ Մեղքիի,
 25 որ Յաննէի, որ Յովսէփի, Որ Մատաթիայի, որ Ամով-
 26 սի, որ Նաուամի, որ Եղիի, որ Նանդէի, Որ Մատաթի,
 որ Մատաթիայի, որ Սէմէիի, որ Յովսէփի, որ Յուդա-
 27 յի, Որ Յովհաննայի, որ Բեայի, որ Զօրաբարէի, որ
 28 Սաղաթիելի, որ Ներէի, Որ Մեղքիի, որ Ադգիի, որ
 29 Կովածի, որ Եղմովդադի, որ Էրի, Որ Յովսէփ, որ
 30 Եղիալարի, որ Յովրիմի, որ Մատաթի, որ Ղւէի, Որ
 Սիմօնի, որ Յուդայի, որ Յովսէփի, որ Յովսէփի, որ
 31 Եղիակիմի, Որ Մեղքիի, որ Մայնանի, որ Մատա-
 32 թայի, որ Նաթանի, որ Գաւթի, Որ Յեսէի, որ Ով-
 33 բէթի, որ Բոսսի, որ Սաղմոնի, որ Նաասանի, Որ Ա-
 մնադարի, որ Աբամի, որ Նորոնի, որ Փարէսի, որ
 34 Յուդայի, Որ Յակոբի, որ Իսահակի, որ Արքայամի,
 35 որ Թարայի, որ Նաբովի, Որ Սերուգի, որ Ռազաի,
 36 որ Փաղէկի, որ Երբի, որ Սաղայի, Որ Կայնանի, որ
 37 Արփաքադի, որ Սէմի, որ Նոյի, որ Ղամէքի, Որ Մա-
 թուսաղայի, որ Ենովքի, որ Յարեդի, որ Մաղաղիելի,
 38 որ Կայնանի, Որ Ենովքի, որ Սէթի, որ Ադամի, որ
 Աստուծոյ:

- 1 Եւ Յիսուս Հոգւով Արբով լեցուած՝ Յարգանանէ
- 2 դարձաւ, ու Հոգիէն անապատը տարուեցաւ, Եւ
- 3 քառասուն օր Սատանայէ փորձուեցաւ. ու այն օրերը
- 4 ըսն մը չկերաւ, և այն օրերու լինալէն ետև ա-
- 5 նօթեցաւ:
- 6 Ու Սատանայ ըսաւ անոր, Եթէ Աստուծոյ Որդին
- 7 ես, ըսէ այդ քարին որ հաց բլլայ: Եւ Յիսուս պա-
- 8 տասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Գրուած է թէ Ոչ
- 9 միայն հացով կ'սպրի մարդ, հասա Աստուծոյ ամէն
- 10 խօսքովը:
- 11 Եւ Սատանայ ըսածը լեւ մը հանելով զանիկա,
- 12 աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ցուցուց անոր
- 13 վայրկեանի մը մէջ: Եւ Սատանայ ըսաւ անոր, Այս
- 14 ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փոսքը քեզի պիտի
- 15 տամ, վասն զի ինձի յանձնուած է, և որո ուր ու-
- 16 ղեմ՝ կու տամ զանիկա: Ուստի եթէ դուն իմ առ-
- 17 ջևս էջա՝ երկրպագութիւն ընես, ամէնը քեզի բլլայ:
- 18 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ,
- 19 *Գրուած է թէ՛ Գու Տէր Աստուծոյդ երկրպագու-
- 20 թիւն ընես, ու միայն զանիկա պաշտես:
- 21 Եւ զանիկա տարաւ Երուսաղէմ՝ ու ասճարին աշ-
- 22 տարակին վրայ կայնեցուց, ու ըսաւ անոր, Եթէ
- 23 դուն Աստուծոյ Որդին ես, քեզ ասկէ վար ձգէ:
- 24 Վասն զի գրուած է թէ Իր հրեշտակներուն պիտի
- 25 սպասրէ քեզի համար որ քեզ պահեն. Ու ձեռքեր-
- 26 նուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ, որ չբլլայ թէ ոտքդ

*Պատմ., Ետիս գնա, Սատանայ, վասն զի գրուած

- 27 քարէ զարնես: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
- 28 ըսաւ անոր, Ըսուած է թէ՛ Գու Տէր Աստուծոյդ
- 29 չփորձես: Ու Երբ Սատանայ ամէն փորձութիւնը կա-
- 30 տարեց, տեսն մը ետ կեցաւ անիէ:
- 31 Եւ Յիսուս Հոգիէն զբութիւնովը Գալիլեա դար-
- 32 ձաւ, ու անոր համբաւը այն գաւառին ամէն կող-
- 33 մերը տարածուեցաւ: Եւ ինք անոնց ժողովարաննե-
- 34 ռուն մէջ կը սորվեցներ, ու ամէնէն կը փառաւոր-
- 35 ուէր:
- 36 Ու եկաւ Նազարէթ, ուր ինք մեծցած էր, և իր
- 37 սովորութեանը պէս շարութ՝ օրը մտաւ ժողովարանը,
- 38 ու եկաւ որ կարդայ: Եւ տուին անոր Եսայի մտրդա-
- 39 ըլէն զերբը. ու երբ գրեքը բացաւ, գտաւ այն տեղը՝
- 40 ուր գրուած էր, Տէրջը Հոգին իմ՝ վրա է. *վասն զի
- 41 զիս օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու, զիս
- 42 զրկեց կտորած սիրտ ունեցողները բժշկելու, Գերի-
- 43 ներուն ազատութիւն և կոյրերուն տեսութիւն քարո-
- 44 ղելու, հարստահարութիւն կրողները ազատ թող-
- 45 տալու, Տէրջը ընդունելի տարին քարոզելու: Եւ
- 46 զերբը գոցելով՝ տուաւ սպասաւորին ու նստաւ. և
- 47 ժողովարանը եղողներուն ամէնը աչքերնին անկած
- 48 անոր կը նայէին: Եւ սկսաւ անոնց ըսել, Այսօր այս
- 49 գրուածը կատարուեցաւ ու ձեր սկիանջները լսեցին:
- 50 Եւ ամէնը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զարմա-
- 51 նային անոր բերնէն ելած շնորհայի խօսքերուն վրայ,
- 52 ու կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին չէ՞: Եւ ըսաւ
- 53 անոնց, Իրաւ որ դուք ինձի պիտի ըսէք այս առակը,
- 54 Բժշկի, բու անձդ բժշկէ. որչափ բաներ լսեցինք որ

*Կամ, անոր համար

Կափառանայումի մէջ եղան, հոս ալ ըրէ քու քա-
 24 զաքիզ մէջ: Եւ ըսաւ, ճշմօրեա կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ
 25 Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ: Եւ
 արգարե կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ Ծառ սրբեաքինեք կոչին
 Եղիայի օրերը Եսայիէի մէջ, երբ երեք սարի ու վեց
 ամիս երկինք գոցուեցաւ, այնպէս որ մեծ սով եղաւ:
 26 Եւ ըստ երկրին մէջ: Բայց Եղիա աննոցմէ մէկու՛ն չըլլը-
 կուեցաւ, հապա միայն Սրբօրհայեաց Սարեփթա +
 27 առին մէջ սրբեաքի կնոջ մը: Եւ շատ բորտանք կա-
 յին Եսայիէի մէջ Եղիսէ մարգարէին տանը, ու
 աննոցմէ մէկը չմարուեցաւ, հապա միայն Նեեման
 28 Ասորի: Եւ ժողովարանին մէջ ամէնն ալ բարկու-
 29 թիւնով լեցուեցան՝ երբ այս Խօռեբը լսեցին: Ու
 ելան զանկիա քաղաքէն դուրս հանեցին, ու սարին
 զանկիա մինչև այն լեռանը ցցուած ծայրը, որուն
 վրայ իրենց քաղաքը շինուած էր, որպէս զի զանկիա
 30 բարձր տեղէն վար ձգեն: Բայց ինք անոնց մէջէն
 անցաւ գնաց:
 31 Եւ իջաւ Գալիլէայի Կափառանայում՝ քաղաքը, ու
 32 շարաթօ օրերը կը սորվեցնէր անոնց: Եւ կը զարմա-
 նային անոր վարդապետութեանը վրայ, վասն զի իշ-
 33 խանութիւնով էր անոր խօսքը: Եւ ժողովարանին
 մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ գեւի ոգի ունէր, ու մեծ
 34 ձայնով մը աղաղակեց՝ Ըսելով. Թող տուր, դուն
 մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նաղովրեցի. միթէ
 մեզ կորսնցնելը՞ եկար. դեռեմ՝ քեզ սով ես: Աս-
 35 տուծոյ Սուրբը: Եւ Յիսուս ստատեց անոր՝ ըսելով.
 Պագանձէ ու ել ատկէ. ու դէր զանկիա ներսի գը-
 36 ու փնտ մը չտուաւ անոր: Եւ զարմանք եկաւ ամէ-

նուն վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'ըսէին,
 Այս ի՞նչ խօսք է որ իշխանութիւնով և զօրութիւ-
 37 նով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու կ'ըսէին: Եւ
 անոր համարը տարածուեցաւ շրջակայ դաւառին
 ամէն տեղերը:
 38 Ու ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնի տունը մտաւ:
 39 Սիմոնի զօրանչն ալ ստատիկ ջերմով կը տանջուէր,
 40 ու անոր համար աղաչեցին իրեն: Եւ Յիսուս անոր
 վրայ կայնելով՝ ստատեց ջերմին, որ թողուց զանկիա.
 և շուտ մը ելաւ ու անոնց սպասաւորութիւն կ'ընէր:
 41 Եւ արեւին մարը մտած ատենը՝ ամէն անոնք որ
 ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով՝ հիւանդներ, իրեն
 բերին զանոնք. ինք ալ աննոցմէ ամէն մէկուն վրայ
 42 ձեռք դնելով՝ բժշկեց զանոնք, Գեւեր ալ կ'ըսէին
 շատերէն, կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին թէ Գուս ես
 Քրիստոս, Աստուծոյ Որդին. և ինք կը ստատէր ու
 թող չէր տար անոնց որ խօսին, վասն զի գիտէին թէ
 ինք Քրիստոսն է:
 43 Ու երբ ցորեկ եղաւ, ելաւ ու գնաց անպատ տեղ
 մը, և ժողովուրդները կը փնտռէին զանկիա. եկան
 մինչև անոր, ու կը ստիպէին զանկիա որ իրենցմէ չեր-
 44 թայ. Բայց անկիա ըսաւ անոնց, Պէտք է ինձի որ ուրիշ
 քաղաքներու ալ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը քա-
 45 ղաղմ, քանզի այս բանին համար զրկուած եմ: Ու
 Գալիլէայի ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր:

ԳԼ. Ե

1 Ու եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր լայրտիքը գիւ-
 ուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար, ինք ալ

- 2 Գեհեննտարեթի՛ն ճովակին քով կեցեր էր: Ու տեսաւ երկու նաւեր որոնք ճովակին քով կեցեր էին, և ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուռևկանները կը լուս-
- 3 յին: Ինք այն նաւերէն մեկուն մէջ մտաւ որ Սիմոնին էր, և աղաչեց անոր որ քեչ մը ցամաքէն շուրջ մէջ տանի. և նստելով նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվեցնէր:
- 4 Ու երբ խօսելէն դադարեցաւ, ըսաւ Սիմոնի, Առաջ տար նաւը դէպ ի խորունկը, և ուռևկաններնիդ ձգեցէք նախ որսալու: Եւ Սիմոն պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր, Վարդապետ, բոլոր գիշերս աշխատեցանք ու բռն մը չբռնեցինք. բայց քու խօսքիդ համար ուռևկանք ձգեմ: Ու երբ զոյս ըրին, իրստ շատ ձուկեր ժողվեցին մէջը, ու իրենց ուռևկանք կը պատրուէր: Եւ աչք կ'ընէին միւս նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերներուն՝ որ դան օգնեն իրենց, և եկան ու երկու նաւերն ալ լեցուցին, մինչև որ ընկզմելու մօտ էին: Սիմոն Պետրոս երբ տեսաւ, Յիսուսի ծունկերուն ինկաւ ու ըսաւ, Տէր, իմ քովէն մեկդի գնա, քանզի ես մեղաւոր մարդ մըն եմ: Վասն զի աղաւթի թիւնը պատեց զանիկա և անոր հետ եղող ամէնը՝ այն իրենց բռնած ձուկերուն որսին համար. Իդիսպետ ալ Չերեղէոսի որդիները, Յսիորոս և Յովհաննէս, որոնք Սիմոնի ընկերներն էին. ու Յիսուս ըսաւ Սիմոնի, Մի վախար, տակէ ետե մարդոց որսորդ պիտի բլլաս: Եւ նաւերը ցամաքը հանելով ամէն բուն թողուցին ու անոր ետեէն դացին:
- 2 2 Ու եղաւ որ երբ ինք քաղաքի մը մէջ էր, ահա մարդ մը բորտաւթիւնով լեցուն՝ երբ Յիսուսը տեսաւ, երեսի վրայ խնալով աղաչեց անոր ու ըսաւ,

- 13 Տէր, եթէ ուզես՝ կրնաս զես մաքրել: Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցնելով դարաւ անոր, ու ըսաւ, Կուզեմ, մաքրուէ. և շուտ մը բորտաւթիւնը անկէ գնաց:
- 14 Ու ինք պատուիրեց անոր որ մարդու չըսէ, հասցաւ, բայց, Գնա քեզ քահանային ցուցաւ, և Մովսէսի պատուիրածին պէս քու մաքրուելագ ընծան տուր:
- 15 Անոնց վկայութիւն բլլալու համար, Եւ անոր վրայով խօսքը տւելի կը տարածուէր ու շատ ժողովուրդներ կը ժողվուէին մտիկ ընելու, և անով իրենց
- 16 հիւանդութիւններէն բժշկուելու: Ու ինք անապատ տեղեր կը քաշուէր և աղթթ կ'ընէր:
- 17 Ու եղաւ որ որ մը ինք կը սորվեցնէր, ու փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նստած էին, որոնք Գալիլեայի ու Հրէաստանի ու Երուսաղէմի բոլոր գեղաւթադասներէն ժողովուած էին. ու Տէրջը զժրութիւնը ներկայ էր զանոնք բժշկելու: Եւ ահա քանի մը մարդիկ անգամաւրջ մարդ մը մահճեմով բերին, և հնարը կը փնտռէին թէ ինչպէս զանիկաներս խոթեն ու գնեն անոր առջև: Ու երբ բազմութիւնէն բարձր չէին գտներ՝ որ անկէ ներս խոթեն զանիկա, տանկքին վրայ ելան, և զանիկա կը վնասներուն մէջէն մահճեմով մեջտեղը Յիսուսի առջև իջեցուցին:
- 20 Եւ անիկա տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ անոր, Ով մարդ, քու մեղքերդ քեզի ներուած են: Եւ դպրները ու փարիսեցիները սկսան խորհել ու ըսել, Ով է տանիկա՝ որ հայհոյութիւններ կը խօսի. ով կրնայ մեղքերու թողութիւն տալ, բայց միայն Աստուած: Եւ Յիսուս իմանալով անոնց խորհուրդները՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Սիրտերնուդ մէջ ինչ կը խորհէր, Որքը տւելի դիւրին է, քու

մեղքերդ քեզի ներուած են՝ ըսե՞լլ, թէ Ելեր ու
 24 քալէ՛ ըսելը: Բայց որպէս զի գերանոք թէ Որդին
 մտորոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
 թողութիւն տալու, (ըստ սնդամուրջի՞ն,) Վեզի
 25 կ'ըսե՛մ: Ելեր մահի՞ճդ առ ու տունդ զնա: Ան ալ
 խոկոյն անոնց առջև ելաւ, ու վրան առաւ ինչ բանի
 վրայ որ պատկած էր, և զնոց իր առեւը, ու Աստու
 26 ծոյ փառք կու տար: Եւ ամէնը ապշած մնացին, ու
 Աստուծոյ փառք կու տային, և վախով լեցուած՝
 կ'ըսէին թէ Այսոր նորանշան բաներ տեսանք:
 27 Եւ այս բաներէն ետե ելաւ աչի, ու տեսաւ մաք
 սաւոր մը, որուն անունը Ղեւի էր. որ մաքս ընդու
 նելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր, Ետեէս եկուր:
 28 Ան ալ թողուց ամէնը և ելաւ զնոց անոր ետեէն:
 29 Ու Ղեւի անոր մեծ կոչումը մը ըրաւ իր սանը մէջ:
 և շատ բազմութիւն կար մաքսաւորներու և սերել
 30 ներու՝ որ անոնց հետ սեղան նստեր էին: Եւ անոնց
 գպիւնները ու փաբխեցնիւնը արտունջ կ'ընէին անոր
 աշակերաններուն ու կ'ըսէին, Ինչո՞ւ համար մաքսա
 ւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ'ուտէք ու կը
 31 խմէք: Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց,
 Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ, հապա հիւանդնե
 32 րուն: Ես արգարները կանչելու չեկայ, հապա մե
 ղաւորները՝ ապաշխարութեան:
 33 Անոնք ալ ըսին անոր, Ինչո՞ւ Յովհաննէսի աշա
 կերանները շատ անգամ ծով կը պահեն և աղօթք
 ներ կ'ընեն, նոյնպէս ալ փաբխեցնիւներուն առաջ
 34 Երբ և քուկիւնները կ'աւտեն ու կը խմեն: Անիկա ալ
 ըսաւ անոնց, Կրնա՞ք հարանկէն աղօցը ծով պահել
 35 տալ՝ քանի որ փեսան իրենց հետ է: Բայց օրեր պիտի

զան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, ապա այն օ
 36 րերը ծով պիտի պահեն: Առաջ մըն ալ ըսաւ անոնց,
 թէ Մէկը չձգէր նոր լավի կտոր հին հանգերծի
 վրայ. և թէ ոչ՝ այն նորը պատուածք ալ կ'ընէ, ու
 չինցածին հետ ալ չմարտնիր այն նոր լա՞նէն՝ եղած
 37 կտորը: Եւ մէկը նոր գինին հին աիկերու մէջ չգնէր.
 եթէ ոչ՝ նոր գինին *տիկերը կը պատուէ, ինք կը
 38 թափի ու աիկերը կը կորսուին: Հապա նոր գինին նոր
 աիկերու մէջ զնելու է, ու երկուքն ալ կը պահուին:
 39 Եւ մէկը հին գինին խմելէն ետե անմիջապէս նորը
 չուզէր, քանզի կ'ըսէ թէ Հինը աւելի ախորժիկ է:

ԳԼ. 2

1 Ու եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը ինք ար
 տերուն մէջէն կ'անցնէր, և իր աշակերանները քրէնի
 հասկեր փրցնելով՝ ձեռքերնուն մէջ կը շփէին ու
 2 կ'ուտէին: Ու փաբխեցնիւնէն ոմանք ըսին անոնց,
 3 Ի՞նչ կ'ընէք, զոր արժան չէ ընել շաբաթ օրը: Եւ
 Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կար
 4 և անոնք որ իրեն հետ էին, Ի՞նչպէս անիկա Աստու
 ծոյ տունը մտաւ, և առաջաւորութեան հացերը ա
 ռաւ ու կերաւ, և տուաւ անոնց ալ որ իրեն հետ
 էին. զորոնք Բարբոս՝ օրինաւոր չէ ուտել, բայց միայն
 5 քահանաներուն: Եւ ըսաւ անոնց, Որդին մարդոյ
 շաբաթին ալ տէրն է:
 6 Ու եղաւ որ սերիշ շաբաթ օր մըն ալ ինք ժողո

*ՈՒՆԵ, հին աիկերը

4 վարանը մտաւ ու կը սորվեցնէր. և Հոն մարդ մը
 7 կ'ար որուն աջ ձեռքը չարցած էր: Եւ գպրները ու
 8 փարիսեցիները անոր կը սպասէին՝ թէ շարժած օրը
 9 զաննեն անոր գէտ: Իսկ ինք գիտնալով անոնց խոր-
 10 հուրդները, ըսաւ այն մարդուն որուն ձեռքը չարցած
 11 էր, Ելիր, մէջտեղը կայմէ. ան ալ ելաւ կայմեցաւ:
 12 Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոնց. Ձեզի բա՛ն չար-
 13 ցընեմ: Ետեւ թ' օրը ինչ արժան է. բարբժք ընել թէ
 14 չարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 15 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 16 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 17 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 18 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 19 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 20 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 21 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 22 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 23 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 24 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 25 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 26 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 27 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 28 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 29 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ
 30 շարք ընել, հոգի մը սարկեցնե՞լ թէ մեռցնել: Եւ

1 չիւանդու թիւններէն բժշուելու. և պիղծ ոգիներէն
 2 նեղութիւն կրողներն ալ էլ: Եւ ու կը բժշուէին: Եւ
 3 բոլոր ժողովուրդը կ'ուզէր իրեն գպրել վասն զի
 4 զօրութիւն կ'իյլէր իրմէ ու ամէնը կը բժշկէր:
 5 Եւ ինք իր աչքերը դէպ իր աշակերտները վերցոց
 6 ու ըսաւ, Երանի՛ Յեզե՛ աղքատներուդ, վասն զի ձերն
 7 է Ատուածոյ թագաւորութիւնը: Երանի՛ Յեզե՛ որ
 8 Տիմոն անօթի էք, վասն զի պիտի կշատնաք, երանի՛.
 9 Յեզե՛ որ Տիմոն կու ըսք, վասն զի պիտի խնդաք: Երա-
 10 նի՛ է ձեզի՛ երբ մարդիկ ձեզ ատեն, ու երբ ձեզ
 11 երեսն ընկերս-բնեկտ մերժեն ու նախատեն, և ձեր
 12 վրայով գէշ անուն հանեն Որդւոյ մարդոյ պատճա-
 13 րաւ: Ուրտի եղէք դուք այն օրը ու ցնծացէք, որ
 14 ահա ձեր վարձքը շատ է երկինքը. վասն զի իրենց
 15 հայրերը այդպէս կ'ընէին մարդարէներուն: Բայց
 16 վա՛յ ձեզի հարուստներուդ, վասն զի ձեր միջաբու-
 17 թիւնը առած էք: Վա՛յ ձեզի որ կուշա էք, վասն զի
 18 պիտի անօթեանաք. վա՛յ ձեզի որ Տիմոն կը ծնծաղիք,
 19 վասն զի սուգ պիտի ընէք ու լաք: Վա՛յ ձեզի երբ
 20 *մարդիկ ձեր վրայով աղէկ խօսին, վասն զի իրենց
 21 հայրերը այդպէս կ'ընէին սուս մարդարէներուն:
 22 Բայց կ'ըսեմ՝ ձեզի որ մտիկ կ'ընէք, Սիրեցէք ձեր
 23 թշնամիները, ձեզ ատողներուն բարի ըրէք. Ձեզ
 24 անիծողները օրհնեցէք, ձեզի նեղութիւն սուտղնե-
 25 ըն ձեզ համար աղօթք ըրէք, Ան որ քու մէկ ծնօտիդ
 26 կը զարնէ, միւսն ալ մտակցուր անոր. և ան որ քու
 27 վերարկուդ քեզմէ կը հանէ, մի արգիլիւր անկէ շա-
 28 պիկդ ալ: Այն ամէնուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ աուր, ու

*Ո՛րհնէք, բոլոր մարդիկ

31 քու բաներդ առնողէն զանո՞ս մի պահանջեր: Եւ
 32 ինչպէս կ'ուզէք որ մտորդի ձեզի բնին, դուք ալ առ-
 33 նոնց այնպէս բրէք: Եւ եթէ դուք ձեզ սիրողները
 սիրէք, ի՞նչ շնորհ կ'առնենաք. վասն զի մեղաւոր-
 34 ներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողները: Եւ եթէ դուք
 ձեզի բարի ընողներուն բարի ընէք, ի՞նչ շնորհ կ'առ-
 35 նենաք. վասն զի մեղաւորներն ալ նոյն բանք կ'ընեն:
 Եւ եթէ այնպիսի մտորոց փոխ տաք՝ որոնցմէ յոյս
 ունիք առնելու, ի՞նչ շնորհ կ'առնենաք. վասն զի
 մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կուտան, որ-
 36 պէս զի նոյն չափով էա առնեն: Հապա սիրելիք
 դուք ձեր թշնամիները, ու բարի բրէք, և փոխ տուէք
 առանց փոխարէնի մը սպասելու, և ձեր վարձքը շատ
 պիտի բլլայ, ու Բորձրելոյն որդիները պիտի բլլայք.
 37 Ուրեմն զթօած եղէք, ինչպէս ձեր Հայրն ալ
 38 ըրտուծ է: Մի դատէք, ու պիտի չդատուէք. մի դա-
 տապարտէք, ու պիտի չդատապարտուիք. ներեցէք,
 39 ու ձեզի պիտի ներուի: Տուէք, ու ձեզի պիտի տրուի.
 Եզէկ չափով, կոխուած, ցնցուած, լեփլեցուն պիտի
 տրուի ձեր գոգը. քանզի այն չափովը որով դուք կը
 չափէք, ձեզի պիտի չափուի:
 40 Առսկ մըն ալ ըստ անոնց, Միթէ կոյրը կուբն
 կրնա՞յ առաջնորդութիւն ընել. չէ՞ որ երկուքն ալ
 41 փոքր պիտի իյնան: Աշուկերտը իր վարդապետէն մեծ
 չէ, բայց ամէն կատարելագէտ վարժուածը իր վար-
 դապետին պէս կ'ըլլայ:
 42 Եւ ինչո՞ւ քու եղբորդ աչքին մէջի շեղը կը տես-
 նես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր: Կամ
 ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբորդ, եղբայր, թող

տուր որ աչքիդ մէջի շեղը հանեմ: և դուն քու աչ-
 քիդ մէջի գերանը չես տեսներ. կեղծաւոր, առաջ
 քու աչքէդ գերանը հանէ, ու ետքը պարզ պիտի
 տեսնես քու, եղբորդ աչքին մէջի շեղը հանելու:
 43 Բանիկ չկայ բարի ծառ մը որ չար պտուղ բերէ, ոչ
 44 ալ չար ծառ մը որ բարի պտուղ բերէ. Վասն զի ու-
 մէն ծառ իր պտուղէն կը ճանչցուի. քանզի փուշե-
 րէն թուղ չեն քաղէր, ու մորենիէն խաղող չեն
 45 ժողվեր: Բարի մտորք իր սրտին բարի դանձէն ըս-
 րութիւն կը բղխէ, և չար մտորք իր սրտին չար դան-
 ձէն չարութիւն կը բղխէ. վասն զի իր բերանը սրտին
 աւելցուքէն կը խօսի:
 46 Եւ ինչո՞ւ զիս Տէր, Տէր, կը կոչէք, ու ըսած բա-
 47 ներս չէք կատարեր: Այն ամէնը որ ինձի կու գայ և
 իմ խօսքերս կը լսէ ու զանսք կը կատարէ, ձեզի
 48 ցուցնեմ թէ սրա՛ւ կը նմանի: Անիկա տուն շինող
 մտորու մը կը նմանի, որ փորեց ու խորանկցուց, ու
 հիմը վէմի վրայ դրու, և ջուրերուն յորհած տանը
 49 ժել, վասն զի վէմի վրայ հաստատուած էր: Բայց ան
 որ ի՛նչ քարէր կը լսէ ու չկատարեր, կը նմանի այն
 մտորուն որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ.
 որու գետը զարկու, և շուտ մը փլու, ու այն տանը
 կործանուումը մեծ էր

ԳԼ. Է

1 Ա երբ իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջնե-
 2 ըուն Խօնէլ լինցուց, մտաւ Կափառնայում: Եւ հար-
 իւրապետի մը ծառայ ծանր հրեանդուցած՝ մտա էր

3 մեռնելու, որ սիրելի էր անոր: Երբ Յիսուսի վառյով
 4 անոր որ գոյ իր ծառան սարկեցնէ: Անոնք ալ եկան
 Յիսուսի և թախանձանօք կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին
 թէ Անիկա արժանի է՝ որու այս շնորհը պիտի ընես:
 5 Վասն զի մեր ազգը կը սիրէ, ու ժողովարանը անիկա
 6 շինեց մեզի: Եւ Յիսուս անոնց հետ գնաց. երբ առ-
 նէն շատ հեռու չէր, հաբււրապետը զրկեց անոր քանի
 7 իջարեկամներ, ու բաւ անոր, Տէր, մի յազնէր,
 վասն զի ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս ասկ
 8 մտնես. Անոր համար ես ինքզինքս ալ արժանի չսե-
 9 պիցի քեզի գալու. հապա խօքքով գրուցէ, և իմ
 10 ծառաւ պիտի բժշկուի: Վասն զի ես ալ իշխանու-
 11 թեան ասկ գրուած մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանէս
 12 ասկ զինուորներ ունիմ: և ասոր կ'ըսեմ, Գնա, ու
 13 կ'երթայ. և միւսին՝ թէ Եկուր, ու կու գայ. և ծա-
 14 ռայիս՝ թէ Այս բանը բրէ, ու կ'ընէ: Յիսուս այս
 15 բաները լսելով՝ զարմացաւ անոր վրայ. և իր ետեւէն
 16 դացող ժողովուրդին դարձաւ ու բաւ, Ձեզի կ'ըսեմ,
 17 որ Խորայելի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգտայ:
 18 Ու պատգամուորները նորէն ասուն դարձան, և հի-
 19 ւանդ ծառան աւաղջացած դասն:
 20 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը քաղաք մը կ'երթար,
 21 որուն անունը Նային էր, և անոր հետ կ'երթային իր
 22 աշակերտներէն շատերը ու մեծ բազմութիւն: Ու
 23 երբ քաղաքին դրանը մտնեցաւ, ահա մեռել մը
 24 գուրս կը հանէին, իր մօրը մէկ հաստի աղան. և ա-
 25 անիկա որբեւորի էր, ու քաղաքին շատ ժողովուրդը
 26 անոր հետ էր: Եւ Տէրը զանիկա տեսնելով՝ խղճաց
 27 անոր վրայ, ու բաւ անոր, Մի լար: Եւ մօտեւորով

28 դադաղին դպաւ, ու ամոնողներ կանգ առին. և բաւ,
 29 Ով պատանի քեզի կ'ըսեմ, Ելիւ: Ու մեռելը ելաւ
 30 նստաւ, ու սկսաւ խօսիլ. ու առաւ զանիկա իր մօրը:
 31 Եւ ասէն ալ վախով ըսնուեցան, ու զԱստուած
 32 կը փառաւորէին՝ ըսելով թէ Մեծ մարգարէ մը ելեր
 33 է մեր մէջ. և թէ Աստուած իր ժողովուրդին այցե-
 34 լութիւն ըրաւ: Եւ այս ձոյնը անոր վրայով բոլոր
 35 Հրեաստան ելաւ, ու բոլոր շրջակայ տեղերը:
 36 Եւ Յովհաննէսի պատմեցին իր աշակերտները այս
 37 ամէն բաներուն վրայով: Յովհաննէս ալ իր աշա-
 38 կերտներուն երկուքը իրեն կանչեց, և գնանա՛ք Յիսուսի
 39 զրկեց՝ ըսելով, Գուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշ
 40 մը սպասեմք: Եւ այն մարդիկը եկան անոր ու ըրին,
 41 Յովհաննէս մկրտիչը մեզ զրկեց քեզի, ու կ'ըսէ,
 42 Գուն ա՞ն ես որ գալու էիր, թէ ուրիշ մը սպասեմք:
 43 Եւ նոյն ժաման շատերը բժշկեց իրենց՝ հիւանդու-
 44 թիւններէն ու հարուածներէն և չար սղիններէն, ու
 45 շատ կոյրերու տեսութիւն շնորհեց: Եւ Յիսուս պա-
 46 տասխան ասլով՝ անոնց բաւ, Գացէք Յովհաննէսի
 47 պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու լսեցէք. որ կոյրերը կը
 48 տեսնեն, կաղերը կը բալեն, բորոտները կը մաքրուին,
 49 խաւերը կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն,
 50 աղքատներուն ուժեատարան կը բարոզուի: Եւ երանի՛
 51 անոր որ իմ վրայովս չգալթա՛կղեր:
 52 Ու երբ Յովհաննէսի զրկած մարդիկը գացին, Յի-
 53 սուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Յովհաննէսի հա-
 54 մար, ի՞նչ տեսնելու ելաք անապատին մէջ. եղ՞ջ
 55 մը ի՞նչ հոլէն շարժուած: Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք.
 56 փափուկ հանդերձներ հագած մարդ մը. ու հա ա-
 57 նոնք որ փառաւոր հազուատներով ու փափկութեան

26՞ մէջ են, թագաւորակոն պալատներն են: Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք. մարգարէ՞. այո, կ'ըսեմ՝ ձեզի, մարգարէէ մըն ալ աւելի: Վասն զի ասիկա է՝ որու համար դրուած է, Ահա ես կ'ով դեսպանս կը դրկեմ՝ քու երեսիդ առջևէն, ու քու ճամբադ պիտի պտորաստէ քու առջևէդ: Քամոյն կ'ըսեմ՝ ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջ Յովհաննէս մկրտիչէն մեծ մարգարէ չկայ. սակայն Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ամենէն պղտիկը անկէ մեծ է:

29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքաւորները երբ լսեցին, արգարացուցին զԱստուած, որ Յովհաննէսի մկրտութիւնովը մկրտուեցան: Բայց փարիսեցիները և օրինակահանները իրենց անձին դեմ Աստուծոյ խորհուրդը անարգեցին, և անկէ չմկրտուեցան:

31 *Ուստի որով նմանցնեմ այս ազգին մարգիկը, և որով կը նմանին: Կը նմանին առջ, որոնք շահաները նստելով՝ իրարու կը կանչեն ու կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք ձեզի, ու չխաղացիք, ողբ կարգացինք ձեզի, ու չլացիք: Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ոչ հաց կ'ուտէր և ոչ զինի կը խմէր, ու կ'ըսէր, Գեկայ անոր ներսիդին: Որդին մարդայ եկաւ, կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսէր, Ահա ուսող և արբեցող մարդ մը, մաքաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ: Եւ իմաստութիւնը արգարացաւ իր բոլոր որդիներէն:

36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր որ իրեն հետ հաց ուտէ. ան ալ փարիսեցիին առևը մտաւ ու սենտաւ նստաւ: Եւ ահա քաղաքին մէջ մեղաւոր կ'ին մը կար. երբ իմացաւ թէ անիկա փարիսեցիին առևը

*Ո՞ւտ, Եւ Տէրը բաւ, Ուստի

սեղան նստեր է, շեշ մը անուշահոտ իւղ բերաւ. 38 Ու ետևի կողմէն անոր սաքերուն քով կեցեր՝ կուլար, և արցունքովը սկսաւ անոր սոքերը թրջել, ու իր դիտուն մաղբրովը կը սրբէր, և կը համբուրէր ա: 39 նոր սոքերը, ու իւղով կ'օծէր: Ու երբ տեսաւ փարիսեցին, որ զանկիա հրաւիրէր էր, կ'ըսէր իր միտքին մէջ, Ասիկա եթէ մարգարէ ըլլար, պիտի դիտնար թէ ո՞վ և ի՞նչպէս կ'ին իրեն դպչողը, վասն զի մե: 40 ղաւոր է: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու բաւաւ անոր, Սիմոն, քեզի բան մը ունիմ՝ բերլու. ան ալ 41 բաւ, Ըսէ, վարդապետ. և ըսաւ, Փոխ տուող մը երկու պարտական ունէր, մէկը հինգ հարիւր դա: 42 հէկան պարտք ունէր, ու միւսը յիսուն: Եւ որովհետեւ հաստուցանելու խորհուրդէն չսուսէին, երկուքին ալ շնորհեց. հիմա զրուցէ, Անոնցմէ ո՞րը աւելի 43 պիտի սիրէ զանիկա: Պատասխան տուաւ Սիմոն ու բաւ, Ինձի այսպէս կ'երեւնայ, թէ որով որ շատ 44 շնորհեց. ան ալ բաւ անոր, Ուղիղ դատեցիր: Ու դառնալով դէպ ի այն կ'ինը՝ բաւ Սիմոնի, Կը տեսնե՞ր այս կ'ինը. ես քու առևը մտայ, դուն սոքերուս 45 ջուր չտուիր, բայց ասիկա էր արցունքովը սոքերս թրջեց, և իր՝ մաղբրովը սրբեց: Գուցէ ինձի համբոյր մը չտուիր, բայց ասիկա հոս մտնելս ի վեր սոքերս 46 համբուրելէն չդադարեցաւ: Գուցէ իմ գլուխ ձեթով չօծեցիր, բայց ասիկա իմ սոքերս անուշահոտ 47 իւղով օծեց: Ասոր համար կ'ըսեմ՝ քեզի, Ներուած են ստոր շատ մեղքերը, վասն զի շատ սիրեց. բայց 48 որու որ քիչ կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ. Ու

*Ո՞ւտ, դիտուն մաղբրովը

- 49 ըստ անոր, Քու մեղքերդ ներուած են: Եւ անոր հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջ ըսել, Ո՞վ է ասիկա որ մեղքերու թողութիւն ալ կու տայ:
- 50 Եւ ինք ըստ կնոջը, Քու հաւատքդ քեզ *փրկեց, դնա խաղաղութեամբ:

ԳԼ. Ը

- 1 Աւ եղաւ որ անկէ ետեւ ա՛լ ինք քաղաքէ քաղաք ու դեղէ դեղ պտըտելով կը քարոզէր, և Աստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր, ու ասուերկու-
- 2 քը իրեն հետ էր. Նստե քանի մը կիներ՝ որոնք չար սղեւներէ ու հիւանդութիւններէ բժշկուեր էին. Մարիամ որ Մագդաղեանացի կ'ըսուէր, ուրիշ եօթը դև ելեր
- 3 էր, Եւ Յովհաննա, Հերովդեսի տանը վերակացուին Քուզայի կինը, ու Շուշանն և շատ ուրիշներ, որոնք իրենց ստացուածքովը ՚անոր ծառայութիւն կ'ընէին:
- 4 Ու երբ մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ և շատ քա-
- 5 ղաքներէ իրեն եկան, աւակալով մը ըստ անոյ, Սերմ ջանող մը ելլաւ իր սերմը ցանելու. ու ցանած ատենը մէկ քանին ճամբուն քով ինկաւ և սոսի սոսի կոթուեցաւ, ու երկինքի թռչունները կերան զանիկաւ
- 6 Եւ ուրիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին
- 7 պէս չորցաւ, հոգն հիւթ չունենալուն համար: Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետ
- 8 բուսներով, խեղդեցին զանիկաւ: Եւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ ինկաւ, ու բուսներով՝ հարբերապատիկ պտուղ

*Կա՛մ, բժշկեց
 †Ո՛րան, անոնց

- ատուաւ: Երբ այս բաները կը զրուցէր, կ'աղաղակէր Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ:
- 9 Եւ իր աշակերտները կը հարցնէին իրեն՝ ըսելով
- 10 թէ, Խո՞չ պիտի ըլլայ այն առակը: Ան ալ ըսաւ, Չեղի նորուած է զիսնալ Աստուծոյ թագաւորու-
- թեան խորհուրդները, բայց ուրիշներուն առակնե-
- րով կը Խօսի՛. որպէս զի տեսներով՝ չտեսնեն, և լսե-
- րով՝ չիմանան:
- 11 Արդ առակը այս է. Աերմը Աստուծոյ խօսքն է:
- 12 Ու ճամբուն քովիները անոնք են՝ որ կը լսեն, ու ետքը Ստատնայ կու դայ, անոնց սրտէն կը հանե խօսքը, որպէս զի չըլլայ թէ հաւատան ու փրկուին:
- 13 Եւ ապառաժին վրայիները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն, ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը, բայց արմատ չունին. ատեն մը կը հաւատան, ու փորձութեան
- 14 ժամանակ կը հեռանան: Եւ փուշերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն, բայց հոգեւորով ու հարստու-
- թիւնով և այս կեանքին ցանկութիւններովը զբա-
- 15 ղած ըլլալով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ'ըլլան: Եւ աղէկ հողի մէջ ցանուած անոնք են՝ որ բարի և յօ-
- ժար սրտով լսելով խօսքը կ'ընդունին և համբերու-
- թիւնով պտուղ կ'ուտան:
- 16 Չկայ մէկը որ ճրագ վառէ ու ամանի մը տակ կամ մահիճին ներքե դնէ, հապա աշտանակի վրայ կը
- 17 դնէ, որպէս զի ներս մտնողները լոյս տեսնեն: Ատան զի չկայ ծածուկ բան մը որ պիտի չյայտնուի, ոչ ալ զաղտուկ բան մը որ պիտի չգիտցուի ու երևան չըլլէ:
- 18 Ուստի նայեցէք թէ ի՛նչպէս կը լսէք. քանզի ո՞վ որ ունի՝ անոր պիտի տրուի, և ո՞վ որ չունի՝ այն ալ զոր ինք կը կարծէ թէ ունի, անկէ պիտի առնուի:

19 Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան, ու բազ-
 20 մաւթ ենէն չէին կրնար անոր քով երթալ: Եւ անոր
 խմացուցին՝ բսելով, Գու մայրդ ու եղբայրներդ դուր-
 21 սը կայներ են, ու քեզ տեսնել կ'ուզեն: Եւ անիկա
 պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց, Խմ մայրս ու իմ՝
 եղբայրներս ասոնք են, որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն
 ու զանիկա կը կատարեն:

22 Ու եղաւ որ օր մը նաւը մտաւ ինք և իր աշակերտ-
 ներն ալ, ու ըսաւ անոնց, Ծովակին միւս կողմը անց-
 23 նինք. և ճամբայ ելան: Ու երբ նաւալ կ'երթային,
 ինք քնացաւ. ու հովի փոթօրիկ մը իջաւ ծովակին
 վրայ, և նաւը կը լեցուէր, ու իրենք վտանգի մէջ
 24 էին: Մօտեցան, արթնցուցին զանիկա ու ըսին, Վար-
 դապեա, վարդապետ, ահա կը կորսուինք. ան ալ
 ելաւ սաստեց հովին ու ջուրերուն խառնութեանը, և
 25 հանդարտեցաւ, ու խաղաղութիւն եղաւ: Եւ ըսաւ
 անոնց, Ո՞ր է ձեր հաւատքը. և անոնք վախի մէջ
 ինկած՝ զարմացան, ու իրարու կ'ըսէին, Արդեօք ո՞վ
 է ասիկա՝ որ հովերուն ու ջուրին ալ հրաման կու
 տայ, և կը հնազանդին ատոր:

26 Ու նաւելով իջան Գաղարացոց երկիրը, որ Գա-
 27 լիւսայի դիմացի կողմն է: Եւ ինք ցամաքը ելլելուն
 պէս՝ այն քաղաքէն մարդ մը ելաւ դիմացը, որուն
 ներսը շատ ստանէ ի վեր դեւեր կային. ու անիկա
 հանդերձ չէր հազներ, ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր,
 28 հապա դերեղմաններու մէջ: Եւ Յիսուսը տեսնելով՝
 աղաղակեց ու ինկաւ անոր առջև, ու բարձր ձայ-
 նով ըսաւ, Գուն ինձի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս,

*ՈՒՍԻՒՄ, Գերգեսացոց

Որդի Աստուծոյ Բարձրելոյ. կ'աղաչեմ՝ քեզի, զիս մի
 29 տանջեր: (Վասն զի հրամայեց պիղծ ոգիին որ այն
 մարդէն ելլէ. որովհետեւ շատ տան էր որ զանիկա
 յափշտակեր էր, և անիկա շղթաներով ու ստանակա-
 պերով կապուած կը պահուէր, բայց կապերը կը
 30 կտարտէր ու դեւն անապատը կը բշուէր)՝ Հարցուց
 անոր Յիսուս ու ըսաւ, Անունդ ի՞նչ է. ան ալ ըսաւ,
 Լէզէն. վասն զի շատ դեւեր մտեր էին անոր ներսի-
 31 դին: Եւ կ'աղաչէին անոր որ անդունդը երթալու
 32 հրաման չընէ իրենց: Եւ այն տեղ շատ խոզերու
 երամակ մը կար, որոնք լեռը կ'արածուէին, ու աղա-
 չեցին անոր որ իրենց հրաման տայ անոնց մէջ մտնե-
 33 լաւ. և հրաման տուաւ անոնց: Ու դեւերը մարդէն
 ելլելով խոզերուն մէջ մտան ու երամակը դասալէծ
 34 տեղէն ծովակը վաղեց ու խեղդուեցաւ: Եւ խոզա-
 րածները այս եղան բռնը տեսնելով փոխան, ու
 35 պատմեցին քաղաքը ու աղարակները: Եւ Բարդի
 ելան եղած բանը տեսնելու, ու եկան Յիսուսի, և
 դտան այն մարդը՝ ուրիշ դեւեր ելեր էին, հազուած
 ու խէրքը վրան Յիսուսի սրբերուն քով նստած, ու
 36 վախցան: Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց
 37 թէ ի՞նչպէս դեւահարը ազատեցաւ: Եւ Գաղարաց-
 ւոց շրջակայ տեղերը գտնուող բոլոր բաղնաթիւնը
 կ'աղաչէր անոր, որ իրենցմէ երթայ, վասն զի մեծ
 վախով բռնուած էին. ան ալ նաւը մտնելով ետ դար-
 38 ձաւ: Եւ այն մարդը՝ ուրիշ դեւեր ելեր էին, կ'աղա-
 չէր անոր որ հետը ըլլայ. բայց Յիսուս արձակեց զա-
 39 նիկա ու ըսաւ, Գարձիր. բու տունդ, ու պատմէ ինչ
 որ Աստուած քեզի ըրաւ. ան ալ գնաց, ու բոլոր
 քաղաքին մէջ քարոզեց ինչ որ Յիսուս իրեն ըրաւ:

40 Ու երբ Յիսուս ետ դարձաւ, ժողովուրդը զաննիկա
 41 ընդուռնեց, վասն զի ամէնը անոր կը սպասէին: Եւ
 տհա Յայրոս անուռնով մտրդ մը եկաւ, ու ինք ժո-
 42 ղովարանին իշխանն էր. և Յիսուսի ստքը իշխալով
 43 կ'աղաչէր անոր որ իր տունը մտնէ: Վասն զի մէկ
 հասիկ աղջիկ մը ունէր, գրեթէ տասուերկու տարե-
 44 կան, որ մեռնելու մօտ էր. ու երբ անիկա կ'երթար,
 բաղմուծիւնը կը նեղէր զանիկա:
 45 Եւ կին մը, որ տասուերկու տարիէ ի վեր արիւնհի
 տեւատեաութեան մէջ էր, ու իր բոլոր ունեցածը
 բժիշկներուն ծախք ըրած էր, և իրեն ոչ մէկէն բժշ-
 46 կուելու ճար մը եղած էր, Եսեէն մօտենալով՝ անոր
 հանդերձին քղանցքին դպաւ, և խիղճն իր արիւնին
 47 հոսումը դադարեցաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ, Ո՞վ էր ան
 որ ինձի դպաւ. երբ ամէնը կ'ուրանային, ըսաւ Պե-
 48 րոս ու անոր հետ եղողները, Վարդապետ, բաղմու-
 թիւնը քեզ կը հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ Ո՞վ
 49 ինձի դպաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ, Մէկը ինձի դպաւ,
 50 քանզի իմացայ որ ինձմէ զօրութիւն մը ելաւ: Երբ
 տեսաւ կինը որ քանի շաբաթ չպահուցաւ, գորտալով
 եկաւ ու անոր առջև ինկաւ, և բոլոր ժողովուրդին
 առջև անոր պատմեց թէ ի՞նչ բանի համար անոր
 դպիր էր, և թէ ի՞նչպէս ինք խիղճն բժշկուեցաւ:
 51 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Քաջալերուէ, աղջիկ, քու
 հաւատարգ քեզ բժշկեց, գնա խաղաղութեամբ:
 52 Երբ ինք գեռ կը խօսէր, ժողովուրդապետին տունէն
 մէկը եկաւ ու ըսաւ անոր, Աղջիկդ մեռաւ, ու վար-
 53 դապեալ մի յողմեցնէր: Բայց Յիսուս երբ լսեց,
 պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ, Մի վախ՛նար,
 54 միայն հաւատար, ու պիտի ապրի: Եւ երբ տունը

մտաւ, ուրիշ մէ՛կը թող չտուաւ որ մտնէ, բայց
 միայն Պետրոսը ու Յովնանքը և Յովհաննէսը ու աղ-
 52 ջրկան հայրը ու մայրը: Ամէնն ալ կու լային ու կ'ող-
 լային անոր վրայ. և ինք ըսաւ, Մի լաք, անիկա մե-
 53 ռած չէ, հասար կը քաննայ: Եւ անոր ծաղը կ'ընէին
 54 զանիկա, քանզի գիտէին թէ մեռաւ: Ու ինք ամէնն
 ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր ձեռքէն ու կանչեց՝
 55 լսելով, Աղջիկ, ելի՛ր: Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու
 խիղճն ստք ելաւ. և Յիսուս հրաման ըրաւ որ ուտելիք
 56 սան անոր: Ու անոր ծնողքը ապշած մնացին. և ինք
 անոնց պատուիրեց որ եղած բանը մտրդու՛մ չըրուցնու

ԳԼ. Թ

1 Եւ իր տասուերկու *աշակերտները մէկտեղ իրեն
 կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխանութիւն տուաւ
 2 բոլոր դեերուն վրայ և տխտիր բժշկելու: Եւ զու-
 3 նոնք զրկեց որ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը քարո-
 4 զեն ու հիւանդները բժշկեն: Եւ ըսաւ անոնց, Ճամ-
 5 բու համար բան չտանէք, ոչ գաւազան և ոչ պարի,
 6 ոչ հաց և ոչ ստակ, ոչ ալ կրկին հանդերձ ունե-
 7 ելէք: Եւ ո՛ր տուն որ մտնէք, հոն մնացէք ու անկե-
 8 կէք: Ու անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, երբ այն քա-
 9 ղաքէն կ'ելլէք, ձեր ստքերուն փոշին անգամ թօթ-
 10 վեցէք՝ իրենց դէմ՝ վիպարութիւն ըլլալու համար: Եւ
 11 անոնք ելան ու գեղէ գեղ կը պարտէին, և ամեն
 տեղ աւետարանը կը քարոզէին ու բժշկութիւն
 կ'ընէին:

*Ո՛րան, տուարեալները

- 7 Եւ Հերովդէս չորրորդայեալոր անոր ըստը գործերը լսելով տարակուսանքի մէջ էր. որովհետեւ ոմանք
- 8 ըսած էին թէ Յովհաննէս յարութիւն առաւ մեռելը ներէն, և ոմանք՝ թէ Եղիս յայտնուեցաւ, և ուրիշներէն ալ թէ Առաջուան մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ: Եւ Հերովդէս ըսաւ, Յովհաննէսը ես գիտատեցի, հապա ասիկա ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն վրայով այսպիսի բաներ կը լսեմ: ու կ'սուզէր որ սեսոնէ զանիկա:
- 10 Եւ առաքեալները դարձան ու պատմեցին անոր ինչ որ ըրին. և առաւ զանոնք, առանձին անապատ տեղ մը քաջուեցաւ քողարքի մը քով որուն անունը
- 11 Բեթսայիդա էր: Եւ ժողովուրդները երբ խմացան՝ անոր ետեւէն գացին, ու զանոնք ընդունելով կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագաւորութեանը վրայով. և որոնք որ ըժշկութեան կարօտ էին՝ կը ըժշկէր:
- 12 Ու երբ օրը սկսաւ իրիկուան մօտենալ,՝ աստուերկուքը եկան ու ըսին անոր, Արձաիէ ժողովուրդները, որպէս զի շրջակայ գեղերը ու ագարակները երթան իջևանին ու կերակուր գտնեն, վասն զի հոս անապատ
- 13 տեղ մըն ենք: Ըսաւ անոնց, Գուք տուէք ոտանց ու տելիք. անոնք ալ ըսին, Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, եթէ չերթանք այդ ըստը ժողովուրդին համար կերակուր չգտնիր: Ու
- 14 (Քանզի հինգ հազարի չափ այդ մարդիկ կային:) Ու ըսաւ իր աշակերտներուն, Ատոնք դաս դաս, յիսուն յիսուն, նստեցուցէք: Եւ այնպէս ըրին ու ամէնն ալ
- 15 նստեցուցին: Եւ այն հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առնելով ու դէպ ի երկինք նայելով՝ օրհնեց զանոնք ու կարեց, և կու տար աշակերտներուն, որպէս զի

- 17 ժողովուրդին առջև դնեն: Եւ կերան ու կշտացան ամէնն ալ, ու աւելցած կտորուանքները աստուերկու կողով վերցուցին:
- 18 Ու եղաւ որ երբ ինք առանձին աղօթք կ'ընէր, աշակերտներն ալ իրեն հետ էին, և հարցուց անոնց՝ ըսելով, ժողովուրդները ինձի համար ո՞վ կ'ըսեն
- 19 թէ եմ: Անոնք ալ պատասխան տալով ըսին, Ո՛րքո՞ք Յովհաննէս մկրտիչը, և ուրիշներ՝ Եղիս, ուրիշներ ալ թէ Առաջուան մարգարէներէն մէկը յարութիւն
- 20 առեր է: Եւ ինք ըսաւ անոնց, Հոպա դուք Ուե՛ս համար ո՞վ կ'ըսէք թէ եմ: պատասխան տուաւ թե՛ս
- 21 ըսո ու ըսաւ, Աստուծոյ Քրիստոսը: Եւ ինք աստիկ պատուիրեց անոնց որ այս բանը մարդու՛ չզրուցեն:
- 22 Ու ըսաւ թէ Պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, և ծեբերէն ու քահանայապետներէն և դպիրներէն մերժուի ու սպաննուի, ու երբորդ օրը
- 23 յարութիւն առնէ: Եւ ամենուն կ'ըսէր, Եթէ մէկը կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ, թող իր անձը ուրանայ, և
- 24 ամէն օր իր խաչը վերցնէ, ու իմ ետեւէս գայ: Վասն զի ով որ կ'ուզէ իր անձը ազրեցնել, պիտի կորանցնէ զանիկա. և ով որ ինձի համար իր անձը կորսնցնէ,
- 25 պիտի ապրեցնէ զանիկա: Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ եթէ ըստը աշխարհը վատակի, և իր անձը կոր
- 26 որնցնէ կամ քնստ ընէ: Վասն զի ով որ զիս և իմ խօսքերս դա՛նելը ամօթ սեպէ, Որդին մարդոյ ալ զանիկա դա՛նելը ամօթ պիտի սեպէ՝ երբ դոյ իր
- 27 ու Հօրը և սուրբ հիշատակներուն փառքովը Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ Հոս կայնողներէն մէկ քանիները կան որոնք մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը:

28 Ու եղաւ որ այս խօսքերէն զբերթէ ութ օր ետքը՝
 Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը առնելով, լեռք
 29 ելաւ աղօթք ընելու։ Ու երբ ինք աղօթք կ'ընէր, իր
 երեսին տեսքը ուրիշ կերպ մը եղաւ, ու իր հագուստը
 30 ճերմակ ու փայլուն եղաւ։ Եւ ահա երկու մարդիկ
 իրեն հետ կը խօսէին, որոնք Մովսէս ու Եղիա էին,
 31 Փառքով երեւցած, և անոր այ՝ կենդանի ելլելուն
 վրայով կը խօսէին, որ Երուսաղէմ մէջ պիտի կա-
 32 տարուէր։ Բայց Պետրոս և անոր հետ եղողները քու-
 նով ծանրացած էին, ու երբ արթնցան, տեսան անոր
 փառքը և այն երկու մարդիկը որոնք անոր քով կե-
 33 ցեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուեցան անոր
 քովէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսի. Վարդապետ, աղէկ
 է որ հոս կենանք, ու երեք խրճիթ շինենք. մէկը
 քեզի և մէկը Մովսէսի՝ ու մէկը Եղիայի, վասն զի
 34 չէր գիտեր ինչ կը խօսէր։ Եւ քանի որ անիկա այս
 բաները կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց վրայ հո-
 վանի եղաւ, և ամպին տակ մտած առեւնին վախ-
 35 ցան։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսելով. Աստիկա է
 36 իմ սիրելի Որդիս, ատոր մտիկ ըրէք։ Եւ երբ այն
 ձայնը եղաւ, Յիսուս մինակ դանուեցաւ։ Ու իրենք
 լուռ կեցան, և իրենց տեսածներէն այն օրերը մտր-
 դո՛ւ բան մը չպատմեցին։

37 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը, երբ անոնք լեռնէն վար
 38 իջան, շատ ժողովուրդ անոր դէմը ելաւ։ Եւ ահա
 ժողովուրդին մէջէն մարդ մը ազաղակեց ու ըսաւ.
 Վարդապետ, կ'աղաչեմ քեզի, նայէ իմ որդիս,
 39 քանզի իմ մէկ հոտիկս է։ Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ
 զանիկա. ան ալ յանկարծ կը կանչուըւտէ, և զա-
 նիկա ցնցելով կը փրփրեցնէ, ու հազիւ կը զատուէ

40 անկէ՛ ջարդուըւրդ ընելով զանիկա. Եւ քու աշա-
 կերաներուդ աղաչեցի որ հանեն զանիկա. ու չկրցան։

41 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Ով անհաւատ
 և խտտրեալ աղբ, մինչև ե՛րբ ձեզի հետ պիտի ըլ-
 42 լամ ու ձեզի համբերեմ՞. հոս ըբք քու որդիդ։ Ու
 երբ գեռ կը մտանար, գեռը զանիկա գետինը զար-
 43 կաւ ու սաստիկ ցնցեց։ Իսկ Յիսուս սաստեց պիղծ
 աղին, և բժշկեց ազան ու զանիկա իր հօրը տուաւ։

44 Եւ ամէնը կը զարմանային Աստուծոյ մեծամեծ գոր-
 ծերուն վրայ։

Ու քանի որ ամէնը կը զարմանային Յիսուսի ըրած
 բոլոր գործերուն վրայ, անիկա ըսաւ իր աշակերտ-
 ներուն, Դուք այս խօսքերը ականջներնիդ գրէք, վասն
 զի Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը։

45 Բայց անոնք չէին իմանար այն խօսքը, և անոնցմէ
 ծածկուած էր որպէս զի չհասկնան, ու կը վախնային
 այն խօսքին համար իրեն հարցնելու։

46 Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ արդեօք
 47 իրենց մէջ մ'ով է մեծ։ Իսկ Յիսուս անոնց սրտին
 խորհուրդը իմանալով՝ աղջայ մը տուաւ ու զանիկա
 48 իր քով կոչեցաւ, Եւ ըսաւ անոնց, Ով որ այս
 ազան իմ՝ անուամով կ'ընդուռնի՞ զիս կ'ընդուռնի. և ան
 որ զիս կ'ընդուռնի՞ անիկա զիս զրկողը կ'ընդուռնի՞
 վասն զի ան որ ձեր ամէնուն մէջ պղտիկ է, անիկա
 մեծ պիտի ըլլայ։

49 Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ, Վար-
 դապետ, մէկը տեսնք որ քու անուամով գեւեր կը
 հանէր և զանիկա արգիլեցինք, վասն զի մեզի հետ

50 չպարտիր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Մի արդիւնքք,
քանի զի ան որ *մեղի հակառակ չէ, մեր՝ կաշմէն է:
51 Ու եղաւ որ երբ իր աշխարհէ՞ վերանալու օրերը
կը կատարուէին, ինք ալ †հաստատ օրոշեց՝ Երու-
52 սաղէմ՝ երթալ: Եւ իր երեսին առջեւն պատգա-
մաւորներ զրկեց. և երբ գացին, Սամարացոց մէկ
53 մը ընենս Եւ չընդունեցին զանիկա, վասն զի անոր
երեսը գէպ ի Երուսաղէմ երթալու չեքէնք էր:
54 Երբ իր աշակերտները, Յակորոս ու Յովհաննէս, աե-
սան, ըսին, Տէր, կ'ուզե՞ս որ ըսենք, ու երկինքէն
կրակ իջնէ և սասկեցնէ զանոնք, ինչպէս Եղիա ալ
55 ըրաւ: Եւ դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով:
56 Ձեք զիտեր թէ ի՞նչ հազիբ րբէ էք գուր: †Վասն զի
Որդին մարդոց չեկաւ մարդոց հոգիները կորսնցնե-
լու, հապա փրկելու.՝ և ուրիշ գեղ մը գացին:
57 Ու երբ անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ
58 անոր, Տէր, քու ետեւէդ գամ՝ ուր որ երթաս Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր, Աղուէսները որջեր ունին, ու եր-
կինքի թաչունները՝ բոյներ, բայց Որդին մարդոց
րբէ մը չունին, ուր եր գուրք գնէ:
59 Ուրիշի մըն ալ ըսաւ, Եկուր իմ՝ ետեւս. ան ալ
ըսաւ, Տէր, ինծի հրաման տուր որ առաջ երթամ՝
60 իմ հայրս թաղեմ Յիսուս ըսաւ անոր, Թող տուր
մեռելներուն որ թաղին իրենց մեռելները, բայց դուն
գնա Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոյչէ:

*Ո՛հնէ, ձեղի հակառակ չէ, ձեք
†Յուս. երեսը հաստատեց
‡Ո՛հնէ, չունին

61 Ուրիշ մըն ալ ըսաւ, Տէր, ես քու ետեւէդ պիտի գամ,
բոյց ինծի հրաման տուր որ առաջ իմ տանն մէջ եղող-
62 ներուն հրամարկան սղջոյն տամ: Յիսուս ըսաւ անոր,
Ոչ մէկը որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին կը
նայի, Աստուծոյ թագաւորութեանը յարմար է:

ԳԼ. Ժ

1 **Ս**ուս ըսներէն ետե Տէրը ուրիշ եթմանատուն ալ
որոշեց, և զանոնք իր առջեւն երկու երկու զրկեց
բոլոր քաղաքները ու տեղերը՝ ուր ինք պիտի երթար:
2 Եւ կ'ըսէր անոնց, Հունձքը շատ է, ու մշակները
քիչ: ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք որ մշակներ
3 հանէ իր հունձքին: Գացէք. ահա ես ձեզ կը զրկեմ
4 իբրև դառներ գայլերու մէջ: Ձեզի հեա քսակ մի
առնէք, ոչ ալ պարկ, և ոչ կոշիկներ, ու ճամբան
5 մարդո՛ւ ըրարև մի տաք: Եւ ս'ը տուն որ մտնէք՝ ա-
6 ռաջ ըսէք, *Բարև այս տանը: Ու եթէ հոն †բարեի
արժանաւոր մարդ՝ կայ, ձեր բարեք պիտի դառնայ: Եւ
7 անոր վրայ, ապա թէ ոչ՝ ձեզի պիտի դառնայ: Եւ
այն տանը մէջ մտցէք, ու անոնցմէ կերէք ու խմե-
ցէք, վասն զի մշակը իր վարձքին արժանի է. տունէ
8 տուն մի փոխուիք: Եւ ս'ը քաղաք որ մտնէք ու ձեզ
9 ընդունին, ինչ որ ձեր առջև դրուի՝ կերէք: Ու
ըժշկեցէք անոր մէջի հիւանդները, և ըսէք անոնց,
10 Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մտեցեր է: Բայց
ս'ը քաղաք որ մտնէք ու ձեզ չընդունին, անոր հրա-

*Բարև. Խաղաղութիւն
†Յուս. խաղաղութեան օրդի

11 պարտկները կլեկով՝ բեք, Ասն փաշին ալ որ ձեր
 քաղաքէն մեր սորոհուսն փակած է, ձեզի կը թօթ-
 12 վենք. միայն թէ զլսոյ գիտնաք որ Աստուծոյ թա-
 13 զուարու թիւնը ձեզի մտեցեր է: Ձեզի կ'ըսեմ որ
 այն օրը Սոդոմի դարձաբանը աւելի դիւրին պիտի ըլ-
 14 ւայ՝ քան թէ այն քաղաքին: Վա՛յ քեզ, Քորոսին,
 վա՛յ քեզ, Բելթայիդ, զսան զի եթէ Տիւրոսի ու
 Սիդոնի մէջ եղած ըլլային այն հրաշքները որոնք ձեր
 մէջ եղան, շատնցով: քուրծով ու միտիլի մէջ
 15 նտեղով սպաշխարած պիտի ըլլային: Բայց դատա-
 16 անին օրը Տիւրոսի ու Սիդոնի աւելի դիւրին պիտի
 17 ըլլայ քան թէ ձեզի: Եւ դուն, Կոփաւանայում, որ
 մինչև երկինք բարձրացած ես, մինչև դժոխք պիտի
 18 իջնես: Ան որ ձեզի մտիկ կ'ընէ, ինծի մտիկ կ'ընէ.
 19 և ան որ ձեզ կը մերժէ, զիս կը մերժէ. և ան որ զիս
 կը մերժէ, զիս զրկող կը մերժէ:
 20 Եւ եթանատուն աւախէրդ զարձան ուրիշու-
 թեամբ ու բոն, Տէր, քու անունովդ դեւերն ալ
 21 մեզի կը հնազանդին: Եւ ըսաւ անոնց, Սատանան
 22 փայլակի պէս երկինքէն վար ինկած կը տեսնէի: Ահա
 23 ձեզի իշխանութիւն կու տամ՝ օձերու ու կարիճնե-
 24 րու և թշնամիին յոլոր զօրութեանը վրայ կոխուտե-
 25 յաւ. ու ընաւ բան մը ձեզի պիտի չհասաւ: Բայց դուք
 26 անոր վրայ մի ուրախանաք որ շուր սղինները ձեզի կը
 27 հնազանդին, հապա ուրախացէք որ ձեր անունները
 28 երկինքը գրուած են:
 29 Ասն նոյն ժամուն Յիսուս Հոգիով ուրախացաւ ու
 30 ըսաւ, Ենորհակալ եմ քեզմէ, ով Հայր, Տէր երկին
 31 և երկրի, որ այս բաները ծածուկ պահեցիր իմա-
 32 սուններէն և դիտաններէն, ու աղոց յայտնեցրի:

33 այս, ով Հայր, վասն զի քու առջևդ այսպէս հաճելի
 34 եղաւ: Ամէն բան ինծի արուեցաւ իմ Հօրմէս, ու
 35 մէկը չգիտեր թէ ո՛վ է Որդին, բայց միայն Հայրը.
 36 և թէ ո՛վ է Հայրը, բայց միայն Որդին, և ան՝ որու
 37 Որդին կ'ուզէ յայտնել:
 38 Եւ աշակերտներուն գառնալով՝ առանձին ըսաւ,
 39 Երանի՛ այն աչքերուն՝ որոնք ձեր տեսածները կը
 40 տեսնեն. Գանդի կ'ըսեմ ձեզի, որ շատ մարդարէներ
 41 և թագաւորներ ուղեցին ձեր տեսածները տեսնել
 42 ու չտեսան, և ձեր լսածները լսել ու չստեցին:
 43 Եւ ահա օրինական մը ելաւ, ու զանկաւ փորձե-
 44 րով ըսաւ, Վարդապետ, ի՞նչ ընեմ որ յաւիտանա-
 45 կան կեանքը ժառանգեմ: Անկա ալ ըսաւ անոր,
 46 Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրուած է, ի՞նչպէս կը կարդաս:
 47 Պատասխան տուաւ անկա ու ըսաւ, Քու Տէր Աստ-
 48 ուածդ սիրես քու բոլոր սրտեդ ու քու բոլոր անձեդ
 49 և քու բոլոր զօրութեանդ ու քու բոլոր միտքեդ, և
 50 քու ընկերդ քու անձիդ պէս: Եւ ինք ըսաւ անոր,
 51 Երա՛կ պատասխան տուիր. ասիկա ըրէ ու պիտի
 52 ապրիս: Իսկ անկա ուղեկով ինքզինք արգարացնել
 53 ըսաւ Յիսուսի, Բայց իմ ընկերս ո՛վ է: Պատասխան
 54 տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Մարդ մը Երուսաղէմէ Երի-
 55 քով կ'իջնէր, ու աւաղաններու ճեւ+ ինկաւ, որոնք
 56 մերկացուցին զանկա ու վիրաւորելով կիսամե-
 57 թողուցին ու գացին: Եւ պատահեցաւ որ քահանայ
 58 մը այն ճամբայէն կ'իջնէր, ու զանկա տեսնելով
 59 անդիի կողմէն անցաւ: Նոյնպէս Ղեւսացի մըն ալ
 60 այն տեղ հասնելով՝ գնաց ու տեսաւ, և անդիի կող-
 61 մէն անցաւ, Բայց Սամարացի մը որ ճամբորդութիւն
 62 կ'ընէր, եկաւ անոր քով, ու զանկա տեսնելով

34 խղճաց. Եւ մտեցաւ, անոր վէճերը փաթթեց, վրան ձէթ և զինի թափելով, ու իր դրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ զանիկա պանդոկ մը, և անոր հոգ տարաւ: Ու հետևեալ որը երբ կ'ելլէր անիկէ, երկու դասեկան հանեց՝ պանդոկայեալին տուաւ և անոր ըսաւ, Հոգ տար ատոր, ու ինչ որ աւելի ծախք ընես, ետ դառնալուս ետ քեզի կը վճարես: Հիմա այն երեքէն ո՞րը քեզի կ'երեւնայ ընկեր ըլլալ աւազակներուն

37 յետոյ կ'ընողին: Եւ անիկա ըսաւ, Ան որ սղորմութիւն ըրաւ: Այն ատեն Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա, դուն ալ այնպէս ըրէ:

38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային, ինք գեղ մը մտաւ, և կին մը, Մարթա անունով՝ զանիկա իր տունը ընդունեց: Եւ անիկա քոյր մը ունէր, որուն անունը Մարիամ էր, որ եւս Յիսուսի սոքերուն

40 քով նստաւ, ու անոր խօսքերը մտիկ կ'ընէր: Բայց Մարթա շատ սպասաւորութիւնով զբաղած էր. Եկաւ ուր քով ու ըսաւ, Տէր, քու հոգի չէ՞, որ իմ քոյրս զիս մինակ թողուց սպասաւորութեան մէջ:

41 Աւստի ատոր զրուցէ որ ինծի օղնէ: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Մարթա, Մարթա, դուն շատ բաներու համար հոգ ընելով կը տագնաւ

42 պիս. Բայց մէկ բան պէտք է, և Մարիամ այն աղէկ բաժինը ընտրեց, որ իրմէ պիտի չառնուի:

Վ. ԺԱ.

1 Ու եղաւ որ տեղ մը աղօթք կ'ընէր. ու երբ դագարեցաւ, իր աշակերաններէն մէկը ըսաւ իրեն, Տէր, մեզի աղօթք ընել սորվեցուր, ինչպէս Յովհաննէս ալ իր

2 աշակերաններուն սորվեցուց: Եւ ըսաւ անոնց, Երբ ա-

աղօթք կ'ընէք՝ ըսէք, Ով Հայր՝ մեր, որ երկինքն ես՝, քու անունդ սուրբ ըլլայ. քու թագաւորութիւնդ դայ. քու կամօք ըլլայ, ինչպէս երկինքը՝ նոյնպէս երկրի

3 վրայ.՝ Մեր ամէն օրուան հացը օրէ օր մեզի տուր. Եւ մեզի ներքէ մեր մեղքերը, բանիկ մենք ալ կը ներքնք այն ամէնուն՝ որ մեզի պարտական են. ու մեզ փորձութեան մի տանիր, *Հասցաւ չարէն մեզ աղափառէ:՝

5 Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզմէ ո՞վ է ունի բարեկամ մը ունենայ, ու կէտգիշերուան մէջ երթայ անոր և ըսէ անոր, Բարեկամ, ինծի երեք նկանակ փոխ տուր:

6 Վասն զի իմ մէկ բարեկամն ճամբայէ ինծի եկաւ, 7 ու բան մը չունիմ անոր առջև դնելու: Անիկա ալ ներքէն պատասխան տայ և ըսէ, Ձիս մի յոգնեցնէր, արդէն դուռը դոցաւած է, ու տղաքս իմ՝ քովս անկողինի մէջ են. չեմ կրնար ելլել ու քեզի հասց տալ:

8 Ձեզի կ'ըսեմ, Թէ և բարեկամութեան համար չելլէ ասի անոր, սակայն անոր թախանձանքին համար պիտի ելլէ, ու պէտք եղածը տայ անոր: Ես ալ կ'ըսեմ ձեզի, Խոյրեցեք և պիտի արուի ձեզի, փնտուցեք ու պիտի դանէք, դուռը զարկէք և պիտի բացուի ձեզի. Վասն զի ամէն ով որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և ով որ կը փնտաւ՝ կը դանէ, և ով որ դուռը կը զարուսէ՝ պիտի բացուի անոր: Ձեզմէ ո՞վ է այն հայրը, որմէ իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ քսօր պիտի տայ անոր կամ եթէ ձուկ ուղի, միթէ ձուկին տեղ ո՞՞՞՞

12 պիտի տայ անոր. Եւ կամ եթէ հաւկիթ ուղի, միթէ

13 կարի՞՞՞՞ պիտի տայ անոր: Ուստի եթէ դուք որ չար էք՝ ձեր զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ դիտեք:

*Ո՞րքն է անոնք

որչափ աւելի յեր Հոյրը երկինքէն Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն:

14 Աւ դե մը կը հաներ, և անիկա համը էր. ու եղաւ որ երբ դեք ելաւ, համը խօսեցաւ, և ժողովուրդը:

15 ներք գարմոցան: Բայց անոնցմէ մէկ քանինքը ըլին, Աօրիկա դեքուն Բէեզդեբուզ իշխանին միջոցով:

16 Ղեկերը կը հանէ: Ուրիշներն ալ փորձելով երկինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ: Բայց ինք գիտնալով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ անոնց, Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ՝ բաժնուած՝ կ'աւերի, և առան մը իրեն

18 դէմ՝ քահանայ՝ կը կործանի. Հապա եթէ Սատանայ իրեն դէմ՝ բաժնուած է, անոր թագաւորութիւնը ինչպէս պիտի կենայ. որովհետեւ կ'ըսէք թէ Բէեզդ

19 ղեքուղով դեքերը կը հանեմ: Իսկ եթէ ես Բէեզդեբուղով դեքերը կը հանեմ, ձեր սրղինքերը ինչով կը հանեն. ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաստոր

20 ները: Բայց եթէ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ դեքերը, ուրեմն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է: Երբ զօրաւոր Ժօզօ մը ղէնքերը վրան առած՝ իր քահանայը կը պահպանէ, անոր քանրը

22 թագապետութեան մէջ կը մնան. Բայց երբ անկէ աւելի զօրաւորը վրան պալով յաղթէ զանիկա, անոր ղէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինք յուսացեր էր, և անկէ քահանայութեան կը բաժնէ: Ան որ ինծի հետ չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ չժողվեր՝ ցիրուցան կ'ընէ:

24 Երբ պիղծ սղին մարդէ մը կ'իլլէ, անջուր տեղեր կը պարտի, հանդուտութիւն կը փնտռէ, ու երբ

չգտներ՝ կ'ըսէ, Գառնամ նորէն իմ՝ տունս՝ ուրկէ

25 ելայ: Եւ կու գայ, զանէս մտքաւած ու յարգարուած կը գտնէ: Այն ասան կ'երթայ, և էրէն ձեռ կ'առնէ եօթը սւրիշ սղինքեր իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հաս կը ընտելին, և այն մարդուն վերջը առաջինէն գէշ կ'ըլլայ:

27 Աւ եղաւ որ երբ անիկա այս բաները կը խօսեր, ժողովուրդին մէջէն կին մը ձայնը վերցուց ու ըսաւ անոր, Երանի՛ այն որովայնին՝ որ քեզ կրեց, և այն

28 ծիծերուն՝ որոնք քեզի կաթ տուին: Եւ ինք ըսաւ, Մանաւանդ թէ երանի՛ անոնց որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն:

29 Աւ երբ ժողովուրդները անք վրայ կը դիզուէին, սկսաւ ըսել, Այս ազգը չար է. նշան կ'ուզէ, և քրէն նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան մար

30 դարէին նշանը: Քանից ինչպէս Յովնան Նինուէացիներուն նշան եղաւ, այնպէս Որդին մարդոյ այս ազ

31 ղին պիտի ըլլայ: Հարաւի թագաւորին դատաստանին օր այս ազգին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ, ու պիտի դատապարտէ ատնք, վասն զի երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնի խմատութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնին

32 մեծ մէկը կայ հոս: Նինուէի մարդիկը դատաստանին օր այս ազգին դէմ պիտի ելլեն, ու պիտի դատապարտեն ատիկա, վասն զի Յովնանի քարոզութիւնով ղեղջի եկան, և ահա Յովնանէ մեծ մէկը կայ հոս:

33 Մէկը ճրագը չվտուեր, ծածուկ տեղ մը ղներ, ոչ ալ գրուանի տակ, հապա աշտանակի վրայ, որպէս

34 զի ներս մտնողները լցյալ տեսնեն: Մարմինին ճրագը աչքն է. ուստի երբ աչքդ պարզ է, ըսլոր մարմինդ ալ լուսաւոր կ'ըլլայ. բայց երբ աչքդ վատ է, մար

35 մինդ ալ մնւթ կ'ըլլայ: Ուրեմն զգոյշ կեցիր, որ քու
 36 մէջդ եղած լայր խաւար չըլլայ: Արդ եթէ քու բու-
 լը մարմինդ լուսաւոր է, և մնւթ մաս մը չունի,
 բոլորն ալ լուսաւոր կ'ըլլայ, ինչպէս երբ ճրագ մը
 իր փայլունութիւնովը քեզ կը լուսաւորէ:
 37 Ու երբ այ՛ բաները կը խօսէր, փարիսեցի մը կ'ա-
 զաչէր անոր որ իր քով ճաշ ուտէ. անիկա ալ
 38 մտաւ սեղան նստելու: Իսկ փարիսեցին երբ տեսաւ,
 39 զարմացաւ, որ նախ չըւսացուեցաւ ճաշէն առաջ: Եւ
 Տէրը բաւ անոր, Հիմա դուք, փարիսեցիներ, գաւա-
 թին ու պնակին դուրսիդն կը մտքէք, ու ձեր ներսի-
 դին յափշտակութեամբ և չարութեամբ լեցուն է:
 40 Անխելքներ, ան որ դուրսինը ըրաւ, ներսնն ալ ինք
 41 չըրտէ: Սակայն անոնց մէջ եղածներէն որդոմութիւն
 տուէք, և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ ձեզի:
 42 Բայց վա՛յ ձեզի փարիսեցիներուդ, որ անանուխն ու
 փեղենային և բոլոր խտտեղէններուն տասանորդը կը
 վճարէք, ու զանց կ'ընէք իրաւունքը և Ստուծոյ
 43 սէրը. ասոնք պէտք էր ընել, և զանոնք չձգել: Վա՛յ
 ձեզի փարիսեցիներուդ, որ ժողովարաններուն մէջ
 առաջին աթոռները կը սիրէք, ու շուկաներուն մէջ
 44 բարեւերը: Վա՛յ ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փա-
 ըրիսեցիներ, որ անյայտ գերեզմաններու նման էք,
 որոնց վրայէն մարդիկ կը քայլեն ու չեն գիտեր:
 45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տուով ըսաւ
 անոր, Վարդապետ, այդ խօսքերը զրուցելով մեզ
 46 ալ վար կը զարնես: Եւ անիկա ըսաւ, Ձեզի ալ վա՛յ
 օրինականներուդ, որ տանելու դժուար բեռներ կը
 բեռցնէք մարդոց, ու դուք ձեր մէկ մատով այն
 47 բեռներուն չէք դպչիր: Վա՛յ ձեզի, որ մարգարէնե-

բուն գերեզմանները կը շինէք, ու ձեր հոյրերը սպան-
 48 նեցին զանոնք: Ուրեմն կը վկայէք և հաւանութիւն
 կու տաք ձեր հոյրերուն ըրածներուն. վասն զի իրենք
 սպաննեցին զանոնք, ու դուք անոնց գերեզմանները
 49 կը շինէք: Անոր համար ալ Ստուծոյ խնամաւո-
 թիւնը ըսաւ, Պիտի զրկեմ' անոնց մարգարէներ
 ու աւարքեալներ, և անոնցմէ ո՛րը պիտի սպաննեն ու
 50 ո՛րը հաւածեն. Որպէս զի աշխարհէ սկիզբէն հետե
 ո՛րը հաւածեմ բոլոր մարգարէներուն արեւը այս ալ:
 51 գէն պահանջուի, Արեւի արեւէն մինչև Չաբա-
 րիայի արեւը, որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղ
 կ'որուսեցաւ. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Այս ալդէն
 52 պիտի պահանջուի: Վա՛յ ձեզի օրինականներուդ, որ
 դիտութեան բանալին վերցուցիք, դուք չմտաք, և
 մանողներն ալ արգիլեցիք:
 53 Ու երբ այս բաները անոնց կը զրուցէր, դպիրները
 ու փարիսեցիները սկսան խիստ դժուարիլ և շատ
 54 բաներու վրայով անոր բերնէն խօսք փնտաւել: Եւ
 անոր դարան պատրաստելով, կը փնտաւէին թէ ի՞նչ-
 պէս անոր բերնէն բան մը որսան, որպէս զի անոր
 վրայով ամբաստանութիւն ընեն:

ԳԼ. ԺԲ

1 Այս փիջոցին երբ բիւբաւոր ժողովուրդներ վրան
 ժողովուեցան, մինչև մեկզմեկ կը կրիսէին, սկսաւ ըսել
 իր աշակերաններուն, Ամէնէն առաջ ինքզինքնիդ
 զգոյշ պահեցէք փարիսեցիներուն խմորէն, որ է կեղ-
 2 ծաւորութիւն. Վասն զի բան մը չկայ ծածուկ՝ որ
 պիտի չյայտնուի, և դադաւակի որ պիտի չգիտայուի:

- 3 Ուստի ինչ որ մուտ տեղը զբուցեցիք, անկեալ լցս տեղը պիտի լաւի. և այն զոր ներքին սենեակներուն մէջ ականջի խօսեցաք, ասանքներուն վրայ պիտի
- 4 բարդօւի: Բայց ձեզի իմ բարեկամներուս կը զրուցեմ, Մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու անկէ ետեւ աւելի բան մը ընելու իշխանութիւն ունի վախցէք՝ որ սպաննելէն ետեւ իշխանութիւն ունի գեհեանք ձգելու. այս, կ'ըսեմ ձեզի,
- 5 չունին շապա ձեզի ցուցնեմ թէ որմէ՛ պիտի վախնաք: Անկէ վախցէք՝ որ սպաննելէն ետեւ իշխանութիւն ունի գեհեանք ձգելու. այս, կ'ըսեմ ձեզի,
- 6 Անկէ վախցէք: Զէ՞ որ ճինգ ճնճղուկ երկու գանկի կը ծոխուի, և անոնցմէ մէ՛կը մտացուած չէ Սատուծոյ առջև: Բայց ձեր գլխուն բոլոր մտղերն ալ համբուած են. ուրեքն մի վախնաք, ևս զի գուք շատ ճնճղուկներէն աւելի աղէկ էք: Եւ ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն ով որ զիս կը դաւանի մարդոց առջև, Որդիս մարդոյ ալ զանկեալ պիտի դաւանի Սատուծոյ ճրեշտակներուն առջև: Բայց ան որ զիս մարդոց առջև կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Սատուծոյ ճրեշտակներուն առջև: Եւ ամէն ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ, պիտի ներուի անոր, բայց ան որ Սուրբ Հոգիին դէմ հոյհոյութիւն կ'ընէ, պիտի ճնճրուի անոր: Ու երբ ձեզ ժողովարանները և իշխանութիւններու ու պետութիւններու առջև տանելու ըլլան, հոգ մի ընէք թէ ի՞նչպէս կամ ի՞նչ պատասխան պիտի տաք, կամ ի՞նչ պիտի ըսէք:
- 12 Վասն զի Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցնէ ձեզի. նոյն ժամանակ ինչ որ պէտք է խօսիլ:
- 13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր, Վարդապետ, զրուցէ եղբօրս, որ Քրիստոս ժառանգութիւնը ինձի
- 14 հետ բաժնէ: Ան ալ ըսաւ անոր, Սուրբ, ո՞վ զիս

- 15 ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին ընող դբաւ. Եւ ըսաւ անոց, Նայեցէք և զգուշացէք ազահութենէ. վասն զի մարդուս ստացուածքներուն աւելնալէն
- 16 ինչո՞ւ չէ իր կեանքը: Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոց՝ ըսելով. Հարուստ մարդու մըն արտերը առաւ
- 17 բերքեր տաւին. Եւ ինք կը մտածէր ինքնիրեն ու կ'ըսէր, Ի՞նչ ընեմ, վասն զի տեղ չունիմ, ուր իմ բերքերս ժողվեմ: Եւ ըսաւ, Զայս ընեմ: Իմ ամբարներս քակեմ ու ա՛լ աւելի մեծ շինեմ, և հոն ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս. Եւ իմ անձիս ընեմ: Ով անձս, շատ բարիքներ ունիս՝ շատ տարիներու համար ժողվուած. հանգչէ, կեր, խմէ և ուրախ եղիւր: Բայց Սատուած ըսաւ անոր, Անիտ, այս զիշէր հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի. ուստի այն քու պատրաստած բաներդ որո՞ւ պիտի ըլլան: Այսպէս է անկեալ որ իր անձին համար դանձ կը դիզէ, ու Սատուծոյ չհարստանար:
- 22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին համար՝ թէ ի՞նչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմինին համար՝ թէ ի՞նչ պիտի հագնիք. Վասն զի կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հագուածէն: Նայեցէք ազահութեան, որոնք ոչ կը սերմանեն և ոչ կը հնձնեն, որոնք ոչ շուքմարաններ ունին, ոչ ալ ամբարներ, ու Սատուած զանոնք կը կերակուրէ. դուք ս'ըջափ աւելի լաւ էք թաշուաններէն. Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընել:
- 26 Երբ իր հասակին վրայ կանգուն մը աւելցնել: Հապա եթէ ամենափոքր բանին կարող չէք, ուրիշ բաներու համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք: Նայեցէք շուշաններուն, ի՞նչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և ոչ կը մասնն.

բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւ
 ւարութեանը մէջ անանցմէ մէկս'ուն պէս չհասգուեա
 28 ցաւ: Աւասի եթէ խոսք որ այսօր դաշտի մէջ է, ու
 վաղը փռւաւ կը ձգուի, Աստուած այնպէս կը հագ-
 29 ուեցնէ, ո՛րչոտի աւելի ձեզ, թերահաւատներ: Այլ
 դուք մի փնտաւէք թէ ի՛նչ պիտի ուտէք և ի՛նչ
 30 պիտի խմէք, ու մի շփոթի՛ք: Վասն զի այդ բոլոր
 բաները աշխարհիստորոգէրը կը փնտաւեն, ու ձեր Հայրը
 31 դիտէ որ այդ բաները ձեզի պէտք են: Բայց դուք
 Աստուծոյ թագաւարութիւնը խնդրեցէք, և այդ բո-
 32 լոր բաներն ալ ձեզի պիտի արուին: Մի վախնար,
 պղտիկ հօտ, վասն զի ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թա-
 33 գաւորութիւնը ձեզի տայ: Մտխեցէք ձեր ստաց-
 ուածքը և սղարմութիւն ստէք: «- ձեզի չհինարու
 քսակներ պատրաստեցէք, «- երկինքը՝ չպակելու
 դասն մը, ուր ոչ գոցը կը մօտենայ և ոչ ցեցը կ'ա-
 34 պակսեն: Քոնդի ձեր գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ
 35 ալ հսն պիտի բլլայ: Ձեր մէջքերը գօտեարուած ըլ-
 36 լան, ու ճրագները վառուած: Եւ դուք այն մարդոց
 նման՝ որոնք իրենց տէրջը կը սպասեն, թէ ե՛րբ պի-
 տի դառնայ հարսնիքէն, որպէս զի իրը գայ և դառ-
 37 զարնէ, խիղճն բանան անոր: Երանի՛ այն ծառանե-
 բուն, որ տէրը երբ գայ՝ զանոնք արթուն պիտի գանէ.
 Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ ինք գօտին մէջքը պիտի
 կապէ ու սեղան նստեցնէ զանոնք, և առաջ անցնե-
 38 լով սպասուորութիւն պիտի ընէ անոնց: Եւ եթէ
 չի՛նչըստն երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ պա-
 հուն գայ ու այնպէս գանէ, երանելի են այն ծառա-
 39 ները: Բայց զայս գիտցէք, որ եթէ տանուաէրը գեա-
 նար թէ ո՛ր տօնի գոցը կու գայ, արթուն կը կենար

40 ու թող չէ՛ր տար որ իր տունը ծոկէն՝ Ուրեմն դուք
 ալ պատրաստ կեցէք, քոնդի Որդին մտորոյ կու գայ
 այնպիսի ժամու մը մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր:
 41 Եւ Պետրոս բաւ անոր, Տէր, այդ առակը մեզի՞
 42 կ'ըսես թէ աճեալուն ալ: Եւ Տէրը բաւ, Ուրեմն ո՞վ
 է այն հաւատարիմ ու իմաստուն անտեսը, զոր տէրը
 իր դերդաստունին վրայ պիտի դնէ, որպէս զի տա-
 43 նին առաջ ուտելիքը տայ: Երանի՛ է այն ծառային,
 զոր իր տէրը եկած տանը այնպէս ըրած պիտի գանէ:
 44 Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, որ իր բոլոր ունեցածին վրայ
 45 պիտի կեցնէ զանիկա: Հապա եթէ այն ծառան իր
 սրտին մէջ ըսէ, իմ տէրս իր գոցը կ'ուշացնէ. և
 սրտի ծառաները ու աղտիւնները ձե՛ծել և ուտել
 46 ու խմել ու դիմազայ, Այն ծառային տէրը պիտի
 գայ աշտէ՛ որ մը որ չպատեր, և աշտէ՛ ժամ մը
 որ չգիտեր, և զանիկա մէջտեղէն պիտի կարէ, ու
 անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի դնէ:
 47 Եւ այն ծառան որ իր տէրջը կամօք դիտէ ու չպատ-
 րաստուիր, ոչ ալ անոր կամօք ի գործ կը դնէ, շատ
 48 ձե՛ծ պիտի ուտէ: Բայց ան որ չգիտեր ու ձե՛ծի ար-
 ժանի բան մը կ'ընէ, քիչ ձե՛ծ պիտի ուտէ: որու որ
 շատ արուեցաւ, շատ պիտի ուզուի անկէ, և որու որ
 աւելի յանձնուեցաւ, ա՛լ աւելի պիտի պահանջուի
 անկէ:
 49 Եւ կրտի ձգելու եկայ երկրի վրայ, ու ի՞նչ կ'ա-
 50 ղեմ հթէ արդէն բարբառած է: Բայց մկրտութիւն մը
 ունիմ՝ մկրտուելու, և ի՛նչպէս կը տաղանապիմ մին-
 51 չև կատարուի: Կը կարծէք թէ ես երկրի վրայ խա-
 զաղութիւն տալու եկայ. ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ, հապա
 52 բաժանմունք. Վասն զի սակէ ետև մէկ տան մէջ

53 Տինգը երբեք բաժնուած պիտի ըլլան, երեքը երկու-
քէն ու երկուքը երեքէն. Հայրը պիտի բաժնուի որ-
դիւն, և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն ու աղջիկը
մօրմէն, կեսուքը իր հօրմէն ու հօրը իր կեսուքէն:

54 Եւ ըստ ժողովուրդներուն, Երբ արեւմտաքի կող-
մէն ամոյ մը ելած կը տեսնէք, շուտ մը կ'ըսէք թէ

55 Անձրե պիտի գայ, և այնպէս կ'ըլլայ: Ու երբ հա-
րաւային հովը կը փչէ, կ'ըսէք թէ Տաք պիտի ըլլայ,

56 և այնպէս կ'ըլլայ: Կեղծաւորներ, երկրի ու երկինքի
երեսը քննելը գիտէք, հապա այս ժամանակը ինչպէս

57 չէք քննել: Եւ ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրա-
58ւունքը: Երբ դուն քու ստիւիդ հետ իշխանին երթա-
լու ըլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատուելու համար
ջանք բրէ, որ չըլլայ թէ քեզ դատաւորին առջև
քաշէ, ու դատաւորը դահիճին ձեռքը ապր քեզ ու
59 դահիճն ալ ըսնաք գնէ: Քեզի կ'ըսեմ, ընտ պիտի
չեղես անկէ, մինչև վերջին լուսնն չվճարես:

ԳԼ ԺԳ

1 Եւ ոմանք այն տառն ներկայ գտնուելով՝ պատմե-
ցին անոր Գալիլեացուց վրայով՝ որոնց արիւնը Պիղա-
2տոս իրենց զոհերուն հետ խառնեց: Եւ Յիսուս պա-
տասխան տարով՝ ըստ անոնց, կը կարծէ՞ք որ այն
Գալիլեացիները բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մե-
3ղաւոր էին, որոնք այսպիսի բաներ քաշեցին: Ձեզի
կ'ըսեմ, Ոչ. հապա եթէ չապաշխարէք, ամէնդ ալ
4 նոյնպէս պիտի կորսուիք: Կամ թէ այն տասներու թ-
հոգին որոնց վրայ Սերվատի մէջի աշտարակը ինկաւ,
և զանոնք մեռցուց. կը կարծէ՞ք որ անոնք երուսա-

ղէմի մէջ ընտկած բոլոր մարդոցմէ աւելի պարտա-
5ւոր էին: Ձեզի կ'ըսեմ, Ոչ. հապա եթէ չապաշխա-
րէք, ամէնդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք:

6 Այս առակն ալ ըստ. Մարդ մը իր սյգիին մէջ
տնկուած թփերի մը ունէր, ու եկաւ անկէ պտուղ
7 փնտաւելու և չգտաւ: Ուստի ըստ սյգեպանին, Ահա
երեք տարի է որ կու գամ՝ սյգ թփերիին վրայ
պտուղ փնտաւելու, ու չեմ գտներ. ալ տախկա կարէ,
8 ինչո՞ւ համար գետինը խափանէ: Անկա պատասխան
տուաւ ու անոր ըսաւ, Տէր, այս տարի ալ տախկա
թող տուր, մինչև ատոր բոլորտիքը բրեմ՝ ու թրէք
9 գնեմ, Եւ եթէ պտուղ տայ՝ աչի, ապա թէ ոչ՝ գալ
որի կարես տախկա:

10 Եւ ինք ժողովաբաններէն մէկուն մէջ շարաթօ օրը
11 կը արվեցներ: Եւ ահա կին մը կար, որ հիւանդու-
թեան ոգի մը ունէր տամբութ՝ տարիէ ի վեր, ու
կծկտած էր և ամենեւին չէր կրնար շնտակ կայնիլ:
12 Ու Յիսուս զանկա տեսնելով՝ երէն կանչեց և ըստ
անոր, Ով կին, դուն քու հիւանդութենէդ արձակ-
13ուած ես: Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ. և իսկոյն շնտ-
14կուեցաւ ու փոռք կու տար Աստուծոյ՝ Իսկ ժողո-
վաբանին իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝
որ Յիսուս շարաթօ օրը բժշկեց, և ըստ ժողովուր-
դին. Վեց օր կայ, որոնց մէջ արժան է գործ գոր-
ծել. ուստի այն օրերը եկէք բժշկուեցէք, ու ոչ թէ
15 շարաթօ օրը: Այն տառն Տէրը պատասխան տուաւ
անոր ու ըսաւ, *Կեղծաւոր, ձեզմէ ամէն մէկը շա-
րաթօ օրը իր եղբ կամ էջը մտուրէն չա՞րձակեր, որպէս

*Ոմանք, Կեղծաւորներ

- 16 զի տանի ջուր տայ: Հապա տսիկա որ Աբրահամի աղջիկ էր, որ ահա տանըսթ ասրի Ստատնայ զանիկա կապեց, չէր վայելբ որ շարաթ օրը այն կա-
- 17 պէն արձակուի եւ երբ այս բանը ըսաւ, իրեն հա- կառակ կեցողները ամէնն ալ ամնթով մնացին. ու բարբ փողովուրդը կ'ուրախանար այն ամէն փառա- ւոր գործերուն համար՝ որոնք անկէ կ'ըլլային:
- 18 Եւ ըսաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի
- 19 կը նմանի, ու ի՞նչ բանի նմանցնեմ զանիկա: Մանա- նեիսի հասի նման է, զոր մարդ մը առաւ իր պարտեզը ձգեց. և աճեցաւ ու մեծ ճառ եղաւ. ու երկինքի թռչունները անոր ծիւղերուն վրայ բնակեցան:
- 20 Գարձեալ ըսաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը
- 21 ի՞նչ բանի նմանցնեմ: Խմորի նման է, զոր կին մը առաւ, երեք գրիւ պիւրի մէջ պահեց, մինչև ամէնն ալ խմորեցաւ:
- 22 Եւ քաղաքները ու գեղերը պարտելով կը սարվե-
- 23 ցընէր, ու գէպի երուսաղէմ ճամբայ կ'ընէր: Եւ մէկը ըսաւ անոր, Տէր, քիչու՞մք են անոնք որ պիտի փրը-
- 24 կուին: Անիկա ալ ըսաւ անոց, Ձանք բրէք որ նեղ դռնէն մտնէք, քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ շատերը
- 25 մտնել պիտի ուզին և պիտի չկրնան: Անիկե տա երբ տանուտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ, և դուք սխիւք դուրսը կենալ, ու դուռը զարնել և բռել, Տէր, Տէր, լայ մեզի. ան ալ պատասխան տալով՝ պիտի բռն ձեզի:
- 26 Ձեզ չեմ ճանչնար ուրկէ՛ էք, Այն ատեն պիտի սկսիք բռել, Մենք քու առջևդ կերանք ու խմո- ցինք, և դուն մեր փողոցներուն մէջ սարվեցուցիր:
- 27 Եւ անիկա պիտի բռնէ, Ձեզի կ'ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչ- նար ուրկէ՛ էք. մէկդի կեցէք ինձմէ, բարբ սնիրաւու-

- 28 Թիւն գործողներդ: Հոն պիտի բլլայ լալ ու ակառ- ներ կը ճտել, երբ տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը և Յակոբը ու բարբ մարգարէները Աստուծոյ թա-
- 29 դաւորութեանը մէջ, ու ձեզ դուրս հանած: Եւ պիտի գան արեւելքէն ու արեւմուտքէն, և հիւսիսէն ու հարաւէն, ու պիտի բաղմին Աստուծոյ թագա-
- 30ւորութեանը մէջ: Եւ ահա կան յետիններ՝ որոնք առաջիններ պիտի բլլան, ու կան առաջիններ՝ որոնք յետիններ պիտի բլլան:
- 31 Եւ այն օրը մէկ բանի փարսեցիներ եկան ու ըսին անոր, Ելիր ու դնա տակէ, վասն զի Հերովդէս քեզ
- 32 սպաննել կ'ուզէ: Եւ ինք ըսաւ անոց, Գացէք, այն աղուէսին բռէք, Ահա ես դեւեր կը հանեմ ու բժըշ- կութիւններ կը կատարեմ այսօր և վաղը, ու երբորք
- 33 օրը պիտի կատարուիմ: Միայն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և միւս օրը պարտեմ, վասն զի կարելի չէ որ
- 34 մարգարէ մը Երուսաղէմէ դուրս կորսուի: Ով Երու- սաղէմ, Երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննէիր, ու քեզի զրկուածները կը քարկոծէիր, քանի՛ տն- դամ քու աղաքներդ ժողովել ուղեցի, ինչպէս հաւը իր ձագերը թեւերուն տակ կը քուլէ, և դուք չուղե- ցիր: Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ, սա- կայն ձեզի կ'ըսեմ, որ Ա՛լ զես պիտի չտեսնէք, մին- չև գոյ այն ժամանակը որ պիտի բռնէք, Օրհնեալ է ան որ Տէրօջը անուանով կու գայ:

ԳԼ ԺԳ

1 Ու եղաւ որ երբ ինք շարաթ օր մը փարսեցուց զիսաւորներէն մէկուն տունը մտաւ հաց ուտելու,

2 ու անոնք անոր կը սպասէին: Եւ ահա հոն ջրգողեալ
 3 մտրդ մը կար իր առջև: Եւ Յիսուս պատասխան
 4 անորուն՝ ըսելով, Արժան է շարձի՞ օրը բժշկելէ Ա-
 5 նոնք ալ լուռ կեցան. և ինք բռնեց զանիկա, բժշկեց
 6 ու ճամբեց. Եւ պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց,
 7 Առակ մը զրուցեց այն հրաւիրուած մտրդոց ալ,
 8 երբ տեսաւ թէ է՛նչպէս առաջին բաղմոյցները կ'ընա-
 9 ընէին, ու ըսաւ անոնց: Երբ մտրդէ մը հարմիլքի հրա-
 10ւիրուիս, առաջին բաղմոյցին վրայ մի նստիր. չըլլայ
 11 որ քեզմէ աւելի պատուաւոր մէկն ալ հրաւիրուած
 12 ըլլայ անկէ: Եւ ան որ քեզ ու զանիկա հրաւիրեց,
 13 գոյ զրուցէ քեզի, Ասոր տեղ տաւր, և անկէ ետև
 14 սկսիս ուժծով յետին տեղը բռնել: Հապա երբ հրա-
 15ւիրուիս, դնա յետին տեղը նստէ. որպէս զի երբ քեզ
 16 հրաւիրողը գոյ, քեզի բռնէ, Բարեկամ, վեր հրամանէ.
 17 այն տանն քեզի հետ նստողներուն առջև քեզի փոք
 18 կ'ըլլայ: Վասն զի ամէն ով որ իր անձը կը բարձ-
 19րացնէ, պիտի խնամահի. և ով որ իր անձը կը խնամ-
 20ահի, պիտի բարձրանայ:

12 Աւ զինք հրաւիրողին ալ ըսաւ, Երբ ճաշ կամ ընթ-
 13րիք կ'ընես, մի կանչեր քու բարեկամներդ, ոչ ալ քու
 14 եղբայրդ, և ոչ քու ազգականներդ, ու ոչ քո հարուստ
 15 գրացիներդ, որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ
 16 հրաւիրեն, ու քեզի հատուցում ըլլայ: Հապա երբ
 17 հացկերայթ կ'ընես, աղքատներ, պակասաւորներ,
 18 կալեր ու կոյրեր հրաւիրէ. Աւ երանելի պիտի ըլլաս,

վասն զի անոնք չեն կրնար փոխարէնը քեզի հատու-
 19ցանել: քանզի արգարներուն յարուժիւն առած ա-
 20տենը փոխարէնը քեզի պիտի հատուցուի:

15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը երբ լսեց այս Խոսքը՝
 16 ըսաւ անոր, Երանի՛ անոր որ Աստուծոյ թագաւորու-
 17 թեանը մէջ հաց պիտի ուտէ: Եւ ինք ըսաւ անոր,
 18 Մտրդ մը մեծ ընթրիք ըրաւ ու շատ մտրդիկ հրաւի-
 19րեց: Եւ ընթրիքին տանը զրկեց իր ծառան, որպէս զի
 20 հրաւիրուածները կանչէ՛ւտե՛ւ, Եկէք, վասն զի արդէն
 21 ամէն բան պատրաստ է: Եւ ամէնը մէկէն սկսան ետ
 22 քաշուիլ. առաջինը անոր ըսաւ, Ես արա մը ծախու
 23 առի, ու պետք է որ ելլեմ՝ տեսնեմ՝ զանիկա. կ'ա-
 24 ղաչեմ քեզի, զիս հրաժարուած սեպէ: Եւ միւսը
 25 ըսաւ, Հինգ զոյգ եղ ծախու առի, ու կ'երթամ որ
 26 զանոնք փորձեմ: կ'աղաչեմ՝ քեզի, զիս հրաժարուած
 27 սեպէ: Եւ միւսը ըսաւ, Կին առի, ու անոր համար
 28 չեմ կրնար գալ: Եւ այն ծառան եկաւ ու իր տէրոջը
 29 պատմեց այս բաները. այն տանն բարկացաւ տանու-
 30 տերը ու ըսաւ իր ծառային, Շուտով քաղաքին հրա-
 31 պարկաները ու փողոցները ելիր, և աղքատները ու
 32 պակասաւորները և կաղեր ու կոյրերը հաս մտցուր:
 33 Մտաւն ալ ըսաւ, Տէր, եղաւ ինչ որ հրամայեցիր,
 34 ու տակաւին տեղ կայ: Եւ տէրը ըսաւ ծառային,
 35 Ելիր ճամբաները ու ցանդերը, և գոռոններդ ստիպէ
 36 հոս մտնելու, որպէս զի տունս լեցուի: Քանզի կ'ըսեմ՝
 37 ձեզի, որ այն հրաւիրուածներէն մէկն ալ իմ ընթ-
 38րիքիս համը պիտի չառնէ:

25 Աւ իրեն հետ շատ ժողովուրդներ կ'երթային. և
 26 դառնալով անոնց ըսաւ, Եթէ մէկը ինձի կուգայ,
 27 ու չտտեր իր հայրը և մայրը, ու կինը և զուտի-

ները, ու եղբայրը և քյոյրերը, նաև իր կեանքն ալ,
 27 չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: Եւ ով որ իր խաչը
 չվերցնէր ու իմ ետեւն գար, չկրնար իմ աշակերտս
 28 ըլլալ: Վասն զի ձեզմէ ով աշտարակ մը շինել ու-
 զելով, առաջ չնստիր ու հասնու ըներ ծախքը, թէ
 29 զանկա լմնցնելու հարող-Քէ-ն ունի՞. Որ չըլլայ թէ
 երբ հիմը ձգէ ու չկրնայ լմնցնել, բոլոր տեսնողները
 30 սկսին զանկա ծաղը ընել, Եւ ըսել թէ Այս մարդը
 31 սկսաւ շինել ու չկրցաւ լմնցնել: Կամ թէ ո՞ր թա-
 գաւորը ուրիշ թագաւորի մը հետ պատերազմելու
 երթալով, առաջ չնստիր ու խորհիր, թէ արդեօք
 տասը հազարով կրնայ գէմ կենալ անոր որ բառն
 32 հաղարով իր վրայ կու գայ: Ապա թէ ոչ՝ քանի որ
 անկա հեռու է, դեպքան զրկելով խաղաղութիւն
 33 կը խնդրէ: Ահա այսպէս ալ ձեր մէջէն ամէն մէկը
 եթէ իր բոլոր ստացուածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ
 34 աշակերտս ըլլալ: Այլ աղէկ բան է. բայց եթէ աղը
 35 իր համը կորսնցնէ, ինչնով պիտի համաձայն: Ոչ հողի
 ու ոչ թրիքի անդ օգտակար կ'ըլլայ, հաղա զանկա
 դուրս կը նետեն: Ան որ լսելու ականջ ունի՞ թող լսէ:

ԳԼ ԺԵ

1 Եւ բոլոր մաքաւորները ու մեղաւորները անոր կը
 2 մտանային իրմէ լսելու համար: Եւ փարիսեցիները
 ու դպիրները արտունջ կ'ընէին ու կ'ըսէին, Ասիկա
 մեղաւորները կ'ընդունի, ու անոնց հետ կ'ուտէ:
 3 Եւ անկա այս առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով,
 4 Զեզմէ ո՞վ է այն մարդը որ հարիւր ոչխար ունենայ,
 և անոնցմէ մէկը կորսնցնէ, իննսունըինը չը՞ ձգէր ա-

Նապատին մէջ, ու այն կորուսածին ետեւէն երթար,
 5 մինչև զանկա գտնէ, Ու երբ կը գտնէ, ուրախանա-
 6 լով իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանկա: Եւ առևը
 գարով կը կանչէ բարեկամները ու դրացիները, ու
 անոնց կ'ըսէ, Ուրախ եղէք ինձի հետ, վասն զի իմ՝
 7 կորուսած ոչխարս գտայ: Զեղի կ'ըսեմ որ այսպէս
 ուրախութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի
 համար որ կ'ապաշխարէ, քան թէ իննսունըինը ար-
 դարներու համար՝ որոնց ապաշխարութիւն պէտք
 8 չէ: Կամ թէ ո՞վ է այն կինը որ տասը դրամ ունե-
 նայ, ու եթէ դրամ մը կորսնցնէ, ճրագ չը՞ վտռեր,
 ու տանը մէջ աւել զարներ և զգուշութեամբ
 9 փնտռեր, մինչև գտնէ, Ու երբ կը գտնէ, կը կանչէ
 բարեկամները ու դրացիները, և կ'ըսէ, Ուրախ եղէք
 ինձի հետ, վասն զի իմ կորսնցուցած դրամս գտայ:
 10 Այնպէս ալ, ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլլայ
 Աստուծոյ հրեշտակներուն առջև մէկ մեղաւորի հա-
 մար որ կ'ապաշխարէ:
 11 Եւ բաւ, Մարգ մը երկու որդի ունէր. (12) Ու ա-
 նոնցմէ պզտիկը հօրը բաւ Հայր, քան ստացուածքէ դ-
 քնէ իշխալու բաժինը տուր ինձի, ան ալ բաժնեց
 13 անոնց էր ունեցածը: Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ
 որդին բոլոր բաները ժողկեց ու հեռու երկիր մը
 գնաց, և հոն անառակութեամբ ապրելով իր ունե-
 14 ցածը փձացուց: Ու երբ ամէնը հատուց, այն երկ-
 րին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու ինք սկսաւ ջքա-
 15 ւոր ըլլալ: Եւ գնաց այն երկրին քաղաքացիներէն
 մէկուն քով մտաւ, ան ալ իր աղարակը զրկեց զա-
 16 նիկա՝ խոզեր արածելու համար: Եւ կը փափաքէր
 խոզերուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցնել, ու մէ՛կը

17 չէր տար անոր: Եւ ինքզինքին գալով՝ ըստէ, Քանի՛
 18 լսանուորներ կան իմ հօրս առջեւ հայտով լեցուած, ու
 19 հետ հոս սովամահ կը կորսուիմ: Ելեմ, երթամ իմ
 20 հօրս, և ըսեմ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքին
 21 դեմ ու քու առջևդ: Եւ ալ արժանի չեմ՝ քու որ-
 22 գիւղ ըսուելու: զիս քու վարձկաններէդ մէկուն պէս
 23 ըրէ: Ու ելաւ իր հօրը եկաւ. և մինչդեռ ինք շատ
 24 հեռու էր, հայրը տեսաւ զանիկա ու գուժը շարժե-
 25 ցաւ, և վազելով անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու
 26 համուրբեց զանիկա: Որդին ալ ըսաւ անոր, Հայր,
 27 մեղանչեցի երկինքին դեմ ու քու առջևդ, և ալ
 28 արժանի չեմ՝ քու որդիդ ըսուելու: Բայց հայրը ըսաւ
 29 իր ծառաներուն, Հանեցէք առաջին պատմութեանը ու
 30 հօգոցուցէք անոր, և մատանի դրէք անոր ձեռքը, ու
 31 կօշիկներ՝ անոր սորքերը: Եւ պարարտ զուարակը բե-
 32 ղեք, մորթեցէք, և ուտենք և ուրախ ըլլանք: Վասն
 33 էր ու գանուեցաւ. և սկսեալ և ուրախ ըլլաւ: Ու անոր
 34 մեծ որդին ազարակն էր, ու երբ կու գար ու ամբը
 35 մտեցաւ, նուագարաններուն և պարերուն ձայնը
 36 լսեց: Ու ծառաներէն մէկը իրեն կանչելով՝ կը հար-
 37 ցընէր թէ այս ի՞նչ է: Անիկա ալ ըսաւ անոր, Եղ-
 38 բայրդ եկաւ, ու հայրդ պարարտ զուարակը մորթեց,
 39 վասն զի ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկա: Իսկ ինք
 40 բարկացաւ ու չէր ուզէր ներս մտնել. ուստի իր հայրը
 41 դուրս ելելով կ'աղաչէր անոր: Եւ անիկա պատաս-
 42 խան տալով՝ ըսաւ հօրը, Ահա այսչափ տարիէ որ քեզի
 43 կը ծառայեմ, ու բնաւ քու խօզրէդ դուրս չելայ, ու
 44 ինձի երբեք ուլ մը չտուիր, որ իմ բարեկամներուս
 45 հետ ուրախութիւն ընէի: Բայց երբ եկաւ այդ քու

որդիդ, որ քու ստացուածքդ բողբուու հետ կերաւ,
 31 անոր մորթեցիր պարարտ զուարակը: Եւ անիկա ըսաւ
 32 անոր՝ Որդեակ, դուն միշտ ինձի հետ ես, ու իմ ըս-
 33 լըր ունեցածս քուկդ է: Սակայն պէտք էր ուրախ
 34 ըլլալ և խնդալ, վասն զի՝ այս քու եղբայրդ մեռած
 35 էր ու ողջնցաւ, կորսուած էր ու գանուեցաւ:

ԳԼ. ԺԶ

1 Ու իր աշակերտներուն ալ ըսաւ, Հարուստ մարդ
 2 մը կար, որ անտես մը ունէր, և անոր վրայով գան-
 3 գատ եղաւ իրեն՝ որպէս թէ իր ունեցածը կը փճա-
 4 ցընէ: Ուստի կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր, Ի՞նչ է
 5 այս զոր քեզի համար կը լսեմ: Քու անտեսութեանդ
 6 հաշուը տուր, վրան զի ո՛ւլ չես կրնար անտես ըլլալ:
 7 Եւ անտերը իր մտքին մէջ ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ, որով-
 8 չետե իմ տէրս անտեսութիւնը ինձմէ կ'առնէ. *հո-
 9 ղագործութիւն չեմ կրնար ընել՝ մտաբայու կ'ամբը
 10 նամ: Գիտեմ ի՞նչ պիտի ընեմ, որպէս զի երբ է՛մ
 11 անտեսութենէս մերժուիմ, զիս իրենց տունը ընդու-
 12 նին: Եւ իր տէրօջը պարտականները մէկիկ մէկիկ
 13 իրեն կանչելով՝ ըսաւ առաջինին, Գուն իմ տէրօջս
 14 մ'ըջափ պարտք ունիս: Ան ալ ըսաւ, Հարիւր մար
 15 ձէթ. և ըսաւ անոր, Գիրդ առ ու շուտով նստէ
 16 յիտուն դրէ: Ետքը միւսին ըսաւ, Գուն ալ մ'ըջափ
 17 պարտք ունիս. և անիկա ըսաւ, Հարիւր քու ցորեն.
 18 ու ըսաւ անոր, Գիրդ առ և ութսուն դրէ: Ու տէրը
 19 անիրաւ տնտերը դովեց, որ խելացութիւնով ըրաւ:

*Յուն, չեմ կրնար բերել

վասն զի այս աշխարհին սրբիները իրենց ցեղին մէջ՝
 9 Լուսոյ սրբիներէն աւելի խելացի են: Եւ ես ալ ձեզի
 կ'ըսեմ, Անիբաւ մամննայէն ձեզի բարեկամները բռեք,
 որպէս զի *երը անիկա պահտի՝ ձեզ յաւեանական
 10 քնտարաններու մէջ ընդունին: Ան որ քիչ բանի
 մէջ հաւատարիմ է, շատի մէջ ալ հաւատարիմ է.
 և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ ալ անի-
 11 րաւ է: Ուստի եթէ անիրաւ մամննային մէջ հաւա-
 տարիմ չեղաք, ճշմարտ հարստութեանը մ'ի պիտի
 12 հաւատայ ձեզի: Ու եթէ օտարին բանին մէջ հաւա-
 13 տարիմ չեղաք, ձերը մ'ի պիտի տայ ձեզի: Մառայ
 մը չկրնար երկու տէրերու ծառայութիւն ընել: Վասն
 զի կամ մէկը պիտի ստէ և միւսը սիրէ, կամ Գմե-
 կուն պիտի յարի և միւսը արհամարհէ. չէք կրնար
 ծառայել Աստուծոյ ու մամննայի:
 14 Եւ փարիսեցիներն ալ, որոնք արծաթաւեր էին,
 այս ամէն բաները լսելով կը քամահերէն զանիկա:
 15 Եւ ըսաւ անոնց, Գուք էք որ մարդոց առջև ինքզինք-
 նիդ կ'արդարացնէք, բայց Աստուած գիտէ ձեր սիր-
 տերը. վասն զի մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
 16 առջև պիղծ է: Օրէնքը ու մարդարէները մինչև Յով-
 17 շաննէս էին. անկէ ետև Աստուծոյ թաղաւորու-
 թիւնը կը քարոզուի, և ամէն մէկը անոր մէջ մտնելու
 18 քան թէ օրէնքէն մէկ նշանազիր կ'ընայ: Ով որ իր կենը
 արձակէ և ուրիշ մը առնէ, շուտիւն կ'ընէ, և ով որ
 էրիկէ արձակուած կ'ըն մը առնէ, շուտիւն կ'ընէ:

* Ա. յ. Է. Է. Է., ձեր կարօտութեան ժամանակը
 Բիւժ, մէկը պիտի մեծարէ:

19 Հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի ու բեհեզ կը
 հագնէր, և ամէն օր փառաւորացէս ուրախութիւն
 20 կ'ընէր: Ու Ղազարոս անունով աղքատ մը կար վէր-
 քերով լեցուն, որ անոր դրանը առջև գրուած էր.
 21 Եւ կը փափաքէր որ այն հարուստին սեղանէն ինկած
 22 դոյնն և անոր վէրքերը կը լղէին: Ու եղաւ որ այն
 աղքատը մեռաւ, ու հրեշտակները Արբաշամի գոգը
 տարին զանիկա. հարուստն ալ մեռաւ ու թաղուե-
 23 ցաւ: Եւ դժոխքին մէջ երբ ամանջանքի մէջ էր, իջ
 աչքերը վերցնելով հեռուէն տեսաւ Արբաշամը, ու
 24 Ղազարոսը անոր գոգը հանգիստ նորոգ: Եւ ինք աղա-
 զակեց ու ըսաւ, Հայր Արբաշամ, որովմէ ինձի ու
 զրկէ Ղազարոսը, որպէս զի իր մտտին ծայրը ջուր
 թաթիւէ, ու զովացնէ իմ լեղրուս, վասն զի այս լո-
 25 ցին մէջ կը ամանջուիմ: Եւ Արբաշամ ըսաւ, Որդ-
 եակ, միտքդ բեր, որ դուն բու կեանքիդ ատենը
 քու բարիքներդ առիր, նոյնպէս Ղազարոս՝ չարքե-
 ներ. հիմա անիկա [Տոս] կը մխիթարուի, ու դուն կը
 26 ամանջուի: Եւ այս ամէն բաներէն զսա՝ մեր ու ձեր
 մէջտեղ մեծ անդունդ մը կայ հաստատուած, այն-
 պէս որ ձեզի անցնիլ ուղղիները չկրնան, ոչ ալ առ-
 27 կէ մեզի գալ: Գու՞նէր անցնին: Ան ալ ըսաւ, Ու-
 րեմն կ'աղաչեմ քեզի, հայր, որ զանիկա իմ հօրս
 28 տունը զրկես, Գանգի հինգ եղբայր ունիմ, որպէս զի
 երբեք անոնց վիայութիւն տայ, որ չըլլայ թէ անոնք
 29 ալ այս չարչարանքին տեղը գան: Եւ Արբաշամ
 ըսաւ անոր, Անոնք Մովսէսը ու մարդարէները ունին,
 30 թող անոնց մտիկ ընեն: Ան ալ ըսաւ, Ոչ, հայր Ար-
 բաշամ, հապա եթէ մեռելներէն մէկը անոնց եր-

31 Թայ, պիտի ապաշխարեն: Եւ անիկա ըսաւ անոր, Եթէ Մովսէսի ու մարգարէնեան մտիկ չէն ընեք, ոչ ալ եթէ մեռելներէն մէկը յարուծիւն ասնելու ըլլայ, պիտի համարուին:

ԳԼ. ԺԷ

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Անկարելի է որ գայթակղութիւններ չգան. բայց վա՛յ անոր, որուն ձեռ-

2 քով կու գան: Անոր աւելի աղէկ է, որ անոր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի, ու անիկա ծովը ձգուի, քան թէ այս պղտիկներէն մէկը գայթակղեցնէ: Զգուշացէք ձեր անձերուն: Եթէ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ, յանգիմանէ զանիկա.

3 ու եթէ ապաշխարէ, ներէ անոր: Եւ եթէ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մեղանչէ, ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի ու ըսէ, Կապաշխարեմ, ներես անոր:

4 Եւ սառքեալները ըսին Տէրոջը, Մեր հաւատքը աւելցուր: Եւ Տէրը ըսաւ, Եթէ մանանիսի հատի չտի հաւատք ունենայիք, այս թթենիին կրնայիք ըսել Արմատաքի խլրէ ու ծովուն մէջ անկուէ, այն ալ պիտի հնազանդէր ձեզի:

5 Բայց ձեզմէ ո՞վ է այն մարդը որ ունենայ երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկա երբ ագարակէն դուրս մտնէ, շուտով զրուցէ անոր թէ Անցիր անգամ նստէ: Հապա չը՞տեր անոր թէ Պատրաստէ իմ ընթրիքս, ու դօտիդ կապած ինձի սպասաւորութիւն ըրէ, մինչէ ես ուտեմ ու խմեմ, ու ետքը դուն ալ կեր ու խմէ: Եթէ շնորհակա՞լ կ'ըլլայ այն ծառային, իրեն հրամայուած բաները կատարելուն հա-

10 մար. չեմ կարծեր: Նոյնպէս դուք երբ բոլոր ձեզի հրամայուած բաները ընէք, ըսէք թէ Մենք անպիտան ծառաներ ենք, քանիդ զայն որ պարտական էինք ընելու՝ ըրինք:

11 Ու եղաւ որ երբ ինք Երուսաղէմ կ'երթար, Սա-

12 մարիայի և Գալիլէայի մէջտեղէն կ'անցնէր: Ու երբ գեղ մը պիտի մտնէր, տաք բորոտ մարդիկ հանդի-

13 պեցան անոր, որոնք հեռուն կայնեցան: Եւ ձայներնին վերցուցին ու ըսին, Յիսուս վարդապետ, ողբում

14 մեզի: Եւ տեսնելով անոնց ըսաւ, Գացէք դուք ձեզ թայմաններուն ցուցուցէք. ու եղաւ որ երբ կ'եր-

15 թայնէր, մարբուեցան: Եւ անոնցմէ մէկը երբ տեսաւ թէ բժշկուեցաւ, ես դարձաւ ու մեծ ձայնով փառք

16 կու տար Աստուծոյ, Ու երեսի վրայ անոր սոքք կը նալով շնորհակալ կ'ըլլար անոր. և ինք Սամարացի

17 էր: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ, Զե՞ որ տասն ալ մարբուեցան, իսկ այն իննը ո՞ւր են. Այս օտարազգիէն զրա արեւելէ չգանուեցա՞ն՝ որ դառ-

18 նալով Աստուծոյ փառք տան: Եւ ըսաւ անոր, Ելի՛ր գնա, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց:

19 Ու երբ փարիսեցիները իրեն հարցուցին թէ Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ի՞նչ պիտի գայ, պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Աստուծոյ թաղաւորութիւնը քրիստոսն է, որ անիկա երբ երեցած բաներով չգար: Ու պիտի չըսեն թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոն, վասն զի ահա Աստուծոյ թաղաւորութիւնը ձեր ներսիդին է:

22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ, Օրեր պիտի գան որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերէն մէկը տեսնելու պիտի

23 փոփոքէք, ու պիտի չտեսնէք: Եւ երբ ըսէն ձեզի թէ Ահա հոս է, կամ Ահա հոն, մի երթաք ու անոնց

24 մի Տեառեիք: Վասն զի ինչպէս փայլանքը երկինքին տակ մէկ զիէն փայլատակելով՝ մինչև երկինքին տակ միւս գին լոյս կու տայ, նոյնպէս պիտի բլլայ Որդին

25 մարդոյ իր օրէնքն օրը: Միայն թէ պէտք է որ ինք առաջ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս ազգէն:

26 Եւ ինչպէս Նոյի օրերը եղաւ, այնպէս պիտի բլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն ալ: Կ'ուտէին, կը խմէին, կին կ'առնէին, էրկան կը արուէին, մինչև այն օրը որ Նոյ տագանը մտաւ, և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը

28 կորսնցուց: Նմանապէս, ինչպէս Ղովտի օրերը եղաւ, կ'ուտէին, կը խմէին, ծախու կ'առնէին, կը ծախէին,

29 կը անկէին, կը շինէին: Բայց այն օրը որ Ղովտ Առգամէ ելաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և

30 բոլորն ալ կորսնցուց: Նոյնպէս պիտի բլլայ այն օրը որուն մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի: Այն օրը ան որ տանիքին վրայ է և իր կարասիները տանը մէջ, թող վար չիջնէ զանոնք տանելու. և ան որ արօին

32 մէջ է, նոյնպէս թող ետ չգառնայ: Միտքերինդ բեռէք Ղովտի կինը: Ով որ իր կեանքը կ'ուզէ սպրեցնել՝ պիտի կորսնցնէ զանիկա, և ով որ կը կորսնցնէ՝

34 պիտի արբեցնէ զանիկա: Զեղի կ'ըսեմ, Այն զիշէրը է՞ի երկու հոգի մէկ անկողինի մէջ բլլան, մէկը

35 պիտի առնուի ու միւսը ձգուի: Եւ է՞ի երկու կին մէկտեղ աղօղու բլլան, մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի, և է՞ի երկու հոգի արտի մը մէջ բլլան, մէկը

36 պիտի առնուի ու միւսը ձգուի: Եւ պատասխան տալով ըրին անոր, Տէր, ո՞ւր պիտի բլլայ այս Բանը: Ան ալ բաւ անոնց. Ուր մտքմին կայ, հոն պիտի փողվուն արժիւնները:

1 Անշնց առակ մըն ալ բաւ այս բանին վրայով թէ պէտք է ամէն տանն աղօթք ընել ու չճանճառնալ:

2 Բաւ, Գոտաւոր մը կ'ար քնդաքի մը մէջ, որ Աստուծոյ չէր վստիսար ու մարդէ չէր ամօշնար: Եւ նոյն քողաքին մէջ սրբեալի մը կար, որ անոր կու դար ու կ'ըսէր, Իրաւունք բրէ ինձի ու աղօթք զե՞ս իմ օ:

4 Եւ անիկա փամոնակ մը չէր ուղեր անոր Գրի ընէլ բայց ետքը բաւ իր մտքին մէջ, Թէև Աստուծոյ չեմ վստիսար ու մարդէ չեմ ամօշնար, Գոնէ այս սրբեալին զիս ճանճարացնելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ, որպէս զի չգայ ամէն տանն զիս թախանձէ: Եւ Տէրը բաւ, Աստուծոյ, անիրաւ դատարըր ե՞նչ կ'ըսէ: Հագա Աստուած իր ընտրեալներուն իրաւունք պիտի չընէ՞, որոնք ցրեկ ու զիշէր իրեն կ'աղաղակեն, թէև երկանայմիտ ալ բլլայ ա:

8 նոնց վրայ: Զեղի կ'ըսեմ որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ. բայց Որդին մարդոյ երբ գայ, արդեօք հաստաք պիտի դանէ՞ երկրի վրայ:

9 Եւ մէկ քանիներուն, որոնք իրենց անձերուն վրայ կը վտասանային թէ արգար են, և ուրիշները կ'ա:

10 նարգէին, այս առակը բաւ. Երկու մարդ ելան տաճարը աղօթք ընելու, մէկը փարսեցի ու միւսը մաք:

11 սաւոր: Փարսեցին կայներ էր, ու առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր. Ով Աստուած շնորհակալ եմ քեզ մէ, որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ, յափշտակող անիրաւ, շնացող և կամ այս մարտաւորին պէս. Հողաշարթը երկու անգամ ծոմ կը պահեմ, ու բոլոր

13 ստացուածքիս տասանորդը կու տամ, Եւ մաքսաւորը

14 Հեռուն կոյներ էր, ու չէր ուզէր աչքն ալ երկինք վերցնել, հասպա իր կուրծքը ծեծելով կ'ըսէր, Աստուած, սղորմէ ինծի մեղաւորիս: Չեղի կ'ըսեմ թէ տիկա այն միւսէն աւելի արգարացած իր առնը իջաւ: Վասն զի ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խնարհի, և ով որ իր անձը կը խնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ:

15 Մանր տղաք ալ բերին իրեն, որպէս զի անոնց դպչի. ու աշակերտները տեսնելով կը յանդիմանեին զանոնք: Բայց Յիսուս զանոնք իրեն կանչելով՝ ըսաւ, Թող առէք այդ մանր տղոցը որ ինծի դաս, և մի արգիլէք ատոնք, վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-

17 թիւնը սյդպիսիներուն է: Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ով որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը պզտիկ տղաւ մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջ:

18 Եւ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ, Բարե վարդապետ, ի՞նչ քործեմ որպէս զի յաւիտեանական

19 կեանքը ժառանգեմ: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես. մէկէն զատ բարի չկայ, որ է

20 Աստուած: Պատուիրանքները դիտես. Ծնութիւն մի ըներ, Սպանութիւն մի ըներ, Գողութիւն մի ըներ, Սուս վկայութիւն մի ըներ, Բու հայրդ ու մայրդ

21 պատուէ: Ան ալ ըսաւ, Ատոնք ամէնը մանկութե-

22 նէս ի վեր պահէր եմ: Զայս լսելով Յիսուս ըսաւ ա-

նոր, Բան մըն ալ պակաս է քեզի. քու բոլոր ունե-

23 ցածդ ծախէ և աղքատներուն բաշխէ, ու երկինքը

24 բուստ էր: Եւ Յիսուս երբ զանիկա արամած տեսաւ, ըսաւ, Որչափ դժուար է անոնց որ հարստութիւն

25 ունին, Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել: Բանդի

26 գիւրին է որ ուզար ասեղին ծակէն անցնի, քան թէ

27 Եւ ինք ըսաւ, Մարդոց կողմանէ անկարելի եղած

28 ըսները Աստուծոյ կողմանէ կարելի են: Ու Պետրոս

29 լեկանք: Ու անիկա ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝

30 Աստուծոյ թագաւորութեանը համար, Որ պիտի

չառնէ բաղմապատիկ այս տոհմին մէջ, և գաղա-

31 Եւ տասուերկուք իր քով առնելով՝ ըսաւ անոնց,

Ահա մենք Երուսաղէմ կ'երլնք, և մարգարէներուն

32 պիտի կատարուին: Վասն զի հեթանոսներուն պիտի

33 մատնուի, ու ծաղր պիտի ըլլայ և պիտի նախատուի,

34 Բայց անոնք այս ըսներէն մէկն ալ չհասկցան. ու

այս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսած ըսները

35 չէին իմանար:

36 Ու եղաւ որ երբ ինք Երեքովի կը մօտենար, կյո

37 մը ճամբուն քով նստեր էր մեղաբաւ: Երբ լսեց

38 բաղմութեանը անցնիլը, հարցուց թէ Ի՞նչ է այն:

39 Եւ իրեն ըսին թէ Յիսուս Նազովրեցի կ'անցնի:

40 Ուստի աղաղակեց ու ըսաւ, Յիսուս, Որդի Գաւթի,

41 ողորմէ ինծի: Եւ անոնք որ առջևէն կ'երթային, կը

42 յանդիմանեին զանիկա, որպէս զի լռէ. բայց անիկա

40 ալ աւելի կ'աղաղակէր, Որդի Գաւթի, ողորմէ
 կնծի: Եւ Յիսուս: կանգ առնելով՝ Հրաման քաւ. որ
 41 զանկա իրեն բերեն, ու երբ անկա մտեցաւ, հար-
 42 ցաւ անոր ու ըսաւ, Խնչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ: ա-
 43 քեզ բժշկեց: Եւ խօզին անոր աչքերը բացուեցան, ու անոր ետեւէն կ'երթար, և փառք կու տար Աս-
 տուծոյ. ըսյոր Ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ զԱստուած
 կը գովարանէին:

ԳԼ ԺԹ

1 Եւ մտնելով Երեքովի մէջէն կ'անցներ: (2) Եւ ա-
 3 չա մարդ մը կար, անունը Զաքէոս ըսուած, որ մաք-
 3 ստպետ էր ու ինք հարուստ էր: Եւ կ'ուզէր տեսնել
 4 թէ ո՛վ է Յիսուս, ու բազմութեանէն չէր կրնար, վասն
 4 զի հասակով կարճ էր: Եւ առաջ վազեց ու ժան-
 տաթղենի մը վրայ ելաւ, որպէս զի զանկա տեսնէ,
 5 վասն զի անկէ պիտի անցներ: Ու երբ Յիսուս այն
 տեղը եկաւ, վեր նայելով զանկա տեսաւ, ու ըսաւ
 6 անոր, Զաքէոս, շուտ բռէ, ասիէ վար խջիր, վասն զի
 6 պէտք է ինծի այսօր քու տունդ կենայ: Եւ արտո-
 7 րայով վար իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զա-
 7 նիկա: Երբ ամենն ալ տեսան, կը տրանջէին ու կ'ը-
 8 ընէին թէ Մեղաւոր մարդու քով մտու իջեան ընե-
 8 ընա: Եւ Զաքէոս կայնեցաւ ու ըսաւ. Տէրօջը, Տէր,
 9 ահա իմ ունեցածիս կէտը աղքատներուն կու տամ,
 9 չորքապատիկ կը հատուցանեմ անոր: Եւ Յիսուս ըսաւ

անոր, Այսօր այս տանը փրկութիւն եղաւ, քանզի
 10 ասկի ալ Արքայճամի որդի է: Վասն զի Որդին մար-
 11 գոյ եկաւ որպէս զի կորուածը փնտռէ ու փրկէ:
 11 Ու երբ անոնք այս բաները կը լսէին, առակ մըն
 ալ ըսաւ իր Երուսաղէմ մտանալուն համար, և ա-
 12 նոց այնպէս կարծելուն համար թէ շուտ մը Աս-
 12 տուծոյ Թագաւորութիւնը պիտի յայտնուի: Ուստի
 13 իրեն Թագաւորութիւն առնելու և դառնալու: Եւ
 իր տասը ծառաները կանչելով՝ տասը մնաս տուաւ
 անոնց, ու ըսաւ անոնց, Բանեցուցէք առնէ՛ք մինչև
 14 ես գամ: Եւ անոր քաղաքացիները զանկա կ'առէին,
 ու գետպաններ զվեցնէին անոր ետեւէն, ըսելով թէ
 15 Չենք ուզեր որ ասկի մեր վրայ Թագաւորութիւն
 15 ընէ: Ու եղաւ որ երբ անկա Թագաւորութիւնը առ-
 նելով ետ դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ այն ծա-
 16 ռաները որոնց ստակը տուեր էր, որպէս զի գիտնայ
 16 թէ ո՛վ ի՛նչ շահ ըրած է: Եւ առաջինը եկաւ ու
 17 ըսաւ, Տէր, քու մնասդ տասը մնաս շահ ըրաւ: Եւ
 ըսաւ անոր, Ապրիս, բարի ծառայ. որովհետեւ քիչ
 18 ըրանին մէջ հաւասարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ
 18 իշխանութիւն ունեցիր: Ու երկրորդը եկաւ ու ըսաւ,
 19 Տէր, քու մնասդ հինգ մնաս շահ ըրաւ: Եւ ըսաւ
 20 անոր, Գուն ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր: Եւ ու-
 21 ըրի մը եկաւ ու ըսաւ, Տէր, ահա քու մնասդ՝ զոր
 21 Թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի. Քանզի կը
 վարկնայի քեզմէ, վասն զի դուն խիստ մարդ մըն ես,
 22 չգրած բանդ կը վերցնես ու չտրմամածդ կը հնձես:
 22 Եւ անկա ըսաւ անոր, Քու բերնէդ քեզ պիտի դա-
 տեմ, ով չար ծառայ. զիտէիր որ ես խիստ մարդ

մին եւմ, չգրած բանս կը վերցնեմ՝ ու չսերմանածս
 23 կը հնձեմ: Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղանաւոր-
 ներուն չտուիր, որպէս զի ես եկած ատենս շահովը
 24 առնելի զանիկա: Եւ հոն կայնողներուն ըսաւ, Ա-
 ուէք սակի մնասը ու աուէք անոր որ տասը մնաս
 25 ունի. (Եւ ըսին իրեն, Տէր, անիկա տասը մնաս ունի.)
 26 Քանզի կ'ըսեմ՝ ձեզի, թէ ամէն ունեցողին պիտի
 տրուի, և չունեցողին ունեցածն ալ անիկ պիտի
 27 առնուի: Բայց այն իմ թշնամիներս, որոնք չէին ու-
 զելք որ իրենց վրայ թագաւոր պլլամ, հոս բերէք ու
 28 իմ առջև սպաննեցէք: Եւ այս բաները խօսելէն
 ետե՛ւ՝ յառաջ գնաց Գրուսողէմ ելլելու:
 29 Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէի ու Բեթանիայի մո-
 տեցան՝ դէպ ի այն լեւը որ Զիթենեաց վեր կ'ըսուի,
 30 իր աշակերաններէն երկուքը զրկեց: Եւ ըսաւ, Գացէք
 Ֆր գիմացի գեղը, և անոր մէջ մանելու գ պէս պիտի
 գտնէք կապուած աւանակ մը, որուն վրայ բնաւ մարդ
 31 մը նստած չէ. արձակեցէք զանիկա ու բերէք: Եւ եթէ
 մէկը ձեզի հարցնէ թէ ինչո՞ւ կ'արձակէք, պայպէս
 32 ըսէք անոր, թէ Տէրոջը պէտք է: Երբ գացին անոնք
 որ զրկուեցան, ինչպէս իրենց զրուցեր էր՝ գտան
 33 Ու երբ աւանակը կ'արձակէին, անոր տերերը ըսին
 34 անոնց, ինչո՞ւ կ'արձակէք այդ աւանակը: Անոնք
 35 ալ ըսին, Տէրոջը պէտք է: Եւ զանիկա Յիսուսի բե-
 ըին ու իրենց հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝
 36 Յիսուսը հեծցուցին: Ու երբ կ'երթար, իրենց հան-
 37 դերձները ճամբուն վրայ կը փռէին: Ու երբ ա՛լ մո-
 տեցաւ, և Զիթենեաց լեւանը զառ ի վայրէն կ'իջ-
 նէր, աշակերաններուն բոլոր բազմութիւնը սկսաւ
 ուրախութեամբ զՍասուած օրհնել ըսածը ձայնով:

այն բոլոր հրաշքներուն համար զորոնք տեսեր էին.
 38 Ու կ'ըսէին, Օրհնեալ է այդ թագաւորը որ Տէրոջը
 անուանովը կու գայ. երկինքի մէջ խողաղութիւն, ու
 39 փառք՝ բարձրութեան մէջ: Եւ բազմութեանը մէջէն
 փարիսեցիներէն մէկ քանիները ըսին անոր, Վարդա-
 40 պետ, այդ քաւ աշակերաներդ յանդիմանէ: Եւ ա-
 նիկա պատասխան առաւ ու ըսաւ անոնց, Ձեզի
 կ'ըսեմ, եթէ ատոնք լուս կենան, քարերը պիտի ա-
 ղաղակեն:
 41 Ու երբ մտեցաւ, քաղաք տեսնելով՝ լացաւ անոր
 42 վրայ և ըսաւ, Գոնէ այս քաւ օրուանդ մէջ զիմնա-
 յիր քաւ խողաղութիւնդ. բայց հիմա ծածկուեցաւ
 43 քաւ աչքերդ: Վասն զի օրեր պիտի գան քաւ վրադ՝
 որ թշնամիներդ քաւ բողբոջք պատնէշ պիտի շե-
 44 նեղը պիտի ձգեն. Եւ հիմնայատակ պիտի ընեն քեզ
 ու քաւ մէջդ եղած զաւակներդ, և քար մը քարի
 վրայ ամենեին պիտի չթողուն քաւ մէջդ, անոր հա-
 մար որ չճանչցար քաւ այցելութեանդ ժամանակը:
 45 Եւ սաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուռս հանել. անոր
 46 մէջ ծախողները և գնողները: Եւ ըսաւ անոնց, Գրը-
 ուած է թէ իմ առնա աղօթքի տուն է. բայց դուք
 ատիկա աւաղակներու այդ ըրիք:
 47 Եւ ամէն օր սաճարին մէջ կը սորվեցնէր. բայց
 քահանայապետները ու դպիրները և ժողովուրդին
 զլիսաւորները կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս կ'որոնցնեն
 48 զանիկա: Ու բան մը չէին կրնար գտնել թէ ի՞նչ
 ընեն, վասն զի բոլոր ժողովուրդը անոր կապուեր էին
 մտիկ ընելու:

- 1 Ու եղաւ որ այն օրերէն մէկը, երբ տաճարին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցնէր և աւետարանը կը քարոզէր, քահանայապետները ու դպիրները ծեղկուեցան
- 2 Տեսա մէկտեղ վրայ հասան, Եւ անոր հետ խօսեցան՝ ըսելով: Զրուցէ մեզի, ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես այդ բաները, կամ ո՞վ է այդ իշխանութիւնը քեզի տուողը: Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Ես ալ
- 3 ձեզի բան մը հարցնեմ, և ըսէք ինձի: Յովհաննէսի մկրտութիւնը երկինքէն էր թէ մարգարէ: Եւ ա-
- 4 նոնք իրենց մէջ խորհեցան ու ըսին, Եթէ ըսենք՝ Երկինքէն, պիտի ըսէ, Հապա ինչչօ՞ւ չհաւատացիք անոր: Իսկ եթէ ըսենք՝ Մարգարէ, ըրող ժողովուրդը մեզ պիտի քարկոծեն, վասն զի հարտոր համոզուած
- 5 են թէ Յովհաննէս մարգարէ էր: Եւ պատասխան տուին թէ չեն գիտեր ուրիշ՝ էր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ես ալ ձեզի չեմ՝ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընեմ այս բաները:
- 6 Սկսաւ այս առակը զրուցել ժողովուրդին: Մարդ մը այգի անկեց և զանիկա մշակներու յանձնեց, ու ինք օտար երկիր երթալով՝ շատ ժամանակ մնաց: Եւ ատենին ծառայ մը զրկեց մշակներուն, որպէս զի այգիին պտուղէն անոր ասն: Իսկ մշակները ծեծե-
- 7 յին զանիկա ու պարսպ ճամբեցին, Եւ ուրիշ ծառայ մըն ալ զրկեց: Իսկ անոնք զանիկա ալ ծեծե-
- 8 յին, անարգեցին ու պարսպ ճամբեցին: Ու երրորդ մըն ալ զրկեց: Իսկ անոնք զանիկա ալ վերաւորեցին ու դուրս հանեցին: Այն ատեն այգիին տէրը ըսաւ, Ի՞նչ ընեմ: Իմ սիրելի որդիս զրկեմ, թերևս

- 14 զանիկա տեսնելով ամշնան. Բայց մշակները երբ տեսան զանիկա, իրարու հետ խորհուրդ ըրին՝ ըսելով: Ասիկա է ժառանգը, եկէք զանիկա սպաննենք, որ-
- 15 պէս զի ժառանգութիւնը մերը ըլլայ: Եւ զանիկա այգիէն դուրս հանեցին ու սպաննեցին: Աւտի այ-
- 16 զին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց: Պիտի գոյ ու կորսնցնէ այն մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի տայ: Երբ շոյ լսեցին, ըսին, Բա՛ւ լիցի: Եւ ինք անոնց նայելով ըսաւ, Հապա ի՞նչ է այս գրուածը, Թէ Այն քարը զոր շինողները մերժեցին, անիկա անկիւնին
- 17 գլուխը եղաւ: Ամէն սլ որ այն քարին վրայ կննայ, պիտի կտրաի, և որու վրայ որ կննայ, պիտի փորէ:
- 18 զանիկա Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ է՞նչ է նոյն ժաման և ձեռք զարնեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախցան. քանզի իմացան որ այն առակը իրենց համար ըսաւ:
- 19 Ու ետքը յարձու տրեմէ սպասելով, զրկեցին քանի մը խարեւոյ մարդիկ, որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձևացնէին, որպէս զի զանիկա խօսքով բռնեն տէրութեան և կուսակալին իշխա-
- 20 նութեանը զանիկա մտանելու: Ու անոր հարցուցին ըսելով, Վարդապետ, գիտե՞ք որ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցնես, և աշառութիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցնես:
- 21 Մեզի արժան է կոյտրին տուրք տալ թէ ոչ: (23) Եւ անոնց խորամանկութիւնը հասկնալով՝ ըսաւ անոնց, Ինչչօ՞ւ զիս կը փորձէք: Յուցուցէք ինձի դահեկան մը: Որո՞ւն պատկերը ու զիրը սենի չքան: Պատասխան
- 22 տուին ու ըսին, Կոյտրներ: Եւ ինք ըսաւ անոնց, Ուրեմն զայն որ կոյտրինն է՝ կոյտրին տուէք, և զայն որ

26 Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ ԳԻՒԿԻՄ: Եւ չկրցան զանկիա խօրով մը բռնել ժողովուրդին առջև, ու զարմու նալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուս կեցան:

27 Եւ սաղուկեցին երէն ամանք եկան, (որոնք հակառակութիւն կ'ընեն թէ յարութիւն չկայ,) և անոր հարցոյցին՝ Ըսելով՝ Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, եթէ

28 մէկուն եղբայրը կին ունենալով մեռնելու ըլլայ, ու մեռած ատենը զաւակ չընենայ, անոր եղբայրը առնէ

29 այն կինը և եր եղբօրը զաւակ հանէ: Արդ եօթը եղբայրներ կային, ու առաջինը կին մը առնելով՝ զաւակ չընեցած մեռաւ: Երկրորդն ալ առաւ այն կինը և

30 ինք ալ մեռաւ առանց զաւակի: Երրորդն ալ առաւ զանկիա. նմանապէս եօթն ալ, ու զաւակ չձգեցին

31 ու մեռան: Ամենէն եօթը կ'ընէն ալ մեռաւ: (33) Ուրեմն յարութեան ատենը անոնցմէ որո՞նք կ'ընէր պիտի

32 ըլլայ, վասն զի եօթն ալ զանկիա կ'ընէն: Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց՝ ըսաւ, Այս աշխարհի

33 օրոք անոնք որ արժանի պիտի ըլլան այն աշխարհին համեմատ ու մեռելներէն յարութիւն առնելուն, համեմատ ու մեռելներէն և ոչ երկուն կը արուին: Որովհետեւ

34 ալ չեն կրնար մեռնել. քանզի հրեշտակներուն հաւատարմ են, ու Աստուծոյ որդիներ են, վասն զի յաւերածիւն արդիներ են: Բայց մեռելներուն յարութիւն առնելը Մովսէս ալ իմացուց մորենիին ԳԻՒԿԻՄԻՆ՝ որ քանզի երբ կը կուէ՛ Տէրը՝ Արքայաճոյն Աստուածը, ու Իսահակի Աստուածը, և Յակոբի Աստուածը: Ու Աստուած մեռելներուն ԱՊՏԻՄՈՍՅԷՆ՝

35 հասցաւ կենդանիներուն, վասն զի ամէնը անոր կ'ընէ: Եւ զպիւրներէն մէկ քանին պատասխան

40 տունն ու բոնն, Վարդապետ, աղէկ ըլլիր: Ու ա'լ մէկը համարձակութիւն չէր ընէր անոր բան մը հարցնելու:

41 Եւ ըսաւ անոնց, Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ Քրիստոս

42 Գաւիթի որդին է. Եւ ինք Գաւիթ Սաղմոսներուն զիրքին մէջ կ'ըսէ, Տէրը իմ՝ Տէրոջս ըսաւ, Նստե իմ

43 աջ կողմն, Մինչև քու թշնոյթներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ: Ուրեմն Գաւիթ որ զանկիա Տէր կը կուէ, ի՞նչպէս անկիա անոր որդին կ'ըլլայ:

44 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջև ըսաւ իր աշակերտներուն, Զգուշացեք զպիւրներէն, որոնք կ'ուզեն փառասուր հանդերձներով պարծիլ, և շուկաներուն մէջ բարեկեր կը սիրեն. ու ժողովարաններուն մէջ՝ առաջին ամիսները, և ընթրիքներու մէջ՝ առաջին լաղմոյցները: Որոնք որըւտարիներուն տուները կ'ուտեն, ու ժողովարաններուն համար տղթքը կ'երկնցնեն. առանց աւելի դատապարտութիւն պիտի ընդունին:

ԳԼ. ԻԱ

1 Ու նոյնելով տեսաւ հարուստները որոնք երեսն ըն

2 ծաները զանձանակը կը ձգէին: Տեսնկ որբւարի մըն

3 ալ տեսաւ, որ հոն երկու լուսնայ ձգեց: Ու ըսաւ, Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի որ այս աղքատ որբւարին

4 ամենէն աւելի ձգեց. Վասն զի ամէն անոնք իրենց աւելցածէն Աստուծոյ ընծաներուն մէջ ձգեցին, բայց ստիկա իր չբաւարութիւնէն բոլոր իր ունեցած սպրուտը ձգեց:

5 Ու երբ մէկ քանիները տաճարին համար կ'ըսէին թէ Գեղեցիկ բարերով ու նուէրներով զարդարուած

6 է, ըստ, Այդ բաները զորանք կը տեսնէք, օրեր պիտի
 7 գտն որ այն ատեն քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ
 8 չքակուի: Հարցուցին իրեն ու ըսին, Վարդապետ,
 9 երբ պիտի ըլլան այդ բաները, և ի՞նչ է նշանը՝ երբ
 10 այդ բաները պիտի ըլլան: Ան ալ ըստ, Զգոյշ կեցէք,
 11 չխաբուէք, վասն զի շատերը պիտի գտն իմ անուանով
 12 ու ըսեն թէ Նո իմ Քրիստոսը, ու փամոնակը մտե-
 13 ցած է: ուրեմն անոնց ետեւէն չերթաք: Բայց երբ լսէք
 14 պատերազմներ և խռովութիւններ, մի վախճաք, վասն
 15 զի պէտք է առաջ այս բաները ըլլան, բայց վախ-
 16 ճանը իսկոյն չէ: Այն ատեն ըստ անոնց, Ազգ ազգի
 17 վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն՝ թագաւորու-
 18 թեան վրայ: Եւ տեղ տեղ մեծ երկրաշարժումներ,
 19 ներ պիտի ըլլան, ու սովեր և մահաբաժաններ,
 20 նաև երկինքէն ստիպիլ բաներ և մահ նշաններ պիտի
 21 ըլլան: Բայց այս ամէն բաներէն առաջ իրենց ձեռ-
 22 քեր ձեզի պիտի զարնեն ու հալածեն, և ժողովու-
 23 րաններու ու բանտերու պիտի մտանեն. և իմ ան-
 24 ուան համար թագաւորներու ու կուսակալներու
 25 առջև պիտի տարուէք: Եւ այս Բա՛նբը վերջը ձեզի
 26 վրայութիւն մը պիտի ըլլան: Ուստի ձեր սրտին մէջ
 27 դրէ՛ք՝ որ առաջուրէն չմտածէք պատասխան տալու
 28 վրայով: Վասն զի ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն
 29 պիտի տամ, որու պիտի չկրնան դէմ խօսիլ կամ
 30 դէմ կենալ ձեր ամէն հակառակորդները: Եւ պիտի
 31 մատնուիք ծնողքներէ ու եղբայրներէ և ազգական-
 32 ներէ ու բարեկամներէ. ու ձեզմէ պիտի սպաննեն.
 33 Եւ իմ անուան համար ամէնուն ատելի պիտի
 34 ըլլաք: Բայց մտա՛ք մը ձեր գլխէն պիտի չկտրուի:
 35 Զեր համբերութիւնովը հոգիներդ պիտի ստանաք:

20 Ու երբ տեսնէք Երուսաղէմը չորս կողմէն զօրքե-
 21 րով պատած, այն ատեն դիտե՛ք որ անոր աւերումը
 22 մտա է: Այն ատեն Հրէաստանի մէջ եղաղները լեռ-
 23 ները թող փախցին, ու անոր մէջ եղաղները թող
 24 չհեռանան, և անոնք որ ազարակներն են՝ թող չմտ-
 25 նեն անոր մէջ: Վասն զի այն օրերը վրէժխնդրու-
 26 թեան օրեր են, որպէս զի բոլոր գրուածները կատար-
 27 ուին: Բայց վա՛յ այն օրերը յղի եղաղներուն ու ծիծ
 28 տուողներուն, վասն զի մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
 29 երկրին վրայ. ու բարկութիւն պիտի գրգռուի այս ժողո-
 30 վուրդին վրայ: Եւ սուրբ բերնով պիտի կննան, ու
 31 բոլոր ազգերուն մէջ զերի պիտի տարուին. ու Երու-
 32 սաղէմ ազգերուն սոխը կտան պիտի ըլլայ, մինչև
 33 ազգերուն ժամանակները լմնան: Ու արեգակին և
 34 լուսնին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան,
 35 ու երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի տազ-
 36 նապին, և ծովը ու ալիքները պիտի գոռան. Մար-
 37 դոց սիրտերը պիտի նուաղին երէջ վախէն և աշխարհի
 38 վրայ գալու բաներուն սպասելէն, վասն զի երկինքի
 39 զօրութիւնները պիտի շարժին: Եւ այն ատեն պիտի
 40 տեսնեն Որդին մարգոյ ամպի մէջ եկած զորութիւ-
 41 նով ու մեծ փառքով: Ու երբ այս բաները սկսին ըլ-
 42 լալ, ելէք ու գլուխներդ բարձրացուցէք, վասն զի
 43 ձեր փրկութիւնը մտա է:
 44 Եւ առակ մը ըստ անոնց, Տեսէք թղթին ու ա-
 45 մէն ծառերը. Երբ կը բողբոջին, տեսներով՝ դուք
 46 ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ ամառը մտա է: Երբպէս
 47 դուք երբ այս բաները եղած տեսնէք, դիտե՛ք որ
 48 Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտա է: Ճշմարիտ կ'ը-
 49 սեմ ձեզի, որ այս ազգը պիտի չանցնի, մինչև այս

33 ամէն բաները ըլլան: Երկինք ու երկիր պիտի անցնին,
 34 բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին: Ինչ դուք
 զգուշացէք ձեր անձերուն. չըլլայ որ սերտերնդ կե-
 րուխումով ու գինովութիւնով և աշխարհային
 զրպմունքներով ծանրանայ, ու յանկարծակի այն
 35 օրը ձեր վրայ հասնի: Վասն զի բոլոր երկրին երեսը
 բնակողներուն ամէնուն վրայ որդայթի մը պէս պի-
 36 տի հասնի: Ուստի արթուն կեցէք, ու ամէն ատեն
 արթթօք ըրէք, որ արժանի ըլլաք այն բոլոր ըլլալու
 րաներէն ազատուելու և Որդւոյ մարդոյ առջև կայ-
 նելու:

37 Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սարվեցնէր. և զի-
 շերները կ'ելլէր Զիթենեաց բուսած լեռք կը կենար:

38 Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուանց կանուխ իրեն կ'եր-
 թային տաճարը՝ իր Խօսքէ բերու:

ԳԼ ԻԲ

1 **Բ**աղարջակերաց ամբ մօտեցաւ որ Զատիկ կ'ընուէր.
 2 Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին
 թէ ի՞նչպէս սպաննեն զանիկա, քանզի ժողովուրդէն
 կը վախնային:

3 Եւ Ստատայ՝ Իսկարիօտացի մահաճառանաւ
 Յուդայի ներքը մտաւ, որ աստուերկուքին համբան-
 4 քէն էր: Եւ զնայ քահանայապետներուն ու իշխան-
 ներուն հետ խօսք ըրաւ թէ ի՞նչպէս զանիկա մասնէ
 5 անոնց: Անոնք ալ ուրախացան և խոստացան անոր
 6 ստակ տալ: Ու ինք վրան առաւ, և պատահութիւն
 մը կը փնտռէր որպէս զի զանիկա մասնէ: անոնց ա-
 ռանց բաղմութեանը ժողովուրդուն:

7 Եւ բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք
 8 էր զատիկը մարթել: Ու զրից Պետրոսը և Յովհան-
 նէսը ու ըսաւ, Գացէք պատրաստեցէք մեզի զատիկը
 9 որպէս զի ուտենք: Անոնք ալ ըսին անոր, Ո՛րդ կ'ու-
 10 զես որ պատրաստեմք: Եւ ըսաւ, անոնց, Ահա երբ
 քաղաքը մտնէք, ձեզի մտրդ մը պիտի պատահի որ
 11 ունի էջայ ջուրի սափոր մը կը սանի. անոր ետեւէն
 12 դացէք այն տունը ուր ինք կը մտնէ. Եւ այն տանը
 տերտջ ընէք, Վարդապետը կ'ըսէ քեզի, Ո՛րդ է օ-
 13 թեանը ուր աշակերտներուս հետ մեկտեղ զատիկը
 14 ուտեմ: Ան ալ ձեզի յարգարուած մեծ վերնատուն
 15 մը պիտի ցուցնէ, հոն պատրաստեցէք: Եւ դացին
 16 գտան ինչպէս իրենց ըսաւ, ու զատիկը պատրաստեցին:

17 Ու երբ ժամը հասաւ, սեղան նստաւ և աստուեր-
 18 կու առաքեալները իրեն հետ: Ու ըսաւ անոնց, Փա-
 փաքելով փափաքեցայ որ այս զատիկը ձեզի հետ
 19 ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ: Քանզի կ'ըսեմ՝
 20 ձեզի որ ալ ընաւ ասիկէ պիտի չուտեմ՝ մինչև Աս-
 21 տուծոյ թաղաւորութեանը մէջ կատարուի: Եւ գա-
 ւաթը առաւ, գոհացաւ ու ըսաւ, Առէք տակիս ու
 22 բաժնեցէք ձեր մէջ: Վասն զի ձեզի կ'ըսեմ որ ընաւ
 որթին բերքէն պիտի չիմեմ՝ մինչև Աստուծոյ թա-
 23 զաւորութիւնը դայ:

24 Եւ հաց առաւ, գոհացաւ, կարեց և սուսաւ ա-
 25 նոնց ու ըսաւ, Այս է իմ մարմինս, որ ձեզի համար
 26 տրուած է. սակիս ըրէք զիս յիշելու համար: Կայն-
 27 պէս ալ գաւաթը ----- ընթրեքէն ետեւ ու ըսաւ,
 Այս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արեւնոյս, որ ձեզի
 համար կը թափուի:

28 Բայց ահա զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ այս

- 22 սեղանն է: Եւ յերաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս սահմանուած է, բայց վա՛յ այն մարդուն՝ որուն
- 23 ձեռքով անիկա կը մտանուի: Եւ անոնք սկսան իրենց մէջ հարցուփորձ ընել թէ իրենցմէ ո՛վ է որ այն բանը պիտի ընէ:
- 24 Վէ՛ճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջ՝ թէ իրենցմէ ո՛վ
- 25 մեծ պիտի սեպուի: Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Ազգաց թագաւորները անոնց կը արեւն, և անոնք որ կ'իշխանան անոնց՝ բարերար կը կոչուին: Բայց դուք այնպէս պիտի չըլլաք, հասցաւ ան որ ձեր մէջ մեծ է, պզտիկին պէս թող ըլլայ, և առաջնորդը սպասուած ըն պէտ: Գանդի ո՞վ է մեծը, սեղան նստողը թէ սպասուորը. չէ՞ որ սեղան նստողը. սակայն ես ձեր մէջ
- 28 սպասուորի մը պէս եմ: Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի հետ կը կենայիք իմ փորձութիւններու մէջ:
- 29 Ես ալ ձեզի Բագարաբէն ի՛նչ ուսես կ'ընեմ: Ինչպէս
- 30 իմ Հոյրս ինծի թագաւորութիւն մը ուխտ ըրաւ. Որպէս զի դուք իմ սեղանէս ուտէք ու խմէք իմ թագաւորութեանս մէջ, և արժանանալու վրայ նստիք Իսրայէլի տառուերկու ցեղերը դատելու:
- 31 Եւ Տէրը ըսաւ, Սիմոն, Սիմոն, ահա Սատանայ
- 32 ձեզ փնտաւց, որ ցորենի պէս խաբարէ: Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի որպէս զի քու հաւատքը չպակսի. և դուն երբ դարձի գաս, քու եղբայրներդ ալ հաստատուէ: Իսկ ինք ըսաւ անոր, Տէր, ես պատրաստ եմ քեզի հետ բանտ երթալու ալ, մեռնելու
- 34 ալ: Եւ անիկա ըսաւ, Պետրոս, քեզի կ'ընեմ որ այսօր հաւը պիտի չխօսի մինչև դուն երեք անգամ ուրանաս՝ ընել թէ զիս չես ճանչնար:
- 35 Եւ ըսաւ անոնց, Երբ ձեզ զրկեցի առանց քսակի

- ու պարկի և կոշիկներու, բանի մը կարօտ եղա՞ք:
- 36 Անոնք ալ ըսին, Բանի մըն ալ չէ. ետքը ըսաւ, Բայց հիմա ան որ քսակ ունի, թող էրէն հետ առնէ, նոյնպէս ալ պարկը. և ան որ Բագարաբէն չունի, թող իր հանձն
- 37 դերձը ծախէ ու իրեն թուր մը ծախուտ առնէ: Քանզի կ'ընեմ ձեզի որ այս գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատարուի, Եւ անորէններու հետ սեպուեցաւ. քանզի ինչ որ ինծի համար սրտաւոր է, կատարուելու վրայ է: Անոնք ալ ըսին, Տէր ահա հոս երկու թուր կայ. ան ալ ըսաւ անոնց, Հերիք են:
- 39 Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթհնեաց լեռը
- 40 գնաց. աշակերտներն ալ իր ետեւէն գացին: Երբ այն տեղը հասաւ, ըսաւ անոնց, Աղօթք ըրէք որպէս զի
- 41 փորձութեան մէջ չմտնէք: Եւ ինք անոնցմէ զատուեցաւ. քարընկեցի մը չսփ, ու ծունկի վրայ գալով
- 42 աղօթք կ'ըներ, Ու կ'ըներ, և Հոյր, Եթէ կ'ուզես, այս գաւաթը ինձ մտնցուր. Բայց ոչ թէ իմ կամքս՝ հասցաւ
- 43 քու կողմից ըլլայ: Ու երկիւնքէն հրեշտակ մը երեցաւ անոր և կը զօրացնէր զանիկա. ու աստիկ նեղութեան մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեւանդութեամբ աղօթք
- 44 կ'ըներ: Եւ իր քրտինքը արեւնի մեծ կամ լինէրու պէս էր, որ դեռնիք կը թափուէր:
- 45 Եւ աղօթքէն կ'ըլլով աշակերտներուն բով կ'ուտ,
- 46 ու գտաւ զանոնք արտմութեան քնացած. Եւ ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ կը քնանաք. էլէք աղօթք ըրէք որպէս զի փորձութեան մէջ չմտնէք:
- 47 Ու երբ դեռ կը խօսէր, ահա բարձրութեան մը, և Յուդա ըսուածն ալ, տառուերկուքէն մէկը, անոնց առջևէն կ'երթար, ու Յիսուսի մտեցաւ որպէս զի
- 48 զանիկա համբուրէ: Բայց Յիսուս ըսաւ անոր, Յու-

49 դա, համբուրելով կը մտանեա Որդին մարդայ: Երբ
անոր բարբառիքը եղալները տեսան ինչ որ պիտի ըլ-
50 լար, ըսին անոր, Տէր, թուրով զարնե՞նք: Եւ աննցմէ
մէկը քահանայապետին ծառային զարկաւ ու մէկդի
51 հանեց անոր աջ ականջը. Պատասխան տուաւ Յի-
սուս ու ըսաւ, Թող առէք մինչև այդ տեղը. և
52 դպաւ անոր տիւնընն ու բշշիկեց զանիկա: Եւ Յի-
սուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու տա-
ճարին իշխաններուն ու ճերբերուն ըսաւ, Իբր թէ
53 աւազակի՞ վրայ ելաք սուրբերով ու բիբերով: Ամէն
օր ձեզի հետ էի տաճարին մէջ, և ինձի ձեռք չզար-
կեք. ըսոյց այս է ձեր ժամանակը ու խաւարին իշ-
խանութիւնը:

54 Ու զանիկա ըսնելով տարին ու քահանայապետին
տունը մտցուցին. Պետրոս ալ հեռուանց անոք ետեւէն
55 կ'երթար: Երբ կրակ վառեցին գաւիթին մէջ ու
56 մէկտեղ նստան, Պետրոս ալ նստաւ անոնց մէջ: Աղա-
խին մը տեսնելով զանիկա որ կրակին քով նստեր
էր, նայեցաւ անոր ու ըսաւ, Ասիկա ալ անոր հետ
57 էր: Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկա ու ըսաւ, Ով
58 կին, ես զանիկա չեմ ճանչնար: Եւ քիչ մը ետքը
ուրիշ մը տեսաւ զանիկա ու ըսաւ, Գուցէ ալ անոնց-
մէ ես. և Պետրոս ըսաւ, Ով մարդ, ես անոնց չեմ:

59 Եւ ժամու մը չափ անցնելէն ետեւ՝ ուրիշ մըն ալ կը
պնդէր ու կ'ըսէր, Յիսուսի տսիկա ալ անոր հետ էր,
60 վասն զի Գալիլեացի է: Բայց Պետրոս ըսաւ, Ով
մարդ, չեմ գիտեր ի՞նչ կը զրուցես դուն. և քանի
61 որ իր խօսքը բերանն էր, իսկոյն հաւը խօսեցաւ: Եւ
Տէրը դարձաւ ու Պետրոսի նայեցաւ. Պետրոս ալ
միտքը բերաւ Տէրոջը խօսքը որ իրեն ըսեր էր թէ

Վեա հաւը չեստած՝ երեք անգամ պիտի ուրանտա
62 զիս: Ու Պետրոս դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ:
63 Եւ այն մարդիկը որոնք Յիսուսը կը պահէին, ծաղը
64 կ'ընէին զանիկա ու կը ծեծէին. Եւ անոր արեւը
ծածկելով՝ անոր երեսին կը զարնէին, ու կը հարցնէին
իրեն՝ լսելով Մարգարէացիք, Ո՞վ է ան որ քեզի
65 զարկաւ: Եւ ուրիշ շատ բաներ կը զրուցէին իրեն
հայհոյելով:

66 Ու երբ առտու եղաւ, ժողովուրդին ձերակոյտը,
քահանայապետները և դպրկները ժողովուեցան, ու
տարին զանիկա իրենց ատեանը և ըսին, Եթէ Քրիս-
67 տոսը դուն ես, բռն մեզի: Ըսաւ անոնց: Եթէ ձեզի
68 ըսեմ՝ ալ՝ պիտի չհաւատար. Եւ եթէ ձեզի բան չը
հարցնեմ, ինձի պատասխան պիտի չտար, ալ ալ զի
69 պիտի արձակէք: Ասկէ ետեւ Որդին մարդոյ Աստու-
70 ծոյ զբռութեանը աջ կողմը պիտի նստի: Եւ ամէնը
ըսին, Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես. ինք ալ
71 ըսաւ անոնց, Գուք կ'ըսէք թէ ես եմ: Եւ անոնք
ըսին, Ալ ի՞նչ պետք է մեզի վկայութիւն, վասն զի
մեք մեզմէ ատոր բերնէն լսեցինք:

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ անոնց բոլոր բաղմութիւնը ոտք ելլելով՝ տարին
2 զանիկա Պիղատոսի. Ու սկսան անոր վրայով ամ-
բաստանութիւն ընել և ըսել, Ասիկա դատանք, որ
Քրիստոսը կը մոլորեցնէր, ու Կայսրին հարկ տալէ
կ'արգիլէր, և իրեն համար կ'ըսէր թէ ինք Քրիստոսն է:
3 Թագաւոր է: Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր ու ըսաւ,
Հրէից թագաւորը դուն ես անիկա ալ պատասխան

4 տուաւ անոր ու ըսաւ, Դասն կ'ըսես Այս աստե՛ն Պիղա-
տոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդներուն ը-
սաւ, Ես այս մարգուէն վրայ յանցանք մը չեմ գտներ
5 Բայց անոնք սոք կը կոխէին ու կ'ըսէին թէ ժողովուր-
դը իրար կ'անցնէ, ու բոլոր շքեատանի մէջ կը սրովե-
6 ցընէ՛ Գալիլեայէ սկսած մինչև այս տեղը : Եւ Պիղա-
տոս երբ լսեց Գալիլեայի համար , հարցուց թէ այդ
7 մարդը Գալիլեացի՞ է : Ու երբ իմացաւ թէ Հերով-
գէտի իշխանութեան տակէն էր, զանկա Հերովգէտի
զրկեց, քանզի ան ալ այն օրերը Երուսաղէմ էր :
8 Եւ Հերովգէտ երբ Յիսուսը տեսաւ, շատ ուրախա-
ցաւ , վասն զի ինք շատնցուընէ կը փափաքէր զա-
նիկա տեսնել քանզի անոր վրայով շատ բաներ լսած
էր , և կը յուսար որ անկէ եղած նշան մը տեսնէ :
9 Ու շատ խօսքերով հարցուփորձ կ'ընէր անոր , բայց
10 անիկա բնաւ իրեն պատասխան մը չտուաւ : Քահա-
նայապետները ու դպիրներն ալ կեցեր էին, և սոս-
11 տիկ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրայ : Իսկ
Հերովգէտ անարգեց զանիկա իր զորականներուն հետ,
ու ծաղր ընելէն ետեւ փառուար հանդերձներ հագ-
12 ցուց անոր, և նորէն Պիղատոսի զրկեց : Ու այն օրը
Պիղատոս և Հերովգէտ իրարու հետ բարեկամ եղան-
որովհետև առաջ իրենց մէջտեղ թշնամութիւն կար :

13 Եւ Պիղատոս քահանայապետները ու իշխանները
14 և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց : Եւ ըսաւ անոնց,
Այս մարդը առջեւ բերիք ժողովուրդը մտրեցնողի
պէս, և ահա ես ձեր առջև քննութիւն ընելով ատոր
համար ձեր ըրած ամբաստանութիւններէն յանցանք
15 մը չգտայ այդ մարգուէն վրայ : Ոչ ալ Հերովգէտ,
վասն զի ձեզ անոր զրկեցի , և ահա ասիկա մահու

16 տրժանի գործ մը ըրած չէ : Ուրեմն պատիժ մը տամ
17 ատոր ու արձակեմ : (Իսկ անոնն աստե՛ն պէտք էր որ մե-
18 կը արձակէր անոնց) Եւ բոլոր բազմութիւնը մէկտեղ
աղաղակեցին ըսելով , Վերջուր տաիկա, ու Բարաբ-
19 ան արձակէ մեզի : (Որ քաղաքին մէջ եղած խոս-
վութեան մը և մարդասպանութեան համար բանար
20 գրուած էր :) Եւ Պիղատոս Յիսուսը արձակել ուզե-
21 լով նորէն խօսեցաւ անոնց : Բայց անոնք կ'ողողա-
կէին ու կ'ըսէին, Խաչը հանէ տաիկա , խաչը հանէ :
22 Եւ ինք երրորդ անգամ ըսաւ անոնց, Բայց ի՞նչ չար
գործ ըրած է ասիկա. ես ատոր վրայ մահու տրժանի
յանցանք մը չգտայ . ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր
23 ու արձակեմ : Իսկ անոնք մեծածայն աղաղակներով
սոք կը կոխէին, ու կ'ուզէին որ անիկա խաչուի . և
անոնց ու քահանայապետներուն ձայները զօրուար
24 եղան : Ու Պիղատոս վճռեց որ անոնց խնդրքը ի
25 դարձ դրուի : Եւ անոնց անգո՞ծ Բարաբ, որ խուսովու-
թեան և մարդասպանութեան համար բանար գըր-
ուած էր, արձակեց անոնց, և Յիսուսը իրենց կամքին
յանձնեց :

26 Ու երբ զանկա կը տանէին , Սիմոն Կիւրենացի
ըսած մէկը բռնեցին՝ որ արտէն կու գար, և խաչը
27 անոր վրայ դրին սրպէս զի Յիսուսի ետեւէն բերէ : Ու
անոր ետեւէն կ'երթար մեծ բազմութիւն ժողովուրդ-
ներու, նաև կիներու, սրոնք կ'ողջային ու կու լային
28 անոր համար : Եւ Յիսուս գարձաւ անոնց ու ըսաւ,
Ով Երուսաղէմի աղջիկներ, իմ վրաս մի լաք, հապա
ձեր անձերուն վրայ ու ձեր զաւակներուն վրայ լայքը :
29 Վասն զի ահա օրեր կու գան, սրոնց մէջ պիտի բռնի,
Երանի՛ ամուլներուն, և այն որովայններուն սրոնք

30 չճնան, և ծիծերուն որոնք կաթ չառուին: Այն ատեն
 պետի սկսին բուղ ընեներուն, Մեր վրայ ինկէք, ու
 31 ըլլաքներուն՝ Մեզ ծածկեցէք: Վասն զի եթէ գալար
 փայտին այսպէս կ'ընեն, հապա չորին ի՞նչ պիտի
 լլլայ:

32 Ուրիշ երկուք ալ, չարագործներ, բերուեցան ու
 33 նոր հետ սպաննուելու: Երբ Գաբաթ ըստած տեղը
 գացին, հոն խաչը հանեցին զանիկա, և այն չարա-
 գործներն ալ, մէկը աջ կողմէն ու միւրը ձախ կող-
 34 մէն, խաչոյն: Եւ ըստ Յիսուս, Հայր, Թողութիւն
 տուր ատանց, վասն զի չեն գիտեր ի՞նչ կ'ընեն: Ու
 անոր հանգերձները բաժնելու ատեննին վիճակ ձգե-
 35 ցին: Եւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր. իշխաններն
 ալ անոնց հետ կը նախատէին զանիկա ու կ'ըսէին,
 Ուրիշները աղատեց, Թող ինքզինքն ալ ալատէ, եթէ
 36 ատիկա է Քրիստոս, Աստուծոյ ընտրեալը: Ծագը կ'ը-
 նէին զանիկա զնուարներն ալ, առջեւը կու գային
 37 քացոսի կը մատուցանէին անոր, Ու կ'ըսէին, Եթէ
 38 դուն ես Հրէից Թագաւորը, քու անձդ աղատէ: Եւ
 գիր մը դրուած էր անոր վրայ Յունարէն ու Լատի-
 ներէն և Եբրայեցերէն գերեւոյլ, Թէ Ասիկա է Հրէից
 Թագաւորը:

39 Եւ այն կախուած չարագործներէն մէկը հայհոյու-
 Թիւն կ'ընէր անոր ու կ'ըսէր, Եթէ դուն Քրիստոսն
 40 ես, աղատէ քու անձդ ու մեզ ալ: Իսկ միւրը պա-
 տասխան տուաւ և զանիկա յանդիմանելով ըսաւ,
 Գուն Աստուծոյ չէ՞ս փանոր, որովհետեւ նոյն դա-
 41 տապարտութեան մէջ ես: Ու մէնք իրաւունքով,
 քանզի ո՞հ մեր ըրածներուն արժանաւոր հաստու-
 ցումը կ'առնենք. բայց ասիկա գէշ բան մը չըրաւ:

42 Եւ ըստ Յիսուսի, Տէր, յիշէ զիս, երբ քու Թագաւ-
 43 արութիւնովդ գտաւ Յիսուս ալ ըստ անոր, ճշմո-
 ըրտ կ'ըսեմ քեզի, Գուն այսոր ինձի հետ դբախան
 մէջ պիտի ըլլաս:

44 Եւ ժամը վեցին ատեններն էր, ու բոլոր երկրին
 վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը. և արեւը
 45 խաւարեցաւ, Ու տաշարին վարագոյրը մէջտեղէն
 46 պատուեցաւ. Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց ու
 ըսաւ, Հոյր, քու ձեռքդ կ'առնեմ իմ հոգիս. ու
 երբ զայս ըսաւ, հոգի տուաւ:

47 Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աստու-
 ծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ, Իրաւցընէ այս մարդը
 48 արգար էր: Եւ այս տեսարանը դիտելու համար
 ժողովուած ըլլող բազմութիւնները եղած բաները
 տեսնելով՝ կուրծքերուն կը զարնէին ու ետ կը գառ-
 49 նային: Ամէն էր ճանչուարներն ալ հեռուն կայներ
 էին, նոյնպէս ալ այն կիները՝ որոնք էր ետեւէն եկեր
 էին Քալիլեայէ, ու կը տեսնէին այս բաները:

50 Եւ ահա մարդ մը Յովսէփ անունով, որ խորհրդա-
 51 կան էր, բարի ու արգար մարդ մը, (Ասիկա անոնց
 խորհուրդին ու գործին հաւանութիւն տուած չէր,)
 Հրեաներուն Արիմատիա քաղաքէն, որ ինք ալ Աս-
 52 տուծոյ Թագաւորութեանը կը սպասէր: Ասիկա Պի-
 53 դատոսի գնաց, ու Յիսուսի մարմինը ինդրեց: Եւ
 զանիկա խաչն իջեցնելով՝ կտաւով փաթթեց, ու
 քարէ փորուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ, ուր բնաւ
 54 մէկը դրուած չէր: Եւ այն օրը ուրբաթ էր, ու շա-
 րաթը պետի սկսեր:

*Յաւ. յունար

55 Եւ անոր ետեւէ՛ր գացին այն կի՛նները, որոնք իրեն
 Տես Գալիլեայէ եհած էին, որ տեսան գերեզմանը ,
 56 և թէ ի՛նչպէս անոր մարմինը հա՛մ գրուեցաւ: Եւ
 դառնալով խռնկեր ու իւղեր պատրաստեցին, և
 շարաթօ՛րը հանգստացան պատուերանքին համեմատ:

ԳԼ. ԻԻ

1 Ու մէկշարթի օրը առտուանց շատ կանուխ գերեզ-
 մանը եկան, ու բերին այն խռնկերը զորոնք պատ-
 2 ըստտեր էին, և ուրիշ կի՛ններ ալ անոնց հետ: Ու
 3 քարը գերեզմանէն մէկդի գլորուած գտան: Եւ ներս
 4 մտնելով՝ Տէր Յիսուսի մարմինը հա՛մ չգտան: Ու
 եղաւ որ երբ անոնք այս բանին համար տարակու-
 սանքի մէջ էին, ահա երկու մարդիկ լուսափայլ հան-
 5 գերձներով հասան անոնց: Ու երբ վախով լեցուած՝
 երեսնին դէպի գետինը ծռեցին, ա՛յն Բարդէե ըսին
 անոնց, Ինչո՞ւ համար ողջը մեռելներուն հետ կը
 6 փնտռէք. Հոս չէ ան, հասցա յարութիւն առաւ. միտ-
 քեքնիդ բերէք ի՛նչպէս խօսեցաւ ձեզի իրբ դեռ Գալիլե-
 7 եայի մէջ էր, Ըսելով թէ Որդին մարդոյ պէտք էր որ
 մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի ու խաչը էլլէ, ու
 8 երրորդ օրը յարութիւն առնէ: Եւ միտքերնին բե-
 9 ըին անոր խօսքերը: Ու գերեզմանէն դառնալով՝ այս
 ամէն բաները պատմեցին տասնըմէկին ու բոլոր ու-
 10 ընչներուն: Եւ էին Մարիամ Մագդաղենացի ու
 Յովհաննա և Յակոբոս Բայբ Մարիամ, ու անոնց
 հետ ուրիշներ ալ, որոնք այս բաները աւարտալինե-
 11 բուն պատմեցին. Եւ անոնց առջև ցնորական խօս-
 քեր երեւցաւ անոնց դրուցածը, ու չէին հաւատար

12 անոնց: Բայց Պետրոս ելաւ վաղեց դէպ ի գերեզմա-
 նը, ու ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտաւ-
 ները կը՛ կենային. ու դնաց՝ իր մտքին մէջ զարմա-
 նալով այն եղածին վրայ: ...
 13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը դեզ մը կ'եր-
 թային, որ Երուսաղէմէ վաթսուն ասպարեզ հեռու
 14 էր, և անոր անունը Իմմուռուս էր: Եւ անոնք կը խօ-
 սէին իրարու հետ այս բոլոր եղած անցքերուն վրա-
 15 յով: Ու եղաւ որ երբ անոնք կը խօսակցէին ու խոր-
 ճըրգածուծիւն կ'ընէին, Յիսուս ինք ալ մտանալով
 16 անոնց հետ կ'երթար: Բայց անոնց աչքերը բռնուած
 17 էին, որպէս զի զինք չճանչնան: Եւ ըսաւ անոնց,
 Ի՞նչ են այդ խօսքերը՝ որ քալելով իրարու հետ կը
 18 խօսակցէք, ու արտմած ալ էք: Պատասխան տուաւ
 ա՛նանց մէկը, որուն անունը Կղէովզատ էր. ու ըսաւ
 անոր, Գո՛ւն միայն Երուսաղէմի մէջ կը կենաս, ու
 19 չես գիտեր թէ ինչե՛ր եղան հոն այս օրերս: Եւ ինք
 ըսաւ անոնց, Ի՞նչ անոնք ալ ըսին իրեն, Նազովրե-
 ցի Յիսուսի համար, որ Աստուծոյ և բոլոր ժողովուր-
 20 դին առջև զործով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը
 եղաւ. Ի՛նչպէս քահանայակաները ու մեր իշխաննե-
 21 րը մահուան դատաստանի մատնեցին զանիկա և
 խաչը հանեցին: Իսկ մեք կը յուսայինք թէ անիկա
 էր որ Խրայելը պիտի ազատէր. և այս ամէնուն վրայ
 22 այս երրորդ օրն է որ այս բաները եղան: Նաև մեր
 մէջէն մէկ քանի կի՛ններ ալ մեզ զարմացուցին, որոնք
 23 առտուանց կանուխ գերեզմանը գացին, Ու անոր
 մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին թէ հրեշտակնե-
 24 ողջ է: Եւ մերիններէն մէկ քանիններն ալ գերեզմա-

նր գացին ու այնպէս գտան, ինչպէս այն կիները
 25 զբացեցին, միայն թէ զինք չտեսան: Ան ալ ըստ-
 անոնց, Ով անմիտներ ու թուլասիրտներ, հաւատա-
 26 ստանալու պիտի ըստնուան, զորոնք մտաբարեկները խո-
 27 ները կրել, և իր փառքը մտնել: Ու սկսելով Մով-
 28 սէսէ և բոլոր մտաբարեկներէն, կը մեկնէր անոնց, ինչ
 որ իրեն համար բոլոր գիրքերուն մեջ գրուած էր: Երբ
 մտնեցան այն գեղին՝ ուր կ'երթային, ինք ալ կը
 29 ցուցնէր որպէս թէ աւելի հեռու տեղ մը պիտի եր-
 թար: Բայց ստիպեցին զինք ու ըսին, Մեր քով կե-
 30 անոնց հետ կենալու: Ու եղաւ որ երբ ինք անոնց
 հետ սեղան նստաւ, հաց առաւ, օրհնեց, ու կտրե-
 31 լով տուաւ անոնց: Այն ատեն անոնց տչքերը բաց-
 32 ւալով եղաւ: Ու իրարու կ'ըսէին, Չէ՞ որ սիրտերինս
 մեր ներսիգին կը բարբաբէր, երբ ինք մեզի հետ կը
 խօսէր ճամբուն մէջ, և գիրքերը կը մեկնէր մեզի:
 33 Ու ելան նոյն ժամուն Երուսաղէմ գարձան, ու
 մեկտեղ ժողովուած գտան տասնքուէկը ու անոնց հետ
 34 երդնորդ: Որոնք կ'ըսէին թէ Երուսղէմէ Տէրը յա-
 35 ռութիւն առաւ, ու Սրմնի երեւցաւ: Եւ իրենք
 պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ, և թէ ինչ
 պէս ինքզինք իրենց ճանչցուց իրարմ ատենը:
 36 Եւ քանի որ այս բաները կը խօսէին, Յիսուս ինք
 կայնեցաւ անոնց մէջտեղը ու ըսաւ անոնց, Խաղա-
 37 ղութիւն ձեզի: Բայց անոնք զարհուրելով կը վախ-
 38 նային, ու կը կարծէին թէ սգի մը կը տեսնեն: Եւ
 ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ խաղաղ էք, և ինչո՞ւ սիրտեր-

39 նուդ մէջ խորհուրդներ կ'ելլին: Տեսէք ձեռքերս
 ու սոքերս, որ ես ինքն եմ, չջափեցէք զիս ու տե-
 40 սէք, վասն զի ոգին մտրմին և սակրներ չուաննար,
 41 ինչպէս զիս կը տեսնէք որ ունիմ: Եւ զայս ըսելով
 42 ձեռքերը ու սոքերը ցուցուց անոնց: Ու երբ տակա-
 43 լին էրեջ ուրախութենէն չէին հաւատար, և զար-
 44 մանքի մէջ էին, ըսաւ անոնց, Ուստիք մը ունի՞ք
 45 Տոս: Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ ու մեղրա-
 46 խորիստ տուին իրեն: Եւ առաւ կերաւ անոնց առ-
 47 ջեւ: Եւ ըսաւ անոնց, Ասոնք են այն խօսքերը զորոնք
 ձեզի խօսեցայ երբ դեռ ձեզի հետ էի, թէ Պէտք է
 որ կատարուին այն ամէնը՝ որոնք Մովսէսի օրէնքին
 48 մէջ ու մտաբարեկներուն մէջ և սողմաններուն մէջ
 49 ինծի համար գրուած են: Այն ատեն անոնց միտքը
 50 բացաւ որպէս զի գիրքերը հասկնան. Եւ ըսաւ անոնց
 թէ Այսպէս գրուած է, և այսպէս պէտք էր Քրիս-
 51 տոսի չարչարուիլ ու երրորդ օրը մեռելներէն յարու-
 52 թիւն առնել. Եւ անոր անուանով ապաշխարութիւն
 53 ու մեղքերու թողութիւն քարոզուիլ բոլոր ազգերու
 48 մէջ՝ Երուսաղէմէ սկսած: Ու դուք էք այս բաներուն
 49 վկաները: Եւ ահա ես իմ շօքս խոտմունքը ձեր վրայ
 կը զրկեմ. բայց դուք Երուսաղէմ քաղաքիս մէջ
 50 նստեցէք, մինչև վերէն զօրութիւն առնէք ձեր վրայ:
 51 Եւ զանոնք մինչև Բիթանիս հասնեց, ու իր ձեռ-
 52 քերը վեր վերցնելով օրհնեց զանոնք: Եւ եղաւ որ
 երբ զանոնք կ'օրհնէր, զատուեցաւ անոնցմէ ու վեր
 53 կ'ելլէր երկինք: Անոնք ալ երկրպագութիւն ընելով
 և կ'օրհնէին զԱստուած: Ամէն:

ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳՂՈՒԽ Ս.

1 Սկիզբէն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ քով էր, և
 2 Բանը Աստուծո՞ւ էր: Անկիս սկիզբէն Աստուծոյ քով
 3 էր: Ամէն բան անով եղաւ, և առանց անոր բան
 4 մը չեղաւ: Ինչ որ եղաւ: Կեանքը անով էր, ու կեան-
 5 քը մարդոց լոյսն էր. Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լու-
 6 սուարէր, ու խաւարը զանկիս չճանչցաւ:
 7 Աստուծո՞ւ զրկուած մարդ մը կար, որուն անունը
 8 Յովհաննէս էր: Ասկիս վկայութեան եկաւ որպէս զի
 9 Լոյսին համար վկայէ, որպէս զի ամէնը անոր միջո-
 10 ցով հաւատան: Ինք չէր այն Լոյսը, հասարակա-
 11 րպէս զի Լոյսին համար վկայութիւն տայ:
 12 Ճշմարիտ Լոյսը ան էր, որ աշխարհ *եկող բոլոր
 13 մարդիկը կը լուսուարէ: Ինք աշխարհի մէջ էր, և
 14 աշխարհ անով եղաւ, ու աշխարհ զանկիս չճանչ-
 15 ցաւ: Իրեններուն եկաւ, և իրենները զինք չընկա-
 16 նեցին: Բայց որոնք որ զինք ընդունեցին, անոնց իշ-
 17 խանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլլալու, ո-
 18 թոնք կը հաւատան իր անուանը. Որոնք ոչ արեւնէ:

*կա՛մ, գալով

և ոչ մարմինի կամքէ, ոչ ալ մարդու կամքէ, հա-
 14 պա Աստուծո՞ւ ծնան: Եւ Բանը մարմին եղաւ ու մեր
 մէջ ընտկեցաւ, (և անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն
 միածնի փառքին պէս,) շնորհքով ու ճշմարտու-
 15 թիւնով լեցուն:
 16 Յովհաննէս վկայեց անոր համար և ազադակեց՝
 17 ըսելով, Ասկիս է, որուն համար կը զրուցէի, Ան որ
 իմ ետեւէս կու դայ, ինծմէ առաջ եղաւ, վասն զի
 18 ինծմէ առաջ էր: Եւ անոր լեցունութենէն մեք
 19 ամէնս շնորհք տանք շնորհքի տեղ: Վասն զի օրէն-
 20 քը Մովսէսի ձեռքով տրուեցաւ, Բայ շնորհքը ու
 21 ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով եղան:
 22 Մէկը երբէք զԱստուծո՞ւ տեսած չէ, Բայ միածին
 23 Որդին որ Հօրը ծոցն է, անկիս պատմեց:
 24 Ու Յովհաննէսի վկայութիւնը այս է, երբ Հրեա-
 25 ները Երուսաղէմէ քահանաներ ու Աւետարաններ զըր-
 26 կեցին որպէս զի հարցնեն անոր թէ Դուն ո՞վ ես: Եւ
 27 անկիս խոստովանեցաւ ու չուրացաւ. խոստովանե-
 28 ցաւ թէ Ես Քրիստոսը չեմ: Ու հարցուցին անոր,
 29 Հապա ի՞նչ. Եղիմ՞ն ես. և ըսաւ, Չեմ: Այն մար-
 30 գարէն ես. պատասխան տուաւ թէ Ոչ: Այն տախ-
 31 ընի անոր, Դուն ո՞վ ես. Ը՛մ Բեդէ, որպէս զի պա-
 32 տասխան ամենք մեզ զրկողներուն դուն ի՞նչ կ'ը-
 33 սես քեզի համար: Ըսաւ, Ես անոր ձայնն եմ, որ ա-
 34 նապատին մէջ կը կանչէ, Շիտկեցէք Տէրոջը ձամ:
 35 Ըսն, ինչպէս Եսայի մարգարէն ըսաւ: Եւ այն զըր-
 36 կուածները փարիսեցիներէն էին: Ու հարցուցին ի-
 37 ընէն ըսելով, Հապա ինչո՞ւ միտութիւն կ'ընես, ի՞նչ
 38 դուն Քրիստոսը չես, ու ոչ Եղիմն, և ոչ մարգարէն:
 39 Պատասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս ու ըսաւ, Ես

ըրով կը մկրտեմ, բայց ձեր մէջ մէկը կոյ զոր դուք
 27 չէք ճանչնար. Անիկա է իմ ետեւէս եկողը որ ինձ մէ-
 առաջ եղաւ, որուն կօշիկին կապը քափկելու ես ար-
 28 ժանի չեմ: Այս բաները Բեթարարայի մէջ եղան
 Յորդանանու անդիլի կողմը, ուր Յովհաննէս կը կե-
 նար ու կը մկրտէր:
 29 Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ իրեն
 կու գար, և ըսաւ, Ահա Աստուծոյ Գառը որ աշ-
 30 խարհի մեղքը կը վերցնէ: Ատիկա է որու համար ես
 կը զրուցէի, իմ ետեւէս մտող մը կու գայ որ ինձ մէ-
 31 առաջ եղաւ, վասն զի ինձ մէ առաջ էր: Ու ես զա-
 նիկա չէի ճանչնար, բայց անոր համար ես եկայ ջրով
 32 մկրտելու, որպէս զի անիկա Իսրայելի յայտնուի: Եւ
 Յովհաննէս վկայութիւն տուաւ ըսելով թէ կը տես-
 նէի Հոգին որ աղանձիլ պէս երկինքէն կ'իջնէր, ու
 33 անոր վրայ կը հանգչէր: Եւ ես զանիկա չէի ճանչ-
 նար, բայց ան որ զիս զրկեց ջրով մկրտելու, ինք
 ըսաւ ինձի, Որու վրայ տեսնես Հոգին, որ կ'իջնէ ու
 կը հանգչի անոր վրայ, անիկա է որ Սուրբ Հոգիով
 34 կը մկրտէ: Ես ալ տեսայ, ու վկայեցի թէ տեսիկա է
 Եւ Աստուծոյ Որդին:
 35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայներ էր,
 36 և իր աշակերանիքէն երկուքը: Ու նայելով Յիսուսի
 37 վրայ որ կը պտըտէր, ըսաւ, Ահա Աստուծոյ Գառը: Եւ
 լսեցին անկէ երկու աշակերաները երբ կը խօսէր, ու
 38 դօցին Յիսուսի ետեւէն: Յիսուս երբ դարձաւ ու
 տեսաւ զանոնք որ էր ետեւէն կու գային, ըսաւ ա-
 նոնց, Ի՞նչ կ'ուզէք. անոնք ալ ըսին իրեն, Որարքի,
 (որ թարգմանուելով վարդապետ ըսէ է,) ո՞ւր է բու-
 39 օթեւանդ: Ըսաւ անոնց, Եկէք ու տեսէք. եկան ու

տեսան ուր տեղ որ էր իր օթեւանը. և այն օրը անոր
 քով կեցան, վասն զի ժամը տասնի տասններէն էր:
 40 Արման Պետրոսի եղբայրը Անդրէաս այն երկուքէն
 մէկն էր, որոնք լսեցին, Յովհաննէսէ և անոր ետեւէն
 41 գօցին: Ասկիա նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ և
 կ'ըսէ անոր, Գառնք Մեխան, (որ *Կրիստոս կը
 42 թարգմանուի.) Ու տարաւ զանիկա Յիսուսի քով.
 Յիսուս անոր նայելով ըսաւ, Դու ես Յովնանի որդին
 Սիմոն. դուն կեփաս պիտի ըսուի, որ *Պետրոս
 կը թարգմանուի:
 43 Հետեւեալ օրը Յիսուս Գալիլեա ելլել ուղեց, և
 Փիլիպպոսը գտնելով ըսաւ անոր, Եկուք իմ ետեւէս:
 44 Եւ Փիլիպպոս Բեթսայիղոյէ էր. Անդրէասի ու Պե-
 45 տոսի քաղաքէն: Փիլիպպոս կը գտնէ Նաթանայէլը
 և կ'ըսէ անոր. Ան, որու համար Մովսէս օրէնքին մէջ
 46 զրեց, և մտադարձներն ալ, զանէս դասնք, այսինքն
 Յիսուս Նաղրվրեցին, Յովսէփի որդին: Եւ Նաթա-
 նայէլ ըսաւ անոր, Նաղրաթէթէ կարելի՞ է որ աղէկ
 բան մը ըլլայ. ըսաւ անոր Փիլիպպոս, Եկուք ու տես:
 47 Յիսուս երբ տեսաւ Նաթանայէլը որ իրեն կու գար,
 ըսաւ անոր համար, Ահա իրաւցընէ Իսրայելացի մը,
 48 որուն ներքը նենգութիւն չկայ: Նաթանայէլը ըսաւ
 անոր, Ուրի՞նչ կը ճանչնաս զիս. պատասխան տուաւ
 Յիսուս ու ըսաւ անոր, Դեռ Փիլիպպոս քեզ չկան-
 չած, դուն որ թղենիին տակ էիր, ես քեզ տեսայ:
 49 Պատասխան տուաւ Նաթանայէլ ու ըսաւ անոր,
 Որարքի, Դուն ես Աստուծոյ Որդին, Դուն ես Իսրա-
 50 յէլի թողաւորը: Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ

*Այսինքն, Օծեալ   †Այսինքն, վէմ

անոր, Ասոր համար՝ որ քեզի բն թէ քեզ թղենիկն տակ տեսայ, կը հաւատո՞ւս. տակէ աւելի մեծ բաներ 51 պիտի տեսնես: Ու ըսաւ անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ասիէ ետե պիտի տեսնէք երկինքը բացուած, և Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ:

Գ Լ Բ

1 Ու երբորդ օրը հարմնիք մը կար Գալիլեայի Կանա
2 Կառաւ, և Յիսուսի մայրը հոն էր: Յիսուս ալ Կանա-
3 չուեցաւ այն հարմնիքը, ու իր աշակերտներն ալ: Ու
4 Գինի չուէին: Յիսուս ըսաւ անոր, Ով կ'ին, դուն ին-
5 ծի հետ ի՞նչ բան ունիս. իմ ժամանակս դեռ հա-
6 սած չէ: Իր մայրը սպասուորներուն ըսաւ, Ինչ որ
7 ձեզի բռէ, ըրէք: Հոն վեց հաս քարէ կարամներ
8 գրուած էին Հրէից մաքրուելու սովորութեանը համե-
9 մատ, որոնց ամէն մէկը երկու կամ երեք մար քան
10 կ'աւանէր: Յիսուս ըսաւ անոնց, Լէցուցէք այդ կա-
11 րամները ջրով. ու լեցուցին զանոնք մինչև բերանը:
12 Եւ ըսաւ անոնց, Հիմա հանեցէք ու սեղանապետին
13 տարէք. անոնք ալ տարին: Ու սեղանապետը երբ
14 գինի եղած ջուրին համը առաւ, և չէր գիտեր ուրիկ
15 ըլլալը, (բայց սպասուորները որոնք ջուրը քաշեր էին,
16 գիտէին,) սեղանապետը կը խօսի փեսային, Ու անոր
17 կ'ըսէ, Ամէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը մատու-
18 ցանէ, ու երբ խմած կ'ըլլան, այն ատեն ստորնադոյնը
19 քայտ դուն աղէկ գինին մինչև հիմա պահեցիր: Յիսուս

հրաշքներուն սկիզբը զայս ըսաւ Գալիլեայի Կանա
Կառաւին մէջ, և իր փառքը յայտնեց. ու իր աշա-
կերտները հաւատացին իրեն:

12 Ասիէ ետե Յիսուս Կափառնայում իջաւ, ինք և
13 իր մայրը ու իր՝ եղբայրները և իր աշակերտները, ու
14 շատ օրեր հոն չկեցան:
15 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս Երուսաղէմ
16 ելաւ. Եւ տաճարին մէջ դտաւ արջառ ու ոչխար և
17 աղաւնի ծախսողները, ու ստակ փոխողներն ալ՝ որոնք
18 նստեր էին. Եւ չուանէ խարաղան մը շինելով՝ ամէնը
19 տաճարէն դուրս հանեց, ոչխարներն ալ ու արջառ-
20 ներն ալ, և ստակ փոխողներուն պղինձները ցիրու-
21 ցան ըրաւ, ու սեղանները կործանեց. Եւ աղաւնի
22 ծախողներուն ըսաւ, Ասիէ վերցուցէք ստոնք, իմ
23 Հօրս տունը առաւտուրի տուն մի ընէք: Եւ իր աշա-
կերտները միտքերնին բերին որ գրուած է, Քու տանդ
24 նախանձը զիս կերաւ:
25 Այն ատեն պատասխան տուին Հրեաները ու ըսին
26 անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցնես մեզի՝ որ այդ բաները
27 կ'ընես. Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց,
28 Քահեցէք այս տաճարը, ու երեք օրուան մէջ զանի-
29 կա պիտի կանգնեմ: Եւ Հրեաները ըսին, Քառա-
30 սունը վեց տարուան մէջ շինուեցաւ այս տաճարը,
31 և դուն երեք օրուան մէջ պիտի կանգնե՞ս զանիկա:
32 Բայց ինք իր մարմնին տաճարին համար կ'ըսէր:
33 Ուստի երբ ինք մեռելներէն յարութիւն առաւ, իր
34 աշակերտները միտքերնին բերին թէ՛ այս բանը ըսած
35 էր, ու հաւատացին զիրքին և Յիսուսի ըսած խօսքին:

*Ո՞րն է Կառաւը, իրենց

23 Ու երբ զատկի տօնին տտենը Երուսաղէմ էր, շատ
մարդիկ անոր քրած հրաշքները տեսնելով հաւատա-
24 ցին անոր անուանը: Բայց ինք Յիսուս իր անձը աննոց
25 չէր հաւատար, վասն զի ինք գիտէր ամէն մարդ: Ու
պէտք չէր որ մէկը մարդու համար վկայութիւն տար
իրեն, քանզի ինք գիտէր թէ ինչ կար մարդուն
ներսիզին:

ԳԼ. Գ

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկողեմոս տ-
2 նուանով, որ Հրէեց իշխան էր: Ասիկա զիշերով *Յի-
սուսի քով եկաւ, և բաւ անոր, Ուրբի, գիտենք
որ գու՛ն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես, վասն զի
մէկը չիրնար ընել այդ հրաշքները զորոնք գու՛ն կ'ը-
3 նես, եթէ Աստուած իրեն չհա ջըլլայ: Պատասխան
տուաւ Յիսուս և բաւ անոր. Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ՝ քեզի, եթէ մարդ մը Դնորէն չծնանի, չիրնար
4 Աստուծոյ թագաւորութիւնը տեսնել: Նիկողեմոս
բաւ անոր, Ի՞նչպէս կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ձե-
5 րացած է. հնարաւոր բան է որ նորէն իր մօրը որովայնը
մտնէ ու ծնանի: Յիսուս պատասխան տուաւ, Ճշմար-
իտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, եթէ մարդ մը ջուրէն
ու Հոգիէն չծնանի, չիրնար Աստուծոյ թագաւորու-
6 թիւնը մտնել: Մարմնէն ծնածը մարմին է, ու Հո-
7 գիէն ծնածը հոգի է: Դու՛ն մի զարմանար որ քեզի
8 ըսի, Պէտք է ձեզի նորէն ծնանիլ: Հովը ուր որ ուզե-
կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ուր-

*Ո՛հնո, անոր   †Կա՛մ, վերէն

կէ՛ կու գայ կամ ո՛ւր կ'երթայ. այսպէս այլ է այն
9 ամենը որ Հոգիէն կը ծնանի: Պատասխան տուաւ
Նիկողեմոս ու բաւ անոր, Այդ ի՞նչպէս կրնայ ըլ-
10 լլալ: Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բաւ անոր,
Դու՛ն Իսրայէլի Զջ վարդապետ մըն ես, և այս բա-
11 ները չե՞ս գիտեր: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի,
թէ ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, և ինչ որ տեսանք՝
կը վկայենք, ու մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր:
12 Եթէ երկրաւոր բաները ձեզի զրուցեցի ու չէք հա-
ւատար, ի՞նչպէս պիտի հաւատարք եթէ երկնաւոր
13 բաները ձեզի զրուցեմ: Եւ մէկը երկինք չելաւ
բայց անիկա միայն որ երկինքէն իջաւ, Որդին մար-
14 դոյ որ երկինքն է: Եւ ինչպէս Մովսէս անապատին
մէջ օձը բարձրացուց, այնպէս պէտք է որ Որդին
15 մարդոյ բարձրանայ: Որպէս զի ամէն ով որ անոր
հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտեանկան կեանք
16 ունենայ: Վասն զի Աստուած այնպէս սիրեց աշ-
խարհը, մինչև իր միածին Որդին տուաւ, որպէս զի
ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յա-
17ւիտեանկան կեանք ունենայ: Վասն զի Աստուած
իր Որդին չզրկեց աշխարհ, որպէս զի աշխարհը դա-
18 տէ, հապա՝ որպէս զի աշխարհ անով փրկուի: Ան որ
կը հաւատայ անոր՝ չգատապարտուիր. և ան որ չհա-
ւատար՝ անիկա արդէն գատապարտուած է, վասն զի
Աստուծոյ միածին Որդւոյն անուանը չհաւատայ:
19 Եւ այս է գատապարտութիւնը, որ լլցար աշխարհ
եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լլցոսէն աւելի սերեցին,
20 քանի իրենց գործերը չար էին: Վասն զի ամէն ով
որ չար կը գործէ, անիկա լլցար կ'տատէ. և լլցոսէն քով
21 չգար, որպէս զի իր գործերը չյանդիմանուն: Բայց

ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ, լոյսին քով կու գայ, որպէս զի իր գործերը յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան:

22 Այս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար անոնց
23 հետ մէկտեղ, ու մկրտութիւն կ'ընէր: Յովհաննէս ալ Այսիանի մէջ Մաղղմի մօտ մկրտութիւն կ'ընէր, որովհետեւ հոն շատ ջուր կար, ու կու գային և կը
24 մկրտուէին. Վասն զի Յովհաննէս դեռ բանաբը գըրուած չէր:

25 Այն ատեն վիճարանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսի աշակերտներէն *Հրեաներուն հետ՝ մաքրութեան վրայով: Ու եկան Յովհաննէսի և անոր ըսին, Ռարբի, անիկա որ քեզի հետ Յորդանանու անդիլի կողմն էր, որու համար դուն վկայութիւն տուիր, ահա ինք
27 կը մկրտէ և ամէնը անոր կու գան: Պատասխան տուաւ Յովհաննէս և ըսաւ, Մարդ մը չկրնար բան մը առնել, եթէ երկինքէն արուած չըլլայ անոր: Գուք ձեզմէ կը
28 վկայէք ինձի համար, որ ըսի թէ ես Գրիստոսը չեմ, հոպա անոր առջեւէն զրկուած եմ: Ան որ հարսն ունի, փեսան անիկա է. բայց փեսային բարեկամը որ
29 կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի այս իմ ուրախութիւնս լցուած է: Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 ես պզտիկնամ: Ան որ վերէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. ան որ երկրէ է՝ երկրաւոր է, ու երկրէ կը խօսի.
32 ան որ երկինքէն կու գայ՝ ամէնէն վեր է. Եւ ինչ որ տեսաւ ու լսեց, զայն կը վկայէ, ու անոր վկայու-

*Կա՛մ, Հրեայի մը

33 թիւնը մէ'կը չընդունիր: Ան որ անոր վկայութիւնը
34 կ'ընդունի, կնքեց թէ Աստուած ճշմարիտ է: Վասն զի ան զոր Աստուած զրկեց, Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի, վասն զի Աստուած անոր չտրուելու համար Հոգին
35 Հոգիը կը սկսէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը
36 տուած է: Ան որ Որդւոյն կը հաւատայ, յաւիտեանական կենքը ունի. և ան որ Որդւոյն չհնազանդիր, անիկա կենքը պիտի չտեսնէ, հոպա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ:

ԳԼ Դ

1 Արդ երբ Տէրը խնայաւ որ փարիսեցիները լսեր են՝ թէ Յիսուս Յովհաննէսէ աւելի աշակերտներ կ'ընէ
2 և կը մկրտէ, (Թէպէտ ոչ թէ Յիսուս ինք կը մկրտէր,
3 հոպա իր աշակերտները) Թողուց Հրէաստանը ու
4 նորէն Գաղիլեա դնաց: Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի
5 մէջէն անցնի: Ուստի եկաւ Սամարացեաց մէկ քաղաքը, որուն անունը Սուքար էր, այն տեղին մօտ՝
6 զոր Յակոբ իր որդւոյն Յովսէփի տուաւ. Եւ հոն Յակոբի մէկ աղբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ այն աղբիւրին վրայ նստաւ. և ժամը վեցին տեսններն էր:
7 Սամարիայէ կին մը եկաւ ջուր հանելու. Յիսուս
8 ըսաւ անոր, Ինձի ջուր տուր խմելու. (Բանդի իր աշակերտները քաղաքը գացեր էին, որպէս զի ուսելիք
9 առնեն): Այն ատեն Սամարացի կինը ըսաւ անոր, Գու՛ն որ Հրեայ ես, ի՞նչպէս կ'ուզես ջուր խմել ինձմէ, Սամարացի կնոջմէ մը. վասն զի Հրեաները Սամարացեաց հետ հաղորդակցութիւն չեն ընել: Յի-

տուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, եթէ դուն
 գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ո՛վ է ան որ
 քեզի կ'ըսէ, Ինծի ըստ ասը խմելու, դուն անկէ
 պիտի ուզէիր, և ինք քեզի կենդանի ջուր պիտի տար:

11 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, դուն ջրհասն ալ չունիս, ու
 այս հորը խորունկ է. ուրիժն ուրիժն պիտի ունենաս

12 այն կենդանի ջուրը: Միթէ դուն մեր Յակոբ հօրսին
 տուելի մե՞ծ մըն ես, որ այն հորը մեզի տուաւ, և առիկ-

13 խմեց ինք ու իր որդիները և իր անասունները: Պա-
 տասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր, Ամէն ով որ
 ույզ ջուրէն խմէ, նորէն պիտի ծարաւի, ըսոյց ով որ
 խմէ այն ջուրէն զոր ես անոր պիտի տամ՝, յաւիտ-

14 եան պիտի չծարաւի. Հապա այն ջուրը զոր ես անոր
 պիտի տամ՝, պիտի ըլլայ անոր ներսիցին ջուրի աղ-
 ըրելը մը՝ որ յաւիտենական կեանքի համար կը ըզրիւ:

15 Կինը ըսաւ անոր, Տէր, տուր ինծի այն ջուրը, որպէս
 16 զի չծարաւիմ, և հոս չգամ ջուր հանելու: Յիսուս
 ըսաւ անոր, Գնա քու այրդ կանչէ, ու հոս եկուր:

17 Կինը պատասխան տալով ըսաւ, Ես այր չունիմ՝. Յի-
 18 տուս ըսաւ անոր, Աղէկ ըսիր թէ այր չունիմ, Վասն
 զի դուն հինգ այր ունեցեր ես, և ան զոր հիմա ու-

19 նիս՝ քու այրդ չէ. տտիկա շիտակ զրուցեցիր: Կինը
 ըսաւ անոր, Տէր, կը տեսնեմ որ դուն մարգարէ մըն

20 ես: Մէր հայրերը այս լեռան վրայ երկրպագութիւն
 ըրին, և դուք կ'ըսէք թէ Մեռն Երուսաղէմ է տեղը,

21 ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել: Յիսուս ըսաւ
 անոր, Ով կին, հաւատաւ ինծի որ ժամանակ կու
 գայ, երբ ոչ այս լեռան վրայ, և ոչ Երուսա-

22 րուսի մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը:

նար. մենք անոր երկրպագութիւն կ'ընենք, զոր կը
 ճանչնանք. վասն զի փրկութիւնը Հրեաներէն է:

23 Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ է, երբ ճշշ-
 մարիա երկրպագողները երկրպագութիւն պիտի ընեն
 Հօրը՝ հոգիով ու ճշմարտութիւնով, վասն զի Հայրն

24 ալ իրեն այնպիտի երկրպագողներ կ'ուզէ: Աստուած
 Հոգի է, և իրեն երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հո-
 գիով ու ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն:

25 Կինը ըսաւ անոր, Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ (Քրիս-
 տոս ըսուածը), երբ ինք գայ՝ ամէն բան մեզի պիտի

26 պտտմէ: Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ան եմ՝ որ քեզի հետ
 27 կը խօսիմ: Եւ այս իօռտն վրայ իր աշակերտները
 եկան, ու զարմացան որ աչ Կնայ հետ կը խօսէր.

28 Ի՞նչ կը խօսիս ատոր հետ: Այն ատեն կինը ձգեց
 իր սափորը ու քաղաքը գնաց, և ըսաւ մարդոցը,

29 Եկէք տեսէք մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի ամէն ինչ որ
 30 գործեր եմ. արդեօք անիկա՞ն է Քրիստոսը: Եւ անոնք
 քաղաքէն ելան ու անոր կու գային:

31 Եւ այս միջոցին աշակերտները իրեն կ'աղաչէին ու
 32 կ'ըսէին, Ռարբի, հաչ կեր: Անիկա ըսաւ անոնց, Ես
 կերակուր ունիմ ուտելու՝ զոր դուք չէք գիտեր:

33 Ուտտի աշակերտները կ'ըսէին իրարու, Արդեօք մէկը
 34 ատոր ուտելու բան մը բերա՞ւ: Յիսուս ըսաւ անոնց,
 Իմ կերակուրս այն է որ ես զիտ զրկողին կամօք ընեմ:

35 Եւ անոր գործը կատարեմ: Չէ՞ որ դուք կ'ըսէք թէ
 Տակաւին չորս ամիս կայ որ հունձքի տատնը գայ.

36 սհա ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու տը-
 տեղուն նայեցէք, որ արդէն ճերմկած ու հնձուելու

յաւիտենական կեանքի համար պտուղ կը ժողվէ, որպէս զի սերմանողը ու հնձողը մեկտեղ ուրախա-

37 նան: Վասն զի այս բանին մէջ ճշմարիտ է այն խօս-

38 քը թէ Ուրեշը կը սերմանէ և ուրեշը կը հնձէ: Ես ձեզ զրկեցի հնձելու զայն որ դուք չաշխատեցաք. ուրեշները աշխատեցան, ու դուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք:

39 Եւ այն քաղաքէն շատ Սամարացիներ իրեն հաւա-

տացին այն կնոջ խօսքին համար որ վկայեց, շեւշու

40 թէ Ինչ որ ես գործեր էի՝ բոլորը ինձի ըսաւ: Ու երբ Սամարացիներն անոր եկան, կ'աղաչէին անոր որ ի-

41 րենց քով կենայ. ու երկու որ հոն կեցաւ: Եւ ալ

42 շատերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար: Ու կ'ըսէին կնոջը, Ասկէ ետև ոչ թէ քու խօսքիդ հա-

մար կը հաւատանք, վասն զի մենք մեզմէ լսեցինք, և զիտենք որ աստիկա է ճշմարտապէս աշտարհի Փրկիչը, Քրիստոս:

43 Ու երկու օրէն ետև ելաւ անկէ և Գալիլեա գնաց:

44 Վասն զի Յիսուս ինք վկայեց թէ Մարգարէ մը իր

45 գաւառին մէջ պատիւ չընենար: Ու երբ Գալիլեա եկաւ, Գալիլեացիները զինք ընդունեցին, քանզի տե-

սած էին այն բոլոր հրահրէից, զորոնք ինք ըրաւ Երու-

սաղէմի մէջ տօնին ատենը: Վասն զի իրենք ալ այն տօնին գացեր էին:

46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացոց կանոս քաղաք, ուր ջուրը գինի ըրած էր. և հոն աղնուական մէկը կար, որուն որդին հիւանդ էր կախաւանյուժի մէջ:

47 Աստիկա լսելով որ Յիսուս Հրէաստանէ Գալիլեա եկեր է, եկաւ անոր ու կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որդին

48 բժշկէ, վասն զի մեռնելու վրայ էր: Այն ատեն Յի-

սուս ըսաւ անոր, Եթէ նշաններ ու հրաշքներ չտես-

49 նէք, ընաւ պիտի չհաւատաք: Աղնուականը ըսաւ

50 անոր, Տէր, իջիր քանի որ իմ տղա մեռած է: Յի-

սուս ըսաւ անոր, Գնա, քու որդիդ ողջ է. մարդն ալ

51 հաւատաց այն խօսքին զոր Յիսուս իրեն ըսաւ, ու

գնաց: Ու երբ կ'իջնէր, իր ծառաները զիմաստրեցին

զինք, և աւետիս տուին ըսելով թէ Քու տղադ ողջ

52 է: Ուստի հարցուց անոնց թէ ո՞ր ժամէն սկսաւ տ-

ղէկի դառնալ. և ըսին իրեն, Երէկ ժամը եօթնին

53 տենդը թողուց զանիկա: Այն ատեն զիսացաւ անոր

հայրը թէ այն ժամն էր երբ Յիսուս իրեն ըսաւ թէ

Քու որդիդ ողջ է. ու հաւատաց ինք և իր բոլոր

54 տունը: Այս նորէն երկրորդ հրաշքն էր զոր Յիսուս

ըրաւ, երբ Հրէաստանէ Գալիլեա եկաւ:

ԳԼ. Ե

1 Ասկէ ետև Հրէից տօն էր, և Յիսուս Երուսաղէմ

2 ելաւ: Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչխարաց քրահ Քով

աւազան մը կայ, որ Երայեցեցեան Բեթ-հեզդա կ'ըն-

3 ուի, որ հինգ սրահ ունի: Ասոնց մէջ խիստ շատ հի-

ւանդներ պառկած էին, կայրեր, կաղեր, չարցածներ,

4 որոնք կը սպասէին ջուրին խառնուելուն: Վասն զի

հրէշտակ մը ժամանակ ժամանակ աւազանը կ'իջնէր

ու ջուրերը կը խառնէր, և ով որ ջուրին խառնուե-

լէն ետև ամենէն առաջ անոր մէջ կը մտնէր, կը

5 բժշկուէր ինչ հիւանդութիւն որ ունենար: Եւ հոն

մտրդ մը կար, որ երեսունըթ տարիէ ի վեր հիւան-

6 դութիւն մը ունէր: Յիսուս երբ տեսաւ զանիկա որ

ինկած պառկած էր, ու զիսացաւ որ շատ ժամանակէ

7 Ի վեր է, ըսաւ անոր, Կ'ուզի՞ս առողջանալ : Հիւան-
 դը պատասխան տուաւ անոր, Տէր, մարդ մը չունիմ'
 որ երբ ջուրերը խառնուին զիս աւաղանը ձգէ. հասպա
 8 մը կ'իջնէ : Յիսուս ըսաւ անոր, Ելի՛ր, մահիճդ առ
 9 ու քալէ : Եւ իսկոյն մարդը առողջացաւ, ու իր մահ-
 չիճը վերցնելով կը քալէր. ու այն օրը շարաթէ էր :
 10 Այն ատեն Հրեաները ըսին բժշկուած մարդուն,
 11 Շարաթ է, և արժան չէ որ մահիճդ վերցնես : Պա-
 տասխան տուաւ անոնց — ըսաւ—, Ան որ զիս բժշկեց,
 12 ինք ինձի ըսաւ, Մահիճդ առ ու քալէ : Ուստի հար-
 ցուցին անոր, Ո՞վ է այն մարդը որ քեզի ըսաւ, Մա-
 13 հիճդ առ ու քալէ : Եւ բժշկուողը շէր զիտեր թէ
 ո՞վ է ան, վասն զի Յիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ այն
 14 տեղ բազմութիւն ըլլալուն համար : Անկէ ետքը
 Յիսուս զանկիս տաճարին մէջ գտնելով ըսաւ անոր,
 Ահա բժշկուեցար, ալ մեղք մի գործեր, որ ալ ա-
 15 լելի չար բան մը չպատահի քեզի : Գնաց մարդը, ու
 Հրեաներուն պատմեց թէ Յիսուս էր որ զինք բժշկեց :
 16 Եւ ասոր համար Հրեաները կը հալածէին Յիսուսը,
 և կը փնտռէին զանկիս սպաննել, որ այս բաները
 17 շարաթ օրը կ'ընէր : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
 անոնց, Իմ Հայրս մինչև հիմա կը գործէ, ես ալ կը
 18 գործեմ : Ասոր համար ալ աւելի կը փնտռէին Հըր-
 եաները զանկիս սպաննել, վասն զի ոչ թէ միայն
 շարաթ օրը կը լուծէր, հասպա նսա զՍատուած իր
 Հայրը կ'անուանէր, ու այսպէս ինքզինք Սատուծոյ
 19 հաւատար կ'ընէր : Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ
 ու ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
 Որդին ինքիբմէ բան մըն ալ չկրնար ընել, միայն թէ

Ինչ որ տեսնէ զը Հայրը կ'ընէ. վասն զի ինչ որ ա-
 նկիս կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ նոյնը կ'ընէ :
 20 Քանզի Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան կը ցու-
 ցնէ անոր : Ինչ որ ինք կ'ընէ. և ատնցմէ ալ աւելի
 21 զարմնաք : Վասն զի՝ ինչպէս Հայրը մեռելները կը
 յարուցանէ ու կենդանի կ'ընէ, այնպէս ալ Որդին
 22 զորոնք կ'ուզէ կը կենդանացնէ : Քանզի Հայրը մէ'կը
 չգտներ, հասպա ամէն դատաստանը Որդւոյն տուաւ.
 23 Որպէս զի ամէնը պատուեն Որդին, ինչպէս Հայրը կը
 պատուեն. ան որ Որդին չպատուեր, զանկիս զբից
 24 Հայրը չպատուեր : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի
 թէ Ան որ իմ խօսքս մօտի կ'ընէ, և կը հաւատայ
 անոր որ զիս զրկեց, յաւիտեան կենսի ունի, ու
 դատասպարտութեան տակ չկենար, հասպա մահուանէ
 25 դէպ ի կեանք անցած է : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
 ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա է, երբ
 26 մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որդւոյն ձայնը, և
 անոնք որ կը լսեն, պիտի սպրկին : Վասն զի ինչպէս
 Հայրը իր անձին մէջ կեանք ունի, այնպէս ալ Որդ-
 27 ւոյն տուաւ որ իր անձին մէջ կեանք ունենայ . Եւ
 դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն տուաւ անոր,
 28 բանզի անկիս Որդի մարդոյ է : Ասոր վրայ մի զար-
 մանաք . վասն զի ժամանակ պիտի գայ՝ երբ բոլը
 զերեզմաններու մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի
 29 լսեն, Ու դուքս պիտի գան, անոնք որ բարի գործեր
 են՝ կենաց յարութեան համար, և անոնք որ չար
 գործեր են՝ դատասպարտութեան յարութեան հա-
 30 մար : Ես ինքիբմէս բան մը չեմ կրնար ընել . ինչպէս
 կը լսեմ, այնպէ՞ կը դատեմ, և իմ դատաստանս

արգար է, վասն զի ես իմ կամքս չեմ՝ փնտռեր, հա-
 31 պա *անոր կամքը որ զիս զրկեց : Եթէ ես ինձի հա-
 32 մար վկայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ : Ուրիշ
 մըն է որ ինձի համար կը վկայէ . և ես գիտեմ որ
 ճշմարիտ է այն վկայութիւնը՝ զոր ինք ինձի համար
 33 վկայեց : Դուք Յովհաննէսի զրկեցիք, և ինք ճշմար-
 34 տութեանը վկայեց : Բայց ես ոչ թէ մարդոցմէ վկա-
 35 րպէս զի դուք փրկուէք : Անիկա ճրագ մըն էր որ կը
 վառէր ու լցոյ կու տար, և դուք քիչ մը տառն ու-
 36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ : Բայց ես Յովհան-
 նէսի վկայութեան ալ մեծ վկայութիւն ունիմ, քանզի
 այն դործերը զորոնք Հայրը ինձի տուաւ որ զանոնք
 կատարեմ, այն նոյն դործերը զորոնք ես կը դործեմ,
 37 ինձի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս զրկեց : Ու
 Հայրը որ զիս զրկեց, ինք վկայեց ինձի համար. դուք
 ընաւ անոր ձայնը չստեցիք, ոչ ալ անոր կերպարան-
 38 քը տեսաք . Եւ ոչ անոր խօսքը ձեր մէջ ընակած
 ունիք, քանզի զայն որ ինք զրկեց, դուք անոր չէք
 39 հաւատար : Գիրքերը քննեցէք, վասն զի դուք անոնց-
 մով կը սեպէք յաւիտեանական կեանքը ունենալ, և
 40 ըռն անոնք են որ ինձի համար կը վկայեն . Եւ դուք
 41 չէք ուզեր ինձի դալ, որ կեանք ունենաք : Ես մար-
 42 դոցմէ փառք չեմ առնել : Բայց գիտեմ ձեզ որ Աս-
 43 տուծոյ սերը ձեր մէջ չունիք : Ես իմ Հօրս անունու-
 վը եկայ, ու զիս չէք ընդունիր . եթէ ուրիշ մէկը իր
 44 անստանով դայ, զանիկա պիտի ընդունիք : Դուք լինչ-
 պէս կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք կ'առնէք,

և այն փառքը որ մէկ Աստուծոնէ է՝ չէք փնտռել
 45 Մի կարճէք թէ ես ձեզի համար ամբաստանութիւն
 պիտի ընեմ Հօրը . կայ Գիշ որ ձեզի համար ամբաս-
 տանութիւն կ'ընէ, Մովսէս՝ որու դուք յուսացած
 46 էք : Վասն զի եթէ դուք Մովսէսի հաւատայլք, ին-
 ձի ալ պիտի հաւատայլք, քանզի անիկա ինձի հա-
 47 մար գրեց : Բայց եթէ անոր գրածներուն չէք հաւա-
 տար, իմ խօսքերուս լինչպէս պիտի հաւատաք :

ԳԼ Զ

1 Այս բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի, այսինքն
 2 Տիրերիպի, ծովուն անդիկ կողմը գնաց . Եւ անոր
 ետեւէն շատ ժողովուրդ կ'երթար, վասն զի կը տես-
 նէին այն հրաշքները զորոնք հիւանդներուն վրայ
 3 կ'ընէր : Եւ Յիսուս լեռը ելաւ, ու հոն նստաւ իր
 4 աշակերաններուն հետ մէկտեղ : Եւ Հրէից զատիկ
 տօնը մօտ էր :
 5 Յիսուս երբ էր աչքերը վեր վերցուց ու տեսաւ որ
 շատ ժողովուրդ կու գար իրեն, ըսաւ Փիլիպպոսի,
 Ո՞ւրկէ հաց ծախեմ առնելը որպէս զի ատոնք ուտեն :
 6 (Եւ զայս կ'ըսէր զանիկա փորձելու համար, քանզի
 7 ինք գիտէր ինչ պիտի ընէր) Փիլիպպոս պատասխան
 տուաւ անոր . Երկու հարիւր դասեկանի հաց ատոնց
 8 հերիք չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը առնէ : Իր աշա-
 կերաներէն մէկը, Միսն Պետրոսի եղբայրը Անդրէաս,
 9 ըսաւ իրեն, Հոս պատանի մը կայ, որ հինգ դարեղէն
 հաց ու երկու ձուկ ունի, բայց անոնք լինչ պիտի
 10 ըլլան այդչափ մարդոց : Իսկ Յիսուս ըսաւ, Նստեցու-
 ցէք այդ մարդիկը . և այնտեղ շատ խոս կար, ու

*ՈՒՆԻ, Հօրը

11 մարդեկը նա՛ման թուով Հինգ հազարի չափ : Եւ Յիսուս հացերը առաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժնեց, աշակերտներն ալ նստողներուն, նոյնպէս
 12 ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուզէցին : Ու երբ կշտացան, ըստ իր աշակերտներուն, Ժողովեցէք աւելցած կտորուտանքները, որպէս զի բան մը չկորսուի : Ուստի Ժողովեցին, և աստուերկու կողով լեցուցին այն Հինգ գարեղէն հացերէն հաշոյ՝ կտորուտանքները, որոնք
 14 ուտողներէն աւելցան : Իսկ մարդեկը երբ Յիսուսի ըրած հրաշքը տեսան, կ'ըսէին թէ Ասիկա է ճշմարտապէս այն մարգարէն որ աշխարհ պիտի գար : Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան զինք յսփշտակին, որպէս զի զինք թագաւոր ընեն, նորէն մինակ լեւը
 16 գնաց : Ու երբ իրեկու՛ն եղաւ, իր աշակերտները ծովէ-
 17 զերբը իջան : Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդիւի կողմը Կափառնայում՝ կ'երթային և արդէն մութը
 18 կոխեր էր, ու Յիսուս գեռ իրենց եկած չէր : Ծովն ալ հովին աստիկ փչելէն տակնուվրայ կ'ըլլար : Ու երբ թիքաշելով քսանքՀինգ կամ երեսուն տապալեզի չափ գացին, տեսան Յիսուսը որ ծովուն վրայէն
 20 քաշելով՝ նստուն կը մտնեան, ու վախցան : Բայց ինք ըստ անոնց, Ես եմ, մի վախնաք : Այն ատեն ուզեցին զանկիա նստը տունել : և շուտ մը նստը այն երկիրը հասաւ՝ ուր կ'երթային :
 22 Հետեւեալ օրը Ժողովուրդը որ ծովուն անդիւի կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նստակ չկար հան այն մէկէն զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ նստակը մտած չէր, հապտ միոյն անոր աշակերտները
 23 գացիր էին. (Բայց Տերերիայէ ուրիշ նստակներ եկան

այն տեղին մտ՝ ուր Տերոյը գոհանալովը հացը կե-
 24 րեր էին.) Այն ատեն Ժողովուրդը տեսնելով թէ ոչ Յիսուս հան է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նստերը մտան ու եկրն Կափառնայում Յիսուսը
 25 փնտաւելու : Ու երբ զանկիա ծովուն անդիւի կողմը գտան, ըսին անոր, Ուրբի, է՛րբ եկար դուն հոս :
 26 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց և ըսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Գուք զիս կը փնտաւք՝ ոչ թէ անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, հապտ անոր
 27 համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք : Գա՛տէ, գործեցէք, ոչ թէ կորստական կերակուրին համար, հապտ այն կերակուրին համար որ յաւիտենական կեանքի մէջ կը մնայ, զոր Որդին մարդոյ ձեզի պիտի տայ . վասն զի Հայրն Աստուած զանկիա կնքեց :
 28 Այն ատեն ըսին անոր, Ի՞նչ ընենք որպէս զի Աստուծոյ գործերը գործենք : Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըստ անոնց, Այս է Աստուծոյ գործը, որ անոր զըկածին հաւատաք : Ըսին անոր, Բայց դուն ի՞նչ նշան կ'ընես որ տեսնենք ու քեզի հաւատանք :
 31 Ի՞նչ կը գործես : Մեր հոյերը անապատին մէջ մանանաւ կերան. ինչպէս գրուած է, Երկինքէն հաց
 32 տուաւ անոնց որպէս զի ուտեն : Եւ Յիսուս ըստ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Մովսէս չառաւ ձեզի երկնաւոր հացը, բայց իմ Հայրն կուտայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր հացը : Վասն զի Աստուծո՛ժ որսո՛ւ հացը այն է որ երկինքէն կ'իջնէ, ու
 34 աշխարհի կեանք կուտայ : Ուստի ըսին անոր, Տէր, ամէն ատեն այդ հացը մեզի տուր : Եւ Յիսուս ըստ անոնց, Ես եմ կենաց հացը. ան որ ինձի կուտայ, երբէք պիտի չանթե՛նայ, և ան որ ինձի կը հաւա-

36 տայ, պիտի չծարաւի: Բայց ես ձեզի ըսի որ դուք
 37 զիս տեսաք ալ, ու չէք հուսատար: Այն ամէնը զոր
 Հայրը ինձի կու տայ, ինձի պիտի գայ, և ան որ
 38 ինձի կու գայ, բնաւ դուրս պիտի չհաննամ: Վասն զի
 ես երկինքէն իջայ, ոչ թէ իմ կամքս ընելու, հապա
 39 անոր կամքը՝ որ զիս զրկեց: Եւ զիս զրկող Հօրը կամքը
 այս է որ այն ամէնը զոր ինք ինձի առաւ, չկորսնցը
 նամ անկէ, հապա անոր յարութիւն առնել տամ՝
 40 վերջին օրը: Քանզի զիս զրկողին կամքը այս է, որ
 այն ամէնը որ կը տեսնէ Որդին և կը հաւատայ ա
 նոր, յաւիտենական կեանք ունենայ. ես ալ անոր
 յարութիւն առնել տամ՝ վերջին օրը:
 41 Ուստի Հրեաները տրտունջ կ'ընէին իրեն համար,
 42 վասն զի ըսաւ թէ Ես եմ երկինքէն իջած հացը. Եւ
 կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփի որդին Յիսուս չէ՞, որուն
 հայրը ու մայրը մենք կը ճանչնանք. ուրեքն ի՞նչպէս
 43 կ'ըսէ ասիկա թէ Ես երկինքէն իջայ: Պատասխան
 առաւ Յիսուս ու ըսաւ անոնց, Տրտունջ մի ընէք
 44 ձեր մէջ: Մէկը չկրնար ինձի գալ, եթէ զիս զրկող
 Հայրը զանիկա չքաշէ, ու ես անոր յարութիւն առ
 45 նել պիտի տամ՝ վերջին օրը: Մարգարէներուն մէջ
 գրուած է, Եւ ամէնն ալ Աստուծոյ ստրկած պիտի
 ըլլան. այն ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը ստիպի,
 46 ինձի կու գայ: Ոչ թէ մէկը Հայրը տեսած է, եթէ
 ոչ ան՝ որ Աստուծոյ է, անիկա Հայրը տեսած է:
 47 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Ան որ ինձի կը
 48 հաւատայ, յաւիտենական կեանք ունի: Ես եմ կե
 49 նաց հացը: Ձեր հայրերը անապատին մէջ մնանան
 50 կերան ու մեռան: Այս է այն հացը որ երկինքէն
 կ'իջնէ, որպէս զի եթէ մէկը տակէ ուտէ, չմեռնի:

51 Ես եմ կենդանի հացը որ երկինքէն իջայ. (52) եթէ
 մէկը այս հացէն ուտէ, յաւիտեան պիտի ապրի. և
 այն հացը զոր ես պիտի տամ, իմ մարմինս է, զոր
 ես պիտի տամ աշխարհի կեանքին համար:
 53 Ասոր վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վիճէին ու
 կ'ըսէին, Ի՞նչպէս կրնայ ասիկա էք մարմինը մեզի
 54 տալ ուտելու: Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ
 ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, եթէ Որդւոյ մարդոյ մար
 մինը չուտէք և անոր տրեւնը չիմէք, ձեր անձերուն
 55 մէջ կեանք չէք ունենար: Ով որ իմ մարմինս ուտէ
 և իմ տրեւնս խմէ, յաւիտենական կեանք կ'առնե
 նայ, ու ես անոր յարութիւն առնել պիտի տամ՝
 56 վերջին օրը: Վասն զի իմ մարմինս ճշմարիտ կերա
 57 կուր է, և իմ տրեւնս ճշմարիտ ըմպելիք է: Ան որ
 իմ մարմինս կ'ուտէ և իմ տրեւնս կը խմէ, անիկա
 58 իմ ներսիդիս կը բնակի ու ես անոր ներսիդին: Ինչ
 պէս կենդանի Հայրը զիս զրկեց, ու ես կենդանի եմ
 Հօրը ձեռքով, ապա՛ս ալ ան որ զիս կ'ուտէ, ինք
 59 ալ իմ ձեռքով կենդանի կը մնայ: Այս է այն հացը
 որ երկինքէն իջած է. ոչ թէ ինչպէս հայրերնիդ
 մնանան կերան ու մեռան. ով որ այս հացը ուտէ,
 յաւիտեան պիտի ապրի:
 60 Այս բաները զրուցեց ժողովարանին մէջ՝ երբ կա
 փառնայումս մէջ կը տրվեցնէր:
 61 Ու աշակերտներէն շատերը երբ լսեցին՝ ըսին, Խիտ
 62 է այդ խօսքը, ո՞վ կրնայ ստոր մտիկ ընել: Յիսուս
 երբ ինքնիրեն հասկցաւ որ իր աշակերտները այն
 բանին համար տրտունջ կ'ընէին, ըսաւ անոնց, Ատի
 63 կա ձեզ կը դալթակողեցնէ՞: Հապա ի՞նչ պէտէ Խորհէի,
 եթէ տեսնէք Որդին մարդոյ որ ելլէ ուր առաջ էր:

64 Հոգին է կենդանի ընողը, մարմինը շոհ մը չընեք
 այն խօսքերը զորոնք ես ձեզի *կը խօսիմ*, հոգի ու
 65 կեանք են: Իսոյց ձեր մէջէն կան անոնք որ չեն հա-
 ւատար: վասն զի Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ ո՛վ են
 66 անոնք որ չեն հաւատար, և ո՛վ է ան որ զինք պի-
 տի մտանէ: Ու կ'ըսէր, Ասոր համար ձեզի ըսի որ
 մէ'կը չկրնար ինձի դալ, եթէ իմ Հօրմէս տրուած
 չըլլայ անոր:
 67 Այս պատճառաւ իր աշակերտներէն շատերը ետ
 68 դուրսին, և սլ իրեն հետ չէին պարտեր: Այն ատեն
 Յիսուս տառուերկուքն ըսաւ, Միթէ դուք սլ
 69 կ'ուզէք թրթալ: Միմին Պետրոս պատասխան տուաւ
 անոր, Տէր, որո՞ւ պիտի երթանք, դուն յաւիտեանա-
 70 կան կեանքի խօսքեր ունիս: Եւ մենք հաւատացնիք
 ու զիացանք թէ դուն ես Գրիտոսը †Աստուծոյ Որ-
 71 դին: Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ես ձեզ
 տառուերկուքդ չընտրեցի՞, ու ձեզմէ սլ մէկը սա-
 72 տանայ է: Զայս կ'ըսէր Իսկարիօթացի Միմիննան
 Յուդայի համար, վասն զի անիկա էր որ զինք պիտի
 մտանէր, ու տառուերկուքէն մէկն էր:

ԳԼ. Է

1 Եւ այս բաներէն ետե Յիսուս Գալիլէայի մէջ կը
 պարտէր, քանզի չէր ուզիւր Հրեաստանի մէջ պար-
 տիլ, վասն զի Հրեաները զինք սպաննել կ'ուզէին:
 2 Եւ Հրեաներուն տաղաւարահարաց տօնը մօտ էր:

3 Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն, Ելի՛ր տակ ու
 Հրեաստան գնա, որպէս զի քաւ աշակերտներդ սլ
 4 տեսնեն քաւ գործերդ զորոնք կ'ընես. Վասն զի մէկը
 չկայ որ ծածկարար բան մը ընէ, և ինք յայտնի ըլ-
 5 րալ ուզէ: Եթէ դուն այդ բաները կ'ընես, ինքզինքդ
 6 հաւատար իրեն: Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ ժա-
 մանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր ժամանակը միշտ
 7 պատրաստ է: Աշխարհ ձեզ չկրնար տալ, բայց զիս
 կ'տա, վասն զի ես անոր վրայով կը վկայեմ թէ իր
 8 դործերը չար են: Գուք ելէք այս օտնին. ես [գեռ-]
 9 չեմ ելլիր այս օտնին. վասն զի իմ ժամանակս գեռ-
 10 լցուած չէ: Զայս ըսելով անոնց՝ ինք Գալիլէա քնաց:
 11 Եւ Հրեաները օտնին ատենը կը փնտուէին զինք, ու
 12 կ'ըսէին, Ո՞ւր է անիկա: Եւ Ժողովուրդին մէջ շատ
 շէջնէն կար անոր վրայով. անոնք կ'ըսէին թէ Աղէկ
 13 Ժարդ է. ուրիշները կ'ըսէին, Ոչ, հապա ժողովուրդը
 կը մոլորեցնէ: Սակայն մէ'կը անոր վրայով համար-
 14 ձակ չէր խօսեր Հրեաներուն վտիէն:
 15 Իսկ երբ տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տաճարը ելաւ
 16 ու կը սորվեցնէր: Եւ Հրեաները կը զարմանային ու
 կ'ըսէին, Ի՞նչպէս տախիս գերբերը գիտէ, որ սորված
 17 չէ: Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Իմ
 վարդապետութիւնս իմն չէ, հապա զիս զրկողնն է:
 18 Եթէ մէկը կ'ուզէ անոր կամքը ընել, պիտի զիտնայ
 այս վարդապետութեան համար թէ արդեօք Աս-
 19 տուծմէ՞ է թէ ես ինքիրմէս կը խօսիմ: Ան որ ինք-
 18 իրմէ կը խօսի, իր անձին փառքը կը փնտուէ, բայց

*Ո՛ւնէ, խօսեցայ
 †Ո՛ւնէ, կենդանի Աստուծոյ

ան որ զինք զրկողին փառքը կը փնտաւ, անիկա ճշմարիտ է, և անոր քով անիրաւու թիւն չկայ:

19 Մովսէս չտուս՞ւ ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէկն ալ

20 չպահէր օրէնքը: Ինչո՞ւ կը փնտաւք զիս սպաննել. պատասխան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ, Գեւ կայ

21 քու ներքոյ. ո՞վ քեզ կը փնտաւ սպաննել: Պատասխան տուաւ Յիսուս և ըսաւ անոնց, Գործ մը գործ

22 ձեցի, ու ամէնք ալ զարմացրէք (որ սչ թէ Մովսէսէ ձեզի թրիատու թիւնը տուաւ, եւ չարմատեալ էր՝ հապա նախնիքներէն,) ու շարժութ օրը մտրդ կը

23 թրիատաւք: Եթէ շարժութ օրը մտրդ թրիատու թիւն կ'առնէ՝ որպէս զի Մովսէսի օրէնքը չբողոքէ, ինձի

24 և՛ բարկանա՞ք որ ես շարժութ օրը ամբողջ մտրդ մը բռնեմ:

25 Այն ատեն Երուսաղէմացիներէն ոմանք կ'ըսէին,

26 Ասիկա ան չէ՞ զոր կը փնտաւն սպաննել: Եւ սո՞ս յայտնի կը խօսի, ու բան մը չեն ըսեր անոր. միթէ իշխանները զիտցած են թէ ասիկա ճշմարտապէս

27 Բրիտանոսն է: Սակայն մենք ասիկա գիտենք ուրիշ է. բայց Բրիտանոս երբ գայ, մէկը չգիտեր ուրիշ է:

28 Եւ Յիսուս քանի որ կը սքզնէր, տաճարին մէջ, աղաղակեց՝ ըսելով, Զիս ալ գիտեք, և ուրիշ բլլալս ալ գիտեք. ու ես ինքիբո՞ւ եկած չեմ, հապա ան որ զիս զրկեց՝ ճշմարիտ է, զոր դուք չէք գիտեր:

29 Բայց ես գիտեմ զանիկա, վասն զի ես անիկ եմ, և անիկա զիս զրկեց: Ուստի կը փնտաւն զինք բռնել.

30 ըստ մէկն ալ իրեն ձեռք չգտարկաւ, վասն զի իր

31 ժամանակը գեռ հասած չէր: Ու ժողովուրդէն շատ մարդիկ հաւատացին իրեն, և կ'ըսէին, Բրիտանոս

երբ գայ, ատնցմէ աւելի նշանն՞ը պիտի ընէ, որչափ ասիկա կ'ընէ:

32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին այս շնչիւնը անոր վրայով. ու փարիսեցիները և քահանայապետները սպասուորներ զրկեցին, որպէս զի զանիկա

33 բռնեն: Իսկ Յիսուս շտաւ, Քիչ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ու կ'երթամ անոր որ զիս զրկեց:

34 Զիս պիտի փնտաւք ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած անգոս դուք չէք կրնար գալ: Այն ատեն Հրեաները

35 ըսին իրարու, Ո՞ւր պիտի երթայ ասիկա, որ մենք զինք պիտի չգտնենք. միթէ շահեթանաներուն Զջ

36 ցիրուցան եղածներո՞ն պիտի երթայ, և հեթանոսներո՞ն պիտի սորվեցնէ: Ի՞նչ է այն խօսքը զոր զրուցեց, Զիս պիտի փնտաւք ու պիտի չգտնէք. և իմ եղած անգոս դուք չէք կրնար գալ:

37 Տօնին վերջին մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Եթէ մէկը ծաղաւ է, թող ինձի

38 գայ ու խմէ: Ան որ ինձի կը հաւատայ, ինչպէս գիտէր կ'ըսէ, անոր փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի

39 բխեն: Զայս ըսաւ Հոգին համար զոր իրեն հաւատացողները պիտի առնէին, վասն զի Սուրբ Հոգին որսո՞ւ չէր տակաւին, քանզի Յիսուս գեռ փառա-

40 ւորուած չէր: Ժողովուրդէն շատ մարդիկ երբ այս խօսքը լսեցին կ'ըսէին, Իրաւքնէ ասիկա է մարդա-

41 րէն: Ուրիշները կ'ըսէին, Ասիկա է Բրիտանոսը. ուրիշներն ալ կ'ըսէին, Միթէ Բրիտանոսը Գալիլէայէ՞ կու

42 չայ: Զէ՞ որ գիտէր կ'ըսէ թէ Բրիտանոս Դաւիթի սե-

*Ո՞ւրս, անոնց ըսաւ
 †Յուս. Յայնրուսն

բունդէն ու Գաւթիթ եղած գեղէն Բիթլէ՛ճէ՛մէ կու
 43 գայ: Ուստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն
 44 եղաւ անոր համար: Եւ անոնցմէ ոմանք ուղեցին
 բունդէ զանիկա, բայց մէ'կը անոր ձեռք չըսրկաւ:
 45 Ու սպասաւորները նոքն եկան քահանայապետ-
 ներուն և փարիսեցիներուն. ու ասոնք ըսին անոնց,
 46 Ինչո՞ւ զանիկա հոս չբերիք: Պատասխան տուին սպա-
 սաւորները, Երբէք մէ'կը այս մարդուն պէս խօսած
 47 չէ: Այն ատեն փարիսեցիները պատասխան տուին
 48 անոնց և ըսին, Միթէ դո՞ւք ալ մտրեցաք: Իշխան-
 ներէն կամ փարիսեցիներէն մէկը հաւատասօց անոր.
 49 Բայց այս ուսմիկ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր,
 50 նըզլուած են: Նիկողեմիս ըսաւ անոնց, (որ առաջ
 51 էր.) Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ՞, եթէ ա-
 ռաջ անկէ բան մը չլի, և չգիտնայ թէ ի՞նչ կ'ընէ:
 52 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Միթէ դո՞ւն ալ
 Գալիլեայէ ես. քննէ ու նայէ որ Գալիլեայէ մար-
 53 դարէ չելլեր: Եւ ամէն մէկը իր սունը գնաց:

ԳԼ. Ը

1 Եւ Յիսուս Զիթենեաց լեւը գնաց: (2) Ու առ-
 տուանց նորէն տաճարը եկաւ, և բոլոր ժողովուրդը
 իրեն կու դար. ու ինք նստեր կը որովեցնէր անոնց:
 3 Եւ դպիրները ու փարիսեցիները շնութեան մէջ
 բանտուած կին մը բերին անոր, ու զանիկա մէջտեղը
 4 կայնեցնելով՝ Ըսին իրեն, Վարդապետ, այս կինը
 շնութեան մէջ այս մեղքը դործած ատենը բռնուե-
 5 ցաւ. Եւ օրէնքին մէջ Մովսէս մեղի պատուիրեց

այսպիսիները քարկոծել. հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես
 6 ապր հոմար: Զայս կ'ըսէին՝ զանիկա փորձելով, որ-
 պէտքի անոր վրայ ամբաստանութիւն ընելու ապի-
 մը ունենան. բայց Յիսուս դէպ ի վար ծռելով՝ մտ-
 7 տովը գեանին վրայ կը գրէր. Սակայն երբ վրան ին-
 կան՝ հարցնելով իրեն, վեր նայեցաւ ու ըսաւ ա-
 նոնց, Զեղմէ անմեղ եղողը՝ առաջ անիկա թող քար
 8 ձգէ ասոր վրայ: Եւ նորէն դէպի վար ծռելով՝ գետ-
 9 նին վրայ կը գրէր: Եւ անոնք շատ լքելով ու երէնց
 խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ մէկիկ մէկիկ դուրս
 կ'ելլէին, ծերերէն սկսած մինչև յետինները. և Յի-
 10 սուս մինակ մնաց, ու կինը մէջտեղը կայնած: Եւ
 Յիսուս վեր նայելով ու կնիքմէն զատ մէ'կը չտես-
 նելով՝ ըսաւ անոր, Ով կին, ո՞ւր են անոնք որ քու
 վրայսիդ ամբաստանութիւն կ'ընէին. մէ'կը քեզ
 11 չգատապարտեց: Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ մէկը, Տէր.
 ու Յիսուս ըսաւ անոր, Ես ալ չեմ գատապարտեր
 քեզ. գնա ու ասկէ ետև մեղք մի դործեր:
 12 Արդ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ, Ես
 եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ետեւէս կու գայ,
 խաւարի մէջ պիտի չքայլէ, հապա կենաց լոյսը պի-
 13 տի ունենայ: Իսկ փարիսեցիները ըսին անոր, Գու՛ն
 քու անձիդ համար կը վկայես, բու վկայութիւնդ
 14 ճշմարիտ չէ. Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ
 անոնց, Թէև ես իմ անձիս համար կը վկայեմ, Բայց
 իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, վասն զի դիտեմ ուրկէ'
 15 եկայ և ո՛ւր կ'ելլեմ. բայց դուք չէք գիտեր ուրս
 կէ' կու գամ կամ ո՛ւր կ'ելլեմ: Գու՛ք մարմնին
 նայելով գատաստան կ'ընէք, ես բնաւ մէկը չեմ
 16 գատներ. Ու թէև դատերու ալ ըլլամ, իմ գատաս-

տանա ճշմարիտ է, վասն զի ես մինակ չեմ, հապա ես՝
 17 և հոյրը որ զիս զրկեց: Ու ձեր օրէնքին մէջ ալ գըր-
 ուսած է թէ երկու մարդու վկայութիւնը ճշմարիտ
 18 է: Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վկայեմ, ու կը
 19 վկայէ ինծի համար Հայրն ալ որ զիս զրկեց: Այն
 ատեն ըսին անոր, Ո՛ր է քու Հոյրդ: Յիսուս պա-
 տասխան տուաւ, Ոչ զիս գիտէք՝ և ոչ իմ Հոյրու-
 եթէ զիս գիտնայիք, իմ Հոյրս ալ պիտի գիտնայիք:
 20 Յիսուս այս խօսքերը խօսեցաւ դանձաւորեմը՝ երբ
 տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. ու մէ՛կը չըսնեց զա-
 նիկա, վասն զի դեռ անոր ժամանակը հասած չէր:
 21 Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Ես կ'երթամ՝ ու
 զիս պիտի փնտռէք, և ձեր մեղքերուն մէջ պիտի
 մեռնիք. ուր ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ:
 22 Ասոր վրայ Հրեաները կ'ըսէին, Միթէ ինքզինք պիտի
 մեռցնէ՞, որ կ'ըսէ թէ Ուր ես կ'երթամ, դուք չէք
 23 կրնար գալ: Եւ ըսաւ անոնց, Դուք վարէն էք, ես
 վերէն եմ, դուք այս աշխարհէն էք, ես այս աշխար-
 24 հէն չեմ: Անոր համար ձեզի ըսի թէ Ձեր մեղքե-
 րուն մէջ պիտի մեռնիք, վասն զի եթէ չհուա-
 25 տաք թէ ես եմ, ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռ-
 նիք: Այն ատեն ըսին անոր, Դուք ո՞վ ես. և Յիսուս
 26 ըսաւ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ: Ետ
 ըսաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և դատելու.
 27 Բայց ան որ զիս զրկեց՝ ճշմարիտ է, և ես ինչ որ
 իրմէ լսեցի, զանիկա կը խօսիմ աշխարհի մէջ: Անոնք
 չիմացան թէ Հօրը համար կը դրուցէր իրենց:
 28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Երբ Որդին մարդոյ
 բարձրացնէք, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ,
 ու ինքբիւրմէս բան մը չեմ ընէր, հապա Հայրս ինչպէս

29 ինծի սորվեցուց՝ այնպէս կը խօսիմ. Եւ զիս զրկողը
 ինծի հետ է. Հոյրը զիս մինակ չթողուց, վասն զի
 ես միշտ անոր հաճելի եղած բաները կ'ընեմ:
 30 Երբ ատնք խօսեցաւ, շատ մարդիկ իրեն հուա-
 31 տացին: Այն ատեն Յիսուս իրեն հուատացող Հրեա-
 ներուն ըսաւ, Եթէ դուք իմ խօսքիս մէջ կենաք,
 32 ճշմարտապէս իմ աշակերտներս կ'ըլլաք. Եւ ճըշ-
 մարտութիւնը պիտի գիտնաք, ու այն ճշմարտու-
 33 թիւնը ձեզ պիտի ազատէ: Պատասխան տուին իրեն,
 Մենք Աբրահամի սերունդ ենք, ու երբէք մէկու՛ն
 չծառայեցինք. դուք ի՞նչպէս կ'ըսես թէ Ազատ պի-
 34 տի ըլլաք: Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Ճըշ-
 մարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի թէ Ամէն ով որ
 35 մեղք կը գործէ, անիկա մեղքի ծառայ է: Եւ ծա-
 36 շտան կը մնայ, Ուստի եթէ Որդին ձեզ ազատ
 37 ընէ, ճշմարտապէս ազատ պիտի ըլլաք: Գիտեմ որ
 Աբրահամի սերունդ էք, բայց կը փնտռէք զիս մեռ-
 ցնել, վասն զի իմ խօսքս ձեր ներսիդին տեղ չունի:
 38 Ես ինչ որ տեսայ իմ Հօրս քով՝ զայն կը խօսիմ, և
 դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր Հօրը քով՝ զայն կ'ընէք:
 39 Պատասխան տուին ու ըսին անոր, Մեր հոյրը Աբ-
 րահամ է. ըսաւ անոնց Յիսուս, Եթէ Աբրահամի որ-
 դինք ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի գործէիք:
 40 Բայց հիմա կը փնտռէք սպաննել զիս, աչակէ՛ս մարդ-
 մը՝ որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր Աստուծմէ
 41 լսեցի. Աբրահամ այդ բանը չըրաւ: Դուք ձեր Հօրը
 գործերը կ'ընէք. այն ատեն ըսին անոր, Մենք պտուղը
 կու՛թենէ չենք ծնած, մենք մէկ Հայր ունինք, որ է
 42 Աստուծո՛ւ: Յիսուս ըսաւ անոնց, Եթէ Աստուծո՛ւ ձեր

Հոյրը բլլար, պիտի սրելէք զիս, վասն զի ես Աստուծո՛վ ելայ ու եկայ. և ոչ թէ ես ինքիրմէս եկայ,

43 հապա անիկա զիս զրկեց: Ինչո՞ւ գուք իմ զբուցուածքս չէք հասկնար. անոր համար որ չէք կրնար

44 իմ խօսքս մտիկ ընել: Դուք Յէր Տօրմէն Սասանայէ էք, ու ձեր Տօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել. անիկա սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, և ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ, վասն զի անոր ներսիդին ճշմարտութիւն չկայ. երբ անիկա ստութիւն խօսի, բուն իրեն ներէն կը խօսի, քանզի անիկա ստախօս է և անոր

45 հոյրը: Բայց որովհետեւ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինծի չէք հաւատար: Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեզքի համար. իսկ եթէ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւ ինծի չէք հաւատար:

47 Ան որ Աստուծո՛վ է, Աստուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք անոր համար մտիկ չէք ընէր, որ Աստուծո՛վ չէք: Պատասխան տուին Հրեաները ու բոին անոր, Աղէկ չե՞նք բտեր մենք թէ դուն Սամարացի ես, ու

49 դե կայ քու ներսդ: Յիսուս պատասխան տուաւ և բաւ, իմ ներսս դե չկայ, հապա ես իմ Հոյրս կը պատուեմ, և դուք զիս կ'անարգէք: Իսկ ես եմ փառքս չեմ փնտաւր. կայ Քէլ որ կը փնտուէ ու կը

51 դատէ: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մոտ պիտի չտեսնէ:

52 Այն ատեն Հրեաները բոին անոր, Հիմա գիտցանք որ քու ներսդ դե կայ. Արբաշամ մեռաւ, ու մարգարէները, և դուն կ'ըսես, եթէ մէկը իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մահուան համը պիտի չտեսնէ: Եթէ

53 դուն տելի՞ մեծ ես մեր Տօրմէն Արբաշամէ, որ մեռաւ, ու մարգարէներն ալ մեռան. դուն քեզ ո՞վ

54 կ'ընես: Յիսուս պատասխան տուաւ, եթէ ես ինքզինքս փառաւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ. իմ Հոյրս է որ զիս կը փառաւորէ, որու համար դուք

55 կ'ընէք թէ *Եր Աստուածն է. եւ զանիկա չէք ճանչնար, բայց ես գիտեմ զանիկա. ու եթէ բռեմ թէ զանիկա չեմ գիտեր, ձեզի պէս ստախօս պիտի բլլամ. հապա ես գիտեմ զանիկա, և անոր խօսքը

56 կը պահեմ: Ձեր հոյրը Աբրահամ ցանկացաւ իմ օրս տեսնել, ու տեսաւ և ուրախացաւ: Իսկ Հրեաները բոին անոր, Դուն տակաւին յիսուն տարեկան

58 չես, Արբաշամ քի ալ տեսար: Յիսուս բաւ անոց, ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Արբաշամը բլլալէն աւագ եմ ես: Այն ատեն քարեր վերցուցին որպէս զի անոր վրայ նետեն. բայց Յիսուս ծածկուեցաւ անոց աչքերէն, և անոց մէջէն անցնելով՝ տաճարէն դուրս ելաւ, ու ոչայէս դնաց:

ԳԼ. Թ

- 1 Ու երբ կ'անցնէր, մարդ մը տեսաւ կըր ծնած.
- 2 եւ իր աշակերտները հարցուցին իրեն ու բոին, Ռաբբի, որո՞ւն է մեզքը, ասոր թէ իր ծնողքին, որ անիկա
- 3 կա կըր ծնաւ: Պատասխան տուաւ Յիսուս, Ոչ ասորն է մեզքը, ոչ ալ իր ծնողքին, հապա որպէս զի Աստուծոյ գործերը ատոր վրայ յայտնի բլան:
- 4 Քանի որ ցորեկ է, պէտք է որ զիս զրկողն գործերը գործեմ. գիշերը կու գայ երբ մէկը չկրնար գործել, Քանի որ ես աշխարհի մէջ եմ, աշխարհի վրայն

*Ռոմե, Ձեր

6 եմ: Երբ զայս ըստւ, թքաւ գետինք, և թուքով
կաւ շինեց, ու այն կաւը կըյրին աչքերուն վրայ ծե-
7 փեց. Եւ ըստւ անոր, Գնա, լուսացուէ Սեւրվամի
աւազանին մէջ, (որ զրկուած կը թարգմանուի յուս-
8 տի գնաց ու լուսացուեցաւ, եկաւ ու կը տեսնէր: Իսկ
գրացնները և անոնք որ առաջուընէ տեսած էին զա-
նիկա որ *կըյր էր, կ'ըսէին, Ատիկա չէ՞ր որ կը նստեր
9 և կը մուրար. ոմանք կ'ըսէին, Անիկա է. Ուրիշները
կ'ըսէին, Անոր նման գոյն է. է՛յ ինք կ'ըսէր թէ Ես եմ:
10 Ուստի ըսին իրեն, Հապա ի՞նչպէս բացուեցան քու
11 աչքերդ: Ինք պատասխան առաւ ու ըստւ, Յիսուս
կաջուած մարդ մը կաւ շինեց ու աչքերս ծեփեց, և
12 ըստւ ինձի, Գնա Սեւրվամի աւազանը ու լուսացուէ.
13 Գարիտեցններուն տարին զանիկա որ ասեալով կըյր
14 էր: Եւ շարաթօր էր երբ Յիսուս կաւը շինեց, ու
15 անոր աչքերը բացաւ: Նորէն փարիտեցններն ալ կը
Հարցնէին իրեն, թէ ի՞նչպէս կը տեսնէ. անիկա ալ
16 ըստւ անոնց, Կաւ գրաւ աչքերուս վրայ, ու լուսաց-
ուեցայ և կը տեսնեմ: Ասոր վրայ փարիտեցններէն
ոմանք կ'ըսէին, Այն մարդը Աստուծ մէ չէ, վասն զի
շարաթօր օրը չպահէր. ուրիշները կ'ըսէին, Ի՞նչպէս
կընայ մեղաւոր մարդ մը պայտի Տրաքներ ընել.
17 ու անոնց մէջ երկպառակութիւն կար: Նորէն ըսին
կըյրին, Գու՛ն ի՞նչ կ'ըսես անոր համար որ քու աչ-
քերդ բացաւ. ան ալ ըստւ թէ Մարգարէ մըն է:
18 Իսկ Հրեաները չէին հաւատար անոր համար թէ կըյր

*Ուստի, մուրացկան

էր ու բացուեցաւ, մինչև որ այն աչքը բացուածին
19 ծնողքը կանչեցին: Եւ անոնց հարցուցին ու ըսին,
Ա՞յս է ձեր որդին, որու համար դուք կ'ըսէք թէ կըյր
20 ծնաւ. հապա հիմա ի՞նչպէս կը տեսնէ: Անոր ծնողքը
պատասխան տուին անոնց ու ըսին, Գիտենք որ ասի-
21 կա է ձեր որդին, և որ ինք կըյր ծնաւ. Բայց հիմա
ի՞նչպէս կը տեսնէ՞ չենք գիտեր, կամ թէ ո՛վ ըս-
22 է, իրեն հարցուցէք. թող ինք խօսի իրեն համար: Զայս
ըսին անոր ծնողքը՝ Հրեաներէն վախճանուած համար,
քանզի Հրեաները միարան հաւանութեամբ որոշէր
էին որ եթէ մէկը զանիկա Գրիտտո գաւանի, ժողո-
23 վարանէն դուրս ձգուի: Ասոր համար անոր ծնողքը
24 ըսին թէ ինք չափահաս է, իրեն հարցուցէք: Եաքը
նորէն կանչեցին այն մարդը որ կըյր էր, ու ըսին անոր,
Աստուծոյ փառք առը. մենք գիտենք որ այն մարդը
25 մեղաւոր է: Անիկա ալ պատասխան առաւ ու ըստւ,
Եթէ մեղաւոր է՛ ես չեմ գիտեր. միայն զոյ՛ գիտեմ
26 որ կըյր էի և հիմա կը տեսնեմ: Նորէն ըսին անոր,
27 Ի՞նչ քրտաւ քեզի, քու աչքերդ ի՞նչպէս բացաւ: Պա-
տասխան տուաւ անոնց, Հիմա ըսի ձեզի ու չլսեցէք.
ինչո՞ւ համար նորէն լսել կ'ուզէք. միթէ դո՞ւք ալ
28 կ'ուզէք անոր աշակերտ ըլլալ: Անոնք նախատեալով
զանիկա ըսին, Գու՛ն ես անոր աշակերտը, իսկ մենք
29 Մովսէսի աշակերտներն ենք: Մենք գիտենք որ Աստ-
ուած Մովսէսի հետ խօսեցաւ, բայց ասիկա չենք գի-
30 տեր թէ ուրիշ է: Պատասխան տուաւ մարդը և ըստւ
անոնց, Ատիկա է զարմանայի բանը՝ որ դուք չէք գի-
31 տեր թէ ուրիշ է, և անիկա իմ աչքերս բացաւ: Գի-
տենք որ Աստուած մեղաւորներուն մտիկ չըներ, բայց

Եթէ մէկը աստուածապաշտ ըլլայ ու անոր կամքը
 32 կատարէ, անոր մտիկ կ'ընէ: Աշխարհի սկիզբէն ի վեր
 լուսած չէ որ մարդ մը կոյր ծնած ի մը աչքերը բա-
 33 ցած է: Եթէ Աստուած մէ չըլլար այն մարդը, բան մըն
 34 ալ չէր կրնար ընել: Պատասխան տուին և ըսին ա-
 նոր, Գու՛ն բոլորովին մեղքերու մէջ ծնած ես, ու մե-
 զի վարդապետութիւնն կ'ընես. և դուք ըրին զանկեալս
 35 Յիսուս լսեց որ զանկեալս դուք ըրին, ու երբ գտաւ
 զանկեալս, ըսաւ անոր, Գու՛ն կը հաւատաս՞ Աստու-
 36 ծոյ Որդիին: Անկեալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
 37 Տէր, ո՞վ է՞ որ հաւատամ անոր: Եւ Յիսուս ըսաւ
 անոր, Տեսար ալ զանկեալս, և քեզի հետ խօսող ան
 38 է: Անկեալ ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, ու անոր
 39 երկրպագութիւն ըրաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ, Ես դա-
 տաստանի համար եկայ այս աշխարհը, որպէս զի
 չտեսնողները տեսնեն և տեսնողները կուրանան:
 40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որոնք իրեն հետ էին,
 այս բաները լսելով՝ ըսին իրեն, Միթէ մե՞ք ալ կոյր
 41 ենք: Յիսուս ըսաւ անոնց, Եթէ կոյր ըլլայիք, դուք
 մեղք չէիք ունենար, բայց հիմա կ'ըսէք թէ կը տես-
 նենք, ասոր համար ձեր մեղքը յերէ՛ց կը մնայ:

ԳԼ. Ժ

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Ան որ դունէն
 չմտնեք ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ տեղէ
 2 կ'ելլէ, անկեալ գոռ ու աւազակ է: Բայց ան որ
 դունէն կը մտնէ, անկեալ ոչխարներուն հովիւն է:
 3 Գու՛նտպանը կը բանայ անոր, և ոչխարները անոր
 ձայնին կը լսեն, ու իր ոչխարները անուսովքին կը

4 կանչէ, և դուքս կը հանէ զանոնք: Ու երբ իր ոչ-
 5 խարները կը հանէ, անոնց առջեւէն կ'երթայ, ու
 6 կը ճանչնան: Սակայն օտարի ետեւէ չեն երթար,
 7 հապա անկէ կը փախչին, վասն զի օտարներուն ձայնը
 8 չեն ճանչնար:
 9 Յիսուս այս առակը ըսաւ անոնց, բայց անոնք չէին
 10 իմանար թէ ի՞նչ էր զոր իրենց կը խօսէր: Եւ Յիսուս
 11 նորէն ըսաւ անոց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի:
 12 Ես եմ՝ ոչխարներուն դուռը: Ամէն անոնք որ ինծմէ
 13 տառջ եկան, գոռ ու աւազակ էին, բայց անոնց շեւ-
 14 ցին ոչխարները: Ես եմ՝ դուռը. եթէ մէկը ինծմէ
 15 ներս մտնէ, պիտի փրկուի, ու պիտի մտնէ ու ելլէ և
 16 արօտ գտնէ: Գողը չգոր, միայն թէ գողնալու և
 17 սպաննելու ու կորսնցնելու համար. ես եկայ որ կեանք
 18 ունենան, և ալ աւելի ունենան: Ես եմ՝ բարի հո-
 19 վիւր, բարի հովիւր իր կեանքը ոչխարներուն համար
 20 կը դնէ: Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ ու ոչխարները
 21 իրը չեն, երբ կը տեսնէ գայլը որ կու գայ, կը թողու-
 22 ոչխարները ու կը փախչի. և գայլը կը յափշտակ ոչ-
 23 խարները ու զանոնք կը ցրուէ: Եւ վարձկանը կը
 24 փախչի, վասն զի վարձկան է ու իր հողը չէ՝ ոչխար-
 25 ներուն համար: Ես եմ՝ բարի հովիւր, և կը ճանչ-
 26 նամ իմիններս ու կը ճանչցուիմ իմիններէս: Ինչպէս
 27 Հայրը զիս կը ճանչնայ, ես ալ Հայրը կը ճանչնամ,
 28 ու իմ կեանքս ոչխարներուն համար կը դնեմ: Ու-
 29 ընէ ոչխարներ ալ ունիմ, որոնք այս բակէն չեն.
 30 զանոնք ալ պէտք է որ բերեմ, ու իմ ձայնիս պիտի
 31 լսեն, և պիտի ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիւ: Անոր
 32 համար իմ Հայրս զիս կը սիրէ, որ ես իմ կեանքս կը

- 18 դնեմ՝ որպէս զի նորէն առնեմ՝ զանիկայ՝ Մէ՛կը չհա-
ներ զանիկա ինծմէ, հապա ես կը դնեմ զանիկա
ինքերմէս. իշխանութիւն ունիմ զանիկա դնելու, և
իշխանութիւն ունիմ զանիկա նորէն առնելու. այս
պատուէրը իմ՝ Հօրմէս առի:
- 19 Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրէից մէջ այս
- 20 խօսքերուն համար: Եւ անոնցմէ շատերը կ'ըտէին,
Դև կոյ ստոր ներքիդին, ու խելըսած է. ինչո՞ւ ա-
- 21 տոր մտիկ կ'ընէք: Ուրիշները կ'ըտէին, Այս խօսքերը
դիւսհարի խօսք էն. միթէ դեւը կրնո՞յ կոյրերուն
- 22 աչքերը բանալ: Այն ատեն Երուսաղէմ՝ նաւակա-
- 23 տիքի քօնք եղաւ, ու ձմեռ էր: Եւ Յիսուս կը պաշտէր
- 24 տաճարին մէջ Սողոմոնի սրահը: Եւ Հրեաները անոր
չորս կողմը առին ու ըսին անոր, Մինչեւ ե՞րբ մեզ
- 25 գունես, մեզի համարձակ ըսէ: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց, Ձեզի ըսի և չէք Յիսուս պատասխան
ծերը զորոնք ես իմ՝ Հօրս անուշափը կը գործեմ, ա-
- 26 նոնք կը վկայեն ինծի համար: Բայց դուք չէք հաւա-
- 27 ըսի: Իմ ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն, ես ալ զա-
- 28 նոնք կը ճանչնամ, ու իմ ետեւէս կու գան. Եւ ես
անոնց յաւիտենական կեանք կու տամ, ու յաւիտ-
- 29 չյափշտակէ զանոնք: Իմ՝ Հոյրս որ վառնի ինծի
տուաւ, ամէնէն մեծ է, և մէ՛կը չկրնար իմ՝ Հօրս ձեռ-
- 30 քէն յափշտակել: Ես ու Հոյրը մէկ ենք:
- 31 Այն ատեն Հրեաները նորէն քարեր վերցուցին,

*Որանք և սուրբն

- 32 որպէս զի զանիկա քարկոծեն: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց, Նաա լարի գործեր ցուցուցի ձեզի իմ՝
Հօրմէս, անոնցմէ ո՞ր գործին համար զիս կը քարկո-
- 33 ճէք: Հրեաները պատասխան տուին անոր՝ ըսելով,
Բարև գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հապա հայ-
- 34 չդութեան համար, և քանզի դուն որ մարդ ես, ինք-
- 35 թէ դուք աստուածներ էք: Եթէ աստուածներ կ'ան-
- 36 կարելի չէ որ այն գրուածը աւրուի, Հապա զայն որ
Հոյրը սրբեց և աշխարհ զրկեց, դուք ա՞նք կ'ըսէք
թէ Հոյհոյրութիւն կ'ընես Աստուծոյ Որդի եմ ըսէ-
- 37 լուս համար: Եթէ իմ՝ Հօրս գործերը չեմ գործեր,
38 ինծի մի հաւատաք. Ապա եթէ կը գործեմ, թէև
ինծի չէք հաւատար, քանի գործերուն հաւատացէք,
որպէս զի դիանաք ու *հաւատաք թէ Հոյրը իմ մէջս
է, և ես անոր մէջ:
- 39 Գարձեալ կը փնտռէին զանիկա բռնել, և անոնց
- 40 ձեռքէն ելաւ. Ու նորէն զնաց Յորդանանու անդիլի
կողմը, այն տեղը ուր Յովհաննէս առաջ կը մկրտէր,
41 ու հոն կեցաւ: Եւ շատերը եկան անոր ու կ'ըտէին,
42 Իրաւ Յովհաննէս հրաշք մը չըրաւ. Բայց ինչ որ Յով-
- հաննէս ըսաւ անոր համար՝ ամէնը ճշմարիտ էր. և
շատ մարդիկ հոն անոր հաւատացին:

*Որանք, ճանչնաք

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու Մարիամի և անոր քրոջ Մարթայի գեղէն, Բե-
 2 թանկայէ, Ղազարոս անուանակէր հիւանդ էր: Ա-
 3 սրիս այն Մարիամն էր որ Տէրը իւղով օժեց, ու անոր
 4 ոտքերը իր մազերովը սրբեց, որուն եղբայրը Ղազար-
 5 օս հիւանդ էր: Ուստի էր քոյրերը Ժորջ զրկեցին անոր
 6 ու ըսին, Տէր ահա անկիս զոր գուն կը սիրես, հի-
 7 ւանդ է: Յիսուս երբ լսեց ըսաւ, Այս հիւանդու-
 8 թիւնը մահուան համար չէ, հապա Աստուծոյ փառ-
 9 քին համար, որպէս զի Աստուծոյ Որդին անով
 10 փառասորուի: Արդ Յիսուս կը սիրէր Մարթան և
 11 անոր քոյրը ու Ղազարոսը: Իսկ երբ լսեց թէ հիւանդ
 12 է, եղած տեղը երկու օր ալ կեցաւ: Եւ անկէ ետքը
 13 ըսաւ աշակերաներուն, Եկէ՛ք, նորէն Հրեատասն եր-
 14 թանք: Աշակերանները իրեն ըսին, Ռարբի, Հրեա-
 15 ները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծելու, ու նորէն
 16 չո՞նք կ'երթաւ: Պատասխան տաւա Յիսուս, Չէ՞ որ
 17 օրը աստուերկու ժամ է. եթէ մէկը ցորեկը քալէ՛
 18 չասհիւր, վասն զի այս աշխարհին լոյսը կը տեսնէ.
 19 Բայց եթէ մէկը գիշերը քալէ՛ կը սահի, վասն զի իրեն
 20 հետ լոյս չկայ: Այս բաները ըսելէն ետե ըսաւ ա-
 21 նոնց, Ղազարոս մեր բարեկամը քնացած է. բայց
 22 կ'երթամ որպէս զի զանկիս արթնցնեմ: Իր աշա-
 23 կերանները ըսին, Տէր, եթէ քնացած է, պիտի ա-
 24 ռօղջանայ: Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն համար
 25 կ'ըսէր, բայց անոնք կը կարծէին թէ քուն քնանա-
 26 լուն համար կ'ըսէր: Այն ատեն Յիսուս յայտնապէս
 27 ըսաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ, Եւ ես ուրախ եմ՝

28 ձեզի համար որ չո՞նք չէի, որպէս զի դուք հաւատար-
 29 ք չէիք: Երբ աս ըսէր, թաղման, որ երկուսորեակ
 30 կ'ըսուէր, ըսաւ էր աշակերտակցներուն, Մենք ալ
 31 երթանք, որպէս զի անոր հետ մեռնինք:
 32 Յիսուս երբ եկաւ, գտաւ որ անկիս արդէն չորս
 33 օրուան գերեզմանը դրուած էր: Ու Բեթանիս կրու-
 34 սողէմի մօտ էր տանը՝ չինք ստպուէր չտի: Եւ
 35 Հրեաներէն շատերը Մարթայի ու Մարիամի եկած էին
 36 որպէս զի միխթարէն զանոնք իրենց եղբորը համար:
 37 Արդ երբ լսեց Մարթա թէ Յիսուս կու գայ, զանկիս
 38 զիմաստերէն զնայ, բայց Մարթամ ասնք մէջ նըս-
 39 տեր էր: Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսի, Տէր, եթէ չոս
 40 լլոյսիր, իմ եղբայրս չէր մեռներ. Բայց գիտեմ՝ որ
 41 հիմա ալ դուն ինչ որ խնդրես Աստուծակ, Աստուծո՛ք
 42 պիտի սոյ քեզի: Յիսուս ըսաւ անոր, Բու եղբայրդ
 43 յարութիւն պիտի առնէ: Մարթա ըսաւ անոր, Գի-
 44 տեմ որ յարութեան ժամանակը, վերջին օրը, յա-
 45 ռութիւն պիտի առնէ: Յիսուս ըսաւ անոր, Ես եմ՝
 46 յարութիւնը և կեանքը. ան որ ինծի կը հաւատա,
 47 թէ և մեռնի՝ պիտի ապրի: Եւ ան ամէնը որ կեն-
 48 զանի է ու ինծի կը հաւատայ, յաւիտեան պիտի
 49 չմեռնի. դուն կը հաւատարս ատոր: Ըսաւ անոր,
 50 Այո, Տէր, ես հաւատացեր եմ որ դուն ես Գրիս-
 51 տար, Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ գալու էիր: Ու
 52 երբ զայս ըսաւ, գնաց իր քոյրը Մարիամը գաղտուկ
 53 մը կանչեց՝ ըսելով, Վարդապետը եկեր է ու քեզ կը
 54 կանչէ: Անկիս լսածին պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ
 55 անոր իսկ Յիսուս դեռ գեղը եկած չէր, հապա այն
 56 տեղ էր, ուր Մարթա զանկիս զիմաստերց: Բայց
 57 Հրեաները որ անոր հետ տանը մէջ էին ու կը միխ-

Թարեին զանիկա, երբ տեսան որ Մարիամ շատ մը
 ելաւ ու գնաց, երէն՝ ու անոր հետեւն գացին՝ ըսե-
 32 լով թէ Գերեզմանը կ'երթայ որպէս զի հոն լայ: Իսկ
 Մարիամ երբ Յիսուսի եղած տեղը եկաւ ու զանիկա
 տեսաւ, անոր սաքը լինալով ըսաւ անոր, Տէր, եթէ
 33 հոս ըլլայիր՝ եմ եղալլո՞ւ չէր մեռներ: Յիսուս երբ
 տեսաւ զանիկա որ կու լար, և անոր հետ եղող Հրեա-
 ները որոնք կու լային, իր հոգւոյն մէջ հառաչեց
 34 ու խռովեցաւ, Եւ ըսաւ, Ո՛րք դրած էք զանիկա-
 35 ըսին իրեն, Տէր, եկուր ու տես: Յիսուս լացաւ:
 36 Ուստի Հրեաները կ'ըսէին, Նոյեցէք որ'չնչօք կը սի-
 37 ըեր զանիկա: Անոնցմէ ոմոնք ալ կ'ըսէին, Ասիկա որ
 կոյրին աչքերը բացաւ, չէ՞ր կրնար ընել որ սա ալ
 38 չմեռներ: Յիսուս նորէն իր «ո՞րք» մէջ հառաչելով
 գերեզման կու գայ. և անիկա քարոյրը մըն էր, ու
 39 անոր վրայ քար մը դրուած էր: Յիսուս ըսաւ, Մէկդի
 ըրէք այդ քարը, մեռելին քոյրը Մարթա ըսաւ անոր,
 40 Տէր, արդէն հոտած պիտի ըլլայ, վասն զի չորս օր-
 41 ւատան է: Ըսաւ անոր Յիսուս, Քեզի չըմբ որ եթէ հա-
 42 ւատաս՝ Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես: Այն ատեն
 մէկդի ըրին քարը. և Յիսուս էր աչքերը վեր վերջոյց
 ու ըսաւ, Հայր, շնորհակալ եմ քեզմէ, որ ինձի
 42 լսեցիր: Ու ես գիտէի որ ամէն ատեն ինձի կը լսես.
 բայց այս բոլորախթս կայնող ժողովուրդին համար
 ըսի, որպէս զի հաւատան թէ դուն զրիկեցիր զես:
 43 Եւ զայս ըսելէն ետքը՝ մեծ ձայնով մը կանչեց, Դա-
 44 զարտ, գուրս եկուր: Մեռելն ալ ելաւ՝ սաքերը ու
 ձեռքերը պատանքով կապած և երեսը վարշամա-

*Ո՞րք, քարը, ուր պառկած էր մեռելը

կով պատած. Յիսուս ըսաւ անոնց, Արձակեցէք ա-
 տիկա ու թողէք որ երթայ:
 45 Եւ Հրեաներէն շատերը որոնք Մարիամի եկեր էին,
 46 երբ Յիսուս ըրածը տեսան, հաւատացին իրեն: Բայց
 անոնցմէ ոմոնք զայնին փարիսեցիներուն, ու Յիսուսի
 ըրածը անոնց պատմեցին:
 47 Ուստի քահանայապետները և փարիսեցիները ժո-
 զով գումարեցին ու ըսին, Ի՞նչ ընենք, քանզի այս
 48 մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ: Եթէ զանիկա սյուսէս
 թող տանք, ամէնն ալ անոր պիտի հաւատան, և
 Հաւովմոյցեցր պիտի գան ու մեր տեղը ու ազգը պի-
 49 տի վերցնեն: Եւ անոնցմէ մէկը, Կայնոփա առաջնը,
 որ այն տարուան քահանայապետն էր, ըսաւ անոնց,
 50 Դուք բան մը չէք գիտեր, և չէք ալ խորհիր թէ
 աղէկ է մեզի՝ որ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի,
 51 ու բոլոր ազգը չկորսուի: Բայց այս բանը ոչ թէ ին-
 քիրմէ զրուցեց, հապա այն տարուան քահանայա-
 պետը ըլլալով, մարգարեացաւ թէ Յիսուս ազգին
 52 համար պիտի մեռներ. Եւ ոչ թէ միայն ազգին հա-
 մար, հապա որ Աստուծոյ ցիրուցան եղած որդիներն
 ալ մեկտեղ ժողովէ:
 53 Ալ այն օրէն ետե խորհուրդ ըրին որ սպաննեն
 54 զանիկա: Ուստի Յիսուս անկէ ետքը համարձակ չէր
 պարտեր Հրէից մէջ, հապա անկէ անապատին մօտ
 տեղ մը գնաց, քաղաք մը որուն անունը Եփրայիմ էր,
 ու իր աշակերտներուն հետ մեկտեղ հոն կը կենար:
 55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու այն տեղէն շատ
 մարդիկ զատկէն առաջ Երուսաղէմ ելան, որպէս զի
 56 ինքզինքնին մարբէն: Եւ կը փնտռէին Յիսուսը, ու տա-
 ճարին մէջ կեցած ատեննին իրարու կ'ըսէին, Ձեզի

17 ինչպէս կ'երեւնայ, թէ այս տօնին բնաւ պիտի չգտնուի:
 57 Իսկ քահանայապետները ու փարիսեցիները պատուէր տուեր էին. որ եթէ մէկը զիսմայ անոր ուր ըլլալը իմացնէ, որպէս զի զանկիա բռնեն:

ԳԼ ԺԲ

1 Իսկ Յիսուս զտակէն վեց օր առաջ Բեթանիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս մեռեալը, զոր Յէսուս մեռելներէն
 2 յարուց, Եւ Հոն անոր ընթրիք մը բրին, ու Մարթա սպրտաւորութիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ
 3 սեղան նստողներէն մէկն էր: Իսկ Մարիամ մէկ լիտր նորդոսի պատուական մեծագին իւղ տանելով, Յիսուսի ոտքերը օծեց, ու իր մազերովը անոր ոտքերը սրբեց. և տունը իւղին անուշահոտութիւնովը լեց-
 4 ուեցաւ: Այն ատեն աշակերտներէն մէկը, Իսկարիօթացի Սիմոնեան Յուդա որ զանկիա պիտի մատուցէր,
 5 Ինչո՞ւ Համար այդ իւղը չծախուեցաւ երեք հարիւր դրահեղանի, որ աղքատներուն տրուէր:
 6 Զայս ըսաւ, ոչ թէ աղքատներուն համար իր հօգն էր. հապա որ գող էր ու դանձմանակը ինք կը պահէր. հապա որ գող էր ու դանձմանակը ինք կը պահէր. հապա որ գող էր ու դանձմանակը ինք կը պահէր:
 7 Հէր, և ինչ որ ձգուէր՝ ինք կը կրէր: Իսկ Յիսուս ըսաւ, Թող տուր ատոր. այդ ըսնը իմ թողմանն
 8 օրուանը համար պահէց: Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեզի հետ ունիք, բայց զիս ամէն ատեն չունիք:
 9 Ուստի Հրեաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն ըլլալը իմացան, ու եկան ոչ թէ միայն Յիսուսի համար, հապա որպէս զի Ղազարոսն ալ տեսնեն, զոր մեռել-
 10 ներէն յարուց: Իսկ քահանայապետները խորհուրդ

11 բրին որ Ղազարոսն ալ մեռցնեն. Վասն զի Հրեաներէն շատերը անոր պատճառաւ կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսի:
 12 Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ որ տօնին եկած էին, երբ լսեցին թէ Յիսուս Երուսաղէմ կու գայ,
 13 Արմաւենիի սասեր աւին ու էլան զանկիա դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին, Ովաննա, օրհնաւ և Խաբայէլի թագաւորը՝ որ Տերաջը անունովը կու գայ:
 14 Եւ Յիսուս աւանակ մը դանելով՝ անոր վրայ նստաւ,
 15 ինչպէս գրուած է, Մի վախնար, ով Սիօնի աղջիկ, ահա քու Թագաւորդ կու գայ իշու աւանակի վրայ
 16 նստած: Եւ անոր աշակերտները առաջ չիմացան այս բաները, բայց երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ, այն ատեն միտքերնին բերին թէ այս բաները անոր համար գրուած էին, և թէ իրենք այս բաները բրին
 17 անոր: Եւ իրեն հետ եղող ժողովուրդը վկայութիւն կու տար թէ Ղազարոսը գերեզմանէն դուրս կանչեց,
 18 ու մեռելներէն յարուց զանկիա: Ասոր համար ալ ժողովուրդը զանկիա դիմաւորեց, վասն զի լսեցին
 19 թէ անկիա այս հրաշքը բրած էր: Իսկ փարիսեցիները իրարու կ'ըսէին, Կը տեսնէ՞ք որ օգուտ մը չէք հաւր
 20 ընել. ահա Բարա յախարհ անոր ետեւէն գնաց:
 21 Եւ Հոն քանի մը Յոյներ կային տօնին երկրպագու-
 22 թիւն, որ Գալիլեայի Բեթսայիդայէն էր, և կ'աղաչէին անոր ու կ'ըսէին, Տէր, կ'ուզէ՞ք Յիսուսը տեսնել:
 23 Փիլիպպոս եկաւ, ու Անդրէասի ըսաւ, Միտուի ըսին: Յիսուս ալ պատասխան տուաւ անոնց ու ըսաւ, Ժամանակը
 24 հասաւ որ փառաւորուի Որդին՝ մարդոյ: Ծշմարեա

Ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի, Եթէ ցորենին հասը հողին
 մէջ կ'ընալով չմեռնի, ինք մինակ կը մնայ. ապա
 25 եթէ մեռնի, շատ արդիւնք կը բերէ: Ան որ իր անձը
 կը սիրէ, պիտի կորսնցնէ զանիկա. և ան որ իր անձը
 այս աշխարհին մէջ կ'ատէ, յաւիտենական կեանքի
 26 համար պիտի պահէ զանիկա: Եթէ մէկը ինծի կը
 ծառայէ, թող իմ ետեւէս գայ, ու ես ուր որ եմ,
 իմ ծառաս ալ հոն պիտի ըլլայ. եթէ մէկը ինծի կը
 27 ծառայէ, Հայրը պիտի պատուէ զանիկա: Հիմա իմ
 հողիս խոսված է, և ի՞նչ ըսեմ. Հայր, զիս տղատէ
 այս ժամին. բայց ես ասը համար եկայ այս ժամին:
 28 Հայր, փառաւորէ քու անունդ. այն ատեն ձայն մը
 եկաւ երկինքէն, Փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի
 29 փառաւորեմ: Եւ ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
 լսէր, կ'ըսէին, Որոտում՝ կ'ըլլայ. սմանք ալ կ'ըսէին,
 30 Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ: Յիսուս պատասխան
 տուաւ ու ըսաւ, Այս ձայնը ինծի համար չեկաւ,
 31 հապա ձեզի համար: Հիմա է այս աշխարհին դատաւ-
 տանը, հիմա այս աշխարհին իշխանը դուրս պիտի
 32 ձգուի: Ես ալ երբ երկրէ բարձրանամ, ամէն ալ
 33 ինծի պիտի քաշեմ: Այս բանը կը զրուցէր՝ իմա-
 34 ցընելով թէ ի՞նչ կերպ մտնով պիտի մեռնէր: Ժո-
 ղովուրդը անոր պատասխանեց, Մենք օրէնքէն լսե-
 ցինք որ Քրիստոս յաւիտեան կը մնայ. և դուն ի՞նչ
 պէս կ'ըսես թէ պէտք է Որդին մարդոյ բարձրա-
 35 նայ. ո՞վ է այդ Որդին մարդոյ: Եւ Յիսուս անոնց
 ըսաւ, Քիչ մը ատեն ալ լոյսը ձեզի հետ է. քանի որ
 լոյսը ունիք, քաղցեք, որ ըլլայ թէ մութը ձեզ վրայ
 հասնի. վասն զի խաւարի մէջ քաղցը չգիտեր թէ
 36 ո՛ւր կ'երթայ: Քանի որ լոյսը ունիք, հաւատացեք

այն լոյսին, որպէս զի լուսոյ որդիներ ըլլաք: Յիսուս
 այս բաները զրուցեց, ու գնաց պահուեցաւ անոնցմէ:
 37 Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր անոնց
 38 առջև, բայց անոնք չէին հաւատար իրեն. Որպէս զի
 կատարուի Եսայի մարգարէին խօսքը՝ զոր ըսաւ, Տէր,
 ո՞վ Հաւատաց մեր քառն լուրին, և Տէրոջը բազուկը
 39 որո՞ւ յայտնուեցաւ: Անոր համար չէին կրնար հաւա-
 40 տալ, որ դարձեալ կ'ընէ Եսայի, Անոնց աչքերը
 կուրցուց, և անոնց սիրտերը թմբեցուց, որ ըլլայ թէ
 աչքովն տեսնեն ու սրտովն իմանան և դարձի
 41 դան, ու ես զանոնք բժշկեմ: Այս Խօսք ըսաւ Եսայի՝
 երբ տեսաւ անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով:
 42 Այսու ամենայնիւ իշխաններէն ալ շատերը իրեն
 հաւատացին, բայց փարիսեցիներուն համար զանիկա
 չէին դաւաններ, որպէս զի ժողովարանէն դուրս չձգ-
 43 ուին. Վասն զի մարդոց փառքը Աստուծոյ փառքէն
 աւելի սիրեցին:
 44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր, Ան որ ինծի
 կը հաւատայ, ինծի ՀՀաւատար, հապա զիս զրկողին.
 45 Եւ ան որ զիս կը տեսնէ, զիս զրկողը կը տեսնէ:
 46 Ես լոյս եկայ աշխարհ, որպէս զի ամէն ով որ ինծի
 47 հաւատայ, խաւարի մէջ չմնայ: Եւ եթէ մէկը իմ
 խօսքերս լսէ ու ՀՀաւատայ, ես զանիկա չեմ դատեր,
 48 քանզի ես չեկայ որպէս զի աշխարհը դատեմ, հապա
 49 որպէս զի աշխարհը փրկեմ: Ան որ զիս կ'անարգէ և
 իմ խօսքերս չընդունի, կայ մէկը որ զանիկա կը
 դատէ. այն խօսքը զոր ես խօսեցայ, այն պիտի դատէ
 49 զանիկա վերջին օրը: Վասն զի ես ինքիբրմէս չխօսե-
 ցայ, հապա Հայրը որ զիս զրկեց՝ ինք ինծի պատուի-
 50 րեց նչ որ պիտի ըսեմ և ինչ որ պիտի խօսիմ: Եւ

գիտեմ որ անոր պատուիրածը յաւիտեանական կեանք է. ուստի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինչպէս Հայրը ինձի ըսաւ, այնպէս կը խօսիմ:

ԳԼ. ԺԳ

- 1 **Չ**ատկի սօճէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ իր ժամանակը հասեր է որ այս աշխարհէն ելլէ Հօրը քով, սիրելով իրենները որոնք աշխարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք:
- 2 Եւ երբ ընթրիքը կ'ըլլար, (Սատանայ արդէն Իսկարիօտացի Սիմոնեան Յուդայի սրտին մէջ դրեր էր, որ զանկա մտանէ.) Յիսուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր ձեռքը տուաւ, և թէ ինք Աստուծոմէ
- 4 ելաւ ու Աստուծոյ քով կ'երթայ, Ընթրիքէն ելաւ, և հանդերձները մէկդի գրաւ ու զինջակ մը առնելով մէջքը փաթթեց: Ետքը կանքին մէջ ջուր լիցուց, ու սկսաւ աշակերտներուն սաքերը լուալ, և այն իր փաթթուած զինջակովը սրբել: Ուստի եկաւ Սիմոն Պետրոսի. ան ալ ըսաւ անոր, Տէր, դո՞ւն իմ
- 7 սաքերս պիտի լուաս: Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ, դուն հիմա չես իմանար, հապա ետքը պիտի իմանաս Պետրոս ըսաւ անոր, Բնաւ դուն իմ սաքերս պիտի զլուաս. պրտասխան տուաւ անոր Յիսուս, Եթէ քեզ զլուամ, դուն ինձի հետ բաժին չունիս: Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, ոչ թէ միայն սաքերս, հապա նաեւ ձեռքերս ու գլուխս Յիսուս ըսաւ անոր, Լուացուածին՝ սաքերը լուալէն զատ ուրիշ բան պէտք չէ, այլ ըսու-

- ըովին մտքուր է. և դուք մտքուր էք, բայց ոչ թէ:
- 11 ամէնդ: Վասն զի գիտէր զանկա որ զինք պիտի մտանէր. անոր համար ըսաւ, Ոչ թէ ամէնդ ալ մտքուր էք: Ու երբ անոնց սաքերը լուաց, և իր հանդերձները առնելով նորէն սեղան նստաւ, ըսաւ անոր,
- 13 նոնց, Գիտե՞ք ի՞նչ բրի ձեզի: Գուք զիս Վարդապետ ու Տէր կը կոչէք, և աղէկ կ'ընէք, վասն զի «յնպէս»
- 14 եմ: Հապա եթէ ես Տէրս ու Վարդապետս ձեր սաքերը լուացի, պէտք է որ դուք ալ իրարու սաքերը լուաք: Վասն զի ձեզի օրինակ մը տուի, որպէս զի ինչպէս ես ձեզի բրի՝ դուք ալ ընէք: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի, Ծառան իր տէրութենէն մեծ չէ, ոչ ալ զրկուածը զինք զրկողէն մեծ է: Եթէ դուք այս բաները գիտէք, երանելի էք ի՞նչ ասոնք կատարեք:
- 18 Ոչ թէ ձեր ամէնուն համար կ'ընեմ, վասն զի ես կը ճանչնամ զանոնք որ ես ընտրեցի, հապա որպէս զի այն զրուածը կատարուի թէ Ան որ ինձի հետ
- 19 հաց կ'ուտէր, ինձի դէմ կրունկ վերցուց: Հիմակուրէն կ'ընեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր, որպէս զի երբ
- 20 ըլլայ, հաստաք թէ ես ան եմ: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի, Ով որ կ'ընդունի զանկա զոր ես կը զրկեմ, զիս կ'ընդունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս զրկողը կ'ընդունի:
- 21 Յիսուս երբ զայս ըսաւ, էր հազիւն մէջ խոռոկեցաւ, և վկայեց ընելով, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ընեմ ձեզի, որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մտանէ: Ուստի աշակերտները տարակուսած իրարու կը նայէին թէ որո՞ւ համար կը զրուցէ: Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսուսի քով նստած, զոր Յիսուս կը սիրէր:

*Յան. գողը

- 24 Եւ Սիմոն Պետրոս անոր աչք կ'ընէր հարցնելու թէ
- 25 ո՛վ պիտի ըլլայ անիկա՝ որու համար կը զրուցէ: Ան
- 26 ալ Յիսուսի կուրծքին վրայ կ'յնալով՝ ըստ անոր,
- 27 Տէր, ո՛վ է ան: Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա
- է՛ որու պատառը թըջելով կու տամ. և թըջելով
- պատառը Իսկարովտացի Սիմոնեան Յուդայի տուաւ:
- 28 Աւ պատառէն ետքը Ստանայ անոր ներսը մտաւ:
- 29 Եւ Յիսուս ըստ անոր, Ինչ որ պիտի ընես շուտով
- 30 ըրէ: Բայց այս բանը սեղան նստողներէն մէ՛կը չհաս-
- 31 կըցաւ, թէ ինչո՛ւ համար ըստ անոր: Վասն զի
- 32 ոմանք կը խորհէին թէ որովհետեւ դանձանակը Յուդա
- 33 կը պահէր, Յիսուս անոր կ'ըսէր, Ծախու տու ինչ որ
- 34 մեզի այս ասօնին պէտք է, կամ՝ որպէս զի աղքատանե-
- 35 ըռն ըսն մը տայ: Անիկա ալ պատառը առածին
- 36 պէս շուտ մը դուրս ելաւ, ու գիշեր էր:
- 37 Ու երբ անիկա դուրս ելաւ, Յիսուս ըսաւ, Հիմա
- 38 փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ, ու Աստուած փա-
- 39 ռաւորուեցաւ անով. Եթէ Աստուած անով փառա-
- 40 ւորուեցաւ, Աստուած ալ զանիկա իր անձովը պիտի
- 41 փառաւորէ, և շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա:
- 42 Որդեակներ, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ, զիս
- 43 պիտի փնտռէք. և ինչպէս Հրեաներուն ըսի թէ Ուր
- 44 ես կ'երթամ, դուք չէք կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ
- 45 կ'ըսեմ: Նոր պատուիրոսն մը կու տամ՝ ձեզի որ մեկ-
- 46 զմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ
- 47 մեկզմէկ սիրէք: Ասով ասէնը պիտի գիտնան թէ իմ
- 48 աշակերտներս էք, եթէ իրաւոր վրայ սէր ունենաք:
- 49 Սիմոն Պետրոս ըստ անոր, Տէր, ո՛ւր ես կ'երթամ. Յի-
- 50 սուս պատասխան տու անոր, Ուր ես կ'երթամ,
- 51 դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ, բայց ետքը

- 37 պիտի գաս իմ ետեւէս: Պետրոս ըստ անոր, Տէր,
- 38 ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ետեւէդ գալ. ես իմ
- 39 կեանքս ալ քեզի համար պիտի դնեմ: Յիսուս պա-
- 40 տասխան տուաւ անոր, Բու կեանքդ պիտի դնես
- 41 ինձի համար. ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ քեզի, Հուր
- 42 պիտի չեօսի՝ մինչև դուն երեք անգամ զիս ուրանաս:

ԳԼ. ԺԻ

- 1 Սիրտերնիդ չխառլի. Աստուծոյ հաւատացէք, ինձի
- 2 ալ հաւատացէք: Իմ Հօրն տունը շատ բնակարան-
- 3 ներ կան. ապա թէ ոչ ես ձեզի պիտի ըսէի, Հիմա
- 4 կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը պատրաստեմ: Եւ եթէ
- 5 երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն կու գամ
- 6 և ձեզ քով կ'առնեմ, որպէս զի ուր ես եմ՝ դուք
- 7 ալ հո՞նք ըլլաք: Եւ ուր ես կ'երթամ՝ գիտէք, ու ճամօ
- 8 բան ալ գիտէք:
- 9 Թովմաս ըստ անոր, Տէր, չենք գիտեր ո՛ւր կ'եր-
- 10 թաս, և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան գիտնալ: Յիսուս
- 11 ըստ անոր, Ես եմ ճամբան ու ճշմարտութիւնը և
- 12 կեանքը. մէկը Հօրը քով չգար՝ եթէ ոչ ինձ մով:
- 13 Եթէ զիս ճանչնայիք, իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք. և
- 14 տակ ետեւ կը ճանչնաք զանիկա ու տեսաք զանիկա:
- 15 Փիլիպպոս ըստ անոր, Տէր, Հայրը մեզի ցուցուր,
- 16 ու հերիք է մեզի: Ըստ անոր Յիսուս, Սյարբան ժա-
- 17 մանակ ձեզի հետ եմ, և զիս չճանչցա՞ր, Փիլիպպոս
- 18 ան որ զիս տեսաւ՝ Հայրը տեսաւ, և դուն ի՞նչպէս
- 19 կ'ըսես թէ Հայրը մեզի ցուցուր: Ձերս հաւատարմութէ
- 20 ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջս է. այն խօսքերը
- 21 զբռնք ես ձեզի կը խօսիմ, ոչ թէ ինքիրոսն կը խօ-

11 սիմ, հասպա Հայրը որ իմ մէջս բնակած է, անիկա
 12 կը գործէ այն գործերը, Հաւատացէք ինձի, թէ ես
 13 Հօրը մէջ եմ ու Հայրը իմ մէջն է. Ապա թէ ոչ
 գոնէ գործերուն համար ինձի հաւատացէք:
 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինձի
 կը հաւատայ, այն գործերը զըսոնք ես կը գործեմ,
 ինք ալ պիտի գործէ, և անոնցմէ աւելի մեծ քործեր
 14 պիտի գործէ, վասն զի ես Հօրս քով կ'երթամ: Եւ
 իմ անուանովս ինչ որ խնդրէք, պիտի կատարեմ զա-
 15 նիկա, որպէս զի Հայրը Որդիովը փառաւորուի: Եթէ
 իմ անուանովս բան մը խնդրէք, զանիկա պիտա-
 16 րեմ, եթէ զիս կը սիրէք, իմ պատուիրաններս պա-
 թարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէս զի յաւիտեան
 17 ձեզի հետ բնակի, ճշմարտութեան Հոգին, զոր այս
 աշխարհը չկրնար բնորոշել, վասն զի չտեսներ զա-
 նիկա ու չճանչնար զանիկա: Ըսոյց դուք կը ճանչ-
 նաք զանիկա, վասն զի ձեր քով կը բնակի և ձեր մէջ
 18 պիտի ըլլայ: Ձեզ որք չեմ թողուր, կու գամ ձեզի
 19 Քիչ մը ատենէն ետեւ ա'լ աշխարհ զիս չտեսներ:
 Ըսոյց դուք պիտի տեսնէք զիս, վասն զի ես կ'ենդանի
 20 եմ, և դուք կ'ենդանի պիտի ըլլաք: Այն օրը պիտի
 զիտնաք թէ ես իմ Հօրս մէջ եմ, և դուք իմ մէջս,
 21 ես ալ ձեր մէջ: Ան որ իմ պատուէրներս կը բռնէ
 ու կը պահէ զանոնք, անիկա է զիս սիրողը. և ան որ
 զիս կը սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի. ու ես զա-
 նիկա պիտի սիրեմ, և ինքզինքս անոր պիտի յարոնմմ:
 22 Բաւա անոր Յուդա, (ոչ Իսկարիովտացին,) Տեր,
 Ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պիտի յայտա-
 23 նես, և ոչ թէ աշխարհէ, Յիսուս պատասխան տուաւ

24 ու ըսաւ անոր, Եթէ մէկը զիս կը սիրէ, իմ խօսքս
 պիտի պահէ. ու իմ Հայրս զանիկա պիտի սիրէ, և
 անոր պիտի դանք ու անոր քով օթեւան պիտի
 25 ընենք: Ան որ զիս չսիրէր, իմ խօսքերս չպահէր.
 ու այն խօսքը զոր կը լսէք, իմն չէ, հասպա Հօրը՝ որ
 26 զիս զրկեց: Այս բաները ձեզի խօսեցայ, քանի որ
 զոր Հայրը իմ անուանովս պիտի որկէ, և ինչ որ ձեզի ըսի՝ միա-
 27 քերտիդ պիտի բերէ: Խաղաղութիւն կը թողում
 ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ՝ ձեզի. ոչ թէ
 ինչպէս աշխարհս կու տայ՝ ես ձեզի կու տամ. սիր-
 28 տերտիդ չխռովի ու չվախնայ: Լսեցէք որ ես ըսի
 ձեզի թէ կ'երթամ ու ձեզի կու գամ: Եթէ զիս սի-
 րէք՝ պիտի ուրախանայեք, թէ ես Հօրը քով կ'եր-
 29 թամ, վասն զի իմ Հայրս ինձմէ մեծ է: Եւ հիմակ-
 ուրնէ դեռ չեղած ըսի ձեզի, որպէս զի երբ ըլլայ՝
 30 հաւատաք: Ալ ձեզի հետ շատ պիտի չխօսիմ, վասն
 զի այս աշխարհին իշխանը կու գայ, և իմ վրաս բան
 31 մը չունի. Միայն թէ աշխարհ զիտնայ որ ես Հայրը
 կը սիրեմ, ու ինչպէս Հայրը ինձի պատուիրեց, այն-
 պէս կ'ընեմ. ելէք, ատկէ երթանք:

ԳԼ. ԺԵ

- 1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն է:
- 2 Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ չբերէր, կը
կտրէ զանիկա. և ամէնը որ պտուղ կը բերէ, կը

*ՈՒՄՆԻ, որ ըսի թէ

մարբէ զանկիս, որպէս զի ալ աւելի պատու ըբերէ :

3 Դուք Տիմակուքնէ մարութ էք այն խօսքով զոր ձեզի

4 խօսեր եմ : Իմ մէջս կեցեք, ու ես ձեր մէջ . ինչպէս

Ճիւղը չկրնար ինքերմէ պատու ըբերել, եթէ որթին

5 վըսյ հաստատուած չըլլայ, նոյնպէս դուք չեք ինքուր,

եթէ իմ վրաս հաստատուած չըլլաք : Ես որթն եմ

« դուք ճիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած

է՛ և ես անոր վրայ, անկիս շատ պատու կը բերէ,

6 վասն զի առանց ինձի բան մը չէք կրնար ընել : Եթէ

մէկը իմ վրաս հաստատուած չէ, անկիս ճիւղի մը

պէս դուրս ձուած ու չորցած է . և կը ժողղին զա-

7 նոնք ու կրակը կը նեանն, ու կ'այրին : Եթէ դուք

իմ մէջս կենաք, և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջ կենան,

ինչ որ ուղէք՝ պիտի խնդրէք, ու պիտի ըլլայ ձեզի :

8 Ասով իմ Հոյրս փառասրուեցաւ, որպէս զի դուք

շատ պատու ըբերէք, ու իմ աշակերտներս ըլլաք :

9 Ինչպէս Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ սիրեցի .

10 իմ սիրոյս մէջ հոգոք կեցեք : Եթէ իմ պատուէր-

ներս պահէք, իմ սիրոյս մէջ պիտի կենաք . ինչպէս

ես իմ Հօրս պատուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն

11 մէջ կեցեր եմ : Այս բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս

զի իմ ուրախութիւնս ձեր մէջ մնայ, ու ձեր ուրա-

12 խութիւնը լման ըլլայ : Այս է իմ պատուէրս որ մէկ-

13 զմէկ սիրէք, ինչպէս ես ձեզ սիրեցի : Ասկէ աւելի

մեծ սէր մէկը չկրնար ունենալ, որ մէկը իր կենանքը

14 բարեկամներուն համար դնէ : Դուք իմ բարեկամ

ներս էք, եթէ ընելու ըլլաք ինչ որ ես ձեզի կը պատ-

15 ուիրեմ : Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ,

վասն զի ծառան չգիտեր իր տէրը ինչ կ'ընէ . հապա

ես ձեզ բարեկամ անուանեցի, վասն զի այն ամէն

բաները զորոնք իմ Հօրմէս լեցել, ձեզի խմացուցի :

16 Ոչ թէ դուք զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի,

ու դրի ձեզ որպէս զի դուք երթաք և պատու ըբե-

րէք, ու ձեր պատուը մնայ . որպէս զի իմ անուանովս

17 ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ : Չայս կը պատ-

ուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք :

18 Եթէ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, զիտեք որ ձեզմէ ա-

19 ուջ զիս ստեց : Եթէ աշխարհէ եկած ըլլայիք, աշ-

խարհ իրենները կը սիրէր . բայց որովհետեւ աշխարհէ

չէք, հապա ես ձեզ աշխարհէ ընտրեցի, անոր հա-

20 մար աշխարհ ձեզ կ'ատէ : Մտքերնիդ բերէք այն

խօսքը զոր ձեզի բոի թէ Ծառան իր տէրոջմէն մեծ

չէ . եթէ զիս հալածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն .

եթէ իմ խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն :

21 Բայց այս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս

համար, վասն զի չճանչցան զանկիս որ զիս զրկեց :

22 Եթէ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, անոնք մեղք

չէին ունենար . բայց հիմա իրենց մեղքին պատճա-

23 ուանք մը չունին : Ան որ զիս կ'ատէ, իմ Հոյրս ալ

24 կ'ատէ : Եթէ այն գործը իրենց մէջ բրած չըլլայի,

զորոնք ուրիշ մէկը չէ բրած, անոնք մեղք չէին ու-

նենար . բայց հիմա տեսան, ու ստեցին զիս ալ իմ

25 Հոյրս ալ : Սակայն այս էլ ուր որպէս զի կատարուի

այն խօսքը որ իրենց օրէնքին մէջ գրուած է թէ,

26 Չուր տեղը զիս ստեցին : Բայց երբ Միխիթարիչը

գայ, զոր ես Հօրմէն ձեզի պիտի զրկեմ, ճշմարտու-

թեան Հոգին որ Հօրմէն կ'ելլէ, անկիս ինձի համար

27 պիտի վկայէ . Եւ դուք ալ կը վկայէք, վասն զի

սկիզբէն ի վեր ինձի հետ էք :

ԳԼ. ԺԶ

1 **Ս**յս բաները ձեզի խօսեցայ որպէս զի չգայթաղիդք։
 2 Իրենց ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն ձեզ . ու
 3 ժամանակ ալ պիտի գայ որ ամէն ով որ ձեզ սպան-
 4 նէ, այնպէս պիտի սեպէ թէ Աստուծոյ պաշտօն կը
 5 մտատւցանէ։ Եւ այս բաները յեղէ պիտի ընեն՝ անոր
 6 համար որ ոչ Հայրը ճանչցան , ոչ ալ զիս : Բայց
 7 այս բաները ձեզի խօսեցայ , որպէս զի երբ ժամու-
 8 նակը գայ, միտքերնիդ բերէք թէ ես ըսի ձեզի . և
 9 այս բաները սկիզբէն չըսի ձեզի, վասն զի ես ձեզի
 10 հետ եի :
 11 Սակայն հիմն ես կ'երթամ՝ զիս զրկողին քով , և
 12 ձեզմէ մէկն ալ չհարցնէր ինծի թէ Ո՞րք կ'երթաս :
 13 Բայց որովհետեւ այս բաները ձեզի խօսեցայ , ձեր
 14 սիրտերը արամուծիւնով լեցան : Բայց ես ճշմարիտը
 15 կ'ըսեմ ձեզի . Աղէկ է ձեզի եթէ ես երթամ . քանզի
 16 եթէ ես չերթամ , Միթիթարիչը ձեզի չգար . հասպա
 17 եթէ երթամ , զանհկա ձեզի կը զրկեմ : Եւ ինք երբ
 18 գայ , աշխարհը պիտի յանդիմանէ մեզքի համար
 19 և արդարութեան համար ու դատաստանի հա-
 20 մար : Մեզքի համար՝ որ ինծի չեն հաւատար .
 21 Արդարութեան համար՝ որ ես իմ Հօրս քով կ'եր-
 22 թամ , և ալ զիս չէք տեսներ . Եւ դատաստանի
 23 համար՝ որ այս աշխարհին իշխանը դատասպոր-
 24 տուած է : Ձեզի սակաւին շատ բաներ ունիմ
 25 ըսելու , բայց հիմն չէք կրնոր տանիլ : Իսկ երբ ինք
 26 ճշմարտութեան Հոգին գայ , ամէն ճշմարտու-
 27 թեան պիտի առաջնորդէ ձեզի . վասն զի ոչ թէ
 28 ինքրմէ պիտի խօսի , հասպա ինչ որ ըսէ՝ զայն պիտի

14 խօսի , ու գաղիքները ձեզի պիտի պատմէ : Անհկա զիս
 15 պիտի փառաւորէ , վասն զի իմինէս պիտի առնէ ու
 16 ձեզի պատմէ : Այն ամէն բաները զորոնք Հայրը ունի՝
 17 իմն են . անոր համար ձեզի ըսի թէ իմինէս պիտի
 18 առնէ ու ձեզի պատմէ : Քիչ մը ատենէն ա՛լ զիս
 19 պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ մը ատենէն զիս
 20 պիտի տեսնէք , քանզի ես Հօրը կ'երթամ :
 21 Ասոր համար աշակերտներէն առնա իրարու կ'ը-
 22 սէին , Ի՞նչ է այս որ մեզի կ'ըսէ թէ Քիչ մը ատենէն
 23 ա՛լ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ մը ատենէն
 24 զիս պիտի տեսնէք , և , Քանզի ես Հօրը կ'երթամ :
 25 Ու կ'ըսէին , Ի՞նչ պիտի ըլլայ այն Քիչ մըն ալը՝ զոր
 26 կ'ըսէ : չնքա գիտեր ի՞նչ կը զրուցէ : Իսկ Յիսուս գիտ-
 27 նալով որ կ'ուզէն իրեն հարցնել , բառ անանց , Ա-
 28 տո՞ր համար իրարու կը հարցնէք , որ ըսի թէ Քիչ մը
 29 ատենէն ա՛լ զիս պիտի տեսնէք , և դարձեալ քիչ
 30 մը ատենէն զիս պիտի տեսնէք : Ճշմարիտ ճշմարիտ
 31 կ'ըսեմ ձեզի , Գուք պիտի լաք ու սղաք , բայց աշ-
 32 խարհ պիտի ուրախանայ . դուք պիտի արամլք , սա-
 33 կայն ձեր արամուծիւնը ուրախութեան պիտի փոխ-
 34 ուի : Կին մը երբ ծնանելու վրայ է՝ արամուծիւն
 35 կ'ուսնենայ , վասն զի իր ժամը հասած է . բայց երբ
 36 աղան ծնանի , ալ նեղութիւնը միտք չըբեր ուրա-
 37 խութենէն՝ որ աշխարհ մարդ մը ծնաւ : Եւ յիբաւի
 38 դուք հիմն արամուծիւն ունէք . բայց ես ձեզ նո-
 39 րէն պիտի տեսնեմ , և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի
 40 ըլլան , ու ձեր ուրախութիւնը մէ՛կը ձեզմէ պիտի
 41 չհանէ : Եւ այն օրը ինծի բան մը պիտի չհարցնէք :
 42 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ իմ անունովս
 43 ինչ որ խնդրէք Հօրմէն , պիտի սայ ձեզի : Մինչեւ

հիմա իմ անունովս բան մը չի ներգրեցիք . խնդրեցիք
 ու պիտի առնեք, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը լման
 25 ըլլայ : Այս բաները առաջիներով խօսեցայ ձեզի .
 Բայ՝ ժամանակ պիտի դայ, որ ալ ձեզի առաջիներով
 պիտի չխօսիմ, հապա յայտնապէս Հօրը վրայով պի-
 26 տի պատմեմ ձեզի : Այն օրը իմ անունովս պիտի
 խնդրեք . և չեմ ըսեր ձեզի թէ ես ձեզի համար պի-
 27 տի աղաչեմ Հօրը . Բանդի ինք Հայրը ձեզ կը սիրէ,
 վասն զի դուք զիս սիրեցիք և հաւատացիք թէ ես
 28 Աստուծոյ ելայ : Հօրմէն ելայ ու աշխարհ եկայ . նա-
 րէն կը թողում աշխարհը և Հօրը կ'երթամ :

29 Ըսին անոր իր աշակերանները, Ահա հիմա յայտնա-
 30 պէս կը խօսի : և առտի մըն ալ չես ըսեր : Հիմա իմու-
 ցանք որ ամէն բան գիտես, և բան մը ալ պէտք չէ որ
 մէկը քեզի հարցնէ . ասով կը հաւատանք որ Աս-
 31 տուծոյ ելար Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց ու-
 32 ըսաւ : Հիմա կը հաւատար. Ահա ժամանակ պիտի
 դայ, ու եկած ալ է, որ ցիրուցան պիտի ըլլաք ամէն
 մէկը իր անդը, ու զիս մինակ պիտի թողուք . բայց
 33 ես մինակ չեմ, վասն զի Հայրը ինծի հետ է : Այս
 բաները ձեզի խօսեցայ, որպէս զի ինծմով խաղաղու-
 թիւն առնենաք . աշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի ու-
 նենաք, բայց քաջասիրտ եղէք, ես աշխարհի յաղթեցի :

ԳԼ. ԺԷ

1 Յիսուս երբ ասոնք խօսեցաւ, իր աչքերը դէպ ի եր-
 կինք վերցուց ու ըսաւ, Հայր, ժամանակը հասեր է,
 2 քեզ փառաւորէ . Ինչպէս իրեն իշխանութիւն տուիր

ամէն մարմնի վրայ, որ յաւիտենական կեանք տայ
 3 այն ամէնուն զոր իրեն տուիր : Եւ այս է յաւիտենա-
 կան կեանքը, որ ճանչնան քեզ մի միայն ճշմարիտ
 Աստուածք, ու Յիսուս Գրիստոսը զոր դուք զրկեցիք :
 4 Ես քեզ երկիւր վրայ փառաւորեցի, այն դործը զոր
 5 ինծի տուիր ընելու ըմբոսցի : Եւ հիմա, ով Հայր,
 6 խարհի ըլլալէն առաջ քովդ այն փառքովը զոր աշ-
 7 խարհի ըլլալէն առաջ քովդ ունէի : Գու անունդ
 յայտնի ըրի այն մարդոց զորոնք աշխարհէ ինծի
 8 տուիր . քուկդ էին, ու ինծի տուիր զանոնք և քու
 9 խօսքդ պահեցին : Հիմա գիտցան թէ այն ամէն բա-
 10 ները զորոնք ինծի տուիր, քեզմէ են . Վասն զի այն
 խօսքերը զորոնք ինծի տուիր, ես անոնց տուի, անոնք
 ալ ընդունեցին, և ճշմարտութեամբ իմացան որ ես
 11 քեզմէ ելայ, ու հաւատացին թէ դուք զրկեցիք զիս :
 12 Ես անոնց համար կ'աղաչեմ . ոչ թէ աշխարհի հա-
 մար կ'աղաչեմ, հապա անոնց համար՝ զորոնք դուք
 13 ինծի տուիր, վասն զի քուկդ են անոնք : Եւ ինչ որ
 իմ է՝ այն բոլորը քուկդ է, և ինչ որ քուկդ է՝
 այն իմն է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ : Եւ
 ես ա'լ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխարհի
 մէջ են, ու ես քեզի կուգամ . ով Սուրբ Հայր, քու
 անունովդ պահէ զանոնք որ դուք ինծի տուիր, որպէս
 12 զի մէկ ըլլան, ինչպէս մենք ձէի ենք : Փանի որ աշ-
 խարհի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի զանոնք
 քու անունովդ, զորոնք որ դուք ինծի տուիր, ես պա-
 հեցի, և անոնցմէ մէկը չկորսուեցաւ, միայն թէ պն
 կորստեան օրդին, որպէս զի գրուածը կատարուի :
 13 Ալ հիմա քեզի կու գամ, ու աշխարհի մէջ այս
 բաները կը խօսիմ, որպէս զի իմ ուրախութիւնս

14 իրենց անձերուն մէջ կատարեալ ունենան: Ես քու
 15 խօսքդ անոնց տուի, ու աշխարհ զանոնք ատեց. վասն
 16 զի աշխարհէն չեն, ինչպէս ես աշխարհէն չեմ: Չեմ
 17 աղաչէր որ զանոնք աշխարհէն վերցնես, հասցա որ
 18 զանոնք չարեն պահես: Անոնք աշխարհէն չեն, ինչ-
 19 պէս ես աշխարհէն չեմ: Սրբէ զանոնք քու ճշմար-
 20 տութիւնովդ. քու խօսքդ ճշմարտութիւն է: Ինչ-
 21 պէս դուն զիս աշխարհ զրկեցիր, ես ալ զանոնք աշ-
 22 խարհ զրկեցի: Եւ անոնց համար ես իմ անձս կը
 23 սրբեմ, որպէս զի իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբ-
 24 բացած ըլլան: Բայց ոչ թէ միայն անոնց համար
 25 կ'աղաչեմ, հասցա անոնց խօսքովը բոլոր ինձի հա-
 26 ւատացողներուն համար ալ: Որպէս զի ամէն ալ
 27 մէկ ըլլան, ինչպէս դուն, ալ Հոյր, իմ մէջս՝ ու ես
 28 քու մէջդ, որպէս զի անոնք ալ մեր մէջ մէկ ըլլան,
 29 որպէս զի աշխարհ հաւատաց թէ դուն զրկեցիր զիս:
 30 Եւ այն փառքը զոր դուն ինձի տուիր, ես անոնց տուի,
 31 որպէս զի մէկ ըլլան՝ ինչպէս մենք մէկ ենք. (Ես ա-
 32 նոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս.) որպէս զի իրենք կա-
 33 տարեալ ըլլան միութեան մէջ. ու աշխարհ գիտնայ
 34 թէ դուն զրկեցիր զիս, ու սիրեցիր զանոնք՝ ինչպէս
 35 զիս սիրեցիր: Ով Հոյր, զանոնք որ դուն ինձի տուիր,
 36 կ'ուղեմ որ ուր որ ես եմ՝ անոնք ալ ինձի հետ ըլ-
 37 լան, որպէս զի տեսնեն իմ փառքս զոր ինձի տուիր.
 38 Վասն զի դուն զիս սիրեցիր աշխարհէն սկիզբէն ա-
 39 ռաջ: Ով արդար Հոյր, աշխարհ քեզ չճանչցաւ,
 40 բայց ես քեզ ճանչցայ, և ասոնք ճանչցան թէ դուն
 41 զիս զրկեցիր: Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի, ու
 42 պիտի ճանչցնեմ, որպէս զի այն սերը որով դուն զիս
 43 սիրեցիր, անոնց մէջ ըլլայ, ու ես ալ անոնց մէջ:

1 Յիսուս այս բաները ըսելէն ետեւ՝ իր աշակերտնե-
 2 րուն հետ մէկտեղ կեդրոն հեղեղատին անդիլի կողմը
 3 ելաւ, ուր պարտեղ մը կար, որուն մէջ մտաւ ինք
 4 ու իր աշակերտները: Եւ Յուդա ալ, որ զանիկա պի-
 5 տի մտանէր, գիտէր այն տեղը, վասն զի Յիսուս շատ
 6 անգամ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն ժող-
 7 վուած էր: Ուստի Յուդա վիսահարեալ գունդը ու
 8 քահանայապետներէն և փարիսեցիներէն ապաստոր-
 9 ներ իրեն հետ առնելով՝ այն տեղ եկաւ ջահերով
 10 ու լոպտերներով և զէնքերով: Իսկ Յիսուս իր վրայ
 11 գալու բոլոր բաները գիտնալով՝ ելաւ ու ըսաւ անոնց,
 12 Ո՞վ կը փնտռէք: Պատասխան տուին անոր, Նազովրե-
 13 ցի Յիսուսը. ըսաւ անոնց Յիսուս, Ես եմ: Յուդա ալ,
 14 որ զանիկա կը մտանէր, անոնց հետ կայներ էր: Ու
 15 երբ ըսաւ թէ Ես եմ, ետ ետ գացին ու գետինը ին-
 16 կան: Եւ նորէն հարցուց անոնց, Ո՞վ կը փնտռէք.
 17 անոնք ալ ըսին, Նազովրեցի Յիսուսը: Յիսուս պա-
 18 տասխան տուաւ, Չեղի ըսի թէ Ես եմ. ուստի եթէ
 19 զիս կը փնտռէք, թող տուէք ասոնք որ երթան:
 20 Որպէս զի կատարուի այն խօսքը զոր ինք ըսեր էր թէ
 21 Չանոնք որ ինձի տուիր, անոնցմէ մէկն ալ չկորսն-
 22 ցուցի: Այն ատեն Սիմոն Պետրոս, որ սուր մը ունէր,
 23 քաշեց զանիկա ու քահանայապետին ծառային զար-
 24 նելով անոր աջ ականջը կարեց հանեց. և այն ծա-
 25 րային անունը Մաղքոս էր: Իսկ Յիսուս ըսաւ Պե-
 26 տոսի, Սուրդ ե պատեանը գիր. այն գաւաթը զոր
 27 Հոյրը ինձի տուաւ՝ պիտի չխմեմ զանիկա:

12 Ուստի զհասարեանքս զունդը ու հազարապետը և
 13 Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը ու կապեցին .
 14 Եւ առաջ զանիկա Աննայի տարին, քանզի ինք այն
 15 տարուան քահանայապետին, Կայրիփայի, աներն
 16 էր: Եւ այս կայրիփան էր, որ Հրէից խրատ տուաւ
 17 թէ Ադէկ է որ մտրդ մը կորսուի ժողովուրդին հա-
 18 մար: Ու Յիսուսի ետեւէն կ'երթային Սիմոն Պետրոս
 19 և ուրիշ աշակերտ մը. և այն աշակերտը քահանա-
 20 յապետին ճանչուօրը ըլլալով՝ Յիսուսի հետ քահա-
 21 նայապետին դուռիթը մտաւ: Բայց Պետրոս դուրսը
 22 դրանը քով կը կենար, ուստի ելաւ միւս աշակերտը,
 23 որ քահանայապետին ճանչուօրն էր, և ըսաւ զանա-
 24 պանին, ու ներս մտցուց Պետրոսը: Այն ատեն զըն-
 25 նապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսի, Միթէ դ՞ու՛ն ալ այն
 26 մտրդուն աշակերտներէն ես. ան ալ ըսաւ, Չեմ:
 27 Իսկ ծառաները ու սպասաւորները հօն կայներ էին,
 28 և կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ էր:
 29 Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր ու կը տաքնար:
 30 Եւ քահանայապետը Յիսուսի հարցուց անոր աշա-
 31 կերաներուն ու վարդապետութեանը վրայով: Յի-
 32 սուս պատասխան տուաւ անոր, Ես աշխարհի յայտնի
 33 խօսեցայ. ես ամէն ատեն ժողովարաններուն մէջ ու
 34 տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր ըլլօր Հրէաները կը
 35 ժողովուն, ու ծածկարար բան մը չխօսեցայ: Ի՞նչու
 36 ինձի կը հարցնես, լտղներուն հարցուր թէ ի՞նչ խօ-
 37 սեցայ իրենց. ահա ինչ որ խօսեցայ՝ զիտեն իրենք:
 38 Երբ զայս ըսաւ, սպասաւորներէն մէկը որ հոն կայ-
 39 ներ էր, Յիսուսի աղտակ մը զարկաւ՝ ըսելով,
 40 Այդպէ՞ս պատասխան կու տաս քահանայապե-
 41 տին: Յիսուս անոր պատասխանեց, Եթէ չար խօ-

42 սեցայ, միայն չարին համար. Իսկ եթէ բարի խօ-
 43 սեցայ, ինչ՞ու՛ կը զարնես ինձի: Եւ Աննա զանիկա
 44 կապած՝ Կայրիփա քահանայապետին զրկեց: Սիմոն
 45 Պետրոս ալ հոն կայներ էր ու կը տաքնար. և ըսին
 46 իրեն, Միթէ դ՞ու՛ն ալ անոր աշակերտներէն ես. ա-
 47 նիկա ուրացաւ ու ըսաւ թէ Չեմ: Քահանայապետին
 48 ծառաներէն մէկն ալ, այն Ժարթուս աղգականը որուն
 49 անկանջը Պետրոս կտեր էր, ըսաւ, Չէ՞ որ ես քեզ
 50 տեսայ պարտեղին մէջ անոր հետ: Այն ատեն Պետ-
 51 ըոս նորէն ուրացաւ, և շուտ մը հաւը խօսեցաւ:
 52 Եւ Յիսուսը Կայրիփայի դասին հասակին պա-
 53 լտար տարին, և ալ առտու էր. ու իրենք պաղատք
 54 չմտան, որպէս զի չպլճուին, հապա որպէս զի զա-
 55 տիկը ուտեն: Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ անոնց ու
 56 ըսաւ, Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներկայացնէք այս
 57 մտրդուն դէմ: Պատասխան տուին ու ըսին իրեն,
 58 Եթէ ատիկա չարագործ մը չըլլար, քեզի չէինք
 59 մտաներ զանիկա: Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոնց,
 60 Ի՞նչ քառէք զանիկա, ու ձեր օրէնքին համեմատ ու-
 61 նոր դատատանը տեսէք: Հրէաները իրեն ըսին. Մե-
 62 զի օրինաւոր չէ մտրդ մը մեռցնել. Որպէս զի կա-
 63 տարուի Յիսուսի խօսքը, զոր ըսաւ՝ իմացնելով թէ
 64 ի՞նչ մահով ինք պիտի մեռնէր: Իսկ Պիղատոս նորէն
 65 պաղտար մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր,
 66 Ի՞նչն ես Հրէից թագաւորը: Յիսուս պատասխան
 67 տուաւ անոր, Ատիկա դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, թէ ինձի
 68 համար ուրիշները քեզի ըսին: Պատասխան տուաւ
 69 Պիղատոս, Միթէ ես Հրէայ եմ. քու աղգդ և քա-
 70 հանայապետները քեզ ինձի մտանցին. Ի՞նչ ըրած
 71 ես դուն: Յիսուս պատասխան տուաւ, Իմ թագաւոր-

ըստ թիւնս այս աշխարհէն չէ . եթէ այս աշխարհէն ըլլար իմ թագաւորութիւնս, իմ սպասաւորներս կը կռուէին՝ որպէս զի ես Հրէից ձեռքը չմտնուեիմ,

37 բայց հիմա իմ թագաւորութիւնս ասկէ չէ : Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր, Ուրեմն դուն թագաւոր մըն ես . պատասխան տուաւ Յիսուս, Գուն կ'ըսես, քանզի թագաւոր եմ . ես այս բանին համար ծնած եմ, և ասոր համար աշխարհ եկած, որպէս զի ճշմարտութեան համար վկայեմ . այն ամէնը որ ճշմարտութեան է՝ իմ ձայնին ականջ կը դնէ : Պիղատոս ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը . և լսյա ըսելով նորէն դուրս ելաւ Հրեաներուն և ըսաւ ա-

39 նոնց, Ես յանցանք մը չեմ գտնէր անոր վրայ : Բայց սովորութիւն ունիք որ Ժոզոբ մը արձակեմ ձեզի զատկիս, հիմա կ'ուզէք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ ձեզի : Այն ատեն ամէնն ալ նորէն աղաղակեցին՝ ըսելով, Մի աբձախէր ասիկա, հապա Բարաբրան . ու Բարաբրա աւազակ մըն էր :

ԳԼ ԺԹ

1 Այն ատեն Պիղատոս առաւ Յիսուսը ու ծեծեց :
 2 Զինուորներն ալ փուշերէ պակ հիւսելով անոր դրուիք դրին, և անոր ծիրանի հանդերձ մը հագցուցին . Ու կ'ըսէին, Ողջոյն քեզ, Հրէից թագաւոր . և
 3 սպտակներ կը դարնէին անոր : Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ ու ըսաւ անոնց : Ահա զանկիա դուրս կը բերեմ ձեզի, որպէս զի զիտնաք թէ ես անոր վրայ
 5 յանցանք մը չեմ գտնէր : Այն ատեն Յիսուս դուրս ելաւ՝ փշեղէն պտակն ու ծիրանի հանդերձը հագած .

6 և Պիլատոս ըսաւ անոնց, Ահա այն մարդը : Քահանա- յապետները ու սպասաւորները էր տեսն զանկիա, աղաղակեցին ու ըսին, Խաչը հանէ, Խաչը հանէ [ա- տիկա] : Պիղատոս ըսաւ անոնց, Գո՛ւք առէք ասիկա ու Խաչը հանեցէք, վասն զի ես ասոր վրայ յանցանք
 7 մը չեմ գտնէր : Հրեաները պատասխան տուին իրեն, Մենք օրէնք ունինք, և մեր օրէնքին համեմատ պէտք է որ մեռնի, վասն զի ինքզինք Աստուծոյ Որդի ըրաւ :
 8 Երբ Պիղատոս այս խօսքը լսեց, ալ աւելի վախցաւ :
 9 Ու նորէն պալատը մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսի, Ուրի՞կ էս դուն . բայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր :
 10 Ուստի Պիղատոս ըսաւ անոր, Ինձի հետ չե՞ս խօսիր . չե՞ս զիտեր որ ես իշխանութիւն ունիմ՝ քեզ խաչը հանելու, ու իշխանութիւն ունիմ՝ քեզ արձակելու :
 11 Յիսուս պատասխան տուաւ, Գուն իմ վրաս մէկ իշ- խանութիւն ալ չէիր ունենար, և թէ քեզի վերէն տրուած չըլլար . անոր համար՝ ան որ զիս քեզի մատ-
 12 նեց, անոր մեղքը աւելի մեծ է : Ալ անկէ ետեւ Պի- ղատոս կը փնտռէր թէ ի՞նչե՞ն զանկիա արձակէ .
 13 բայց Հրեաները կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին, Եթէ ա- տիկա արձակես, Կայրոյն բարեկամը չես . ամէն ով որ ինքզինք թագաւոր կ'անուանէ, անկիա Կայրոյն
 14 հակառակ կը խօսի : Իսկ Պիղատոս էրը այս խօսքը լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը, ու նստաւ բեմին վրայ, այն տեղը որ Քարայրատակ կ'ըսուէր, և Երայիցե-
 15 ընէն՝ Կապոպոթա . (Զատիկն ուրբաթ օրն էր ու ժամը վեցին ատեններն էր .) և Հրեաներուն ըսաւ, Ահա մեր թագաւորը : Բայց անոնք աղաղակեցին, Վեր-
 ցուր, վերցուր, Խաչը հանէ ասիկա : Պիղատոս ըսաւ անոնց, Զեր թագաւորը խաչը հանեմ : Քահանայա-

պետները պատասխան տուին, Մենք կոյսրէն զսա
 16 Թագաւոր չունինք: Այն տանն անոնց ձեռքը առաւ
 զանկիկ որպէս զի խաչուի:
 17 Անոնք ալ տունն Յիսուսը ու կը տանէին. և ինք իր
 խաչը վերցնելով՝ ելաւ Գաբոթ՝ ըստած սեղը, որ
 18 Եբրայեցիքէն Գոզգոթա կ'ըսուի: Հոն զանկիկ խաչը
 հանեցին, և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ՝ մէկ գէն
 19 ու միւս գիէն, և մէջտեղը Յիսուսը: Տախտակ մըն ալ
 դրեց Պիղատոս, ու գրաւ խաչին վրայ, և այդեւ
 20 Եւ այն տախտակը Հրեաներէն շատերը կարդացին,
 վասն զի քաղաքին մօտ էր այն տեղը՝ ուր Յիսուս
 խաչուեցաւ. ու գրուած էր Եբրայեցիքէն, Յունարէն
 21 և Լատիներէն: Այն տանն Հրէից քահանայապետ-
 ները Պիղատոսի ըսին, Մի գրեր Թագաւոր Հրէից,
 22 հապա թէ Ինք ըսաւ, Թագաւոր եմ Հրէից: Պիղա-
 տոս պատասխան տուաւ, Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի:
 23 Եւ զինուորները երբ Յիսուսը խաչը հանեցին, անոր
 հանդերձները աւին ու չորս բաժին ըրին, ամէն մէկ
 զինուորին բաժին մը. նաեւ պատմուճանը. իսկ
 24 հիւսուած. Աւստի ըսին իրարու, Ատիկա չպատ-
 աւենք, հապա զիճակ ձգենք ատոր վրայ թէ որո՛ւ
 պիտի ըլլայ. որպէս զի կատարուի այն գրուածը որ
 կ'ըսէ, Իմ հանդերձներս իրենց մէջ բաժնեցին, և
 իմ պատմուճանիս վրայ զիճակ ձգեցին. ահա զին-
 25 ուորները այս բաները ըրին:
 Եւ Յիսուսի խաչին քով կոյսրէր էին իր մայրը և
 իր մօրը քույր Մարիամ, Կղէովպոսի Կէս, ու Մա-
 26 ըիամ Մագդաղենացի: Աւստի Յիսուս երբ տեսաւ իր

մայրը, և այն աշակերտը զոր կը սիրէր, որ մօրը
 կոյսրէր էր, ըսաւ իր մօրը, Այլ կին, ահա քու որ-
 27 դի: Ետքը ըսաւ աշակերտին, Ահա քու մայրդ. և
 այն ժամանակէն աշակերտը զանկիկ իր քով առաւ:
 28 Անկէ ետեւ Յիսուս գիտնալով թէ արդէն ամէն
 ըսան լմնցած է, (որպէս զի գրուածը կատարուի,
 29 ըսաւ, Մարաւ եմ, Եւ հո՛ւ քացախով լեցուն աման
 մը կար. անոնք ալ քացախով սպունդ մը լեցնելով,
 զտոպի Էշտէի վրայ փոխթած՝ անոր ըրերին մօտե-
 30 սուցին: Աւստի Յիսուս երբ քացախը առաւ՝ ըսաւ,
 Ահա քու կատարուեցաւ. ու գլուխը ծռելով՝ հոգին
 աւանդեց:
 31 Իսկ Հրեաները, որովհետեւ ուրբաթօր էր, որ չըլ-
 լայ թէ այն մարմինները խաչին վրայ մնան մինչեւ
 շաբաթօրը, (վասն զի այն շաբաթը մեծօր էր,) Պի-
 զատոսի աղաչեցին որ անոնց սրունքները կտարտեն,
 32 ու վերցուին: Աւստի զինուորները եկան և առաջինին
 սրունքները կտարտեցին. նաեւ միւսինը՝ որ անոր հետ
 33 խաչը ելած էր: Բայց երբ Յիսուսի եկան ու տեսան որ
 արդէն մեռած էր, անոր սրունքները չկտարտեցին:
 34 Հապա զինուորներէն մէկը գեղարգով անոր կողը
 35 խոցեց, և շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ: Եւ ան որ
 տեսաւ այս բաները՝ վկայեց, ու անոր վկայութիւնը
 ճշմարիտ է, և ինք գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որպէս
 36 զի գուք [ալ] հաւատաւր, վասն զի այս բաները եղան
 որպէս զի կատարուի այն գրուածը թէ Անոր մէկ
 37 սկիորը պիտի չկտարուի: Եւ մէյրն ալ ուրիշ գըր-
 ուած մը կ'ըսէ թէ Պիտի նային անոր՝ զոր խոցեցին:
 38 Ասկէ ետեւ Յովնէի, որ Արիմաթիայէ էր, (Յի-
 սուսի աշակերտ եղած՝ ըսյոց գաղտուկ Հրեաներուն

վախեն,) աղաչեց Պիղատոսի, որ Յիսուսի մարմինը վերցնէ. Պիղատոս ալ հրաման տուաւ. ուստի եկաւ 39 ու վերցուց Յիսուսի մարմինը: Նիկողեմմա ալ եկաւ, (որ առաջուընէ գերեզմով Յիսուսի եկեր էր,) ու բերաւ հարիւր լիարի չափ զմուստի ու հայլուէի խաւ: 40 նուրդ մը: Եւ Յիսուսի մարմինը առին, ու խունկերով փաթթեցին զանկիա կտաւներուն մէջ. ինչպէս 41 Հրեաները սովորութիւն ունին թաղելու: Եւ այն տեղը ուր խաչուեցաւ, պարտէջ մը կար, ու այն պարտեղին մէջ նոր գերեզման մը, որուն մէջ ա- 42 մնեւին մարդ գրուած չէր: Հրեաներուն ուրաւութիւն համար հոն գրին Յիսուսը. վասն զի գերեզմանը մօտ էր:

ԳԼ Ի

1 Եւ մեկշարթի օր Մարիամ Մագդաղենացի առտուանց դեռ չլուացած գերեզմանը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին դռնէն վերցուած է: 2 Ետքը կը վաղէ կու գայ Սիմոն Պետրոսի և միւս աշակերտին զոր Յիսուս կը սիրէր, և կ'ըսէ անոնց, Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չ'ընք գիտեր ո՛ւր 3 գրին զանկիա: Աւստի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը, ու դէպի գերեզմանը կու գային: Ու երկուքն ալ մէկտեղ կը վաղէին. և միւս աշակերտը Պետրոսէ աւելի շուտ վազելով անկէ առաջ գերեզմանը 5 եկաւ: Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ կտաւ- 6 ները հօռ կը կենային. բայց ինք ներս չմտաւ: Սիմոն Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր ետեւէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ կտաւները որոնք հոն

7 կը կենային. Ու վարչամօտը որ անոր գլուխն էր՝ առէւ կտաւներուն հետ չէր, հասցա ծալլած զատ մէկ 8 կողմը դռնէն էր: Այն ատեն ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ 9 ու հաւատաց: Վասն զի դեռ գրուածը չէին գիտեր, թէ Պետք է որ անկիա մեռելներէն յարութիւն առ- 10 նէ: Ետքը աշակերտները նորէն իրենց դռնէն դացին: 11 Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր և կու լար, ու կըր կու լար՝ դէպի գերեզմանը ծռելու 12 ցաւ նայելու. Եւ տեսաւ երկու հրեշտակներ ճերմակ հօռ գերեզմանը, որ նստեր էին ուր Յիսուսի մարմինը գրուած էր, մէկը գիտուն կողմէն՝ ու միւսը 13 ոտքին կողմէն: Եւ անոնք իրեն ըսին, Ով կին, ինչո՞ւ կու լսաւ ըսաւ անոնց, Անոր համար որ իմ Տէրս գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմ գիտեր ո՛ւր գրին զա- 14 նկիա: Զայս որ ըսաւ՝ ետին դարձաւ և տեսաւ Յիսուսը որ կայներ էր, ու չէր գիտեր թէ Յիսուս է: 15 Յիսուս անոր ըսաւ, Ով կին, ինչո՞ւ կու լսաւ, ո՞վ կը փնտռեալ ինք կարծելով թէ անկիա պարտիզպանն է, ըսաւ անոր, Տէր, եթէ դուն վերցուցեր զանկիա, ըսէ ինծի, ո՛ւր գրիր զայն, որպէս զի ես զանկիա առ- 16 նեմ: Յիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ դարձաւ ու [Երբայցերէն] անոր ըսաւ, Ռարբուռի, որ Վարդապետ ըսել է: Յիսուս ըսաւ անոր, ինծի մի դպչիք, վասն զի դեռ Հօրս քով ելած չեմ. հասցա զնա եղբայրներուս և ըսէ անոնց, Ես կ'ելլեմ իմ Հօրս քով ու ձեր Հօրը քով, և իմ Աստուծոյս քով 18 ու ձեր Աստուծոյն քով: Մարիամ Մագդաղենացի եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ինք Տէրը տեսաւ, և թէ անկիա այս բաները իրեն զրուցեց:

- 19 Եւ նոյն օրը, մեկշարթի իրիկունը, աշակերտնե-
րուն ժողովուած տեղին դռները գոց ըլլալով՝ Հրեա-
ներէն վախնայնուն համար, Յիսուս եկաւ և անոնց
մեջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց, Խաղաղու-
20 թիւն ձեզի: Եւ զայս ըսելով՝ իր ձեռքերը ու կողը
ցուցուց անոնց. աշակերտներն ալ ուրախացան երբ
21 Տէրը տեսան: Եւ Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց, Խա-
ղաղութիւն ձեզի: Ինչպէս Հայրը զիս զրկեց, ես ալ
22 ձեզ կը զրկեմ: Եւ զայս ըսելով՝ անոնց վրայ փչեց,
23 ու ըսաւ անոնց, Առէք Հոգի Սուրբ. որոնց մեղքերը
Թողուած ըլլայ անոնց, և որոնց Ֆրէդեր
եա բռնէք, բռնուած ըլլայ:
- 24 Բայց տատուերկուքէն մեկը, երկուորեակ ըսուած
25 Թովմաս, անոնց հետ չէր՝ երբ Յիսուս եկաւ: Ուստի
միւս աշակերտները կ'ըսէին անոր թէ Տէրը տեսանք-
ան ալ ըսաւ անոնց, Եթէ իր ձեռքերուն վրայ բե-
ւեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մտառ բեւեռներուն
տեղը չխոթեմ, և իմ ձեռքս անոր կողը չխոթեմ՝
չեմ հաւատար:
- 26 Եւ ութ օրէն ետեւ դարձեալ աշակերտները
ներսն էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. եկաւ Յիսուս,
դռները գոց ըլլալով, ու կայնեցաւ անոնց մեջտեղը
27 և ըսաւ, Խաղաղութիւն ձեզի: Ետքը ըսաւ Թով-
մասի, Մատդ հոս բեր և նայէ իմ ձեռքերս, ու բեր
քու ձեռքդ և իմ կողս խոթէ, ու մի ըլլար անհա-
28 ւատ, հապա հաւատացեալ: Եւ Թովմաս պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոր, Իմ Տէրս և իմ Աստ-
29 ուածս: Յիսուս ըսաւ անոր, *Որովհետեւ դուն զիս

տեսար՝ հաւատացիր. երանի՛ անոնց որ տեսած չէն
ու կը հաւատան:

- 30 Եւ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշա-
կերտներուն առջև, որոնք այս գիրքին մէջ գրուած
31 չեն: Բայց ասոնք գրուեցան, որպէս զի հաւատար թէ
Յիսուսը Քրիստոսն է, Աստուծոյ Որդին, և որպէս զի
հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը:

ՊԼ. ԻՍ.

- 1 Ասկէ ետեւ Յիսուս նորէն ինքզինք իր աշակերտ-
ներուն յայտնեց Տիրերիայի ծովուն եզերքը, և այս-
2 պէս յայտնեց: Մէկտեղ էին Սիմոն Պետրոս ու Թով-
մաս, Երկուորեակ ըսուածը, և Նաթանայէլ որ
Գալիլէայի Կանա +առ+էն էր, ու Զեբեդէոսի որդի-
3 ները և աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ: Սիմոն
Պետրոս ըսաւ անոնց, Ես ձուկ որսալու կ'երթամ.
4 Ըսին և աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ: Սիմոն
և շուս մը նաւը մտան, ու այն գիշերը բան մը չբռնե-
5 ցան: Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց, Տղաք, ուսեղև
6 բան մը ունի՞ք. պատասխան տուին իրեն, Ոչ: Եւ
7 ըսաւ անոնց, Ուսեղևը նաւին աջ կողմը ձգեցէք ու
պիտի գանէք, ուստի ձգեցին, և ձուկերուն շատու-
8 թիւնէն ա՛լ չէին կրնար գանիկա քաշել: Այն ատեն
այն աշակերտը զոր Յիսուս կը սիրէր, ըսաւ Պետրոսի,
Անիկա Տէրն է. իսկ Սիմոն Պետրոս երբ լսեց թէ
Տէրն է, վերարկուն վրան առաւ, վասն զի մերկ էր,
8 ու ծովը նետուեցաւ: Եւ միւս աշակերտները նա-

*Ունե+, Թովմաս, որովհետեւ

ևակողմը եկան, (վասն զի ցամաքէն հեռու չէին,
 միայն թէ երկու հարիւր կանգունն չափ,) և ուս-
 9 կանը ձուկերովը կը քաշէին: Ու երբ ցամաքը ելան,
 հոն վառած կրակ տեսան, ու վրան ձուկ գրուած,
 10 և հաց, Յիսուս ըսաւ անոնց, Բերէք այդ ձուկերէն
 11 զորոնք դուք հիմա բռնեցիք: Միմն Պետրոս նա-
 *մտաւ, և ուսկանը ցամաք քաշեց հարիւր յիսուն-
 սիրէք խոշոր ձուկերով լեցուն. և այնչափ բան
 12 կար ու չպատուեցաւ ուսկանը: Յիսուս ըսաւ անոնց,
 Եկէք ճաշ րբէք. ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր
 համարձակեր անոր հարցնել թէ Կու՞ն ո՞վ ես. վասն
 13 զի գիտէին թէ Տէրն է: Այն ատեն Յիսուս եկաւ ու
 սուտ հացը և անոնց սուտ, նոյնպէս ալ ձուկը:
 14 Այս երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշակերտնե-
 րուն երեւցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն ատեն-
 լէն ետեւ:
 15 Ու երբ ճաշը ըրին, Յիսուս ըսաւ Միմն Պետրոսի,
 Միմն, Յովնանի *բոյժ, զիս ատոնցմէ աւելի կը սի-
 րե՞ս. անիկա ըսաւ անոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ
 16 քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր, Արածէ իմ դառնուկ-
 ներս: Նորէն երկրորդ անգամ ըսաւ անոր, Միմն,
 Յովնանի *բոյժ, զիս կը սիրե՞ս. ըսաւ անոր, Այո,
 Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր,
 17 Արածէ իմ ոչխարներս: Ըսաւ անոր երրորդ անգամ,
 Միմն, Յովնանի *բոյժ, զիս կը սիրե՞ս. Պետրոս արտմե-
 ցաւ որ երէք անգամ իրեն ըսաւ թէ Չիս կը սիրե՞ս.
 և ըսաւ անոր, Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն
 գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. ըսաւ անոր Յիսուս,

*Յուս. ելաւ

18 Արածէ իմ ոչխարներս: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ՝
 քեզի, որ երբ դուն պատանի էիր, ինքիւրմէդ դօտի
 կը կապէիր ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբ
 ծերանաս, ձեռքերդ վեր պիտի բռնես, և ուրիշը
 քեզի դօտի պիտի կապէ ու պիտի ասնի ուր չես ու-
 19 զէր: Այս բանը ըսաւ՝ ցուցնելով թէ անիկա ի՞նչ
 մտնոյ պիտի փառաւորէ զԱստուած. ու երբ զայս
 20 զրուցեց՝ ըսաւ անոր, Եկու՞ր իմ ետեւէս: Եւ Պե-
 տրոս դարձաւ ու տեսաւ այն աշակերտը զոր Յիսուս
 կը սիրէր, որ ետեւէն կ'երթար, (որ նաեւ ընթերցին
 ստեղծ անոր կուրծքին վրայ ինկեր և ըսեր էր, Տէր,
 21 ո՞վ է որ քեզ պիտի մտանէ:) Պետրոս զանիկա տես-
 նելով՝ ըսաւ Յիսուսի, Տէր, հապա տսիկա ի՞նչ պիտի
 22 ըլլայ: Յիսուս ըսաւ անոր, Եթէ ես ուզեմ որ տսիկա
 կենայ մենչև ես գամ. քու ի՞նչ հոգդ է: դուն իմ
 23 ետեւէս եկուր: Այս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ
 թէ այն աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Յիսուս
 չըսաւ անոր թէ Պիտի չմեռնի, հապա՝ Եթէ ես ուզեմ
 որ տսիկա կենայ մինչև ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է:
 24 Ասիկա այն աշակերտն է՝ որ կը վկայէ այս բանե-
 րուն համար, որ զրեց ալ այս բաները. ու գիտենք
 25 որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է: Եւ ուրիշ շատ
 բաներ ալ կան, զորոնք Յիսուս ըսաւ, որոնք եթէ
 մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային, կարծեմ թէ աշխարհս
 ալ ըստական պիտի չըլլար պարունակելու այն զիր-
 քերը որ գրուած ըլլային: Ամէն:

ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Առաջին պատմութիւնը բրի, ով Թէոփիլոս, այն
 2 ամէն բաներուն վրայ զորոնք Յիսուս սկսաւ ընել և
 3 սորվեցնել, Մինչև այն օրը որ Հոգւոյն Սրբոյ միջո-
 4 ցով պատուէր տուաւ իր ընտրած աւաքեալներուն,
 5 ու համբարձաւ. Արոնց ինքզինք ջուցուց կենդանի իր
 6 չարչարանքներէն ետեւ շատ ապացոյցներով, քա-
 7 ռատուն օրուան մէջ անոնց երեւնալով ու Աստու-
 8 ծոյ թագաւորութեանը վրայ խօսելով: Եւ անոնց
 9 հետ մեկտեղ *գտնուած ստեղծ կ'ապարէր անոնց
 10 որ Երուսաղէմէ չհեռանան, հապա սպասէն Հօրը
 11 խոստմունքին, զոր ինձմէ լսեցիք, է՛ւրէր: Վասն զի
 12 իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք սակէ
 13 շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք:
 14 Անոնք ալ մեկտեղ դալով կը հարցնէին իրեն ու
 15 կ'ըսէին, Տէր, Խորոյելի թագաւորութիւնը այս ժա-
 16 մանակին մէջ նորէն պիտի հաստատես: Եւ ըսաւ
 17 անոնց, Ձեզի չվերաբերի ժամերը և ժամանակները

*Կա՛մ, հաց կերած

դիանալը, զոր Հոյրը իր իշխանութեանը մէջ դրաւ.
 8 Բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը զօրու-
 9 թիւն պիտի տունէք, ու ինձի համար վկաներ պիտի
 10 ըլլաք Երուսաղէմի մէջ և բոլոր Հրեաստանի ու Սա-
 11 մարայի մէջ ու մինչև երկրի ծայրերը: Եւ երբ այս
 12 բաները ըսաւ, մինչ անոնք կը նայէին, համբարձաւ,
 13 և ամպ մը զանկա անոնց աչքէն առաւ: Ու քանի
 14 որ աչքերնին տնկած դէպ ի երկինք կը նայէին անոր
 15 երթալուն վրայ, ահա երկու մարդ իրենց քով կայ-
 16 նեցան ճերմակ հանդերձներով. Արոնք նսեւ ըսին,
 17 Ով Գալիլէացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայներ դէպ ի եր-
 18 կինք կը նայիք. այս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինք համ-
 19 բարձաւ, այսպէս պիտի դայ՝ ինչպէս տեսաք անոր
 20 երկինք երթալը: Այն ատեն Երուսաղէմ դարձան
 21 Ձիթենեաց ըսուած լեռնէն, որ շարաթօ օրուան ճամ-
 22 բու չափ մտ է Երուսաղէմի: Ու երբ ասոնք մտան,
 23 ելան վերնատունը, ուր կը բնակէին Պետրոս և Յա-
 24 կոբոս, Յովհաննէս և Անդրէաս, Փիլիպպոս և Թադ-
 25 մաս, Բարթոլոմէոս և Մատթէոս, Յակոբոս Ալփե-
 26 տեան ու Միմն Նախանձայրոյղ և Յուդա *Յակոբ-
 27 տան: Ասոնք ամէնը միտքանութեամբ միշտ աղօթք
 28 ու աղաչանք կ'ընէին կիներուն հետ, և Յիսուսի մօրը
 29 Մարիամի ու անոր եղբայրներուն հետ մեկտեղ:
 30 Եւ այն օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն մէջ,
 31 (աս հարիւր քսան հոգիի չափ ժողովուած բազմու-
 32 թիւն կար,) ու ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, պէտք
 33 էր որ կատարուէր այս դրուածքը, զոր առաջաւրնէ Հո-
 34 գին Սուրբ Գաւթի բերնով ըսաւ Յուդայի համար,

*Այսինքն, Յակոբոսի եղբայրը, ըստ Ընդհանուր Խորհրդաց:

17 որ Յիսուսը բանադներուն առաջնորդ եղաւ: Վասն զի
անկիս մեղի հետ էր մեր համբանքին մէջ, և այս
18 պաշտօնէն ալ բաժին ունէր: Ասիկա անիրաւութեան
վարձքով ագարակ մը ստացաւ, ու գլխովոր կ'ընտ-
րով մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, և իր ամէն փորձովը
19 դուրս թափեցաւ: Ու այս բանը Երուսաղէմ՝ բնակող-
ներուն ամենուն յայտնի եղաւ, մինչեւ իրենց լեզ-
ուովը այն ագարակին անունը Ակեղդամա գրուեցաւ,
20 այսինքն Արեան ագարակ: Վասն զի Սաղմաներու
գիրքին մէջ գրուած է թէ Անոր բնակարանը աւե-
րակ ըլլայ, ու անոր մէջ բնակող մը չըլլայ, և անոր
21 պաշտօնը ուրիշը առնէ: Ուրեմն պետք է որ այս մար-
դոցմէն՝ որոնք մեղի հետ եղան այն բոլոր տակեր,
22 երբ Տէր Յիսուս մեր մէջ մտաւ ու ելաւ, Յովհան-
նէսի միրտութենէն սկսած՝ մինչեւ այն օրը որ մեզմէ
համբարձաւ, ասոնցմէ մէկը մեղի հետ վկայ ըլլայ
23 անոր յարութեանը: Եւ երկու հօգի կայնեցողքն,
Յովսէփը որ Բարսարա կը կոչուէր, որ Յուստոս ալ
24 մտկանուանեցաւ, ու Մատթիոն: Եւ աղօթք ընե-
լով՝ ըսին, Դուն, ով Տէր, որ ամենուն սիրտը գիտես,
այս երկուքէն մէկը, զոր բնաբեցիր, Քչի յայտնէ:
25 Որպէս զի այս պաշտօնին և առաքելութեանը վիճակը
26 առնէ, որմէ Յուդա ինկաւ իր տեղը երթալու: Եւ
անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մատթ-
թիոյի ելաւ, և անկիս տասնըմէկ առաքելալներուն
հետ սեպուեցաւ:

ԳԼ Բ

1 Եւ երբ Պէնտէկոստէի օրը հասաւ, ամէնն ալ միա-
2 բան մեկտեղ էին: Ու յանկարծակի երկինքէն ձայն

մը եղաւ սաստկաշունչ հովի մը ջայնին պէս, և բոլոր
3 առւնը լեցուց՝ ուր նստեր էին: Եւ բաժնուած լեզու-
ներ երեւցան իրենց սրպէս թէ կրակէ, ու ամէն մե-
4 կուն վրայ նստաւ: Եւ ամէնն ալ Հոգւով Սքըով
լեցուեցան, ու սկսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ,
5 ինչպէս Հոգին իրենց խօսիլ կու տար: Ու Երուսա-
ղէմի մէջ բնակած Հրեաներ կային, աստուածավար
մարդիկ երկինքի տակ եղած բոլոր աղբերէն շու-
6 լաւք: Ու երբ այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը մեկ-
տեղ եկաւ ու խռովեցաւ, վասն զի կը լսէին որ ա-
7 նոք իրենց ամէն մեկուն լեզուով կը խօսէին: Ամէն
ալ կը պանչանային ու կը զարմանային և իրարու
կ'ըսէին, Ձե՛ որ ահա ասոնք ամէնն ալ որ կը խօսին,
8 Գալիլացի են: Եւ ի՞նչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն
9 մեկ լեզուովը՝ որուն մէջ ծնած ենք: Պարթեւներ և
Մարեր ու Եղամացիներ, և անոնք որ կը բնակին Մի-
ջագետի մէջ, և Հրէաստանի ու Կապադովկիայի
10 մէջ, Պոնտոսի ու Ասիայի մէջ, Փոնիգիայի և Պամ-
փիւլիայի մէջ, Եգիպտոսի մէջ, և Կիւրենէի մօտ
Լիբէացւոց կողմերուն մէջ, նաև Հռովմայեցի պան-
11 դուխաներ, Թէ՛ Հրեաներ և թէ՛ նորահաւաններ,
Կրեացիներ և Արաբացիներ, կը լսենք անոնցմէ որ
մեր լեզուներով կը խօսին Աստուծոյ մեծամեծ բա-
12 ները: Կը պանչանային ամէնն ալ ու սարսկուած
13 իրարու կ'ըսէին, Ի՞նչ պիտի ըլլայ այս: Ոմանք ալ
ծաղր ընելով՝ կ'ըսէին թէ Անոնք նոր գինիով լե-
ցուեր են:

14 Բայց Պետրոս ելաւ տասնըմէկին հետ մեկտեղ,
ձայնը վերցուց ու խօսեցաւ անոնց, Ով Հրեայ մար-
դիկ և դուք ամէնք որ Երուսաղէմ կը բնակէք, այս

15 ձեզի յայտնի ըլլայ, ու ահանջ զբէք իմ խօսքերուս: Գանդի ոչ թէ ատնք գինովցած են, ինչպէս դուք կը կարծէք, վասն զի քե՛ս օրուան երբորդ ժամն է. 16 Հապա ասիկա այն է որ Յովէլ մարդարէին ձեռքով ըսուեցաւ. Եւ պիտի ըլլայ որ վերջին օրերը, կ'ըսէ Աստուած, իմ Հոգիէս ամէն մարմնի վրայ պիտի թափեմ, ու ձեր աղաքը և ձեր աղջիկները պիտի մարգարէանան, ու ձեր երեսասարգները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, և ձեր ծերտարը երազներ պիտի տեսնեն. Եւ իմ ծառաներուս վրայ ու իմ աղախիններուս վրայ ալ այն օրերը իմ Հոգիէս պիտի թափեմ, և պիտի մարգարէանան: Աւ վերը երկինքը հրաշքներ պիտի ցուցնեմ, ու վարը երկինքը նշաններ, արիւն ու կրակ և ծուխի մուտխուղ. Արևը խաւարի պիտի դառնայ, և լուսինը՝ արիւնի, դեռ 21 Տէրջը մեծ ու երեւելի օրը չեկած: Եւ պիտի ըլլայ որ ամէն ալ որ Տէրջը անուը կանչէ՝ պիտի վերը 22 կուի: Այլ Իսրայելացի մարդիկ, լսեցէք. այս խօսքերը. Յիսուս Նազովրեցին, Աստուծմէ ձեզի ցուցուած մարդ մը զօրութիւններով ու հրաշքներով և նշաններով, զբոնք Աստուած անոր ձեռքով ըրաւ 23 ձեր մէջ, ինչպէս դուք ալ զիտէք, Անիկա Աստուծոյ սրշած խորհրդով և կանխագիտութիւնով մասնուած ըլլալով՝ առիթ և *անօրէններու ձեռքով 24 փայտի վրայ դամբելով սպաննեցիք. Զոր Աստուած յարուց՝ մահուան ցաւերը քակելով, քանզի հնար 25 չէր որ ինք անկէ բռնուի: Վասն զի Դաւիթ անոր համար կ'ըսէ, Ամէն ատեն Տէրը կը տեսնէի իմ առ-

*Կամ, անօրէն

26 ջեւս, քանզի իմ աջ կողմն է, որպէս զի չտասանիմ. Անոր համար ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ լեզուս ցնծաց. նաև իմ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգըստանայ. Վասն զի իմ անձս *գերեզմանին մէջ պիտի չթողուս, ու քու Սուրբիդ ալ ազականութիւն 28 տեսնել պիտի չտաս: Կենաց ճամբաները ինծի ճանչցուցիր. քու երեսիդ ուրխութիւնովը զիս պիտի լեցնես: Մարդիկ եղբայրներ, արժան է համարձակ զրուցել ձեզի Դաւիթ՝ նահապետին համար, թէ մեռաւ ու թաղուեցաւ, և անոր գերեզմանը մինչև 30 այսօր մեր մէջ է: Արդ որովհետև անիկա մարգարէ էր, և զիտէր թէ Աստուած հաստատ երգում ըրաւ իրեն, թէ իր երկիմանքներուն պտուղէն մարմնի կողմանէ՝ Գրիստոսը պիտի յարուցանէ որ իր արժուք 31 նստի, ինք կանխատեսութեամբ խօսեցաւ Գրիստոսի յարութեանը համար, թէ անոր անձը գերեզմանը չթողուեցաւ, և անոր մարմինը ազականութիւն 32 չտեսաւ: Այս Յիսուսը Աստուած յարուց, որու մէջը 33 ամէնս ալ վկայ ենք: Աւստի Աստուծոյ աջ ձեռքով ըարձրանալով, ու Հոգւոյն Սրբոյ խոստմանքը Հօրմէն առնելով՝ տարածեց ասիկա, զոր դուք հիմա կը 34 տեսնէք և կը լսէք: Վասն զի Դաւիթ երկինք չեղաւ, բայց ինք կ'ըսէ, Տէրը իմ Տէրջոյ ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմն, Մինչև քու թշնամիներդ սուքերուդ 36 պատուանդան դնեմ: Աւստի ըսող Իսրայելի առևը ճշմարտապէս թող զիտնայ, որ Աստուած զանիկա Տէր ալ ըրաւ՝ Օծեալ ալ, այն Յիսուսը զոր դուք խաչեցիք:

*Կամ, դժոխքին

37 Ու զայս երբ լսեցին, երէնց սիրտերուն մէջ զզջա-
 ցին, և ըսին Պետրոսի ու միւս առաքեալներուն,
 38 Մարդիկ եղբայրներ, ի՞նչ ընենք: Եւ Պետրոս ըսաւ
 անոնց, Ազգայնացեալք, ու ձեզմէ ամէն մէկը թող
 մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունովը մեղքերու թո-
 39 ընդունելք: Վասն զի խոստմունքը ձեզի է ու ձեր որ-
 դիններուն, և ամէն հետու եղողներուն՝ զորոնք մեր
 40 Տէր Աստուածը պիտի կանչէ: Եւ ուրիշ շատ խոս-
 քերով վկայութիւն կու տար, ու կը յորդորէր զա-
 նոսք և կ'ըսէր, Այս խտորած ազգէն ինքզինքնիդ
 41 ազատեցեք: Եւ անոնք որ սրտանց ընդունեցին անոր
 խօսքերը, մկրտուեցան. ու այն օրը երեք հազար հո-
 42 զիւր չափ աւելցան: Եւ միշտ առաքեալներուն վար-
 դապետութեանը ետեւէ էին, ու միաբանութեանը
 43 և հաց կտրելուն ու աղօթքներուն:
 44 Եւ ամէն մարդու լրաց վախ ինկաւ. և առաքեալ-
 ներուն ձեռքով շատ հրաշքներ ու նշաններ կը գոր-
 45 ծուէին: Ու բոլոր հաւատացեալները մէկտեղ էին,
 46 և ամէն բաներնին հասարակաց էր: Ու սասցուածք-
 նին և ունեցած բաներնին կը ծախէին, ու անոնց
 47 քէնք կը բաժնէին ամէնուն, որու որ բան մը պէտք
 48 ըլլար: Եւ ամէն օր միաբանութեամբ տաճարը եր-
 թալու ետեւէ էին, և տուներնին հաց կը կտրէին,
 ու կերակուրնին կ'ուտէին ուրիշութեամբ և միա-
 49 մտութեամբ սրտի: ԶԱստուած կ'օրհնէին, ու բո-
 50 լոր ժողովուրդին առջև շնորհք կը գտնէին. և Տէրը
 օրէ օր փրկուածները կ'աւելցնէր եկեղեցին:

ԳԼ. Գ

1 Մարդ Պետրոս ու Յովհաննէս իններորդ ժամու ա-
 2 ղօթքին տանը մէկտեղ տաճար կ'ելլէին: Եւ իր
 մօրը որովայնէն կաղ քնած մարդ մը կը բերուէր, զոր
 3 ամէն օր տաճարի Գեղեցիկ կաշուած դրանը քով
 կը գնէին, որպէս զի տաճարը մտնողներէն սորմու-
 4 թիւն խնդրէ: Ասիկա տեսնելով Պետրոսը և Յովհան-
 նէսը որ տաճարը մտնելու վրայ էին, կ'ազգայէր որ
 5 սորմութիւն տունէ: Իսկ Պետրոս Յովհաննէսի հետ
 6 մէկտեղ անոր նայեցաւ ու ըսաւ, Մեղի նայէ. Ան
 7 տլ դէպ ի անոնք դարձաւ ու կը յուսար անոնցմէ
 8 բան մը բունել, Եւ Պետրոս ըսաւ, Արծաթ ու ոսկի
 9 չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ զայն քեզի կու տամ՝
 10 Ես զվարձեցի Յիսուս Քրիստոսի անունովը ելլը ու
 11 քով: Եւ անոր աջ ձեռքէն բունց վեցցուց զանկաւ:
 ու իսկոյն անոր սաքին թաթերը ու կոճերը զօրա-
 12 ցան: Եւ վէր ցաթկելով կայնեցաւ ու կը քայլէր, և
 13 անոնց հետ տաճարը մտաւ, քայլով ու ցաթկելով
 14 և զԱստուած օրհնելով: Ու բոլոր ժողովուրդը տե-
 15 սաւ զանկիւ որ կը քայլէր ու կ'օրհնէր զԱստուած:
 16 Եւ կը ճանչնային թէ անիկա էր, որ սորմութեան
 համար տաճարին Գեղեցիկ կաշուած դրանը քով կը
 17 նստէր. և զորմանքով ու ապշութեամբ լեցուեցան
 18 անոր եղած բանին համար:
 19 Եւ քանի որ *անիկա Պետրոսի ու Յովհաննէսի
 յարեր էր, բոլոր ժողովուրդը զորմացած մէկտեղ

*ՈՒՆԻՔ, այն բժշկուած կաղը

վազեցին անոնց քով այն սրահը որ Սողոմոնին
 12 կ'ըսուէր: Զայս տեսնելով Պետրոս՝ պատասխան
 տուաւ ժողովուրդին, Ով Խորայեացի մարդիկ, ին-
 չե՞՞՞ զարմացեր էք ստոր վրայ, կամ՝ ինչո՞ւ աչ-
 քերնիդ անկած մեղի կը նայիք, որպէս թէ մենք մեր
 13 լէլ տուած ըլլանք: Աբրահամն ու Իսահակի և Յա-
 կոբի Աստուածը, մեր Հայրերուն Աստուածը, փա-
 ռաւորեց իր *Որդին, Յիսուսը զոր դուք մտանեցիք,
 և ուրացաք Պիղատոսի առջև՝ երբ ինք վճռեց որ
 14 արձակէ: Բայց դուք այն Սուրբը և Արդարը ուրա-
 ցաք, ու ինքրեցիք որ մարդասպան մարդ մը ձեզի
 15 շնորհուի: Եւ կենաց Առաջնորդը պահնեցիք, զոր
 Աստուած մեռելներէն յարուց, որու մենք վկայ
 16 ենք: Եւ անոր անուանը հաւատքով՝ անոր անունը
 հաստատեց ասիկա, զոր դուք կը տեսնէք ու զի-
 տէք: Եւ այն հաւատքը որ անով է՝ այս առող-
 17 ջութիւնը ստոր տուաւ ձեր ամէնուն առջև: Եւ
 Տիմո, եղբայրներ, զիտեմ՝ որ չզրկանալով ըրիք,
 18 ինչպէս ձեր իշխաններն ալ: Բայց Աստուած ինչ որ
 տաջուրնէ իր բոլոր մարգարէներուն ըրնով յայտ-
 ներ էր՝ Քրիստոսի չարչարուելուն վրայով, այսպէս
 19 կատարեց: Ուստի ապաշխարեցէք ու դարձի եկէք,
 20 որպէս զի մեղքերնիդ ջնջուի: Որպէս զի փոփոնաց
 ժամանակները դասն Տէրջը երեսէն, և առաջուրնէ
 21 †ձեզի բարոզուած՝ Յիսուս Քրիստոսը զրկէ: Զոր
 պէտք է որ երկինք ընդունի մինչեւ այն ատենները՝

*Կամ, ծառան
 †Որան, ձեզի համար սահմանուած

որ ամէն բաները կորզարուին, որոնց համար Աստ-
 22 ւած սկիզբէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն ըր-
 նով խօսած է: *Մովսէս Քբ Հայրերուն ըսաւ թէ
 Ձեր, Տեր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս
 մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի: անոր մտիկ ըրէք՝
 23 ամէն ինչ որ ձեզի խօսի: Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն
 սով որ այն մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէ-
 24 ջէն պիտի կորսուի: Ու բոլոր մարգարէները որոնք
 Սամուէլէ ի վեր խօսեցան, այս օրերուն համար ալ
 25 իմացուցին: Ինչք էք մարգարէներուն արդիները և
 այն ուխտին, զոր Աստուած մեր Հայրերուն հետ
 26 պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազգերը: Աստուած իր
 †Որդին յարուցանելով առաջ ձեզի զրիկեց զանիկա՝
 որպէս զի ձեզ օրհնէ, ամէն մեկդ ձեր չարութիւն-
 ներէն դարձնելով:

ԳԼ. Գ

1 **Ու** երբ անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահանա-
 ները ու տաճարին իշխանը և սաղաւկեցիները անոնց
 2 վրայ հասան, Իժուարելով որ անոնք ժողովուրդին
 կը արվեցնէին, և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յա-
 3 ռութիւն առնելը կը քարոզէին: Ու ձեռք զարկին
 անոնց և բանա դրին **զանստ** մինչեւ հետեւեալ օրը,
 4 վասն զի ալ իրիկուն էր: Բայց այն խօսքը լսողներէն
 շատերը հաւատացին, ու մարդոց թիւը չհնգ հա-
 զարի չսփ եղաւ:

*Որան, Քանզի Մովսէս
 †Որան, Որդին Յիսուսը

5 Ու եղաւ որ հետեւեալ օրը մէկտեղ ժողովուեցան
անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիրները Երուսա-
6 զէմի մէջ, Նաև Աննա քահանայապետը ու Կա-
ժիափա և Յովհաննէս ու Աղեքսանդրոս և այն ամէնը
7 որ քահանայապետի ցեղէ էին. Եւ զանոնք մէջտեղը
կայնեցուցած՝ կը հարցնէին, Ի՞նչ զօրութիւնով
8 կամ ի՞նչ անունով ըրէք դուք այս բանը: Այն
տառն Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ ըստ ա-
9 նոնց, Ով ժողովուրդին իշխանները և Իսրայէլի ծե-
րերը, Եթէ մենք այսօր տկար մարդու մը եղած բա-
10 նիկա բժշկուեցաւ, Յայտնի ըլլայ ձեզի ամէնուդ ու
բոլոր Իսրայէլի ժողովուրդին, որ Նաղովրեցի Յիսուս
Գրիստոսի անունովը, զը դուք խաչեցիք, և զը
Աստուած մեռելներէն յարուց, ահա անով ասիկա
11 ձեր առջև բժշկուած կեցեր է: Անիկա է այն քարը
ձեզմէ շինողներէդ անարդուած, որ անկիւնի զլուսի
12 եղաւ. Եւ ուրիշ մէկով՝ փրկութիւն չկայ. վասն զի
անկէ զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի տակ մար-
13 դաց մէջ արուած, որով կարող ըլլանք փրկուիլ: Իսկ
անոնք Պետրոսի ու Յովհաննէսի համարձակութեանը
նայելով, և հասկնալով որ տգէտ ու առանց ուս-
14 ման մարդիկ են, կը զարմանային. և իմացան որ ա-
նոնք Յիսուսի հետ էին. Ու այն բժշկուած մարդը
տեսնելով որ անոնց հետ կայներ էր, չէին կրնար
15 անոնց դէմ բան մը խօսիլ: Եւ հրամայելով անոնց
որ տեսանէն դուրս ելլեն, Իրարու հետ խորհուրդ-
16 ըրին, Եւ ըսին, Ի՞նչ ընենք այս մարդոց. վասն զի
Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է թէ ա-
նոնց ձեռքով երեւելի հրաշք մը եղաւ, ու մենք

17 չենք կրնար ուրանալ: Միայն թէ ժողովուրդին մէջ
ա՛լ աւելի շարժածուելու համար՝ սաստիկ սպառ-
նայլք ընենք անոնց, որ այն անունով մէյմըն ալ
18 ըլլայ որ մարդու բան խօսին: Եւ զանոնք կանչելով՝
պատուելիցին անոնց որ ամենեւին չխօսին և շար-
19 վեցնեն Յիսուսի անունով: Բայց Պետրոս ու Յովհան-
նէս պատասխան տուին անոնց ու ըսին, Եթէ Աս-
տուծոյ առջև ուղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի
20 մտիկ ընենք, դուք դատեցէք: Վասն զի մենք զայն
21 որ տեսնք ու լսեցինք՝ չենք կրնար չխօսիլ: Իսկ ա-
նոնք նորէն սպառնայլք ընելէն ետև արձակեցին զա-
նոնք, բան մը չգտնելով թէ ի՞նչպէս պատժեն զա-
նոնք, ժողովուրդին համար, քանզի ամէնն ալ զԱստ-
22 ուած կը փառաւորէին եղած բանին համար: Վասն
զի այն մարդը քառասուն տարեկանէ աւելի էր,
որուն վրայ այս բժշկութեան հրաշքը եղաւ:
23 Եւ անիք արձակուելով՝ իրենցներուն քով եկան,
ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետները և ծերերը
24 իրենց ըսին: Անոնք ալ երբ լսեցին, մտաբանութեամբ
ձայներնին Աստուծոյ վերցուցին ըսելով, Ով Տէր,
25 դուն ես այն Աստուածը, որ երկինքը ու երկիրը և
ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածները ստեղծեցիր,
26 Որ քու ծառայիդ Գառիթի բերնով խօսեցար, Ինչո՞ւ
հետն անոնք խափութիւն ըրին, ու ժողովուրդները
27 վուեցան Տէրոջդ դէմ և անոր Օժեպոյն դէմ: Քանզի
արդարև [այս քաղաքին մէջ] ժողովուեցան քու
սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի վրայ, զը դուն օծեցիր, Հե-
րովդէս և Պնոտացի Պիղատոս, աղգերուն հետ, ու

28 Իսրայելի ժողովուրդներուն հետ, Ընել՝ ինչ որ քու
 ձեռքդ և խորհուրդդ սահմանեց առաջուրնք որ
 29 ըլլայ: Եւ հիմա, ով Տէր, նայե աննց սպառ-
 նայիքներուն, ու շնորհէ քու ծառաներուդ, որ-
 պէս զի բոլոր համարձակութիւնով քու խօսքդ
 30 խօսինք, Քու ձեռքդ երկնցնելով բժշկելու, և քու
 սուրբ Որդւոյդ Յիսուսի անունովը նշաններ ու հրաշք-
 31 ներ ըլլալու: Ու երբ աննք աղօթք ըրին, շարժեցաւ
 այն տեղը՝ ուր ժողովուած էին, և ամէնը Հոգւով
 Սրբով լեցուեցան, ու Աստուծոյ խօսքը համարձակ
 կը խօսէին:

32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մեկ սիրտ
 ու մեկ հոգի ունէին. և աննցմէ մէկը չէր ըսեր իր
 ստացուածքներէն մեկուէ համար՝ Թէ իրն է, հասար
 33 իրենց ամէն բաները հասարակաց կը սեպէին: Եւ մեծ
 զօրութիւնով առաքեալները վիպյութիւն կու տային
 Տէր Յիսուսի յարութեանը, և աննց ամենուէ վրայ
 34 մեծ շնորհք կար: Ու աննց մեջ կարօտութիւն քա-
 շող մը չկար, վրան զի աննք որ ազարակներու կամ
 տուններու տէր էին, կը ծախէին և ծախսուածներուն
 35 զինները կը բերէին, Ու առաքեալներուն ոտքը կը
 դնէին. և ամէն մեկուն իր կարօտութեանը նայելով
 36 կը բաժնուէր: Եւ Յովսէս, որ առաքեալներէն Բառ-
 նաբաս մտկանուանեցաւ, (որ կը թարգմանուի Մխի-
 թարութեան որդի,) Ղեւտացի, ծնունդով Կիւզ-
 37 բացի, Ազարակ մը ունենալով, ծախեց ու սասկը
 բերաւ՝ առաքեալներուն ոտքը դրաւ:

ԳԼ. Ե

1 Բայց մտրդ մը Անանիա անունով՝ իր կնոջ Սափի-
 2 ըլլի՛ հետ մեկտեղ ստացուածք մը ծախեց. Եւ անոր
 դիմէն խօսեց, մինչ կինն ալ գիտէր, ու մեկ բաժինը
 3 բերաւ առաքեալներուն ոտքը դրաւ: Եւ Պետրոս
 ըսաւ, Անանիա, ինչո՞ւ Սատանոյ քու սիրտդ լեցուց,
 որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսիս, ու ազարակին
 4 դիմէն խօսես: Չէ՞ որ քուկդ էր այն՝ քանի որ կեցեր
 էր, ու ծախուած ալ՝ քու իշխանութեանդ տակ էր.
 5 Ի՞նչ է որ քու սրտիդ մեջ այս բանը դրեր. ոչ թէ
 մտրդոց սուտ խօսեցար, հապա Աստուծոյ: Եւ Անա-
 նիա այս խօսքերը լսելով՝ ինկաւ ու հոգի տուաւ. և
 6 մեծ վախ ինկաւ ամենուն վրայ որոնք զայս լսեցին:
 7 Ու դուրս հանելով թաղեցին: Ու երբ երեք ժամու չափ
 վրան անցաւ, անոր կնիք զգիտնալով ինչ որ եղեր
 8 էր, ներս մտաւ. Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Ըսէ ինձի,
 ազարակը ո՞րնչափ քու ծախեցիք. սն ալ ըսաւ,
 9 Այո, այնչափ: Ու Պետրոս ըսաւ անոր, Այդ ի՞նչ է
 որ դուք միտքանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու. ահա
 10 քեզ ալ դուրս պիտի հանեն: Եւ իսկոյն անոր ոտ-
 քերուն քով ինկաւ ու հոգի տուաւ. և երիտասարդ-
 ները ներս մտնելով՝ զանիկա մեռած գտան, ու հա-
 11 նեցին իր երկանը քով թաղեցին, Եւ մեծ վախ մը
 ինկաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ ու ամենուն վրայ որոնք
 այս բաները լսեցին:

12 Եւ առաքեալներուն ձեռքով շատ նշաններ ու

330

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

- հրաշքներ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ. և ամէնը
 13 միտարանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջ էին: Եւ
 ուրիշներէն մէ'կը չէր համարձակեր անոնց յարել,
 14 հապա ժողովուրդը կը մեծարէր զանոնք: Եւ Տէրջըր
 հաւատացողները ա'լ աւելի կը շատնային, բազմու-
 15 թիւն ույրերու ու կիներու. Այնպէս որ հիւանդները
 հրապարակները կը հանէին, և պտոգարակներով ու
 մահիճներով կը դնէին, որպէս զի Պետրոսի անցնե-
 16 լը առենը՝ դռնէ անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ
 Երուսաղէմ' կը ժողովուրդէր, հիւանդներ և պիղծ ոգի-
 ներէ նեղութիւն կրողներ բերելով, որոնք ամէնն
 ալ կը բժշկուէին:
- 17 Ոտք ելաւ քահանայապետը և բոլոր իրեն հետ
 եղողները որոնք սաղուկեցւոյ աղանդէն էին, նա-
 18 խանձով լեցուած, Աւ առաքեալներուն ձեռք զար-
 19 կին և հասարակաց բանտը դրին զանոնք: Բայց Տէ-
 րոջը հրեշտակը գիշերով բանտին դռները բացաւ,
 20 ու դուրս հանելով զանոնք՝ բաւա, Գացէք և տա-
 ճարին մէջ կայնելով ժողովուրդին խօսեցէք այս
 21 կենաց բոլոր խօսքերը, Աւ երբ զայս լսեցին, տաճարը
 մտան առտուանց և կը տրվեցնէին. խոյ քահանա-
 յապետը եկաւ ու իրեն հետ եղողները, ու մէկտեղ
 կանչեցին ժողովքը ու Խորայելի սրբիներուն բոլոր
 ձեռակոյտը, և Ժաբը դրկեցին բանտը, որպէս զի զա-
 22 նոնք բերէն: Աւ երբ սպասաւորները գացին, զանոնք
 բանտին մէջ չգտանելով՝ ետ դարձան, պտոմեցին,
 23 Եւ բոյին թէ Բանտը ամէն զգուշութիւնով գոցուած
 գտանք, ու պահապանները դռներուն առջև կայ-
 24 նած, բայց բանալով՝ ներսը մտրգ չգտանք: Աւ երբ

- Քէք քահանան և տաճարին իշխանը ու քահանայա-
 պետները լսեցին այս խօսքերը, կը զարմանային անոնց
 25 համար թէ ի'նչ պիտի ըլլայ այն: Եւ մէկը եկաւ
 պտոմեց անոնց թէ Ահա այն մտրգիկը զորոնք
 բանտը դրիք, տաճարը կայներ են և ժողովուրդին
 26 կը տրվեցնեն: Այն ատեն իշխանը սպասաւորնե-
 րով մէկտեղ զնաց զանոնք բերաւ առանց բռնու-
 թեան, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային, որ չբար-
 27 կածուին: Աւ բերին զանոնք ատեանը կայնեցու-
 28 ցին. և քահանայապետը անոնց հարցուց՝ Ըսելով,
 Չէ՞ որ ստատիկ պատուիրեցինք ձեզի որ այս ա-
 նունով չտրվեցնէք. և ահա Երուսաղէմ' ձեր ուս-
 մունքովը լեցուցիք. և այն մտրգուն արիւնը կ'ու-
 զէք մեր վրայ բերել:
- 29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և արիւ առաքեալ-
 ները ու բոյին, Առաւել Աստուծոյ հնազանդիլ պէտք
 30 է քան թէ մտրգոց: Մեր հայրերուն Աստուածը Յի-
 սուսը յարուց, զոր դուք փայտէն կախելով սպան-
 31 նեցիք: Չանկաւ Աստուած իր աջ ձեռքով Առաջ-
 նորդ ու Փրկիչ ըլլալը բարձրացուց, Խորայելի ա-
 32 պաշխարութիւն և մեղքերու թողութիւն ստուաւ: Եւ
 մենք այս բաներուն համար անոր վկաներ ենք, ու
 Սուրբ Հոգին ալ՝ զոր Աստուած իրեն հնազանդ եղող-
 33 ներուն տուաւ: Եւ անոնք զայս լսելով ինստ կատ-
 ղեցան, ու կը խորհէին որ զանոնք մեռցնեն:
- 34 Եւ ատեանին մէջ փարիսոյիէ մը ոտքի վրայ ելաւ,
 որուն անունը Գամաղիէլ էր, օրինաց վարդապետ
 մը, բոլոր ժողովուրդին առջև պատուաւոր մէկը,
 ու հրաման բրաւ որ առաքեալները բիչ մը դուրս
 35 հանեն. Եւ բաւ անոնց, Ով Խորայելացի մտրգիկ,

գուք ձեզի զգուշացէք այս մարդոց համար [Թէ ի՛նչ
 36 պիտի ընէք: Քանզի այս օրէն առաջ Թեգաս ելաւ,
 իրեն համար ըսելով [Թէ եւեթէ մէկն է, ո՞ւ թուով
 չորս հարեւրի չափ մարդիկ իրեն յարեցան. ինք
 սպաննուեցաւ և այն ամէնը որ իրեն հնազանդեր
 37 էին, ցրուեցան ու ոչինչ եղան: Անոր ետևէն Յուդա
 Գալիլէացի ելաւ աշխարհագիր եղած օրերը, և շատ
 ժողովուրդ էր կողմը ձգեց. ինք ալ կորուսեցաւ, և
 այն ամէնը որոնք իրեն հնազանդեր էին, ցրուեցան
 38 եղան Եւ հիմա ձեզի կ'ըսեմ, Այդ մարդոցմէ մէկդի
 կեցէք ու թող տուէք զանոնք, վասն զի եթէ այդ
 խորհուրդը կամ դարձը մարդոցմէ է՝ պիտի քակ-
 39 ուի. Ապա եթէ Աստուծմէ է՝ չէք կրնար ասիկա
 քակել. չըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ մարտնչող ալ
 40 դանակը: Եւ անոնք հաւանութիւն տուին անոր. ու
 առաքեալները կանչելով՝ ծեծեցին, և պատուիրելով
 որ Քիջն ու Յիսուսի անունով չխօսին, արձակեցին
 41 զանոնք: Անոնք ալ ժողովքին առջևէն դացին, ու
 րախանայով որ Տերջն անուանը համար սրժանի
 42 եղան անարգուելու: Եւ ամէն օր տաճարը ու տու-
 ներուն մէջ չէին դադարեր սորվեցնելէ ու Յիսուս
 Քրիստոսը քարոզելէ:

ԳԼ. Զ

1 Եւ այն օրերը երբ աշակերանները շատցան, *Հիլե-
 նացելոց կողմէն արտունջ մը եղաւ Երբայեցւոյ
 դէմ, վասն զի իրենց որբւորինները ամէն օրուսն

*Այսինքն, Հիլենախոս Հրէեց

որբո՞ւսն մատակարարուելուն մէջ անտես կ'ըլ-
 2 լային: Եւ աստուերկուքը կանչեցին աշակերանե-
 րուն բազմութիւնը ու ըսին, Մեզի չվայլեր Աստու-
 3 ծոյ խօսքը ձեզի ու սեղաններու ճառագայտիւն
 ընել: Ուստի, եղբայրներ, ձեզմէ եօթը հոգի ընարե-
 4 ցէք՝ Բարի վկայուած, Հողով Սըբով և իմաստու-
 5 թիւնով լեցուն, որպէս զի զանոնք այս գործին վրայ
 6 դնենք, Եւ մենք աղօթքի ու Աստուծոյ խօսքին պաշ-
 7 ատնին պարապինք: Եւ այս խօսքը բոլոր բազմու-
 8 թեան առջև հաճոյ երեցաւ. ու ընտրեցին Սու-
 9 փանոսը, հաւատքով ու Հոգւով Սըբով լեցուն
 10 մարդ մը, ու Փիլիպոսը, և Պրոքորոսը, ու Նիկա-
 11 նոլոսն, և Տիմոթէան, ու Պարմենան և Նիկողայոս
 12 նորահաւատ Անտիոքացին: Ասոնք առաքեալներուն
 13 առջև կայնեցուցին. անոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեռ-
 14 քերնին անոնց վրայ դրին: Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'ա-
 15 ճէր, ու աշակերաններուն թիւը խիստ կը շատնար
 16 Երուսաղէմի մէջ. և քահանաներէն մեծ բազմու-
 17 թիւն հաւատքին կը հնազանդէին:
 18 Եւ Ստեփանոս, որ *հաւատքով ու զօրութիւնով
 19 լցուած Դարձն էր, մեծ հրաշքներ և նշաններ կ'ը-
 20 նէր ժողովուրդին մէջ: Բայց ոմանք այն ժողովու-
 21 րանէն, որ Աղատացելոց և Կիւրենացւոց ու Աղե-
 22 քանիւրացւոց Բարձրան կ'ըսուէր, և Գիլի-
 23 լիսյէ ու Սիւրյէ էին, ելան ու Ստեփանոսի հետ վե-
 24 ճարանութիւն կ'ընէին: Եւ չէին կրնար դէմ դնել
 25 այն իմաստութեանը ու հոգիին, որով կը խօսէր:
 26 Այն ատեն հրապուրեցին քանի մը մարդիկ, որպէս զի

*Ո՛րհնէ, շնորհքով

բուն թէ Մենք լսեցինք որ առիկա հայհոյականն խօս-
 12 քեր կը խօսի Մովսէսի ու Աստուծոյ դէմ: Եւ գըրգը-
 աեցին ժողովուրդը ու ծերերը և դպիրները, ու անոր
 վրայ հասնելով զինք բռնեցին ու առեանք տարին:
 13 Եւ սուտ վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ'ըսէին, Այս
 մարդը չդադարիր հայհոյական բաներ խօսելէ սուրբ
 14 տեղիս և օրէնքին դէմ: Քանզի լսեցինք ասոկէ որ
 կ'ըսէր թէ այս Նազովրեցի Յիսուսը պիտի քակէ այս
 տեղը, ու պիտի փոխէ Մովսէսի մեզի աւանդած ա-
 15 վրուժ-թիւնները: Եւ աստեանը նստողներուն ամէնը
 երբ անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշապակի երեսի
 պէս տեսան:

ԳԼ. Է

1 **Ա**յն ատեն քահանայապետը բռաւ, Իրաւցընէ այդ
 2 բաները այդպէս են: Եւ անիկա բռաւ, Մարդիկ եղ-
 բայրներ ու հայրեր, մտիկ ըրէք. Փառաց Աստուածը
 մեր հօրը Աբրահամի երեւեցաւ, քանի որ Միջագետի
 մէջ էր, դեռ Խառանի մէջ չընձակած, և բռաւ ա-
 3 նոր, Ելիր քու երկրէդ և քու ազգականներէդ, ու
 4 եկուր այն երկիրը զոր ես քեզի պիտի ցուցնեմ: Այն
 ատեն Քաղզէացուց երկրէն ելլելով Խառանի մէջ
 5 ընձակեցաւ. և անոր հօրը մեռնելէն ետեւ անկէ փո-
 խադրեց զանիկա այս երկիրը, ուր դուք հիմա կը
 6 ընձակէք: Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգութիւն
 չտուաւ, ոչ ալ ոսքի քալ մը ղեղ, բայց խոտա-
 ցաւ որ ասիկա իրեն սայ իրբև կայուածք, և իրմէ
 7 ետև իր սերունդին, երբ դեռ ինք որդի չսւնէր: Եւ
 Աստուած այսպէս խօսեցաւ, թէ անոր սերունդը

օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի
 ծառայեցնեն զանիկա և շարհարեն չորս հարիւր տա-
 7 ըի: Եւ այն ազգը, որու պիտի ծառայեն, ես պիտի
 դատեմ, բռաւ Աստուած, և անկէ ետեւ պիտի ել-
 8 լեն ու այս տեղ զիս պաշտեն: Եւ անոր թլլիատու-
 թեան ուխտը տուաւ, ու ետքը Աբրահամ Խահակը
 ծնաւ, և թլլիատեց զանիկա ու թերորդ օրը. Խա-
 9 հակեաները: Եւ նահապետները Յովտէփի վրայ նա-
 խանձելով Եգիպտոս քարտէլա ծախեցին: Բայց
 10 Աստուած անոր հետ էր, Ու փրկեց զանիկա իր ամէն
 նեղութիւններէն, և անոր շնորհք ու իմաստութիւն
 սուաւ Եգիպտոսի Փարաօն թագաւորին առջև. ան
 ալ զանիկա իշխան դրաւ Եգիպտոսի ու իր բոլոր
 11 տանը վրայ: Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկ-
 12 ըրն վրայ սով մը եկաւ ու մեծ նեղութիւն, և մեր
 13 հայրերը ուտելիք չէին գտներ: Եւ Յակոբ երբ լսեց
 թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը դառնուի, առաջին ան-
 14 զամին մեր հայրերը զրկեց: Եւ երկրորդ անգամին
 Յովտէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինքզինք. ու
 15 Յովտէփի ազգը Փարաօնի յայտնի եղաւ: Եւ Յով-
 տէփ զրկեց ու կանչեց իր հայրը Յակոբը ու բոլոր
 16 ազգատոհմը, Էթիօպիոսները ինք հօգիւ Եւ Յակոբ
 17 Եգիպտոս իջաւ, ու մեռաւ ինք ու մեր հայրերը: Եւ
 Սեւքէմ տարուելով այն դերեզմանին մէջ դրուե-
 18 ցան, զոր Աբրահամ արծաթի գնով ծախու առեր
 էր Սեւքէմի հօրը Եմօլի որդիներէն: Ու երբ մօտե-
 ցաւ խոտմուշիկի տանը, զոր Աստուած երգումով
 խոտացեր էր Աբրահամի, ժողովուրդը աճեցաւ ու
 շատացաւ Եգիպտոսի մէջ, Մինչև ուրիշ թագաւոր

19 մը կլաւ, որ Յովսէփ չէր ճանչնար: Անիկա հնարք
 բանեցուց մեր ազգին դէմ՝ ու չարչարեց մեր հայ-
 րերը, մինչև անգամ՝ անոնց ազգքը դուրս ձգել քա-
 20 ւէ, որպէս զի չապրին. Ա.յն ժամանակ Մովսէս ալ
 ծնաւ, և Աստուծոյ առջև գեղեցիկ էր, որ իր հօրը
 21 տունը մեծցաւ երեք ամիս: Ու երբ անիկա դուրս
 ձգուեցաւ, Փարաւոնի ազջիկը զանիկա վերցուց, և
 22 իրեն իբրեւ որդի մեծցուց: Ու Մովսէս Եգիպ-
 տացուց ըստ իմաստութիւնալ վարժուեցաւ, և
 23 զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու գործերովը: Ու երբ քա-
 ռաատն տարեկան եղաւ, իր սիրտը ինկաւ իր եղ-
 24 բայրներուն, Իսրայէլի որդիներուն, այցելութիւն
 ընել: Ու Իւրայեւացիներէն՝ մէկը հարտասահուած
 տեսներով պաշտպանեց, և զրեւածին վրէժը առաւ՝
 25 այն Եգիպտացին սպաննելով: Կը կարծէր թէ իր եղ-
 բայրները պիտի իմանային որ Աստուած իր ձեռքով
 26 ցան: Ու հետեւեալ օրը անոնց դիմաց կլաւ երբ կը
 կուռէին, և խաղաղութիւն ընկաւ ստիպեց զանոնք՝
 27 զմէկ կը զրկէք: Բայց ան որ ընկերը կը զրկէր, մեր-
 ժեց զանիկա ու ըսաւ, Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու
 28 դատաւոր դրաւ. Զ՞րս ալ սպաննել կ'ուզես, ինչպէս
 29 երէկ Եգիպտացին սպաննեցիր: Եւ Մովսէս այս խօս-
 քին վրայ փախաւ, ու Մադիամու երկրին մէջ պան-
 30 դուխտ եղաւ, ուր երկու որդի ծնաւ: Եւ քառասուն
 տարի անցնելէն ետև՝ Սինա լեռանը անապատին մէջ
 Տէրոջը հրեշտակը երեցաւ անոր մորենի կրակի բո-
 31 ցով: Մովսէս ալ երբ տեսաւ, զարմացաւ այն տե-
 սիլքին վրայ, ու երբ մտնեցաւ զննելու, Տէրոջը

32 ձայնը եկաւ անոր որ՝ Էլբեր, Ես եմ՝ քու հոյրերուդ
 Աստուածը, Արբահամի Աստուածը, ու Իսահակի
 Աստուածը, և Յակոբի Աստուածը. Մովսէս ալ վա-
 33 ին գողալով՝ չէր համարձակեր զննել: Եւ Տէրը
 ըսաւ անոր, Ոտքերուդ կոշիկները հանէ, վտան զի
 34 այդ տեղը ուր դուռն կայներ ես՝ սուրբ երկիր է: Յի-
 րուսի Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչա-
 րանքը տեսայ, ու լսեցի անոնց հառաչանքը, և ի՞նչ
 զանոնք ազատելու. և հիմա եկուր քեզ Եգիպտոս
 35 զրկեմ: Ա.յն Մովսէսը զոր ուրացան ու կ'ընէի, Ո՞վ
 քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ, Աստուած զանիկա
 իշխան և փրկիչ զրկեց այն հրեշտակին ձեռքով՝ որ
 36 մորենիին մէջ անոր երեցաւ: Անիկա հանեց զա-
 նոնք, հրաշքներ ու նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկ-
 րին ու Կարմիր ծովուն մէջ, և անապատին մէջ
 37 քառասուն տարի Այս Մովսէսն է որ ըսաւ Իսրայէլի
 որդիներուն, Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն
 ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի, անոր մտիկ
 38 ըրէք: Ասիկա ան է որ անապատը ժողովքին մէջ էր՝
 Սինա լեռան վրայ իրեն թօտղ հրեշտակին հետ ու
 մեր հայրերուն հետ, որ կենդանի պատգամներ առաւ
 39 մեզի տալու. Որու մեր հայրերը չուղեցին հնազանդ
 ըլլալ, հապա մերժեցին և իրենց սիրտերովը Եգիպ-
 40 տոս դարձան, Եւ ըսին Ահարոնի, Մեզի աստուածներ
 չինէ, որպէս զի մեր առջեւէն երթան. քանզի այն
 Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեց, չենք
 41 դիտեր թէ ի՞նչ եղաւ անոր: Եւ այն օրերը որթ մը
 չինեցին, ու կուռքին զո՞հ մատուցին, և իրենց ձեռ-
 42 քերուն դարձերովը կը զուարճանային: Աստուած
 ալ երեւ գարձուց, ու թողուց զանոնք որ երկինքի

գօրքը պաշտեն. ինչպէս դրուած է մարդարէներու գիրքին մէջ, Միթէ անապատին մէջ քառասուն տարի զոհեր ու պատարագներ մատուցիք ինծի, այ խո-
 43 րայելի տունը. Եւ Մոզքբի վրանը առիք ու ձեր Հուճմ-
 փա աստուծոյն ասողը, այն պատկերները զորոնք շի-
 44 նեցիք անոնց երկրպագութիւն ընելու. Ես ալ ձեզ
 Բարեխնէ անդին պիտի փոխադրեմ: Վկայութեան
 խորանը անապատին մէջ մեր հայերուն հետ էր,
 ինչպէս Մովսէսի հետ խօսողը հրաման ըրաւ որ տե-
 45 սած օրինակին պէս շինէ զանիկա. Զոր մեր հայրերն
 ալ յաջորդաբար առնելով՝ Յետո՛ւի հետ բերին զա-
 46 նիկա այն ազգերուն կալուածքը, զորոնք Աստուած
 վռնտեց մեր հայրերուն առջևէն մինչև Գաւիթից
 47 օրերը, Որ Աստուծոյ առջև շնորհք գտաւ, և ուղեց
 48 որ Յակոբի Աստուծոյն ընտկարան մը գտնէ: Ու Սո-
 զման անոր տուն մը շինեց: Սակայն Բարձրեալը ձեռ-
 49 քով շինուած տաճարներու մէջ չընտկիր, ինչպէս
 մարգարէն կ'ըսէ, Երկինք իմ աթոռս է, ու երկիր
 իմ ոտքերուս պատուանդանն է. ո՛րպիսի տուն պիտի
 շինեք ինծի, կ'ըսէ Տէրը, կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ
 50 հանգստութեանս տեղը. Զէ՞ որ այս ամէնը իմ
 51 ձեռքս շիներ է: Ով խոտապարանցներ ու սրտով և
 սականջով չթլփատուածներ, գուք ամէն ատեն Հոգ-
 52 ւոյն Սրբոյ հակառակ կը կենայք, ինչպէս ձեր հայ-
 րերը՝ այնպէս ալ գուք: Մարգարէներէն ո՛րը չհալա-
 ծեցին ձեր հայրերը, ու սպաննեցին զանոնք որ ա-
 ռաջուրնէ պատմեցին այն Արդարին դալուն հա-
 53 եղաք. Իսկ որ օրէնքը առիք հրէշտակներուն մա-
 տակարարութիւնովը ու չպահեցիք:

54 Եւ անոնք այս բաները լսելով սիրտերնուս մէջ կը
 կատողէին ու ախաներնին անոր վրայ կը կրճակէին:
 55 Բայց անիկա Հոգւով Սրբով լեցուած՝ երկինք նա-
 յեցաւ և տեսաւ Աստուծոյ փառքը, ու Յիսուան ալ
 որ Աստուծոյ աջ կողմը կայներ էր, և ըսաւ, Ահա
 կը տեսնեմ երկինքը բացուած, ու Որդին մարդոյ՝
 56 Աստուծոյ աջ կողմը կայնած: Իսկ անոնք մեծածայն
 աղաղակելով՝ ախանջներնին գոցեցին, և ամէնը մե-
 57 կէն վաղեցին անոր վրայ. Ու քաղաքէն դուրս հա-
 նելով կը քարկոծէին շահաւոր. և վկաները իրենց հան-
 58 դերձները պահ կը դնէին երեսասարդի մը սաքերուն
 քով, որ Սօղոս կ'ըսուէր: Եւ կը քարկոծէին Ստե-
 փանոսը, որ առօրէք կ'ընէր ու կ'ըսէր, Տէր Յիսուս,
 59 ընդունէ իմ հոգիս: Ու ձուկնի վրայ գալով բարձ-
 րածայն աղաղակեց, Տէր, այս մեղքը մի սեպեր ա-
 տանց. և զայս լսելով ննջեց: Սօղոս ալ կամակից էր
 անոր սպաննուելուն:

ԳԼ. Ը

1 Եւ այն օրը մեծ հալածում՝ եղաւ Երուսաղէմի մէջ
 եղող եկեղեցիներ վրայ, և առաքեալներէն զատ ա-
 մէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի ու Սամարիայի
 2 երկիրներուն մէջ, Եւ աստուածավախ մարդիկ Ստե-
 փանոսը վերցուցին, ու անոր վրայ մեծ սղք ըրին:
 3 Բայց Սօղոս եկեղեցիներ շատ ցնատ կու տար, տու-
 ները կը մտնէր, այրեր ու կրներ կը քաշէր՝ բանա
 դնել կու տար:
 4 Եւ այն ցիրուցան եղածները կը պարտէին ու խօսքը
 5 կը քարողէին: Փիլիպպոս ալ Սամարիայի մէկ քա-

6 զարք իջնելով՝ Գրիստոսը կը քարոզէր անոնց: Եւ ժա-
 զովուրդները միարան Փիլիպպոսի ըսածներուն ու-
 շադրութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով այն
 7 նշանները զորոնք կ'ընէր: Ասան զի շատ զիւսհար-
 ներէն պիղծ ոգիները մեծածայն աղաղակելով կ'ել-
 8 լէին: Եւ շատ անգամօրջոյծներ ու կաղեր կը բժշը-
 9 կուէին: Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ այն քաղաքին
 ունէն այն քաղաքին մէջ մոգութիւն կ'ընէր, ու Սա-
 մարացոց ազգը կ'ապշեցնէր, իրեն համար ըսելով
 10 թէ մեծ մէկն է: Որու ուշադրութիւն կու տային ա-
 մէնն ալ, պղտիկէն մինչև մեծը, և կ'ըսէին, Ասիկա
 11 Աստուծոյ մեծ [ըսուած] զօրութիւնն է: Շատ ժա-
 մանակէ ի վեր կախարդութիւններով զանոնք աղ-
 շեցնելուն համար իրեն ուշադրութիւն կու տային:
 12 Բայց երբ Փիլիպպոսի հաւատացին, որ Աստուծոյ
 թագաւորութեանը ու Յիսուսի Գրիստոսի անուանը
 վրայով կը քարոզէր, կը մկրտուէին թէ՛ սյրեր և
 13 թէ՛ կ'ընէր: Եւ Սիմոն ինք ալ հաւատաց, ու մկրտու-
 ուելով՝ միշտ Փիլիպպոսի հետ էր. և տեսնելով այն
 14 նշանները ու մեծ զօրութիւնները որոնք կ'ըլլային՝ կը
 զարմանար, իսկ Երուսաղէմի մէջ եղող առաքելաւ-
 ները երբ լսեցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը
 15 ընդունեն եւ, Պեարոսը ու Յովհաննէսը անոնց զրկե-
 16 ցին: Որոնք իջնելով՝ աղօթք բրին անոնց համար որ-
 17 պէտ զի Սուրբ Հոգին առնեն. (Ասան զի դեռ անոնց
 18 անունովը մկրտուած էին.) Այն ատեն ձեռքերնին
 19 դրին անոնց վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին: Երբ
 տեսաւ Սիմոն թէ առաքելներուն անոնց վրայ ձեռք

20 զնկելովը Սուրբ Հոգին կը տրուի, անոնց ստակ մա-
 21 տուց ու ըսու, Ինձի ալ այս իշխանութիւնը տուէք,
 22 որպէս զի որսւ լըսյ ձեռք զնեմ՝ անիկա Սուրբ Հո-
 23 գին առնէ: Բայց Պեարոս ըսաւ անոր, Գու արծաթդ
 24 քեզի հետ թող կորսուի, վասն զի Աստուծոյ պար-
 25 դեւը կ'արծեցիր թէ ստակով կ'առնուի: Գուսն այդ
 26 բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս, վասն զի քու
 27 սիրտդ Աստուծոյ առջև շիտակ չէ: Ուստի այդ քու
 28 չարութեանդ զեղջի եկար ու Աստուծոյ աղաչէ, թե-
 29 ՛րեւ ներուի քեզի քու սրտիդ շուրջսուրդը: Ասան
 30 զի ես քեզ մտղծի դառնութեան մէջ և անիրաւու-
 31 թեան կապին մէջ կը տեսնեմ: Սիմոն պատասխան
 32 տուաւ ու ըսաւ, Գուք ինձի համար աղօթք բրէք
 33 Սերսը, որպէս զի այդ ձեր ըսածներէն բան մը իմ
 34 վրաս չգայ: Անոնք ալ վկայութիւն տալով Տերսը
 35 խօսքը խօսելէ ետե դարձան Երուսաղէմ, և Սամա-
 36 րացոց շատ զեղերուն մէջ աւետարանը քարոզեցին:
 37 Եւ Տերսը հրեշտակը Փիլիպպոսի խօսեցաւ՝ ըսե-
 38 ՛լով, Ելիւ ու գնա դուն հարաւային կողմը, այն
 39 ճամբան, որ Երուսաղէմէ դէպ ի Գաղա կ'իջնէ,
 40 որ անապատ Դեւ լինէ: Ան ալ ելաւ գնաց. և
 41 որ անապատ Դեւ լինէ ներքին մարդ մը եթէ ուղից-
 42 ահա եթէ ուղիցն ներքին մարդ մը եթէ ուղից-
 43 ահա կանգաւա թաղութիւն մէկ զորաւորը, որ
 44 անոր բոլը զանձերուն վրայ էր, որ Երուսա-
 45 ղէմ եկեր էր երկրպագութիւն ընելու. Եւ անի-
 46 ետ կը դառնար, ու իր կառքը նստած Եսայի մար-
 47 դարէին քիչէ կը կարգար: Եւ Հոգին ըսաւ Փիլիպ-
 48 պոսի, Մտեցիր և այդ կառքին բով գնա: Փիլիպ-
 49 պոս ալ վաղելով մտ գնաց, ու մտիկ կ'ընէր որ
 50 Եսայի մարգարէին քիչէ կը կարգար, և ըսաւ, Կար-

31 գացածդ կը հասկնամ արդեօք: Ան ալ ըսաւ, Ի՞նչ պէս կրնամ հասկնալ, եթէ մէկը ինձի չառաջնորդէ:

32 ու աղաչեց Փիլիպպոսի, որ ելլէ իր քով նստի: Եւ գիրքին ձեջ կարդացած տեղը այս էր. Ոչեարե պէս մտրթուելու տարուեցաւ, ու իր խուզողին առջև մուծնից քեցող դառնուելի պէս՝ այնպէս իր բերանը չբռնար. Իր խոնարհութեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ, և անոր ազդատոհմը մ'ով պիտի պատահէ:

34 վասն զի անոր կեանքը երկրէ կը վերցուէ: Ներքինին պատասխան տուաւ Փիլիպպոսի ու ըսաւ, Կ'աղաչեմ քեզի, մարգարէն որմ'ու համար կ'ըսէ զայս, իրե՞ն համար թէ ուրիշի մը համար: Իսկ Փիլիպպոս իր բերանը բացաւ, և գիրքին այս խօսքն սկսելով՝ Յիսուսը քարոզեց անոր: Ու երբ իրե՞ն ճամբան կ'երթային, ջուրի մը քով եկան. ու ըսաւ ներքինին, Ահա ջուր, ալ ի՞նչ բան զիս կ'արգելէ մկրտուելէ: [Եւ Փիլիպպոս ըսաւ անոր, եթէ քու բոլոր սրտովդ կը հաւատաս՝ կարելի է. անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ է:]

38 Ու հրաման ըրաւ որ կառքը կայնեցնեն. և երկուքն ալ ջուրը իջան, Փիլիպպոս ու ներքինին, և մկրտեց զանիկոս: Ու երբ ջուրէն դուրս ելան, Տէրը Զողին յափշտակեց Փիլիպպոսը, և ա՛լ ներքինին զանիկա չտեսաւ, ու իր ճամբան կ'երթար ուրախութեամբ:

40 Բայց Փիլիպպոս Աղովտոսի մէջ գտնուեցաւ. ու պարտելով բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քարոզէր, մինչև ինք կեսարիա եկաւ:

1 Բայց Սողոս տակաւին Տէրըն աշակերտներուն դէմ սպառնալիք՝ ու մահ փչելով՝ քահանայապետին քով

2 զնաց. Եւ անիկ թուղթիւր ուղեց Գամասկոս ժողովարանները քահանայապետին, որպէս զի եթէ այն ճամբուն հետեւողներ գտնուել ըլլայ, այրեր կամ կ'ընեն,

3 կապած Երուսաղէմ բերէ: Ու երբ կ'երթար ու Գամասկոսի մտեցաւ, յանկարծ իր բոլորակը երկինքէն լցլս մը փայլատակեց. Եւ ինք գետինը լինալով՝ ձայն մը լսեց որ կ'ըսէր իրեն, Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հայլածես: Եւ անիկա ըսաւ, Ո՞վ ես դուն, Տէր. և Տէրը ըսաւ, Ես եմ Յիսուսը զոր դուն կը հայլածես. * զժուար բան է քեզի խթանի դէմ կեց զարնել: Ան ալ դողով ու ապշութեամբ ըսաւ,

7 Տէր, ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ: Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելի՛ր ու քաղաքը մտի՛ր, և քեզի պիտի զրուցուի ինչ որ պարտիս ընել. Իսկ այն մարդիկը որոնք իրեն հետ կ'երթային, ապշած կեցեր էին, ձայնը միայն կը լսէին, բայց մէ՛կը չէին տեսներ, Եւ Սողոս գետնէն ելաւ, ու բաց աչքերով՝ մէ՛կը չէր տեսներ. ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին ու Գամասկոս մտցուցին:

9 Եւ երբ օր կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ կերաւ, ոչ ալ խնեց:

10 Ու Անանիոս անունով աշակերտ մը կար Գամասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ, Անա-

11 նիոս. ան ալ ըսաւ, Տէր, ահա հո՞ւ եմ: Եւ Տէրը ըսաւ

* Ո՞րքէն է չառնիք

անոր, Ելիբ ու զնա այն փողոցը որ Ուղիքս կ'ըստեի,
 և հաս Յուդայի տանը մէջ փնտուէ Սողոս անուանով
 12 Տարանացի մը. վասն զի ահա անկա տղութք կ'ընէ.
 13 Անանիա ալ պատասխան ատուաւ, Տէր, շատերէ
 14 լանցի այն մարդուն համար թէ ո՛րչտփ չարիքներ
 15 քու քու սուրբերուդ Երուսաղէմի մէջ. Եւ հաս
 16 ալ քահանայապետներէն իշխանութիւն ունի կա-
 17 պելու այն ամէնը որոնք քու անունդ կը կանչեն Եւ
 18 Տէրը բաւ անոր, Գնա դուն, վասն զի անկա ինծի
 19 ընտիր աման մըն է, իմ անունն կրելու հեթանոս-
 20 ներուն ու թաղաւորներուն և Խորայելի որդիներուն
 21 առջև. Գանդի ես անոր պիտի ցուցնեմ թէ ո՛րչտփ
 22 պէտք է իրեն իմ անուանո համար նեղութիւն կրել:
 23 Եւ Անանիա զնաց ու այն տունը մտաւ, և ձեռքերը
 24 անոր վրայ դնելով ըստ, Սաւուղ էղբայր, Տէրը զիս
 25 զրկեց, այն Յիսուսը որ Ճամբուն մէջ քեզի երեւցաւ
 26 երբ կու դայիր, որպէս զի տեսութիւնդ ստանաս,
 27 ու Հոգւով Սրբով լէցուիս: Եւ շուտ մը անոր աչ-
 28 քերէն թեփերու պէս քանէր ինկան. և իսկայն տեսաւ
 29 ու ելաւ մկրտուեցաւ. Եւ կերակուր ուտելով այժը
 30 վրան եկաւ, *ու քանի մը որ Գամասիոսի մէջ եղող
 31 աշակերտներուն հետ կեցաւ:

*Ո՛րան, ու Սաւուղ
 †Ո՛րան, Գրիստոսը

Ասիկա ան չէ՞ որ Երուսաղէմի մէջ կը կործանէր
 զանոնք որ այս անունը կը կանչէին. և հաս ալ այն
 22 բանին համար եկած էր, որպէս զի զանոնք կապած՝
 23 աւելի կը զորանոր, և Գամասիոսի մէջ ընտիր
 24 Հրեաները կը պապանձեցնէր, ապացուցանելով թէ
 25 Քրիստոսը ասիկա է: Ու շատ օրեր անցնելէն ետքը
 26 Հրեաները խորհուրդ քրին որ զանկա սպաննեն: Բայց
 27 Սողոսի յայտնուեցաւ անոնց նեղութիւնը, և ցտեկ
 28 ու զիշեր դուները կը սպասէին, որպէս զի զանկա
 29 սպաննեն: Իսկ աշակերտները զիշերով առին զա-
 30 նիկա, ու զամբիւղով մը կախելով պատէն վար
 31 իջեցուցին:
 32 Երբ Սողոս Երուսաղէմ եկաւ, կը ջանար աշա-
 33 կերաներուն յարել, բայց ամէն ալ կը վախնային
 34 անկէ, չհաւատարով թէ անկա աշակերտ էր: Բայց
 35 Բառնարաս զանկա առնելով՝ առաքեալներուն տա-
 36 բաւ, ու պատմեց անոնց թէ ի՛նչպէս Ճամբուն վրայ
 37 Տէրը տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ, և թէ
 38 ի՛նչպէս Գամասիոսի մէջ համարձակ քարոզեց Յի-
 39 սուսի անունովը: Ու Երուսաղէմի մէջ անոնց հետ
 40 կը մտնէր ու կ'իլլէր՝ Տէր Յիսուսի անունովը հա-
 41 մարձակ քարոզելով: Եւ *Հիլլինացիաց զէմ՝ կը
 42 խօսէր և վիճարանութիւն կ'ընէր. անոնք ալ կը
 43 փնտուէին զանկա սպաննել: Իսկ եղբայրները իմա-
 44 նաւով զանկա կեսարիա կեսարիա իջեցուցին, և ա՛յն Տար-
 45 սան զրկեցին զանկա:
 46 Այն տակն եկեղեցիները բոլոր Հրէաստանի և Գա-

*Այնքան, Հիլլինասիս Հրէէց

լիկայի ու Սամարայի մէջ խաղաղութիւնն ունեցան, և շինութիւն կ'ընդունէին, ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ մխիթարութիւնովը քալելով կ'աճէին:

32 Աւ երբ Պետրոս ամէն տեղ կը պարտէր, Լիւզդես

33 ընտկող սուրբերուն քով ալ իջաւ: Եւ հոն մարդ մը դատու, որուն անունը Դնեսա էր, ութ տարիէ ի վեր

34 մասհիճը պառկած անդամալոյժ. Եւ ըստ անոր Պետրոս, Ենեսա, Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ. ելիւր

35 ու քու անկողինդ շտակէ. ան ալ շուտ մը ելաւ: Եւ Լիւզդեսայի ու Սարոնի մէջ ընտկողներուն ամէնը

36 զանիկա տեսան, ու Տէրոջը դարձան: Եւ Յոպպէի մէջ աշակերտ եղած կին մը կար, անունը Տարիթա. (որ թարգմանուելով Այծեմնիկ կ'ըսուի.) ասիկա ընցուած էր բարի գործերով ու ողորմութիւններով

37 զորոնք ինք կ'ընէր: Աւ եղաւ որ այն օրերը ինք հեւանդացաւ ու մեռաւ. լուսացին զանիկա և վերի

38 սենեակ մը դրին: Աւ Լիւզդեսա Յոպպէի մօտ էր. ուստի աշակերտները լսելով թէ Պետրոս հոն է, անոր երկու մարդ զրկեցին, աղաչելով որ չուշանայ

39 իրենց դալաւ: Պետրոս ալ ելաւ անոնց հետ եկաւ. ու երբ եկաւ, վերի սենեակը հանեցին զանիկա. և բոլոր որբեւարիները անոր բոլորաբը կայնեցան, կու լային ու կը ցուցնէին այն բաճկոնները և հանդերձները զորոնք կ'ընէր Այծեմնիկ՝ քանի որ իրենց

40 հետ էր: Պետրոս ալ ամէնը դուրս հանելով՝ ծունկի վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ, և դեպի մարմինը դառնալով ըստ, Տարիթա, ելիւր կայնէ. ան ալ իր աչքերը բացաւ, ու Պետրոսը տեսնելով՝ եււ շտակ

41 նստաւ: Ինք ալ ձեռքը անոր տուաւ, ու վերցուց

զանիկա, և սուրբերը ու որբեւարիները կանչելով՝

42 անոնց առջև ողջ կայնեցուց զանիկա: Եւ այս բանը բոլոր Յոպպէի մէջ խմբուեցաւ, ու շատերը Տէրոջը հպատատցին: Եւ եղաւ որ ինք շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ Սիմոն անանու՛՛ կաշի բանողի մը քով:

ԳԼ. Ժ

- 1 Պետարիայի մէջ մարդ մը կար Կուսնելիտ անունով,
- 2 հարիւրապետ՝ Խոտրայի ըսուած գունդէն. Բարեպաշտ ու աստուածալստ իր բոլոր առնովը, որ ժողովուրդին շատ ողորմութիւններ կու տար, և ամէն
- 3 ատեն Աստուծոյ աղօթք կ'ընէր: Անիկա օրուան ժամը իննին ատենները տեսիլքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի տեսաւ, որ իր քով մտաւ և իրեն
- 4 ըսաւ, Կուսնելիտ. Ան ալ անոր նայելով ու խիտ վստահալով ըսաւ, Ի՞նչ է, Տէր. ան ալ ըստ անոր, Բաւ աղօթքներդ ու ողորմութիւններդ Աստուծոյ
- 5 առջև ելան յիշատակի համար: Եւ հիմա Յոպպէ մարդիկ դրէի, ու կանչէ Սիմոն անանու՛՛ մէկը որ Պետրոս մտկանուանեալ է. Անիկա իբրև հիւր կը կենայ Սիմոն անանու՛՛ կաշի բանողի մը քով, որուն տունը ծո-
- 7 վուն մօտ է:^{*} Աւ երբ գնաց այն հրեշտակը որ ՚ի իրեն հետ կը խօսեր, իր ծառաներէն երկուքը կանչեց, ու իր քով սպասողներէն ալ բարեպաշտ զինուոր մը,
- 8 Եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպպէ զրկեց զանոնք:

*Ո՛ւանո՛ւ Իսաեյիչի: Անիկա քեզի պիտի զրուցէ ինչ որ պարտիս ընել: Դ՛Ո՛ւանո՛ւ, Կուսնելիտի

9 Ու հեռեւեալ օրը երբ աննք ճամբայ երթալով՝
 10 քողարքին մտակցան, Պետրոս ժամը վեցին ատենները
 11 ըլլալով կ'ուզէր ճաշ ընել. ու քանի որ կերակուրի
 12 փըշտակութիւն մը եկաւ. Եւ տեսաւ երկինքը բաց-
 13 ուած, ու չորս ծայրէն կապուած աման մը մեծ
 14 կտակ երկրի բոլոր չորքատունները ու դաղանները և
 15 սողունները ու երկինքի թռչունները: Եւ ձայն մը
 16 եկաւ իրեն, Ելիք, Պետրոս, մորթէ ու կերս Բայց
 17 Պետրոս ըսաւ, Քա՛ւ լիցի, Տէր, վասն զի ես տանեմն
 18 պիղծ կամ անմաքուր բան կերած չեմ: Կորէն մէջ
 19 մըն ալ ձայն եկաւ իրեն, Զայն որ Աստուած մաք-
 20 րեց, դուն պիղծ մի սեպեր: Ասիկա երեք անգամ
 21 եղաւ, և ամանը երկինք վերցաւ: Ու Պետրոս երբ իր
 22 մտքին մէջ կը դարմանար թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ այն
 23 իր տեսած տեսիլքը, ոչա՞յ Կառնելիտէ զրկուած մար-
 24 դիկը Միմնի տունը հարցուցին, ու զբանը տալէ
 25 կայնեցան. Եւ կանչելով՝ կը հարցնէին թէ Միմն որ
 26 Պետրոս կ'ըսուի, հո՞ն կը կենայ: Ու երբ Պետրոս այն
 27 տեսիլքին վրայով կը մտածէր, Հոգին Սա՛րք ըսաւ
 28 անոր, Ահա երեք մարդիկ քեզ կը փնտռեն. Ուստի
 29 ելիք իջիք, և անոնց հետ զնա առանց խղճահարու-
 30 թեան, վասն զի ես զրկեցի զանոնք: Պետրոս ալ խայն
 31 մարդոց քով իջնելով՝ ըսաւ, Ահա ես եմ անկա զոր
 32 դուք կը փնտռէք. ի՞նչ բանի համար եկած էք: Ա-

*Ուսուչ, իրեն իջաւ
 †Ուսուչ, Կառնելիտէ իրեն զրկուած

23 նոնք ալ ըսին, Կառնելիտ հարիւրապետը, արդար և
 24 աստուածավան մարդ, բոլոր Հրէից ազգէն վկայ-
 25 ուած, աւերը հրէշտակէ մը հրաման առաւ, որ քեզ
 26 իր տունը կանչէ և քեզմէ խօսքեր լու: Այն ատեն
 27 ներս կանչեց զանոնք և իր քով վար դրաւ:
 28 Ու հեռեւեալ օրը Պետրոս ելաւ, անոնց հետ
 29 զնաց, և քանի մըն ալ Յոզպէէ եղող եղբայրներէն իրեն
 30 հետ դացին: Ու հեռեւեալ օրը Կեսարիա մտան.
 31 Կառնելիտ ալ իր ազգականները և մտերիմ՝ բարե-
 32 կամները կանչած՝ անոնց կը սպասէր: Ու երբ Պետ-
 33 րոս ներս կը մտնէր, Կառնելիտ անոր դիմաց ելաւ, ու
 34 անոր ոտքը իյնալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէր: Բայց
 35 Պետրոս զանկա կանգնեցուց ու ըսաւ, Ելիք կայնէ:
 36 Ես ինքն ալ մարդ եմ: Եւ անոր հետ խօսակցելով
 37 ներս մտաւ, ու հոն շատ մարդիկ ժողովուած դտաւ:
 38 Եւ ըսաւ անոնց, Գուք զիտէք թէ ի՞նչպէս ապօրի-
 39 նաւոր բան է Հրէայ մարդու մը օտարազգիին հետ
 40 հաղորդակցութիւն ընել կամ անոր մտակալը բայց
 41 Աստուած ինձի ցուցուց որ մարդոցմէ մեկու՛ն պիղծ
 42 կամ անմաքուր չըսեմ: Անոր համար ես ալ որ կան-
 43 չուեցայ, առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
 44 հարցնեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք: Կառ-
 45 նելիտ ալ ըսաւ, Զորս օր առաջ մինչև այս ժամը
 46 ծամ կը պահէի, ու ժամը իննին տանս մէջ աղօթք
 47 կ'ընէի. և ահա փայլուն հանդերձներով մարդ մը
 48 կայնեցաւ տալէս ու ըսաւ, Կառնելիտ, քու ա-
 49 ղօթքդ լուսեցաւ, և քու ողորմութիւններդ Աստու-
 50 ծոյ տալէ յիշուեցան. Ուստի Բոգոյ զրկէ Յոզպէ, ու
 51 կանչէ Միմնը որ Պետրոս ալ կ'ըսուի. անկա ծո-
 52 վաւն մեա Միմն անասով կաշի բանտղի մը տանը մէջ

իրբեւ Տիւր կը կենայ. որ երբ գայ, քեզի պիտի խօսի:

33 Աւտօի անմիջապէս Ժարթի զրկեցի քեզի, գուն ալ աղէկ ըրեր որ եկար. և Տիմա մենք մաճնա Աստուծոյ առջև կեցեր ենք՝ լսելու այն մաճնա բաները որոնք Աստուծակ հրամայուած են քեզի:

34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու ըսաւ, Ճշմարտութեամբ կը հասկնամ՝ որ Աստուծոյ քով աչառու-

35 թիւն չկայ. Հապա մաճնա աղբի մեջ ան որ անկէ կը վախնայ ու արդարութիւն կը գործէ, անոր ընդունելի է: Այն խօսքը չը Իսրայէլի որդիներուն զրկեց Աստուծոյ խաղաղութիւն քարոզելու Յիսուս Գրիս-

37 տոսի ձեռքով, (տօնկա է մաճնուն Տէրը.) Գուք աղէկ զեռեք այն բանը, որ բոլոր Հրէաստանի մեջ եղաւ Գալիլեայէ սկսած, այն մկրտութեան ետեւ

38 զոր Յովհաննէս քարոզեց. Յիսուսը որ Նազարէթէ էր, զոր Աստուած օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրութիւնով, որ պարտեցաւ բարեք ընելով ու Սատանայէ բոլոր աննջուածները բժշկելով, քանզի Աստուած իրեն հետ էր: Եւ մենք վկայ ենք այն մաճնա բաներուն զորոնք ըրաւ Հրէաստանի երկրին մեջ ու Երուսաղէմի մեջ, զոր փայտն կախած սպաննեցին

39 ալ: Աստուած զանկիս երբորք օրը յարուց, և յայտնի ըրաւ զանկիս, Այ թէ բոլոր Ժողովուրդին, հապա մեզի, առաջուքնէ Աստուծակ վկայ ըլլալու ընտրուածներուն, որ իրեն հետ կերանք ու խմեցինք ալ անոր մեռելներէն յարութիւն առնելէն ետքը:

42 Եւ ինք պատուիրեց մեզի՝ որ Ժողովուրդին քարոզենք ու վկայութիւն տանք, թէ անկիս է Աստուծակ սահմանուած՝ կենդանիներուն ու մեռելներուն Գաստուորը: Անոր կը վկայեն բոլոր մարգարէները, թէ

մաճնա իրեն հաւատացողները իր անունով մեղքերու թողութիւն կ'առնեն:

44 Ու երբ Պետրոս այս խօսքերը կը խօսէր, Հոգին

45 Սուրբ իջլու մաճնուն վրայ՝ որոնք խօսքը կը լսէին: Եւ թիփատուածներէն եղաղ հաւատացեալները, որոնք Պետրոսի հետ եկած էին, զարմացան որ հիթանտներուն վրայ ալ Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը կը լեցուէր:

46 Քանզի կը լսէին անոնցմէ որ «չէլ լեզուներով կը

47 խօսէին, և զԱստուած կը փառաւորէին: Այն ատեն Պետրոս պատասխան տուաւ, Կրնա՞յ մեկը ջուրը արգելել որ ասոնք չմկրտուին, որոնք Սուրբ Հոգին ալ

48 ընդունեցին մեզի պէս: Ու հրաման ըրաւ որ Տէրսը անունովը մկրտուին. այն ատեն իրեն աղաչեցին որ քանի մը օր հոն մնայ:

ԳԼ. ԺԱ

1 Եւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաստանի կողմերն էին, լսեցին որ հիթանտներն ալ Աստուծոյ

2 խօսքը ընդունեն են: Ու երբ Պետրոս Երուսաղէմ կ'ու, թիփատուածներէն եղողները անոր հետ կը

3 վեճէին, Ու կ'ըսէին թէ Գուն անթիփաս մարդոյ

4 քով մտար, և անոնց հետ հոյ կերար: Պետրոս ալ

5 սկսաւ բռն կարգով պատմել անոնց, ու ըսաւ, Ես Յօպպէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի, ու մաքի յափշտակութեան մեջ տեսիլք մը տեսայ. աման մը մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած

6 իջաւ, ու մինչեւ ինծի հասաւ. Որուն վրայ աչքս անկեր կը նայէի, և տեսայ երկրի չորքատանիները ու գաղանները և սողունները ու երկինքի թռչունները:

7 Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ինձի, Ելիւր, Պետրոս,
 8 մտրթէ ու կեր: Բայց ես ըսի, Քա՛ւ լիցի, Տէր, վասն
 զի պեղծ կամ՝ անմտուր բան մը ամենեւին մտած չէ:
 9 Իմ բերանս: Պատասխան տուաւ ինձի երկրորդ ան-
 10 դամ՝ այն ձայնը երկինքէն, Չայն որ Աստուած մաք-
 11 րեց, դուն պեղծ մի սեպեր: Այս երեք անգամ եղաւ,
 12 ու նորէն բոլորը երկինք քաշուեցաւ: Եւ ահա իս-
 13 կոյն երեք մտրդ. կետարիայէ ինձի ղրկուած՝ էլ ան իմ
 14 եղած տանս առջև կեցան: Հոգին ալ ինձի ըսաւ որ
 15 անոնց հետ երթամ առանց խղճահարութեան. այս
 16 վեց եղբայրներն ալ ինձի հետ գացին, ու մտանք
 17 այն մտրդուն տունը: Եւ անիկա մեզի պատմեց թէ
 18 ի՞նչպէս իր տանը մեջ հրեշտակը տեսաւ, որ կայներ
 19 էր և իրեն կ'ըսէր, Մաքր զրկէ Յոպպէ, ու կանչէ:
 20 Սիմոն որ Պետրոս ալ կը կոչուի. Ան քեզի խօսքեր
 21 պիտի խօսի, որոնցմով փրկուիս դուն և քու բոլոր
 22 տունդ: Աւ երբ սկսայ խօսիլ, Հոգին Սուրբ անոնց
 23 վրայ իջաւ, ինչպէս առաջուընէ մեր վրայ ալ: Այն
 24 ստեին յիշեցի Տէրոջը խօսքը որ կ'ըսէր, Յովհաննէս
 25 ջրով մկրտեց, բայց դուք Սուրբ Հոգիով պիտի
 26 մկրտուիք: Ուստի եթէ Աստուած միեւնոյն շնորհքը
 27 տուաւ անոնց, ինչպէս մեզի ալ, երբ Տէր Յիսուս
 28 Քրիստոսի հաւատացին, ես ո՞վ էի որ կարենայի Աս-
 29 տուծոյ դէմ դնել: Այս բաները լսելով՝ ձայներնին
 30 կտրեցին, և զԱստուած կը փառաւորէին ու կ'ըսէին,
 31 Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանքի հա-
 32 մար ապաշխարութիւն տուաւ:

19 Եւ Սաեփանոսի յահարանը վրայ եկած նեղութենէն
 ցիրուցան եղածները մինչև ֆիւնիկէ ու կիպրոս և
 Անտիոք հասան, ու մէկու՛ն Աստուծոյ խօսքը չէին

20 խօսեր, միայն թէ Հրեաներուն: Բայց անոնցմէ ոմանք
 կիպրացի և կիւրենացի մտրդիկ էին, որոնք երբ Ան-
 21 տիոք մտան, *Հեղինացեաց հետ կը խօսէին՝ Տէր
 22 Յիսուսը քարոզելով: Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետ
 23 էր, և բարձրաձիւ մտրդիկ հաւատալով Տէրոջը դար-
 24 ձան: Եւ անոնց վրայով այս լուրը Երուսաղէմի եկե-
 25 ղեցիին՝ ահանջը հասաւ. ու Բառնաբասը ղրկեցին
 26 որպէս զի մինչև Անտիոք երթայ. Որ երբ եկաւ և
 27 Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ՝ ուրախացաւ, ու կը յը-
 28 դարէր ամէնն ալ՝ որ յօժար սրտով Տէրոջը հետ խո-
 29 սանք մնան, Քանիք ինք բարի մտրդ էր, ու Սուրբ Հո-
 30 գիով և հաւատքով լեցուն. ու Տէրոջը շատ ժողո-
 31 վարդ աւելցաւ: Ետքը Բառնաբաս Տարսոն ելաւ
 32 Սոչոսը փնտռելու, և զանիկա դանելով Անտիոք
 33 բերաւ: Ու եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին
 34 հետ մէկտեղ ժողովուելով՝ շատ ժողովուրդի սարկե-
 35 ցուցին, ու ամէնէն առաջ Անտիոքի մեջ աշակերտ-
 36 ները Քրիստոնէայ անուանեցան:

27 Այն օրերը Երուսաղէմէ մարդաբէներ իջան՝ Ան-
 28 տիոք: Եւ անոնցմէ մէկը, Ագարոս անունով, ելաւ
 29 իմացուց Հոգիին զօրութիւնովը, թէ մեծ սով մը
 30 պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ, որ և եղաւ ՚Կղօղիտի
 31 օրերը: Եւ աշակերտները սրօշեցին որ իրենցմէ ամէն
 32 մէկը ձեռքէն եկածին չափ Հրեաստանի մեջ բնա-
 33 կող եղբայրներուն օգնութիւն ղրկեն. Զոր կատա-
 34 րեցին ալ, երէցներուն ղրկելով Բառնաբասի ու Սո-
 35 ղոսի ձեռքով:

*Ո՛րանո՛, Յոյներուն
 †Ո՛րանո՛, Կղօղիտո կոյսրին

ԳԼ. ԺԲ

1 **Այն** ստեղծները Հերովդէս թագաւորը ձեռք զար-
 2 կաւ եկեղեցիէն մէկ քանիները չարչարել: Եւ Յով-
 3 Տաննէսի եղբայրը Յակոբոսը որով սպաննեց: Ու
 4 ստեղծելով որ Հրեաներուն հաճելի է, անոր վրայ
 5 Պետրոսն ալ բռնեց. ու բաղարջակերքի օրերն էին:
 6 Չանկիա երբ բռնեց, բանար դրու. և չարս կարգ
 7 չարսական զինուորներու յանձնեց, սրպէս զի պահեն,
 8 և կ'ուզէր զատիէն ետեւ ժողովուրդին հանել զա-
 9 նիկա: Ուտաի Պետրոս բանտին մէջ պահուած էր,
 10 բայց եկեղեցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ
 11 անոր համար: Ու երբ Հերովդէս ուղեց զանկիա դուրս
 12 բերել, այն գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու մէջ-
 13 անդ կը քնանար կրկին շղթաներով կապուած. ու
 14 պահապանները դրանք առջև բանար կը պահպա-
 15 նէին: Եւ ահա Տերջըմը հրեշտակը եկաւ վրան կայ-
 16 նեցաւ, ու ասնք մէջ լցոյ մը ծագեց, և Պետրոսի
 17 կողը խթելով՝ արթնցուց զանկիա, ու ըսաւ, Դուստով
 18 ելիր. ու շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան: Եւ
 19 հրեշտակը ըսաւ անոր, Գոտիդ կապէ ու այնպէս ըրու.
 20 և ըսաւ անոր, Հանդերձդ վրագ առ ու եկուր իմ
 21 ետեւէս: Ան ալ ելլելով անոր ետեւէն կ'երթար, և
 22 չէր գիտեր թէ այն հրեշտակէն եղած բանք իրաւ է,
 23 հասաւ կը կարծէր թէ տեսիլք կը տեսնէ: Ու երբ ա-
 24 նոք առաջին ու երկրորդ պահապաններէն անցան,
 25 եկան մինչեւ երկաթի դուռը՝ որ քաղաքին մէջ կը
 26 հանէր, որ ինքիւմէ բացուեցաւ անոնց, և անի եւ-

27 լելով փողոց մը անցան, հրեշտակն ալ խոկոյն անկէ
 28 զատուեցաւ: Ու Պետրոս ինքզինքին գալով ըսաւ,
 29 Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ որ Տէրը իր հրեշտակը
 30 զրկեց, և ազատեց զիս Հերովդէսի ձեռքէն ու Հրեկոյ
 31 ժողովուրդին՝ ըստը ակնկալութենէն: Եւ մտածելով
 32 եկաւ Մարկոս ըսուած Յովհաննէսի մօրը Մարիամի
 33 տունը, ուր շատերը ժողովուած աղօթք կ'ընէին: Եւ
 34 Գործը դուրսի դուռը երբ գործիւ, Հոովդէ անու-
 35 նով աղտիսն մը գնաց ականջ գնեցաւ. Ու երբ Պետ-
 36 րոսի ձայնը ճանցցաւ, ուրախութենէն դուռը չբաց-
 37 ցաւ, հասաւ ներս վազելով պատմեց թէ Պետրոս
 38 դրանք առջև կայներ է: Իսկ անոք ըսին անոր, Ինչ-
 39 թեցեր ես. բայց ինք կը պնդէր թէ այնպէս է. ա-
 40 նոք ալ կ'ըսէին, Անոր հրեշտակը պիտի ըլլայ: Սա-
 41 կայն Պետրոս անդադար կը դաբնէր. ու երբ բացին,
 42 զինք տեսնելով ապշեցաւ: Բայց անկիա ձեռքով
 43 նշան կ'ընէր անոնց՝ որ լուռ կենան, ու պտտեց ա-
 44 նոց թէ ի՞նչպէս Տէրը զինք բռնուէն հանեց. և
 45 ըսաւ, Ստիկա Յակոբոսի ու եղբայրներուն պատմե-
 46 ցէք. և ելաւ ուրիշ տեղ գնաց: Ու երբ առտու
 47 եղաւ, մեծ խառնութիւն կար զինուորներուն մէջ՝
 48 թէ արդեօք ի՞նչ եղաւ Պետրոս Հերովդէս ալ երբ
 49 ուղեց զանկիա ու չգտաւ, պահապաններուն հար-
 50 ցուփորձ ընելով՝ հրաման ըրաւ որ սպաննուին. և
 51 ինք Հրեաստանէ Կեսարիա իջաւ, ու հասաւ կը կենար:

20 Եւ Հերովդէս խիստ թշնամացած էր Տիւրքոյնե-
 րուն ու Սիգանցիներուն հետ. անոք ալ մտաբա-
 21 նութեամբ իրեն եկան, ու թագաւորին Բղատոս
 22 Գլուխ, Պետրոս զարկաւ

1 տենեկապեար Համազկերթի Հաշտութիւն կը խնդրէին.
 վանս զի իրենց երկիրը թաղաւորին երէրէն տարուստ
 21 կ'առնէր: Եւ որոշուած օր մը Հերովդէս թագաւո-
 րական հանդերձը հագած՝ ու առեանը նստած՝ ա-
 22 նոց տառնաբանութիւն կ'ընէր: Ժողովուրդն ալ
 կ'աղաղակէր թէ Ատիկա Աստուծոյ ձայն է՝ ու ոչ
 23 թէ մարդու: Եւ իսկոյն Տէրոջը հրեշտակը զանիկա
 վարկաւ, Աստուծոյ փառք չտալուն համար. և որդ-
 նայից ըլլալով մեռաւ:
 24 Եւ Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար:
 25 Եւ Բառնարատ ու Սօղոս երբ երեսն յաւնաւստ պաշ-
 տօնը լինցուցին, Երուսաղէմէ դարձան, Փարիսոս
 ըսուած Յովհաննէսն ալ իրենց հետ առնելով:

ԳԼ. ԺԳ

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած եկեղեցիէն քանի մը մար-
 դարէներ ու վարդապետներ կողին, Բառնարատ ու
 2 Եմուսն, որ Նիւգէր կ'ըսուէր, և Ղուկիտ Կիւրե-
 նացի ու Մանայէն, Հերովդէս չորրորդապետին օնն-
 2 դակիցը, և Սօղոս: Երբ ասոնք Տէրոջը պաշտօնին մէջ
 էին, և ծով կը պահէին, Հոգին Սուրբ ըսաւ, Զա-
 տեցէք ինծի Բառնարատը և Սօղոսը այն գործին հա-
 3 մար, որու ես կանչէր եմ ատոնք: Այն ատեն ծով
 պահելով և աղօթք ընելով՝ ձեռք դրին անոնց վրայ ու
 4 զրկեցին: Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն զրկուած՝ Սեւեկիտ
 5 իջան, ու անիկ նստելով Կիւրոս դացին: Եւ Սողաժնեա
 հասնելով՝ Հրէից ժողովարաններուն մէջ Աստուծոյ
 խօսքը կը քարոզէին, ու Յովհաննէսն ալ երեսն պրո-
 6 սաւոր ունէին: Եւ պարտելով այն [ըստը] կողին

մինչև Պափոս, հաս դասն սուտ մարդարէ՛ Հրեայ մագ
 7 մը, որուն անունը Բարեկետու էր. Որ փոխանորդ
 ըզեշխն հետ էր, որ Բառնարատը Սերգիս Պօղոս, իս-
 8 Լիւրիւնով սկզբն Աստուծոյ խօսքը լռել: Սակայն ա-
 նոնց դէմ կեցաւ Եղիմաս մագ, (քանզի այսպէս կը
 թարգմանուի անոր անունը,) որ կ'ուզէր փոխանորդ
 9 ըզեշխը հաւատարէն դարձնել: Բայց Սօղոս, որ Պօղոս
 ալ Բառնարատը, Հոգւով Սրբով լեցուած, աչքերը անոր
 10 վրայ տնկեց, և ըսաւ, Ով ամէն խաբեւայտութիւ-
 նով և ամէն խորամանկութիւնով լեցուած՝ Սաստա-
 նայի որդի, թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի
 11 չդարձարի՞ն Տէրոջը շնտակ ճամբաները ծռելէ: Եւ
 հիմա Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրայ է, ու կ'ըլլը պի-
 տի ըլլա՞ս՝ ատեն մը արեւը չտեսնելով: Եւ իսկոյն
 անոր վրայ մէզ ու խաւար մը իջաւ, ու պորտերով
 12 առաջնորդ կը փնտռէր: Այն ատեն փոխանորդ
 ըզեշխը երբ այս բաները տեսաւ՝ հուսատոց, մեծա-
 պէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութեանը վրայ:
 13 Եւ Պօղոս ու իր բնկերները Պափոսէ ելան, ու եկան
 Պամփիլիայի Պերգէն: Բայց Յովհաննէս անոնցմէ
 14 զատուելով՝ Երուսաղէմ դարձաւ: Անոնք ալ Պեր-
 գէէ դացին ու եկան Պիտիգիայի Անտիոքը, և շարաթ-
 15 օրը ժողովարանը մտնելով՝ նստան: Ու օրէկէին և
 մարդարէներուն կարգացուելէն ետեւ՝ ժողովրդա-
 պետները Բարեկետուի իրենց ու ընին, Փարգիկ եղ-
 16 բայրներ, Եթէ դուք ժողովուրդին խօսելու յարգո-
 ըրական խօսք մը ունինք՝ խօսեցէք: Այն ատեն Պօղոս
 ոտքի վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց ու ըսաւ, Ով
 Խարսյեկացի մարդիկ, և դուք որ Աստուծմէ կը վախ-

17 նաք, մտիկ բրէք: Այս Խորայել ժողովուրդին Աստուածը մեր հայրերը ընտրեց, ու ժողովուրդը բարձրացուց Եգիպտոսի երկրին մէջ պանդխտութեան ա-

18 տենը, և բարձր բազուկով զանոնք հանեց: Ու քաւաստուն տարուան ժամանակի չափ անապատի մէջ

19 կերակրեց զանոնք: Եւ Քանանու երկրին մէջ եօթը տղգ կործանելով՝ անոնց երկիրը իրենց տուաւ որ ժառանգեն: Եւ անկէ ետեւ չորս հարիւր յիսուն տարիի չափ դատարներ տուաւ անոնց մինչև Սամուէլ մարգարէն: Ու ետքը թագաւոր ուղեցին. և Աստուած Կիսի որդիի Սուաւըը տուաւ անոնց, Բե-

22 նիամինի ցեղէն մարգ մը, քառասուն տարի: Ու երբ զանկիւս փոխեց, Գաւիթը հանեց իրենց թագաւոր, որն համար վկայութիւն տալով՝ ըսաւ, Յեասէի որդին Գաւիթը գտայ իմ սրտիս համեմատ մարգ, որ

23 իմ բոլոր կամքս պիտի կատարէ: Ստոր սերունդէն Աստուած էր խոտամունքին պէս Խորայելի՝ Փրկիչ

24 Յիսուսը հանեց. Եւ դեռ անկիւս էր գաւառի չափս: Յովհաննէս առաջուընէ Խորայելի բոլոր ժողովուրդին տպաշխարութեան մկրտութիւնը քարոզեց. Ու երբ Յովհաննէս իր ընթացքը կը կատարէր՝ ըսաւ, Որվ կը կարծէք թէ եմ. ես Քրիստոս չեմ, հապա անկիւս ահա իմ ետեւէս կու գայ, որուն սաքերուն կոշիկ-

26 ները քու կելու արժանի չեմ: Մարդիկ եղբայրներ, Արբահամի տոհմին որդիները, ու անոնք որ ձեր մէջ աստուածալուսի են, այս իրկութեան խօսքը

27 ձեզի դրկուեցաւ: Քանդի Երուսաղէմ ընկողները և անոնց իշխանները ոչ զանկիւս ճանչցան, ոչ ալ մարգարէներուն ձայները՝ որոնք ասէն շարթ օրերը կը կարգացուին, հասրս պանսի կատարեցին՝ պնս

28 դատապարտելով. Եւ մահուան պատճառ մըն ալ չգտած՝ Պիղատոսէ ինդրեցին որ անկիւս սպաննուի:

29 Ու երբ անոր համար բոլոր գրուած բաները կատարեցին, փայտէն վար իջեցնելով՝ գերեզմանի մը մէջ դրին: Բայց Աստուած զանկիւս յարուց մեռելներէն.

31 որ շատ օրեր երեւցաւ անոնց Որ իրեն հետ Գալիլէայէ Երուսաղէմ ելեր էին, որոնք հիմա անոր վկաներն են ժողովուրդին առջեւ: Մենք ալ ձեզի կը քարոզենք այն խոտամունքը որ հայրերուն եղած էր,

33 Ձեր Աստուած կատարեց մեզի որ անոնց զուակներն ենք, Յիսուսը յարուցանելով, ինչպէս երկրորդ տղամտին մէջ ալ գրուած է, Գուն իմ որդիս ես, ես

34 այսօր քեզ ծնայ: Եւ որ զանկիւս մեռելներէն յարուց, ու մէյմիջ ալ ապականութիւն պիտի չտեսնէ, այսպէս կ'ընէ թէ Ձեզի պիտի տամ Գաւիթի հուա-

35 տարիմ սուրբ Խորայելի: Ուստի ուրիշ ազգոս մը մէջ ալ կ'ընէ, Քու Սուրբիդ ապականութիւն

36 տեսնել պիտի չտաս: Վասն զի Գաւիթ իր դարուն մէջ Աստուծոյ կամքին ծառայելով՝ մեռաւ, ու իր հայրերուն քով դրուեցաւ և ապականութիւն տեսաւ:

37 Բայց ան զոր Աստուած յարուց՝ ապականութիւն չտեսաւ: Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի, մարդիկ եղբայրներ, որ ասոր միջոցով ձեզի մեղքերու թուղութիւն կը քարոզուի. Եւ այն ամէն բաներէն՝ որոնցմէ Մովսէսի օրէնքովը չիբցուք արդարանալ,

40 ասով ամէն ով որ հաւատայ, կ'արդարանայ: Արդ զգուշացէք որ ըլլայ թէ ձեր վրայ գոյ այն որ մարդարէներուն մէջ ըսուած է, Նոյեցեք, արհամարհողներ. և զարմացէք ու ոչնչացէք: Կան զի գործ մը պիտի ընեմ՝ ձեր օրերուն մէջ, այնպիսի գործ մը՝

զոր եթէ մէկը ձեզի պատմէ, պիտի չհաւատարք ։
 42 Ու երբ անկէ դուրս ելաւ, *կ'աղաչէին որ †հե-
 տեւեալ շարձով ալ նոյն խօսքերը իրենց խօսուին ։
 43 Եւ ժողովաւորը երբ արձակուեցաւ, Հրեաներէն ու
 նորահաւատ բարեպաշաներէն շատերը Պողոսի ու
 Բառնաբասի ետեւէն կ'երթային. որոնք կը խօսէին
 անոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք, որ միշտ Աս-
 44 տուծոյ շնորհքին մէջ հաստատ կենան Եւ հեռուեալ
 շարձով որք գրեթէ բոլոր քաղաքը ժողովուեցաւ Աս-
 45 տուծոյ խօսքը լսելու ։ Իսկ Հրեաները երբ տեսան այն
 բազմութիւնը, նախանձով լեցուեցան, ու Պողոսի
 զրօքցածներուն դէմ կը խօսէին հակառակելով ու
 46 հայհոյութիւն ընելով ։ Այն ատեն Պօղոս և Բառ-
 նաբաս համարձակեցան ու ըսին, Պէտք էր որ առաջ
 ձեզի խօսուէր Աստուծոյ խօսքը, բայց սրով հետեւ
 դուք զանկա կը մերժէք, ու ինքզինքնիդ յաւիտե-
 նական կեանքի արժանի չէք սեպեր, ահա մենք հե-
 47 թանոսներուն կը դառնանք ։ Վասն զի Տէրը սցապէս
 պատուիրած է մեզի. Բեզ հեթանոսներուն լոյս
 դրի, որպէս զի դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս մին-
 48 չև երկրի ծայրերը ։ Զայս լսելով հեթանոսները կ'ու-
 բախանային, ու Աստուծոյ խօսքը կը փառաւորէին ։
 և որոնք որ յաւիտենական կեանքի սահմանուած
 49 էին, հաւատացին ։ Ու Տէրոջը խօսքը բոլոր դաւառը
 50 կը տարածուէր ։ Բայց Հրեաները դժգոհեցին բարե-
 պաշտ և պատուաւոր կիները ու քաղաքին մեծերը,
 և Պողոսի ու Բառնաբասի վրայ հալածանք հանելով ։

*ՈՏՆՁԻ, հեթանոսները կ'աղաչէին
 †ԿՈՒՆ, շարձու մէջ

51 զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս բրին ։ Անոնք ալ
 իրենց ոտքերնուն փոշին անոնց դէմ թօթոյելով
 52 Իկնինն եկան ։ Ու աշակերտները աւրախութեամբ և
 Հոգւով Սրբով կը լեցուէին ։

ԳԼ ԺԴ

1 Ու եղաւ որ Իկնիննի մէջ անոնք մեկտեղ Հրեա-
 ներուն ժողովարանը մտան, և ոյնպէս խօսեցան որ
 2 խիտ շատ Հրեաներ և Յոյներ հաւատացին ։ Բայց
 չհաւատացող Հրեաները դժգոհեցին ու շարութեան
 դրգուեցին հեթանոսներուն սիրտը եղբայրներուն
 3 դէմ ։ Իսկ անոնք շատ ժամանակ հնչ կենարով հա-
 մարձակ կը քարոզէին Տէրօրմով, որ իր շնորհաց
 խօսքին կը վկայէր, և նշաններ ու հրաշքներ ընել
 4 կու տար անոնց ձեռքով ։ Եւ քաղաքին բազմու-
 թեանը մէջ երկպառակութիւն մը եղաւ. ոմանք
 Հրեաներուն կողմէն եղան, ոմանք ալ առաքելայնե-
 5 ռուն ։ Ու երբ հեթանոսները և Հրեաները իրենց իշ-
 6 խաններով աւել Լաւոյ յարձակեցան զանոնք նախա-
 7 տելու ու քարկոծելու, Իրենք խմանարով Լիկայոս
 նացոց քաղաքները փախան, Լիււորոս և Գերըէ և
 ջրօճիկոյ տեղերը, ու հոն աւետարտներ կը քարոզէին ։
 8 Եւ Լիււսարայի մէջ մտրք մը նստեր էր ոտքերովը
 սկալ՝ իր մօրը սրովոյնէն կաղ ջնաթ, որ ընտւ քա-
 9 լած չէր ։ Ասիկա Պօղոսի խօսքերը մտիկ կ'ընէր, ուն ալ
 ոչքը անոր տնկելով և տեսնելով թէ իժշկուելու հա-
 10 ւատք ունի, Բարձր ձայնով մը ըտու, Ելիբ ոտքերուդ
 վրայ շխտակ կոյնէ. ուն ալ ցաթկելով կը քուլէր ։
 10 Եւ ժողովուրդները երբ Պօղոսի ըրածը տեսան, ձայ-

- ներնին վերցնելով Լիկոյունարէն ըրին, Աստուած-
- 11 ները մարդոց նմանութիւնով մեզի իջնէր են: Ու
- 12 Բառնարատի Դիտս կը կոչէին, և Պօղոսի՝ Հերմէս,
- 13 վասն զի անկիա էր գլխաւոր խօսողը: Իսկ քաղաքին
- առջեւ եղած Դիտսի քուրմը ցուէր և պատկներ բե-
- րելով դռներուն առջեւ, բաղմութեանը հետ մեկ-
- 14 տեղ կ'ուզէր որ զօճ ընէ: Բայց Բառնարատ ու Պօ-
- ղոս առաքելները երբ լսեցին, իրենց հանգերձները
- պատուելով՝ դուրս ցաթկեցին բաղմութեանը մէջ,
- 15 կ'աղաղակէին, Ու կ'ընէին, Մարդիկ, ինչո՞ւ հա-
- մար այդ բաները կ'ընէք. մենք ալ ձեզի պէս կիրքեր
- ունեցող մարդիկ ենք, ու կը քարոզենք ձեզի որ այդ
- փուճ բաներէն կենդանի Աստուծոյն դասնաք, որ
- ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց
- 16 մէջ եղածները: Որ անցած դարերուն մէջ թող
- տուաւ ամէն ազգերուն իրենց ճամբաները երթա-
- 17 լու: Այսու ամենայնիւ ինքզինք առանց վիպրու-
- թեան չթողուց, բարերարութիւնով երկինքէն՝ մեզի
- անձրեւներ ու պողոթեր եղանակներ տալով, կե-
- րակուրներով և ուրախութիւնով՝ ՚մեր սիրտերը լե-
- 18 ցընելով: Ու այս բաները ըսելով՝ հազիւ կըցան ժո-
- ղովուրդները դադրեցնել, որ իրենց զօճ չընեն:
- 19 Սակայն Անտիօքէ ու Իկոնիոնէ Հրեաներ հոտան.
- ու ժողովուրդները համադեցին, և Պօղոսը քարկոծե-
- ցին ու քաղաքէն դուրս քաշեցին՝ կարծելով թէ
- պտտեցին, ելաւ քաղաքը մտաւ, ու հետեւեալ օրը

*Ո՛հան+, ձեզի
 †Ո՛հան+, ձեր

- 20 Բառնարատի հետ մեկտեղ Դերբէ կ'լաւ: Եւ անոնք
- այն քաղաքին մէջ աւետարանը քարոզելով, ու շա-
- 21 տիւք դարձան, Աշակերտներուն սիրտերը հաստատե-
- լով, և յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատքին մէջ:
- 22 և Կ'ընէին թէ շատ նեղութիւններով պէտք է մեզի
- Աստուծոյ թաղաւորութիւնը մտնել: Ու երբ ա-
- նոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէցներ ձեռնադրեցին,
- 23 ծումապահութեամբ այլթք ընելով զանոնք՝ յանձ-
- 24 նեցին Տէրօջը՝ որու հաւատացեր էին: Եւ Պիտէրիոյի
- 25 մէջէն պարտելով՝ եկան Պամփիլիա: Պերգէի մէջ
- ալ Տէրօջէ խօսքը խօսելէ ետև Ատալիա իջան: Անկէ
- ալ նաւով Անտիօք դացին, ուրկէ Աստուծոյ շնորհ-
- 26 քին յանձնուած էին այն դործին համար զոր կա-
- տարեցին: Ու երբ եկան, եկեղեցին մեկտեղ ժողվե-
- լով՝ պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց
- 27 Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտներուն հետ կեցան:

ԳԼ. ԺԵ

- 1 Եւ մէկ քանիները Հրէաստանէ իջած՝ եղբայրնե-
- րուն կը սորվեցնէին որ Եթէ Մովսէսի աստուծոյ տ-
- վորութեան համեմատ չթլփատուէք, չէք կրնար
- 2 փրկուիլ: Ուստի Պօղոսի և Բառնարատի անոնց դէմ
- շատ մը հակառակութիւն ու վէճ ընելէն ետքը,
- վճռեցին որ Պօղոս ու Բառնարատ և մէկ քանիներն
- ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելլեն առաքեալներուն ու
- 3 երէցներուն այս խնդրին համար: Անոնք ալ եկեղե-
- ցիէն ճամբայ դուրս՝ Փիւնիկէէ ու Սամարիայէ

անցնելով, հեթանոսներուն դարձի գալը կը պատմէին, և մեծ ուրախութիւն կու տային բոլոր եղ-
 4 բայքներուն: Ու երբ Երուսաղէմ՝ հասան, եկեղեցիէն
 ու առաքեալներէն և երէցներէն ընդունուեցան, և
 պատմեցին ինչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց հետ:
 5 Փարիսեցոց աղանդէն հաւատացեալներէն ամենք
 էլուն, ու կ'ըսէին թէ Պեաք է թժիփատել զանոնք ու
 պատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն:
 6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուեցան այս
 7 բանին վրայով խորհելու: Եւ շատ վիճարանութիւն
 բլլալէ ետեւ, Պետրոս սոքի վրայ ելաւ ու ըսաւ անոնց,
 Մարդիկ եղբայրներ, դուք զիտեք որ առաջին օրերէն
 Աստուած զի՞ ընտրեց մեր մէջէն, որպէս զի իմ բերնով
 հեթանոսները աւետարանին խօսքը լսեն ու հաւատան:
 8 Եւ որտաղէան Աստուած վկայեց անոնց՝ Սուրբ Հոգին՝
 9 տալով անոնց, ինչպէս մեզի ալ: Եւ խորութիւն մը
 չըբաւ մեր ու անոնց մէջտեղ, հաւատքով անոնց
 10 սիրտերը մաքրելով: Ուստի հիմա ինչո՞ւ զԱստուած
 կը փորձէք, աշակերտներուն պարանոցին վրայ սյն-
 պիտի լուծ մը դնելով, զոր ոչ մեր հայրերը և ոչ
 11 ալ մենք կրցանք վերցնել: Բայց կը հաւատանք որ
 Տէր *Յիսուսի շնորհքով կը փրկուինք մենք, ինչպէս
 անոնք ալ:
 12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուս կեցաւ ու մտիկ կ'ը-
 նէր Բառնաբասի ու Պողոսի, որոնք կը պատմէին թէ
 Աստուած ո՞րչափ նշաններ ու հրաշքներ ըրեր էր հե-
 13 թանոսներուն մէջ իրենց ձեռքով: Եւ անոնք խօս-
 քերնին կտրելէն ետեւ չՅախոստ պատասխան տուաւ

*ՈՒՍԻ, Յիսուս Քրիստոսի

ու ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, ինծի մտիկ ըրէք:
 14 Շմուռն պատմեց թէ Աստուած ի՞նչպէս տուաւ այ-
 ցելութիւն ըսաւ, որպէս զի հեթանոսներէն ժողո-
 15 վուրդ առնէ իր անուանը համար: Եւ այս բանին
 մարդարէններուն խօսքերն ալ կը միաբանին, ինչպէս
 16 գրուած է, Ասիկ ետեւ պիտի դառնամ ու Դաւիթի
 ինկած խորանը նորէն պիտի շինեմ, և անոր կոր-
 ծանուած տեղերը նորէն պիտի շինեմ, և կանգնեմ
 17 զանիկա. Որպէս զի մնացած մարդիկը Տէրը փնտռեն,
 և բոլոր հեթանոսները՝ որոնց վրայ իմ անունս կու-
 ուած է, կ'ըսէ Տէրը որ այս ամէն բաները կ'ընէ:
 18 Յայտնի են *Աստուծոյ իր բոլոր դարձերը աշխարհէ
 19 սկիզբէն հետէ: Ասոր համար ես յարմար կը դատեմ
 ներութիւն չտալ անոնց որոնք հեթանոսներէն Աս-
 20 տուծոյ կը դառնան. Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝
 որ ետ կենան կուսքերու պղծութիւններէն և պու-
 21 նըկութենէ ու խեղդուածէ և արիւնէ: Վասն զի
 Մովսէս հին դարերէն ի վեր ամէն քաղաքի մէջ
 զինք քարոզողներ ունի, և ժողովարաններու մէջ ա-
 մէն շարձած օր կը կարդացուի:
 22 Այն ատեն առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բո-
 լոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ աղէկ երեւցաւ որ
 իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անաիոք դրկեն Պողոսի
 ու Բառնաբասի հետ, Բարաբա մականուանեալ
 Յուդան և Նիզոն, որոնք զխաւոր մարդիկ էին եղ-
 23 բայքներուն մէջ: Ու անոնց ձեռքով Բարաբա զըկե-
 ցին այսպէս գրուած.
 Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ, Անաիոքի

*ՈՒՍԻ, Տէրոջը

ու Սիւրբոյնի և Կիլիկիոյնի մէջ Հեթանոսներէն եղած
 24 եղբայրներուդ ողջոյն: Որովհետեւ լսեցինք թէ
 սմանք մեր մէջէն ելլելով՝ ձեզ խօսքերով խառնե-
 ցուցեր և ձեր անձերը խախտեր են, բռնելով թէ պէտ-
 25 յարատուել ու օրէնքը պահել, որոնց մենք այսպէս
 ներսու աղէկ երեւցաւ որ մարգիկ ընտրելով ձեզի
 զրկենք մեր սիրելիներուն, Բառնարասի ու Պողոսի,
 26 հեա, Որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անուանը հա-
 27 մար անձերնին մատնած մարգիկ են, Ուստի զրկե-
 ցինք Յուդան և Շիրան, որպէս զի իրենք ալ բերնով
 28 նոյն բաները ջեպէ զրուցեն: Վասն զի աղէկ երեւցաւ
 Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ ձեր վրայ աւելի բեռ
 29 չգնել այս հարկաւոր բաներէն դատ, Որ եա կենաք
 կուսքերու զոհուածէ և արիւնէ ու խեղդուածէ և
 պոռնկութենէ: որոնցմէ ինքզինքնիդ պահելով աղէկ
 պիտի ընէք: Ողջ եղէք:
 30 Անոնք ալ ճամբայ գրուելով Անտիոք դացին, և
 31 ժողովուրդը մեկտեղ ժողկելով թուղթը առին: Ու
 երբ կարդացին, ուրախացան այն մխիթարութեանը
 32 վրայ: Իսկ Յուդա ու Շիրա, որ իրենք ալ մարգարէ
 էին, շատ խօսքերով յորդորեցին եղբայրները ու
 33 հաստատեցին: Եւ ատեն մը հռիկենայէ ետեւ եղ-
 քայրներէն խաղաղութեամբ ճամբայ գրուեցան ա-
 34 ռաքեալներուն դռնաբացի: Բայց Շիրացի աղէկ երե-
 35 ցաւ հոն մնալ: Պօղոս ու Բառնարաս ալ Անտիոքի
 մէջ կը կենային, և ուրիշ շատերու հեա Տէրոջը
 խօսքը կը սորվեցնէին ու կը քարոզէին:
 36 Եւ քանի մը օրերէ ետեւ Պօղոս ըստ Բառնարասի
 Դառնանք ու այցելութիւն ընենք եղբայրներուն ա-

մէն մէկ քաղաքները, ուր Տէրոջը խօսքը քարոզե-
 37 ցինք, և Կենտրոն թէ ինչպէս են: Իսկ Բառնարաս
 կ'ուզէր որ Յովհաննէսն ալ առնեն, որ Մարկոս
 38 կ'ըսուէր. Բայց Պօղոս արժան չսեպեց որ Պամփիլե-
 լիայի մէջ իրենցմէ զատուողը ու իրենց հեա դարձի
 39 չեկողը իրենց հեա առնեն: Այսպէս անոնց ղեջ զըթ-
 ատութիւն մը եղաւ, մինչեւ իրարմէ զատուեցան. և
 Բառնարաս առաւ Մարկոսը ու նաւով Կիպրոս դնաց:
 40 Պօղոս ալ Շիրան ընտրեց ու ելաւ, եղբայրներէն Աս-
 41 տուծոյ շնորհքին յանձնուելով, Եւ Սիւրբոյնի ու
 Կիլիկիոյնի մէջ կը պտտէր ու եկեղեցիները կը
 հաստատէր:

ԳԼ ԺԶ

1 Եւ հասաւ Գերբէ ու Լիւստրա. և ահա հոն աշա-
 կերա մը կար Տիմոթէոս անունով, որ հաւատացեալ
 2 Հրեայ կնոջ մը զաւակ էր, և հայրը Յոյն էր. Որ
 Լիւստրացի ու Իկոնացի եղբայրներէն ալ բարի
 3 վկայուած էր: Պօղոս ուզեց որ ասիկա իրեն հեա
 ելլէ, և առաւ թղթատեց զանիկա այն տեղերը եղած
 Հրեաներուն համար, վասն զի ամէն ալ դիտէին
 4 թէ անոր հայրը Յոյն էր: Եւ քաղաքներէն անցնելով,
 Երուսաղէմ եղած առաքեալներէն ու երեցներէն
 սպապրուած հրամանները կ'աւանդէին անոնց՝ որ
 5 պահէն: Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը հաս-
 տատուէին, և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար:
 6 Եւ Փռիւզիա ու Գաղատացոց կողմերը պտտե-
 ցան. և Սուրբ Հոգիէն արգելուելով որ Աստուծոյ
 7 խօսքը Ասիայի մէջ չիտօին, Երբ Միւսիոյնի կողմերը

եկան, կը ջանային դէպի Բիւթանիա երթալ. և
 8 [Յիսուսի] Հոգին թող չտուաւ անոնց: Եւ Միւսիսյի
 9 քովէն անցնելով Տրովազա իջան: Եւ հոն գիշերը
 Պողոսի տեսիլք մը երեւցաւ. Մակեդոնացի մարդ մը
 կայսեր կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր, Մակեդոնիա ան-
 10 ցիր և օգնէ մեզի: Ու երբ այն տեսիլքը տեսաւ,
 շտաւ մը ուղեցինք Մակեդոնիա կ'ելլէ, հասկնալով
 որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քա-
 ըլլելու:

11 Աւտի նաև Տրովազայի երանք ու շեռակ Սա-
 մթերակէ գացինք, ու հեռեւեալ օրը Նեսապոլիս.
 12 Եւ անկէ ալ Փիլիպպէ, որ է Մակեդոնիայի հի մասին
 զխաւոր քաղաքը՝ *կողմփլաւ. և այն քաղաքին
 13 մէջ քանի մը օր կեցանք. Ու շարաթ օրը քաղաքէն
 դուրս ելանք դետեղերքին քով՝ ուր ամբողջութիւն
 ունէին աղօթք ընելու, ու նստելով ժողովուած կի-
 14 ներուն կը խօսէինք: Եւ Թիւատար քաղաքէն ծիրա-
 նավաճաւ կին մը Լիզիա անուն, որ աստուածա-
 վախ մէկն էր, մտիկ կ'ընէր. որուն սիրտը Տէրը բա-
 15 ցաւ Պողոսի ըսածներուն ուշագրութիւն ընելու: Ու
 երբ մկրտուեցաւ ինք և իր տունը, աղաչեց ու ըսաւ,
 եթէ զիս Տէրոյը հաւատացեալ կը սեպէք, իմ տունս
 մտէք ընտկեցէք. և օտարելով տարաւ մեզ:
 16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք, ա-
 զախին մը պատահեցաւ մեզի որ հարցուկ ոգի ու-
 նէր, որ դուշակութիւն ընելով՝ իր տէրերուն շատ
 17 վաստակ կը բերէր: Ասիկա Պողոսի և մեր ետեւէն
 կ'յնալով կը պուար ու կ'ըսէր, Այս մարդիկը Բարձր-

*Այսինքն, քաղթականներու տեղ

եալ Աստուծոյ ծառաներն են, որոնք *մեզի փրկու-
 18 թեան ճամբան կը քարտէն: Եւ այս բանը շատ օրեր
 կ'ընէր. իսկ Պողոս վշտանալով դարձաւ ու ըսաւ
 այն ոգիին, Յիսուս Քրիստոսի անունովը հրաման
 կ'ընեմ՝ քեզի, Ելիբ ապկէ. և նոյն ժամուն կ'աւ:
 19 Երբ տեսան անոր տէրերը որ իրենց վաստակին յոյսը
 կտրեցաւ, Պողոսը ու Շիղան բանեցին ու հրապա-
 20 ըսկը քաշեցին իշխաններուն առջև: Եւ տարին
 զանոնք զօրագլուխներուն քով ու բոին, Այս մար-
 դիկը մեր քաղաքը իրար կ'անցնեն. իրենք Հրեայ են,
 21 Եւ այնպիսի ամբողջութիւններ կը քարոզեն, զորոնք
 արժան չէ մեզի ընդունիլ, ոչ ալ ընել, վասն զի
 22 Հոսովայեցի ենք: Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ
 դիպուեցաւ. զօրագլուխներն ալ բանութեամբ անոնց
 23 ծեծեն: Եւ անոնց շատ վէբբեր տալէ ետեւ բանտը
 դրին, պատուիրելով բանտապետին որ զուշու-
 24 թեամբ պահէ զանոնք: Ան ալ այսպէս հրաման առ-
 նելով՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու ոտքերնին
 կոծղի մէջ ամուրցուց:
 25 Եւ կեսգիշերին Պողոս ու Շիղա աղօթք կ'ընէին և
 զԱստուած կ'օրհնէին, ու բանտարկեալներն ալ ա-
 26 նոնց մտիկ կ'ընէին: Եւ յանկարծակի մեծ շարժ մը
 եղաւ, այնպէս որ բանտին հիսերը ստասնեցան, և
 անմիջապէս բոլոր դռները բացուեցան, ու ամենուն
 27 կապերը արձակուեցան: Եւ բանտապետը, երբ սր-
 թընցաւ ու բանտին դռները բացուած տեսաւ,
 թուրը քաշեց և ինքզինք պիտի սպաններ, կարծելով

*Ո՛հնէ, ձեզի

28 Թէ կարուածները փախեր են: Բայց Պօղոս բարձր
 29 մի ըներ, վասն զի տմէնս ալ հոս ենք: Եւ անիկա
 30 ճրագ մը ուղեց ու ներս վազեց, և գողալով Պօղոսի
 31 ու Երիւայի առջեւ ինկաւ: Եւ զանոնք դուրս բերե-
 32 րով բաւ, Տէրեր, ինձի ինչ պետք է ընել որ փր-
 33 կուիմ: Անոնք ալ ըսին, Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիս-
 34 տոսի, ու պիտի փրկուիս դուն և քու տունդ: Եւ
 35 Տէրջը խօսքը խօսեցան անոր, ու այն տմէնուս որոնք
 36 իր ասնը մէջ էին: Եւ առաւ զանոնք զիշերուան
 37 նայն ժամուսն ու անոնց վերքերը լուաց, և շուտ մը
 38 մկրտուեցաւ ինք ու բոլոր երեսները: Եւ զանոնք իր
 39 տունը ասնելով անոնց առջեւ սեղան դրաւ, և բոլոր
 40 տունովը ուրախ եղաւ: Աստուծոյ հաւատալով: Եւ
 երբ առտու եղաւ, զօրագլուխները զրկեցին սպասա-
 ւորները ու ըսին, Արձակէ այդ մարդիկը: Բանաս-
 պետն ալ այն խօսքերը Պօղոսի պատմեց, թէ Զօրա-
 գլուխները զրկեցին որ արձակուէք: ուստի հիմա ելէք
 37 և խողաղութեամբ գոցէք: Բայց Պօղոս ըսաւ ա-
 նոնց, Մեզ յայտնապէս ծեծելով՝ որ չգատապար-
 տուած Հռովմայեցի մարդիկ ենք, բանտը դրին, ու
 հիմա գաղտնի կը հանեն մեզ: ոչ այդպէս, հապա
 38 թող իրենք գտն ու մեզ հանեն: Եւ սպասաւորները
 զօրագլուխներուն պատմեցին այն խօսքերը: անոնք
 ալ երբ լսեցին թէ Հռովմայեցի են՝ վախցան, ու
 39 եկան քաղցրութեամբ խօսեցան անոնց հետ: Եւ
 դուրս հանելով կ'աղաչէին որ այն քաղաքէն եր-
 40 թան: Անոնք ալ բանտէն ելլելով՝ Լիդիայի դաս-
 մտան, ու եղբայրները տեսնելով՝ միեկթարեցին զա-
 նոնք և գոցին:

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ Ամիլիպոլիտէ ու Ապղոնիայէ պարտելով Թե-
 սաղոնիկէ եկան, ուր էր Հրեաներուն ժողովարանը:
 2 Պօղոս ալ իր սովորութեանը պէս անոնց մէջ մտաւ,
 և երեք շաբաթ օր խօսեցաւ անոնց հետ զիբբերէն,
 3 Մեկնելով և անոնց առջեւ դնելով թէ պետք էր
 Քրիստոսի չարչարուիլ, ու մեռելներէն յարութիւն
 4 առնել, և թէ Այն Յիսուսը զոր ես ձեզի կը քարո-
 5 ղեմ, ըսաւ, Քրիստոսն է: Եւ անոնցմէ ոմանք հաւա-
 տացին ու Պօղոսի և Երիւայի հետ միացան. աստ-
 ուածալտի Յայներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երեւ-
 6 լելի կիներէն ալ հասարակութիւն քիչուոր չէին: Բայց
 չհաւատացող Հրեաները նախանձեցան, և քանի մը
 դատարկագորտ անօրէն մարդիկ առնելով՝ աղմուկ
 հանեցին ու քաղաքը տակնուվրայ բրին, և Յատնի
 տանը վրայ յարձակելով՝ կ'ուզէին զանոնք ժողով-
 7 քին առջեւ տանիլ: Ու երբ զանոնք չգտան, Յա-
 տնը ու մէկ քանի եղբայրներ քաշելով տարին քա-
 ղաքապետներուն առջև, կանչուըւտելով թէ Անոնք
 որ աշխարհը տակնուվրայ բրին՝ հոս ալ հասեր են:
 8 Զորոնք Յատն ընդունըր է. և ասոնք ամէնը կայսրին
 հրամաններուն դէմ կը գործեն, ըսելով թէ ուրիշ
 9 թագաւոր մը կայ Յիսուս: Եւ խռովեցուցին ժողո-
 10 վուրդը ու քաղաքապետները, որոնք այս բաները կը
 լսէին: Բայց երբ Յատնէ և ուրիշներէն երաշխաւո-
 րութիւն առին, արձակեցին զանոնք: Իսկ եղբայր-
 ները շուտ մը զիշերով Պօղոսը և Երիւան Բերիա
 զրկեցին. որոնք հոն հանելով՝ Հրէից ժողովարանը

- 11 գացին: Ասոնք Թեառոնիկէի մէջ եղողներէն աւելի աղնու մարդիկ էին, որոնք Ասորոսի խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ ընդունեցին, և ամէն օր գիրքերը կը քննէին թէ այս բաները այսպէ՞ս են: Ուստի անոնցմէ շատերը հաւատացին. և պատուաւոր Յոյն կեններէն ու սլլերէն հասարակութիւն ալ քննուար չէին: Բայց երբ իմացան Թեառոնիկեցի Հրեաները թէ Բերիայի մէջ ալ Աստուծոյ խօսքը քարոզուեցաւ Պողոսէ, հոն ալ եկան ու ժողովուրդը գրգռեցին: Այն ատեն եղբայրները շուտ մը Պողոսը զրկեցին՝ որ մինչեւ ծովեղբերը երթայ. բայց Շիղա ու Տրմոթէոս հոն մնացին: Եւ անոնք որ Պողոսը կը տանէին, մինչեւ Աթենք բերին զանկիս. և երբ հրաման աններով Շիղայի ու Տրմոթէոսի համար որ շուտով իրեն գան, գացին:
- 16 Եւ Պողոս Աթենքի մէջ անոնց սպասելով՝ իր հոգին անհանգիստ էր ներսիդին, վասն զի քաղաքը բուրավին կռապաշտութեան մէջ ընկզմած կը տեսնէր: Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր Հրեաներուն ու բարեպաշտ մարդոց, և ամէն օր հրապարակներուն մէջ՝ որոնց պատահէր: Ու Եպիկուրեան և Ստոյիկեան փիլիսոփաներէն մէկ քանիները իրեն հետ հակաճառութիւն կ'ընէին. և սմանք կ'ընէին, Այս սերմանաբաղը ի՞նչ ըսել կ'ուզէ. ուրիշներ ալ կ'ընէին, կ'երեւի թէ օտար աստուածներու քարոզիչ է. վասն զի Յիսուսը ու յարութիւնը կ'աւետարանէր անոնց:
- 19 Եւ առին զանկիս Արիստագոս տարին ու կ'ընէին, կրնա՞նք իմանալ թէ ի՞նչ է այդ նոր վարդապետութիւնը զոր դուն կը զրուցես. Քանզի մեր ականջներուն օտար բաներ կը բերես. ուրեմն կ'ուզենք

- 21 իմանալ թէ ի՞նչ պիտի ըլլան անոնք. (Վասն զի Աթենացիները ամէն ալ, ու հոն կեցող օտարահանները ուրիշ բանի չէին պարագիւր, բայց միայն նոր բան զրուցելու կամ լսելու):
- 22 Այն ատեն Պողոս Արիստագոսի մէջ կայնեցաւ ուրաւ, Ով Աթենացի մարդիկ, ամէն կողմանէ խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ՝ ձեզ: Քանզի ես պարտելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝ սեղան մը գտայ, որուն վրայ գրուած էր, ԱՆԾԱՆՕԹ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ. ուստի զանկիս զարգուց ճաննչնալով կը պաշտէք, ես նոյնը ձեզի կը քարոզեմ: Աստուած որ աշխարհը ստեղծեց, և անոր մէջի բոլոր բաները, անիկա երկինքի ու երկրի Տէրն ըլլալով՝ ոչ ձեռագործ տաճարներու մէջ կը բնակի, Ոչ ալ մարդոց ձեռքով կը պաշտուի՝ բանի մը կարօտի պէս. քանզի ինք կու տայ ամէնուն կեանք ու շունչ և ամէն բան. Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ ըրաւ, որպէս զի բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին. և որաշուած ժամանակներ հաստատեց, ու անոնց բնակութեան սահմանները՝ զԱստուած փնտռելու. Որ ըլլայ թէ խարխափելով զինք գտնեն. Թէպէտեւ մեր ամէն մէկէն ալ հեռու չէ. Վասն զի անով կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք, ինչպէս ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիներն ալ ըսին, Քանզի մենք անոր ցեղէն ալ ենք:
- 29 Ուստի, որովհետեւ Աստուծոյ ցեղէն ենք, պէտք չէ որ այնպէս սեպեմք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ սակի կամ արծաթի կամ քարի, որ մարդու վարպետութիւնով ու խելքով քանդակուած է:
- 30 Արդ Աստուած ազիտութեան ատենները անանս ընելով՝ հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր մար-

31 դոց որ ապաշխարեն: Վասն զի ինք որ մը սահմանեց, որուն մէջ աշխարհս արգարուութեամբ պիտի դատե այն մարդուն ձեռքով զոր սրտէց, ու ամէնուն հաւատացուց՝ զանիկա մեռելներէն յարուցանելով:

32 Երբ մեռելներուն յարութիւնը լսեցին, ոմանք ծաղր կ'ընէին, ոմանք ալ կ'ըսէին, Այդ բանին հա-

33 մար ուրիշ անգամ մտիկ պիտի ընենք քեզի: Եւ

34 այսպէս Պօղոս անոնց մէջէն ելաւ: Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն յարելով հաւատացին, որոնց մէջ էր Գիմնեսիոս Արիսպաբացի և Գամարիոս անունով կին մը, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ:

ԳԼ ԺԸ

1 Աստիէ ետեւ Պօղոս Աթէնքէ զատուելով Կորնթոս

2 եկաւ, Եւ Հրեայ մը գտաւ Ակիւղաս անունով, ծնունդով Պոնտացի, որ իր Պրիտիկըս կնոջ հետ նոր եկեր էր Իտալիայէ, (Աղօղիտի համած հրամանին համար որ բոլոր Հրեաները Հռովմէ հեռամանին համար որ բոլոր Հրեաները Հռովմէ հեռա-

3 նան,) ու անոնց քով գնաց: Եւ որովհետեւ ինք արհեստակից էր, անոնց քով կեցաւ և կը բաներ, վասն զի արհեստով վրանագործ էին: Ու ամէն շաբաթ օրերը ժողովարանին մէջ կը խօսեր, և Հրեաները ու Յոյները կը համոզէր: Ու երբ Շիլա և Տիմոթէոս Մակեդոնիայէ իջան, Պօղոսի հոգին եռանդով վառուած ըլլալով, Հրեաներուն վկայութիւնով կը հաստատեր թէ Յիսուսը Քրիստոսն է: Անոնք ալ երբ դէմ կեցան ու կը հայհայէին, ինք հանդերձները թօթուելով ըսաւ անոնց, Ձեր արևընը ձեր գլուխը, ես անպարտ եմ, աստիէ ետեւ հեթանոսներուն պիտի

7 երթամ: Եւ անկէ երթալով մտաւ մէկուն տունը, որուն անունը *Յուստոս էր, աստուածավախ շարք է, որուն տունը ժողովարանին կից էր: Եւ ժողովըսպեալը, Կրիսպոս, իր բոլոր տունովը հաւատաց ըսջը: և Կորնթացիներէն շատերը լսելով հաւատացին, ու մկրտուեցան: Եւ գիշեր տեսիլքի մէջ Տէրը ըսաւ Պօղոսի, Մի վախճար, հապա խօսէ և լուս մի կենար, Վասն զի ես քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի դէմ պիտի չլինէ՝ քեզի ֆրասս մը հասցնելու: քանզի այս քաղաքին մէջ ես շատ ժողովուրդ ունիմ: Եւ հոս տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, ու Աստուծոյ խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցնէր:

12 Եւ Աքսչիսայի փոխանորդ բռնիքին, Գաղիոնի, օրերը Հրեաները միաբանելով Պօղոսի դէմ ելան, և զանիկա ատենը տարին, Ըսելով թէ Ասիկա կը հրապուրէ մարդիկ օրէնքէն դուրս զԱստուած պաշտել: Ու երբ Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստ էր, Գաղիոն ըսաւ Հրեաներուն, Եթէ անիբաւութեան մը կամ չար գործի մը համար ըլլար, ով Հրեաներ, արժան էր ինձի որ ձեզի մտիկ ընէի: Բայց եթէ վէճք խօսքի ու անուններու և ձեր օրէնքին վրայով է, դուք ձեզմէ տեսէք: Վասն զի ես այդպիսի բաներու գտաւոր ըլլալ չեմ ուզեր: Եւ զանոնք ատեանէն վաճակեց: Այն ատեն բոլոր Յոյները Սուքուէն ժողովրդապետը բռնեցին ու ատեանին առջև կը ձեռնէին: և այս բաներուն վրայով Գաղիոն ըսաւ հոգ չէր ընել:

18 Պօղոս ալ տակաւին շատ մը օրեր հոս մնայէ ետքը:

*Ռիմուս, Տիտոս Յուստոս

եղբայրներէն հրոժարելով նաւով դէպ ի Սիււրիտ
 գնաց, ու իրեն հետ ալ Պրիսկիդա և Ակիւղաս,
 առջ կենքրայի մէջ էր գլուխը փոքրած, վասն զի
 19 ուխտաւոր էր: Ու երբ Եփեսոս հասաւ, զանոնք հոն
 ձգեց, և ինք ժողովարանը մտնելով Հրեաներուն
 20 հետ կը խօսէր: Եւ իրեն կ'աղաչէին որ ա՛լ աւելի
 ժամանակ իրենց քով մնայ, բայց յանձնառու չե-
 21 ղաւ: Հազա հրոժարեցաւ անոնցմէ՝ ըսելով, *Պետք
 է որ անպատճառ այս տաւջիկայ ամօր Երուսաղէմի
 մէջ ընեմ, բայց՝ Սատուծոյ կամօրով նորէն ձեզի կը
 22 դառնամ: ու Եփեսոսէ նաւով ճամբայ ելաւ: Եւ
 կեսօրիս հասնելով Երասաղէմ ելաւ, ու եկեղեցիին
 23 բարեւ տուաւ, ու ետք իջաւ Ամատիք: Եւ ասէն մը
 հոն կենայէ ետև ելաւ, ու կարգաւ Գաղատաց-
 24 ոց երկիրը ու Փաիւզիոս կը պտտէր, ու բոլոր աշա-
 կերաները կը հաստատէր:

24 Եւ Ապողոս անունով Հրեայ մը, ճնունդով Աղեք-
 սանդրացի, ճարտատուն մարդ մը, եկաւ հասաւ
 25 Եփեսոս, որ զօրաւոր էր առէք դիւքերով: Ասիկա
 Տերոջը ճամբուն մէջ վարժուած էր, և ջերմեւանդ
 հոգի ունենալով՝ կը խօսէր ու կը սորվեցնէր ճշդու-
 թեամբ Տերոջը վրայով: Բայց ինք միայն Յովհան-
 26 նէսի մկրտութիւնը գիտէր: Ասիկա սկսաւ ժողովա-
 րանին մէջ համարձակ խօսիլ: ու երբ Ակիւղաս ու
 Պրիսկիդա լռեցին անկէ, ալ զանկիս իրենց քով
 տուն, և աւելի ճշդիւ Սատուծոյ ճամբան անոր
 27 հասկցուցին: Ու երբ անկիս ուղեց Աքսոյիս երթալ,
 եղբայրները քաջալերեցին զանիս, ու քէբ գրեցին այն

*Ուստի զանին

որին աշակերտներուն որ զանկիս ընդունին. որ հոն
 հասնելով շատ օգտակար եղաւ շնորհքով հաւա-
 28 տացեալներուն: Քանզի հրապարակաւ սաստիկ կը
 յանդիմանէր Հրեաները, առէք դիւքերէն ցուցնելով
 թէ Յիսուսը Քրիստոսն է:

ԳԼ. ԺԹ

1 Եւ քանի որ Ապողոս կորնթոսի մէջ էր, Պողոս վե-
 րի կաշկերը պտտելով Եփեսոս եկաւ, և քանի մը
 2 աշակերաներ գտնելով Ըսաւ անոնց, Երբ հաւատա-
 ցիք, Սուրբ Հոգին առի՞ք արդեօք, անոնք ալ ըսին
 3 Եւ ըսաւ անոնց, Հապա ինչով մկրտուեցաք. անոնք
 4 ալ ըսին, Յովհաննէսի մկրտութիւնովը: Պողոս ալ
 5 ըսաւ, Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտութիւ-
 նով մկրտեց, ժողովուրդին ըսելով թէ ան որ իրմէ
 6 ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւասան, սյօինքն Քրիստոս
 7 Յիսուսի: Ու երբ զայս լռեցին, Տէր Յիսուսի անունովը
 8 մկրտուեցան: Եւ Պողոս երբ անոնց վրայ ձեռք
 9 դրաւ, Սուրբ Հոգին անոնց վրայ եկաւ, և լեզուներ
 10 կը խօսէին ու կը մարգարեանային: Եւ այն բոլոր
 մարդիկը տատուերկաւքի չափ էին: Ու ժողովարանը
 մտնելով՝ երեք ամիս համարձակութեամբ Ասատուծոյ
 թագաւորութեանը վրայով կը խօսէր ու կը համա-
 9 ղէր: Իսկ երբ մէկ քանիները կը յամուէին ու դէմ
 կը դնէին՝ բազմութեան առջեւ սյան ճամբան յամ-
 10 րտելով, ինք անոնցմէ հեռացաւ և աշակերաները
 զատեց, ու ամէն օր Տիւբան անուն մէկուն դպրա-

մինչև բոլոր Ասիայի մէջ բնակող Հրեաները ու Յոյ-
 11 ները *Տէրջը խօսքը լսեցին: Եւ Աստուած նշանաւոր
 12 հրաշքներ կ'ընէր Պողոսի ձեռքով: Այնպէս որ անոր
 մարմինէն թաշկիւնակներ ու գորգնոցներ կը տանէին
 հիւանդներուն, և իրենց ցաւերէն կը բժշկուէին, ու
 13 չար ոգիները կ'ելլէին: Բայց աստանդական Հրեա-
 ներէն մէկ քանիները, որոնք երգմեցուցիչ էին,
 †յանդգնեցան Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց
 վրայ որոնք չար ոգիներ ունէին, և կ'ըսէին, Ձեզ
 14 կ'երգմեցնենք Յիսուսով, զոր Պողոս կը քարոյզէ: Եւ
 այս բանը ընողները Սկեւա Եւստոն Հրեայ քահանա-
 15 յապետի մը եօթը որդիներն էին: Իսկ չար ոգին պո-
 տախան տուաւ ու ըսաւ, Յիսուսը կը ճանչնամ ու
 16 Պողոսը գիտեմ, բայց դուք մ'ի՛ կէ: Եւ այն մտորը
 որուն ներսիդին էր չար ոգին, անոնց վրայ ցաթկե-
 17 նէն մերկ ու վերաւորուած դուրս փախան: Եւ այս
 բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր Հրեաներուն ու
 Յոյներուն յայտնի եղաւ: և անոնց ամէնուն վրայ
 վախ մը ինկաւ, ու Տէր Յիսուսի անունը կը մեծար-
 18 ուէր, Եւ հաւատացեալներէն շատերը կու գային,
 ու կը խոտովանէին ու կը պատմէին իրենց քրած-
 19 ները: Եւ կախարդութեան հետեւողներուն շատերը
 գիրքերին մէկտեղ բերելով՝ ամէնուն առջեւ կ'ոյ-
 20 րէին: և անոնց գինը հաշուեցին ու յիսուն հազար
 արծաթ դահլիճ գտան: Այսպէս Տէրջը խօսքը մե-
 ծապէս կ'աճէր և կը զօրանար:

*Ո՛հնէ, Տէր Յիսուսի
 †Յուս, ձեռք զարկին

21 Եւ երբ այս բաները լինցան, Պողոս միտքը դրաւ
 որ Մակեդոնիոյէ ու Աքայիոյէ պտաւելով՝ Երուսա-
 22 ղէմ՝ երթայ. ու կ'ըսէր թէ Հոն երթալէս ետքը
 22 պէտք է ինձի որ Հուով՝ ալ տեսնեմ: Եւ իրեն սպա-
 սուարութիւն ընողներէն երկուքը, Տիմոթէոսը ու
 Երնաստոսը, զրկեց Մակեդոնիա, ու ինք ատեն մըն
 ալ Ասիայի մէջ կեցաւ:
 23 Եւ այն ատենները շատ խռովութիւն եղաւ Տերուէ
 24 ճամբուն համար: Քանզի Գեմետրիոս անունով ար-
 ծաթագործ մը Արտեմիսի †առէի տաճարներ կը շե-
 նէր արծաթի, ու քիչ շահ չէր բերեր վարդաւան-
 25 քուն: Չորոնք ասիկա մէկտեղ ժողվեց նոյն արհես-
 26 տին բանուորներուն հետ, ու ըսաւ, Մարդիկ, դուք
 26 զիտէք որ այս գործէն է մեր շահը: Եւ կը տեսնէք
 ու կը լսէք որ այս Պողոսը ոչ միայն Եփեսոսացոյ,
 հապա գրեթէ բոլոր Ասիացուց շատ ժողովուրդները
 համոզելով՝ միտքերին դարձուց, բերելով թէ Ձեւ-
 27 քով շինուածները աստուածներ չեն, Ուստի վասնդ
 կոյ որ ոչ միայն այս մեր *կողմը պիտի նախատուի,
 հապա մեծ աստուածուհւոյն, Արտեմիսի, տաճարն
 ալ ոչինչ պիտի սեպուի և անոր մեծափառութիւնը
 պիտի խափանուի, զոր բոլոր Ասիա ու աշխարհ կը
 28 պաշտեն: Եւ երբ զայս լսեցին, բարկութեամբ լեց-
 ուած կը կանչուըւտէին ու կ'ըսէին, Մեծ է Եփե-
 29 սոսուց Արտեմիսը: Եւ բոլոր քաղաքը խռովու-
 թեամբ լեցուեցաւ: և յափշտակելով Գոյլիոս ու
 Արխաստրքոս Մակեդոնացիները, Պողոսի ճանապար-
 հորդակիցները, ամէնը մէկէն թէտարոնը վաղեցին:

*Կա՛մ, արհեստը

30 Իսկ Պօղոս երբ ուզեց ժողովուրդին մեջ մտնել,
 31 աշակերանները թող չտուխն զինք: Ասիապետներէն
 ալ անոնք որոնք իր բարեկամներն էին, Բարք զրկե-
 32 լով իրեն՝ կ'աղաչէին որ չհամարձակի թէտարոնը
 կերթալ: Ուստի մեկը մեկ կերպ ու միւսը ուրիշ
 33 ինչ բանի համար ժողովուած են: Եւ բողոքութեանը
 մեջէն յառաջ բերին Աղեքսանդրոսը, զոր Հրեաները
 յառաջ բռնեցին. Աղեքսանդրոս ալ ձեռքը շարժե-
 34 լով՝ կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ: Իսկ
 երբ զիտցան թէ անկէտ Հրեայ է, ամէնը մեկ բերան
 եղած՝ երկու ժամու չափ կը կանչուբուտէին թէ
 35 Մեծ է Եփեսացւոց Արտեմիսը: Սակայն տոտնա-
 դպիրը բողոքութեանը հանդարտեցնելով՝ ըսաւ, Ով
 36 կած կուռքին աստուծոն պաշտօնեան է: Ուրիշն այս
 որ անվիճելի բան մըն է, պէտք է ձեզի հանդարտ
 37 կենալ, և յանդգնութեամբ բան մը չընել: Քանզի
 դուք այդ մտրդիկը հա՛ բերեք, որոնք ոչ աստուծոս
 38 հոգանք բրեր են: Ուստի եթէ Ինտերմոս և իրեն
 հետ եղած վարպետները մեկուսի հետ բան մը ունին,
 39 իրարու գէտ՝ ամբաստանութեան ընեն. Իսկ եթէ ու-
 40 րիշ բաներու համար է ձեր պահանջմանքը, օրինա-

*Որան, մեծ աստուծուհւոցն

այսօրուան եղածին համար իբրեւ խռովայրոյ մտր-
 դիկ ամբաստանուելու վտանդի մեջ ենք, քանզի
 պատճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք այս խռու-
 անխի բողոքութեանը համար պատասխան տալ:
 Եւ այսպէս ըսելով ժողովքը արձակեց:

ԳԼ Ի

1 Եւ աղմուկին դողարելէն ետեւ Պօղոս աշակերտ-
 ները իրեն կանչեց, ու հրատարական ողջոյն տալով՝
 2 ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ: Եւ այն կողմերը պտը-
 անելէ ու շատ խօսքերով զանոնք յորդորելէ ետեւ
 3 Ելլադա եկաւ: Եւ հա՛ երեք ամիս կենալէ ետքը,
 Հրեաները իրեն գէտ՝ նենգութեան խորհուրդ ըրին
 4 կեդոնիայի վրայէն դառնալ: Ու մինչեւ Ասիա իրեն
 հետ կ'երթար Բերիացի [Պիլոսի արքի] Սոպատրոս,
 5 և թեսաղոնիկեցիներէն Արիստարքոս ու Սեկւանդոս,
 6 և Գայիոս Իբրեացի ու Տիմոթէոս, և Ասիացիք, Տիւ-
 7 րիկոս ու Տրոփիմոս: Ամբ առաջ դուցին ու Տրո-
 8 վադայի մեջ մեզի կը սպասէին: Մենք ալ բողոք-
 քակելի օրերէն ետեւ Փիլիպպէէ նաւեցինք, և հինգ
 օրուան մեջ Տրովադա եկանք անոնց քով, ու հոն
 եթովք օր կեցանք:
 7 Եւ մեկշարթի օրը երբ *ժողովուեր էինք՝ հոց կա-
 րելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր, վասն զի հետեւեալ
 օրը ճամբայ պիտի ելլէր. և խօսքը երկնցուց մինչեւ
 8 կեսգիշեր: Ու շատ լապտերներ կային այն վերի սեն-

*Որան, աշակերաները ժողովուեր էին

- 9 Եակը՝ ուր մենք ժողովուած էինք: Եւ երկրատասարդ մը, Եւ Եախքոս անուն, պատուհասինն վրայ՝ նստած՝ խորունկ քունի մէջ մտեր էր. երբ Պօղոս խօսքը երկնցուց, անիկա խորունկ քնով բռնուած՝ երբորդ դատիկունէն վար ինկաւ, ու զանիկա մեռած վերցուցին: Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ անոր վրայ ինկաւ ու զրկեց զանիկա ու կ'ըսէր, Մի խառնիք, վասն զի ատոր
- 11 Հոգին իր մէջ է: Եւ վեր ելլելով՝ հացը կարեց ու կերաւ. ու երկար խօսելով մինչեւ առտու, ետքը
- 12 Ելաւ գնաց: Եւ այն պատասխին ողջ բերին. ու մե-
- 13 ծապէս միսթարուեցան: Իսկ մենք նաւը մտնելով՝ ճամբայ ելանք գէպ ի Ասոն, ուրկէ Պօղոսը պիտի տունէինք, վասն զի այնպէս ապարեր էր, որովհետեւ
- 14 Ինք *ցամաքով պիտի երթար: Ու երբ Ասոնի մէջ մեզի հանդիպեցաւ, առինք զանիկա և Միտիլինէ
- 15 եկանք: Անիկե ալ նաւելով հետեւեալ օրը Քիոսի գիւմոց հասանք. և միւս օրը Սամոս հասանք, ու քէէբը Տրոգլիտն կենայով միւս օրը Մելիտոս եկանք.
- 16 Վասն զի Պօղոս մտաքը գրեւ էր որ նաւով անցնի Եփեսոսի քովէն, որ չլլայ թէ Սաւայի մէջ ժամանակ անցնէ, որովհետեւ կ'արտարար որ թէ կարելի է իրեն, Պէնտէկոստէին օրը Երուսաղէմ ըլլայ:
- 17 Եւ Մելիտոսէ Ժաբ գրկեց Եփեսոս ու եկեղեցիին
- 18 երէցները կանչեց: Ու երբ իրեն եկան, ըտաւ անոնք, Գուք զիտէք որ այն առաջին օրէն հետէ որ ես Սոփա եկայ, Ենչպէս ձեզի հետ վարուեցայ բոլր ժամու-
- 19 նակը. Ամենայն խնամահարձեամբ Տէրոջը ծառայելով, և շատ արցունքով ու փորձութիւններով

*Կա՛մ, քայելով

- որոնք Հրէից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան.
- 20 Ինչպէս վախաւով ես չկեցայ օգտակար բաներէն ընաւ մէկը ձեզի դուրցելէ, ու ձեզի հրապարակաւ և
- 21 տան մէջ սորվեցնելէ: Վկայութիւն աւալով Հրէից և Յունաց առջեւ՝ դէպ ի Աստուած սպաշխարութեան համար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ
- 22 եղած հաւատքին համար: Եւ հիմա ահա ես հոգիով կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ, և հոն
- 23 ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր. Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ քննի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ կապեր ու նեղութիւններ ինծի կը
- 24 սպասեն: Բայց ես բանի մը համար հոգ չեմ ընել, և իմ անձս պատուական չեմ սեպեր, միայն թէ իմ ընթացքս ուրախութեամբ կատարեմ, և այն պաշտօնը՝ զոր Տէր Յիսուսէ առ ի Աստուծոյ շնորհաց
- 25 աւետարանին վկայ ըլլալու: Եւ հիմա ահա ես գիտեմ որ ա՛լ իմ երես պիտի չսեպեք դուք ամէնդ, որոնց մէջ պարտեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
- 26 քարոզելով: Ուստի այսօր կը վկայեմ ձեզի, որ ես
- 27 անպարտեմ ամենուն արեւնէն: Վասն զի ես չկեցայ
- 28 Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտնելէ: Ուրեմն զգուշացեք ձեր անձերուն և բոլոր հօտին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ ձեզ առտու է դրաւ՝ *Աստուծոյ եկեղեցին հովուելու զոր եր արեւնով ստացաւ:
- 29 Քանզի գիտեմ որ իմ գառուելէս ետքը ձեր մէջ †յոփշտակող գայլեր պիտի մտնեն, որոնք պիտի
- 30 չխնայեն հօտին: Եւ ձեզմէ ալ այնպէս մարդիկ պիտի

*Ո՛հա՛, Տէրոջը
†Կա՛մ, քնատակար

ելլեն, որոնք ճուշ բաներ պիտի խօսին՝ աշակերտ-
 31 ները իրենց ետեւէն քաշելու համար: Ուստի ար-
 թուէ կեցեք, և միաբերնիդ բերե՛ք՝ որ երեք ասորի
 զիշեր ու ցորեկ չգաղարեցայ ամէն մէկը արցուն-
 32 քով խրատելէ: Եւ հիմա, եղբայրներ, կը յանձնեմ
 ձեզ Աստուծոյ ու անոր շնորհաց խօսքին, որ կարող
 է շինելու և բոլոր սրբաւածներուն հետ ձեզի ժա-
 33 ւանգութիւն տալու: Մէկս'ւն արծաթին կամ սա-
 34 կիլին կամ հաղուստին ջցանկացայ: Իսւք ձեզմէ զի-
 տեք որ ինծի և ինծի հետ եղողներուն պետքերը այս
 35 ձեւքերս հագացին: Ամէն բան ձեզի ցուցուցի, թէ
 ոչոսպէս պետք է աշխատիլ ու տկարներուն օրնու-
 թիւն ընել, և միտք բերել Տէր Յիսուսի խօսքը՝ զոր
 ինք ըստ, Աւելի երանելի է ստալ քան թէ առնելը:
 36 Եւ երբ զոյս ըստ, անոնց ամէնուն հետ ծուռկի
 37 վրայ գալով՝ աղօթք ըրտա: Ամէնն ալ սաստիկ կու-
 լային, ու Պօղոսի պարանոցին վրայ լինալով՝ զանկիս
 38 կը համբուրէին: Սիրտերնին կը ցուէր մոնաւանդ
 այն խօսքին համար՝ որ կ'ըսէր թէ ա՛լ պիտի չտես-
 նեն իր երեսը. և զանկիս ճամբայ դրին մինչեւ
 նաւը երթալու:

ԳԼ. ԻԱ

1 Ու երբ ելանք ու անոնցմէ զասուեցանք, շիտակ
 նաւելով կով եկանք, և միւս օրը Հոռոսն, ու անկէ
 2 Պատարաւ Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւնիկէ կ'երթար,
 3 ու անոր մէջ մտնելով՝ ճամբայ ելանք: Եւ երբ կիպ-
 րոս երեւցաւ, զանկիս ձախ կողմերնիս թողելով՝
 դէպ ի Սիււրիս նաւեցինք և Տիւրոս ելանք, զսան զի

4 նաւը հոն պիտի թափէր էր բեռը: Եւ աշակերտները
 գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք, որոնք Սաւրբ Հո-
 5 զիով կ'ըսէին Պօղոսի որ Երուսաղէմ չելլէ: Ու երբ
 այն օրերը անցուցինք, ելանք ու կ'երթայինք. ամէնն
 ալ կիներով ու տղաքներով մինչև քաղաքէն դուրս
 6 գալով աղօթք ըրինք: Ու իրարու հրաժարական ոչ-
 ջոյն սալով՝ մենք նաւը ելանք, անոնք ալ տեղերնին
 7 դարձան: Իսկ մենք Տիւրոսէ զարտելով և ծովի ճամ-
 բորդութիւնը լնցնելով՝ Պատղէմոյիս հասանք, ու
 8 եղբայրները բարեւելով օր մը անոնց քով կեցանք,
 և Բիլիպոսոս աւետարանչին տունը մտնելով, որ
 9 եօթնէն մէկն էր, անոր քով կեցանք: Անկիս չորս
 կոյս աղջիկ ունէր, որոնք մարգարեութիւն կ'ընէին:
 10 Եւ երբ հոն շատ օրեր կեցանք, Հրէաստանէ մար-
 11 դարէ մը իջաւ Ագաբոս անսւնով. Ու երբ մեզի
 եկաւ, Պօղոսի դօտին առնելով իր ձեռքերը ու սա-
 քերը կապեց, և ըստ, Այսպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ.
 Այն մարդը՝ որուն է այս դօտին, այսպէս պիտի
 կապեն Հրեաները Երուսաղէմի մէջ, ու հիթանու-
 12 ներուն ձեռքը պիտի մտանեն: Ու երբ զոյս լսեցինք,
 աղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ
 13 չելլէ: Իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ, Ի՞նչ կ'ընէք,
 քա՛նք՝ կու ըսք ու իմ սիրտս կը ճմլէք, բանդի
 ես ոչ թէ միայն Երուսաղէմի մէջ կապուելու,
 հասցա նաեւ մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր Յի-
 14 սուսի անուանը համար: Եւ երբ ինք մօտիկ չըրա՛ւ

*Ոմանք կուրցնէն, մենք որ Պօղոսի ընկերներէն էինք
25

լուս կեցանք ու ըսինք, Տէրոջը կամքը թող ըլլայ:

15 Եւ այն օրերէն ետեւ պատրաստուելով՝ Երուսա-

16 ղէմ՝ ելանք: Կեսարացի աշակերաներէն ալ մէկ քա-

նիները մեզի հետ եկան, և Բաւարին նախնի աշա-

կերտի մը, Կիպրացի Մնասանի, որուն քով պիտի

17 կենայինք: Ու երբ Երուսաղէմ մտանք, եղբայրները

18 ուրախութեամբ մեզ ընդունեցին: Եւ հետեւեալ

օրը Պողոս մեզի հետ Յակոբոսի քով գնաց, ու բոլոր

19 երեցներն ալ եկան: Եւ զանոնք բարեւելով՝ մի ըսա

միտջէ կը պատմէր ինչ որ Աստուած հեթանոսնե-

20 ռուն մէջ ըրաւ իր ծառայութիւնովը: Անոնք ալ

լսելով՝ փառք կու տային *Տէրոջը. և ըսին իրեն, Կը

տեսնե՞ս, եղբայր, քանի՜ բիւրուսոր հաւատացեալ

Հրեաներ կան, ու ամէնն ալ օրէնքին նախանձաւոր

21 են: Բայց քու վրայովդ իմացան թէ դուն բոլոր հե-

թանոսներուն մէջ եղած Հրեաներուն Մովսէսե

ապատմելի կը սորվեցնես, ըսելով որ աղաքնին

չթղթատեն, և սովորութիւններուն համեմատ չվոր-

22 ուին: Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ. անշուշտ բազմութիւն

պիտի ժողովուի, վասն զի պիտի լսեն թէ եկեր ես:

23 Ուստի այս բանը ըրէ զը քեզի կ'ըսենք. Մեր քով

չորս մարդ կայ, որոնք իրենց վրայ ուխտ դրած են.

24 Չանոնք առ, իրենց հետ մտքուէ, և անոնց հա-

մար ծախք ըրէ, որ իրենց գլուխը ամխին. որպէս

զի ամէնն ալ դիտանն թէ քու վրայովդ իմացած

բաներնին ոչինչ է, հապա դուն ալ Բեղէ հետ կը

25 քալես օրէնքը պահելու մէջ: Բայց հաւատքի եկող

հեթանոսներուն համար մենք թուղթ չըկեցինք՝

*Ո՛րո՞ք, Աստուծոյ

ինչպէս որոշեցինք, որ անոնք ընաւ այսպիսի բաներ

չպահեն, միայն թէ զգուշանան կուռքերու զոհ-

ուածէ ու արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնիկու-

26 թեւէ: Այն ատեն Պողոս այն մարդիկը առաւ, ու

հետեւեալ օրը անոնց՝ հետ մտքուած՝ տաճարը

մտաւ, մտքութեան օրերուն լինալը ցուցնելու հա-

մար, մինչեւ որ անոնց ամէն մէկուն համար պա-

տարագ մատուցուեցաւ:

27 Ու երբ եօթը օրերը լինալու վրայ էին, Ասիացի

Հրեաները զանիկա տաճարին մէջ տեսնելով՝ բոլոր

բազմութիւնը խռովեցուցին, և անոր ձեռք զարկած՝

28 կը կանչուընաւէին, Խորայեացի մարդիկ, օգնու-

թեան հասէք. աս այն մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժո-

ղովուրդին և օրէնքին ու այս տեղին դէմ՝ բան կը

սորվեցնէ ամէնուն. մինչեւ տաճարին մէջ Յոյներ

29 ալ մտցուց, և այս ուրբ տեղը պղծեց. (Վասն զի

աւաջուընէ Եփեսացի Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղա-

քին մէջ տեսեր էին, և կը կարծէին թէ Պողոս զա-

30 նիկա տաճարը մտցուց.) Ու բոլոր քաղաքը շարժե-

ցաւ և ժողովուրդը դիպուեցաւ, ու բռնեցին Պողոսը

տաճարէն դուրս քաշեցին. և շուտ մը դռները դոց-

31 ուեցան: Ու երբ անոնք կ'ուզէին զանիկա սպաննել,

ըւր հասաւ գունդին հազարապետին թէ բոլոր

32 Երուսաղէմ իրար անցեր է: Ան ալ անմիջապէս զին-

ուորներ և հարեւրապետներ առած՝ անոնց վրայ վա-

զեց. անոնք ալ հազարապետը և զինուորները տես-

33 նելով՝ Պողոսը ծեծելէ դադարեցան: Այն ատեն հա-

զարապետը մտանալով՝ ըսեց զանիկա, և հրաման

ըրաւ որ կրկին շղթայով կապեն. ու կը հարցնէր թէ

34 անիկա ո՞վ է ու ի՞նչ ըրեր է: Եւ բազմուընեանք մէ-

չէն մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը
 կանչուըւտէին. իսկ երբ չկրցաւ այն շխթութենէն
 ստորոք գիտնալ, հրաման քաւ որ զանկէա բերդը
 35 տանին: Աւ երբ անդուելը հասաւ, այնպէս պատա-
 հեցաւ որ զինուորները վեր վերցնեն զանկէա, Ժողո-
 36 վուրդին բռնութեանը համար. Վասն զի Ժողովուր-
 դին բազմութիւնը ետեւէն կ'երթար, ու կ'ըսէին,
 37 Վերցուր տտիկա: Աւ երբ Պօղոս բերդը մտնելու
 վրայ էր, հազարապետին ըսաւ, Արդեօք կարելի՞ է
 որ քեզի բան մը խօսիմ: Ան ալ ըսաւ, Յուճարէն
 38 գիտե՞ս. Զէ՞ որ դուն այն Եգիպտացին ես, որ սյո
 օրերէն առաջ շորս հաղար *որիկոյ մարդիկ սպասամ-
 39 բեցուցիր, ու անապատը հանցիր: Պօղոս ալ ըսաւ,
 Ես Հրեայ մարդ մըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, ոչ թէ
 աննշան քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ'աղաչեմ՝ քե-
 զի ինձի հրաման տուր որ Ժողովուրդին խօսիմ:
 40 Աւ երբ անկէա հրաման տուաւ, Պօղոս անդուելին
 վրայ կայնելով ձեռքը շարժեց Ժողովուրդին, ու երբ
 աղէկ մը լռութիւն եղաւ, Եբրայական լեզուով խօ-
 սեցաւ անոնց, ու ըսաւ,

ԳԼ. ԻԲ

1 Մարդիկ եղբայրներ և հայրեր, ինձի մօտիկ ըրէք որ
 2 հիմա ձեզի պատասխան կու տամ. (Երբ լսեցին որ
 Եբրայական լեզուով կը խօսէր իրենց, ալ աւելի
 3 լուսւ կեցան. Եւ անկիա ըսաւ,) Ես Հրեայ մարդ մըն
 եմ Կիլիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած, և այս քաղա-

*Եսան. սիկարեան, այսինքն, դաշնակակիր մարդատպան

քին մէջ Գամաղիէի սոքը մեծցած, * և Քը հայրենի
 օրէնքին ճշգրութեանը պէս կրթուած, նախանձաւոր
 4 էի Աստուծոյ, ինչպէս այսօր դուք ամէնդ էք: Որ ես
 այրեր ու կիներ կապելով, ու բանտերու մտնեցով
 5 այս ճամբան հաղածեցի մինչև և ի մահ: Ինչպէս քա-
 հանայապետն ալ կը վկայէ ինձի համար, և բոլոր
 ծերակոյտը. որոնցմէ թուողներ ալ առնելով եղ-
 բայրներուն Գամաղիս կ'երթայի, որպէս զի հան
 եղածներն ալ կապուած կըլուտայէմ բերեմ որ
 6 պատժուին: Աւ եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Գամա-
 կոսի մօտեցայ, կէսօրուան դէմ յանկարծակի եր-
 7 կինքէն մեծ լցոյ մը փայլատակեց իմ բոլորակքս. Եւ
 դետինը ինկայ, ու ձայն մը լսեցի որ ինձի կ'ըսէր,
 8 Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածեաս Ես ալ
 պատասխան տուի թէ Գունն ո՞վ ես, Տէր. ան ալ
 ինձի ըսաւ, Ես Յիսուս Կաղովքեցին եմ, զոր դուն
 9 կը հալածեաս Բայց անոնք որ ինձի հետ էին, լցոյր
 տեսան ու վախով լեցուեցան, անպէս ինձի խօսողին
 10 ձայնը չլսեցին: Եւ ըսի, Ի՞նչ ընէմ, Տէր. և Տէրը
 ինձի ըսաւ, Ելի՛ր դնա Գամաղիս, ու հոն քեզի
 պիտի զրուցուի այն ամէն բաներուն համար, որ սահ-
 11 մանուած է որ ընես: Աւ երբ չէի տեսներ այն լցոյին
 փառքէն, ինձի հետ եղողները ձեռքէս բռնած՝ Գա-
 12 մաղիս մտայ: Եւ Անանիա անու մարդ մը, օրէնքին
 համեմատ աստուածովոյն, ու Գամաղիս ընակող
 13 բոլոր Հրեաներէն քուրէ վկայուած, Ինձի եկաւ, ու
 քովս կայնելով՝ ինձի ըսաւ, Սաւուղ եղբայր, վեր
 14 նայէ: Ես ալ նոյն Ժաման վեր նայեցայ իրեն, և ա-
 նկէա ըսաւ, Մեր հայրերուն Աստուածը առաջընէ
 քեզ ընտրեց, որպէս զի իր կամքը ճանչնաս ու այն

- 15 Արդարը տեսնես, և անոր բերնէն ձայն լսես: Քանզի լուր մարդոց առջեւ անոր վկայ պիտի ըլլաս այն
- 16 լաններուն համար, զորոնք տեսար ու լսեցիր: Եւ հիմա, ալ ի՞նչ կ'ուշանաս. ելիր, միտառէ՛ ու մեղ-
- 17 քերդ լուս *անոր անունը կանչելով: Եւ եղաւ որ երբ Երուսաղէմ գարձոյ, ու տաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի, մտքի յափշտակութիւն մը եկաւ վրաս:
- 18 Եւ զինք տեսայ, որ ինծի կ'ըլեր, Արարողի, շուտով Երուսաղէմէ ելիր, վասն զի քու ինծի համար ըբո՞
- 19 վկայութիւնդ պիտի չընդունին: Ես ալ ըսի, Տէր, իրենք աչի՛ գիտեն թէ ես էի որ քեզի հաւատացողները բանար կը դնէի, և ժողովորաններուն մէջ կը
- 20 ծեծէի. Ու երբ քու Ստեփանոս վկայիդ սրելնը կը թափուէր, ես ինքն ալ ներկայ էի և կամակից էի Ի՛նչ որ սպաննուեցուն՝. ու զանկիս օրաննորներուն
- 21 հանդերձները ես կը պահէի: Եւ ինծի ըսաւ, Գնա, վասն զի ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի զրկեմ՝:
- 22 Եւ անոնք մինչեւ այս իտպը ականջ դրին, ետքը ձայներնին վերցուցին ու ըսին, Վերցուր աշխարհէ այդպիսի մարդը, քանզի չվայլեր ատար ողջ մնալ:
- 23 Ու երբ կը կանչուըւտէին ու հանդերձին կը նե-
- 24 տէին և փոշին դէպ ի օդը կը ցանէին, Հաղարապետը հրաման ըրաւ որ զանկիս բերդը մտցնեն, ու ըսաւ որ ծեծով հարցուփորձ ընեն անոր, որպէս զի գիտնայ թէ ի՞նչ յանցանքի համար անոր դէմ այնպէս
- 25 կը կանչուըւտէին: Ու երբ կոշի կոպերով զինք կա-

*Ո՛հնէ, Տէրոջը
 †Ո՛հնէ, Վանի՛ն

- պեցին. Պօղոս վերապա՛ւ հարիւրապետին ըսաւ, Արժա՞ն է ձեզի Հաովմայեցի ու չդատապարտուած
- 26 մարդ մը ծեծել: Հարիւրապետը երբ շո՞ւ լսեց, դնաց հաղարապետին պատմեց ու ըսաւ, *Ի՞նչ պիտի ընես,
- 27 վասն զի այս մարդը Հաովմայեցի է: Հաղարապետն ալ քովը դնաց ու ըսաւ անոր, Ըսէ ինծի, դուն
- 28 Հաովմայեցի՞ ես. ան ալ ըսաւ, Այո: Հաղարապետը պատասխան տուաւ, Ես շատ ստակով ձեռք բերի այս քաղաքացիութեան՝ իրաւունքը. և Պօղոս
- 29 ըսաւ, Ես բաւն արդ մը ծնած եմ: Ու անոնք որ իրեն հարցուփորձ պիտի ընէին, շուտ մը ետ կեցան իրմէ. և հաղարապետն ալ վախցաւ, երբ իմացաւ թէ Հաովմայեցի է, և սրովհետեւ զանկիս կոպեր էր:
- 30 Ու հետեւալ օրը ուզելով որ շուտով գիտնայ թէ ի՞նչ է Հրեաներուն ըբա՞՛ մարտասանութիւնը անոր դէմ, Իարձակեց զանկիս. և հրաման ըրաւ որ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը մեկտեղ դան, և Պօղոսը իջեցնելով անոնց առջեւ կայնեցուց:

ԳԼ. ԻԳ

- 1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձնելով ըսաւ, Մարդիկ եղբայրներ, ես բոլորովին բարի խղճմա-
- 2 սանքով կեանք վարեի եւ՛ Ստաւծոյ առջև մինչև այսօր: Անանկիս քահանայապետն ալ հրաման ըրաւ իր քով կայնողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն:
- 3 Այն ատեն Պօղոս ըսաւ անոր, Աստուած քեզի

*Ո՛հնէ, Նայէ ի՞նչ
 †Ո՛հնէ, կոպերէն արձակեց

պիտի զարնէ, ծեփած պատ. և դուն նստեր ես
 օրէնքին համեմատ զիս դատելու, և օրէնքէն դուրս
 4 հրամանն կ'ընես որ ինծի զարնեն: Եւ բողոքիք կայ-
 5 խատես: Պօղոս ալ ըսաւ, Եղբայրներ, չէի գիտեր որ
 քահանայապետ ե. վասն զի գրուած է, Քու ժողո-
 6 ւորդիդ իշխանին դէմ չարտիսուութիւն մի ընել: Եւ
 Պօղոս գիտնալով որ մէկ կողմը սադուկեցիներ
 են ու միւսը փարիսեցիներ, կ'աղաղակէր ժողովքին
 մէջ, Մարդիկ եղբայրներ, ես փարիսեցի եմ, փա-
 րիսեցիի որդի. մտեւրց յարութեանը յոյսին համար
 7 կը դատուիմ: Ու երբ զայս ըսաւ, փարիսեցւոց և
 սադուկեցւոց մէջ երկպառակութիւն ինկաւ, և
 8 բազմութիւնը բաժնուեցաւ: Քանզի սադուկեցիք
 կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և ոչ հրեշտակ, ոչ
 ալ հոգի. բայց փարիսեցիք երկուքն ալ կը դատա-
 9 նին: Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ. ու փարիսեցւոց
 կողմէն եղող դպիրները սոքի վրայ ելլելով՝ դէմ կը
 10 կենային ու կ'ըսէին, Մենք այս մարդուն վրայ չա-
 րութիւն մը չենք դաներ. հասցա եթէ հոգի մը կամ
 11 հրեշտակ մը ասոր խօսած է, *Էհ. Ու երբ աղմուկը
 շատցաւ, հաղարապետը, վախնալով որ չըլլայ թէ
 Պօղոս անոնցմէ պատուուի, զինուորներուն հրաման
 ըրաւ որ իջնեն զանիկա անոնց մէջէն յափշտակեն ու
 բերդը բերեն: Եւ հետեւեալ գիշերը Տերը անոր քով
 կայնեցաւ ու ըսաւ, Քաջափրատ եղբ, Պօղոս, վասն զի
 ինչպէս Երուսաղէմի մէջ ինծի համար վկայեցիր,
 այնպէս պէտք է քեզի որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես:

Պ՛հն+, Աստուծոյ հետ չմարտնչինք

12 Ու երբ առտու եղաւ, Հրեաներէն ոմանք միարա-
 նեցան, ու ինքզինքնին անէծքի տակ գրին՝ ըսելով
 13 որ չուտեն ու չխմեն մինչև որ Պօղոսը սպաննեն: Եւ
 քառասունէ աւելի էին որ այս երգումը իրարու հետ
 14 ըրին. Որոնք, քահանայապետներուն և ծերերուն դա-
 ցին ու ըսին, Անէծքով անիծեցիք անձերնիս որ բան
 15 մը չուտենք մինչև որ Պօղոսը սպաննենք: Ուստի
 դուք ժողովքին հետ մէկտեղ հաղարապետին խնա-
 ցուցէք որ վաղը զանիկա ձեզի իջեցնէ, որպէս թէ
 դուք աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր
 վրայով. և մենք անոր մօտ գալէն առաջ պատրաստ
 16 ենք զանիկա սպաննելու: Եւ Պօղոսի քրոջ որդին երբ
 այս դաւաճանութիւնը լսեց, եկաւ բերդը մտաւ ու
 17 Պօղոսի պատմեց: Պօղոս ալ հարիւրապետներէն մէկը
 իրեն կանչելով ըսաւ, Այս պատանին հաղարապե-
 տին ասք, վասն զի բան մը ունի անոր խմացնելու:
 18 Ան ալ առաւ զանիկա և ասրաւ հաղարապետին ու
 ըսաւ, Բանտարկեալ Պօղոս զիս կանչեց, և աղաչեց
 որ այս պատանին քեզի բերեմ, որ քեզի խօսելիք
 19 ունի: Եւ հաղարապետը անոր ձեռքէն բռնելով՝
 մէկգի գնաց, ու հարցուց թէ ի՞նչ բան ունիս ինծի
 20 խմացնելու: Եւ անիկա ըսաւ, Հրեաները միարանե-
 ցան քեզի աղաչելու որ վաղը Պօղոսը ատեանը իջեցը-
 նես, որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն մը
 21 ընել անոր վրայով: Բոյց դուն անոնց մտիկ չընես,
 վասն զի անոնցմէ քառասունէ աւելի մարդիկ դա-
 րանմուտ եղած են անոր համար: որոնք ինքզինք-
 նին անէծքի տակ գրին որ չուտեն ու չխմեն մինչև
 զանիկա սպաննեն. ու հիմա պատրաստ են, և քու
 22 հրամանիդ կը սպասեն: Այն ատեն հաղարապետը

պատանին ճանրեց, պատուիրելով թէ Մարգու՛ւ մի
ըսեր որ այս ըսնը ինձի իմացուցիր:

23 Եւ հարեւրապետներէն երկուքը կանչեց ու ըսաւ,
Երկու հարիւր զինուոր պատարասեցէք, ու եթա-
նասուն ձիաւոր և երկու հարիւր գեղարդաւոր,
որպէս զի մինչև Աեսարիս երթան գիշերուան ժամը

24 երեքին. Եւ զբառաներ պատարասեցէք, որպէս զի
Պողոսը հեծցնեն ու ապահովութեամբ փելլքս կու-

25 սակալին ասնին: Եւ թուղթ մը դրեց այս օրինակին
26 պէս. Կղօղիսո Լիւսիսո, պատուական փելլքս կու-

27 սակալիդ ողջոյն: Այս մարդը Հրեաներէն բռնուեր
էր, և անոնցմէ պիտի ապանուէր, իսկ ես զինուորնե-

28 րով վրայ հասած՝ ազատեցի զանիկա, իմանալով
որ Հուովմայեցի է: Եւ ուղեւով պատճառը գիտնալ,

29 իջեցուցի առիկա անոնց ստեանը. Զոր դասոյ ամ
բաստանուած իրենց օրէնքին վերաբերեալ ինդիրնե-

30 յանցանք մը չունէր: Ու երբ լուր առի որ Հրեաները
այդ մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն, իսկոյն

31 քիզի զրկեցի, հրաման ընելով ամբաստանողներուն
այլ որ քու առջեւդ խօսին ստոր վրայով: Ողջ եղիք:

32 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին համեմատ
առին Պողոսը ու գիշերով Անտիպատրոս տարին: Եւ

33 հետեւեալ օրը թողուցին ձիաւորները անոր հետ եր-
թալու, ու իրենք բերդը դարձան: Անոնք ալ Կեսա-

34 դսը անոր առջեւ կայեցուցին: Երբ *կարդաց,

հարցուց թէ ո՞ր գաւառէն է, և իմանալով որ Կիլի-
55 կիայէ է, Բասա, Պիտի լսեմ՝ քեզի՛ երբ քու ամբաս-
տանալներդ ալ գան. և հրաման ըրաւ որ զանիկա
Հերովդէսի պալաւը պահեն:

1 Եւ հինգ օրէ ետքը Անանիս քահանայապետը ծե-
րերուն հետ ու Տերաիւղոս անաս ճարտասանի մը

2 աբխարանս-բիւսը Պողոսի դէմ: Ու երբ կանչեցին
զանիկա, Տերաիւղոս սկսաւ ամբաստանել ու ըսել,

3 Որովհետեւ քու ձեռքովդ շատ խաղաղութիւն, ու
քու ինամքովդ այս ազգին բաներուն աղէկ կար-

4 պատուական փելլքս: Բայց չըլլայ որ ալ աւելի ձանձ-
րութիւն տամ՝ քեզի, կ'աղաչեմ որ քու քաղցրու-

5 թութիւնովդ մեզի ականջ դնես, որ համառօտաբար ղեռե-
6 իսեմ: Այսան զի մենք այս մարդը գտանք ապակա-

7 մէջ են, և Նաղրովեցուց ազանդին առաջնորդ. Որ
8 օրէնքին համեմատ ուղեցինք դատաստանը ընել:

9 Բայց Լիւսիսո հազարապետը եկաւ մեծ բռնու-

10 թեամբ մեր ձեռքէն առաւ, Եւ հրաման ըրաւ որ
անոր դատախալները քեզի գան, զոր դուն քննելով

11 կարող պիտի ըլլաս անդէկանալ այն ամէն բանե-

12 րուն, որոնց համար մենք ամբաստանութիւն կ'ընենք

*ՈՒՍԿ, կուսակալը կարդաց

9 ատար վրայ: Հրեաներն ալ ամէնը մէկ եղած՝ բռին թէ այդպէս է:

10 Պատասխան տուաւ Պօղոս, (երբ կուսակալը անոր աչք բրտա որ խօսի,) Գիտնալով որ շատ ասորինքէ հետէ դուռն այս աղբիւն դատաւորն ես, աւելի յօժարութեամբ ինձի վերաբերեալ բաներուն համար պատասխան կու տամ. որովհետեւ կրնաս զիտնալ որ ես տասուերկու օրէ աւելի չե՞ քանի որ Երուսաղէմ

12 ելայ երկրպագութիւն ընելու: Եւ զիս տաճարին մէջ մէկո՞ւն հետ վիճարտանութիւն ընելու վրայ, կամ բազմութիւնը մէկտեղ ժողոված չգտան, ոչ ալ ժողովարաններուն մէջ, Եւ ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ կրնան ապացուցանել այն բաները, որոնց համար հիմա ամբաստանութիւն կ'ընեն ինձի դէմ: Բայց զայս կը խոստովանեմ՝ քեզի՝ թէ այն ճանքուն հասեմատ զոր ատնք հերձուած կ'ըսեն, ես այնպէս կը պաշտեմ իմ հայրենի Աստուածս, հաւատալով այն ամէն բաներուն որոնք օրէնքին և մարգարէներուն

15 մէջ գրուած են. Եւ յոյս ունիմ աւ Աստուած, ինչպէս ատնք ալ ակնկալութիւն ունին, որ մեռելներու, յարութիւն պիտի ըլլայ, թէ՛ արգարներուն և թէ՛ մեղաւորներուն: Եւ ես այս բանին համար կը ջանամ, որ ամէն տան մտքուր խղճմբատնք ունենամ Աստուծոյ առջև ու մարդոց առջև:

17 Արդ ես շատ տարինքէ ետե եկայ իմ ազգիս սղորդմութիւններ բերելու ու ընծաներ դաւա՞ւ. Այսպէս քանի մը Ասիացի Հրեաներ զիս տաճարին մէջ մտքուած գտան, ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբոխով,

19 Որոնց պէտք էր առջեւդ գալ ու ամբաստանութիւն ընել, եթէ իմ վրայսլս զո՞ւր բան մը ունէին: Կամ

թէ ատնք իրենք թող բռն, ի՞նչ անիրաւութիւն

21 գտան իմ վրաս, երբ ատեանը կայներ էի: Միայն թէ այս մէկ խօսքիս համար, որ երբ իրենց մէջ կայներ էի, կանչեցի թէ Մեռելներու յարութեանը համար ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ: Եւ Փելքս * ուրիշ անգամի թողուց զաննք, վասն զի ազէկ սեղեկութիւն ունէր այն ճանքուն վրայսլ. ու ըստ, Երբ Լիւսիաս հաղարպետը հոս իջնէ, պիտի քննեմ

23 ձեր գործը: Եւ հարիւրապետն հրաման ըրաւ որ զանիկա պահէ, և ընդարձակութիւն տայ, ու իրեններէն մէկը չարգիլէ անոր պատասարութիւն ընելէ կամ անոր քով երթալէ:

24 Եւ քանի մը օրէն ետե Փելքս եկաւ իր Գրուսիդա կնոջ հետ որ Հրեայ էր, ու Պօղոսը կանչել տուաւ, և լսեց անկէ այն հաւատաքին համար որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ է: Աւ երբ անիկա արգարութեան ու ժաժկալութեան և դալու դատաստանին վրայսլ կը խօսէր, Փելքս զարհուրելով պատասխան տուաւ, Դուռն հիմա զնա, ու երբ ժամանակ ունենամ, ես քեզ նորէն կը կանչեմ: Նաև յոյս ունէր որ Պօղոսի կողմէն իրեն ստակ քտուրի, անոր համար շատ անգամ կանչել կու տար զանիկա ու անոր շտա կը խօսակցէր: Բայց երբ երկու տարի եղաւ, Փելքսի սեղ Պորկիտո Փետտոս եկաւ. Փելքս ալ Հրեաներուն շնորհք ընել ուզելով՝ Պօղոսը կապուած թողուց:

*ՈՒՆԻՔ, այս բաները լսելով ուրիշ
 †ՈՒՄԻՔ, տրուել, որպէս զի զանիկա արձակէ

ԳԼ. ԻԵ

1 Արդ երբ Փեստոս էր իշխանութեան գաւառը հասաւ, երեք օրէն ետև կեսորիայէ Երուսաղէմ՝ ելաւ:

2 Եւ քահանայապետը ու Հրէից զլիսաւորները անոր

3 իմացուցին իրենց աբարահայնութեան Պողոսի դէմ, Եւ կ'աղաչէին իրեն և շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ, որպէս զի զանիկա Երուսաղէմ բերել ասոյ. ու իրենք

4 գարան կը պատրաստէին ծամբուն մէջ զանիկա

5 սպաննելու: Բայց Փեստոս պատասխան տուաւ, որ Պողոս կեսորիայի մէջ պահուի, և որ ինք շատ չանցած հոն պիտի երթար: Ուստի ձեռքէ սրոնք որ կարող են, ըսաւ, Ինչէ՛ հետ թող իջնեն, և եթէ այն մարդուն վրայ յանցանք մը կայ, թող անոր դէմ

6 ամբաստանութիւն ընեն: Եւ հոն *ութ կամ՝ տարը օրէ աւելի չկենայով՝, կեսորիա իջաւ. ու հետևեալ օրը ատենանը նստելով՝ հրաման ըրաւ որ Պողոսը բերեն: Ու երբ անիկա եկաւ, Երուսաղէմէ իջնող Հրեաները առաջ բարձրեցին կայնելով, շատ ու ծանր ամբաստանութիւններ կը բերէին Պողոսի դէմ, զորոնք չէին կրնար ապացուցանել:

7 Վասն զի Պողոս պատասխան կու տար թէ Ես ոչ Հրեաներուն օրէնքին, և ոչ տաճարին, ոչ ալ կայսրին դէմ յանցանք մը ըրած եմ: Բայց Փեստոս ուղեւով որ Հրեաներուն շնորհք ընէ, պատասխան տուաւ Պողոսի ու ըսաւ, կ'ուզե՞ս Երուսաղէմ ելլել, և հոն այդ բաներուն

8 վրայով իմ առջեւ գառուել: Պողոս ալ ըսաւ,

*Ուրիշ, տարը օրէ աւելի կենայով

կայսրին ատենանը կայներ եմ, ուր պէտք է ինձի գառուել. ես Հրեաներուն անիրաւութիւն մը ըրած չեմ, ինչպէս դուն ալ անէի զիտես: Գանդի եթէ անիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան մը ըրած եմ, ես մեռնելէ չեմ քաշուիր, ըսոյց եթէ չկայ ի՛մ վրայ այն բաներէն մէկն ալ՝ սրոնք համար ատենք ինձի դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէկը չկրնար զիս ատանց շնորհել:

9 կայսրին կը բողբեմ:

10 Այն ատեն Փեստոս խորհրդականներուն հետ խօսելով՝ պատասխան տուաւ թէ կայսրին բողբեցիր, կայսրին պիտի երթաս:

11 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետև՝ Ազրիպպաս թագաւորը և Բերինիկէ կեսորիա եկան Փեստոսը ողջունելու: Եւ երբ շատ օրեր հոն անցուցին, Փեստոս Պողոսի համար թագաւորին իմացուց ու ըսաւ, Համարդ մը կայ զոր Փելիքս բանտարկուած թողուցեր է, Որուն վրայով, երբ Երուսաղէմ դաջի, քահանայապետները ու Հրեաներուն ձերերը իմացուցին ինձի, և կը խնդրէին որ անոր դէմ գատապարտութեան վճիռ դրուի: Որոնք պատասխան տուին թէ Հռոմէացիացոց ամիրութիւնը չէ մարդ մը կորստեան շնորհել, մինչև ամբաստանածը ամբաստանողները զիմացը չունենայ, ու այն ամբաստանութեանը պատասխան ատուել պատահութիւն չարուի իրեն: Ուստի երբ անոնք Ինչէ՛ հետ հոս եկան, ամենեւին չուշացուցի, հապա հետևեալ օրը ատենանը նստելով՝ հրաման ըրի որ մարդը բերեն: Անոր գառախաղներն ալ ներկայանայով, իմ կատկած ըրած յանցանքներէս մէկն ալ յառաջ չէին բերեր. Հապա մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ, և Յիսուս

անանսլ մեռածի մը վրայ, որու համար Պօղոս կ'ը-
 20 սեր թէ կենդանի է: Ու երբ տարակուսանքի մէջ էի
 այս բանին քննութեանը վրայով, ըսի թէ Կ'ուզե՞ս
 21 Երուսաղէմ՝ երթալ, և հոն այս բաներուն համար
 հաստուել: Բայց Պօղոս երբ բողոքեց որ պահուի Վե-
 22 հափառ Կայաբին *գիւմաց ելլելու, հրաման ըրէ որ
 զինք պահեն՝ մինչև Կայաբին ղրկեմ: Եւ Ագրիպպոս
 ըսաւ Փետտոսի, Ես ալ կ'ուզէի այդ մարդը մտիկ
 23 ընել. ան ալ ըսաւ, Վաղը մտիկ կ'ընես:
 Ու հետեւեալ օրը երբ Ագրիպպոս ու Բերենիկէ
 մեծ հանդէսով եկան, ու ատենը մտան հազարա-
 պետներով և քաղաքին պատուաւոր մարդոցմովը
 24 մէկտեղ, Փետտոս ալ հրաման ընելով՝ բերին Պօ-
 ղոսը: Եւ ըսաւ Փետտոս, Ագրիպպոս արքայ, և դուք
 ալ բոլոր մարդիկ որ մեզի հետ եք, ասիկա կը տես-
 նեք. ասոր վրայով Հրեաներուն բոլոր բազմութիւնը
 25 ինծի ներկայացան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ, ու
 կ'աղաղակէին թէ Պէտք չէ որ ա'լ ատիկա ողջ մնայ.
 Բայց ես որ հասկցայ թէ անիկա մեռնելու արժանի
 26 բան մը ըրած չէ, և ինք որ Վեհափառ Կայաբին բո-
 ղոքեց, որոշեցի որ ղրկեմ զանիկա. Որու համար
 հաստատ բան մը չունիմ գրելու իմ տերօջ. ուստի
 27 ատիկա ձեր առջև բերի, և մանաւանդ քու առ-
 ջեւդ, ով Ագրիպպոս արքայ, որպէս զի քննութիւն
 ըլլալէ ետև գրելու բան մը ունենամ. Վասն զի ինծի
 անվայել կ'երեւնայ որ բանտարկեալ մը ղրկեմ, և
 անոր վրայ դուրս յանցանքները չիմացնեմ:

*Յան. քննութեանը

ԳԼ. ԻԶ

1 Եւ Ագրիպպոս ըսաւ Պօղոսի, Հրաման է քեզի որ
 դուն քեզի համար խօսիս: Այն ատեն Պօղոս ձեռքը
 2 երկնցնելով՝ իրեն համար պատասխան տուաւ. Հրեա-
 նաներուն իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւն-
 ներուն համար, ով Ագրիպպոս արքայ, ես զիս երա-
 3 նելի կը սեպեմ, որ այսոր քու առջևք պատասխան
 4 պիտի տամ. Մանաւանդ որ դուն Հրեաներուն բոլոր
 սովորութիւնները և ինդիկները աղէկ գիտես, անոր
 համար կ'աղաչեմ որ երկայնմտութեամբ ինծի
 5 մտիկ ընես: Արդ իմ մանկութենէս ի վեր իմ ինչ-
 պէս ապրելուս, սկիզբէն Երուսաղէմ իմ աղգիս մէջ
 6 ըլլալովս, բոլոր Հրեաները տեղեակ են: Քանզի ա-
 ռաջուրն է ի վեր զիս գիտեն, (թէ ուզեն վկայել,)
 7 որ մեր կրօնքին ամէնէն զգուշաւոր ճամբուն պէս՝
 8 փարիսեցի ապրի եմ. Եւ հիմա առաջ կեցեր կը
 գատուիմ Աստուծոյ մեր հայրերուն եղած խոսա-
 9 մանքին յոյսին համար. Որու, մեր տասուերկու ցեղը
 10 անշաղար պիշեր ու ցորեկ պաշտելով, կը յուսան
 հասնել. ես այս յոյսին համար Հրեաներէն կ'ամ:
 11 Ես ատուեմ, ով Ագրիպպոս արքայ: Ի՞նչ. չհաւա-
 տար՞ ըսան կ'երեւնայ ձեզի թէ Աստուած մեռել-
 12 ները կը յարուցանէ: Ես ինքս ալ ինծի պարտք կը
 սեպել Յիսուս Նազովրեցիի անուան դէմ շատ բաներ
 13 ընել. Զոր ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, և քահանայա-
 պետներէն իշխանութիւն տուած՝ սուրբերէն շատերը
 14 բանտարկեցի, ու անոնց սպանուած ատենը հաւա-
 15 նութիւն տուի: Եւ բոլոր ժողովարաններուն մէջ
 շատ անգամ զաննք պատժելով՝ կը բռնադատեի

որ հայհոյեն, և անոնց դէմ ստատիկ կատարած՝ մինչև
 12 օտար քաղաքները կը հալածէի: Այսպէս երբ Գա-
 մնասկոս ալ կ'երթայի, քահանայապետներէն իշխա-
 13 նութիւն ու հրաման առած, Կեսորուան ատենը
 ճամբուն վրայ, ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ
 արեւին լուսաւորութենէն աւելի՝ բոլորակքս ծա-
 14 թային: Ու երբ մենք ամէն գետինը ինկանք, ձայն
 մը լսեցի որ Երրայական լեզուով ինծի կ'ըսէր,
 Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար
 15 բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել: Ես ալ բի,
 Դուն ո՞վ ես, Տէր. և անկիս ըսաւ, Ես եմ Յիսուս
 16 զոր դուն կը հալածես. Բայց ելիւր ու ոտքիդ վրայ
 կայնէ. վասն զի սոսր համար քեզի երեցայ, որ
 քեզ ձեռք առնեմ՝ պաշտօնեայ և վկայ ընելու այն
 17 բաներուն զորոնք տեսար ու այն բաներուն որոնց-
 մով պիտի երեւնամ քեզի, Քեզ ազատելով այդ
 18 ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, որոնց հիմա քեզ
 կը զրկեմ, Անոնց օգբեր բանալու, խաւարէն
 19 լոյսի, ու Սատանայի իշխանութենէն Աստուծոյ
 դարձնելու, որպէս զի անոնք մեղքերու թողու-
 20 թիւն առնեն, և սուրբերուն հետ մասնակից ըլլան
 ինծի հաւատալով: Ուստի, Ազրիպպոս արքայ, այն
 21 երկնային տեսիլքին տնհաղանդ չեղայ ես. Հոպոս
 առաջ Գամնասկոս ու Երուսաղէմ երոզներուն, և
 22 բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քա-
 ըրոզեցի որ ապաշխարին ու Աստուծոյ դառնան: և ա-
 21 պաշխարութեան արժանաւոր գործեր դործեն: Այս
 պատճառաւ Հրեաները զիս սառարին մէջ բռնեցին,
 22 և կը ջանային որ սպաննեն: Սակայն Աստուծմէ օգ-

նութիւն հասնելով մինչև այսօր ոչ մնացի պղտիկի
 ու մեծի վկայութիւն տալով, բան մը չըրուցելով
 այն բաներէն դուրս՝ զորոնք մարդարէնքը և Մով-
 23 սէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. Թէ Քրիստոս պիտի
 չարչարուէր, և թէ անկիս ամէնէն առաջ մեռել-
 ներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր ժո-
 ղովուրդին ու հեթանոսներուն:
 24 Եւ քանի որ անկիս այսպէս պատասխան կու տար
 իրեն համար, Փեսոս բարձր ձայնով մը ըսաւ, Կը
 խելագարիս, Պոզոս. շատ կարգացողութիւնք քեզ
 25 կը յիմարեցնէ: Պոզոս ալ ըսաւ, Ես չեմ խելագարիւ,
 ով պատուական Փեսոս, հապա ճշմարտութեան և
 26 զգաստութեան խօսքեր կը զրուցեմ: Քանզի այս բա-
 ները թագաւորը գիտէ, որուն առջև ես ալ համար-
 ձակ կը խօսիմ. քանզի չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ
 27 բան մը անկէ ծածկուած ըլլայ, վասն զի այս բանը
 անկիւնի մը մէջ եղած չէ: Մարգարէներուն կը հա-
 28 լասամ, Ազրիպպոս արքայ. զիտեմ որ կը հաւա-
 29 տաս Եւ Ազրիպպոս ըսաւ Պոզոսի, Քիչ մնաց որ
 զիս համոզիս քրիստոնեայ ըլլալու: Պոզոս ալ ըսաւ,
 Աստուծմէ կը խնդրէի որ թէ՛ քիչով և թէ՛ շատով,
 ոչ թէ միայն դուն, հապա ամէնն ալ որոնք այսօր
 ինծի կը լսեն, այնպէս ըլլան ինչպէս ես եմ, այս
 կապերէն զատ:
 30 *Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսկալը ու
 31 Բերինիկէ, և անոնք որ իրենց հետ նստեր էին: Ու
 դուրս ելլելէ ետեւ, իրարու հետ խօսեցան ու բոյն
 թէ Այս մարդը մեռնելու կամ կապուելու արժանի

*Ո՞րտք, Եւ երբ այս բաները ըսաւ, ոտքի

32 բան մը չընէր: Ագրեպպաս ալ ֆեստոսի բռաւ, Կարելի էր այս մարդը արձակել, եթէ Կայսրին բողբոսած չըլլար:

ԳԼ. ԻԷ

1 Երբ որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա երթանք, Պօղոս և ուրիշ քանի մը կապուածներ յանձնեցին հարելւրապետի մը, որուն անունը Յուլիոս էր, Սերաստոս ետն գունդէն: Եւ Ագրամիտայցի նաւ մը մտնելով ճամբայ ելանք, ու Սիրայի կողմերէն պիտի նաւելինք. Թեսաղոնիկէէ եզոզ Արեստաբոս Մակեդոնացի ալ մեզի հետ էր: Եւ հետեւեալ օրը Սիրոսն իջանք. և Յուլիոս մարդասիրութիւն ցուցնելով Պօղոսի, հրաման տուաւ որ բարեկամներուն երթայ ու դարման գտնէ: Եւ անկէ ելլելով Կիպրոսի վարի կողմէն նաւեցինք հովին՝ դէմ՝ ըլլալուն համար: Ետքը Կիլիկիայի ու Պամփիլիայի ծովուն մէջտեղէն նաւելով՝ Լիկիայի Միւսա քաղաք իջանք: Եւ հարելւրապետը հին Աղեքսանդրացի նաւ մը դանելով, որ Իտալիա կ'երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց: Եւ շատ օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հասին թէ Կիդոսի քովերը հասանք. և հովը մեզի դէմ ըլլալով՝ Կրեաէի վարի կողմէն Սաղմոնայի քովէն նաւեցինք: Եւ դժուարաւ անկէ անցնելով՝ աեղ մը եկանք, որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ կ'ըսուէր, որու մօտ էր Դաստա քաղաքը: Ու երբ շատ ժամանակ անցաւ, և նաւին ճամբայ ելլելն ալ վտանգաւոր էր, ծովն ատենն ալ արդէն անցած ըլլալով, Պօղոս խրատ կու տար, Եւ կ'ըսէր անոնց, Մարդիկ, ես կը տեսնեմ որ այս նաւին ճամ-

բայ ընելը անաւայանքով ու շատ վնասով պիտի ըլլայ, ոչ թէ միայն բեռին ու նաւին՝ հապա մեր 11 անձերուն ալ: Բայց հարելւրապետը աւելի նաւապետին և նաւավարին մտիկ կ'ընէր՝ քան թէ Պօղոսի 12 խօսքերուն: Ու որովհետեւ այն նաւահանգիստը յարմար չէր ձմեռը հին անցընելու, շատերը խորհեցան անկէ երթալ, որ թերեւս կարող ըլլան Փիւնիկէ-հասնիլ ու ձմեռը հին կենալ, որ Կրեաէի նաւահանգիստ մըն է, ու դէպի հարաւ և արեւմտեան Տրուսի կը նայի: Ու երբ հարաւային մեղմ հով մը փչեց, կարծելով թէ իրենց դուստրութեանը հասնելն, 13 ճամբայ ելան ու Կրեաէի քովերէն կ'անցնէին: Եւ շատ ատեն չանցած՝ մրկպից հով մը ելաւ անոր 14 դէմ, որ Եւրպիկիւն կ'ըսուի: Երբ նաւը յափշտակուեցաւ և հովին դէմ չկրցաւ դիմանալ, թող 15 սուած կ'երթայինք կու գայինք. Եւ դէպ ի փոքր կզդի մը ետեւի կողմը դիմելով, որ Կըօզա կ'ըսուէր, հաղիւ կրցանք մահպիլը բռնել. 20 որ ասին ու օքնութիւններ դործածելով՝ նաւը ստակէն կապեցին. և վախնալով որ չըլլայ թէ * յորձանուտը իյնան, ա- 18 դային: Եւ որովհետեւ աստիկ ալեկոծութեան մէջ էինք, հետեւեալ օրը-գետերը դուրս նետեցին: Ու երբ 19 րորդ օրը նաւին գործիքները ձեռքսիւս դուրս նետեցինք: Ու երբ շատ օրեր ոչ արև ոչ ալ աստղեր կ'երևնային, և փոթորիկը քիչ չէր մեր վրայ, ալ 21 բարձրովին մեր աղաաուկու յոյսը վերցաւ: Եւ որովհետեւ շատ օրերէ ի վեր անօթի էին, այն ատեն Պօ-

*Կա՛մ, ծանծաղաւար.

զուս անննց մէջ կայնելով՝ բաւաւ, Ով մտքդիկ, պէտք էր ձեզի որ ինծի մտիկ ընէիք ու կրեաէէ չկուէիք, և այս տառապանքը ու վաստը չքաշէիք: Ու հիմա ձեզ կը յորդորեմ՝ որ սիրա աւնէք, քանզի ձեզի մէկուէն անձին վաստ մը պիտի չըլլայ, բայց միայն նաւին: Վասն զի այս գիշեր երեւցաւ ինծի հրեշտակը այն Աստուծոյն, որուն եմ ես և զք կը պաշտեմ: Եւ բաւաւ, Մի վախճար, Պօղոս, Կայսրին դիմոց պէտք է որ ելլես գուն. և ահա Աստուած քեզի շնորհեց այն ամէնը, որոնք քեզի հետ նաւին մէջ են: Ուստի, մտքդիկ, սիրա աւեք, վասն զի ես կը հաւատամ՝ Աստուծոյ՝ որ այսպէս պիտի ըլլայ, ինչպէս ինծի զուցուցեցաւ: Միայն թէ պէտք է որ կողմ մը կ'ընտրէ: Ու երբ ասանքը սերտորդ գիշերն էր որ Ագրիսիան ծովուն մէջ կը ատրուբերէինք, կէսգիշերին նաւա- վարները կը կարծէին թէ երկրի մը մտտեցեր են: Եւ գնտակը ձգելով՝ քսան գրկաչափ դասն. ու քեզ մէն ալ յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և ասո- նը հինգ գրկաչափ դասն. Ու վախճարով որ չըլլայ թէ քարտա տեղեր կ'ընտրէ, ետեւի կողմէն չորս խա- լիսի ձգեցին, և առաւ ըլլալուն կը փոփոքէին: Իսկ նաւավարները նաւէն փախիլ ուղիով մտկոյիլը ծովը իջեցուցին, պատճառելով որպէս թէ առջեի ծովը իջեցուցին, պարեմներ պիտի ձգեն: Բայց Պօղոս բաւաւ հարեւարպետին ու զինուորներուն, ի թէ ա- տոնք նաւին մէջ չկենան՝ դաւք չէք կրնար ազատել: Այն ատեն զինուորները մտկոյիլին շուանները կարե- ցին, և թողուցին որ դուրս կ'ընայ: Ու երբ առաւ ըլ- լալու վրայ էր, Պօղոս կ'աղաչէր ամէնուն որ կերու- կուր ուտեն, ըսելով: Այսօր ասանքըս որ է որ

դաւք սպասելով անօթի մնացեր էք, ու բան մը կե- րած չէք: Ուստի կ'աղաչեմ՝ ձեզի որ կերակուր ու- տեք, վասն զի այս ալ ձեր ազատութեանը համար է. քանզի ձեզի մէկուէն զլիսն մաղ մը պիտի չկոր- սուի: Եւ այսպէս ըսելով՝ հաց առաւ, ու ամէնուն առջև Աստուծոյն դիմացաւ, և կտրելով սկսաւ ու- տել, և ամէնն ալ սիրա առին, ու իրենք ալ կե- րակուր կերան: Եւ նաւին մէջ ամէնս երկու հար- իւր եօթանասունըլեց հոգի էինք: Երբ կ'ընտրան կերակուրով, նաւը թեթեւցուցին՝ ցորենը ծովը թափելով: Ու երբ առաւ եղաւ, ցամաք չէին ճանչնար, միայն թէ ծոց մը կը նշմարէին որ ծովեղերը ունէր, ու կը խորհէին որ եթէ կտրելի է նաւը անոր մէջ միտն: Եւ խորիսները կտրելով՝ ծովը ձգեցին, ու զեկերուն կապերը թուցուցին, և առաջատար հո- վին բանալով՝ դէպ ի այն ծովեղերը կ'երթային: Եւ այնպիսի տեղ մը կ'ընտրուր որուն երկու կողմը ծով էր, նաւը նստեցուցին. և նաւին առջեի կողմը խրելով անշորժ մնաց, ու ետեւի կողմը ալիքներուն աստակութենէն կը քակուէր: Չինուորներն ալ խոր- հուրք ըրին որ կապուածները սպաննեն, որ չըլլայ թէ մէկը լողայ ու փախի, Բայց հարեւարպետը, որ Պօղոսը ազատել կ'ուզէր, արգիլեց զանոք այն խոր- հուրքէն, և հրաման ըրաւ թէ որոնք որ կրնան լո- ղալ, թող անոք առաջ նստուին ու ցամաքը կ'ընեն: Եւ մնացածները, ամոնք տախտակներով և սմանք նաւին արիւ բաներովը. և այսպէս ամէնը ազատե- ցան, ցամաք ելան:

ԳԼ. ԻԸ

1 Ու երբ ազատեցան, գիտցան որ այն կղզիին անունը
Մեյխակ էր. և բարբարոսները քիչ մարդասիրութիւն
2 ցուցուցին մեզի. Ասան զի կրակ վառեցին, և մեզ
ամէն ալ ընդունեցին՝ մեր վրայ հասած անձրեւին
3 համար ու ցուրտին համար: Ու երբ Պօղոս շատ մը
խաւր ժողովեց և կրակին վրայ դրաւ, սարքութեանն
4 իժ մը ելաւ, անոր ձեռքը բռնեց: Բարբարոսներն ալ
երբ այն գազանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝
կրարու կ'ըսէին, Անշուշտ ասիկա մարդասպան մըն
է, որ թէպէտ ծովէն ազատեցաւ, քոյ իրաւունքը
5 թող չտուաւ որ ապրի: Իսկ անիկա գազանը կրու-
6 կին մէջ թօթօվելով՝ իրեն ֆրատ մը չեղաւ: Ու անոնք
կը սպասէին որ անիկա ուռենայ, կամ յանկարծակի
մեռած իյնայ. բայց երբ շատ մը սպասեցին, ու տե-
7 կ'ըսէին թէ աստուած մըն է: Եւ այն տեղին բոլոր-
տիքը կղզիին բլեաւոր մարդուն ապարակները կային,
որուն անունը Պոպղիոս էր, որ մեզ ընդունեց և երեք
8 օր հիւրասիրութեամբ իրեն քով պահեց: Ու եղաւ
որ Պոպղիոսի հայրը ջերմով ու թանկքով հիւանդա-
ցած պառկած էր. ու Պօղոս անոր քով մտաւ, և ա-
9 ղօթք ընելով ձեռքերը անոր վրայ դրաւ ու բժշկեց
զանիկա: Ու երբ ասիկա եղաւ, ուրիշ հիւանդներ,
որոնք այն կղզիին մէջ էին, կու դային և կը բժշ-
10 կուէին: Որոնք շատ պատիւներով ալ մեզ պատ-
ուեցին, ու մեր երթալու ատենը պէտք եղած բա-
նէրը տուին:

11 Եւ երեք ամիսէն ետե Աղեքսանդրացի նաւով մը

ճամբայ ելանք, որ ձմեռը այն կղզին անցուցեր էր,
12 ու Գիոսկուրացաց նշանը ունէր: Եւ Սիրակուսս
13 իջնելով՝ երեք օր հօս կեցանք: Անկէ ալ պառլայ մը
ընելով՝ Հուգիոն հասանք. և մէկ օրէն ետե երբ
14 հարաւ փչեց, երկրորդ օրը Պատիողոս եկանք: Ու հոն
եղբայրներ դասնք, որոնք աղաչեցին որ եօթը օր
15 իրենց քով մնանք. ու ետքը Հուսով՝ ելանք: Եւ անկէ
եղբայրները, երբ մեր վրայով լսեցին, մեզ դիմաւա-
րելու ելան մինչեւ Ապփիոսի վաճառանոցը ու Երեք
պանդոսկները. և Պօղոս զանոնք տեսնելով՝ դժու-
թիւն տուաւ Աստուծոյ և սիրտ տուաւ:

16 Ու երբ Հուսով՝ մտանք, հարիւրապետը կապուած-
ները զօրապետին յանձնեց. իսկ Պօղոսի հրաման
եղաւ որ իր պահապան ղեկուորին հետ զատ կենայ:
17 Ու եղաւ որ երեք օրէն ետե անիկա Հրէից գլխաւոր-
ները կանչեց. ու երբ մէկտեղ եկան, բաւ անոնց,
Մարգիկ եղբայրներ, ես ժողովուրդին կամ հայրե-
նակուն սովորութիւններու դէմ բան մը չըրած,
Երուսաղէմէ կապուած՝ Հուսովայեցաց ձեռքը մտա-
18 նուեցոյ. Որոնք երբ զիս քննեցին, ուզեցին որ ար-
ձակեն, վասն զի իմ վրաս մեռնելու յանցանք մը
19 չկար: Բայց երբ Հրեաները հակառակ կեցան, պէտք
եղաւ որ կայսրին բողոքեմ, ոչ թէ իմ ազգիս դէմ
20 ամբաստանութիւն մը ունեցողի պէտ: Ուստի այս
պատճառաւ աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խօ-
սիմ. վասն զի Իսրայէլի յոյսին համար ես այս շղթան
21 վրաս ունիմ: Անոնք ալ ըսին իրեն, Մենք բու վրա-
յովք Հրէաստանէ ոչ թուղթեր առինք, և ոչ եղ-
բայրներէն մէկը հաս գալով՝ քու վրայովդ չարու-
22 թիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ: Բայց կ'աղաչեմք

որ քեզմէ լսենք թէ դուն ինչ միտքի վրայ ես վստահ զի մենք այդ աղանդին վրայով տեղեկացած
 23 ենք՝ որ ամէն տեղ ատոր գէտ կը խօսին։ Ու որ մը որոշելով անոր, շատերը անոր գային իր բնական տեղը, սրանց Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կը ծանուցանէր վկայութիւնով, և կը համոզէր զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսի օրէնքէն ու մարգարէնէն
 24 ընէ՝ առաւելուն մինչև իրիկուն։ Եւ ամենք կը հաւատային ըսածներուն, ու ամենք չէին հաւատարի։ Եւ իրարու հետ չմիաբանած՝ գացին, կըր Պողոս խօսք մը ըսաւ, թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր
 26 հայրերուն, Եսայի մարգարէին ձեռքով, Եւ ըսաւ, Գնա այս Ժողովուրդին ու ըսէ, Լսելով պիտի լսէք՝ ու չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտեսնէք։ Վստահ զի այս Ժողովուրդին սիրաբ Թանձրացաւ, և էրէնչ ահանջներովը ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որ չըլլայ թէ էրէնչ աչքերովը տեսնեն, ու ահանջներովը լսեն, և սիրտերովը իմանան, ու
 28 դարձի գան, և ես բժշկեմ զանոնք։ Ուստի յայսմի ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ փրկութիւնը հեթանոսներուն զրկուեցաւ, և անոնք մտիկ պիտի ընեն։ *Ու երբ զայս զրուցեց, Հրեաները դուրս կ'ընէին, շատ վիճարկութիւն ունենալով իրենց մէջ։
 30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով ըսած առնք
 31 կեցաւ։ Եւ իրեն եկողներուն ամէնը կ'ընդունէր։
 32 Կը քարոզէր Աստուծոյ Թագաւորութիւնը, և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգիլուելու կը սորվեցներ ամենայն համարձակութեամբ։

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Հ Ռ Ո Վ Մ Ա Յ Ե Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պողոս, Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ, առաքելու ըլլալու կանչուած, Աստուծոյ աւետարանին համար
 2 որոշուած, (Որ առաջուրէն իր մարգարէներուն ձեռքով տար զիրքերով խտտացու.) Եր Որդւոյն մեր
 3 Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով, որ մորմնի կողմնէ
 4 Կուրթի սերունդէն եղաւ, Որ սրբութեան հոգիին կողմնէ Որդի Աստուծոյ յայտնեցաւ զօրութեամբ՝
 5 մեռելներէն յարութիւն առնելով։ Որով շնորհք և առաքելութիւն առինք՝ հաւատքի հնազանդութեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, անոր
 6 անուանը համար. Որոնց մէջ դուք ոլ Յիսուս Քրիստոսի կանչուածներն էք. Ձեր ամէնուն որ Հատմայ մէջ էք, Աստուծոյ սիրելիներուք, սուրբ ըլլալու կանչուածներուք, շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծով մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով։
 8 Նախ կը գոհանամ իմ Աստուծմէս Յիսուս Քրիստոսով։

*Որտե՛ս չեսնի՛ այս 29 հոմարը

տասի ձեռքով ձեր ամէնուն համար, որ ձեր հա-
 9 ւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի: Քանզի վիպոյ է
 ինծի Աստուած, զոր ես կը պաշտեմ իմ հոգիովս ա-
 10 նոր Որդւոյն աւետարանին մէջ, Թէ ինչպէս անդա-
 դար ձեզ կը յիշեմ, ամէն ատեն իմ աղօթքներուս
 մէջ ինդրելով՝ որ թերեւս անգամ մը Աստուծոյ
 կամբովը ինծի յաջողութիւն մը ըլլայ ձեզի դալու:
 11 Քանզի կը փափաքեմ ձեզ տեսնել, որ ձեզի հոգևոր
 12 շնորհք մը հաղորդեմ, որպէս զի հաստատուէք: Այս-
 ինքն ձեզի հետ ես ալ միխթարակից ըլլամ իմ ու
 13 ձեր փոխադարձ հաւատքին միջոցով: Սակայն չեմ ու-
 զեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ, որ շատ անգամ
 ուղեցի դալ ձեզի, և մինչև հիմա արգիլուեցայ:)
 որպէս զի ձեր մէջ ալ պտուղ մը ունենամ: Ինչպէս
 14 ուրիշ հեթանոսներու մէջ ալ: Յոյներուն ու Բար-
 քարոսներուն, իմաստուններուն ու անմիտներուն ալ
 15 պարտական եմ: Ուտի որչափ որ ձեռքէս կու գայ,
 յօժարութիւն առնիմ ձեզի ալ, որ Հուովմոյ մէջ էք,
 աւետարանը քարոզելու:
 16 Վասն զի ես ամօթ չեմ սեպեր *աւետարանը,
 քանզի Աստուծոյ զօրութիւնն է այն բոլոր հաւա-
 տացեալներուն փրկութեան համար, առաջ Հրեա-
 17 յին ու ետքը Յոյնին: Վասն զի անով Աստուծոյ ար-
 դարութիւնը, որ է հաւատքէն, հաւատքի համար
 կը յայտնուի, ինչպէս գրուած է թէ Արդարը հա-
 ւատքէն պիտի սպրի:
 18 Քանզի Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը
 յայտնուի մտրդոց բոլոր ամբարշտութեանը և անի-

*ՈՒՆԻ, Քրիստոսի աւետարանը

բաւութեանը՝ զրոյ, որոնք ճշմարտութիւնը անի-
 19 բաւութեամբ բռնէր են: Վասն զի Աստուծոյ զրա-
 յով գիտնալու բանը իրենց մէջ յայտնի է, որով-
 20 հետև Աստուած անոնց յայտնեց: Քանզի անե-
 բեւոյթ բաները աշխարհի սկիզբէն ստեղծուածնե-
 րովը կ'իմացուին, կը տեսնուին, այսինքն է իր
 մշտնջենաւոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը,
 21 որպէս զի անպատասխանի մնան: Վասն զի իրենք
 զԱստուած ճանչնալով Աստուծոյ պէս չփառաւորե-
 ցին կամ շնորհակալ չեղան. հապա իրենց խոր-
 հուրդներուն մէջ ունայնացան, և *սիրտերնին ան-
 22 մբտութիւնով խաւարեցաւ: Իրենք Խմաստուն ենք
 23 ըսելով յիմարեցան: Եւ անեղծ Աստուծոյ փառքը
 փոխեցին, նմանցնելով եղծանելի մարդու և թռչուն-
 ներու ու չորքտանիներու և սողուններու պատկերին
 24 Անոր համար Աստուած ալ պղծութեան մատնեց
 զանոնք իրենց սիրտերուն ցանկութիւններովը՝ իրենց
 25 մարմինները իրենց մէջ խոյստուակելու: Որոնք Աս-
 տուծոյ ճշմարտութիւնը սուտի հետ փոխեցին, ու
 երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղծուած-
 ներուն քան թէ Ստեղծողին, որ յաւիտեան օրհնեալ
 26 է: Ամէն: Անոր համար Աստուած զանոնք անարդ
 կիբբերու մատնեց, որ իրենց էգբըր անգամ ընտկան
 27 պէտքը ընութեան դէմ եղող պէտք փոխեցին: Նոյն-
 պէս ալ արուները կնոջ ընտկան պէտքը թողուցած՝
 իրենց ցանկութիւնովը իրարու հետ վառուեցան:
 արուները արուներու հետ խոյստուակութիւն կը
 գործէին, և իրենց մարութեանը վայլած հատուցումը

*Յան. անմիտ սիրտերնին

28 Իրենց վրայ կ'ընդունէին: Եւ որովհետեւ չուզեցին
 զԱստուած երէնց գիտութեանը մէջ պահել, Աստուած
 29 անդպիեղ բաներ ընկելու: Որոնք լեցուած էին ամէն
 անիրաւութիւնով, պռնկութիւնով, անզգամու-
 թիւնով, ագահութիւնով, չարութիւնով, նախան-
 30 ձով լեցուն, մարդասպանութիւնով, հակառակու-
 թիւնով, նենգութիւնով, չարասրտութիւնով, և եր-
 31 քասներ, Չարխօսներ, զԱստուած ատղներ, նա-
 խատղներ, հպարտներ, ամբարտաւաններ, չար բա-
 32 ներ հնարողներ, ծնողաց անհնազանդներ, Անիրա-
 ներ, ուխտ չպահողներ, անգութներ, անհաշտներ,
 անողորմներ: Որոնք գիտնալով Աստուծոյ դատաս-
 անք, թէ անոնք որ սյապլիտ բաներ կ'ընեն՝ մահ-
 ուան արժանի են, ոչ թէ միայն այն բաները կ'ը-
 նեն, հապա ընողներուն հաւանութիւն ալ կու տան:

ԳԼ Բ

1 Աւտտի, ով մարդ, ով որ ըլլաս դուն որ կը դատես,
 պատասխան չունիս տարու. քանզի ինչ բանով որ
 ուրիշը կը դատես, ա՛ռ թու անձդ կը դատասպա-
 2 րտես. վասն զի դուն ալ որ կը դատես՝ նոյն բաները
 կ'ընես: Բայց գիտե՛ք որ Աստուծոյ դատաստանը
 3 ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ՝ անոնց վրայ՝ որ սյնպիտի
 բաներ կը գործեն: Արդ, ով մարդ, դուն որ սյոպլիտ
 4 բաներ ընողները կը դատես, և դուն նոյն բաները
 կ'ընես, զոյս միտքէդ կ'անցնե՛ս թէ դուն Աստու-
 5 ծոյ դատաստանէն ազատ պիտի մնաս. Կամ թէ ու-

նոր անչափ. քաղցրութիւնը և համբերութիւնը ու
 երկայնամտութիւնը կ'արհամարհե՛ս, չգիտնալով
 որ Աստուծոյ քաղցրութիւնը քեզ դէպ ի սպաւշ
 5 խարութիւն կ'աւաջնորդէ: Բայց դուն քու խտու-
 թիւնովդ և անզղջ սրտովդ քու անձիդ բարկու-
 թիւն կը դիլե՛ս՝ բարկութեան և Աստուծոյ տրդար
 6 դատաստանին յայնտուելու օրուանը համար: Որ ա-
 մէն մէկուն իր գործերուն փոխարէնք պիտի հատու-
 7 ցանէ. Յաւիտենական կենեք՝ անոնց որոնք բարի
 գործերու մէջ համբերութեամբ յարատեւելով
 8 փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը ինդրեն. Բայց
 անոնց որ հակառակ են, և ճշմարտութեան անհա-
 9 զանդ ու անիրաւութեան հնազանդած՝ դէբ էլ ւս-
 10 բարկութիւն և սրտմտութիւն, Նեղութիւն և տա-
 ւապանք ամէն մարդու վրայ որ չար կը գործէ, առաջ
 11 Հրեային ու ետքը Յոյնին: Իսկ փառք ու պատիւ և խա-
 12 ղաղութիւն այն ամէնուն որ բարի կը գործէ, առաջ
 13 Հրեային ու ետքը Յոյնին: Վասն զի Աստուծոյ քով
 14 աչտուութիւն չկայ: Փանզի անոնք որ առանց օրէնքի
 մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի կորսուին, և
 15 անոնք որ օրէնքի տակ մեղք գործեցին, օրէնքով
 16 պիտի դատուին, (Վասն զի ոչ թէ օրէնքը լողները
 Աստուծոյ առջև արդար են, հապա օրէնքը կատա-
 17 լողները պիտի արգարանան): Փանզի հեթանոսները,
 18 որոնք օրէնք չունին, երբ բնականաբար օրէնքին գտ-
 19 ժերը կը գործեն, օրէնք ընենեալով՝ իրենց անձե-
 20 ռուն օրէնքը բուն իրենք կ'ըլլան: Որոնք օրէնքին
 գործը իրենց սրտին մէջ գրուած կը ցուցնեն իրենց
 խղճմտանքին վկայութիւնովը, և իրենց խորհուրդ-
 ներուն իրար յանդիմանելովը կամ իրաւունք տա-

- 16 լովք) Այն օրը երբ Աստուած մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով իմ քրոջս աւետարանին համեմատ:
- 17 Ահա դուն Հրեայ բուսեր ես, և օրէնքին կռիւնք
- 18 ես, ու Աստուծով կը պարծենաս, Եւ անոր կամբը զիտես, ու ասրբեր բաները կը զանազանես՝ օրէնքէն
- 19 խրատուած ըլլալով: Եւ քու անձիդ վրայ վստահու թիւն ունիս՝ Թէ կոյրերուն սուսջնորդ ես, խուսարածներուն ըյս, Անմիաներուն խրատ սուսող, աղտոյց վարժապետ, և թէ զիտութեան ու ճշմարտութեան կերպարանքը օրէնքէն ունիս: Իսկ արդ՝ դուն որ ընկերիդ կը սորվեցնես, քու անձիդ չե՞ս սորվեցնէր. որ կը քարոզես գորութիւն չընել, կը գողնա՞ս: Ար կ'ըսես շնութիւն չընել, շնութիւն կ'ընես. որ կը զրուիս կուսքերէն, սրբապղծութիւն կ'ընես.
- 23 Ար օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ըլլալով
- 24 զԱստուած կ'անարգե՞ս: Վասն զի Աստուծոյ անունը ձեր պատճառաւ հեթանոսներուն մէջ կը հոյսոյնուի, ինչպէս դրուած է:
- 25 Արդ թլփատութիւնը շահ կ'ունենայ, եթէ օրէնքը պահես. իսկ եթէ օրէնքը օրէնքին դէմ յանցաւոր ես, քու
- 26 թլփատութիւնդ անթլփատութիւն եղաւ: Ուստի եթէ անթլփատութիւնը օրէնքին իրաւունքները պահէ, չե՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւնը պիտի սեպուի. Եւ ի բնէ եղած անթլփատութիւնը օրէնքը կատարելով պիտի դատարարուէ քեզ, որ զիրով ու թլփատութիւնով օրէնքին յանցաւոր ես
- 28 Վասն զի Հրեայ չէ ան որ դրուանց է, և թլփատութիւն չէ այն որ դրուանց մարմնով է. Հապա Հրեայ ան է որ ներսուանց է, և թլփատութիւն

արտինք հոգեմով, ու ոչ թէ դրով, որուն քովու թիւնը ոչ թէ մարդոցմէ է, հասպա Աստուծմէ:

ԳԼ. Գ

- 1 Արեմն Հրեան ինչ աւելի բան ունի, կամ թլփատ
- 2 սութենէն ինչ շահ կայ: Եստ՝ ամէն կերպով. ամէնէն աւաջ այն՝ որ Աստուծոյ պատգամները աննց
- 3 հաւատացուեցանս Բանդի եթէ աննոյ՞ մմանք չհաւատացին, ինչ. միթէ աննց անհաւատութիւնը Աստուծոյ հաւատարմութիւնը կը խախտէ՞ր. քա՛ւ
- 4 լիցի: Սահայն Աստուած ճշմարիտ թող ըլլայ, և բուրբ մարդիկ՝ սուս. ինչպէս դրուած է, Արպէս զի քու խօսքերուդ մէջ արդար ըլլաս, և դատուելու ստենդ
- 5 դուն յողթեալ Արեմն եթէ մեր անխառնութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցնէ, ինչ բռնեք. միթէ անիրա՞ւ է Աստուած որ եր բարկու-
- 6 թիւնը Թր Կոյ կը բերէ. (Մարդկօրէն կ'ըսու.) քա՛ւ լիցի. սպա թէ ոչ՝ ինչպէս Աստուած պիտի
- 7 դատէ աշխարհը: Վասն զի եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ ստութիւնովս կ'աւելնայ եր փառքին համար, ալ ես ինչո՞ւ մեղաւորի մը պէս կը դատ-
- 8 ուիմ: Եւ Իւնո՞ հատր զեդդ չէ բեւ, ինչպէս սմանք մեր վրայ չարխօսութիւն ընելով կ'ըսեն թէ մենք կ'ըսենք, Չորք գործերք սրպէս զի բարին գայ. որոնց դատարարութիւնը իրաւունքով է:
- 9 Ուստի ալ ինչ բեւո՞. բանով մը տւելի՞ ենք հեթանոսներէն. իրաւ որ բանով մըն ալ չենք. վասն զի աւաջ մեղաբերեցինք Հրեաները և հեթանոսները թէ ամէնը մեղքի տակ են. Ինչպէս դրուած է թէ Արդար մը

11 չկայ, և ոչ մէկ. Մեկը չկայ որ հասնայ, մէկը չկայ
 12 որ զԱստուած փնտռէ: Ամէնը խտորեցան, մէկտեղ
 անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ,
 13 մէկ ալ չկայ: Անոնց կոկորդը բաց գերեզման է,
 իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան, խեղու թոյն կայ
 14 անոնց շրթունքներուն տակ. Անոնց ըերանք անէծ-
 15 քով ու գառնութիւնով լեցուն է. Անոնց ոտքերը
 16 շուտ են արիւն թափելու. Կործանում և թշուա-
 17 ռութիւն կայ իրենց ճամբաներուն մէջ. Եւ խաղա-
 18 դութեան ճամբան չճանչցան: Աստուծոյ վախը չկայ
 19 անոնց աչքերուն առջև: Սակայն գիտե՛ք որ օրէնքը
 ինչ որ կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ՝ որոնք օրէնքին տակ են.
 20 Երբ որ ամէն բերան գոցուի, և բոլոր աշխարհ գա-
 տապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջև: Վասն զի անոր
 առջև մտրմին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գոր-
 21 ծերովը, քանզի օրէնքով է մեղքը ճանչնալը:
 22 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդարու-
 թիւնը յայտնուած է, օրէնքէն և մարդարէնքէն
 23 վկայուած ըլլալով. Այսինքն Աստուծոյ արդարու-
 թիւնը, որ Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն է, ամէն
 24 հաւատացողներուն ու անոնց ամէնուն վրայ կ'ըլլայ.
 25 քանզի խարութիւն չկայ: Վասն զի ամէնը մեղք
 26 գործեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակասծ են: Եւ
 անոր շնորհքովը ձրի կ'արդարանան Քրիստոս Յիսուս
 սով եղած փրկութիւնովը. Չոր առաջուրէն սահմա-
 նեց Աստուած՝ քառութիւն ըլլալու անոր արիւնին
 հաւատքով, Աստուծոյ երկայնամտութեան ատեն-
 ները առաջուրէն գործուած մեղքերուն թողութիւն
 26 տալովը՝ իր արդարութիւնը ցուցնելու համար. Այս-
 ինքն իր արդարութիւնը այս ժամանակին մէջ ցու-

ցընելու համար, որպէս զի ինք արդար ըլլայ, և ար-
 27 դարացնէ Յիսուսի հաւատքէն եզոզը: Ուրեմն ո՞ւր
 մնաց պարծենալը. խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործե-
 28 րու օրէնքէն. ոչ, հապա հաւատքի օրէնքէն: Վասն
 զի կը սեպենք թէ մարդ հաւատքով կ'արդարանայ
 29 անանց օրէնքին գործերուն: Միթէ Աստուած միայն
 Հրեաներուն է ու հեթանոսներուն չէ՞. այո, հեթա-
 30 նոսներուն ալ: Որովհետեւ Աստուած մէկ է՝ որ
 թրփատութիւնը հաւատքէն կ'արդարացնէ, և ան-
 31 թրփատութիւնը՝ նոյն հաւատքով: Ուստի մենք հա-
 ւատքով օրէնքը կը խափանե՞ք. քսու լեցի. հապա
 օրէնքը կը հաստատենք:

ԳԼ. Գ

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ Արքայճամ մեր
 2 նահապետը մտրմին կողմանէ: Վասն զի եթէ Արքա-
 ճամ գործով արդարացած ըլլար, երա՞ջնէ պար-
 ծանք կ'ունենար, բայց ոչ թէ Աստուծոյ առջև:
 3 Քանզի գերքը ի՞նչ կ'ըսէ. Արքայճամ Աստուծոյ հա-
 ւատաց, և այն իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ:
 4 Բայց ան որ գործ մը կ'ընէ, վարձքը շնորհքէ եղած
 5 չսեպուի անոր, հապա պարտքէ: Իսկ ան որ չգոր-
 ծեր, բայց կը հաւատայ անոր որ ամբարիշտը կ'ար-
 6 սեպուի: Ինչպէս Կալիթ ալ կը զրուցէ այն մար-
 7 կը սեպէ առանց գործերու: Երանի՛ անոնց, Է՛ւե,
 որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց մեղ-
 8 քերը ծածկուեցան: Երանի՛ այն մարդուն որու մեղք

9 չսեպեր Տէրբ: Ուստի այս երանութիւնը թղթատու-
 թեո՞ն վրայ է, թէ անթղթատու թեո՞ն վրայ ալ .
 10 քանզի կ'ըսենք թէ Հաւատարք Աբրահամի արդա-
 րութիւն սեպուեցաւ: Ուրեմն ի՞նչպէս սեպուեցաւ .
 թղթատու թեո՞ն մէջ եղած ստանը, թէ անթղթա-
 11 տու թեո՞ն մէջ . ոչ թէ թղթատու թեո՞ն մէջ, հապա
 անթղթատու թեո՞ն: Ու ետք թղթատու թեո՞ն նշանը
 աւուա՞: Էջեւ անթղթատու թեո՞ն ստանէն աւելցած
 հաւատքին արդարութեանը կնիք մը, որպէս զի ինք
 հօյր ըլլայ այն բոլոր հաւատացողներուն որոնք ան-
 թղթատու թեո՞ն են, (անոնց ալ արդարութիւն սեպ-
 12 ուելլու համար,) Եւ հայր թղթատու թեո՞ն ոչ թէ
 միայն թղթատու թեո՞նէ եղողներուն, հապա անոնց ալ
 որոնք մեր հօրը Աբրահամի անթղթատու թեո՞ն ա-
 տանի հաւատքին շաւղներուն մէջ կը բարեն .
 13 Վասն զի Աբրահամի և անոր սերունդին՝ աշխարհը
 ժառանգելու համար պարտա՞ խոստմունքը ոչ թէ
 14 նովը: Քանզի եթէ օրէնքէն եղողները ժառանգ ըլ-
 լային, հաւատքը փուճ պիտի ըլլար, և խոստմունքը
 15 պիտի խափանուէր: Վասն զի օրէնքը բարկութիւն
 կը գործէ . քանզի ուր օրէնք չկայ, օրինազանցու-
 16 թիւն ալ չկայ: Ասոր համար իւրաքանչիւր հա-
 վատքէն է, որպէս զի շնորհքով եղած ըլլայ, խոստ-
 մունքը հաստատուն ըլլալու համար բոլոր սերուն-
 դին, ոչ թէ միայն անոր որ օրէնքէն է, հապա անոր
 ալ՝ որ Աբրահամի հաւատքէն է, որ մեր ամենուն
 17 հայրն է, (նչպէս գրուած է թէ Քեզ շատ ազգե-
 րու հայր ըրի,) Աստուծոյ տաջև, որու ինք հաւա-
 տաց, ան որ մեռելները կ'ոգջնցնէ, և չեղած բաները

18 եղածներու պէս կը կանչէ: Որ չյուսացուելու բա-
 նին յուսով հաւատաց թէ ինք շատ ազգերու հայր
 պիտի ըլլայ, (ինչպէս բաւեցաւ ալ, թէ Քու սե-
 19 րունդդ այսպէս պիտի ըլլայ .) Եւ ինք հաւատքի
 մէջ չտկարացած՝ չնայեցաւ իր մարմինին արգէն մե-
 20 ռածի պէս ըլլալուն, (որովհետեւ ինք հարիւր տա-
 րեկանի չափ էր,) ոչ ալ Սաւայի արգանդին մե-
 21 ռած ըլլալուն . Եւ անհաւատութիւնով չսարսկու-
 սեցաւ Աստուծոյ խոստմունքէն, հապա հաւատքով
 22 զօրացած՝ Աստուծոյ փառք տուաւ, Եւ իր մտքին
 մէջ հաստատ պահեց թէ ան որ խօսք տուաւ, կա-
 23 ըող է ընելու ալ: Ասոր համար իրեն արդարու-
 թիւն սեպուեցաւ:
 24 Բայց ոչ թէ միայն անոր համար գրուեցաւ որ
 իրեն սեպուեցաւ . Հապա մեզի համար ալ՝ որոնց պի-
 տի սեպուի, որ կը հաւատանք անոր որ մեռելներէն
 25 յարուց մեր Տէր Յիսուսը, Որ մեր յանցանքներուն
 համար մոտմուեցաւ, և մեզ արդարացնելու հա-
 մար յարութիւն տուաւ:

ԳԼ. Ե

1 Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝ խա-
 ղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ մեր Տէրածը Յի-
 2 սուս Քրիստոսի ձեռքով . Որուն միջոցով ընդունե-
 ցինք հաւատքով այս շնորհքին մօտենալն ալ, որուն
 3 մէջ կիցեր ենք, և Աստուծոյ փառքին յուսովը կը
 4 պարծինք: Եւ ոչ միայն այլքան՝ հապա նաև նե-
 ղութիւններու մէջ կը պարծինք . վասն զի գիտենք
 5 թէ ներութիւնը համարութիւն կը գործէ, Եւ համ-

6 բերուածիւնը՝ փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝
 5 յոյս. եւ յոյսը ամենթով չձգեր. վասն զի Աստուծոյ
 սէրը մեր սիրտերուն մէջ տարածուած է Հոգւոյն
 6 Սրբոյ ձեռքով, որ մեզի տրուեցաւ: Վասն զի երբ
 մենք դեռ տկար էինք, յարմար ժամանակին՝ Քրիս-
 7 տոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ: Վասն զի ար-
 դարի մը համար հաղիւ կ'ըլլայ որ մէկը մեռնի.
 (բայց բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մէկը
 8 համարձակի մեռնիլ.) Սակայն Աստուած իր սէրը
 զբժար մեր վրայ «ապրե՛լ» յայտնեց, որ երբ դեռ մեղաւոր
 9 էինք, Քրիստոս մեզի համար մեռաւ: ուրեմն հիմա
 որ իր արիւննով արդարացանք, ո՛րչափ աւելի իրմով
 10 պիտի ազատինք բարկութենէն: Վասն զի եթէ մեր
 թշնամի եղած ատենը Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք
 իր Որդւոյն մահովը, ո՛րչափ աւելի մեր հաշտուած
 11 ատենը պիտի ապրինք անոր կեանքովը: Եւ ոչ միայն
 այս, հապա Աստուծով կը պարծենանք ալ մեր Տե-
 րոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որով հիմա հաշ-
 տութիւնը ընդունեցինք:

12 Վասն զի ինչպէս մարդէ մը մեղքը աշխարհ մտաւ,
 և այն մեղքէն մահը, և այնպէս ամէն մարդոց վրայ
 տարածուեցաւ մահը, *քանզի ամէնը մեղանչեցին:
 13 (Վասն զի մինչև օրէնքին ատենը՝ աշխարհի մէջ
 մեղք կար. բայց մեղք չսեպուիր՝ ուր օրէնք չկայ):
 14 Սակայն մահը Ադամէ մինչև Մովսէս թագաւորեց,
 նաև Ադամի յանցանքին նման չմեղանչողներուն
 վրայ ալ, որ օրինակ էր անոր որ ետքը պիտի դարձ-
 15 րայց ոչ թէ ինչպէս յանցանքը՝ այնպէս շնորհքն է:

*Կա՛մ, որով

վասն զի եթէ մէկուն յանցանքովը շատեր մեռան,
 ալ ո՛րչափ աւելի Աստուծոյ շնորհքը և այն պարգեւը
 որ Յիսուս Քրիստոս մէկ մարդուն շնորհքովն է, շա-
 16 տերու վրայ աւելցաւ: Եւ ոչ թէ այս պարգեւը «յն-
 պէս» է՝ ինչպէս մէկէն որ մեղանչեց. վասն զի դա-
 տաստանը մէկ Բեդքէն դատապարտութեան մէջ նգե՛շ,
 բայց շնորհքը շատ մեղքերէ արդարութեան Գործա-
 17 Վասն զի եթէ մէկ մարդուն մեղքովը մահը թագա-
 ւորեց այն մէկովը, ո՛րչափ աւելի անոնք որ շնորհքի
 ու արդարութեան պարգեւին առատութիւնը կ'առ-
 նին, կեանքի մէջ պիտի թագաւորեն մէկ Յիսուս
 18 Քրիստոսի ձեռքով:) Ուրեմն ինչպէս մէկուն յան-
 ցանքովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան վճի-
 րաւ, այնպէս մէկուն արդարութիւնովը բոլոր մար-
 19 դոց կեանքի արդարութեան շնորհք էրաւ. Վասն զի
 ինչպէս մէկ մարդուն անհնարանդութիւնովը շա-
 տերը մեղաւոր եղան, այնպէս մէկուն հնազանդու-
 20 թիւնովը շատերը արդար պիտի ըլլան: Սակայն օրէնքը
 մեջտեղ ինկաւ որպէս զի յանցանքը շատնայ. բայց
 ուր աւելի եղաւ մեղքը, ալ աւելի եղաւ շնորհքը:
 21 Որպէս զի ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահով, այն-
 պէս շնորհքը թագաւորէ արդարութիւնով մինչև
 յաւիտեանական կեանքը մեր Տերոջը Յիսուս Քրիս-
 տոսի ձեռքով:

1 Ալ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք. մեղքի մէջ մնա՞նք
 2 արդեօք, որպէս զի շնորհքը շատնայ. Գաւ լիցի.
 մենք որ մեղքին մեռանք, ի՞նչպէս դեռ անոր մէջ

3 կենանք: Ձե՞ք գիտեր, թէ մենք որ Յիսուս Քրիստոս
 սով մկրտուեցանք, անոր մահուանք մկրտուեցանք:
 4 Անո՞ր հետ թաղուեցանք մկրտութիւնով մահուան
 համար. որպէս զի ինչպէս Քրիստոս Հօրը փառքովը
 յարութիւն առաւ մեռելիներէն, այնպէս մենք կեան-
 5 քի նորագութեան մէջ պարտինք: Վասն զի եթէ
 մենք անկապից եղանք անոր մահուանը նմանութիւ-
 նովը, նաև անոր յարութեանը նմանութիւնս ալ
 6 կըրո՞ր պիտի ըլլանք: Ձայր գիտանք որ մեր հին
 մտորքը անոր հետ խաչուեցաւ, որ մեղքի մարմինը
 փճանայ, որպէս զի ասկէ ետև մեղքի չժառայենք:
 7 Վասն զի ան որ ճշդէ մեռած է, մեղքէ արդարացած
 8 է: Արդ եթէ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք, կը հա-
 9 շատանք որ անոր հետ պիտի ապրինք ալ: Քանզի
 զիտենք որ Քրիստոս մեռելիներէն յարութիւն առած
 10 ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր, ալ մահը անոր վրայ իշխա-
 11 նութիւն չունի: Վասն զի քանի որ մեռաւ՝ մեղքի
 մեռաւ մէկ անգամ, և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ
 12 կենդանի է: Այսպէս դուք ձեր անձերը մեղքի մե-
 13 ռած սեպեցէք, ըսցց Աստուծոյ կենդանի՝ մեր Տէ-
 14 րջը Քրիստոս Յիսուսի ձեռքով: Ուստի ա՛լ մեղքը
 չթաղաւորէ ձեր մահականացաւ մարմինն վրայ, որ
 15 անոր ցանկութիւններուն հնազանդիք: Եւ ձեր ան-
 դամները անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի ընձա-
 յէք մեղքի, հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայե-
 ցէք, որպէս թէ մեռելիներէն ողջնցած. և ձեր ան-
 դամները արդարութեան գործիքներ՝ Աստուծոյ
 14 Քանզի մեղքը ձեր վրայ պիտի չիշխէ. վասն զի օրէնքի
 ասկէ չէք, հապա շնորհքի սակ:

16 չէնք, հապա շնորհքի սակ. քա՛ւ լիցի: Ձե՞ք գիտեր
 թէ որու որ անձերնիդ ծառայ կ'ընծայէք հնազան-
 դելու, ծառայ էք անոր՝ որու որ կը հնազանդիք,
 թէ՛ մեղքի՞ ո՞ր մահուան կը քանի, և թէ՛ հնազանդե-
 17 լու՞ ո՞ր արդարութեան: Բայց գոհութիւն Աստուծոյ,
 որ թէև դուք մեղքի ծառայ էիք, սակայն սրտանց
 հնազանդեցաք այն վարդապետութեան գաղափա-
 18 ըին որ ձեզի յանձնուեցաւ: Ուստի դուք մեղքէ ա-
 19 զաւ ըլլալով՝ արդարութեան ծառայ եղաք. (Մար-
 դու սովորութեան պէս կ'ըսեմ)՝ ձեր մարմինն ահա
 րութեանը համար. քանզի ինչպէս ձեր անդամները
 անօրէնութեան համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և
 անօրէնութեան ծառանք ըլլալու, այնպէս հիմա
 ձեր անդամները սրբութեան համար ընծայեցէք՝ ար-
 20 դարութեան ծառանք ըլլալու: Վասն զի երբ դուք
 մեղքի ծառանք էիք, արդարութեանէ ազատ էիք:
 21 Ուրեմն այն ժամանակ թո՛նչ պտուղ ունէիք այն ըս-
 22 ներէն՝ որնցմով հիմա կ'ամօշնաք. վասն զի անոնց
 23 վերջը մահ է: Բայց հիմա մեղքէ ազատուած և Աս-
 տուծոյ ծառանք եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբու-
 թիւնով, ու վերջը յաւիտենական կեանք: Քանզի
 մեղքին վարձքը մահ է, ըսցց Աստուծոյ ձեր պար-
 դուր յաւիտենական կեանք՝ մեր Տէրջը Յիսուս
 Քրիստոսի ձեռքով:

ԳԼ. Է

1 Մի՞թէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրներ, (քանզի ես օրէնքը
 գիտցողներուն կը խօսիմ,) որ օրէնքը մարդուս վրայ
 2 կ'իշխէ՞ որչափ ժամանակ որ ողջ է: Վասն զի այր

ունեցող կենը իր ողջ էրկանը կապուած է օրէնքով
 բայց եթէ այրը մեռնի, արձակուած է էրկանը օրէն-
 3 քէն: Ուրեմն քանի որ այրը ողջ է, շուն պիտի բառի՝
 եթէ ուրիշ էրկան մը ըլլայ: Բայց եթէ այրը մեռնի,
 այն օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ, այնպէս որ շնացող չըլ-
 4 լար՝ եթէ ուրիշ էրկան մը ըլլայ: Ուստի դուք ալ,
 իմ եղբայրներս, Քրիստոսի մարմնովը օրէնքին մե-
 5 ռաք. որպէս զի ուրիշի մը ըլլաք, անոր՝ որ մեռելնե-
 րէն յարուածիւն առեր է, որպէս զի Աստուծոյ պատու
 6 բերող ըլլանք: Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝
 մեղքերու կիրքերը որոնք օրէնքով կ'ըլլային, մեր
 7 անդամներուն մէջ կը ներգործէին, որպէս զի մենք
 8 մահուան պատուը բերէնք: Բայց չիմա այն օրէնքէն
 9 արձակուեցանք. վասն զի մեռանք անոր՝ որով բռնը-
 10 ւած էինք, որպէս զի մենք ծառայէնք հոգիին նո-
 11 րոգութիւնովը, և ոչ թէ գրին հնութիւնովը:
 12 Ուրեմն ի՞նչ բանք. օրէնքը մեղք է. քաւ լիցի.
 13 Բայց ես մեղքը չէի ճանչնար, եթէ ոչ օրէնքով.
 14 Ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր, եթէ օրէնքը
 15 ըսած չըլլար, Մի ցանկար Բայց մեղքը պատուիրան-
 16 քէն առիթ առնելով իմ մէջս բարձր ցանկութիւն-
 17 ները գոյացուց. վասն զի առանց օրէնքի մեղքը մե-
 18 ռած է: Ես ալ առանց օրէնքի աստե՛ն մը կենդանի
 19 էի. բայց երբ պատուիրանքը չգտայ հասաւ, մեղքը
 20 ողջեցաւ, Եւ ես մեռայ. ու այն պատուիրանքը որ
 21 կեանքի համար էր, նոյնը ինձի մահուան համար
 22 եղաւ: Վասն զի մեղքը պատուիրանքէն առիթ առ-
 23 նելով զիս խաբեց, ու անով մեռցուց: Ուստի օրէնքը
 24 սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ և արդար ու բարի:
 25 Ուրեմն բարին ինձի մա՞հ եղաւ. քաւ լիցի. հապա

մեղքը, որպէս զի երեւնայ մեղքը որ այն բարի բա-
 նով ինձի մահ գործեց, որպէս զի մեղքը պատուի-
 14 րանքով առելի մեղաւոր ըլլայ: Վասն զի գիտե՛նք որ
 15 օրէնքը հոգեւոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ մեղքի
 16 թակ ծախուած: Քանզի ինչ որ կ'ընեմ՝ չեմ ճանչ-
 նար. ոչ թէ ինչ որ կ'ուզեմ՝ զայն կ'ընեմ, հապա
 17 ինչ որ կ'ատեմ՝ զայն կ'ընեմ: Բայց եթէ չուզածս
 18 կ'ընեմ, հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ
 19 բարի է: Իսկ արդ ոչ թէ ես կ'ընեմ զանիկա,
 20 հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս կը բնակի. Քանզի
 21 գիտեմ որ իմ ներսիդիս, այսինքն իմ մարմինս
 22 մէջ, բարի բան մը չընակիր. վասն զի կամեցողու-
 23 թիւն կայ քովս, բայց բարին է գործ զնելը չեմ
 24 գտներ: Քանզի ոչ թէ բարին զոր կ'ուզեմ, կ'ընեմ,
 25 հապա չարը զոր չեմ ուզեր, զայն կ'ընեմ: Իսկ եթէ
 չուզած բանս կ'ընեմ, ալ ոչ թէ ես կ'ընեմ զա-
 նիկա, հապա մեղքը՝ որ իմ ներսիդիս բնակած է:
 21 Ուստի ես կը գտնեմ օրէնք մը, որ երբ բարին ընելը
 22 կը կամենամ, չարը իմ քովս է: Վասն զի ներսի
 23 մարդուն նայելով Աստուծոյ օրէնքին կը հաւնիմ.
 24 Բայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ իմ անդամներուս
 25 մէջ, որ իմ մաքիս օրէնքին գէ՛մ կը պատերազմի, և
 զիս գերի կ'ընէ մեղքի օրէնքին որ իմ անդամներուս
 մէջ է: Ի՞նչ խղճալի մարդ եմ ես. ո՞վ զիս պիտի
 ազատէ այս մահացու մարմինէն: Գոհութիւն Աս-
 տուծոյ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով: Ու-
 րեմն ես ինքնս մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառա-
 ւեմ, ու մարմնով մեղքի օրէնքին:

ԳԼ. Ը

1 Իսկ արդ դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս Յիսուսով եղողներուն, որոնք մարմնաւոր կերպով չեն
 2 վարուիր*: Բանդի Քրիստոս Յիսուսով կեանքի հոգիին օրէնքը զիս աղատեց մեղքի և մահուան օրէն-
 3 քէն: Վասն զի այն որ անկարելի էր օրէնքին, որով-
 4 չեաւ սկսած էր մարմնով, Աստուած էր Որդին զրկեց մեղանշահան մարմին նմանութեամբ ու մեղքի հա-
 5 մար, և դատապարտեց մեղքը այն մարմինին մէջ:
 6 Որպէս զի օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր
 7 մէջ, որ մարմնաւորապէս չենք քաղեր, հապա հո-
 8 գեւորապէս: Բանդի մարմնաւոր եղողները մարմինին
 9 բաները կը մտածեն, ու հոգեւոր եղողները՝ հոգիին
 10 բաները: Վասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և
 11 հոգեւոր խորհուրդը կեանք ու խաղաղութիւն: Բան-
 12 դի մարմնաւոր խորհուրդը Աստուծոյ դէմ թշնամու-
 13 թիւն է: Վասն զի Աստուծոյ օրէնքին չհնազանդելը,
 14 մանաւանդ չկրնար ալ: Վասն զի մարմնով եղող-
 15 ները չեն կրնար Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ: Բայց դուք
 16 մարմնով չէք՝ հասար հոգիով, եթէ Աստուծոյ Հո-
 17 գին ձեր մէջ բնակած է: Իսկ եթէ մէկը Քրիստոսի
 18 Հոգին չունի, անկիս անորը չէ: Եւ եթէ Քրիստոս
 19 ձեր մէջ է, ալ մարմնը մեռած է մեղքի համար,
 20 ու հոգին կենդանի է արդարութեան համար: Իսկ
 21 եթէ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հո-
 22 գին ձեր մէջ բնակած է, ալ անկիս որ Քրիստոսը

*Որոնք է՝ ուրիշներ, այլ հոգեւոր կերպով

մեռելներէն յարուց, պիտի կենդանացնէ ձեր մահ-
 կանացու մարմինները իր Հոգիովը որ ձեր մէջ կը
 բնակի:
 12 Ապա ուրեմն, եղբայրներ, պարտապան ենք, ոչ
 13 թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրելու: Վասն զի
 14 եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի մեռ-
 15 նիք: Բայց եթէ Հոգիով մարմինին դործերը սպան-
 16 նէք, պիտի ապրիք: Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ
 17 Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ որդի-
 18 ներն են: Բանդի դուք ծառայութեան հոգին չառիք
 19 կրկին վախնալու, հապա որդեգրութեան հոգին ա-
 20 ռիք, որ անով կը կանչենք Աբբա հայր: Եւ այն ինքն
 21 Հոգին վկայութիւն կու տայ մեր հոգիին հետ, թէ
 22 մենք Աստուծոյ որդիներն ենք: Եւ եթէ որդիներ,
 23 ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգներ ու
 24 Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որպէս զի, եթէ էր չար-
 25 չարանքներուն կցորդ ըլլանք, էր փառքին ալ հա-
 26 շորդ ըլլանք:
 27 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ որ այս ժամանա-
 28 կին չարչարանքները բան մը չեն դալու փառքին քով՝
 29 որ մեղի պիտի յայտնուի: Բանդի ստեղծուածներուն
 30 եռանդուն անկիւղութիւնը Աստուծոյ որդիներուն
 31 յայտնուելուն կը սպասէ: Վասն զի ունայնութեան
 32 հնազանդեցան ստեղծուածները, (ոչ թէ իրենց կամ
 33 քով՝ հապա անոր համար որ հնազանդեցուց,) Այն
 34 յուսով, որ ստեղծուածները իրենք ալ ապականու-
 35 թեան ծառայութեանէն աղատուելով, Աստուծոյ որ-
 36 դիներուն փառաւոր աղատութեանը հասնին: Բանդի
 37 գիտնիք որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա մէկ-
 38 անգ կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն: Եւ

ուչ միայն այսինքն, հապա մենք ալ որ Հոգիին առաջին պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք որդեգրութեան, այսինքն մեր մարմինին ազատութեանը, սպասելով: Վասն զի յուսով փրկուեցանք. բայց յայտը որ կը տեսնուի, յոյս չէ: Վասն զի այն բանին, զոր կը տեսնէ մէկը, ալ ինչպէս պիտի յուսայ: Իսկ եթէ Հոգեւոր բաներնուս կը յուսանք, ալ համբերութիւնով կը սպասենք: Եւ որովհետեւ Հոգին ալ օգնութեան կը հասնի մեր տկարութիւններուն. քանզի ի՛նչ քանի հոգեւոր արթնութիւն ենք բոս արժանւոյն՝ չենք գիտեր. բայց ինչ Հոգին բարեխօս կ'ըլլայ մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով: Եւ սիրտերը Բննողը գիտէ Հոգիին ի՛նչ խորհիլը, քանզի Աստուծոյ չափին համեմատ բարեխօսութիւն կ'ընէ սուրբերուն համար: Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի դործակեց կ'ըլլան անոնց որ զԱստուած կը սիրեն, որոնք անոր նախասահմանութիւնովը կանչուած են: Վասն զի զանոնք որ առաջ կը ճանչնար, առաջուրնէ ալ սահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու. որպէս զի անիկա անդրանիկ ըլլայ շատ եղջրայրներու մէջ: Եւ զորոնք առաջուրնէ սահմանեց, նաև կանչեց զանոնք. և զորոնք կանչեց, նաև արարացուց զանոնք. և զորոնք արդարացուց, նաև փառաւորեց զանոնք: Ուրեմն ի՞նչ բռնք այս բաներուն համար. եթէ Աստուած մեր կողմն է, ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ: Ան որ իր Որդւոյն չինասեց, հապա մեր ամենուն համար մտանեց զանիկա, ալ ի՛նչպէս անոր հետ ամէն բաները մեզի չգործուեցին: Ո՞վ է որ Աստուծոյ ընտրածներուն գէտ մե-

34 զորքեր ըլլայ: Աստուած է որ կ'արդարացնէ: Ուրե՞նք ո՞վ է որ կը դատարարուէ. Քրիստոս է որ մեռաւ. մահուանդ թէ յարութիւն ալ առաւ, ու Աստուծոյ աջ կողմն է, որ նաև մեզի համար բարեխօսութիւն կ'ընէ: Ուրե՞նք ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սերէն. անապատները, կամ ներքութի՞ւնը, կամ հալածութիւնները, կամ սովը, կամ մերկութի՞ւնը, կամ վտանգները, կամ սուտը. (Ինչպէս գրուած է, Ամէն որ քեզի համար կը սպաննուի. մերթուէրու ոչխարի պէս կը սեպուի:) Հապա այս ամէն բաներուն մէջ ս'լու աւելի յողորմ կ'ըլլանք անով որ մեզ սիրեց: Վասն զի ես հաստատ գիտեմ թէ ոչ մահը, ոչ կեանքը, ու ոչ խեղճանքները, և ոչ իշխանութիւնները, ու ոչ զորութիւնները, և ոչ ներկայ բաները, ու ոչ դատու բաները, Եւ ոչ բարձրութիւնը, ու ոչ խորունկութիւնը, և ոչ սուրբ արարած մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ սերէն որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրը մնալ է:

ԳԼ. Թ

1 Ստոյգը կ'ընեմ Քրիստոսով ու չեմ ստեր, (իմ 2 խիղճս ալ ինձի կը վկայէ Հոգեւով Սրբով.) Որ մեծ արամութիւն է ինձի, ու իմ սրտիս անպակաս ցաւ: 3 Քանզի ես ինքն կը խնդրէի նըղուած ըլլալ Քրիստոսէ, իմ մարմնի կողմանէ եղբայրներուս ու աղ: 4 զականներուս համար, Որոնք Խորայեղացի են. որոնցն է որդեգրութիւնը ու փառքը և ուխտերը ու օրհնարութիւնը և պաշտօնը ու խոտմունքները. 5 Իրենցն են նահապետները, իրենցմէ էլ ու Քրիստոս

այ մտքնին հոգմանէ, որ է ամենուն վրայ Աստուած
 6 օրհնեալ յաւիտեանս Ամէն: Բայց ոչ էրբ թէ Աս-
 տուծոյ խօսքը գետին ինկած է. քանզի ոչ թէ ամէն
 7 Իսրայելէ եղողները Իսրայելացի են. Եւ ոչ թէ Արբա-
 համի սերունդ բլլալնուն համար ամէնը որդիներ են.
 հապա Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի
 8 Այսինքն՝ ոչ թէ անոնք որ մտքնին որդիներ են՝ Աս-
 տուծոյ որդիներ այլ են, հապա խոստմունքի որդի-
 9 ները սերունդ կը սեպուին: Վասն զի խոստմունքին
 խօսքը այս էր, թէ Այս աստի պիտի գամ, ու Սաուս
 10 որդի պիտի ունենայ: Եւ ոչ միայն այլքան, հապա
 Ռեբեկայէ այլ յայտէ է որ յղացաւ մեկէն, այսինքն
 11 մեր Իսահակ հօրմէն: Վասն զի որպէս զեւ չճանօ՞,
 և գեւ ապէկ կամ գէշ քան մը չգործած, (որպէս զի
 Աստուծոյ նախասահմանութիւնը հաստատ մնայ
 12 ընտրութեանը պէս, Աչ թէ գործերէն, հապա անկէ
 13 որ կանչեց,) իրեն ըսուեցաւ թէ, Մեծը պղտփկին
 պիտի ծառայէ: Ինչպէս գրուած է թէ Յակոբը սի-
 րեցի, բայց Եսաւ ստեցի:
 14 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. միթէ Աստուծոյ քով անի-
 15 ըաւութիւն կայ. քա՛ւ լիցի: Վասն զի Մովսէսի
 4՛րբէ, Արու որ պիտի սղորմի՞՛մ՝ կ՛սղորմի՞մ, ու որու
 16 վրայ որ պիտի գթամ՞՝ կը գթամ: Ուրեմն ոչ անկէ
 է որ կը կամի, ու ոչ անկէ՝ որ կը վագէ, հապա
 17 Աստուծո՞՛մէ՛ որ կ՛սղորմի: Գոնզի գիրքը Փարուսնի
 կ՛րբէ, Անոր համար քեզ վերցուցի, որ իմ զօրու-
 18 թիւնս քեզմով ցուցնեմ, ու բոլոր երկրի մէջ իմ
 անունս պատմուի: Ուստի որու որ կ՛ուզէ՛՛ կ՛սղորմի,
 19 և զոր կ՛ուզէ՛՛ կը խոստացնէ: Ուրեմն ինձի պիտի բնու
 թէ Ալ ինչո՞ւ մեղադիր կ՛ըլլայ. վասն զի ո՞վ անոր

20 կամքին գէմ գրուաւ: Բայց գուն ո՞վ էս, այլ մարդ,
 որ Աստուծոյ գէմ պատուստան կու տաս. միթէ
 ստեղծուածը էր Ստեղծողին կրնա՞յ ըսել թէ Ձիս
 21 ինչո՞ւ այդպէս շինեցիր: Բրուար իշխանութիւն չու-
 նի՞ կաւին վրայ՝ նայ շարուածքէն աման շինելու,
 22 մէկը պատուի՛ և միւսը անարգոնքի համար: Հապա
 ի՞նչ ըսիք՝ առէ՛ Գիւ, եթէ Աստուած էր բարկու-
 թիւնը ցուցնել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել աւր-
 23 լով, շատ երկայնամութեամբ համբերեց կարու-
 ելու պատրաստուած բարկութեան ամաններուն.
 24 Եւ կա՞ որպէս զի իր փառքին մեծութիւնը յայտնի
 ընէ ողորմելու ամաններուն վրայ, զորնք փառքի
 25 համար առաջուընէ պատրաստեց. Այսինքն մեզ զը-
 րոնք կանչեց, ոչ թէ միայն Հրեաներէն, հապա հե-
 26 թանոսներէն այլ. Կնչպէս Ովտէէի մէջ այլ կ՛րբէ, Իմ
 ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս պիտի կան-
 27 չեմ, ու սիրկի չեղողին սիրկի: Եւ պիտի ըլլայ թէ
 այն տեղ ուր անոնց ըսուեցաւ թէ Գուք իմ ժողո-
 վուրդս չէք, հոն անոնք Կենդանի Աստուծոյն որդի-
 28 ները պիտի բուսին: Ետայի այլ Իսրայելի համար կ՛ա-
 ղաղակէ, թէ և Իսրայելի որդիներուն թիւը ծովու
 առաջին պէս ըլլայ, Գոն մնացողք մը պիտի ազատի:
 29 Գոնզի Տէրը համուռու և կարճ բան մը կ՛ընէ ար-
 գորութեամբ. գոտն զի Տէրը կարճ բան մը պիտի
 29 ընէ երկրի վրայ: Եւ ինչպէս Ետայի առաջուընէ
 ըսաւ, Եթէ զօրոց Տէրը մեզի սերունդ մը թողու-
 ցած չըլլար, մէնք Սողոմի պէս պիտի ըլլայինք, ու
 Գոմորի պիտի նմաննէինք:
 30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. թէ հիթանսները որնք ար-
 դարութեան չէին հետեւեր՝ արդարութեան հասան,

31 այն արդարութեան՝ որ հաւատաբէն է. Բայց Իորայէլ
 որ արդարութեան օրէնքին կը հետեւէր, արդարու-
 32 թեան օրէնքին չհասաւ: Ինչպէ՛ս համար. վասն զի ոչ
 թէ հաւատաբէն, հապա որպէս թէ օրէնքին գործերէն
 «—չց արդարա՛նալ վասն զի դայթակղութեան վէժին
 33 վրայ գլորեցան. Ինչպէս գրուած է, Ահա Սրժնի մէջ
 դայթակղութեան քար մը կը դնեմ ու գլորե-
 րաւ վէժ մը. և ամէն ով որ անոր հաւատայ, պիտի
 չամհնայ :

ԳԼ. Ժ

1 **Ե**ղրայրներ, իմ՝ սրտիս փափաքը ու աղօթքը առ
 2 Աստուած *Իորայէլի փրկուելուն համար է: Վասն
 զի ես կը վկայեմ անոնց համար, թէ Աստուծոյ նա-
 խանձաւորութիւնը ունին, ըսյց ոչ թէ գիտու-
 3 թեամբ: Վասն զի անոնք Աստուծոյ արդարութիւնը
 չգիտնալով, ու իրենց արդարութիւնը հաստատել
 ուզելով, Աստուծոյ արդարութեանը չհնազանդե-
 4 ցան: Քանզի օրէնքին վախճանը Քրիստոս է ամէն
 հաւատացեալի արդարութեան համար:
 5 Վասն զի Մովսէս օրէնքէն եղած արդարութիւնը
 կը ստորագրէ թէ, Ձանոնք կատարող մարդը անոնց-
 6 մով պիտի ապրի: Բայց հաւատաբէն եղած արդա-
 րութիւնը սյապէս կ'ըսէ, Մի ըսեր քու սրտիդ մէջ,
 7 Ո՞վ պիտի ելլէ երկինք, (այսինքն՝ Քրիստոսը ինչեղ-
 8 ինքն Քրիստոսը մեռելներէն հանելու:) Հապա ի՞նչ

*Ո՛ւնչ, անոնց

կ'ըսէ. Խօսքը քեզի մօտ է, քու բերնիդ մէջ և քու
 սրտիդ մէջ է. այսինքն հաւատաբնի խօսքը զոր մէջ
 9 կը քարոզէնք: Վասն զի եթէ քու բերնովդ Յիսուսը
 Տէր խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջ հաւատաս թէ
 Աստուած զանփկա մեռելներէն յարուց, պիտի
 10 փրկուես. (Վասն զի սրտով կը հաւատայ մէկը ար-
 դարանալու, ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու:)
 11 Քանզի գիրքը կ'ըսէ, Ամէն ով որ անոր հաւատայ,
 12 պիտի չամհնայ: Վասն զի խտրութիւն չկայ Հրեային
 ու Յղինին մէջտեղ. վասն զի ամէնուն Տէրը նոյնն է,
 13 առատ ամէնուն որոնք իրեն կը կանչեն: Քանզի ով
 որ Տէրոջը անունը կանչէ, պիտի փրկուի:
 14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որու չհա-
 ւատացին. կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան անոր՝
 որուն վրայով չլսեցին. կամ ի՞նչպէս պիտի լսեն՝ ա-
 15 ռանց մէկուն քարոզելուն: կամ ի՞նչպէս պիտի քա-
 րոզեն՝ եթէ չըրկուին. ինչպէս գրուած է, Ի՞նչպէս
 գեղեցիկ են խաղաղութիւն աւետարանողներուն —
 16 լայի ըաններու աւետիս առաջներուն սաքերը: Բայց
 ամէնը հնազանդ չեղան աւետարանին. քանզի Եսայի
 17 կ'ըսէ, Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր քա՛ռժ լուրին: Ու-
 րեմն հաւատքը լսելէն է, ու լսելը Աստուծոյ խօս-
 18 քէն: Բայց կ'ըսեմ, Մի՛թէ չլսեցին. մանաւանդ Բու-
 լլը երկիր ելլաւ անոնց հնչելը, ու անոնց խօսքը՝
 19 մինչև աշխարհի ծոյրերը: Բայց կ'ըսեմ, Մի՛թէ Խա-
 լայէլ չգիտցա՞ւ. առաջ Մովսէս կ'ըսէ, Ես ձեզ նա-
 խանձի պիտի գրգռեմ *անպիտան Ժողովուրդով մը,
 20 ու անմիտ աղբով մը ձեզ պիտի ըսրկացնեմ: Բայց

*Յ—ն. ոչ

Ետայի կը համարձակի ու կ'ըսէ, Ես անոնց գաղութե-
 ցոյ՝ որոնք զիս չէին փնտուեր, յայտնի եղայ անոնց՝
 21 որոնք զիս չէին հարցներ: Սակայն Իսրայէլի վրայով
 կ'ըսէ, Բոլոր օրը իմ ձեռքերս երկնցուցի սնհնազանդ
 ու հակառակող ժողովուրդի մը:

ԳԼ. ԺԱ.

- 1 Աւրեմն կ'ըսեմ՝, Միթէ Աստուած իր ժողովուրդը
 մերժեց. քա՛ւ լիցի. վասն զի ես ալ Իսրայէլացի եմ՝,
- 2 Աբրահամի սերունդէն, Բենիամինի ցեղէն: Չմերժեց
 Աստուած իր ժողովուրդը զոր ինք առաջուրնէ ճանչե-
 ցաւ. միթէ չէ՞ք դիտեր Եղիայի պարտութեանը մէջ
 գերբը ինչ կ'ըսէ. Ինչպէս անիկա Իսրայէլի համար
- 3 դանգաւ կ'ընէ Աստուծոյ, շե՛ւշ, Տէր, քու մար-
 դարէներդ մեռցուցին ու քու սեղաններդ փլցուցին,
 ու միայն ես մնացեր եմ՝, և իմ անձս կը փնտուեն:
- 4 Բայց ի՞նչ կ'ըսէ անօր՝ աստուածային պատասխանը.
 Ինծի թողուցի, Կ'ըսէ, եօթը հազար մարդիկ՝ որոնք
- 5 Բահայի ծնրագրութիւն չըրին, Նոյնպէս ալ այս
 աստեւ շնորհքի բնորութեանը համեմատ մնացորդ
- 6 մը կայ: Եւ եթէ շնորհքով, ուրեմն ա՛լ գործերէն
 չէ. ապա թէ ոչ՝ շնորհք ա՛լ չնորհք չըլլար. *Իսկ
 եթէ գործերէն է, ա՛լ չնորհք չէ. ապա թէ ոչ՝
- 7 գործը ա՛լ գործ չըլլար՝՝ Ուրեմն ի՞նչ. Իսրայէլ
 չհասաւ այն բանին զոր կը փնտուեր. բայց ընտ-
- 8 բուածները հասան, ու մնացածները կուրցան: (Ինչ-
 պէս գրուած է, Աստուած անոնց թմրութեան ոգի
 ստեալ, աչքեր՝ սրանցմով պիտի չաեսնեն, ու ա-
- 9 կանջներ՝ որոնցմով պիտի չսեն,) մինչև սյօսը: Եւ

*Ո՛րտնչ չսանին

- Իսաւիթ կ'ըսէ, Անոնց սեղանը իրենց սրողայթ ու որս
- 10 և գայթակղութիւն ու հատուցում ըլլայ. Անոնց
 աչքերը մթանան, որպէս զի չաեսնեն, ու անոնց
- 11 կանակը վիշտ վար ծռէ: Ուրեմն կ'ըսեմ՝, Միթէ ա-
 նօր համար անոնք յանցանք ըրին որ կործանին.
 քա՛ւ լիցի. հապա իրենց յանցանքովը հեթանոսնե-
- 12 դրգուէ: Ուստի եթէ անոնց յանցանքը աշխարհի մե-
 ծութիւն եղաւ, ու անոնց նուատութիւնը՝՝ հեթա-
 նոսներուն մեծութիւն, ալ ս'ըջափ տեղի աննց
- 13 լրութիւնը: Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ հեթանոսներուդ,
 Որովհետև հեթանոսներուն առաքեալ եմ, իմ պաշ-
- 14 ասնս կը մեծարեմ. Որպէս զի թերեւս իմ մարմինս
 եղողները նախանձի գրգռեմ, ու անոնցմէ մէկ քա-
- 15 նինքը ապրեցնեմ: Վասն զի եթէ անոնց մերժուիլը
 աշխարհի հաշտութիւն է, հապա անոնց ընդունուիլը
 ի՞նչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ՛ մեռելներէն կենդանի
- 16 ըլլալ: Արդ եթէ երախայրին սուրբ է, նաև զան-
 դուածը. և եթէ արմատը սուրբ է, սրէ՞ծ ճիւղերն
- 17 ալ: Եթէ այն ճիւղերէն մէկ քանինքը կտրեցան,
 ու դուն որ վայրենի ձիթենի եիբ՝ անոնց մէջ պատ-
- 18 առութեանը հաղորդ եղար, ճիւղերուն դէմ մի պար-
 ծենար. իսկ եթէ պարծենաս, ոչ թէ դուն արմատը
- 19 վեր բաներ ես, հապա արմատը քեզ: Ուրեմն պիտի
 բան, ճիւղերը կտրեցան որպէս զի ես պատասխա-
- 20 ու իմ: Աղէկի, անոնք անհաւատութիւնով կտրե-
- 21 հարտանար, հապա վախցիր. Վասն զի եթէ Աստ-
 ուած բնական ճիւղերուն շինայեց, դուցէ՛ քեզի ալ

22 չինայէ: Ուստի տես Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու
 խոտութիւնը. կործանուածներուն վրայ խոտու-
 թիւնը, և քու վրայ քաղցրութիւնը, եթէ այն
 քաղցրութեանը մէջ կենաս. ապա թէ ոչ՝ դուն ալ
 23 պիտի կտրուիս: Եւ անոնք ալ եթէ երէն անհաւա-
 ստութեանը մէջ չկենան, պիտի պատուաստուին,
 վասն զի կարող է Աստուած զանոնք նորէն պատ-
 24 ուստաել: Քանզի եթէ դուն թե՛ բնական եղող
 վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար, ու այն բարի ձիթե-
 նիին վրայ, որ թե՛ բնական չէր, պատուաստուեցար,
 ալ ս'ըջափ աւելի անոնք որ բնական թե՛-դեր են, պի-
 25 տի պատուաստուին իրենց ձիթենիին վրայ: Վասն զի
 չեմ ուղեր, եղբայրներ, որ չգիտնաք այս խորհուրդը,
 (որպէս զի ինքզինքնիդ իմաստուն չտեսէք,) որ ըստ
 մասին կտրութիւն եղաւ իւրայելի, մինչև հեթա-
 26 նաներուն լրութիւնը մտնէ. Եւ այսպէս բոլոր Իս-
 րայէլ պիտի փրկուի. ինչպէս գրուած է, Սի՞ծէ պի-
 տի դայ Փրկելը, ու Յակոբէ ամբարշտութիւնները
 27 մէկդի պիտի դարձնէ. Եւ այս է իմ ուխտս անոնց,
 28 երբ անոնց մեղքերը վերցնեմ: Աւետարանին նայե-
 լով՝ անոնք թշնամի են ձեր սիրոյն համար. բայց
 ընտրութեանը նայելով՝ սիրելի են էրէնց հայրերուն
 29 սիրոյն համար: Վասն զի Աստուծոյ պարգեւները ու
 30 կոչումը առանց զղջմանալու են: Վասն զի ինչպէս
 դուք ալ առեն մը Աստուծոյ չէիք հաւատար, ու
 հիմա ողորմութիւն դատք *անոնց անհաւատու-

*Կամ, անոնց անհաւատութեան ատենը, Նոյնպէս ու-
 նոնք ալ հիմա անհաւատ եղան ձեր ողորմութիւն
 ֆրոստ ատենը՝ որպէս զի անոնք

31 թիւնովը, Նոյնպէս անոնք ալ հիմա անհաւատ եղան,
 որպէս զի ձեր ողորմութիւն ֆրոստովը՝ անոնք՝ ալ
 32 ողորմութիւն գտնեն: Վասն զի Աստուած ամէն ալ
 անհաւատութեան մէջ արգիլեց, որպէս զի ամե-
 նուն ողորմի:
 33 Ո՛վ Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան և
 գիտութեան խորունկութիւնը. ի՛նչպէս անքնելի
 են իր գոտաստանները, ու անզնելի են իր ճամբա-
 34 ները: Վասն զի մ'ի գիտցաւ Տէրոջը միտքը, կամ՝
 35 մ'ի անոր խորհրդակից եղաւ. կամ՝ մ'ի առաջուընէ
 անոր բռն յը սուսաւ, որ փոխարէնը իրեն տրուի:
 36 Վասն զի ամէն բաները անկէ ու անով և անոր հա-
 մար են. իրեն փառք յաւիտեանս Ամէն .

ԳԼ. ԺԲ

1 Արդ կ'աղաչեմ՝ ձեզի, եղբայրներ, Աստուծոյ ողոր-
 մութիւնովը, որ ձեր մարմինները ընծայէք կենդանի
 քո՛ւ մը՝ սուրբ, Աստուծոյ հաճելի, որ է ձեր բանա-
 2 ւոր պաշտօնը: Եւ մի կերպարանիք այս աշխարհին
 կերպարանքովը, հապա ձեր մտքին նորոգութիւնովը
 նորոգուեցէք, որպէս զի քննէք թէ ի՛նչ է Աստուծոյ
 3 կամքը, որ բարի ու հաճելի և կատարեալ է: Քանզի
 ինձի տրուած *շնորհքով զայս կ'ըսեմ՝ ձեր մէջ
 եղող ամէն մէկուն, որ սրժան եղածը մտածելէն
 աւելի բան չմտածէ, հապա զգաստ կենալ մտածէ,
 ինչպէս Աստուած ամէն մէկուն բաժնեց հաւատաքին
 4 չափը: Վասն զի ինչպէս մէկ մարմինի մէջ շատ ան-

*Ո՛րհա, Աստուծոյ շնորհքով

գամներ ունինք, ու այն ամէն անգամները մեզենցն
 5 գործը չունին. Նոյնպէս մենք շատուորներս մեկ
 մարմին ենք Բրիտանոսով. և ամէն մեկերնիս իրարու
 6 անդամներ ենք: Ուստի մենք զանազան պարզուներ
 ունենալով այն շնորհքին համեմատ որ մեզի տրուած
 է, եթէ մտքարեւթիւն՝ հաւատքին չտիրուք քո-
 7 ծառնէս. Եթէ սպասուորութիւն՝ սպասուորութեան
 մեջ ըլլանք. եթէ ան որ կը սորվեցնէ՝ սորվեցնելու
 8 ետեւէ ըլլայ: Եթէ ան որ կը յորգորէ՝ յորգորելու
 ետեւէ, ան որ կը բաշխէ՝ պարզմտութեամբ Խաչնի-
 9 ան որ վերակացու է՝ ջանքով, ան որ կ'ողորմի՝ յո-
 10 ժարութեամբ. Արքա առանց կեղծաւորութեան ըլ-
 11 լայ, չարէն զգուելով, բարին յարելով. Եղբայր-
 սիրութեան մեջ իրարու վրայ գորովայն կ'էք:
 12 պատուելու մեջ իրարմէ անցէք. Չանք թու-
 13 լասիրա ըլլաք. հոգիով բարբեցէք. Տէրջը ծառա-
 14 յեցէք. Յուսով ուրախ կ'էք. նեղութեան մէջ համ-
 15 բերեցէք. ստեպ աղօթքի կեցէք. Սուրբերուն պետքե-
 16 րուն հաղթող կ'էք. Հիւրասիրութեան ետեւէ կ'էք.
 17 Զեղ հալածողները օրհնեցէք, օրհնեցէք ու մի անիծէք.
 18 Խնդացողներուն հետ խնդացէք, և Լացողներուն հետ
 19 Լացէք. Իրտրու վրայ միեւնոյն խորհուրդը ունեցէք.
 20 ամբարտաւանութիւն մի ընէք, հապա խոնարհու-
 21 րուն հետ խոնարհեցէք. Ընքղնքնիդ խմտառուի տեղ
 մի գնէք. Չարութեան փոխարէն մեկուսն չարութիւն
 մի հատուցանէք. ամէն մտքոց առջև բարի բաներ
 22 ընէլ՝ հոգ տարէք: Որչափ կարելի է ձեզի՝ ամէն
 23 մտքոց հետ խաղաղութիւն ունեցէք: Սիրելիներ,
 վրէժխնդրութիւն մի ընէք ձեր անձերուն համար,
 հապա բարկութեան տեղ սուէք. վասն զի գրուած

է, Վրէժխնդրութիւնը իմն է, ես պիտի հասուցա-
 20 նեմ, կ'ընէ Տէրը: Ուստի եթէ քու թշնամիդ ան-
 թեցեր է՝ հաց տուր անոր, և եթէ ծարաւ է՝ ջուր
 տուր անոր. քանզի զոյս ընելով՝ անոր գլխուն վրայ
 21 կրակի կայծեր պիտի դիզես: Չարէն մի յաղթուիր,
 հապա բարիով յաղթէ չարին:

ԳԼ. ԺԳ

1 Ամէն մարդ էր վրայ եղած իշխանութիւններուն
 թող հնազանդէ. վասն զի չկայ իշխանութիւն մը որ
 Աստուծմէ չըլլայ. և *անոնք որ կան՝ Աստուծմէ
 2 կարգուած են: Ուրեմն ով որ իշխանութեան դէմ
 կը կենայ, Աստուծոյ հրամանին դէմ՝ կը կենայ. և
 անոնք որ դէմ՝ կը կենան, անձերուն դատապար-
 3 տութիւն կ'ընդունին: Վասն զի իշխանները բարի
 գործերու վախ դասուցեն, հապա չարերու. կ'ուզէս
 չվախնալ իշխանութենէն. բարի գործէ, ու անկէ
 4 գողութիւն պիտի ընդունիս: Վասն զի անիկա Աս-
 տուծոյ սպասուորն է քեզի բարիի համար. բայց
 եթէ դուն չար կը գործես՝ վախցիր. վասն զի դա-
 5 տարի տեղ մէջքը թուր չէ կայեր, քանզի Աստու-
 6 ծոյ սպասուորն է, և վրէժխնդր՝ բարկութիւն
 7 հասցնելու անոր վրայ որ չար կը գործէ: Ասոր համար
 պետք է հնազանդ ըլլալ, ոչ թէ միայն բարկու-
 8 թեանը համար, հապա խղճմտանքի համար ալ: Այս
 պատճառաւ է որ սուրբ ու կու տաք. վասն զի Աս-
 9 տուծոյ սպասուորներն են այն նոյն բանին հոգ տա-

*Ուրեմն, այն իշխանութիւնները

- 7 ներու: Ուստի հասուեցեք պէտք եղածը ամէնուն, որու որ տուրք որսուելու ե՛ տուրքը, որու որ մաքս՝ մաքսը, որու որ վախ՝ վախնալը, որու որ պատիւ՝ պատիւը:
- 8 Բնաւ մեկուն պարտական մի գանուէրք, միայն թէ մեկզմէկ սիրելու. վասն զի ով որ ընկերը կը սիրէ՝
- 9 օրէնքը կը կատարէ. Վասն զի այն Մի շնարը, Մի սպանաները, Մի գողանարը, Սուս վկայութիւն մի ըները, Մի ցանկարը, և ուրիշ ինչ պատուէր որ կայ՝ Բարեւ այս խօսքին մէջ կը բովանդակուի, թէ Գու ընկերք սիրես քու անձիդ պէս: Սէրը ընկերին դէշտութիւն չըներ. ուրեմն օրէնքին լրումը սէր է:
- 11 Եւ այսպէս ըբէք գիտնալով՝ այս ատեն, որ հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթննալու. վասն զի հիմա մօտ է մեզի փրկութիւնը՝ քան թէ այն ատեն որ հաստացինք: Գիշերը շատ անցած է ու ցորնիկը մօտեցած. ուստի մեկդէկ ընէնք խաւարին դործերը, ու մեր
- 13 վրայ հագնինք լուսոյ զէնքերը: Որպէս թէ ցորեկ ատեն՝ պարկեշտութեամբ պտտինք, ոչ թէ անառակութիւններով ու գինովութիւններով, և ոչ թէ խառնակ անկողիններով ու պղծութիւններով, և ոչ
- 14 թէ հակառակութիւնով ու նախանձով. Հապա յեք վրայ հագէք Տէր Յիսուս Քրիստոսը, ու մարմնի խնամք մի տանիք ցանկութիւններու համար:

ԳԼ. ԺԴ

- 1 Հաւատարի մէջ տկար եղողը ընդունեցէք՝ ոչ թէ
- 2 *տարակուսական որոշմունքներով: Մէկը կը հաւա-

*Յուս, կարծեաց

- տայ որ ամէն բան կրնայ ուտել, և ան որ տկար է՝
- 3 կանանչեղէն կ'ուտէ: Ան որ կ'ուտէ՝ չուտողը թող չդատէ, չանարգէ, ու ան որ չուտէ՝ ուտողը թող չդատէ,
  - 4 վասն զի Աստուած զանկա ընդուններ է: Իսկն ո՞վ էս որ ուրիշին ծառան կը դատես. իր Տէրոջը կը կանգնի կամ կ'իյնայ. բայց պիտի կանգնի, վասն զի
  - 5 *Աստուած կարող է զանկա կանգնեցնել: Մէկը մէկ օրը ուրիշ օրէ աւելի կը սեպէ, մէկն ալ ամէն օրը զէ կը սեպէ. թող ամէն մարդ իր մտքը հա-
  - 6 ճեցնէ: Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և ան որ չհոգար օրը, Տէրոջը չհոգար. ու ան որ կ'ուտէ, Տէրոջը կ'ուտէ, քանզի Աստուծոյ կը գոհանայ. և ան որ չուտէր, Տէրոջը չուտէր, ու Աստուծոյ կը գոհանայ:
  - 7 Վասն զի մեզմէ մէկը իր անձին համար չսպարի, ու
  - 8 մէկը իր անձին համար չմեռնիր: Քանզի թէ մարդիք, Տէրոջը համար կ'ապրինք, և թէ մեռնինք, Տէրոջը համար կը մեռնինք. ուրեմն թէ՛ ապրինք և թէ՛ մեռնինք,
  - 9 մենք Տէրոջն ենք, Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ինչ ապրեցաւ, որ ահաբախ մեռնելու ընդուն
  - 10 ու կենդանիներուն իշխէ: Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես, կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ'անարգես. վասն զի ամէն ալ Քրիստոսի տոեանին
  - 11 առջև պիտի կայնինք: Վասն զի գրուած է, Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէրը, որ ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի, և ամէն լեզու Աստուծոյ պիտի խոստովանի:
  - 12 Ուրեմն մեզմէ ամէն մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի
  - 13 տայ իր անձին համար: Ուստի ալ զիրար չդատենք,

*Ոհոս, Տէրը
†Ոհոս, ու յարութիւն առաւ, և նորէն

14 Հապառ աւելի այս սրտշուժը ըրէք մեզքերնուդ մէջ՝
 15 խոչ կամ գայթակղութիւն չդնել եղբորը: Զայս
 16 գիտեմ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով, որ
 17 բան մը ինքերմէ պիղծ չէ, բայց ով որ պիղծ կը
 18 սեպէ բան մը, անոր պիղծ է այն: Իսկ եթէ կերա-
 19 կուրի համար քու եղբայրդ արտօնի, ալ դուն սիրով
 20 չվարուեցար. քու կերակուրովդ մի կորսնցնէր զա-
 21 նիկա՝ որու համար Քրիստոս մեռաւ: Արդ չըլլայ որ
 22 ձեր բարիին համար չար խօսին: Վասն զի Աստուծոյ
 23 արքայութիւնը կերակուր ու խմելիք չէ, հապառ ար-
 24 դարութիւն և խաղաղութիւն ու խնդութիւն Հոգ-
 25 ւով Սրբով: Քանզի եթէ մէկը այս բաներով Քրիս-
 26 տոսի կը ծառայէ, անիկա Աստուծոյ հաճելի է՝ ու
 27 մարդոց գովելի: Ապա ուրեքն խաղաղութեան և
 28 իրարու շինութեան ետեւէ ըլլանք: Զըլլայ որ կերա-
 29 կուրի պատճառաւ Աստուծոյ գործը քակեալ ամէն
 30 բան մտքուր է. միայն թէ այն մարդուն է գէշ, որ
 31 «բէնէ գայթակղութուն առլով կ'ուտէ: Աղէկ է
 32 միս չուտել և զինի չխմել, ոչ ալ Բանձ Ընել՝ որով
 33 քու եղբայրդ կը գլորի կամ կը գայթակղի կամ կը
 34 տկարանայ: Դուն հաւատք ունիմ. զանիկա քեզի
 35 պահէ Աստուծոյ առջև. երանի՜ անոր որ իր անձը
 36 չգատապարտեր անով, զոր ինք *կ'ընդունի: Բայց
 37 ան որ խիղճ կ'ընէ, եթէ ուտէ՝ կը դատապարտուի,
 38 վասն զի ոչ թէ հաւատքով կ'ապրէ, քանզի ինչ բան
 39 որ հաւատքով չէ՝ մեղք է:

*Կամ, կը փորձէ

ԳԼ. ԺԵ

1 Պէտք է մեզի որ կարող ենք՝ տկարներուն տկարու-
 2 թիւնը վերցնել, և ոչ թէ փայ մեր անձին հաճոյ
 3 ըլլալ. Հապառ մեզմէ ամէն մէկը շինութեան համար
 4 իր ընկերին հաճոյ ըլլայ բարի բռնեբու մէջ: Քանզի
 5 Քրիստոս ալ ոչ թէ իր անձին հաճոյ եղաւ, հապառ
 6 ինչպէս գրուած է, Քեզ նախաստղներուն նախա-
 7 տինքները իմ վրաս ինկան: Վասն զի ինչ որ առաջ-
 8 ունէ գրուեցաւ, մեր սովելուն համար գրուեցաւ,
 9 որպէս զի համբերութիւնով ու Գիւրքերուն միմտա-
 10 բուցութեամբ յոյս ունենանք: Եւ համբերութեան ու
 11 միմտարութեան Աստուածը ասոյ ձեզի իրարու հետ
 12 միեւնոյն խորհուրդը ունենալ Քրիստոս Յիսուսի --
 13 գա՞նի պէս. Որպէս զի մէկ սրտով -- մէկ բերնով
 14 փառաւորէք զԱստուած ու մեր Տէրսը Յիսուս Քրիս-
 15 տոսի Հայրը, Ասոր համար մէկզմէկ ընդունեցէք,
 16 վասն զի Քրիստոս ալ *մեզ ընդունեց Աստուծոյ
 17 փառքին համար:

18 Բայց կ'ըսեմ թէ Յիսուս Քրիստոսի թլփատու-
 19 թեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ ճշմարտու-
 20 թեանը համար էր, որպէս զի նախահայրերուն որո--
 21 խոսամունքները հաստատէ. Սակայն հեթանոսները
 22 սղարմութեան համար զԱստուած փառաւորէն. ինչ-
 23 պէս գրուած է, Ասոր համար սղգերուն մէջ քեզ
 24 պիտի գովեմ, և քու անուանդ սաղմոս պիտի եր-
 25 գեմ: Եւ դարձեալ կ'ըսէ թէ, Ով սղգեր, անոր

*Ո՞րան, ձեզ

- 11 Ժողովուրդին ուրախակից եղէք: Եւ դարձեալ թէ,
Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր, ու գովեցէք զաւ-
- 12 նիկա, ով բոլոր ժողովուրդներ: Եւ դարձեալ Եսայի
կ'ըսէ, Յետէի մէկ արմատը պիտի ըլլայ, ու ան որ
- 13 ազգերուն իշխան պիտի կայնի, ազգերը անոր պիտի
յուսան: Արդ յուսոյ Աստուածը ձեզ լեցնէ բոլոր
ուրախութիւնով ու խաղաղութիւնով Հաւատարմու-
- 14 մէջ, որպէս զի առատանաք յուսով Հոգւոյն Սրբոյ
զօրութիւնովը:
- 15 Ես ինքնս ալ Հաստատուած եմ ձեզի Համար, իմ
եղբայրներս, որ դուք լեցուն էք բարութիւնով, լեց-
- 16 ուած էք ամէն գիտութիւնով, և կրնաք մէկզմէկ
խրատել: Սակայն մէկ կողմանէ Համարձակաբար
գրեցի ձեզի, իմ եղբայրներս, որպէս թէ միտքերնիդ
- 17 ձգելով այ՝ Բաբելոն այն շնորհքին պատճառաւ որ
18 Աստուծամէ ինծի տրուած է, Որպէս զի ես Յիսուս
Քրիստոսի սպասաւորը ըլլամ Հեթանոսներուն մէջ,
և Աստուծոյ աւետարանը մատակարարեմ, որպէս զի
19 Հեթանոսներուն ընծայուելը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ
20 Հոգիով սրբուելով: Ուստի Աստուծոյ քով պար-

*ՈՒՆԻ, Սուրբ

- 21 տարանը քարոզել, ոչ թէ ուր որ Քրիստոսի անունը
յիշուած էր, որ ըլլայ թէ ուրիշ մը քրոշ չիման
- 22 վրայ շինեմ. հապա ինչպէս գրուած է թէ, Որոնց
չպատմուեցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն, ու որոնք
- 23 չլսեցին՝ պիտի իմանան: Անոր համար ալ շատ ար-
- 24 ան ինծի տեղ չկայ, ու շատ սարեխերէ ի վեր իսկ
25 կը փոփոքիմ՝ ձեզի դալ, Երբ դէպ ի Սպանիա եր-
- 26 թամ, *կը յուսամ որ անցնելու ատենս ձեզ տես-
- 27 նեմ, ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն Երուսա-
- 28 լեմ, ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն Երուսա-
- 29 լեմ, ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն Երուսա-
- 30 լեմ, ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն Երուսա-
- 31 լեմ, ու ձեզմէ յուղարկուիմ հոն Երուսա-

*ՈՒՆԻ, ձեզի պիտի դամ. վասն զի կը յուսամ
†ՈՒՆԻ, Երուսա-

Լաօքի չհնազանդողներէն ազատուիմ, ու իմ՝ Երուսաղէմ ընդ ապաստաւորութիւնս սուրբերուն ընդունելի ըլլայ, Որպէս զի Աստուծոյ կտօնովը ուրախութեամբ ձեզի գարով՝ ձեզի հետ հանգչիմ: Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր ամէնուր հետ ըլլայ: Ամէն:

ԳԼ. ԺԶ

- 1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փրկիչ քորբը որ կեներայի
- 2 եկեղեցւոյն ապաստարն է. Որպէս զի զանկա ընդունիք Տէրոջմով՝ ինչպէս սուրբերուն արժանի է. և անոր ինամբ տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր օգնութեանը կարօտի. բանիլ ինք ալ շատերու խնամք տարու, ու ինձի ալ:
- 3 Բարև ըրէք Պրիսկէի ու Ակիւղասի՝ Քրիստոս Յիսուսով իմ գործակիցներուս. (Որոնք իմ կեանքիս համար իրենց գարանայները տուին. որոնցմէ ոչ թէ միայն ես շնորհակալ կ'ըլլամ, հապա հիւծանոսնե-
- 4 ըսն բոլոր եկեղեցիներն ալ.) Եւ անոնց տոնը մէջի եկեղեցիին ալ: Բարև ըրէք Եպիսեոսս իմ սիրելիս, որ *Աքայիոյէ առաջին պատու մըն է Քրիստոսի, որ
- 5 Բարև ըրէք Վարիամի, որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ: Բարև ըրէք Անդրոնիկոսի ու Յունիայի, իմ ազգականներուս և զերութեան ընկերներուս, որոնք առաքեալներուն մէջ երեւելիներ են, որոնք
- 6 ինձմէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան: Բարև ըրէք Ամուսի, որ մեր սիրելիս Տէրոջմով: Բարև ըրէք Ռուբանոս մեր գործակցին՝ Քրիստոսով, ու Ստաքէս իմ սիրելի

*Կոմ, Ասիայէ

- 10 լիս: Բարև ըրէք Ապոկէսի որ ընտրեալ է Քրիստոսով:
- 11 Բարև ըրէք անոնց որոնք Արիստարուղոսի տունէն են: Բարև ըրէք Հերոփոն իմ ազգականիս: Բարև ըրէք անոնց որոնք Նարկէոսի տունէն են, Տէրոջմով:
- 12 Բարև ըրէք Տրիփոնի ու Տրիփոսէի, Տէրոջմով աշխատողներուն: Բարև ըրէք Պերսիգէ սիրելիին, որ շատ աշխատեցաւ Տէրոջմով: Բարև ըրէք Ռուփոսի, Տէրոջմով ընտրուածին, ու անոր մօրը և իմին: Բարև ըրէք Ասինկրեստի, Փղեգոնի, Երմիասի, Պատրուպի, Երմեոսի ու անոնց հետ եղող եղբայրներուն: Բարև ըրէք Փիղոպոսի ու Յուլիայի, Ներեսի ու անոր քորբը, և Ողիմպոսի ու անոնց հետ եղող բոլոր սուրբերուն: Բարև ըրէք Իրարու սրբութեան համբուրով: Բարև կ'ընեն ձեզի Քրիստոսի [բոլոր] եկեղեցիները:
- 17 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, որ դեռեք այնպիսիները որոնք ձեր սրբած վարդապետութիւնէն դուրս հերձուածողութիւններ ու գայթակղութիւններ կ'ընեն, և անոնցմէ ես կեցեք: Վասն զի այնպիսիները մեր Տէրոջմ *Քրիստոսի չեն ծառայեր, հապա իրենց որովայնին. և անոյշ խօսքերով ու գովութիւններով պարզամիտներուն սիրտերը կը խաբեն: Բանիլ ձեր հնազանդութիւնը ամէնուր հասած է. ուստի ձեր վրայ ուրախ եմ. բայց կ'աղաչեմ որ դուք իմաստուն ըլլաք բարիին, ու միամիտ՝ չարին: Եւ խաղաղութեան Աստուածը խորտակէ Սատանան շուտով՝ ձեր սպերուն տակ: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ ըլլայ: †

*ՈՒՍԻՅ, Յիսուս Քրիստոսի †ՈՒՍԻՅ †ՍԵԼԵՍԻՆ, ԱՄԷՆ:
29

- 21 Բարև կ'ընէ ձեզի Տիմոթէոս իմ՝ գործակիցս, և
 22 Ղուկիոս ու Յասն և Սոսիպատրոս, իմ՝ ազգական-
 23 ներս: (Բարև կ'ընեմ՝ ձեզի Տէրջմով ևս ալ Տեր-
 24 տիոս, որ այս թուղթը գրեցի): Բարև կ'ընէ ձեզի
 Գոյիոս, իմ՝ ու բարբ եկեղեցիին հիւրընկալը: Բարև
 25 կ'ընէ ձեզի Երաստոս, քաղաքիս գանձապետը, ու
 26 Կուարտոս եղբայրը: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
 շնորհքը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:
- 25 Արդ անոր, որ կարող է ձեզ հաստատել իմ ա-
 ւետարանին պէս ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզու-
 թեանը պէս, այն խորհուրդին յայանուելուն պէս՝
 որ յաւիտենական ատեններէն ի վեր ծածկուած
 26 էր, Եւ հիմա յայանուեցաւ, ու մարդարէական զիր-
 քերով յաւիտենական Աստուծոյ հրամանով բարբ
 27 դէրու համար Մի միայն իմաստուն Աստուծոյն,
 Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, փառք յաւիտենանս
 Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹ ԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Պողոս, Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիստոսի ա-
 ւաքեալ ըլլալու կանչուած, ու Սոթիենէս եղբայրը,
 2 Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցւոյն, Քրիս-
 տոս Յիսուսով սրբուածներուն, սուրբեր ըլլալու
 կանչուածներուն, այն ամէնուն հետ՝ որոնք ամէն
 տեղ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը կը կանչեն,
 3 իրենցը ու մերը: Ձեզի շնորհք և խաղաղութիւն Աս-
 տուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
 4 Ամէն ատեն իմ Աստուծմէս ձեզի համար կը գո-
 հանամ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ ձեզի արուած
 5 է Քրիստոս Յիսուսով: Որ գուրք անով ամէն բանի
 մէջ հարստացաք ամէն խօսքով և ամէն գիտու-
 6 թիւնով: Ինչպէս Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջ
 7 հաստատուեցաւ: Որպէս զի գուրք ընտւ շնորհքով
 մըն ալ չնուազիք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
 8 նուելուն սպասելով: Որ նաև ձեզ պիտի հաստատէ:

մինչև վերջը՝ անմեղադրելի բլրալու մեր Տէր Յիսուս
 9 Բրիստոսի օրը: Հաւատարիմ է Աստուած, որով
 կանչուեցաք հաղորդ բլրալու իր Որդւոյն, մեր Տէր
 Յիսուս Բրիստոսի:
 10 Ձեզի կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս
 Բրիստոսի անունովը, որ միեւնոյն խօսքը ունենաք
 ամէնք, ու երկպառակութիւններ չըլլան ձեր մէջ:
 հասցա գուք մէկ միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ
 11 *Հաստատուած բլրալ: Վասն զի ձեզի համար ինծի
 լուր հասաւ, եղբայրներ, Քիլիկի քահանայ եղբայրներէն,
 12 Թէ ձեր մէջ հակառակութիւններ կան: Հիմա զայս
 կը զրուցեմ, որ ձեզմէ ամէն մէկը կ'ըսէ եղբ Թէ ես
 Պօղոսեան եմ, ու քաջ՝ Թէ ես Ապօղոսեան, և ու
 քաջ՝ Թէ ես Կեփասեան, ու քաջ՝ Թէ ես Քրիստոս
 13 եան: Միթէ Բրիստոս բաժնուած է. միթէ Պօղոս
 խաչը ելաւ ձեզի համար, կամ Թէ Պօղոսը՞ անունով
 14 մկրտուեցաք: Կը գոհանամ Աստուծմէ որ ձեզմէ
 մէկը չմկրտեցի, միայն Թէ Կրիստոսը ու Գայիտը:
 15 որպէս զի մէկը չըսէ Թէ իմ՝ անունովս մկրտեցի:
 16 Իրաւ, Ստեփաննէսի ընտանիքն ալ մկրտեցի. ալ ու
 ըիջ մէկը չեմ գիտեր ամենեւին Թէ մկրտեցի:
 17 Վասն զի Բրիստոս զիս մկրտելու չզրկեց, հասցա
 աւետարանը քարոզելու, ոչ Թէ խօսքերու ճարտա
 րութիւնով, որպէս զի Բրիստոսի խաչը ոչինչ չըլլայ:
 18 Քանզի խաչին քարոզութիւնը կրտուածներուն յի
 մարութիւն է, բայց մեզի փրկուածներուս Աստու
 19 ծոյ զօրութիւնն է: Վասն զի զրուած է, իմաստուն
 ներուն իմաստութիւնը պիտի կորսնցնեմ, ու հան

*Յան. կապարեկադործուած

20 ճարեղներուն հանճարը պիտի խափանեմ: Ո՞ւր է
 իմաստունը, ո՞ւր է գպրը, ո՞ւր է այս աշխարհին
 քննողը. չէ՞ որ Աստուած յիմարեցոց այս աշխար
 21 հին իմաստութիւնը: Քանզի որովհետև Աստուծոյ
 իմաստութիւնովը աշխարհ չճանչցաւ զԱստուած էր
 իմաստութիւնովը, Աստուած հաճեցաւ քարոզու
 22 թեան յիմարութիւնովը, հաւատացեալները ապրե
 23 յենը: Վասն զի Հրեաները նշան կ'ուզեն, և Յոյ
 24 ները իմաստութիւն կը փնտռեն: Իսկ մենք կը քարո
 ղենք խաչեալ Բրիստոսը, Հրեաներուն գայթակղու
 25 թիւն, ու Յոյներուն յիմարութիւն: Բայց անոց որ
 կանչուած են, Թէ՛ Հրեաներուն և Թէ՛ Յոյներուն,
 Բրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը և Աստուծոյ իմաս
 26 տութիւնը: Վասն զի Աստուծոյ յիմարը մարդոցմէ
 աւելի իմաստուն է, և Աստուծոյ տկարը մարդոցմէ
 27 աւելի զօրաւոր է: Արդարև գուք ձեր կոչումը կը
 տեսնեք, եղբայրներ, որ ոչ Թէ մարմնի կողմանէ
 շատ իմաստուններ, և ոչ Թէ շատ զօրաւորներ, և
 28 ոչ Թէ շատ աղնուսականներ կան: Բայց Աստ
 29 ուած աշխարհիս յիմարները ընտրեց, որպէս զի ա
 մօթով ընէ իմաստունները, ու աշխարհիս տկարները
 ընտրեց Աստուած, որպէս զի ամօթով ընէ զօրաւոր
 30 ները. եւ աշխարհիս ցածողիները ու անարգները
 ընտրեց Աստուած, և ոչինչները, որպէս զի բան մը
 31 եղբայրներ խօսանէ. Արդէս զի մարմին մը չպարծի
 Աստուծոյ առջև: Իսկ գուք տեսէ եք Բրիստոս Յի
 սուսով, որ մեզի Աստուծմէ իմաստութիւն, որդա
 րութիւն, որութիւն և փրկութիւն եղաւ. Արդէս
 զի, ինչպէս զրուած է, Ան որ կը պարծենայ, Տէրոջ
 մով Թող պարծենայ:

ԳԼ. Բ

- 1 **Ե**ւ ես, եղբայրներ, որ ձեզի եկայ, ոչ թէ խօսքի կամ՝ իմաստութեան գերազանցութիւնով մը Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտնելու եկայ: Վասն զի ես միտքս չգրի ձեր մէջ ուրիշ բան մը գիտնալ, բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը, ու զայն՝ խաչը ելած:
- 3 Եւ ես տկարութիւնով ու վախով և շտա գորով
- 4 ձեր քով կեցայ. ու իմ խօսքն և քարոզութիւնն ոչ թէ *մարդկային իմաստութեան համնդիչ խօսքերով էր, հապա Հոգւոյն և զօրութեան ապացուցութիւնով:
- 5 Որպէս զի ձեր հաւատքը մարդոց իմաստութիւնովը չըլլայ, հապա Աստուծոյ զօրութիւնովը:
- 6 Սակայն կատարեալներուն հետ իմաստութիւն կը խօսինք, բայց ոչ թէ այս աշխարհի իմաստութիւնը,
- 7 և ոչ այս աշխարհի ոչնչանալու խիստներունը. Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաստութիւնը կը խօսինք խորհրդով, զոր աշխարհէ առաջ սահմանեց Աստուծո՞ մեր փառքին համար. Զոր այս աշխարհի իշխաններէն մէկը չճանչցաւ. քանզի եթէ ճանչցած ըլլային, ալ փառաց Տէրը խաչը չէին հաներ. Հապա ինչպէս գրուած է, Այն բաները զորոնք աչք չէ տեսեր և տկանջ չէ լսեր ու սրտով մարդու օրտին մէջ չեն ինկեր, Աստուծո՞ զինք սիրողներուն պատրաստեց:
- 10 Բայց Աստուծո՞ մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, վասն զի Հոգին ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խօսքն և բաներն ալ, Վասն զի մարդոցմէ ո՞վ գիտէ

*Որտե՞ս չտեսնէ

- մարդուն բաները, բայց միայն մարդուն հոգին որ իր մէջ է. նոյնպէս ալ Աստուծոյ բաները մէկը չգիտեր,
- 12 բայց միայն Աստուծոյ Հոգին, իսկ մենք ոչ թէ այս աշխարհի հոգին տալինք, հապա այն Հոգին որ Աստուծո՞մէ է. որպէս զի մենք ճանչնանք այն բաները որոնք Աստուծո՞մէ արուեցան մեզի. Զորոնք նաև կը խօսինք, ոչ թէ մարդկային իմաստութեան սորվեցուցած խօսքերովը, հապա *Հոգիին սորվեցուցածներովը, և հոգեւոր բաները հոգեւորի հետ կը յարմարցնենք: իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հոգիին բաները չընդունիր, վասն զի անոնք իրեն յիմարութիւն են, ու չկրնար ալ գիտնալ, վասն զի հոգեւոր կերպով կը քննուին: Բայց ան որ հոգեւոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու ինք մէկէն չքննուիր: Քանզի ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը մտքը, որ անոր իրաւա տուող ըլլայ. բայց մենք Քրիստոսի մտքը ունինք:

ԳԼ. Գ

- 1 **Ե**ւ ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որպէս թէ հոգեւորներու, հապա որպէս թէ մարմնաւորներու,
- 2 Որպէս թէ Քրիստոսով աղայոց. ձեզի կաթ կերցուցի և ոչ թէ կերակուր, վասն զի դեռ կարող չէիք, ու հիմա ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի դեռ մարմնաւոր էք: Որովհետեւ տակաւին ձեր մէջ՝ նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ
- 4 մարմնաւոր էք, ու մարդկօրէն կը քայլէք: Քանզի երբ յեւե՞ մէկը կ'ըսէ թէ ես Պողոսեան եմ, և միւսը՝ թէ

*Որտե՞ս, Սուրբ Հոգիին

- 5 ես Ապղղասեան, չէ՞ որ մտըմտուսը եք: Ուրեմն օ՞վ է Պօղոս կամ օ՞վ է Ապղղաս. պաշտօնեաները՛նք, որսնցմտով հաւատացիք, և ինչպէս Տէրը սուսաւ աննչ ամէն
- 6 մէկուն: Ես անկեցի, Ապղղաս ջուր տուաւ, բայց
- 7 Աստուած աճեցուց: Աւստի ոչ անկողը բան մըն է, և ոչ ջուր տուողը, հասպ Աստուած՝ որ աճեցուց:
- 8 Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են, և ամէն մէկը իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութեան չափովը:
- 9 Վասն զի մենք Աստուծոյ գործակից ենք. դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աստուծոյ շինութիւնն էք:
- 10 Աստուծոյ շնորհքին չափովը, որ ինծի տրուեցաւ, իմաստուն ճարտարագետի մը պէս հիմ գրեի, բայց անոր վրայ շինողը ուրիշ է. միայն թէ ամէն մէկը
- 11 թող զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ: Վասն զի մէկը օ՛վ ուրիշ հիմ չկրնար գնել գրուածէն զաս,
- 12 որ է Յիսուս Քրիստոս: Եթէ մէկը այս հիմն վրայ կը շինէ սակի, արծաթ, պատուակամ քարեր, փայտ, խոտ, եղէգ, Ամէն մէկուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ. քանզի օրը երեւան պիտի հանէ, վասն զի կրակով պիտի յայտնուի. և ամէն մէկուն գործին ինչ տե-
- 14 սակ ըլլալը կրակը պիտի փորձէ: Եթէ մէկուն շինած
- 15 գործը մնալու ըլլայ, ինք վարձք պիտի առնէ. Եթէ մէկուն շինածը պորձու ըլլայ, անիկա փաստ պիտի քաշէ. բայց ինք պիտի զգտի, սակայն այն-
- 16 պէս իր թէ կրակի մէջէ: Չէ՞ք գիտեր որ Աստուծոյ ստճար էք դուք, և Աստուծոյ Հօգին ձեր մէջ բնաս-
- 17 կած է: Եթէ մէկը Աստուծոյ ստճարը կ'սպականէ, Աստուած զանիկա պիտի սպականէ, վասն զի Աստուծոյ ստճարը սուրբ է, որ դուք էք:
- 18 Ձրլլայ որ մէկը ինքզինք խորէ, եթէ ձեզմէ մէկը

- զինք իմաստուն կը սեպէ այս աշխարհի մէջ, թող
- 19 յիմար ըլլայ՝ որպէս զի իմաստուն ըլլայ: Վասն զի այս աշխարհի իմաստութիւնը Աստուծոյ առջեւ յիմարութիւն է. վասն զի գրուած է թէ Անիկա իմաստունները իրենց խորամանկութեան մէջ կը բռնէ:
- 20 Եւ դարձեալ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խոր-
- 21 հուրդները, որոնք անայն են: Ուրեմն մէկը թող
- 22 չպարծենայ մարդոցմտով. Վասն զի ամէն բան ձերն է. թէ՛ Պօղոս, թէ՛ Ապղղոս, թէ՛ Կեփոս, թէ՛ աշխարհ, թէ՛ կեանք, թէ՛ մահ, թէ՛ ներկայ բաները
- 23 և թէ՛ գալիքները. ամէն բան ձերն է. Դուք ալ Քրիստոսի էք, և Քրիստոս՝ Աստուծոյ:

ԳԼ. Դ

- 1 Թող մարդիկ մեզ այսպէս սեպեն, որպէս թէ Քրիստոսի սպասուողները ու Աստուծոյ խորհուրդներուն
- 2 անտեսները: Ուստի անտեսներուն մէջ կը փնտուռի
- 3 որ մէկը հաւատարիմ գտնուի: Բայց ինծի ստիկա սչինչ բան մըն է, որ ձեզմէ դատուիմ, կամ մարդոց
- 4 զատողութենէն, մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս
- 5 հիմ դատեր. (Վասն զի ես իմ անձիս վրայով բան մը չեմ գիտեր. բայց ոչ թէ ասով կ'արդարանամ.)
- 6 Հասպ զիս դատողը Տէրն է: Ուրեմն ժամանակէն առաջ դատողութիւն մի ընէք, մինչև Գայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղանկքը ի լոյս պիտի հանէ, ու սիրտե-
- 7 րուն խորհուրդները յայտնի պիտի ընէ. և այն ատեն ամէն մէկուն գովութիւնը Աստուծոյ պիտի ըլլայ:

*Յան. օրուքնէն

6 Ասանք օրինակ բերի, եղբայրներ, իմ վրաս ու Ապո-
ղոսի վրայ ձեզի համար, որպէս զի դուք մեզմէ սոր-
վիք Դարբայ Լույսի գորուածէն աւելի բան մը չխորհիլ,
որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ մէկուն հա-
մար սերիչի մը դէմ: Քանզի ո՞վ է սն որ քեզ տար-
բեր կ'ընէ արեւելիքս: Եւ ի՞նչ ունիս զոր չես առեր
դուն: Եւ եթէ առիւր, ինչո՞ւ չտուածի պէս կը
պարծենաս:

8 Արդէն կշտացած էք, արդէն հարուստցաք, ա-
ռանց մեզի թագաւորեցիք: Եւ երանի՜ թէ թագաւո-
րէիք: որպէս զի մենք ալ ձեզի հետ թագաւորեինք:

9 Քանզի կարծեմ թէ Աստուած յետիններ բրաւ մեզ
առաքեալներս մահապարտներու նման. վասն զի տե-
սարան եղանք աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց:

10 Մենք յիմարներ ենք Քրիստոսի համար, և դուք խնա-
տուններ՝ Քրիստոսով. մենք տկար՝ և դուք զօրաւոր:

11 դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ: Մինչև այս
օրուան տտեն կ'անօթեմանք ալ, կը ծարուելիք ալ,
մերկ ալ կը մնանք, կը ծեծուելիք ալ, ստամոզա-

12 կան ալ կը պտրտիմք, եւ մեր ձեռքերով գործելով
կ'աշխատինք. երբ մեզ կը նախատեն՝ կ'օրհնենք:

13 երբ կը հալածեն կը համբերենք. երբ դէշ կը խօսին՝
կ'ողոյշենք. իրբև աշխարհի սպառնողութիւնը՝ սաե-

14 նուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա Այս բաները
կը գրեմ՝ ոչ թէ ձեզ ամօջնելու համար, հապա կը
15 խրատեմ՝ չեղ սիրելի որդիներուս պէս: Վասն զի
թէ և դուք տասը հողար վարժապետներ ունենաք
Քրիստոսով, բայց ոչ թէ շատ հայրեր անէտ, վասն
զի Քրիստոս Յիսուսով ես ձեզ ծնայ աւետարանովը:

16 Ուրեմն կ'ողոյշեմ ձեզի, ինծի նմանող եղէք: (17) Ա-

սար համար ձեզի զրկեցի Տիմոթէոսը, որ իմ սիրելի
որդիս է, ու Տէրաջմով հաւատարիմ. որ ձեր միտքը
պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ Բռնաշ ճամբաներս, ինչ-
պէս ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվե-
18 ցընեմ: Մէկ քանիները հպարտացան, որպէս թէ ես
19 պիտի չգամ ձեզի: Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի,
եթէ Տէրը կամենայ, և պիտի հասկնամ՝ ոչ թէ
հպարտացողներուն խօսքերը, հապա զօրութիւնը:
20 Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը ոչ թէ խօս-
21 քով է, հապա զօրութիւնով: Ի՞նչպէս կ'ուզէք. դա-
ւազանով դամ ձեզի, թէ սիրով և հեղութեան
հոգիով:

ԳԼ. Ե

1 Առ հասարակ կը լսուի ձեր մէջ պոռնկութիւն ըլ-
լալ. և այնպիսի պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն
մէջ ալ չկայ, որպէս թէ մէկը իր հօրը կինը ունե-
2 նայ: Ու դուք հպարտացեր էք, և ոչ մտնաւանդ սուգ
3 ըրէք, որ ձեր մէջէն վերցուի այս բանը: Վասն զի
թէ պէտ ես մարմնով հեռու եմ, բայց հոգիով ներ-
կայ եմ. ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով՝
4 որոշեցի, որ այս բանը ընողը, երբ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունովը մէկտեղ ժողովուրդք դուք ու իմ
հոգիս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնովը,
5 Այնպիսին Ստամաչի մտանէք, մարմին կորսուե-
լուն համար, որպէս զի հոգին փրկուի Տէր Յիսուսի
6 օրը: Այդ ձեր պարծանքը աղէկ չէ. չէք գիտեր որ

*Ո՛րհնէ, չխելուիր

- 7 քեզ մը խմորը բարձր զանգուածը կը խմորէ: Մարե-
ցէք հին խմորը մէկդի, որպէս զի ըլլաք նոր զանգ-
ուած, ինչպէս անխմոր էք. վտան զի Քրիստոս մեր
- 8 զատիկը մեզի համար զըհուեցաւ: Աւասի տօն կոտա-
րենք, ոչ թէ հին խմորով և ոչ թէ չարութեան ու
անպատմութեան խմորով, հապա անկեղծութեան
- 9 ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը: Գրեցի ձեզի
թաւովին մէջ, որ պտենիկներուն հետ չխառնուիք:
- 10 Եւ գրեցի՝ ոչ թէ այս աշխարհի պտենիկներուն հետ
կամ ագահներուն հետ, կամ յափշտակողներուն
հետ, կամ կատաղաշուններուն հետ. ապա թէ ոչ՝
- 11 պէտք էր որ դուք աշխարհէ դուրս ելլէիք: Բայց
հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ, այսինքն եթէ մէկը
եղբայր ըսուած՝ կա՛մ պտենիկ ըլլայ, կա՛մ ագահ,
կա՛մ կատաղաշտ, կա՛մ նախատող, կա՛մ գինով,
կա՛մ յափշտակող, այնպիսին հետ հաց ալ չու-
- 12 տել: Այսն զի ի՛նչ պէտք է ինձի դուրսիններն ալ
- 13 դատել. չէ՞ որ դուք ներսինները կը դատէք. Իսկ
դուրսինները Աստուած պիտի դատէ, ուստի չարը
ձեր մէջէն վերցուցէք:

ԳԼ 2

- 1 **Ձեզմէ մէկը, եթէ բան մը ունենայ իր ընկերին**
հետ, կը համարձակի՞ անիրաւենրուն առջև դատ-
- 2 ուիլ, ու ոչ թէ սուրբերուն առջև: **Ձէ՞ք գիտեր որ**
սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու եթէ աշխարհ
ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք շնչին
- 3 դատեր որպէս: **Ձէ՞ք գիտեր որ** մենք հրեշտակ-
ներ պիտի դատենք. ո՞ր կը մեան հապա աշխար-

- 4 հային բաները: **Ուրեմն եթէ ձեր մէջ աշխարհային դա-**
տեր ունիք, եկեղեցիին անարգները ձեզի դատաւոր
- 5 դրէք: **Ձեզ ամչցնելու համար կը զրուցեմ.** այնչափ
եղաւ որ ձեր մէջ իմաստուն մը չկայ, որ կարող ը-
- 6 լայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրներուն մէջ. **Հապա**
եղբայր եղբոր հետ դատի կը մտնէ, այն ալ անհա-
- 7 ւատներուն առջև: **Սրբարև բողոքին յանցանք**
մէն է այս ձեր մէջ, որ իրարու հետ դատեր ունիք.
Ինչո՞ւ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք կրեր.
- 8 ինչո՞ւ մանաւանդ դուք զրկանք չէք քաշեր: **Հապա**
դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ'ընէք, և այն ալ
- 9 եղբայրներուն: **Ձէ՞ք գիտեր որ** անիրաւենրը Աստու-
ծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն. մի խաբուիք.
ոչ պտենիկները, ոչ կատաղաշունները, ոչ շնացող-
- 10 ները, **Ոչ եղացեալները, ոչ արուագէտները, ոչ գո-**
ղերը, ոչ ագահները, ոչ զինավեր, ոչ նախատող
ները ու ոչ յափշտակողները Աստուծոյ թաղաւո-
- 11 րութիւնը պիտի չժառանգեն: Եւ դուք մէկ քանի-
ներդ այնպիսինր էիք. բայց լուացուեցաք, բայց
սրբուեցաք, բայց արդարացաք **Տէր Յիսուսի անու-**
նովը ու մեր Աստուծոյն Հոգիովը:
- 12 **Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն**
բան օգտակար. ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց
- 13 ես բանի մը իշխանութեան տակ պիտի չըլլամ: Կե-
րակուրները փորին համար են. փորն ալ կերակուր-
ներուն. բայց Աստուած զայս ալ, զանոնք ալ պիտի
խափանէ: Իսկ մարմինը պտենիկութեան համար չէ,
- 14 հապա **Տէրջը, ու Տէրը՝ մարմինին համար:** Եւ Աստ-
ուած որ **Տէրը** յարուց, մեզ ալ պիտի յարուցանէ
- 15 իր զօրութիւնովը: **Ձէ՞ք գիտեր որ** ձեր մարմինները

Քրիստոսի անդամներն են. ուստի Քրիստոսի անդամները առանելով պոռնիկի անդամներ՝ ընեմ. 16 քաւ լիցի: Չէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մտանայ, աւոր հէր մէկ մտքին կ'ըլլայ. քանզի բէրէ կ'ըսէ, Երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան: Իսկ ան որ Տէրոջը կը մտանայ, աւոր հէր մէկ հոգի կ'ըլլայ: Պոռնիկութենէ փոխէք. ամէն մեղք զոր մտրդ կը գործէ, իր մարմինէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնիկի, իր մարմինն գէմ կը մեղանչէ: Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմինն սաճար են Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջ է, զոր Աստուծոմ առնէր, ու դուք ձեր անձին տէրէ չէք. Բանդի զնով ծախու առնուեցոք. ուստի փառասորեցէք զՍաստուծոմ ձեր մարմիններուն ու հոգիներուն մէջ, որոնք Աստուծոյ են:

ԳԼ. Է

1 Արդ այն բաներուն համար որ դուք ինծի գրեցիք, 2 աղէկ է մտրդու որ կնջ չմտանայ: Բայց պոռնիկութիւնը արգելէ՛ւ՝ համար ամէն մտրդ թող իր կնիւր ունենայ, ու ամէն կնիւր իր այրը թող ունենայ: 3 Այրը իր կնջ թող պարտքը վճարէ, նոյնպէս կնին 4 ալ իր երկամ: Կնիւր իր մարմինն չիշխեր, հասցա այրը. նոյնպէս այրն ալ իր մարմինն չիշխեր, հասցա 5 կնիւր: Մէկզմէկ մի գրկէք, եթէ ոչ՝ միարանութեամբ իրարու դարձէք, որպէս զի Սաստնայ ձեզ չգործէ 6 ձեր անժուժկայութեան համար: Չայո կը զրուցեմ թող 7 տարով և սչ թէ հրամայելով: Բանդի կ'ու-

զէի որ ամէն մտրդիկ ինծի պէս ըլլային. բայց ամէն մէկը իր պարզեւը ունի Աստուծոմ, մէկը այոպէս ու 8 միւսը այնպէս: Բայց չամուսնացածներուն ու որբու- Լարիներուն կ'ըսեմ, Աղէկ է անոնց՝ եթէ ինծի պէս 9 կենան: Հասցա եթէ ժուժկայութիւն չունին՝ թող ամուսնանան, վասն զի աղէկ է ամուսնանալ քան 10 թէ բարբախտ: Բայց ամուսնացածներուն կը պատուի- րեմ ոչ թէ ես, հասցա Տէրը, որ կնիւր այրէն չզատ- 11 ուի: (Իսկ եթէ զատուի ալ՝ առանց ամուսնանալու մնայ, կամ իր երկամ հետ հաշտուի,) ու այրը իր 12 կնիւր թող չձգէ: Բայց ուրիշներուն ես կ'ըսեմ, ոչ թէ Տէրը. եթէ եղբայր մը անհաւատ կնիւր ունե- 13 նայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլ, թող չձգէ զանիկա: Եւ կնիւ մը որ անհաւատ այր ունե- 14 նայ, անոր հաճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլ, թող չձգէ զանիկա: Ասան զի անհաւատ այրը սրբուած է կնջմովը, և անհաւատ կնիւր սրբուած է այրովը. 15 սպա թէ ոչ՝ ձեր որդիները պիղծ պիտի ըլլային, բայց հիմա սուրբ են: Իսկ եթէ անհաւատը զատուի՝ 16 թող զատուի. եղբայր մը կամ քոյր մը այնպիսի պարագաներու մէջ գերի չէ. սակայն Աստուծոմ խա- 17 զաղութեան կանչեց մեզ: Բանդի ինչ գիտես դուն, ով կնիւ, թերեւս քու այրդ պիտի սպրեցնես. կամ 18 դուն ինչ գիտես, ով այր, թերեւս քու կնիւդ պիտի սպրեցնես: Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս Տէրը 19 ըմբռնեց, ամէն մէկը ինչպէս Աստուծոմ կանչեց, այնպէս թող երթայ, ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես պայպէս պատուէր կու տամ: 20 Եթէ թղփատուած մէկը հասարի կանչուեցաւ, թող նորէն անթղփատ չըլլայ. չթղփատուածներէն

19 մէկը կանչուեցաւ, թող չթշիփատուի: Վասն զի թշիփատու թիւնը բան մը չէ, ու անթշիփատու թիւնը բան մը չէ: Հապա Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանուած թիւնը պէտք է: Բայց ամէն մէկը ի՞նչ կոչուածի մէջ

20 որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ կենայ: Ծառայող կանչուեցար, հոգ ըլլայ քեզի: Բայց եթէ կրնաս ազատ ըլլալ, զայն ընտրէ: Վասն զի այն ծառան որ Տէրոջմով կանչուած է, Տէրոջը ազատացեալն է անիկա: Նայնպէս այն ազատը որ կանչուած է, Քրիստոսի ծառան է: Դուք զնով ծախու աւանդուեցաք,

24 մարդոց ծառայ մի ըլլաք: Եղբայրներ, ամէն մէկը ի՞նչ խառն մէջ որ կանչուեցաւ, թող անոր մէջ կենայ Աստուծոյ առջև:

25 Բայց կոյտերուն համար Տէրոջմէն հրաման մը չունիմ, միայն թէ Տէրոջմէն հաւատարիմ ըլլալու

26 սղբում թիւն գտածի մը պէս խրատ կու տամ: Ուրիմն ես կը սեպեմ որ ասիկա աղէկ է հիմակուան նեղութեանը համար, այսինքն աղէկ է մարդուս որ

27 այսպէս ըլլայ: Կապուած ես կնոջ, մի փնտաւեր արձակուիլ. արձակուած ես կնոջմէ, մի փնտաւեր կին

28 իսկ եթէ ամուսնանաս՝ չմեղանչեցիր, և եթէ կոյր ամուսնանայ՝ չմեղանչեց. բայց այնպիսիները մարմնի նեղութիւն պիտի ունենան. սակայն ես ձեզի կը

29 խնայեմ: Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ ժամանակը կարճացած է. ալ անոնք որ կին ունին՝ այնպէս ըլլան որպէս թէ չունին, և անոնք որ կուրան՝ որպէս թէ չեն ըսք, ու անոնք որ կը խնդան՝ որպէս թէ չեն խնդար, և անոնք որ ծախու կ'ուրան՝ որպէս թէ բան մը չունին, և անոնք որ աշխարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ գէշ կերպով չեն

գործածեր. վասն զի այս աշխարհի կերպարանքը

32 կ'անցնի: Բայց ես կ'ուզեմ որ դուք անհոգ ըլլաք Վասն զի չամուսնացած մարդը Տէրոջը բաները կը հոգայ, թէ ի՞նչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ: Իսկ ամուսնացածը աշխարհս բաները կը հոգայ, թէ ի՞նչպէս

34 իր կնոջ հաճելի ըլլայ: Եւ ամուսնացած կինը ու կոյրը կը ասարեբին իբարմէ. Վասն զի կոյրը Տէրոջը բաները կը հոգայ, որպէս զի ինք սուրբ ըլլայ հոգւով ու մարմնով. իսկ ամուսնացած կինը աշխարհս բաները կը հոգայ, թէ ի՞նչպէս իր երկան հաճելի ըլլայ: Բայց այս բանը ձեր օգուտին համար կը զրուցեմ, ոչ թէ ձեր վրայ վարմ մը ձգեղու, հապա պարկեշտութեան համար ու աւանդ զառաջնքի Տէրոջը ծառայելու համար: Իսկ եթէ մէկը ամօթ կը սեպէ իր կոյսին համար՝ եթէ չափը անցեր է, ու պէտք է այնպէս ըլլալ, ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ:

37 մեղք չգործեր. թող ամուսնանան: Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մըն ալ չկայ, հապա իր կամեցած վրայ իշխանութիւն ունի, ու իր սրտին մէջ այսպէս սրտէր է որ իր կոյրը

38 պահէ, աղէկ կ'ընէ: Ուստի ան որ էր նոյն կ'ամուսնացընէ, աղէկ կ'ընէ. ու ան որ չամուսնացներ, ալ

39 լեղի աղէկ կ'ընէ: Այնքան որ կ'ապուած է՝ սրտի ժամանակ որ իր սիրը ողջ է. ապա եթէ իր սիրը մեռնի, ազատ է ամուսնանալու որու որ ուզէ, միայն

40 թէ Տէրոջմով: Բայց իմ գաղտնաբան նայելով՝ ունի իր սրտին է եթէ այնպէս կենայ. և կարծեմ թէ ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ:

*ՈՒՆԻ, օրէնքով կապուած

ԳԼ. Ը

1 Բայց կուռքերու զոհերուն վրայով՝ զիտենք որ ա-
 2 մէն ալ զիտուծիւն ունինք. զիտուծիւնը կը
 3 հպարտացնէ, բայց սերը շինուծիւն կ'ընէ: Եւ եթէ
 4 մէկը կը կարծէ թէ բան մը զիտէ, գեռ ընտւ բան
 5 մը չգիտեր՝ ինչպէս պէտք է գիտնալ: Իսկ եթէ մէկը
 6 զԱստուած կը սիրէ, ինք անկէ ճանչցուած է: Ուս-
 7 տի կուռքերու զոհուածները ուսելու վրայով՝ զի-
 8 տենք որ կուռքը սչինչ է աշխարհի մէջ, և որ մե-
 9 կէն զտառ ուրիշ Աստուած մը չկայ: Քանզի թէ և ըլ-
 10 լան ալ անուսով աստուածներ, թէ՛ երկինքը և թէ՛
 11 երկրի վրայ, (ինչպէս կան շատ աստուածներ ու շատ
 12 տէրեր,) Բայց մենք մէկ Աստուած ունինք, Հօյրը,
 13 որմէ են ամէն բաները, և մենք ալ *անով. ու մէկ
 14 Տէր Յիսուս Քրիստոս, որմէ են ամէն բաները, ու
 15 մենք ալ անով: Բայց ամէնուն քով՝ զիտուծիւն
 16 չկայ. և ոմանք կուռքի վրայով խղճմտանք ունենա-
 17 լով՝ մինչև հիմա կ'ուստեն կուռքերու զոհուածի
 18 պէս, և իրենց խղճմտանքը, որովհետև տկար է, կը
 19 պղծուի: Ստիպյն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջև
 20 չկեցնէր. քանզի ոչ եթէ ուտենք՝ կ'աւելնանք. և ոչ
 21 չկեցնէ չուտենք՝ կը պակսինք: Բայց զգոյշ կեցէք, որ
 22 չըլլայ թէ այդ ձեր իշխանուծիւնը տկարներուն
 23 գայթակղուծիւն ըլլայ: Քանզի եթէ մէկը տեսնէ
 24 քեզ, որ զիտուծիւն ունիս, կուստունի մէջ սեղան
 25 նստած, չէ՞ որ այն տկար մարդուն խղճմտանքը

*Կամ, անոր համար

26 Համարձակուծիւն պիտի առնէ կուռքերու զոհ-
 27 ուածը, ուտելու, եւ քու զիտուծիւնովդ այն տկար
 28 եղբայրը կորսուի, որու համար Քրիստոս սկսեալ: Եւ
 29 այսպէս եղբայրներուն դէմ՝ մեղանչելով ու անոնց
 30 տկար խղճմտանքը վերաւորելով՝ Քրիստոսի դէմ կը
 31 մեղանչէք: Ուստի եթէ կերակուրը կը գայթակ-
 32 ղեցնէ իմ եղբայրս, միս պիտի չուտեմ՝ յաւիտեան՝
 33 որպէս զի իմ եղբայրս չգայթակղեցնեմ:

ԳԼ. Թ

1 Զէ՞ որ ես առաքեալ եմ. չէ՞ որ ես աղստ եմ. չէ՞
 2 որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը աչակ տեսայ. չէ՞ որ
 3 դասք էք իմ գործս Տէրոջմով: Թէպէտ ուրիշներուն
 4 առաքեալ չըլլամ՝ ալ, բայց անտարակոյս ձեզ կը
 5 եմ. վասն զի իմ առաքելուծիւնս կենեալ կենեք
 6 Տէրոջմով: Իմ պատասխանս անոնց որ զիս կը
 7 քննեն, այս է. Միթէ մենք իշխանուծիւն չունինք
 8 ուստիւ և խմելու: Միթէ մենք իշխանուծիւն չու-
 9 նինք Քրիստոսով քոյր եղող կին մը Գեղ Գեղ պարա-
 10 ցընելու, ինչպէս ուրիշ առաքելները ու Տէրոջը
 11 եղբայրները ու կեփոս ՚՛ընէ: Միթէ ես ու Բառ-
 12 նարսոս միայն իշխանուծիւն չունինք չգործելու:
 13 Ո՞վ իր ապրուստով զինուորուծիւն կ'ընէ. ո՞վ
 14 այդի կը անկէ ու անոր պատուէն չուտեր. կամ ո՞վ
 15 ոչխարներ կ'արածէ ու ոչխարներուն կաթէն չու-
 16 տեր: Միթէ մարդկորէն կը զրուցեմ՝ այս բաները,
 17 կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ: Քանզի Մով-
 18 սէսի օրէնքին մէջ ալ գրուած է, Աստի մէջ աշխատող
 19 եղին գունչը չկապեալ Միթէ եղերուն համար Աս-

10 տուճոյ հոգն էր. Չէ՞ որ մանաւանդ մեզի հա-
մար կ'ըսէ. վասն զի մեզի համար գրուեցաւ. որովհ
հետեւ ան որ կը հերկէ՝ պետք է որ յուսով հերկէ:
և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝ պէտք է որ *վայելե-
11 լու յուսով՝ ընէ: Եթէ մենք ձեզի հոգեւոր բաներ
սերմանեցինք, մե՞ծ բան մըն է՝ եթէ ձեզմէ մարմ-
12 նուօր բաներ հնձենք: Եթէ սերիշները ձեր վրայ այս
իշխանութիւնը սենին, չէ՞ որ ալ աւելի մենք. բայց
մենք այս իշխանութիւնը չգործածեցինք, հապա ա-
մէն բանի կը համընդհանրէք, որպէս զի Քրիստոսի աւե-
13 տարանին արգելք մը չըլլանք: Չէ՞ք դիտեր որ տա-
ճարին մէջ աշխատողները տաճարէն կ'ուսեն, ու
անոնք որ սեղանին պաշտօնականներն են՝ սեղանէն բա-
14 ժին կ'աւաննին: Եղանկէս ալ Տէրը հրաման տուաւ, որ
աւետարանը քարոզողները աւետարանէն սպրին:
15 Բայց ես այս բաներուն մէ՛կը չգործածեցի, ոչ ալ
այդ բաները գրեցի որ ինձի այսպէս ըլլայ. քանզի
աւելի աղէկ է ինձի որ ամենիմ, քան թէ մէկը իմ
16 պարծանքս պարտալ հանէ: Վասն զի եթէ ես աւե-
տարանը քարոզեմ, ինձի պարծանք մը չկայ, վասն
զի իմ վրաս հարկ մըն է. մանաւանդ վայ է ինձի՝
17 եթէ աւետարանը չքարոզեմ: Քանզի եթէ ասիկա
կամուս ընեմ, վարձք կ'աւանանամ. իսկ եթէ ակա-
մայ՝ այն ինձի յանձնուած անախտութիւն մըն է:
18 Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ'ըլլայ ինձի. այ՝ ՚ւաւայ որ քա-
րոզելու տունս Քրիստոսի աւետարանը ձրի տամ, որ
չըլլայ թէ աւետարանին մէջ իմ իշխանութիւնս
19 գէշ կերպով գործածեմ: Քանզի թէեւ ես ամենէն

*ՈՒՆԻ, իր յոյսը վայելելու համար

աղաս էի, իմ անձս ամենաւն ծառայ ըրի, որպէս զի
20 շատերը շահիմ: Հրեաներուն հետ Հրեայի պէս եղայ,
21 որպէս զի Հրեաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղողնե-
րուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [ոչ թէ ես
օրէնքի տակ էի,] որպէս զի օրէնքի տակ եղողներն
ալ շահիմ. օրէնքի տակ չեղողներուն հետ օրէնքի տակ
չեղողի պէս եղայ, (ոչ թէ ես Աստուծմ օրէնք չու-
նէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին տակ էի,) որպէս զի
22 օրէնք չունեցողներն ալ շահիմ. Տկարներուն հետ
տկարի պէս եղայ, որպէս զի տկարները շահիմ, ա-
մենաւն հետ ամէն բան եղայ, որ ըլլայ թէ մէկ քա-
23 նիները սպրեցնեմ: Եւ ասիկա աւետարանին համար
24 կ'ընեմ, որպէս զի անոր կցորդ ըլլամ: Չէ՞ք դիտեր
որ ասպարեղին մէջ վազողները իրաւ կը վազեն ա-
մենը, բայց մէկը կ'աւանէ մրցանակը. այնպէս վազե-
25 ցէք որ հասնիք: Եւ ամէն ով որ կը մրցի, ամէն բա-
նի մէջ չափաւորութիւն կը պահէ. անոնք եղծա-
նելի պատրիկ տանելու համար, ու մենք՝ անեղծանե-
26 լին: Աստի ես այնպէս կը վազեմ, ոչ թէ որպէս թէ
անասուգութեամբ. ես այնպէս բանամարտութիւն
27 կ'ընեմ, ոչ թէ որպէս թէ հաթ ծեծելով. Բայց իմ՝
մարմինս կը ճնշեմ ու կը նուաճեմ, որպէս զի չըլ-
լայ թէ սերիշներուն քարոզելէս ետեւ՝ ես ինքնս խո-
տելի դանտեմ:

ԳԼ. Ժ

- 1 Չեմ սեղեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ, որ մեր հայրերը ամենն ալ ամպին տակ էին, ու ամենն ալ
- 2 ծովէն անցան, Եւ ամենն ալ Մովսէսով մկրտուեցան

3 ամօզին ու ծովին մէջ, Եւ ամէնն ալ նոյն հո-
 4 դեւոր կերակուրը կերան, Ու ամէնն ալ նոյն
 հոգեւոր խմելքը խմեցին, վասն զի կը խմէին
 այն հոգեւոր վէմէն որ անոնց հետ կ'երթար.
 5 ու այն վէմը Քրիստոս էր: Բայց ոչ թէ անոնց-
 մէ շատերուն հաւանեցաւ Աստուած, վասն զի
 6 անապատին մէջ փռուած ինկան: Ու այն բաները
 մեզի օրինակ եղան, որպէս զի չար բաներու ցանկա-
 7 ցող չըլլանք, ինչպէս անոնք ցանկացան: Ոչ ալ
 կուսպաշտ ըլլաք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք, ինչպէս
 8 գրուած է, Ժողովուրդը նստաւ ուտելու և խմելու,
 9 ու երան խաղալու: Եւ պրոնկուծիւն չընէք, ինչ-
 10 պէս անոնցմէ ոմանք պրոնկեցան, ու մէկ օրուան
 11 մէջ քսանուիրեք հազար հոգի ինկան: Եւ Քրիստոսը
 չփորձենք, ինչպէս անոնցմէ ոմանք փորձեցին, ու
 12 օձերէն ջարդուեցան: Եւ արտունջ չընէք, ինչպէս
 անոնցմէ ոմանք արտունջ ըրին, ու սատակիչէն
 13 ջարդուեցան: Բայց այս ամէն բաները իբրև օրինակ
 կը պատահէին անոնց. իսկ մեզի, որոնց դարերուն
 վերջը հասաւ, խրատ ըլլալու համար գրուեցան:
 14 Ուստի ան որ կը սեպէ թէ հասարակաց կեցած է,
 15 թող զգուշանայ որ չըլլայ թէ կնայ: Ձեզի մարդ-
 կային փորձութենէ զատ ուրիշ չէ պատահած. բայց
 Աստուած հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի չժողու-
 16 ձեր կարողութենէն աւելի փորձուիլ, հապա փորձու-
 թեանը հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի
 տայ, որպէս զի կարող ըլլաք համբերել:
 17 Անոր համար, իմ սիրելիներս, կուսպաշտութենէ
 18 փախէք: Որպէս թէ իմաստուններու հետ կը խօսիմ.
 19 Դուք դատեցէք ինչ որ կը զրուցեմ: Օրհնութեան

գաւաթը զոր մենք կ'օրհնենք, չէ՞ որ Քրիստոսի ար-
 20 եանը հաղորդութիւնն է. հացը զոր մենք կը կտրենք,
 21 չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնին հաղորդութիւնն է: Քան-
 22 զի մենք շատերս մէկ հաց մէկ մարմին ենք, վասն զի
 23 ամէնս ալ այն մէկ հացէն կը վայելենք. նայեցէք
 24 մարմնաւոր Նորայելի, չէ՞ որ այն զոհուածները ու-
 25 տողները սեղանին հաղորդ են: Ուրեմն ի՞նչ կ'ըսեմ,
 26 թէ կուսքը բո՞ւ մըն է, կամ թէ կուսքերու զոհ-
 27 ուածը բո՞ւ մըն է: Բայց շա՞տ ի՞նչ թէ այն բա-
 28 ները զորոնք հեթանոսները զոհ կ'ընեն, դեւերուն
 29 կը զոհեն ու ոչ թէ Աստուծոյ. ու չեմ ուզեր որ դուք
 30 դեւերուն հաղորդ ըլլաք. չեք կրնար խմել Տերոջ գա-
 31 ւաթը ու դեւերուն գաւաթը. Ձեք կրնար վայելել
 32 Տերոջ սեղանէն ու դեւերուն սեղանէն Նախանձի՞
 33 զրգուենք Տէրը. միթէ մենք անկէ զօրաւոր ենք:
 34 Ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց ոչ թէ ամէն
 35 բան օգտակար. ամէն բան ինձի օրինաւոր է, բայց
 36 ոչ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ: Չըլլայ որ մէկը
 37 Գոթի իր անձին օգտուի փնտուէ, հապա իր ընկերինն
 38 ու Ամէն ինչ որ սպանդանոցին մէջ կը ծախուի կե-
 39 բէք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար.
 40 Վասն զի երկիր իր լիութիւնովը Տերոջն է: (27) Եւ
 41 եթէ անհաւատներէն մէկը ձեզ Կեռ-Կեռի հրաւիրէ,
 42 և ուղեք երթալ, ամէն ինչ որ ձեր առջև գրուէ կե-
 43 բէք, ու քննութիւն մի ընէք խղճմտանքի համար:
 44 Ապա եթէ մէկը ձեզ թէ Աստուած կուսքի զոհ-
 45 ուած է, ոչ ոքի իրեն համար որ ձեզ իմացոց՝ ու
 46 խղճմտանքի համար մի ուտեք.* Ասկայն խղճմը-
 47 յ՝ Ո՞րքա՞ն Կեռ-Կեռինն, վասն զի երկիր իր լիութիւնովը
 48 Տէրոջն է:

ամենք կ'ըսեմ" ոչ թէ ձերը, հապա ընկերի՛նը: Բայց
 ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի դատուի ուրիշին
 30 խղճմտանքէն: Եթէ ես *շնորհակալութեամբ կը
 վայելեմ" ինչո՞ւ հայհոյութիւմ, որու համար կը դու-
 31 հանամ: Արդ թէ՛ ուտէք, թէ՛ խմէք և թէ՛ խնչ
 գործ որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքին հա-
 32 մար քրէք: Գայթակգութեան պատճառ մի ըլլաք՝
 ոչ Հրեաներուն, ոչ +հեթանոսներուն և ոչ Աս-
 33 տուծոյ եկեղեցիին: Ինչպէս ես ալ ամէն կերպով ա-
 մենուն հաճոյ կ'ըլլամ, ու չեմ փնտուր իմ անձիս
 օգուտը, հապա շատերունը՝ որպէս զի փրկուին:

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ինձի նմանող եղէք, ինչպէս ես ալ Քրիստոսի
 2 Արդ ձեզ կը գովեմ, եղբայրներ, որ ամէն բանի մէջ
 զիս կը յիշէք, ու ապալրածներս կը բռնէք՝ ինչպէս
 3 ես ձեզի աւանդեցի: Բայց կ'ուզեմ որ զիմանաք թէ
 ամէն այլ մարդու գլուխը Քրիստոս է, ու կնոջ
 գլուխը՝ այլ մարդը, և Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած:
 4 Ամէն այլ մարդ որ գլուխը գոց աղօթքի կը կայնի
 կամ մարդարեութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ընէ իր
 5 գլուխը: Եւ ամէն կին որ գլուխը բաց աղօթքի կը
 կայնի կամ մարդարեութիւն կ'ընէ, անպատիւ կ'ը-
 նէ իր գլուխը. վասն զի միեւնոյն բան չը Եւ-
 6 որպէս թէ ամբողջած էր: Վասն զի եթէ կինը չծած-
 կուի, թող իր մազերն ալ կտրէ. իսկ եթէ ամօթ-

*Կամ, շնորհքով
 +Յան. Յոյներուն

է կնոջ մը իր մազերը կտրել կամ ամբողջել, թող
 7 ծածկուի: Այլ մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծածկել,
 8 վասն զի Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է. բայց կինը
 8 էր էրկանը փառքն է: Քանզի ոչ թէ այլ մարդը կնոջ
 9 մէն է, հապա կինը՝՝ այլ մարդէն: Վասն զի այլ մարդը
 չտակըճուեցաւ կնոջ համար, հապա կինը՝ էրկանը
 10 համար: Այս պատճառու պէտք է որ կինը իր գլը
 11 խուս *շուք դնէ հրեշտակներուն համար: Բայց ոչ
 կինը աւանց այլ մարդու կ'ըլլայ, ու ոչ այլ մարդը
 12 աւանց կնոջ՝ Տէրջմով: Վասն զի ինչպէս կինը այլ
 մարդէն է, նոյնպէս այլ մարդը կնոջ միջոցաւ, բայց
 13 ամէնը Աստուծմէ: Գուք ձեզմէ դատեցէք. կը մոյլէ՞
 կին մարդու գլուխը բաց աղօթքի կայնի Աստուծոյ
 14 առջև. Զէ՞ որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ
 այլ մարդ մը եթէ երկար մազերով է, իրեն անար-
 15 գանք է. Բայց կինը եթէ երկար մազերով է, իրեն
 փառք է. վասն զի մազերը ծածկոյնի տեղ արուած
 16 են իրեն: Սակայն եթէ մէկը հակառակող ըլլալ
 կ'ուզէ, մենք այնպիսի սովորութիւն չունինք, ոչ ալ
 Աստուծոյ եկեղեցիները:
 17 Բայց զայս պատուիրելով Յու չեմ գովեր, վասն
 զի ձեր ժողովուրդ ոչ թէ աղէկ՝ հապա դէշ ար-
 18 զիւնք կ'ունենայ: Քանզի նոխ՝ երբ մէկտեղ կը
 ժողվուիք եկեղեցիին մէջ, կը լսեմ որ բաժան-
 մունքներ կան ձեր մէջ, և ըստ մասին կը հաստատուի:
 19 Վասն զի հարկու ձեր մէջ հերձուածութիւններ
 ալ պիտի ըլլան, որպէս զի ձեր մէջ եղող բնութիւնը
 20 երեւան: Ուստի դուք որ մէկտեղ կը ժողվուիք, ա-

*Յան. իշխանութիւն

21 տիկա Տէրունական ընթրիքը ուտել չէ. Վասն զի
 ուտելու ատեն ամէն մէկը առաջ էր ընթրիքը կ'առ-
 նէ. ու մէկը անօթի կը մնայ ու միւսը կը գիտնօղայ
 22 Միթէ ուտելու և խմելու համար ատէն չունիք,
 կամ թէ Սասուածոյ եկեղեցիքն կ'անարդէք, և ամս-
 թով կ'ընէք չքաւորները. ձեզի ինչ ըսեմ, ձեզ գո-
 յեմ. այդ բանին մէջ չեմ գովեր: Վասն զի ես Տէ-
 23 րոջմէն ընդունեցի զայն որ ձեզի ալ աւանդեցի՝ թէ
 24 Տէր Յիսուս իր մասնուած գիշերը հաց առաւ. եւ
 գոհանալով կարեց ու ըսաւ, Աւէք -- կերէք,
 այս է իմ մարմինս որ ձեզի համար կը կտորուի. ա-
 25 սիկա ըրէք զիս յիշելու համար: Նոյնպէս ալ գա-
 ւաթը ընթրիքէն ետև առաւ, Այս գաւաթը
 նոր ուխտ է իմ արիւնովս. ասիկա ըրէք քանի ան-
 26 դամ որ խմելու ըլլաք՝ զիս յիշելու համար: Վասն
 զի քանի անգամ որ այս հացը ուտէք ու այս գա-
 ւաթը խմէք, Տէրոջը մահը կը պատմէք՝ մինչև ինք
 27 գայ: Ուստի ով որ այս հացը ուտէ կամ Տէրոջը գա-
 ւաթը խմէ անարժանաբար, պարտական պիտի ըլլայ
 28 Տէրոջը մարմնին և արիւնին: Ուրիմն թող մարդ իր
 անձը փորձէ, ու այսպէս այն հացէն ուտէ և այն
 29 գաւաթէն խմէ: Վասն զի ան որ անարժանաբար
 կ'ուտէ ու կը խմէ, իր անձին գատապարտութիւնը
 կ'ուտէ ու կը խմէ, վասն զի Տէրոջը մարմինը չբո-
 30 շէր: Ասոր համար ձեր մէջ շատ հիւանդներ ու
 31 ցաւադարներ կան, և շատեր ալ կը ննջեն: Վասն զի
 եթէ ինքզինքնիս գատելու ըլլայինք, պիտի չգա-
 32 ուէինք: Իսկ երբ կը գատուինք, Տէրոջմէ կը խրատ-
 ունինք, որպէս զի աշխարհի հետ չգատապարտուինք:
 33 Ուստի, իմ եղբայրներս, երբ մէկտեղ կը ժողովուրք

34 ուտելու, իրարու սպասեցէք: Իսկ եթէ մէկը անօթի
 է՝ թող էջ ամը մէջ ուտէ, որ չըլլայ թէ դատա-
 պարտութեան համար ժողովուրք: Եւ ուրիշ բաները
 ձեզի եկած ատենս պիտի պատուիրեմ:

ԳԼ. ԺԲ

1 Բայց հոգեւոր պարգևներուն վրայով չեմ ուզեր,
 2 եղբայրներ, որ չզիտցող ըլլաք: Դուք գիտէք որ երբ
 հեթանոս էիք, մահը կուռքերուն կը տարուէիք:
 3 Ինչպէս կ'առաջորդուէիք: Ուստի զայս ձեզի կ'իմա-
 ցընեմ՝ թէ մէկը չըլլար որ Սասուածոյ Հոգիովը խօսի՝
 ու Յիսուսը նշովեալ կոչէ: և մէկն ալ չկրնար Յի-
 4 սուսը Տէր կոչել՝ եթէ ոչ Հոգւով Սրբով: Եւ պար-
 5 դուները զանազան են, բայց նոյն Հոգին է: Նոսե
 6 պաշտօնները զանազան են, բայց նոյն Տէրն է: Նոյն-
 պէս ներգործութիւնները զանազան են, բայց նոյն
 Սասուածն է՝ որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի
 7 մէջ: Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը
 8 տրուած է օգուտի համար: Մէկուն Հոգիով խմա-
 տութեան խօսք տրուած է, ուրիշին զիտութեան
 9 խօսք՝ նոյն Հոգիին բառով չափովը: Միւսին հաւատք
 նոյն Հոգիով. ուրիշին բժշկութեան, պարգեւներ՝
 10 նոյն Հոգիով: Ուրիշին՝ հրաշագործութիւններ, ու-
 րիշին՝ մարգարետութիւն, ուրիշին՝ հոգիներու ընա-
 րութիւն. ուրիշին՝ զանազան լեզուներ, ուրիշին՝ լե-
 11 զուներու թարգմանութիւնս: Բայց զայն ամէնը միւս-
 նոյն Հոգին կը ներգործէ, և ամէն մէկուն զատ զատ
 կը բաժնէ՝ ինչպէս կ'ուզէ:

12 Քանզի ինչպէս մարմինը մէկ է ու շատ անգամ-
 ներ ունի, և այն մարմինն ըզրոյն անդամները,
 որոնք շատ են, մէկ մարմին են, նոյնպէս Քրիստոս
 13 ալ: Վասն զի մինք ամէնա մէկ Հոգեւոյ՛ մէկ մար-
 մին ըլլալու մկրտուեցանք, թէ՛ Հրեաներ, թէ՛ Հե-
 թանաներ, թէ՛ ճառաներ, թէ՛ աղաաներ, և ամէն
 14 ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք: Վասն զի մարմինը մէկ ան-
 15 դամ չէ, հասպա շատ: Եթէ սաքը ըսէ, Որովհետեւ
 ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ, ոչ թէ անով այն
 16 մարմինէն չէ: Եւ եթէ ականջը ըսէ, Որովհետեւ ես
 աչք չեմ՝ մարմինէն չեմ, ոչ թէ անով այն մար-
 17 մինէն չէ: Եթէ ըզրը մարմինը աչք ըլլար, լսիկը
 սօր պիտի ըլլար. և եթէ ըզրը լսիկը ըլլար, սօր
 18 պիտի ըլլար հոտոտելքը: Բայց հիմա Աստուած ան-
 դամները գրաւ՝ անոնց ամէն մէկը մարմինն մէջ,
 19 ինչպէս ինք ուղեց: Ապա եթէ ամէնը մէկ անգամ ըլ-
 20 լար, մարմինը սօր պիտի ըլլար: Բայց հիմա անգամ
 21 ները շատ են, ու մարմինը՝ մէկ: Չկրնար աչքը ըսել
 ձեռքին թէ Դուն ինձի պէտք չէս. և ոչ դարձեալ
 22 գլուխը սորերուն՝ թէ Կոնձի պէտք չէք: Մանաւանդ
 մարմինն այն անդամները որոնք շատ տկար կ'է-
 23 ընան, աւելի հարկաւոր են. Ու մարմինն ա՛յն ան-
 դամները զորոնք յաւեա անպատիւ ըլլալ կը սեպկնք,
 անոնց վրայ աւելի պատիւ կը դնենք. ու այսպէ՛ս մեր
 անվոյեղու չ անգամները աւելի վայելչութիւն ու-
 24 նին: Ու մեր վայելուչ անգամներուն ըստ մը պէտք
 չէ. ըզրց Աստուած մարմինը բարեխառնեց, ու պա-
 25 կասութիւն ունեցողին աւելի պատիւ տուաւ, Որպէս-

*Ո՛հան, այն մէկ

զի մարմինն մէջ երկպառակութիւն չըլլայ. հասպա
 անդամները միեւնոյն հոգը ունենան իրարու վրայ:
 26 Եւ եթէ մէկ անգամը նեղութիւն կրէ, ըստը ան-
 դամները կը նեղուին անոր հետ. և եթէ փառաւոր-
 27 սել մէկ անգամը, ըզրը անդամները կ'ուրախանան
 անոր հետ: Արդ, դուք Քրիստոսի մարմինն էք, ու
 28 մասնաւորապէս անդամները: Եւ Աստուած
 եկեղեցին մէջ գրաւ մէկ քանինըր, նախ՝ առաք-
 եալներ, երկրորդ՝ մարդարէներ, երրորդ՝ վարդապեա-
 ներ, ետքը հրաշքներ, ետքը ըժշկութիւններու պար-
 29 դուներ, օգնութիւններ, կառավարութիւններ, լե-
 նն. միթէ ամէնը վարդապետներ են. միթէ ամէնը
 30 հրաշքներ կը գործէ. Միթէ ամէնը ըժշկութեան
 պարգեւներ ունին. միթէ ամէնը լեզուներ կը խօ-
 սին. միթէ ամէնը թարգմանութիւն կ'ընեն:
 31 Բայց դուք նախանձաւոր եղէք այն շնորհքներուն
 որոնք լաւագոյն են. և ես՝ ալ աւելի աւելի ճամբայ
 մը կը ցուցնեմ՝ ձեզի:

ԳԼ. ԺԳ

1 Եթէ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները խօսիմ,
 և սէր չունենամ, ես ձայն տուող պղինձի պէ՛ս եզրայ,
 2 կամ հնչեցող ծնձղաներու պէ՛ս: Եւ եթէ մարդա-
 րէութիւն ունենամ, ու հասկնամ ամէն խորհուրդ-
 ները ու ամէն գիտութիւնը, և եթէ ունենամ ամէն
 հաւատքը մինչև լեւները անգափսիսլաւ, ու սէր
 3 չունենամ, սչինչ եմ: Եւ եթէ իմ ըստը ատոց-
 ուսածքս ազգոտե՛րսան կերցնեմ, ու իմ մարմինս սպ-

բուեղբու տամ, և սէր չունենամ, օգուտ մը չեմ ու-
 4 նենար: Աէրը երկայնամիտ է, քաղցր է: սէրը չնա-
 5 խանձիր, սէրը չգուռազանար, չՏպարտանար, Անվշտիւ
 վարմունք չունենար, իրենը չփնտռեր, բարկութեան
 6 չգրգռուիր, չարութիւն չխորհիր, Անիրաւութեան
 վրայ չհենդար. հապա ճշմարտութեան խնդակից կ'ըլ-
 7 լայ: Ամէն բանի կը զիջանի, ամէն բանի կը հաւա-
 8 բերէ: Աէրը բնաւ չկնար. բայց եթէ մարդարեւու-
 9 թիւններ ըլլան՝ պիտի խափանին, եթէ լեզուներ՝
 10 պիտի դարարին, եթէ գիտութիւն՝ պիտի խափանի:
 11 Վասն զի շատէն քիչը գիտեմք, ու շատէն քիչը կը
 մարդարեանանք. Բայց երբ կատարեալը գոյ, այն
 12 ատեն շատէն քիչը պիտի խափանի: Երբ տղայ էի,
 տղայի պէս կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի, տղայի
 պէս համարում ունէի. բայց երբ այր եղայ, տղա-
 13 յութեան բաները մէկիւր ձգեցի: Քանզի հիմա մենք
 որպէս թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ կեր-
 պով, բայց այն ատեն երես առ երես. հիմա շատէն
 քիչ մը տեղեակ եմ, բայց այն ատեն այնպէս պիտի
 ճանչնամ՝ ինչպէս ճանչցուեցայ: Ուստի հիմա կը
 մնայ հաւատք, յոյս, սէր, այս երեքը. ու ասոնց
 մեծագոյնը սէրն է:

ԳԼ. ԺԳ

1 Սիրոյ ետեւէն դացէք, ու հոգեւոր պարգէններուն
 նախանձաւար եղէք, մանաւանդ մարդարեւութիւն
 2 ընելու: Վասն զի ան որ օրոր լեզուով կը խօսի՝ ոչ
 թէ մարդոց կը խօսի, հապա Աստուծոյ. վասն զի

մէկը չկայ որ իմանայ, բայց անկա հոգիով խոր-
 3 հաւրգներ կը խօսի: Սակայն ան որ կը մարդարեա-
 նայ, մարդոց կը խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք և
 4 մխիթարութիւն քաւու: Ան որ օրոր լեզուով կը խօ-
 սի՝ իր անձին շինութիւն կ'ընէ, ու ան որ կը մար-
 5 դարեանայ՝ եկեղեցիին շինութիւն կ'ընէ: Արուղեմ
 որ դուք ամէնզ լեզուներ խօսիք, բայց մանաւանդ
 որ մարդարեւութիւն ընէք, վասն զի ա՛լ աղէկ է ան՝
 որ կը մարդարեանայ, քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը
 խօսի. միայն եթէ թարգմանելու ըլլայ, որպէս զի
 եկեղեցին շինութիւն առնէ:
 6 Եւ հիմա, եղբայրներ, եթէ ես ձեզի դամ լեզու-
 ներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ ձեզի՝ եթէ
 չխօսիմ ձեզի կա՛մ յայտնութիւնով, կա՛մ գիտու-
 7 թիւնով, կա՛մ մարդարեւութիւնով, կա՛մ վարդա-
 պետութիւնով: Եւ ձայն առաջ անկենդան բա-
 ները անգամ, թէ՛ սրինգ և թէ՛ քնար, եթէ ձայնե-
 8 րու զանազանութիւն չունեն, ի՞նչպէս պիտի ճանչ-
 9 ցուի սրինգով կամ քնարով հնչուածը: Վասն զի
 եթէ փողն ալ անորոշ ձայն հոսնէ, ո՞վ պիտի պատ-
 10 ըմբարտնա պատերազմի: Նոյնպէս դուք ալ եթէ լե-
 զուով բացայայտ խօսք չըրուցէք, խօսուածը ի՞նչպէս
 պիտի հասկցուի. վասն զի օգին խօսողներ պիտի ըլ-
 11 լայ: Ահա աշխարհի մէջ այնքան տեսակ ձայներ
 կան, և անոնց մէջը առանց նշանակութեան չէ:
 12 Ուստի եթէ այն ձայնին զտութիւնը չգիտնամ, ես
 խօսողին բարբարոս մը պիտի ըլլամ, խօսողն ալ ինձի
 չհետեւ հոգեւոր պարգէններու նախանձաւար եք, եկե-
 ղեցիին շինութեանը համար խնդրեցէք որ աւելնաք

13 նաև պարգևներով: Անոր համար ան որ օրոք լեզուով
 14 կը խօսի, աղօթք թող ընէ որ թարգմանէ ալ՝ ֆրանցի
 եթէ ես աղօթք ընեմ՝ օրոք լեզուով, իմ հոգիս ա-
 15 ղօթք կ'ընէ, բայց միտքս անպտուղ է: Ուրեմն
 ինչ է. աղօթք ընեմ հոգիով, աղօթք ընեմ մտա-
 ոււթեամբ ալ. սաղմս երգեմ հոգիով, սաղ-
 16 մս երգեմ մտաոււթեամբ ալ: Ապա թէ ոչ
 եթէ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես, անիկա որ
 ազգտի տեղ կայներ է, ինչպէս Ամէն պիտի ըսէ
 քու գոհութիւն տալու տօնեդ. վասն զի ան քու
 17 զրուցածդ չմտնար: Թէպէտ դուն աղէկ գոհու-
 թիւն կ'ընես, բայց միւսը շննութիւն չտաներ:
 18 *Աստուծակ կը գոհանամ որ ձեր ամէնէն աւելի լե-
 19 զաներով կը խօսիմ: Բայց եկեղեցիին մէջ կ'ուզեմ
 ճիշդ խօսք մտաոււթեամբ խօսիլ, որպէս զի ուրիշ-
 ներուն ալ սրբլեցնեմ, քան թէ բիւրուսը խօսեր
 օրոք լեզուով:
 20 Եղբայրներ, միտքով աղօք մի ըլլաք, հապա չա-
 բութիւն գիտնուլ՝ կոչե աղօք եղէք, ու միտքով
 21 չափահաս եղէք: Օրէնքին մէջ գրուած է թէ Օտար
 լեզուներով ու օտար շքանքներով այդ ժողովուր-
 22 զին չես պիտի խօսիմ, սակայն և այնպէս ինձի
 մտիկ պիտի չընեն, կ'ըսէ Տէրը: Ուրեմն լեզուները
 նշանի համար են՝ ոչ թէ հաւատացեալներուն, հա-
 պա անհաւատներուն, բայց մարդարեւութիւնը ոչ
 թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալներուն:
 23 Արդ եթէ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ գայ, ու ամէն
 ալ օրոք լեզուներով խօսելու ըլլան, և հոն մտնեն

ազգաներ կամ անհաւատներ, պիտի չընեն թէ
 24 դուք խելթեցիր էք: Իսկ եթէ ամէն ալ մարդա-
 րէանան, ու հոն անհաւատ մը կամ ազգա մը մտնէ,
 ամէնէն ալ կը յանգիմանուի, ամէնէն ալ կը քն-
 25 նուի, Ու անոր սրտին ծածուկ ըաները յայտնի կ'ըլ-
 ան, և այսպէս երեսի վրայ ինկած՝ Աստուծոյ եր-
 կըրայգութիւն պիտի ընէ, ու խոտովանի թէ
 երազընէ Աստուած ձեր մէջ է:
 26 Ուստի ինչ է, եղբայրներ. երբ մէկտեղ կը ժող-
 վուրք, ձեզմէ ամէն մէկը սաղմս ունի, վարդապե-
 տութիւն ունի, լեզու ունի, յայտնութիւն ունի,
 թարգմանութիւն ունի. ամէնը շննութեան համար
 27 թող ըլլայ: Եթէ մէկը օրոք լեզու կը խօսի, երկու
 հոգի, և թէ շատը՝ երեք թող ըլլան, և այն ալ՝ մէ-
 28 կիկ մէկիկ, ու մէկը թող թարգմանէ: Բայց եթէ
 թարգմանող չըլլայ, եկեղեցիին մէջ լուռ թող կե-
 29 նայ, և ինքնիրեն ու Աստուծոյ թող խօսի: Իսկ
 մարդարէները երկու կամ երեք հոգի թող խօսին,
 30 ու միւսները թող քննութիւն ընեն: Իսկ եթէ նրա-
 տողներէն ուրիշ մէկուն ալ բառ մը յայտնուելու
 31 ըլլայ, աւտջինը թող լուռ: Վասն զի ամէնք ալ
 կրնաք մէկիկ մէկիկ մարդարէանալ, որպէս զի ամէն
 32 ալ սրբլին ու ամէնն ալ մխիթարուին: Եւ մարդա-
 րէներուն հոգիները մարդարէներուն հնազանդ են:
 33 Վասն զի Աստուած խոսովութեան Արդարեւ չէ,
 հապա խաղաղութեան, ինչպէս սուրբերուն բոլոր
 եկեղեցիներուն մէջ:
 34 Ձեր կիները եկեղեցիներուն մէջ լուռ կենան,
 վասն զի անոնց հրաման չկայ խօսելու, հապա հնա-
 35 զանք ըլլալու, ինչպէս օրէնքն ալ կ'ըսէ: Բայց եթէ

*Թեոփ, իմ Աստուծակ

բան սորվել կ'ուզեն, առևը իրենց այրերուն թող
 հարցնեն. բանդի կեներուն անվայել է եկեղեցիի մէջ
 36 խօսիլ: Միթէ Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ հլաւ, կամ
 37 թէ միայն ձեզի՞ հասաւ: Եթէ մէկը կը կարծէ թէ
 ինք մարգարէ է, կամ հոգեւոր, թող հաստատ գիտ-
 նայ թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՞՝ Տէրջը պատուէրներն
 38 են. Բայց եթէ մէկը ադէս է՝ թող ադէս ըլլայ:
 39 Ուստի, եղբայրներ, մարգարէութիւն ընելու նախան-
 40 ձաւոր եղէք, ու լեզուներ խօսիլն ալ մի ադգիւէք: Եւ
 ամէն բան վայելչութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ:

ԳԼ. ԺԵ

1 **Ե**ղբայրներ, ձեզի կ'իմացնեմ այն աւետարտներ զոր
 ես ձեզի քարոզեցի, զոր նաև ընդունեցիք ու անոր
 2 վրայ հաստատուած էք. Որով կը փրկուիք ալ, եթէ
 ամուր բռնէք այն խօսքը զոր ես ձեզի քարոզեցի,
 3 միայն եթէ պարսպ առջ հաւատացած չէք: Վասն
 զի ամէնէն անաջ ես ձեզի աւանդեցի զանիկա, զոր
 ես ալ ընդունեցի, թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն հա-
 4 մար մեռաւ, գերբերուն շառն՝ համեմատ, Եւ թէ
 թաղուեցաւ ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը,
 5 գերբերուն շառն՝ համեմատ, Եւ թէ երեւցաւ Կե-
 6 փառի, ու ետքը տասուերիւսքին. Ետքը հինգ հա-
 րիւրէ աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեւցաւ, որոնցմէ
 7 շատերը մինչև հիմա կան, և ոմանք ալ ննջեցին. Ու-
 8 ետքը երեւցաւ Յակոբառի, ետքը բոլոր առաքեալ-
 9 ներուն: Ամէնէն ետքը որպէս թէ վիժածի մը ինծի
 10 ալ երեւցաւ: Վասն զի ես առաքելոյներուն ամէնէն
 յետինն եմ, որ արժանի ալ չեմ առաքելոյ բուռե-
 լաւ, վասն զի Աստուծոյ եկեղեցին հողածեցի: Մի-

այն թէ Աստուծոյ շնորհքով եմ՝ ինչ որ եմ. և
 անոր շնորհքը որ իմ վրաս է, պարսպ քա՛մ մը չեղաւ,
 հասցա ես անոնց ամէնէն աւելի աշխատեցայ. և ոչ
 թէ ես, հասցա Աստուծոյ շնորհքը որ ինծի հետ էր:
 11 Ուստի թէ՛ ես և թէ՛ անոնք այսպէս կը քարոզենք,
 ու դուք այսպէս հաւատացիք:
 12 Ուրեմն եթէ Քրիստոս կը քարոզուի, որ մեռելնե-
 րէն յարութիւն առած է, ինչպէս ձեզմէ մէկ քա-
 նինքը կ'ըսեն թէ Մեռելներու յարութիւն չկայ:
 13 Եթէ մեռելներու յարութիւն չկայ, ուրեմն Քրիս-
 14 տոս ալ յարութիւն առած չէ: Եւ եթէ Քրիստոս
 յարութիւն առած չէ, ուրեմն մեր քարոզութիւնը
 15 պարսպ է, ու ձեք հաւատքն ալ պարսպ է. Եւ մենք
 ալ Աստուծոյ առաւ վկաները դանուած կ'ըլլանք.
 որովհետև Աստուծոյ համար վկայութիւն տուինք,
 թէ ինք ԹԻՒՆԻՒՆԻ յարուց Քրիստոսը. որ իրաւ չյա-
 րուց զանիկա, եթէ մեռելները յարութիւն չեն
 16 առներ: Քանզի եթէ մեռելները յարութիւն չեն
 17 առներ, Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ. Եւ եթէ
 Քրիստոս յարութիւն առած չէ, ձեք հաւատքը պա-
 18 րսպ է, ու ապակին ձեր մեղքերուն մէջ էք. Նոյն-
 19 պէս Քրիստոսով ննջողներն ալ կորսուած են: Եթէ
 միայն այս կեանքին համար Քրիստոսի յաւատցած
 ենք, մենք բոլոր մարդոցմէն աւելի խղճալի ենք:
 20 Բայց հիմա Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած
 21 է, ննջեցեալներուն առաջին պտուղը: Քանզի որով-
 հետև մարգով եղաւ մահը, մարգով ալ մեռելնե-
 22 րու յարութիւնը: Վասն զի ինչպէս Ադամով ամէնը
 կը մեռնին, նոյնպէս ալ Քրիստոսով ամէնը կենդա-
 23 նի պետի ըլլան: Բայց ամէն մէկը իր կարգովը առա-

ջին պտուղը Բրիստոս, ետքը Բրիստոսիները՝ իր դա-
 24 րու ատենը. Անկէ ետեւ ՚ս- ՚հայ վախճանը, երբ թա-
 դաւորութիւնը պիտի տայ՝ Աստուծոյ ու Հօրը ձեռ-
 25 քը, երբ խափանէ ամէն իշխանութիւնը և ամէն պե-
 թութիւնը ու զօրութիւնը: Վասն զի անոր պետք է
 թագաւորութիւն ընել՝ մինչև բոլոր թշնամիները իր
 26 ստգերուն տակ դնէ: Վերջին թշնամին որ պիտի խա-
 փանի՝ մահն է. վասն զի հերոս ՚Ետ՝ Ամէն բան ա-
 27 նոր ստգերուն տակ հնազանդեցուց. Բայց երբ կ'ըսէ
 թէ ամէն բան անոր հնազանդած է, յայտնի է
 թէ բաց ի անկէ՝ որ ամէնը անոր հնազանդեցուց:
 28 Ու երբ ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ, այն ատեն Որ-
 դին ինք ալ պիտի հնազանդի անոր՝ որ իրեն հնա-
 զանդեցուց ամէնը, որպէս զի Աստուած ըլլայ ամէնը
 29 ամէն բանի մէջ: Ապա թէ ոչ ի՞նչ պիտի ընեն
 անոնք որ մեռելներուն համար կը մկրտուին, եթէ
 մեռելները ընաւ յարութիւն չառնեն. ինչո՞ւ
 30 ուրեմն անոնց համար կը մկրտուին. ինչո՞ւ համար
 մեք ալ վտանգի մէջ կը մտնենք ամէն ժամ:
 31 Վկայ կը բերեմ՝ այն պարծանքը՝ զոր ձեր վրայ ու-
 նիմ՝ Բրիստոս Յիսուս մեր Տէրըջմով, որ ես ամէն որ
 32 կը մեռնիմ: Եթէ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման դա-
 զաններու հետ մորտնչեցայ, ի՞նչ օգուտ է *ինձի,
 եթէ մեռելները յարութիւն չառնեն. ուտենք ու
 33 խմենք, վասն զի վաղը կը մեռնինք: Մի խաբուիք-
 չար ընկերակցութիւնները աղէկ բարքը կ'ապակա-
 34 նեն: Արդարութիւնով զգաստացէք ու մեղք մի գոր-

ծէք, վասն զի չեպէ՞ ամանք Աստուծոյ զխտութիւնը
 չառնին. ձեզ տոհմներու համար կը դրուցեմ:
 35 Բայց պիտի բտէ մէկը թէ ի՞նչպէս մեռելները յա-
 րութիւն կ'առնեն, կամ թէ ի՞նչ մարմնով կու
 36 գան: Անմիտ, անիկա զոր դուն կը սերմանես, եթէ
 37 չմեռնի՝ չկենդանանար. Ու զայն որ կը սերմանես,
 ոչ թէ այն մարմնը որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես,
 հապա մերկ հատ մը՝ թէ՛ ցորենի ըլլայ և թէ՛ մէկ
 38 ուրիշ *երփ. Ու Աստուած անոր մարմին կու տայ
 ինչպէս կ'ուզէ, և ամէն մէկ սերմին իր յարուստ մար-
 39 մինը: Ամէն մարմին մէկ մարմին չէ. հապա մար-
 դոց մարմինը ուրիշ է, ու անասուններուն մարմինը
 40 ուրիշ, ձուկերունն ալ ուրիշ, և թռչուններունը
 ուրիշ: Երկնաւոր մարմիններ ալ կան, երկրա-
 41 վայր ուրիշ է, ու երկրաւորներունը ուրիշ: Արե-
 ւուն փառքը ուրիշ է, ու լուսնին փառքը ուրիշ,
 42 և աստղերուն փառքը ուրիշ. ու մէկ աստղը միւս
 աստղէն տարբեր է փառքով: Այսպէս է մեռելնե-
 43 րուն յարութիւնն ալ. Իբրեք ապականութիւնով
 կը սերմանուի, ու անապականութիւնով՝ յարու-
 44 թիւն կ'առնէ. Անարգութիւնով կը սերմանուի, ու
 փառքով՝ յարութիւն կ'առնէ. տկարութիւնով կը
 սերմանուի, ու զօրութիւնով՝ յարութիւն կ'առնէ:
 44 Կը սերմանուի շնչաւոր մարմին, ու յարութիւն կ'առ-
 նէ հոգեւոր մարմին. շնչաւոր մարմին կայ, հոգեւոր
 45 մարմին ալ կայ: Եւ այսպէս գրուած է, Առաջին
 մարդը Ագամ կենդանի շունչ եղաւ, վերջին Ա-
 46 դամը՝ կենդանարար հոգի, Բայց ոչ թէ աւաջ հա-
 47 դեւորը, հապա շնչաւորը, ու ետքը հոգեւորը՝ Առա-

*կամ, ինձի. եթէ մեռելները յարութիւն չառնեն, ուտենք, ելն.

48 ջին մարդը երկրէ է՝ հողեղէն, բայց երկրորդ մարդը
 հեք է՝ երկինքէ: Ինչպէս եք հողեղէնը՝ նոյնպէս ալ
 հողեղէնները, ու ինչպէս երկնաւորը՝ նոյնպէս ալ
 49 երկնաւորները, Եւ ինչպէս հողեղէնին կերպարանը
 հագեք ենք, երկնաւորին կերպարանքն ալ պիտի
 50 հագնինք: Բայց զայս կ'ըսեմ, եղբայրներ, որ մար-
 մին ու տրեւն Աստուծոյ թաղաւորութիւնը չեն
 կրնար ժառանգել, ոչ ալ ապականութիւնը կը ժա-
 ռանդէ անապականութիւն:

51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը զբուցեմ՝ Ամենա պիտի
 52 չննջենք, բայց ամենա ալ պիտի փոխուինք: Յան-
 կարծակի աչք գացել բանտըս մէջ՝ վերջին փողին
 հետեւաւ ատենը, որովհետեւ փողը պիտի հնչուի, ու
 մեռելները յարութիւն պիտի առնեն առանց սպա-
 53 կանութեան, և մենք ալ պիտի փոխուինք: Վասն զի
 պէտք է որ այս ապականացու իրօքը անապակա-
 նութիւն հագնի, ու այս մահահանացուն անմահա-
 54 թիւն հագնի: Բայց երբ այս ապականացու իրօքը
 անապականութիւն հագնի, և այս մահահանացուն
 անմահութիւն հագնի, այն ատեն պիտի կատարուի
 այն խօսքը որ գրուեցաւ թէ Մահը յաղթութեան
 55 մէջ ընկղմեցաւ: Ո՞ր է, ով մահ, քու խայթոցգ-
 56 մոր է, ով գերեզման, քու յաղթութիւնդ: Մահ-
 անն խայթոցը մեզքն է, ու մեզքն այժմ օրէնքը:

57 Բայց զոհութիւն Աստուծոյ, որ մեզի յաղթու-
 թիւն կու տայ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
 58 քով: Ուստի, իմ սիրելի եղբայրներս, հաստատ
 եղէք, անշարժ կեցե՛ք և ամեն ատեն աւելցէք Տէ-
 րոջը դործին մէջ, դիմաւորով որ ձեր աշխատու-
 թիւնը պարտաւ չէ Տէրսոյմով:

ԳԼ. ԺԶ

1 Բայց սուրբերուն. համար «չբռնիւն ժողովու-
 վրայով, ինչպէս պատուէր ատուի Գողթասացոց եկե-
 2 ղեցներուն, դուք ալ այնպէս ըրէք: Ամէն մէկըս-
 թի օրէրը ձեզմէ ամէն մէկը իր քով թող դիզէ ինչ
 3 որ կը յաջողի, Որ չըլլայ թէ երբ դամ, այն ատեն
 ժողովուսներ ըլլան. ու երբ դամ, որոնց որ դուք
 *հաճիք, ես զանոնք թուղթերով՝ պիտի զրկեմ՝ ձեր
 4 պարգեւները Երուսաղէմ տանելու: Եւ եթէ իմ
 երթալս ալ արժան սեպուի, ինծի հետ թող եր-
 5 թան: Սակայն ես ձեզի պիտի դամ՝ երբ Մակեդո-
 նիայէ անցնիմ. (քանզի Մակեդոնիայէ կ'անցնիմ.)
 6 Եւ կարելի է որ ձեր քով մնամ, կամ ձմեռն ալ
 անցնեմ. որպէս զի դուք զիս ճամբոյ դնէք, ուր որ
 7 ես պիտի երթամ: Վասն զի չեմ ուզեր ձեզ չիմս
 հարեւանցի մը տեսնել, բայց յոյս ունիմ որ ատեն
 8 մը ձեր քով կ'ենամ, եթէ Տէրը հրաման տայ: Սա-
 կոյն հիմա ես Եփեսոս պիտի մնամ մինչև Պենտե-
 9 կոստէ. Վասն զի ինծի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ
 մը բացուած է, ու շատ հակառակորդներ կան:

10 Արդ եթէ Տիմոթէոս գայ, նայեցէք որ ձեր քով
 առտոնց վախի ըլլայ. քանզի անիկա Տէրոջը դործը
 11 կը դործէ, ինչպէս ես ալ: Ուստի չըլլայ որ մէկը
 զտնկիտ արհամարհէ, հապա խաղաղութեամբ զա-
 նիկա ճամբոյ դրէք, որպէս զի ինծի գայ. վասն զի

*Կամ, յանձնարարութիւն ընէք թուղթերով, ես զանոնք

12 անոր կը սպասեմ եղբայրներով մէկտեղ: Իսկ Ապո-
ղոս եղբորը համար, շատ աղաչեցի անոր, որ ձեզի
գայ եղբայրներուն հետ մէկտեղ. ու ընտւ կամք
չունեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի գայ՝ երբ յար-
մար ժամանակ գանէ:

13 Արթուն կեցեք, հաւատքի մէջ հաստատ կեցեք,
14 ժիր եղէք, զօրացեք: Ձեր ամէն բաները սիրով
ըլլան:

15 Կողաչեմ ձեզի, եղբայրներ, (զիտէք դուք Ստե-
փանէսի ընտանիքը թէ Աքայիայի առաջին պատուին
է, ու անձերնին սուրբերուն սպասաւորութեանը

16 նուիրեցին.) Որ հնազանդ ըլլաք այնպիսիներուն, և
ամէնուն որ Զոյն հէր մէկտեղ կը գործեն ու կ'աշ-

17 խտային: Ուրտիս եմ ես Ստեփանէսի ու Փարաւոնա-
տոսի ու Աքայիկոսի գալուն վրայ, որ ձեր պոսկու-
18 թիւնը անոնք լեցուցին. Գանդի հանգստացուցին իմ՝
հոգիս ու ձերը. ուստի այնպիսիները ճանչցեք:

19 Բարև կ'ընեն ձեզի Ասիայի եկեղեցիները. շատ
բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակեղաւս ու Պրիսկիլա՝
20 իրենց տանը մէջի եկեղեցիով մէկտեղ: Բարև կ'ընեն
ձեզի բոլոր եղբայրները. բարև առւէք իրարու սուրբ
համբուրով:

21 Այս բարեւը իմ ձեռքիս՝ Պողոսին է: (22) Եթէ
մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրեր, նզովեալ ըլլայ
23 *Եբ մեր Տէրը գայ՝: Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
24 ձեզի հետ. իմ սերս ձեր ամէնուն հետ ըլլայ Քրիս-
տոս Յիսուսով: Ամէն:

*Յ.Ն. (Ասորերէնէն) Մարան օրթա

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌԿՈՐՆԹԱՅԻՄ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պողոս, առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի Աստուծոյ
կամբովը, ու Տիմոթէոս Ժբ եղբայրը. Կորնթոսի մէջ
եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և բոլոր Աքայիայի մէջ
2 եղող ամէն սուրբերուն, Ծնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծոյ մեր Հօրովն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուծոյ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի Հայրը, զթաւթեան Հայրը և ամէն միխթարու-
4 թեան Աստուծոյ. Որ մեզ կը մխթարէ մեր ամէն
նեղութիւններուն մէջ, որպէս զի մենք կարող ըլ-
լանք մխթարել դանոնք՝ որ ամէն նեղութիւններու
մէջ են, այն մխթարութիւնովը՝ որով մենք Աս-
5 տուծոյ կը մխթարուինք. Գանդի ինչպէս Քրիստոսի
չարչարանքները մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս
Քրիստոսի ձեռքով մեր մխթարութիւնն ալ շատ
6 կ'ըլլայ: Եւ եթէ նեղութիւն քաշենք՝ ձեր մխթա-
րութեանը ու փրկութեանը համար է, և եթէ մխ-
թարուինք՝ ձեր մխթարութեանը ու փրկութեանը

7 համար է, որ կը յաջողի համբերելով այն չարչարանքներուն՝ որոցմով մենք ալ կը չարչարուինք. Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, վասն զի գիտենք թէ ինչպէս չարչարանքներուն հաղորդ էք, 8 նոյնպէս ալ մտիթարութեանը պիտի ըլլաք: Վասն զի Աստուծոյ մէջ մեզի պատահած նեղութիւններուն վրայով չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրներ, թէ Քրիստոսը կորցուցին շատ աւելի ծանրաբեռնեցանք. մինչեւ կեանքերնէս ալ անյոյս եղանք: Բայց մահուան վճիռը մենք մեր վրայ պահեցինք, որպէս զի ինքզինքնուս չապուսինք, 9 հասցա Ստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ. Որ այնպիսի մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ. Որու 10 կը յուսանք թէ տակաւին պիտի փրկէ, մեզի համար ձեր բարեպաշտութիւնը որպէս զի շատերուն ազնիւ պատճառաւ մեզի եղած շնորհքին համար՝ շատերէն դատարարութիւն տրուի մեզի համար: 11 Վասն զի մեր պարծանքը այս է, մեր խղճմանքին վկայութիւնը, թէ մենք Ստուծոյ առջեւ պարզմտութեամբ ու անկեղծութեամբ, ու ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը, հասցա Ստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուեցանք, բայց աւելի դէպի ձեզ: 12 Քանզի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, հասցա զայն որ դուք կը կարգաւորուեալ կը ծանչնաք. և կը յուսամ թէ 13 մինչև վերջը պիտի ծանչնաք. Ինչպէս քիչ շատ ծանչցաք մեզ, որ ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս դուք ալ մերը՝ Տեր Յիսուսի օրը: 14 Եւ այս վստահութիւնով կ'ուզէի աւաջ ձեզի դառնալ, որպէս զի դուք երկրորդ անգամ շնորհք ընդունէք. Ու ձեզմէ անցնել դէպի Մակեդոնիա, և դարձ-

17 ետև Մակեդոնիայէ ձեզի դառնալ, ու ձեզմէ ծածուկ գրուել դէպի Հրէաստան: Աւստի զայս որ ես մտածեցի, միթէ թիւեւութիւնով չարժեցայ. կամ թէ զայն որ ես կը խորհիմ, մարմնաւորապէս կը խորհիմ, որպէս զի իմ կողմանէս այս այս և ոչ ոչ ըլլա՞յ: Սակայն հաստատրիմ է Ստուծոյ, որ մեր խորհրդէն Երեսու ֆրիստոս, որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ, (ինծմով և Սիղուանտով ու Տիմոթէոսով,) 20 այս ու ոչ չեղաւ, հասցա իր մէջ եղաւ այնոն Քանզի սրչափ որ Ստուծոյ խոստմունքները կան՝ իր մէջ Այս են, ու իր մէջ Ամէն են Ստուծոյ փառքին 21 համար մեր ձեռքով: Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ մեկտեղ ֆրիստոսով հաստատեց, ու մեզ օծեց, 22 Ստուծոյ է. Որ մեզ կնքեց ալ, և Քրիստոսու շնորհքով կը կենաք: 23

ԳԼ. Բ

- 1 Սակայն ես ինծմէ զայս որոշեցի, որ նորէն արամու-
- 2 թիւնով չգամ ձեզի: Վասն զի եթէ ես ձեզ արբանեցնեմ, ալ ո՞վ է որ զիս պիտի ուրախացնէ, եթէ

*Կոթ, ու հողա որպէս զի իմ կողմանէս այնոն այս ըլլայ, ու ոչ ոչ

- 3 ոչ ան՝ որ ինծմէ կը արամիր, Ու զայս *գրեցի, որ չըլլայ թէ երբ դամ՝ արամուծիւն մը կրեմ՝ անանցմէ, ուրիշ պէտք է ինծի ուրտի ըլլայ. քանզի ձեր ամենուն վրայ վրասոջ եմ, որ իմ ուրտիւծիւնն ձեր 4 ամէնունն է: Վասն զի շատ նեղուծիւնէ և սրտի տախտակէ և ձեզի գրեցի շատ արցունքով. ոչ թէ՛ որպէս զի դուք արամիր, հասցա սրպէս զի գիտնաք այն սէրը զոր ևս ունիմ՝ աւելի ձեր վրայ:
- 5 Բայց եթէ մէկը արամեցուց, ոչ թէ զիս արամեցուց, հասցա իբրև մտախն (որպէս զի Խոստ ծանր չընեմ՝)
- 6 ձեզ ամէնդ՝ Հերկք է այնպիսի մարդուն այն պատիժը, որ շատերէ եղաւ: Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի ներել անոր ու միխթարել, որ չըլլայ թէ 8 այնպիսին աւելի արամուծեմնէն ընկղմի: Ուստի կ'ազատէմ՝ ձեզի, որ անոր վրայ յէր սէրը հաստատաք:
- 9 (Քանզի ասոր համար ալ գրեցի, որպէս զի ձեզ փորձելով գիտնամ թէ ամէն բանի մէջ հնազանդ էք: 10 Եւ որու դուք բան մը կը ներէք, ևս ալ կ'է ներմ. վասն զի եթէ ևս ալ ներեմ, որու որ ներեմ՝ ձեզի 11 համար է Քրիստոսի ֆիղմանէ: Որ չըլլայ թէ զըրկանք մը կրենք Սատանայէ. քանզի անոր խորհուրդները չգիտցող չենք:
- 12 Արդ երբ ևս Տրովադայ հասցայ Քրիստոսի աւետարանը բարեգլու, և ինծի դուռ մը բաց էր Տէրոջմով, 13 իմ հոգեւոյս մէջ հանգստուծիւն չունէի, վասն զի

*ՈՒՆԻ, գրեցի ձեզի
 †Կամ, ըստ մտախն, որ ձեր ամէնուն վրայ ծանրուծիւն չձգեմ
 ‡Կամ, առջև

- Իմ Տրատո եղայրս հոն չգտայ. հասցա անանցմէ հրաժարելով՝ Մակեդոնիա գացի:
- 14 Բայց գոհուծիւն Աստուծոյ, որ միշտ յաղթող կ'ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինք ճաննչալուսն հասը 15 մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ: Վասն զի մենք Աստուծոյ առջև Քրիստոսի անողջ հոսն ենք փըր: 16 Կուածնեբուն մէջ և կորուածնեբուն մէջ. Ունանց մահուան հոս գէպի մահ, և անանց կենդանուծեան հոս գէպի կենալ. և այս բանեբուն թ՛վ բաւական է. Քանզի մենք շատեբուն պէս չենք, որոնք Աստուծոյ խօսքին խարդարուծիւն կ'ընեն. հասցա որպէս թէ անկեղծուծեամք, հասցա որպէս թէ Աստուծմէ՛ Աստուծոյ առջև Քրիստոսով կը խօսինք:

ԳԼ. Գ

- 1 Կը սկսի՞ք նորէն անձերնիս յանձն ընել. կամ թէ սմանց պէս պի՞տք է մեզի յանձնարարուծեան թուղ: 2 Թեր ձեզի կամ ձեզմէ: Հասցա մեր թուղթը դուք էք մեր սիրտեբուն մէջ գրուած, ճանչցուած ու կար: 3 գացուած ամէն մարդոցմէ. Յայտնի ըլլալով որ դուք Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասուածորուծիւնովը, ոչ թէ մեղանով գրուած, հասցա կենդանի Ստուծոյ Հոգիովը, ոչ թէ քարեղէն տախտակներու վրայ: 4 հասցա սրտին մարմնեղէն տախտակներուն վրայ: Եւ այսպիսի վստահուծիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ 5 Քրիստոսի ձեռքով. Ոչ թէ մենք ինքնիրեննիս բաւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ, հասցա մեր բաւականուծիւնը Աստուծմէ է. Որ մեղ բաւական ալ ըրաւ նոր կտակարանին պաշտօնեա-

ներ ըլլալու, ոչ թէ գիրին, հապա հոգիին. վասն զի
 7 գերը կը սպաննէ, բայց հոգին կ'ապրեցնէ: Իսկ եթէ
 քարերու վրայ դրով փորուած մահուան պաշտօնը
 փառքով եղաւ, որ Խորայելի որդիները կարող չե-
 8 ղան Մովսէսի երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառքին
 9 համար, որ պիտի խափանուէր. Ուրե՛ն հոգիին պաշ-
 10 տօնը ինչպէս աւելի փառքով պիտի չըլլայ: Վասն
 զի եթէ դատապարտութեան պաշտօնը փառքով էր,
 11 ս'ըջափ աւելի արգարութեան պաշտօնը փառքով
 12 պիտի ըլլայ: Վասն զի այն որ փառաւոր էր՝ այս մու-
 13 սին փառաւոր չէ գերագանց փառքին պատճառաւ:
 14 Քանզի եթէ այն որ պիտի խափանուէր՝ փառքով էր,
 15 ս'ըջափ աւելի այն որ կը կենայ՝ փառքով պարէ՛ լաւ
 16 Ուստի այսպիսի յոյս որ ունինք, շատ համարձա-
 17 կութեամբ կը վարուինք Քր խօսքին ՔՂ. Եւ ոչ
 18 թէ ինչպէս Մովսէս իր երեսին վրայ ծածկոց կը
 19 ձգէր, որպէս զի Խորայելի որդիները չնայէին այն
 20 խափանուելու բաներուն վախճանին: Սակայն անոնց
 միաբերը կուրցան. վասն զի մինչև այսօր նոյն ծած-
 կոցը ձգուած է հին կտակարանին ընթերցմունքին
 վրայ, ու չվերնար, (վասն զի Քրիստոսով կը խա-
 21 փանուի,) Հապա մինչև այսօր, երբ Մովսէսի էրեք
 կը կարգան, անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կե-
 22 նայ: Բայց երբ Տերօջը դառնան, այն ասեան պիտի
 23 վերնայ այն ծածկոցը: Արդ Տերը Հոգին է. և ուր
 24 Տերօջը Հոգին կայ, հոն ազատութիւն կայ: Բայց
 մենք ամեն, բայց երեսով Տերօջը փառքը որպէս թէ
 25 հայելիի մէջ տեսնելով, նոյն պատկերին կը նորոգ-
 26 ունը փառացի փառս, որպէս թէ Տերօջը Հոգիէն:

1 Ուստի այս պաշտօնը ունենալով՝ ինչպէս ողորմու-
 2 թիւն գրանք, չենք ձանձրանար. Հապա հրաժարե-
 ցանք ամթալի ծածուկ բաներէն, ու խորամանկու-
 3 թիւնով չենք վարուիր, և խորհախուժիւն չենք
 4 ընր. Աստուծոյ խօսքին մէջ. հապա ճշմարտութիւնը
 5 յայտնելով՝ անձերին մարդոց ամէն խղճմտունքին
 6 կ'ընծայենք Աստուծոյ աւջէ: Իսկ եթէ մեր աւե-
 7 տարանը ծածկուած ալ է, կորուսածներուն մէջ
 8 ծածկուած է. Որոնց մէջ այս աշխարհի աստուածը
 9 անհաւատներուն միաբերը կուրցուց, որպէս զի Քրի-
 10 ստոսի փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ,
 11 որ է Աստուծոյ պատկերը: Վասն զի ոչ թէ անձեր-
 12 նիս կը քարոզենք, հապա Քրիստոս Յիսուս Տէրը, ու
 13 մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի համար: Վասն զի Աստ-
 14 ուած որ հրաման ըրաւ խաւարէն լոյս ծագել՝ ինք
 15 մեր սիրտերուն մէջ ծագէ՝ Աստուծոյ փառաց դե-
 16 տութեան լոյսը սալու համար Յիսուս Քրիստոսի
 17 անձովը: Արդ մենք այս գանձը հողէ ամաններու մէջ
 18 ունինք, որպէս զի զօրութեան առաւելութիւնը Աս-
 19 տուծա՛ն ըլլայ, ու ոչ թէ մեզմէ: Ամէն կողմանէ
 20 վշտացած ենք, բայց ներքը ինկած չենք. կարօտեալ
 21 ենք, բայց յուսահատած չենք. Հալածուած ենք,
 22 բայց երեսէ ձգուած չենք. վար ձգուած ենք, բայց
 23 կորսուած չենք. Ամէն ասեան՝ Յիսուսի մահը մեր
 24 մարմիններուն մէջ կը կրենք, որպէս զի Յիսուսի

*Ուրե՛ն, Տէր Յիսուսի

- 11 կեանքն ալ մեր մտքովններուն մէջ յայտնուի: Վասն զի մենք որ կենդանի ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մահուան կը մտածուենք, որպէս զի Յիսուսի կեանքն ալ մեր մահկանացու մտքովններուն մէջ յայտնի ըլլայ:
- 12 Ուստի մահը մեր մէջ կը ներգործէ, և կեանքը՝ ձեր մէջ: Բայց հաւատքին նոյն հոգին ունինք, ինչպէս գրուած է, Հաւատացի, անոր համար խօսեցայ. մենք ալ կը հաւատանք, ու անոր համար կը խօսինք. Զայս դիտնալով թէ ան որ Տէր Յիսուսը յարուց՝ մեզ ալ Յիսուսով պիտի յարուցանէ, ու անոր առջև պիտի կայնեցնէ՝ ձեզմով մէկտեղ: Վասն զի ամէն բան ձեզի համար է, որպէս զի այն շնորհքը առատացած՝ շատերուն դոհուածիւն ընկելովը աւելնայ Աստուծոյ փառքին համար:
- 16 Վասն որոյ չենք ձանձրանար. բայց թէպէտ այս մեր դուրսի մարդը կ'ապականի, սակայն մեր ներսի
- 17 Ժողովը որ է որ կը նորոգուի Վասն զի մեր վարկեանկան թէթեւ ներդուծիւնը առաւել քան զառաւել փառաց յաւիտեանական գերազանցութիւն կը գործէ
- 18 մեզի: Վասն զի մենք երեւցած բաներուն չենք նայիր, հապա չերեւցածներուն. քանզի երեւցած բաները ժամանակաւոր են, բայց չերեւցածները՝ յաւիտեանական:

ԳԼ. Ե

- 1 Վասն զի գիտենք որ եթէ մեր վրանի նման երկրաւոր տունը քակուի, շինուածք մը ունինք Աստուծմէ, անձեռագործ յաւիտեանական տուն մը երկինքի մէջ:
- 2 Եւ յիրաւի ասոր մէջ կը հառաչենք՝ մեր երկնաւոր
- 3 ընտելութիւնը հազնելու փափաքելով: Միայն թէ

- 4 երբ զայն հազնելու ըլլանք, մերկ չգտնուինք: Վասն զի մենք որ այս վրանին տակ ենք, կը հառաչենք ծանրութիւն քաշելով. վասն զի չենք ուղեր մեր վրայէն հանել, հապա պահէ՛ս ասոր վրայէն հազնել, 5 որպէս զի մահկանացութիւնը ընկղմի կեանքէն: Իսկ ան որ մեզ այս բանին կը պատրաստէ, Աստուած է, 6 որ նաև մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը: Ուստի ամէն ատեն վստահութիւն ունինք, և գիտենք թէ որչափ 7 մտքով մեզ կը կենանք, Տէրջնէ հեռու ենք. (Վասն զի հաւատքով կը քաշենք, ու ոչ թէ երեւութով.)
- 8 Ուստի վստահութիւն ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզինք
- 9 մտքովնէն հեռանալ ու Տէրջնը քով կենալ: Ասոր համար կը ջանանք ալ, որ թէ՛ կենանք և թէ՛ հեռա-
- 10 նանք՝ անոր հաճոյ ըլլանք: Վասն զի պէտք է որ ամէնս ալ Քրիստոսի ատեանին առջև ներկայանանք, որպէս զի ամէն մէկը իր մտքովը ըրածներուն փոխա-
- 11 ընդ առնէ՝ ինչ որ գործեր է, թէ՛ բարի և թէ՛ չար: Ուստի Տէրջնը վախճ գիտնալով՝ մարդոց մտքը կը հաճեցնենք. սակայն մենք Աստուծոյ առջև յայտ-
- 12 նի ենք, և կը յուսամ որ ձեր խղճմտանքին մէջ ալ յայտնի ենք: Ոչ թէ նորէն անձերնիս ձեզի կ'ընծա-
- 13 յենք. հապա առիթ կու տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծենալու. որպէս զի բա՛ն ի՛նչ ունենաք պարծենա-
- 14 նելը՝ անոնց՝ որ աչքի երեւցածով կը պարծենան, ու ոչ թէ սրտով: Վասն զի եթէ խելքուած ենք՝ այն Աստուծոյ համար է. և եթէ զգաստ ենք՝ այն ձեզի
- 15 համար է. Վասն զի Քրիստոսի սերը մեզ կը ստիպէ. քանզի մեր դասուամբ այս է որ եթէ մէկը ամէնուն համար մեռաւ, ուրեմն ամէնն ալ մեռան. Եւ ամէ-
- նուն համար մեռաւ, որպէս զի կենդանի եղողները

16 ա՛լ իրենց անձերուն կենդանի չըլլան, հասցա անո՞ր
 որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ
 17 Ուտի ասիէ ետե մենք մէ՛կը մարմնով չենք գիտեր.
 ու թէև Քրիստոսը մարմնով ճանչցանք, բայց հիմա
 18 ա՛լ «չնպէ» չենք ճանչնար: Ուրեմն եթէ մէկը Քրիս-
 տոսի մէջ է, անիկա նոր սաեղծուած մըն է. հիները
 19 թիտն պաշտօնը: Այսինքն Աստուած էր, որ Քրիս-
 տոսով աշխարհս իրեն հեա հաշտեցուց, և աննց
 յանցանքները իրենց չսեպեց, ու հաշտութեան խօսքը
 20 մեր մէջ գրաւ: Ուրեմն Քրիստոսի կողմնէ գեղապա-
 նութիւն կ'ընենք, իբրև թէ Աստուած կը բարեխօ-
 սէր մեղմով. կ'աղաչենք յե՛կ Քրիստոսի կողմնէ,
 21 հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ: Վասն զի Աստուծո՞ւ
 զանիկա որ մեզք չէր գիտեր, մեզի համար *մեղաւոր
 սեպեց*, որպէս զի մենք անոր միջոցով Աստուծոյ
 արդարներն ըլլանք:

ԳԼ. Զ

1 Ուտի մենք ալ գործակից ըլլալով՝ կ'աղաչենք որ
 Աստուծոյ շնորհքը պարապ առը ընդունած չըլլաք:
 2 Վասն զի Ընդունելի ժամանակի մը մէջ լսեցի քե-
 ղի, կ'ըսէ, և փրկութեան օրը օշնութիւն ըրի քեղի.
 3 Եւ աս հիմա է ընդունելի ժամանակը. ահա հիմա է

*Ծան. մեղք ըրաւ

չենք տար, որպէս զի Չէր պաշտօնը չարատուարի.
 4 Բայց ամէն բանի մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Աս-
 տուծոյ պատուարներու պէս՝ շատ համբերութիւ-
 նով վերտերու մէջ, տառապանքներու, նեղութիւն-
 5 ներու, ճիճերու, բանտերու, խռովութիւններու,
 աշխատութիւններու, հսկումներու, ծովերու մէջ,
 6 Մարբութիւնով, գիտութիւնով, երկայնամտու-
 թիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ Հոգիով, անկեղծ
 7 սիրով, Ճշմարտութեան խօսքով, Աստուծոյ զօ-
 րութիւնով, արդարութեան դէնքերով՝ որ աջ կող-
 8 մէն ու ձախ կողմէն է. Փառքով ու անտրգու-
 թիւնով, պարասանքով և զովութիւնով. մոլու-
 9 ըցնողներու պէս՝ ու Ճշմարիտներ. Անձանօթներու
 պէս՝ և ծանօթներ. մեռնողներու պէս՝ և ահա կեն-
 10 դանի ենք. պիտո՞ւնենանք պէս՝ ու չպաննուեա՞ծ
 ներ. Տրամոծներու պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք. աղ-
 11 քաններու պէս՝ ու շատերը կը հարասցնենք. բան
 մը չստանցողներու պէս՝ և ամէն բան ասացած ենք:
 12 Մեր բերանը ձեզի բացուած է, ով Կրն՞թ այնք, և
 13 մեր սիրտը լայնցած: Ինչք մեր կողմէն չէք նեղուիր,
 հաստ *ձեր սեպեցած* գութին կողմէ՛ կը նեղուիք:
 14 Ուտի տնոր հնտուցումը ընչա՞ս Գաթար (իբրև որդի-
 ներուս կը խօսիմ յե՛կ): Գուք ալ գեղ յի՛ս լայնցեք:
 15 Անհաւատներուն հեա օտարախառն լծակից մի
 ըլլաք. քանի ի՞նչ մտմտակցութիւն ունի արդարու-
 թիւնը անօրէնութեան հեա, և ի՞նչ հաղորդութիւն
 16 ունի լոյսը խաւարին հեա, Եւ ի՞նչ միաբնակութիւն
 ունի Քրիստոս Բերիտի հետ, կամ ի՞նչ բաժին ու-

*Կա՞մ, ձեր ներսիդի՛ն

- 16 նի հաւատացեալը անհաւատին հետ, եւ ի՞նչ յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կուռքերու հետ. վասն զի դուք կենդանի Աստուծոյ տաճարն էք. ինչպէս Աստուած ըսաւ, թէ Անոնց մէջ պիտի բնակիմ, ու առնչ մէջ պիտի քալեմ, և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ, ու անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի ըլլան: Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն ու զտա-
- 17 րէնցէք, կ'ըսէ Տէրը, և պիղծ բանի մի դպչիք: Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ, և ես ձեզի Հոյր պիտի ըլլամ, ու դուք ինձի աղաքներ ու աղչիկներ պիտի ըլլաք, կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը:

ԳԼ. Է

- 1 Ուստի, սիրելիներ, որովհետեւ մենք այս խտտմունքները ունինք, մեր անձերը մարմինի ու հոգիի ամէն ի՞նչ պղծութենէ մաքրենք, և սրբութիւնը կատարելագործենք Աստուծոյ վախով:
- 2 *Ընդունեցէք մեզ՝ մարդու գնաս չտուինք, ոչ
- 3 մէկը եղծեցինք, և ոչ մէկը զրկեցինք: Ոչ թէ յեւ դատապարտելու համար դուք կը զրուցեմ. որովհետեւ ես առաջուրնէ ըսեր եմ որ դուք մեր սիրտերուն մէջ
- 4 էք՝ մեռնելու և ապրելու յեւէ հետ: Շատ է իմ համարձակութիւնս ձեր վրայ. շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար. լեցուն եմ մխիթարութիւնով, աւելցած եմ ուրախութիւնով մեր ամէն նեղութիւններ:
- 5 րուն մէջ: Վասն զի երբ մենք Մակեդոնիա հասանք, ըսաւ մեր մարմինը հանգստութիւն չունեցաւ, հա-

*Կո՛մ, Համբերեցէք մեզի

- պա ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք. դուրս
- 6 սէն պատերազմներ կային, և ներսէն՝ վախեր: Բայց Աստուած, որ խոնարհները կը մխիթարէ, մեզ մխի-
- 7 թարեց Տիտոսի գալովը. եւ ոչ թէ միայն անոր գալովը, հապա այն մխիթարութիւնովս այլ որով կնք մխիթարուեր էր ձեզմով, երբ մեզի պատմեց ձեր բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինձի համար առնչ առա-
- 8 խանձաւորութիւնը, այնպէս որ ալ աւելի ուրախ եղայ: Վասն զի եթէ ձեզ արամեցուցի այն թուղթով, չեմ գղջար, (Թէ՛ ձեզ գղջացրէի,) քանզի կը տեսնեմ՝ որ այն թուղթը ձեզ արամեցուց, թէ՛ և
- 9 քիչ մը տեսն: Արդ ուրախ եմ, ոչ թէ՛ որ արամեցաք, հապա որ ապաշխարութեան համար արամեցաք. որովհետեւ դուք Աստուծոյ առնչին պէս արամեցաք, այնպէս որ բանով մըն ալ մեզմէ քնաս չբա-
- 10 շէք: Վասն զի Աստուծոյ առնչին պէս եղած արամութիւնը փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը դործէ, որ զղջանաւ բան չէ. բայց աշխարհի արամու-
- 11 թիւնը մահ կը դործէ: Քանզի անհա այս բանը որ դուք Աստուծոյ առնչին պէս արամեցաք, ձեր մէջ ո՛րչափ ջանք գործեց, ո՛րչափ չքմեղութիւն, ո՛րչափ սրտմտութիւն, ո՛րչափ վախ, ո՛րչափ բաղձանք, ո՛րչափ նախանձաւորութիւն, ո՛րչափ վրէժխնդրութիւն. ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ այդ
- 12 բանին մէջ մտքուր էք: Ուրեմն այն զոր ես ձեզի գրեցի, ոչ թէ զրկանքը ընդդէմ համար էր, և ոչ թէ զրկանքը կրկին համար, հապա սուրպէս զի ձեր վրայ մեր ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ
- 13 առջև: Ուստի այն ձեր մխիթարութեանը համար մենք մխիթարուեցանք. շատ աւելի ալ ուրախա-

ցանք Տիմոսի ուրախութեանը համար, վասն զի անոր
 14 հոգին ձեռն ամենէն հանգստութիւն գտեր էր: Վասն
 զի ինչ որ ես անոր առջև ձեռն համար պարծենցոյ՝
 ամթով չեղայ: Հասոյ ինչպէս ամէն բան ճշմար-
 15 ասութիւնով խօսեցանք ձեզի, նոյնպէս Տիմոսի առջև
 նործեանունիս ալ ճշմարիտ եղաւ: Կսեւ անոր սերը
 աւելի է ձեր վրայ, երբ կը յեղէ ձեր ամենուն հնա-
 16 դանդութիւնը, թէ ինչպէս վտիտով ու բողով զա-
 նիկա ընդուներ էք: Ուստի ուրախ եմ որ ամէն բանի
 մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ:

ԳԼ Ը

1 **Ա**րդ, եղբայրներ, ձեզի կը ծանուցանենք Աստու-
 ծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացոց եկեղեցիներուն
 2 տրուած է: Որ ներդրութեան մեծ փորձին մէջ իրենց
 ուրախութեանը առաւելութիւնը երեսոս, և իրենց
 ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ առատաձեռնու-
 3 թիւն եղաւ: Վասն զի ես կը վկայեմ որ իրենց կա-
 րողութեան չափովը՝ ու կարողութեանն ալ աւելի
 4 յոժարակամ ըլլալով, Ծաս աղջանքով կ'ողա-
 շէին որ առբքերը ու սուրբերուն համար եղած՝ պաշ-
 5 տօնին մասնակցութիւնը ընդունինք: Եւ ոչ թէ որ-
 չափ մենք կը յուսայինք, հապա անձերնին ալ առեին
 6 սուսջ Տէրօջը ու երբ մեզի՝ Աստուծոյ կամօրը:
 7 Որ Տիմոսի աղաչեցինք թէ ինչպէս անիկա առաջ-
 ուրէն սիսեց, նոյնպէս ալ ձեր մէջ կատարե այդ
 7 շնորհքն ալ: Բոյց ինչպէս ամէն բանով առտտա-
 ցած էք դուք, (հաւատարմով ու խօսքով ու զիտու-
 թիւնով և ամէն ջանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած

սիրտը)՝ նայեցե՛ք որ այդ շնորհքով ալ առատանայք:
 8 Ոչ թէ հրամայելով մը կը զբուցեմ, հապա ուրիշ-
 ներուն ջանքին որատճառաւ, և որպէս զի փորձեմ՝ ձեր
 9 սիրտն հարազատութիւնը: Քանզի դուք զիտեք մեր
 Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, թէ ինք ձեզի համար
 աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր, որպէս զի դուք
 10 անոր աղքատանալովը հարատանայք: Եւ այս բանին
 մէջ իրատ մը կու տամ: Վասն զի սահկա ձեր օգ-
 տին համար է, դուք որ ոչ թէ միայն ընելը, հապա
 կտանեալն ալ առաջուրէն սկսեցիք անցած տար-
 11 ուրէն հետէ: Ուստի հիմա ընելն ալ կատարեցիք, որ-
 պէս զի ինչպէս կամքի յօժարութիւն կայ, նոյնպէս
 12 ալ ընելը ունեցածներնուդ չափովը ըլլայ: Վասն
 զի եթէ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ քաջ ունե-
 13 ցածին չափովը ընդունելի է, ու ոչ թէ չունե-
 14 հանգստութիւն՝ Կ'օղբ ու ձեզի ներդրութիւն: Հապա
 հաւատարմութիւնով՝ հիմնկուսան առենը ձեր աւելին
 15 աննց պակասութիւնը լեցնել, որպէս զի աննց աւե-
 լին ալ օր էջ օգնութեան ըլլայ ձեր պակասութեանը,
 16 որպէս զի հաւատարմութիւն ըլլայ: Ինչպէս գրուած
 է, թէ Ան որ շատ քաջ է՝ չաւելցաւ, ու ան որ քիչ
 16 չարակեցաւ: Բոյց քահութիւն Աստուծոյ, որ նոյն
 17 հոգը ձեր վրայ Տիմոսի սիրտը ձեզի: Վասն զի ձեր
 աղաչանքը ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը շատ
 18 ըլլալով՝ իր կամքովը ելաւ ձեզի քաջա: Ու անոր հետ
 զրկեցինք այն եղբայրը, որուն գովութիւնը աւետա-
 19 բանին մէջ է՝ րոպը եկեղեցիներուն մէջ: Եւ ոչ
 միայն այսբան, հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուե-
 ցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր ըլլալու այս տուր-

- քերուան մէջ, որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փառքին
- 20 Համար, ու *ձեր յօժարութիւնովը: Բայց այս մասին զգուշութիւն կ'ընենք: որ չըլլայ թէ մէկը արտա մը դնէ մեր վրայ այս առատութեանը մէջ, որու
  - 21 մենք կը ծառայենք: Քանզի ոչ թէ միայն Տէրոջը առջև, հասպա մարդոց առջև ալ բարի բաներ ընելու:
  - 22 հոգ կը տանինք: Եւ անոնց հետ մեր եղբայրը զրկեցինք, զոր շատ բաներու մէջ փորձելով՝ շատ անգամ՝ յօժարամիտ դուր եկք, ու հիմա ա'լ աւելի յօժարամիտ՝ այն մեծ վստահութիւնովը պէ՛ր ձեր
  - 23 վրայ առնէ: Բայց եթէ Տիտոսի համար ի՛նչ հարցնէ, անիկա իմ ընկերս է, և ձեր մէջ իմ դործակիցս. իսկ եթէ մեր եղբայրներուն համար՝ անոնք եկեղեցիներու
  - 24 բուն զրկածներն են, ա՛ր Քրիստոսի փառքը: Ուստի ձեր սիրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ասպացոյցը ատոնց վրայ ցուցուցէք եկեղեցիներուն առջև:

ԳԼ Թ

- 1 Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով ին-
- 2 ծի աւելորդ է ձեզի գրել: Վասն զի գիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, որուն վրայով կը պարծենամ՝ ձեզի համար Մակեդոնացոց մէջ, թէ Աքսոյցիք անցած տարուընէ հետէ պատրաստ են. ու ձեր Բարէ
- 3 նախանձը շատերը զրգուեց: Եւ ահա՛ եղբայրները զրկեցի, որպէս զի մեր ձեզի համար պարծենալը այդ մասին մէջ պարտապ չելլէ, հապա՛ պատրաստ դանուիք,
- 4 ինչպէս ըսեր եմ: Որ չըլլայ թէ երբ Մակեդոնացիք ինծի հետ գան ու ձեզ անպարտաս դանեն, ալ

*ՈՒՆԻ, մեր

- մենք (որ չըսենք թէ դուք), ամօթով մտնը այս
- 5 *պարծանքին վստահութեանը մէջ: Ուստի հարկաւոր սեպեցի եղբայրներուն ալաչէլ, որ առաջուընէ ձեզի գան, ու առաջուընէ կարգի դնեն այն ձեր առաջուընէ ծանուցուած ընծան, որպէս զի պատրաստ ըլլայ, այնպէս որ ընծայի պէս ըլլայ, ու ոչ թէ
  - 6 ագահութեան պէս: Բայց ասիկա ի՛նչ ծանուցանէ թէ Ան որ խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ, ու ան որ առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատու-
  - 7 թիւնով պիտի հնձէ: Ամէն մէկը ինչպէս իր սրտովը կը յօժարի՝ Բա՛յն աչպէս՝ Գո՛յ, ոչ թէ արամութեամբ կամ ասիպամբ: Վասն զի Աստուած յօժարակամ՝
  - 8 սուտը կը սիրէ: Բայց կարող է Աստուած բոլոր շնորհները ձեզի առատօրէն տալ, որպէս զի ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ու-
  - 9 նենալով՝ ամէն բարի դործերով առատանաք. Ինչպէս գրուած է, Տարածեց ա՛ս աղքատներուն սուտաւ:
  - 10 անոր արգարութիւնը յաւիտեան կը մնայ: Եւ անիկա որ սերմ՝ ցանողին սերմ կը պարգեւէ, Ի՛նչ կերակուրի համար հաց, ձեր սերմանիքը պարգեւէ և աւելցնէ, ու ձեր արգարութեան պատուները գշտա-
  - 11 ցընէ. Որպէս զի ամէն բանի մէջ հարտանաք ամէն կերպ առատութիւնով, որ մեր ձեռքով կը պատ-
  - 12 ճառէ զսնութիւն Գո՛ւ Աստուծոյ: Վասն զի այս պաշտօնին մասակարարութիւնը ոչ թէ միայն սուր-

*ՈՒՆԻ, չառնի

†ՈՒՆԻ, կերակուրի համար հաց ալ պիտի պարգեւէ, և ձեր սերմանիքը պիտի աւելցնէ

‡ՈՒՆԻ, պիտի շատցնէ

բերուն պակասութիւնը լեցնելու համար է, հասարակ
 նաև աւելի շատցնելու Աստուծոյ դասնութիւնն ասլը:
 13 Երբ այս Գեր պաշտօնին փորձովք փառաւորեն զԱստ-
 ոււած՝ Քրիստոսի աւետարարներ խոստովանելու գ հնա-
 րանդութեանը համար, և այն առատաձեռնութեանը
 համար՝ սրով հաղորդակցութիւն կ'ընէք անոնց ու
 14 ամենուն. Եւ իրենց սոցօթքը ձեզի համար Ժառանգա-
 Գն, փոխաբ ունենալով ձեր վրայ՝ Աստուծոյ գե-
 15 րազանց շնորհքին համար որ ձեր մէջ է: Այլ դասն-
 ութիւն Աստուծոյ՝ անոր անպատում պարգևին համար:

ԳԼ Ժ

1 Բայց եւ Պօղոս ձեզի կ'ողտւէմ՝ Քրիստոսի հեզու-
 1 Թիւնովք ու քաղցրութիւնովք, որ երես առ երես
 էրնասած աքեւս խոնորհ կ'է՛ք ձեզ, բայց հեռուէն
 2 կը համարձակիմ՝ ձեզի. Կողտւէմ որ չբայց թէ մօ-
 2 ակէն ու համարձակիմ՝ այն վրասնութիւնովք՝ սրով
 միտք ունիմ՝ յանգ դնել ձեզի քանծներուն վրայ, որոնք
 3 մեր վրայով այնպէս կը կարծեն թէ մարմնաւորապէս
 3 կը քաղենք: Քանզի թէպէտ մարմինն մէջ կը քա-
 4 լենք, բայց ոչ թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն
 4 կ'ընենք. Վասն զի մեր զինուորութեան զենքերը
 մարմնաւոր չեն, հազար Աստուծակց զօրութիւնաւած՝
 5 ամբողջներ քակելու. մենք խորհուրդներ կը քակենք,
 5 Եւ Աստուծոյ գիտութեանը դէմ բարբ հպարտա-
 6 շած բարձր բաները, ու բոլոր միաբերը Քրիստոսի
 6 հաղորդութեանը գերի կ'ընենք. Եւ պատրաստ-
 ութիւն ունինք վրէժ տանելու ամէն անհաղանդու-
 1 Թենէ, երբ ձեր հնազանդութիւնը կ'ատարեալ ըլ-

7 Ըյայ: Գործի երեսութիւնն կը նայէք. եթէ մէկը վատահ
 7 Ըյայ իր անձին վրայ՝ թէ ինք Քրիստոսին է, զայս
 նորէն ինքիբնէն խորհի՛ որ ինչպէս ինք Քրիստոսին է,
 8 նայնպէս ալ մենք: Քանզի եթէ աւելի ալ պարծե-
 8 նալու ըլլամ՝ այս մեր իշխանութեանը վրայով զոր
 9 Տէրը մեզի տուաւ՝ ձեզ շինելու և ոչ թէ քակելու
 9 համար, պիտի չամհնամ. Որպէս զի այնպէս չսեպ-
 10 ումս՝ սրպէս թէ ես թուղթերովք ձեզի վախ մը կը
 10 ձգեմ. Քանզի՛ Աստուծոյ թուղթերը, կ'ընէ ձեզ: Ժանք
 ու զօրաւոր են, բայց ասոք մարմինին երեսովք ակար
 11 է, ու խօսքը՝ անարգ. Այնպիսի մարդը զայս թող
 խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս ենք խօսքով մեր
 12 թուղթերովք, մօտէն ալ այնպէս պիտի ըլլանք դար-
 12 ծով: Այսին զի մենք չենք համարձակիր մեր անձը
 կշիւքի դնել ու բողբոստել անոնց հետ, որ ինք-
 13 զինքնին կը դալեն. բայց անոնք իրենցմով իրենց ան-
 13 ձերը չափելով, և զիրենք իրենց հետ բողբոստելով
 14 չեն համկնար: Բայց մենք չափէ դուրս բաներով
 14 պիտի չպարծենանք, հազար այն կանանին չափովը՝
 15 զոր Աստուծոյ մեզի բաժին տուաւ մինչև ձեզի հաս-
 15 նելու. Այ թէ սրպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք,
 ու ինքզինքնին չափէն աւելի կ'երկնցնենք. զասն զի
 16 Քրիստոսի աւետարանովք մինչև ձեզի հասանք. Եւ
 ոչ թէ չափէ դուրս բաներով ուրիշներուն աշխա-
 16 տանքով կը պարծենանք, հասար յոյս ունինք որ ձեր
 հաւատքը աւելնալուն՝ մեր կանանին չափովք ձեզ-
 16 մով աւելի ընդարձակինք, Ձեզովք անգիի կողմերը
 աւետարանը քարոզելու, և ոչ թէ պատրաստ բա-

*Որնաք կ'աւելցնեն, Քրիստոսին ենք

- 17 ներսու վրայ պարծենալու ուրիշ մը կանանով: Բայց
- ան որ կը պարծենայ՝ թող Տերը ջնջու պարծենայ:
- 18 Վասն զի ոչ թէ ան որ իր անձը կը գովէ՝ անիկա է ընտրուածը, հապա ան զոր Տերը կը գովէ:

ԳԼ ԺԱ

- 1 Երանի՛ թէ քեզ մը ներէիք իմ անմտութեանս. և
- 2 իրացընէ համբերեցէք ինձի: Վասն զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը. վասն զի ես ձեզ էրկան մը նշանեցի՝ մաքուր կոյսի մը պէս Բրիտ-
- 3 տոսի գիմոց հանելու: Միայն թէ կը վախնամ՝ ձըւայ թէ ինչպէս օձը Եւան խարեց իր խորամանկութիւնովը, նոյնպէս ալ ձեր միաքերը ապահանի
- 4 Քրիստոսի վրայ եղած միամտութենէն: Վասն զի եթէ մէկը գալու ըլլայ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ զոր մէնք չքարոզեցինք, կամ ուրիշ հոգի առնէք՝ զոր չառէք, կամ ուրիշ աւետարան զոր չէք ընդունած, ոչ ոքի-
- 5 «Ինչո՞ւ» արէկ կը համբերէիք: Բանդի ես այսպէս կը սեպեմ՝ որ ամէնէն երեւելի առաքեալներէն բանով
- 6 մըն ալ պահաս չեմ: Եւ թէ պէտ խօսքի կողմէ անկերթ եմ, բայց ոչ թէ գիտութեան կողմէ. սակայն ամէն բանի մէջ բոլորովին անձերնիս ձեզի յայտնի
- 7 րբնք: Եթէ յանցանք գործած եղայ՝ որ Աստուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խո-
- 8 նարհեցուցի, որպէս զի դուք բարձրանաք: Ուրիշ եկեղեցիները կողորպտեցի, ոչ ոքի թողալ առնելով
- 9 ձեզի ծառայելու համար: Ու ձեր քով գտնուած ատենս երբ պահութիւն մը ունեցայ, չեմք մէկուէն ձանձորութիւն չտուի. վասն զի իմ պահութիւնս

- լեցուցին Մակեդոնիայէ եկող եղբայրները. և ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէ իմ անձս պահեցի
- 10 ու պիտի պահեմ ալ: Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսիդէս է, որ այս իմ պարծենալու պիտի չխա-
- 11 փանուի ինձմէ: Աքայիայի կողմերը ինչո՞ւ. որպէս
- 12 թէ չեմ սիրեր ձեզ. ոչ ոք Աստուած գիտէ: Բայց ինչ որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ՝ ալ, որպէս զի կարեմ անոնց պատճառը՝ որոնք պատճառ կը փնտռեն, որպէս զի ինչ բանով որ կը պարծենան, իրենք ալ մեզի պէս
- 13 գտնուին: Վասն զի այնպիսիները սուտ առաքեալներ, խաբէրայ բանաւորներ, ըլլալով, Քրիստոսի առաքելու-
- 14 ներուն կերպարանքը իրենց վրայ կ'առնեն: Եւ զարմոնք մը չէ. վասն զի ինք Սատանայ ալ լուսաւոր
- 15 հրեշտակի կերպարանք կ'առնէ: Ալ մեծ բան մը չէ, որ անոր պաշտօնեաներն ալ արդարութեան պաշտօնեաներու նման կերպարանք կ'առնեն. որոնց վերջը ի-
- 16 բեց գործերուն համեմատ պիտի ըլլայ: Կարձալ կ'ըսեմ, Ձրոյց որ մէկը զիս անմիտ սեպէ, ապա թէ ոչ՝ գոնէ անմիտ մը պէս զիս ընդունեցէք, որպէս զի ես ալ
- 17 քեզ մը պարծենամ: Ինչ որ ես կը խօսիմ, ոչ թէ Տերը չեմ քննէ պէս կը խօսիմ, հապա որպէս թէ անմտութիւնով մը՝ այդ պարծենալուն վաստակութիւ-
- 18 նովը: Որովհետեւ շատերը մարմնի կողմանէ կը պար-
- 19 ծենան, ես ալ պիտի պարծենամ: Բանդի դուք իմ մտտուն ըլլալով, յօժարութեամբ կը համբերէք
- 20 անմիտներուն: Վասն զի կը համբերէք, եթէ մէկը ձեզ ծառայեցնէ, եթէ մէկը ՚Յե ստացուածքը ու-
- 21 տէ, եթէ մէկը ՚Յե Բաճ Բաճ տունէ, եթէ մէկը ՚Յե Լեայ
- 21 հպարտանայ, եթէ մէկը ձեր երեւին զարնէ: Բա-
- մաս հրանքի ձեռով կը խօսիմ, իբր թէ մենք տկար էինք.

բայց ինչ բանով որ մէկը պարծենալու կը համարձակի, (անմասութեամբ կը խօսիմ,) ես ալ կը համարձա-

22 կիմ: Անանք Ներդրեցի՞մ են, ես ալ, Խորոյեկրացի՞ եմ,

23 ես ալ. Աբրահամի՞ սերունդ եմ, ես ալ. Քրիստով բաշտօնեաներ են, (յիմարարար կը խօսիմ,) ալ ա-

24 լելի ես. աշխատանքներով աւելի, ձեծերով ալ աւել-

25 ին, բռնատրիսութիւններով աւելի, մահուան Լաւաճ-

26 ու ցորեկ մը քաւանքով անգուցիւր մնացի. Եստ անգամ ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

27 ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

28 ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

29 ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

30 ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

31 ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

32 ճամբորդութիւններու մէջ Լաւաճութեամբ քա-

33 զարք: պահպանենք զրբեր էր. Եւ ես պատուհա-

նէ մը զամբիւղով պարսպէն վար լծալ արուե-

ցայ, ու անոր ձեռքէն փախայ:

ՓԼ. ԺԲ

1 Պարծենալ *իրացքնէ ինծի ոնօգուտ է. միայն լծէ

Տերօջը տեղի քներուն ու յոյժանութիւններուն գում:

2 Մարդ մը գիտեմ՝ Քրիստոսով տասնըզար տարի

տուած, (եթէ մարմինով էր՝ չեմ գիտեր, և եթէ

տուանց մարմինի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ

3 կիները: Ու գիտեմ՝ այնպիսի մարդ մը, (եթէ մարմի-

նով և եթէ տուանց մարմինի՝ չեմ գիտեր, Աստուած

4 գիտէ,) որ դրոխտը յափշտակուեցաւ ու լսեց չարա-

մունքու խօսքեր, զորոնք մարդու արժան չէ խօսիլ:

5 Ես այնպիսիին համար պիտի պարծենամ. բայց իմ

անձին համար պիտի չպարծենամ, հազար միայն

6 տիրութեանս վրայ: Վասն զի եթէ պարծենալ ալ

ուզեմ, անմիտ պիտի չըլլամ, որովհետեւ շիտակը

պիտի դուրսցնեմ. բայց կը խնայեմ Խօսիմ՝ որ չըլլայ

թէ մէկը իմ վրաս տուելի համարում ունենայ, քան

7 որչափ իմ վրաս կը տեսնէ կամ ինծմէ կը լսէ: Եւ

որ չըլլայ լծէ ես հպարտանամ խիտա շատ յոյժանու-

թիւններուն համար, ինծի մարմինի խոյթաց մը տըր-

ուեցաւ, Ստատանայի հրեշտակ մը, զիս ներդրու հա-

8 մար, որ չըլլայ լծէ հպարտանամ: Ասոր համար երեք

9 անգամ արջիցի Տերօջը, որ մէկդի ընէ ինծմէ: Ու

ըստ ինծի, իմ շնորհքս հերիք է քեզի, վասն զի իմ

*Ո՞րտե՞ս, պէտք է, բայց

զօրութիւնս տկարութեանս մէջ կը կանխարուի. ուս-
 տի մեծ յօժարութեամբ աւելի իմ տկարութիւննե-
 րուս վրայ պիտի պարծենամ, որպէս զի Քրիստոսի
 10 զօրութիւնը իմ վրաս հանգչի: Անոր համար հաւանք
 եմ ես տկարութիւններու, նախատինքներու, տա-
 ւապանքներու, հարածանքներու և ներութիւններու՝
 Քրիստոսի համար. վասն զի երբ կը տկարանամ, այն
 11 ատեն զօրաւոր եմ: Ես անմիտ եղայ *պարծենալով.
 դուք ստիպեցիք զիս. վասն զի ինձի պէտք էր ձեզմէ
 վկայութիւն առնել, քանզի ես երեւելի առաքեալ-
 ներէն բանով մը պակաս չբանուեցայ, թէ ես ոչինչ
 12 եմ: Յիրաւի ձեր մէջ առաքեալի նշաններ զործուե-
 ցան ամէն համբերութիւնով, նշաններով և սքան-
 13 չելիքներով ու զօրութիւններով: Ասան զի ալ ի՞նչ
 կայ, որով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն,
 միայն թէ անով որ ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի.
 14 Ներեցէք ինձի այդ յանցանքը:
 Ահա այս երրորդ անգամ է որ կը պատարտուիմ
 ձեզի գալու. և ես ձեզի ձանձրութիւն պիտի չտամ,
 վասն զի ձեր անեղանչ է եմ փնտուեր, հապա ձեզ.
 որովհետեւ որդիները պարտաւոր չեն ծնողքներուն
 համար բան գիլել, հապա ծնողքները՝ որդիներուն
 15 համար: Եւ ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պիտի
 ընեմ, ու ծախք պիտի ըլլամ ալ ձեր անձերուն համար,
 թէ պէտեւ ձեզ աւելի սիրելովս չեմք. քիչ սիրուիմ ալ:
 16 Սակայն թող ըլլայ որ ես ձեզի ծանրութիւն մը
 չտուի, բայց հոգեւ զի Էւե Քե խորագետ ըլլալովս
 17 նենգութեամբ ձեզ բռնեցի: Միթէ իմ ձեզի զրկած-

*Որտե՞ր չեմք:

18 ներքե՞ս մէկուն ձեռքով ձեզմէ բան մը քաշեցիք: Տի-
 տոսի աղաչեցի, ու անոր հետ այն եղբայրը զրկեցի.
 միթէ Տիտոս ձեզմէ բան մը քաշեց. չէ՞ որ երէտ-տ
 ալ նոյն հոգիով քաշեցինք, չէ՞ որ նոյն ճամբով
 պրբորեցանք:
 19 Գործեալ, կը կարծէք որ ձեր առջև չատագ-
 րութիւն կ'ընենք ձեր անձերուն. Աստուծոյ առջև
 Քրիստոսով կը խօսինք. և ամէն բան, սիրելիներ, ձեր
 20 շինութեանը համար է. Քրիստոսի կը վախնամ որ չըլ-
 լայ թէ երբ դամ՝ ձեզ ուղածիս պէս չգտնեմ, և ես
 ալ ձեզի ձեր չուղածին պէս գտնուիմ. չըլլայ թէ յե-
 ժէլ հոգեւ զի ձեր, նախանձներ, սրտամտութիւններ,
 զրգուսութիւններ, շարափօտութիւններ, բանտարկու-
 թիւններ, ամբարտաւանութիւններ, խառնութիւն-
 21 ներ, Չըլլայ թէ երբ նորէն գամ, իմ Աստուածս զիս
 նկուն ընէ ձեր քով, ու առգ ընեմ շատերուն համար,
 որոնք առաջուրնէ մեզք գործեցին, ու չապաշխարե-
 ցին իրենց զործած պղծութեանը և սրտնկութեանը
 ու գիծութեանը վրայ:

ԳԼ. ԺԳ

1 Այս երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ. երկու
 կամ երեք վկաներու բերնէ պիտի չտատարուի ամէն
 2 բան: Առաջուրնէ լսեք եմ՝ և շահե՞ս առաջուրնէ կը
 կրուցեմ (որպէս թէ երկրորդ անգամ ներկայ կը
 գտնուիմ թէ և հիմա հետեւէն կը գրեմ) առաջ-
 ուսան մեղանշողներուն և ուրիշ ամէնուն, որ եթէ
 3 նորէն գամ՝ պիտի չնսայեմ. Որովհետեւ Քրիստոսի
 ինձմով խօսելուն ապացոյցը կը փնտուէք, որ ձեր

վրայ տկարացած չէ, հապա ձեր մէջ զօրացած է.
 4 Որ թէպէտ խաչուեցաւ տկարութիւնով, բայց
 կենդանի է Աստուծոյ զօրութիւնով. քանզի մենք
 ալ թէպէտ կը տկարանանք անով, բայց կենդա-
 նի պիտի ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ զօրութիւ-
 5 նովը ձեր մէջ: Փորձեցէք ձեր անձերը թէ հա-
 ւատքին մէջ էք. քննեցէք ձեր անձերը. չէ՞ք դի-
 տեր ինքզինքնիդ, որ Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ է,
 6 միայն եթէ խոտելի չըլլաք. Բայց կը յուսամ որ պի-
 7 տի գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք: Եւ կը խնդրեմ
 Աստուծոյ որ դուք չարութիւն մը չընէք, ոչ թէ՛
 որպէս զի մենք ընտիր երեւինք, հապա որպէս զի դուք
 բարին դործէք, թէև մենք իրև խոտելի ըլլանք:
 8 Այսան զի ճշմարտութեան դէմ կարողութիւն մը
 9 չունինք, հապա ճշմարտութեան համար: Քանզի ու-
 բան ենք՝ երբ մենք կը տկարանանք ու դուք զօրաւոր
 կ'ըլլաք, և մենք ալ այդ ձեր հաստատութեանը
 10 համար կ'աղօթենք: Ուստի զայս կը գրեմ ձեզի հե-
 ուուէն, որ չըլլայ թէ երբ դամ՝ աստիակութեամբ վար-
 ուիմ այն իշխանութեանը համեմատ, զոր Տէրը ինձի
 տուաւ շինելու և ոչ թէ քակելու համար:
 11 Ահրջմպէս, եղբայրներ, ողջ եղէք, հաստատ կե-
 ցէք, միեթարուեցէք, միաբան եղէք, խաղաղութիւն
 12 ճետ պիտի ըլլայ: Բարև տուէք իրարու սուրբ համ-
 13 բուրով. բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր սուրբերը: Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսի շնորհքը և Աստուծոյ սէրը ու Հոգւոյն
 Սրբոյ հաղորդութիւնը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Գ Ա Ղ Ա Տ Ա Յ Ի Ս

ԳՂՈՒԽ Ա

1 Պողոս, առաքելալ եղա՛ն, ոչ թէ մարդոցմէ ու ոչ թէ
 մարդու ձեռքով, հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով,
 2 և Հօր Աստուծոյ՝ որ զանկիս մեռելներէն յարուց,
 3 և կեղեցիներուդ. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր
 4 Աստուծոյ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, Որ իր անձը
 տուաւ մեր մեղքերուն համար, որպէս զի մեզ փրկէ
 հիմակուան չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօր
 5 կամքին համեմատ, Որու փառք յաւիտեանս յաւի-
 տենից: Ամէն:
 6 Կը զարմնանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւե-
 տարանի կը փոխուիք անկէ՛ որ ձեզ Քրիստոսի շնորհ-
 7 քնն կանչեց. Որ չկայ ուրիշ աւեդարան. միայն թէ
 կան ոմանք՝ որոնք ձեզ կը խռովեցնեն, ու կ'ուղեն
 8 Քրիստոսի աւետարանը խոնգորել: Բայց եթէ մենք
 կամ երկինքէն հրեշտակ մը բայ, աւետարանէ ձեզի
 9 անկէ ուրիշ՝ զոր մենք աւետարանեցինք ձեզի, նոյով
 9 ետլ ըլլայ: Ինչպէս առաջ ըրինք, հիմա ալ նորէն

կ'ըսեմ, Եթէ մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետա-
 10 րան քարոզելու ըլլայ ձեզի, նորովեալ ըլլայ: Քանզի
 չիմա մարդը՞ կ'ը հաճեցնեմ թէ զԱստուած. կամ
 մարդը՞ հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. քանզի եթէ
 ես ստիպուին մարդոց հաճելի ըլլայի, ալ Քրիս-
 11 տոսի ծառայ չէի ըլլար:

12 Կը ծանուցանեմ ձեզի, եղբայրներ, այն աւետա-
 րանը որ ինծմէ քարոզուեցաւ, թէ քնիկա մարդու
 13 բան չէ: Որովհետեւ ես ալ մարդէ չառի զանիկա, և
 Ք'իսն ալ չարովեցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտ-
 14 նութենէն: Վասն զի լսած էք դուք իմ՝ առաջուան
 ժամանակի վարմունքս Հրէութեան մէջ, ինչպէս
 15 չափէ դուրս կը հարածէի Աստուծոյ եկեղեցին, ու կը
 կործանէի զանիկա. Եւ իմ՝ հայրենի աւանդութիւն-
 16 ներուս խիստ նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ աղբիւս մէջ
 եղած շատ հոտակալիցներէս աւելի յառաջադէմ էի
 17 Հրէութեան մէջ: Բայց երբ ուզեց Աստուած, (որ որո-
 չեց զիս իմ մօրս սրովայնէն, և իր շնորհքովը զի՛ կան-
 18 չեց,) * Ինծի իր Որդին յայտնել, որպէս զի զանիկա
 հեթանոսներուն մէջ քարոզեմ, մէկէն ի մէկ բան մը
 19 չիմացուցի մարմինին ու արիւնին, Ոչ ալ Երուսա-
 ղէմ ելայ ինծմէ առաջ առաքեալ երդոյներուն քով,
 20 հապա Արարիւս դասի, ու նորէն Գամաղիոս դարձայ:

*Կա՛մ, ինծմով

21 որ սուտ չեմ՝ զրուցեր, Անկէ ետքը եկայ Աբրիսայի
 22 ու Կլիկիւնոյի կողմերը. Եւ զիս դէմ առ դէմ չէին
 23 ճանչնար այն եկեղեցիները՝ որոնք Հրէաստանի մէջ
 Ան որ նստեցոք մեզ կը հարածէր, չիմա ինք այն
 24 Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին:

ԳԼ Բ

1 Ետքը տանըչորս տարիէն ետեւ նորէն Երուսաղէմ
 ելայ Բառնարասի Տեա՛ Տիտոսն ալ մէկտեղ աւան-
 2 լով, Ու ելայ յայտնութիւնով, և անոնց խմացուցի
 այն աւետարանը՝ զոր հեթանոսներուն մէջ կը քա-
 3 րոզեմ, բայց առանձին անոնց՝ որոնք երեւելիներ
 էին, որ չըլլայ թէ պարսպ անդ վազեմ կամ վա-
 4 ղած ըլլամ: Բայց ոչ թէ ինծի Տեա եղա՞ Տիտոսն
 5 ալ, որ Յոյն էր, պարտաւորեցաւ թրփատուիլ:
 6 Մանաւանդ ներս սպրդող սուս եղբայրներուն հա-
 մար՝ որոնք սահելով ներս մտան Քրիստոս Յիսու-
 7 սով մեր ունեցած ազատութիւնը լքտեսելու համար,
 8 որպէս զի մեզ ծառայեցնեն. Որոնց քիչ մը ատեն
 անգամ մտիկ չըրինք հնադնոգիւրու, որպէս զի աւե-
 9 տարանին ճշմարտութիւնը հաստատուն մնայ՝ ձեր
 10 մէջ: Բայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ,
 11 ինչ որ էին՝ այն իմ հոգս չէ. Աստուած մարդոց ա-
 12 չառութիւն չըներ. վասն զի ոչ ոքի՛ կարծուածները
 13 բան մը չիմացուցին ինծի: Հապա անոր հակառակը՝
 14 երբ անասն որ անթրփատաներուն աւետարանը ին-
 15 ծի յանձնուած է, ինչպէս Պետրոսի ալ թրփատուած-

8 ներուներս (Վասն զի ան որ Պետրոսի յաջողեց թըլ-
 9 փատուածներուն առաքելութիւն ընել, ինձի ալ
 10 յաջողեց հեթանոսներունը,) Ու երբ ինձի տրուած
 11 շնորհքը գիտցան Յակոբոս ու Կեփաս և Յովհաննէս,
 12 որոնք սիւններ սեպուած էին, աջ ձեռքերնին տուին
 13 ինձի ու Բառնարտի ի նշան հաղորդակցութեան,
 14 որպէս զի մենք հեթանոսներուն մէջ երբեք ու
 15 նմաք թըլփատուածներուն: Միայն թէ եւ իմքն որ
 16 աղքատները յիշեմք. զոր ես ալ փոյթ ունեցայ չպէն
 17 բանը ընելու: Բայց երբ Պետրոս Անախորէի եկաւ, ես
 18 անոր դէմ կեցայ. որովհետեւ ինք մեզադրուելու էր:
 19 Վասն զի դեռ Յակոբոսի բովէն մէկ քանին հոգի չե-
 20 կած, ինք հեթանոսներուն հետ անորոքաբար կ'ուտէր.
 21 Ըստ իր եկան՝ մէկդի կը քաշուէր, և ինքզինք կը
 22 զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որոնք թըլփատուածնե-
 23 րէն էին: Եւ անոր հետ կեղծաւորեցան միւս Հրեա-
 24 ներն ալ, այնպէս որ Բառնարտոս ալ անոնց կեղծաւո-
 25 րութեանը ծռեցաւ: Բայց ես երբ տեսայ որ աւետա-
 26 րանին ճշմարտութեանը մէջ շտապ չեն քայլեր, ա-
 27 մէնուհն առջև Պետրոսի զրուցեցի, իթէ դուն, որ
 28 Հրեայ ես, հեթանոսի պէս ու ոչ թէ Հրեայի պէս
 29 կ'ապրիս, ինչպէս հեթանոսները կը սփայտէ Հրեայի
 30 պէս վարուելու: Մենք որ բուն Հրեայ ենք, և ոչ թէ
 31 հեթանոսներէն մեղաւորներ, Զայս դիտանալով որ
 32 մտրդ օրէնքին դործերէն չկրնար արդարանալ, հա-
 33 պա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն, մենք ալ Քրիս-
 34 տոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որպէս զի արդարանանք
 35 Քրիստոսի հաւատքէն, և ոչ թէ օրէնքին դործերէն,
 36 որովհետեւ օրէնքին դործերէն մարմին մը պիտի չար-
 37 դարանայ: Իսկ եթէ մենք, որ կ'ուզենք Քրիստոսով

արդարանալ, մեղաւոր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս
 18 մեզքի պաշտօնեայ կըլաւ. քա՛ւ լիցի՛ս Քանդի եթէ
 19 իմ՝ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս յան-
 20 ցաւոր կը ցուցնեմ: Վասն զի ես օրէնքով մեռայ օ-
 21 րէնքին, որպէս զի Աստուծոյ կենդանի ըլլամ: Քրիս-
 22 տոսի հետ խաչը ելայ. և ալ կենդանի եմ ոչ թէ
 23 ես, հապա Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս. Ըստ իս
 24 որ հիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն
 25 հաւատարմը կ'ապրիմ, որ զիս սիրեց ու իր անձը ին-
 26 ծի համար մտանեց: Ես Աստուծոյ շնորհքը չեմ խա-
 27 փաներ. վասն զի եթէ արդարութիւնը օրէնքէն էր,
 28 ուրեմն Քրիստոս պարագ տեղ մեռաւ:

ԳԼ Գ

1 Ով անմիտ Գաղատացիներ, ո՞վ ձեզ հրապուրեց՝
 2 որոնց աչքերուն առջև Յիսուս Քրիստոս ձեր մէջ
 3 խաչը ելած նկարագրուեցաւ: Ասիկա միայն կ'ուզեմ
 4 ձեզմէ արդիւ. Օրէնքին գործերովը դուք Հոգին ա-
 5 ռքեք թէ հաւատքին լսելովը: Այդչափ անմիտ էք.
 6 հոգիով սկսեցիք, ու հիմա մարմինով կը վերջանալք:
 7 Այնչափ դիպուածները պարագ տեղ ձեր վրայէն
 8 անցան, (եթէ պարագ ըլլայ ալ): Ուստի ան որ ձեզի
 9 Հոգին բաշխեց և ձեր մէջ զօրութիւններ գործեց,
 10 օրէնքին գործերովս էր թէ հաւատքին լսելովը:
 11 Ինչպէս Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր
 12 արդարութիւն սեպուեցաւ: Ուրեմն զիտցեք թէ ա-
 13 ննք որ հաւատքէն են՝ անոնք են Աբրահամի որդի-

*Որոնք իմքն են, ճշմարտութեանը չհնազանդել

- 8 ներք: Եւ գիրքը աւաջուքնէ գիտնայով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատարով կ'արդարացնէ, աւաջուքնէ աւետիս առաւ ԱրքաՏամի, թէ Քեզմով
- 9 պիտի օրհնուին ըստ արգելքը: Ուստի անոնք որ հաւատարէն են, կ'օրհնուին հաւատացեալ ԱրքաՏամի
- 10 հետ Վասն զի անոնք որ օրհնքին գործերէն են, աւնէճքի տակ են. վասն զի գրուած է թէ: Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրհնքին գիրքը ամէն գրուած-
- 11 ներուն մէջ չկենար՝ որ զանոնք կատարէ: Եւ թէ օրհնքով մէ'կը չկրնար արգարանալ Աստուծոյ առջև, այն յայտնի է. քանզի Արգարը հաւատարէն պիտի
- 12 տարին Բայց օրհնքը հաւատարէն չէ, հապա Ան որ կը
- 13 կատարէ այն բաները՝ աննոցմով պիտի սպրի: Քրիստոս մեզ ծախու առ մե օրհնքին անէճքէն՝ ինք մեղի համար անէճք ըլլալով. (վասն զի գրուած է թէ
- 14 Անիծեալ է ան ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի.) Որպէս զի ԱրքաՏամի օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով. որպէս զի մենք ալ
- 15 Հոգւոյն խոստմունքը առնենք հաւատարով: Մարդու սովորութեան պէս կը գրուցեմ. եղբայրներ, իրաւ որ մարդու մը հաստատուած կտակը մէ'կը չխափաներ, ոչ ալ անոր վրայ ուրիշ պատուէր մը կ'աւելցնէ:
- 16 Արդ խոստմունքները ԱրքաՏամի ու անոր սերունդին եղան. չըտեր, Եւ քան սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկի համար, Եւ
- 17 քու սերունդիդ, որ Քրիստոս է: Բայց զպս կը գրուցեմ. Այն կտակը, որ աւաջուքնէ Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, օրհնքը չորս հարիւր երեսուն տարիէն ետե որ գրուեցաւ, չկրնար անվա-
- 18 ընել քան խոստմունքը խափանելու համար: Վասն զի

- եթէ ժառանգութիւնը օրհնքէն կ'ըլլայ, ուրեմն ա'լ խոստմունքէն չէ. բայց ԱրքաՏամի խոստմունքով շնորհեց Աստուած:
- 19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրհնքը. յանցանքի համար վրայ աւելցաւ, (մինչև գոյ այն սերունդը՝ որու խոստացուեր էր.) Տրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը
- 20 ձեռքով: Բայց միջնորդը մէկի ֆլորէր չէ. ստիպյն
- 21 Աստուած մէկ է: Ուրեմն օրհնքը հակառակ բան է՞ն է Աստուծոյ խոստմունքներուն. քա՛ւ լիցի. քանզի եթէ տրուած ըլլար այդպէս օրհնք մը, որ կարող ըլլար կենդանի ընել, այն ադէն իրաւցընէ արդարու-
- 22 թիւնը օրհնքէն կ'ըլլար: Բայց գիրքը ամէնը մեղքի տակ գոցեց, որպէս զի խոստմունքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատարովը տրուէ հաւատացեալներուն: Բայց քանի որ հաւատար չէր եկած, օրհնքին տակ դոցուած կը պահուէինք, սպասելով այն հաւատարին որ
- 24 պիտի յայտնուէր: Ուրեմն օրհնքը մեր դատաստարակը եղաւ՝ զի Քրիստոսի բերելու, որպէս զի մենք հա-
- 25 տարով արդարանանք: Բայց երբ հաւատար եկաւ,
- 26 ալ դատաստարակի տակ չենք: Վասն զի ամէնդ ալ Աստուծոյ որդիներ էք, Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած
- 27 հաւատարով: Քանզի դուք ամէնդ որ Քրիստոսով
- 28 մկրտուեցաք, Քրիստոսը վրանիդ հագած էք. Այսպէս ոչ հրեայ կոյ, ոչ ալ Յոյն. ոչ ծառայ կոյ, ոչ ալ աղաւ. ոչ արու կոյ, ոչ տղ եք. վասն զի
- 29 դուք ամէնդ ալ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսով: Ապա եթէ դուք Քրիստոսին էք, ուրեմն ԱրքաՏամի սերունդն էք, ու խոստմունքին նայելով ժառանգներ:

ԳԼ. Դ

- 1 Բայց զայս կը զրուցեմ, որչափ ժամանակ որ ժառանգը աղայ է, ծառայէ տարբերութիւն մը չունի,
- 2 թէ և ամենուն տէրն է, Հապա խնամակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է, մինչև հօրը որչաժ ժամանակը: Նոյնպէս մենք ալ երբ աղայ էինք, աշխարհի սկզբունքներուն տակ ծառայեցաւ զրկեց Աստուած էր Որդին՝ որ կնօջմէ եղաւ, ու օրէնքին տակ մտաւ: Որպէս զի օրէնքին տակ եղողները փրկէ, որպէս զի մենք որդիներ էք, Աստուած էր՝ Որդւոյն Հօգին՝ *ձեր սիրտերուն մէջ զրկեց, որ կ'աղաղակէ՝ Աբրա՛ Հոյր՝
- 7 Ուստի ա՛լ ծառայ չես, հապա՛ որդի. և եթէ որդի,
- 8 ա՛լ Աստուծոյ ժառանգը՝ Բրիստոսով: Բայց այն ատեն որ չէիք գիտեր զԱստուած, կը ծառայէիք
- 9 անոնց՝ որոնք ի բնէ Աստուածներ չէին: Սակայն հիմա որ ճանչցաք զԱստուած, մանաւանդ որ դուք Աստուծո՛ւ ճանչցուեցաք, ինչպէս նորէն կը դառնաք այն տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն, որոնց
- 10 նորէն կ'ուզէք ծառայութիւն ընել: Օրերը կը զանաղանէք, ու ամիսները և ժամանակները ու ասորիները, կը վախճաւ՝ ձեզմէ, որ դուք պարագայ տեղ ձեր վրայ աշխատած ըլլամ:
- 12 Ինձի պէս եղէք, վասն զի ես ալ ձեզի պէս եղայ, եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչեմ. դուք ինձի վնաս մը

*Որոնք, մեր

- 13 հասուցած չէք: Գիտեք դուք որ մարմինն տկարութիւնովը ձեզի աւաջին անգամ աւետարանը քարոզեցի. և իմ՝ մարմինն վրայ երա՛ժ փորձութիւնս
- 14 Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք, հապա Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ Բրիստոս Յիսուսի
- 15 պէս: Ուրեմն՝ *ինչ էր՝ այն ձեր երանութիւնը. քանզի ես կը վկայեմ՝ ձեզի, որ եթէ կարելի էր, ձեր աչքերը պիտի հանելք ու ինձի տայիք: Ուստի ձեր թշնամին եղայ ձեզի ճշմարիտը խօսելուս համար:
- 17 Ձեզի նախանձաւոր են անոնք՝ ոչ թէ բարիին, և կ'ուզեն խնայ արգիլել, որպէս զի երեսնց նախանձաւոր ըլլաք: Սակայն աղէկ է ասին ատեն բարիին նախանձաւոր ըլլալ, ու ոչ թէ միայն երբ ձեր մէջ ըլլամ: Իմ՝ որդեակներս, որ ձեզմով նորէն ծննդականցաւ կը քաշեմ, մինչև Բրիստոս ձեր մէջ ձեւակերպի,
- 20 կ'ուզէի հիմա ձեր մէջ ներկայ ըլլալ, ու փոխել իմ՝ ձայնս. վասն զի ես ձեր վրայով տարակուսած եմ:
- 21 Ընէք ինձի, դուք որ օրէնքին տակ կ'ուզէք ըլլալ,
- 22 օրէնքը չէք լսեր: Վասն զի գրուած է թէ՛ Աբրահամ՝ երկու որդի ունէր, մէկը՝ աղախինէն, ու միւրը՝
- 23 ազատ կնօջմէն: Բայց ան որ աղախինէն էր, մարմնի կողմանէ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնօջմէն խոտա
- 24 մունքին համեմատ: Այս բաները պլլաբանօրէն կը մեկուտին. վասն զի ասոնք են երկու կտակարանները, մեկը՝ Սինա լեւանէն՝ որ ծառայութեան համար կը
- 25 ծնանի, որ է Հոգար. Վասն զի Հոգար Արարիտի մէջ Սինա լեւան է, և կը համեմատի հիմակուսն՝ Երու-

*կա՛, ո՛ւր է
†Որոնք, մեզ

ասողէմք, որ իր զուակններով մէկտեղ կը ծառայէ:
 26 Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է, որ մեր *ամէնուն
 27 մայրն է: Վասն զի զրուած է: Ով չծնանող ամուլ,
 ցնծա. ով ծննդովան ցաւ չքաշող, գոչէ և աղա-
 դակէ. քանզի երեսն ձգուածին աղաքները այր ու-
 28 նեցողին *բռնեցին շատ պիտի ըլլան: Ուստի մենք,
 եղբայրներ, Իսահակի պէս խոտամուքին սրդիներն
 29 ենք: Բայց ինչպէս այն աստն մարմնի կողմանէ ծնածը
 կը հալածէր զանկա որ հոգիին կողմանէ էր, նոյն-
 30 պէս հիմա ալ: Սահայն գիրքը Բնչ կ'ըսէ. Դուրս՝
 հանէ այդ աղախինը ու անոր սրգին, վասն զի աղա-
 խինին որդին ազատ կ'նոջը սրգոյն հետ ժառանգու-
 31 թիւն պիտի չառնէ: Ուստի, եղբայրներ, մենք աղա-
 խինին զուակները չենք, հասցա ազատին:

ԳԼ. Ե

1 Ուստի ամուր կեցէք այն ազատութիւնով, որով
 Բրիստոս մեզ ազատեց, և նորէն ծառայութեան
 2 լուծի տակ մի մտնէք: Ահա ես Պողոս կը զրուցեմ
 3 չքներ, եւ գարձեալ ամէն թրիատուող մարդու կը
 վկայեմ թէ պարտական է բոլոր օրէնքը կատարել:
 4 Խափանուած էք դուք Բրիստոսէ, որ օրէնքով ար-
 5 դարանալ կ'ուղէք, ու շնորհքէն ինկած էք: Վասն
 զի մենք Հոգիով կը սպասենք արգարութեան յոյ-
 6 սին հաւատքով: Վասն զի Բրիստոս Յիսուսի քով
 ոչ թրիատութիւնը բանի մը կարող է, ոչ ալ ան-

*Որոհք չանէն

Թրիատութիւնը, հասցա հաւատքը, որ սիրով ի գործ
 7 կը դրուի: Դուք աղէկ կը վազէիք. ով ձեզ ետ կե-
 8 ցուց՝ որ ճշմարտութեան չհնարանդիք: Այս դըր-
 9 դումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց: Քիչ մը խմիրը բու-
 10 լոր՝ զանգուածը կը խմորէ: Բայց ես յոյս ունիմ ձեր
 վրայ Տէրջմով, որ սերիչ կերպ բան մը պիտի չխոր-
 հիք. և ան որ ձեզ կը խաղեցնէ, դատապարտու-
 11 թիւն պիտի կրէ՝ ով որ ըլլայ: Սահայն, եղբայրներ,
 եթէ ես տակաւին թրիատութիւն կը քարոզեմ,
 ալ ինչո՞ւ կը հալածուիմ. ուրեմն խաչին գայթակ-
 12 զութիւնը խափանուած է: Երանի՛ թէ բոլորովին
 կարուէին անոնք որ ձեզ կը խաղեցնեն:
 13 Վասն զի դուք ազատութեան կանչուած էք, եզ-
 բայրներ. միայն թէ չե՛ր ազատութիւնը մարմնի ցա-
 խութիւններու պատճառաւ չըլլայ, հասցա սիրով
 14 իրարու ծառայութիւն ըրէք: Վասն զի բոլոր օրէնքը
 այս մէկ խօսքին մէջ կը կատարուի, թէ Գու ընկերդ
 15 սիրես քու անձիդ պէս: Ապա եթէ իրար խածնէք և
 ուսէք, զգոյշ կեցէք որ չըլլայ թէ իրարմէ սպառիք:
 16 Միայն թէ լա՞յ կը զրուցեմ. Հոգիով գտցէք, ու
 17 մարմնին ցանկութիւնը պիտի չկատարէք: Վասն զի
 մարմնը կը ցանկայ հոգիին հակառակ, ու հոգին՝
 մարմնին հակառակ. և ասոնք իրարու հակառակ
 18 են, որ չըլլայ թէ ինչ որ կ'ուղէք՝ զայն ընէք: Բայց
 եթէ Հոգիին կ'առաջնորդուիք, ալ օրէնքին տակ
 19 չէք: Արդ մարմնին գործերը յայտնի են, որ ասոնք
 են. շուտութիւն, պառնկութիւն, պղծութիւն, գիծու-
 20 թիւն, կուսարշաւութիւն, կոխարգոթիւն, թշնա-
 մութիւններ, կուխներ, նախաձններ, բարկութիւն-
 ներ, հակառակութիւններ, երկպառակութիւններ,

- 21 բաժանուածներ, Չար նայուածքներ, մարդասպանու-
թիւններ, զինովութիւններ, անառակութիւններ,
ու ինչ որ ասոնց նման են. զոր հիմակուընէ ես ձեզի
կը զրուցեմ, ինչպէս առաջուընէ ալ կը զրուցեի,
որ սոյապիտի բաներ գործողները Աստուծոյ արքայու-
- 22 թիւնը պիտի չժառանգեն: Բայց Հոգիին պատուը
այս է. սէր, խնդութիւն, խաղաղութիւն, երկայն-
- 23 մըտութիւն, Քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատար-
- մութիւն, հեղութիւն, Ժուժկալութիւն. ոչ ոք պիտի
- 24 բաներու դէմ օրէնք չկայ: Եւ անոնք որ Քրիստոս
սիններն են՝ երեւոյ մարմինը խոչ հանեցին բռնու-
- 25 կիբերով ու ցանկութիւններով: մէկտեղ: Եթէ
- 26 Հոգիով կ'ապրինք, Հոգիին համեմատ քալենք: Ան-
- պարծ չըլլանք՝ մէկըմէկ զրգուելով ու իրարու վրայ
նախանձելով:

ԳԼ. 2

- 1 Եղբայրներ, եթէ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ յան-
- ցանքով բռնուելու ըլլայ, դուք որ հոգեւոր էք, այն-
- պիտի հեղութեան հոգիով ուղղութեան բերէք:
- քու անձիդ ալ զգուշութիւն բրէ որ ըլլայ թէ փոր-
- 2 ձութեան մէջ իշխաս: Իրարու նեղութիւնները կրե-
- 3 ցէք, և այնպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէք: Քան-
- 4 ղի եթէ մէկը ինքզինք բան մը ըլլալ կը սեպէ ու չէ,
անիկա իր անձը կը խարէ: Բայց ամէն մարդ իր գործը
թող կըռէ, ու ետքը միայն իր անձին վրայ պար-
- 5 ծանք ունենայ, և ոչ թէ սերիշ վրայ: Վասն զի ա-
- մէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ:
- 6 Խօսքին աշակերտութիւն ընողը եւ վարչապետը

- 7 ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ: Մի խաբուէք,
- 8 Աստուած ծաղր չըլլար: Վասն զի ինչ որ մարդ կը
սերմանէ, նոյնը պիտի հնձէ. ան որ իր մարմինն կը
սերմանէ, այն մարմինէն ապականութիւն պիտի հնձէ.
նւ ան որ Հոգիին կը սերմանէ, այն Հոգիէն յաւիտե-
- 9 նական կեանք պիտի հնձէ: Բայց բարի գործելէն
չձանձրանանք, քանզի յարմար ժամանակին պիտի
- 10 հնձենք՝ եթէ չթուշանք: Ուստի քանի որ ժամա-
- նակը ձեռքերնիս է, բարիք ընենք ամէնուն, մասնա-
- ւանդ հաւատքին ընտանիներուն.
- 11 Նայեցէք՝ ինչպիսի գերբրով գրեցի ձեզի իմ ձեռ-
- 12 քով: Որոնք որ կ'ուզեն մարմնի կողմանէ բարի ե-
- րեւնալ, անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թշխատուէք,
միայն որ Քրիստոսի խաչին համար չհալածուին:
- 13 Քանզի անոնք ալ որ թշխատուած են, իրենք օրէնքը
չեն պահեր, հապա կ'ուզեն որ դուք թշխատուէք,
14 սրպէս զի իրենք ձեր մարմինով պարծենան: Բայց ես՝
քա՛ւ լիցի որ պարծենամ, հապա միայն մեր Տէր Յի-
- սուս Քրիստոսի խաչովը, որով աշխարհ ինձի խաչը
15 ելած է, ես ալ աշխարհիս Վասն զի Քրիստոս Յի-
- սուսով ոչ թշխատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ ան-
- թշխատութիւնը, հապա նոր ստեղծուած ըլլա՛ծ է
16 Բռն: Եւ ան ամէնը որ այս կանոնին համեմատ կը
քալին, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ անոնց
17 վրայ, ու Աստուծոյ Իրայելին վրայ: Ասկէ ետե
մէ՛կը զիս թող չյօգնեցնէ: Վասն զի ես Տէր Յիսուսի
18 վէբքի նշանները իմ մարմնիս վրայ կը կրեմ: Եզ-
- բայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր
հոգիին հետ ըլլայ: Ամէն:

Յ ՈՒՂ Յ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Ե Փ Ե Ս Ա Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առարքալը Աստուծոյ կամքովը, Եփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն և Քրիստոս Յիսուսի Հաւատացողներուն. Ենորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծոյ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօյրը, որ մեզ օրհնեց ամէն հոգեւոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն մէջ Քրիստոսով. Ինչպէս մեզ անով աշխարհի սկիզբէն առաջ ընտրեց, որպէս զի մենք սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջև սիրով. Եւ առաջուրէն մեզ սահմանեց իրեն որդեգիր ըլլալ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով իր կամքին հաճութեանը պէս, իր փառաւոր շնորհքին գովութեանը համար, որով մեզ զարդարեց Սիրելիին ձեռքով.
- 7 Որով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը միջոցով, մեզքի թողութիւնը՝ իր շնորհքին ճոխութեան չափովը. Զոր մեր վրայ աւելցուց բոլոր իմաստութեանը

- 9 ու զիտութեամբ, Մեղի յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճութեանը պէս, զոր ՚իւր մէջ՝ նախաւուն անտեսութեանը մէջ ամէն բան բովանդակէ Քրիստոսով, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ
- 11 կայ, անով՝ Որով մենք ալ ժառանգութիւն առինք, առաջուրէն որչափ ըլլալով անոր նախասահմանութիւնովը, որ ամէն բան իր կամքին խորհուրդը
- 12 ի գործ կը դնէ. Որպէս զի մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝ առաջուրէն Քրիստոսի վրայ յաւատարմութեան խօսքը, ձեռնարկութեան խօսքը, ձեռնարկութեան խօսքը, որու նաև հաւատարմով խոստացեալ Սուրբ Հոգւոյն շնորհքովը կը բերուի մեզ. Որ մեր ժառանգ ըլլալուն զբաւն է մինչև ստացուածքին փրկութիւնը՝ իր փառքին գովութեանը համար:
- 15 Ուստի ես ալ երբ լսեցի Տէր Յիսուսի վրայ ունեցած հաւատքնիդ, ու բոլոր սուրբերուն վրայ յերեսցա՛ս սերը: Զեմ՝ դադարիւր ձեզի համար գոհութիւն
- 17 ընելէ՛ ձեզ իմ աղօթքներու մէջ յիշելով. Որպէս զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Աստուածը, փառաց Հօյրը, տայ ձեզի իմաստութեան ու յայտնութեան
- 18 հոգին իր զիտութիւնովը. Որպէս զի սիրտերնուդ աչքերը լուսաւորելով՝ զիմանք թէ ի՞նչ է անոր ձեզ կանչելուն յոյսը, ու ի՞նչ է անոր ժառանգութեանը փառքին ճոխութիւնը սուրբերուն մէջ: Եւ ի՞նչ է իր զօրութեան գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներու մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գոր-

*Ունէս, անով

20 ծաղրութիւնովը, Զոր Քրիստոսի վրայ ի գործ դրաւ,
 երբ զանկիա մեռելներէն յարուց, ու նստեցուց իր
 21 աջ կողմը երկինքի մէջ Ամեն իշխանութեան ու
 պետութեան և զօրութեան ու տէրութեան վրայ, և
 22 ամէն անունի վրայ որ կ'անուանի, ոչ թէ միայն այս
 աշխարհին մէջ, հապա գալիքին մէջ ալ. Եւ ամէն
 բան անոր ոտքերուն տակ հնազանդեցուց, և զանկիա
 23 ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին զլուխ դրաւ, Որ
 անոր մտքովն է, անոր լուսմը՝ որ կը լեցնէ ամէնը
 ամէն բանի մէջ:

ԳԼ. Բ

1 Եւ դուք որ յանցանքներու և մեղքերու մէջ մեռած
 2 էիք, Էս յեւ Էկեբանցոսց. Որոնց մէջ ատենօք կը
 քալէիք այս աշխարհին բռնած ճամբովը, այս օգին
 իշխանութեանը իշխանին ազածն պէս, այն ոգին՝
 որ հիմա ապոստամբութեան որդիներուն ներսիդին կը
 3 ներգործէ. Որոնց մէջ ատենօք մենք ամէնա ալ կը
 պտրտէինք մեր մարմինն ցանկութիւններովը, և մար-
 մինն ու միտքին ուղածը կը կատարէինք: և բնու-
 թեամբ բարկութեան որդիներ էինք՝ ինչպէս ուրիշ-
 4 ները. Բայց Աստուած, որ մեծ է սղորմութիւնով,
 5 իր առատ սիրոյն համար, որով մեզ սիրեց, Երբ
 յանցանքներու մէջ. մեռած էինք, մեզ Քրիստոսի
 հետ կենդանացուց, (դուք շնորհքով փրկուած էք,)
 6 Եւ անոր հետ մեզ յարուց, ու անոր հետ նստեցուց
 7 երկնաւորներուն մէջ Քրիստոս Յիսուսով, Որպէս զի
 գալու դարերուն մէջ ցուցնէ իր շնորհքին գերա-
 զանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեզի ցոցոս-

8 ցոց. քաղցրութիւնովը: Այսն զի շնորհքով փրկուած
 էք դուք Աստուքի միջոցով. և այս ոչ թէ ձեզմէ
 9 է, հապա Տասուծոյ պարգևն է. Ոչ թէ գործերէն,
 10 որ մէկը չպարծի. Այսն զի մենք անոր ձեռագործն
 ենք, Քրիստոս Յիսուսով՝ ստեղծուած՝ բարի գործե-
 րու համար, որոնց Աստուած առաջուրնէ պատրաս-
 տեց Բը սրպէս զի անոնց մէջ քալէնք:
 11 Ուստի միաբերնիդ բերեք որ դուք ատեն մը մար-
 մինով հեթանոսներ ըլլալով, (որոնք անթիփատու-
 թիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ որ թիփատութիւն կ'ըսուին
 12 մարմնի մէջ ձեռքով եղած,) Որ այն ատեն դուք
 առանց Քրիստոսի էիք, ու հեռացած էիք Խաղայի
 քաղաքակցութենէն, և օտարացած՝ խոսամունքին
 ուխտերէն, ու յոյս մըն ալ չունէիք, և աշխարհի
 13 մէջ անասուած էիք: Բայց հիմա Քրիստոս Յիսու-
 սով դուք որ ատեն մը հեռուար էիք, մերձուար ե-
 14 ղաք Քրիստոսի արեւնովը: Այսն զի անկիա է մեր
 խաղաղութիւնը, որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջտեղի
 15 մութիւնը, իր մարմնովը քակեց, Եւ հրամաններով
 եղած պատուիրանքներուն օրէնքը խափանեց. որպէս
 զի իրմով այն երկուքը նոր մտրդ մը հաստատէ, ու
 16 այդե՛ր խաղաղութիւն ընէ. Եւ երկուքն ալ մէկ
 մարմն եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ՝ իբր խաղովը.
 17 Վասն զի անով սպաննեց թշնամութիւնը. Եւ եկաւ
 խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի որ հեռուն էիք, ու
 18 անոնց՝ որ մծա էին, Քանզի անոր ձեռքով մենք
 երկուքս ալ մէկ Հոգիով շօրը մծանալու աբոսոս-
 19 թիւն ունինք: Ուրեմն ա՛լ տակ ետև դուք օտար ու
 պանդուխտ չէք, հապա սուրբեռուն քաղաքակիր-

20 ներք և Աստուծոյ ընտանիքը՝ Առաքեալներուն ու մարգարէներուն հիման վրայ շինուած, որուն սն-
 21 կիւնին զլուիք Յիսուս Քրիստոս է. Որով բոլոր շէնքը մէկտեղ յարմարութեամբ կազմուած՝ կ'աճի սուրբ
 22 տաճար մը կ'ըլլայ Տէրջմով. Որով դուք ալ մէկտեղ կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակարան ըլլալու Հոգւով Սբեւի:

ԳԼ. Գ

1 Առտի եւ Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապուածք ձեզի
 2 հեթանոսներու համար. Գուք անշուշտ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին անտեսութիւնը, որ ինծի տրու-
 3 ւած է ձեզի համար, Թէ ինծի այն խորհուրդը յայտնութիւնով ցուցուեցաւ. (ինչպէս առաջուընէ
 4 ալ ձեզի համառօտարար գրեցի, Որով կրնաք կարգաւ ու միտք առնել իմ անդեակ ըլլալու Քրիստոսի
 5 խորհուրդին վրայով.) Որ սերել զարեբուն մէջ մարդոց որդիներուն չերեւցաւ, ինչպէս հիմա Հոգւով Սբեւի յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու
 6 մարգարէներուն, Որպէս զի հեթանոսները Քրիստոսով ժառանգակից ու մարմնակից և անոր խոստ-
 7 մունքին հաղորդ ըլլան աւատարանով. Որու եւ սպասուար եղայ՝ Աստուծոյ շնորհաց պարգեւին հասնալու որ ինծի արուեցաւ իր զօրութեան ներգործ-
 8 ծութիւնովը, (Ինծի՝ որ ամէն սուրբերուն փոքրագոյնն եմ, այս շնորհքը արուեցաւ,) հեթանոսներուն մէջ Քրիստոսի անքննելի ճոխութիւնը քարոզելու, Եւ ամէնը լուսաւորելու, որպէս զի քեզման թէ ի՛նչ է այն խորհուրդին անօրէնութիւնը՝ որ ի յա-

ւիտենից ծածկուած էր Աստուծոյ քով, որ ամէն
 10 բանը *ստեղծեց. Որպէս զի հիմա Աստուծոյ բազմա-տեսակ իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքով յայտնի ըլլայ երկինքը եզոզ իշխանութիւններուն ու պե-
 11 տութիւններուն, Իբ յաւիտենական նախաստճմանութեանը համեմատ, զոր բրաւ մեր Տէրջը Քրիս-
 12 տոս Յիսուսի ձեռքով. Որով մենք ալ համարձակու-թիւն ունենալու արժանութեան ունինք վաստահու-թեամբ՝ իրեն հաւատարով:
 13 Առտի կ'աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նեղու-թիւններու պատճառաւ, որոնք ձեզի համար են,
 14 և որոնք ձեր փառքն են Աստր համար ծուկի վրայ
 15 գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը առջև. Ուրկէ ամէն աղգատճմ՝ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ ա-
 16 նուն կ'առնէ, Կ'աղաչեմ որ այս ձեզի իր փառքին ճոխութեանը չափով՝ զօրութիւնով հաստատուիլ իր
 17 Հոգիովը ներսի մարդուն մէջ, Որպէս զի Քրիստոս հաւատքով ձեր սիրտերուն մէջ բնակի, և դուք
 18 սիրով արմատացած ու հաստատուած ըլլաք, Որպէս զի կարենաք համկնալ բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ, Թէ ի՛նչ է լայնութիւնը ու երկայնու-
 19 թիւնը և խորութիւնը ու բարձրութիւնը. Այսինքն ճանչնալ Քրիստոսի սերը, որ զիտութիւնէ գե-րազանց է, որպէս զի լցուիք Աստուծոյ ամէն լրու-
 20 թիւնովը: Սրգ անոր որ կարող է առատութեամբ ընել ամէն բաներէն աւելի՝ զոր մենք կը ինդրենք կամ կը խորհնք, այն զօրութիւնովը որ մեր մէջ
 21 կը ներգործուի: Իրեն փառք եկեղեցիին մէջ Քրիս-

*Թոմաս, Յիսուս Քրիստոսով ստեղծեց

տոս Յիսուսով ըստը դարբերուն մէջ՝ յաւիտեանն յաւիտենից, Ամէն:

ԳԼ. Գ

- 1 Աւստի կ'աղաչեմ՝ ձեզի ես որ Տերօջը համար կապուած եմ, որ դուք այնպէս քայլէք՝ ինչպէս կը վայլէ այն
- 2 կաշու մին որով կանչուեցաք, Բոլոր խնարհութիւնով ու հեղութիւնով, երկայնմտութեամբ. սիրով երարու
- 3 ներողամիտ ըլլալով. Չանալով Հոգւոյն Սէքոյ միաբա-
- 4 նութիւնը խաղաղութեան կապովը պահել. Մէկ մարմին ու մէկ հոգի, ինչպէս կանչուեցաք ձեր կու-
- 5 չումին մէկ յուսովը. Տերը մէկ է, հաւատքը մէկ,
- 6 միբնութիւնը մէկ. Մէկ է Աստուած և ամէնուն Հայրը, որ ամէնուն վրայ ու ամէնուն հետ և *ձեր
- 7 ամէնուն մէջ է: Բայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք
- 8 տրուած է Քրիստոսի պարգեւին. չափովը: Անոր համար կ'ընէ թէ Բարձրը ելաւ, գերութիւնը գերի
- 9 բանեց ու մարդոց պարգեւներ տուաւ: Այն ելաւ Էփէս քնէ է, միայն թէ՛ որ ինք առաջ երկրի վարի
- 10 կողմերը իջաւ: Ան որ իջաւ՝ նոյն ինքն է, որ բոլոր երկիրներէն վեր ելաւ, որպէս զի ամէն բան լեցնէ:
- 11 Եւ ինք մէկ քանին տուաւ առաքեալներ ըլլալու, մէկ քանին մարգարէներ, մէկ քանին աւետարանիչ-
- 12 ներ, մէկ քանին հովիւներ ու վարդապետներ. Սուրբերուն կառարելութեանը համար, պաշտօնին գործին համար, Քրիստոսի մարմնին շնութեանը համար. Մինչև ամէն ալ հասնինք հաւատքին ու Աս-
- 13 տուծոյ Որդին ճանչնալուն միաբանութեանը, կու-

*Որան, մեր

- տարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լման հասակին
- 14 չափը ունենալու. Որպէս զի ա'լ ասկէ ետև տղաք չըլլանք, երբեք ու վարդապետութեան ամէն հովիւ-
- 15 րէն ասդին անդին տարուբերուած՝ մարդոց խարէու-
- 16 րտա. Որմէ բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած, և ամէն յօդուածները իրարու հաղորդուելով կցուած՝ ամէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մարմնինն աճում կու տայ իրեն շնութեանը համար սիրով:
- 17 Աւստի զպս կ'ընեմ՝ ու Տերօջմով վկայութիւն կ'ընեմ, որ դուք մէյմըն ալ այդքէ քայլէք, ինչպէս ուրիշ հեթանոսները կը քալին իրենց մտքին
- 18 ունոյնութեանը մէջ. Որոնց իմացողութիւնը խաւարած է, ու օտարացած են Աստուծոյ կեանքէն, իրենց մէջ եղած ազիտութեան պատճառաւ իրենց
- 19 սրտին *կուրուցութեանը համար. Որոնք անդգոյ ըլլալով, ինքզինքնին անսաւակութեան տուին, ամէն
- 20 կերպ պղծութիւն գործելու րաբահութիւնով: Բայց
- 21 դուք այդպէս չտրվեցաք Քրիստոսը, իթէ անոր վրայով լեցելք ու անկէ սորված էք, ինչպէս ճշմարտու-
- 22 թիւնը Յիսուսի մէջ է. Որպէս զի ձեր վրայէն մեկդի հանէք այն ձեր առաջուն զարմանքին պէս եղած
- 23 ուսուց. Եւ ձեր մտքին հոգիովը նորոգուելք, (24) եւ նոր մարդը ձեր վրայ հաղիկք, որ Աստուծոյ պարհե-
- րէն պէս ստեղծուած է արդարութիւնով ու ճշմու-

*Յան, բթութեանը +կա, անյազութիւնով

25 բիտ որբուծիւնով: Ուստի ստուծիւնը մեկդի ձգեալով՝ ճշմարտութիւն խօսեցէք ամէն մեկդ իր բնկեալով:

26 Բին հեա, վասն զի մեք իրարու անգամներ ենք: Եթէ բարկանաք՝ մեդք մի գործէք. արեւը ձեր բարկուծիւնը վրայ մարը չմտնէ: Ու Սատանայի սեղ մի տաք: Ան որ գործութիւն կ'ընէր, ալ թող չգաղնայ. սյլ մանաւանդ աղէկ գործի մը պարսպելով՝ իր ձեռքերովը աշխատի, որպէս զի կարող ըլլայ՝ *սալ կարօտ եղողին: Բնաւ ձեր բերնէն ապահանեալ խօսք մը չեղէ, հապա ինչ որ աղէկ է՝ պետք եղած շինութեանը համար, որպէս զի լողներուն շնորհք տայ:

30 Եւ Ստուծոյ Սրբը Հոգին մի տրամեցնէք, որով

31 դուք կ'ընուեցաք փրկութեան օրուանը համար: Ամէն գաւառութիւն և բարկութիւն ու սրամտութիւն և աղաղակ ու հայհոյութիւն վերցուի. ձեզմէ ամէն չարութիւններով մեկտեղ: Եւ իրարու հեա քաղցր եղէք, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուած Քրիստոսով ներեց ձեզի:

ԳԼ. Ե

1 Արդ Ստուծոյ նմանող եղէք սիրելի զաւակներու 2 պէս. Եւ սիրով վարուեցէք, ինչպէս Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մտնեց՝ անուշ 3 շահօտ պատարագ ու զոճ ըլլալով Ստուծոյ: Բայց պաշտօնութեան և ամէն կեցող պղծութեան կամ ագահութեան անուշը անգամ չ'իշխի ձեր մեջ, 4 (ինչպէս կը վոյլէ սուրբերուն,) Եւ գարշելի բաներ կամ յիմարական խօսքեր կամ խեղկատակութիւն,

*Յան, հաղորդել

5 որ չ'ըլլէր, սյլ մանաւանդ գոհութիւն. *Քանզի գրայ գիտէք, որ ամէն պառնիկ կամ պիղծ կամ ագահ, որ կ'ուսողոշա է, Քրիստոսի ու Ստուծոյ թաշարութեանը մէջ ժառանգութիւն չունի: Զըլլայ որ մէկը ձեզ խարէ փուճ խօսքերով. վասն զի այս բաներուն համար Ստուծոյ բարկութիւնը կու գայ:

7 անհնազանդութեան որդիներուն վրայ: Ուստի անոնց

8 հաղորդ մի ըլլաք: Քանզի Բէեա տառն մը դուք խաւար էիք, բայց հիմա լցոս էք Տերջմով. լուսայ որդիներու պէս քաղցրէք. Վասն զի Վաղարշի պատգամէն կեցող բարութիւնով, և արդարութիւնով ու ճշմարտութիւնով է: Քննեցէք ինչ է Տերջը հաճելին. Ու կցորդ մի ըլլաք խաւարին անպտուղ գործելուն, սյլ մանաւանդ անհոյստ յանձնեցէք: Վասն զի անոնց մէջ գաղտուկ գործուած բաները խօսելը ալ ամթ է: Բայց ամէն բան յանդիմանուած՝ լուսով յայտնի կ'ըլլայ: վասն զի ամէն բան որ յայտնի կ'ըլլայ՝ լցոս է: Անոր համար կ'ըսէ, Արթընցիր դուն որ կը քնանաս, և կանգնէ մեռելինընէն, ու Քրիստոս քեզի լցոս պիտի տայ:

15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ պիտի քալէք, ոչ թէ անմիաներու պէս, Հապա իմաստուններու պէս. Ժամանակը ծախու տուէք, վասն զի օրերս չար են: Անոր համար անմիտ մի ըլլաք, հապա իմացէք թէ ինչ է Տերջը կամբը: Եւ մի գինափառք գինիով, որուն մէջ տնաւակութիւն կայ, հապա Հոգիով լեցուեցէք: Եւ սաղմոսներով ու օրհնութիւններով և հոգեւոր երգերով ձեր մէջ խօսակցելով երգեալ

*կա, Զայս իմանալով զիմանաք իմանալ, լուսայ

20 ցէք ու սաղմոս ըսէք Տէրոջը ձեր սիրտերուն մէջ, Ամէն
 ատեն ամէն բանի համար գոհուածիւն տուէք Աստու-
 ծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի սնունովը:

21 Իրարու հնազանդ եղէք *Սասուծոյ վախովը:
 22 Կիները իրենց սյրերուն հնազանդ ըլլան՝ որպէս թէ
 23 Տէրոջը. Վասն զի սյրը կնոջ գլուխն է, ինչպէս
 Քրիստոս ալ եկեղեցիին գլուխն է, ու ինք մարմինին
 24 Փրկիչն է: Ուստի ինչպէս եկեղեցին հնազանդ կ'ըլ-
 25 Լայ Քրիստոսի, նոյնպէս ալ կիները ամէն բանի մէջ
 26 իրենց սյրերուն: Այրեր, սիրեցէք ձեր կիները, ինչ-
 27 պէս Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին, ու իր անձը մտա-
 28 նեց անոր համար. իրպէս զի զանկիս սրբէ ու մաքրէ
 29 կը սիրէ. Վասն զի մէկը բնաւ իր անձը չստեր, հա-
 30 ստի կը սնուցանէ ու կը խնամէ զանկիս, ինչպէս
 31 ամբողջութեամբ ինք, անոր մարմինէն ու անոր ոտկարնե-
 32 րէն: Ասոր համար մարդը պիտի ձգէ իր հօտը ու
 33 մին պիտի ըլլան: Այս խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը
 զրուցեմ՝ Քրիստոսի ու եկեղեցիին վրայով: Սակայն
 թէ իր անձը, ու կինը իր սյրէն անկասածութիւն ընէ:

*ՈՒՄՆԻ, Քրիստոսի   †ՈՒՄՆԻ, Քրիստոս

ԳԼ. Զ

1 Որդիներ, ձեր ծնողներուն հնազանդ եղէք Տէրոջ-
 2 մով, վասն զի այն է արժանը: Պատուէ քու հայրդ
 3 ու մայրդ, (որ առաջին պատուիրանքն է խոստանու-
 4 թիւ): Որպէս զի քեզի աղէկ ըլլայ, ու երկար կեանք
 5 ունենաս երկրի վրայ: Եւ դուք, հայրեր, ձեր որդի-
 6 ները մի բարկացնէք, հասցա զանոնք մեծցուցէք Տե-
 7 րոջը վարժութիւնովը ու խրատովը: Ծառաներ, հնա-
 8 զանդ եղէք ձեր մարմնուսը տերերուն ահով ու դողով՝
 9 ձեր սրտին միամտութիւնովը, որպէս թէ Քրիստոսի.
 10 Ոչ թէ մարդաստիճանի պէս աչքի տուցէ ծառայելով,
 11 հասցա Քրիստոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստու-
 12 ծոյ կամքը ընելով: Յօժարութեամբ ծառայելով սր-
 13 պէս թէ Տէրոջը, ու ոչ թէ մարդոց: Գիտնալով որ
 14 ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ, նոյնը Տէրոջմէն պիտի
 15 ընդունի, թէ՛ ծառայ ըլլայ ի թէ՛ աղատ Դուք ալ,
 16 տերեր, նոյնը ըրէք անոնց, ու սպառնալիքը թող
 17 տուէք, գիտնալով որ անոնց ալ ձեր ալ Տէրը երկինքն
 18 է, ու անոր քով աչառութիւն չկայ:

19 Ալ ասկէ ետեւ, եղբայրներս, զօրացէք Տէրոջմով
 20 ու անոր զօրութեան կարողութիւնովը: Ձեր վրայ
 21 հազէք Աստուծոյ սպառնալիքներովը, որպէս զի կա-
 22 րող ըլլաք Ստատանայի հնարքներուն դէմ գնել:
 23 Վասն զի մեր պատերազմը արեւնի ու մարմինի հետ
 24 չէ, հասցա իշխանութիւններու: Եւ պետութիւններու
 25 հետ Եւ այս *խառար աշխարհին՝ իշխաններուն հետ,

*ՅՆՆ. աշխարհիս խառարին

- 13 Երկնաւորներուն մէջ եղող չար սղիններուն հետ: Ասոր
 համար ձեր վրայ առէք Աստուծոյ սպառազինու-
 թիւնը, որպէս զի կարող ըլլաք չարութեանն օրը դէմ՝
 14 դնել: Ու ամէն բանը լինցնելէ ետեւ՝ հաստատուն
 կայնիլ: Ուստի յեր Դեղե կայնեցէք, մէջբերնիդ
 ճշմարտութեամբ ամուրցնելով, ու արդարութեան
 15 զրահը հաղնելով: Ու սաքերնուդ հաղցնելով խո-
 16 զաղըթեան աւետարանին պատրաստութիւնը: Եւ
 ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէք, որով
 կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նետերը
 17 մարել: Եւ փրկութեան սաղաւարտը առէք, ու Հո-
 18 գիին սուրը՝ որ Աստուծոյ խօսքն է: Ամէն աղօթքով
 ու խնդրուածքով ամէն ատեն աղօթք ըրէք Հոգիով,
 ու այս բանին վրայ հսկեցէք կատարեալ յարասու-
 թեամբ ու աղաչանքով՝ ըզոր սուրբերուն համար,
 19 Ինծի համար ալ, որպէս զի Ինծի խօսք արուի որ բե-
 բանս բանամ՝ համարձակութեամբ աւետարանին խոր-
 20 հուրքը յայտնելու: Որու համար ես դեպքանութիւն
 կ'ընեմ կապանքովս, որպէս զի անով համարձակու-
 թիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս պէտք է: ”
 21 Բոյց որպէս զի դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս՝ թէ
 Ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցուցնէ ձեզի Տեւ-
 քեկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշտօնեան
 22 Տերօջմով: Զոր յատկապէս այդ բանին համար ձեզի
 զրկեցի, որպէս զի գիտնաք դուք մեր վրայով, ու
 ինք ձեր սիրտերը միմիտարէ: ”
 23 Խողաղըթիւն եղբայրներուն և սեր հաւատարմով
 մէկտեղ Հօր Աստուծոմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
 24 Ենորհք այն ամէնուն հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսը անկեղծութեամբ կը սիրեն: Ամէն: ”

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Պօղոս և Տիմոթէոս, Յիսուս Քրիստոսի ծառաները,
 Քրիստոս Յիսուսով ըզոր սուրբերուն որոնք Փի-
 լիպպեցուց կողմերն են եպիսկոպոսներով ու սոր-
 2 կաւագններով: Ենորհք ու խողաղըթիւն ձեզի Աս-
 տուծոմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
 3 Կը դո՛սմանամ իմ Աստուծոմէն ամէն անգամ՝ որ
 4 ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խնդրուածքիս մէջ,
 5 նեմ,) Աւետարանին հաղորդ ըլլալուդ համար ա-
 6 ռաջին օրունէ մինչև հիմա: Այս մտպին վատահ ըլ-
 7 լալով թէ ան որ ձեր մէջ ըտրի գործ մը սկսեց,
 8 մինչև Յիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ: Ինչպէս
 9 Ինծի արժան ալ է ձեր ամէնուն վրայ այս բանը
 10 խորհիլ՝ *ձեզ է՛ որտես մէջ ունենալուս՝ համար իմ
 կապերուս մէջ, և աւետարանին ջատագովութեանը

*Կամ, զիս յեր սրտերուն մէջ ունենալուդ

ու հաստատութեանը մէջ, և ամէնդ ինծի եղած
 8 շնորհքին հաղորդ ըլլալնուդ համար՝ Քանդի վկայ է
 ինծի Աստուած, որ ինչպէս փոփոք ունիմ՝ ձեր ու-
 9 մէնուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի գութովը: Եւ այս
 աղօթքը կ'ընեմ, որ ձեր սէրը հեղձհեատե աւելի
 շատնայ գիտութիւնով ու բոլոր ընտրողութիւնով:
 10 Որպէս զի դուք ասորբեր բաները զանազանէք, որպէս
 զի Գնչ՝ Քրիստոսի օրը անկեղծ և աւանց զայժմակ-
 11 ղութեան ըլլաք. Արդարութեան պտուղներով
 լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով՝ Աստուծոյ փառ-
 12 կի՛ ուղեմ որ գիտնաք, եղբայրներ, թէ ինչ որ ինծի
 պատահեցաւ՝ ա՛լ աւելի աւետարանին յաւատարմի-
 13 մութեանը պատճառ եղաւ. Մինչև իմ՝ կապերս, ու-
 14 ուրիշ ամէնուն ալ յայտնի եղան. Եւ Տերաջմով եղ-
 բայրներուն շատերը սիրտ առին իմ՝ կապերէս՝ ա՛լ
 աւելի համարձակիլ Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց
 15 վտիտի: Ոմանք նախանձե ու հակառակութենէ և ու-
 մանք բարեխիղճութենէ շարժեալ՝ Քրիստոսը կը քարո-
 16 զեն. *Անոնք հակառակութեան համար Քրիստոսը
 կը պատանեն, ոչ թէ անկեղծութեամբ, կարծելով
 17 վիշտ աւելցնել իմ՝ կապերուս վրայ: Իսկ ասոնք սիրոյ
 համար, վասն զի գիտեն թէ ես աւետարանին հա-
 18 մար պատասխան ասլու կեցեր եմ: Բայց ինչ է. որ
 կերպով որ ըլլայ, թէ՛ պատճառանքով և թէ՛ ճշը-
 մարտութիւնով, Քրիստոս կը պատմուի, ու ա-
 սոր վրայ ուրախ եմ և ուրախ ալ պիտի ըլլամ:

*Ոմանք 17երորդ դարէն 16երորդին առաջ եւ դասին

19 Քանդի գիտեմ՝ որ ասոր վտիճանը իմ՝ փրկութեանս
 համար պիտի ըլլայ ձեր խնդրուածքովը, ու Յիսուս
 20 Քրիստոսի Հոգւոյն օգնականութիւնովը, իմ՝ եռան-
 դուն ակնկալութեանս ու իմ՝ յոյսիս համեմատ, որ
 բանով մը ամծթով պիտի չըլլամ. հասցա կատար-
 եալ համարձակութիւնով ինչպէս ամէն ատեն Նոյն-
 21 րէս ալ հիմա Քրիստոս իմ՝ մարմնիս մէջ պիտի փա-
 22 աւարի՛ թէ՛ ասորեղծութեան և թէ՛ մեռնելովս: Վասն զի
 ինծի համար՝ ասորեղ Քրիստոս է, ու մեռնելը՝ օգուտ:
 23 Ապա եթէ մարմնին մէջ ասորիս իմ՝ դարձիս պտուղ
 24 մասնէ ալ նեղը մնացած եմ, մեկնելու ու Քրիստոսի
 հետ ըլլալու փոփոք ունենալով. քանզի այն շատ
 25 մար աւելի հարկաւոր: Եւ այս բանին համոզուած
 ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամէնուն հետ պիտի կենամ
 ու մնամ, որպէս զի դուք զարգանաք և ուրախ ըլ-
 26 լաք հաւատքով. Որպէս զի ձեր պարճանքը իմ վրա-
 յովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով՝ իմ նորէն ձեզի
 գալըս պատճառաւ:
 27 Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչպէս կը
 վայլէ՛ պնդեալ վարուեցէք. որպէս զի եթէ դամ
 ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հետու ըլլամ, ձեր վրայով
 լսեմ որ դուք հաստատուն կը կենաք մէկ հոգիով,
 ու մեկ շունչով պատերազմակից կ'ըլլաք աւետա-
 28 րանին հաւատքին համար. Եւ բանով մըն ալ մի
 զարհուրեք հակառակորդներէն, որ անոնց կորուստին
 29 ասպարոյց մըն է, որ ձեզի՛ փրկութեանս. Այն ալ
 Աստուծմէ է. վասն զի ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի
 համար՝ ոչ թէ միայն անոր հաւատալ, հասցա անոր

30 համար չարչարուել ալ, նոյն պատերազմը ունենա-
լով՝ զոր իմ վրաս աեսաք ու հիմա իմ վրայս կը լսէք:

ԳԼ. Բ

1 Ուստի եթէ Քրիստոսով միեթարութիւն մը կայ,
եթէ սիրոյ սփոփանք մը, եթէ Հոգիի Նշադրդու-
2 թիւն մը, եթէ գթութիւն ու սղարմութիւն մը, իմ
ուրախութիւնս դուք լեցուցէք, նոյն խորհուրդը ու-
նեցէք, միեւնոյն սերը յէր ԳԶ ունենալով, մէկ շունչ,
3 մէկ մտածմունք: Բուն մը գրգռութիւնով կամ ան-
պարծութիւնով մի շէ՛ք հապտ խնարհութիւնով
4 մեկզմեկ ձեր անձէն լաւ սեպեցէք: Միայն անձեր-
նուզ շահ մի նայիք: հապտ ամէն մէկը էր ընկերինն
5 ու: Զեզմէ ամէն մէկը նոյն միտքը թող ունենայ,
6 որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էր: Որ Աստուծոյ կերպա-
րանքը ունենալով, * յափշտութիւն մը չունեց
7 Աստուծոյ հաւատար ըլլալը: Հապտ անձը ունայնա-
ցուց ծառայի կերպարանք առնելով՝ մարդոց նման
ըլլալով: և կերպարանքով մարդու պէս դանուելով,
8 Ինքզինք խնարհեցուց, մինչև մահուան հնարանդ-
9 եղաւ, ու ոչ ու խաչին մահուանը: Ասոր համար
Աստուած ալ զանկէա խիստ բորձրացուց, ու անոր
10 անուն մը ատու՝ որ ամէն անունէ վեր է: Որպէս զի
Յիսուսի անունին ամէն ծունկ ծռի, երկնաւորներուն
11 ու երկրաւորներուն և սանդարտմեակամներուն, Եւ
ամէն լեզու դուռանի թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է
12 Հօր Աստուծոյ փառքին համար: Ուստի, իմ սիրելի-

*կա՛մ, յափշտակելու Բա՛ն

նեաւ, ինչպէս ամէն ասին հնարանք եղաք՝ ոչ մի-
այն իմ ներկայութեանս, հապտ ա՛լ աւելի հիմա,
իմ բացակայութեանս ասին, ահով ու դողով
13 անձերնուզ փրկութիւնը գործեցէք: Վասն զի Աստ-
ուած է որ ձեր մէջ կը ներգործէ կամենալը ու ընելը
14 էր հաճութեանը համար: Ամէն բան առանց արտունջ-
15 ներու ու զիճարանութիւններու ըրէք: Որպէս զի ըլ-
լաք անբիծ ու անարատ, Աստուծոյ սրբիներ առանց
մեղադրանքի, կամակոր ու խոտորեալ ազգին մէջ,
սրանց մէջ դուք լուսաւորներու պէս կը փայլիք աչ-
16 խարհի մէջ, Կենաց խօսքը ամաւր բունելով՝ ինձի
պարծանք ըլլալու համար Քրիստոսի օրը, թէ պարապ
17 տեղ չբայեցի, և պարապ տեղ չաշխատեցայ: Բայց
թէպէտեւ ձեր հաւատարքին պատարաքին ու պաշտօ-
նին վրայ ընծայաւիմ, կ'ուրախանամ և ձեր ամէ-
18 նուն ուրախակից կ'ըլլամ: Նոյնպէս ալ դուք ուրա-
խացէք ու ինձի ուրախակից եղէք:
19 Արդ կը յուսամ Տէր Յիսուսով որ Տիմոթեոսը շու-
տով ձեզի զրկեմ, որպէս զի իմ սիրտ ալ հանգչի,
20 երբ ձեր վիճակը գիտնամ: Վասն զի անոր նման
սրաակից մէկը չունիմ, որ մտերմաբար ձեզի համար
21 հոգ տանի: Գանդի ամէնը իրենցը կը փնտռեն ու ոչ
22 թէ Յիսուս Քրիստոսին Բայց դուք անոր փորձը զի-
տեք, որ ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ այնպէս ինձի
23 հետ ծառայութիւն բրաւ աւետարանին մէջ: Ուստի
կը յուսամ զանկէա ղեկել շուտ մը՝ իմ ինչպէս ըլ-
24 լալիքս ստուգածիս պէս: Բայց վատահալութիւն ու-
նիմ Տէրոջմով՝ որ ես ալ ըի՛չ ասանէն պիտի դամ:
25 Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի հի՛տ ձեզի ղեկել Եւ
պափրագիտաս իմ՝ եղբայրս և գործակիցս ու զինու-

բակիցս, ձեր զրկածը ու իմ պիտաբլիս ծառայողը:
 26 Որովհետև ինք ալ շատ փափաք ունէր ձեզ ամէնդ
 ալ [տեսնելու] . ու կը արածէր, որ դուք լած էիք
 27 Թէ ինք հիւանդացաւ: Եւ արդարեւ ինք հիւանդա-
 ցաւ մահուան մօտ, բայց Աստուած ողորմեցաւ ա-
 նոր. ոչ Թէ միայն անոր՝ հապա ինծի ալ, որպէս զի
 28 արամուծեան վրայ արամուծիւն չունենամ: Ասոր
 համար աւելի փութով զրկեցի, որպէս զի դուք զա-
 նիկա տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես առանց
 29 արամուծեան ըլլամ: Ուրեմն ընդունեցէք զանիկա
 Տէրջմով ամէն ուրախութեամբ, ու այնպիսիները
 30 պատուականներու կարգը բռնեցէք. Բանդի Բրիս-
 տոսի գործին համար մինչև մահուան մօտեցաւ իր
 կեանքը վտանգի մէջ ձգելով, որպէս զի ձեր ինծի
 ծառայելու պակասութիւնը ինք լեցնէ:

ԳԼ. Գ

1 Ուստի, իմ եղբայրներս, ուրախ եղէք Տէրջմով .
 նոյն բաները ձեզի գրել ինծի ձանձրութիւն չէ, ու
 2 ձեզի ապահովութիւն է: Զգուշացէք շուներէն, զգու-
 շացէք չար մշակներէն, զգուշացէք կրճատութենէն,
 3 Վասն զի թշխատութիւնը մենք ենք, որ հոգիով
 զԱստուած կը պաշտենք, ու կը պարծենանք Բրիս-
 տոս Յիսուսով, և մարմինի վրայ չէ վատահաւթիւն-
 4 նիս թէպէտ ես ալ նոյն վատահաւթիւնը ունիմ
 մարմինի վրայ. եթէ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ
 վատահաւթիւն ունի մարմինի վրայ, ալ աւելի ես.
 5 Ութ օրուան թշխատուած, Խորայելի ազգէն, Բենի-
 ամինի ցեղէն, Երբայեցի. Երբայեցիներէ, օրէքն

6 նայելով փաբխեցի. Նոխանձուոր ըլլալու կողմա-
 նէ՝ եկեղեցին կը հալածէի. օրէնքին արդարութեանը
 7 կողմանէ անարատ էի: Բայց ինչ որ ինծի շահ էր,
 8 զանիկա Բրիստոսի համար փնտս սեպեցի, Եւ իրաւ բու-
 լը բռնեցին ալ փնտս կը սեպեմ իմ Տէրջս Բրիստոս
 Յիսուսի գերազանց գիտութեանը համար. որու հա-
 մար ամէն բանէն զրկուեցայ, և ալաեղութիւն կը սե-
 9 պեմ. որպէս զի Բրիստոսը շահիմ, Ու իր մէջ զբա-
 նուիմ, ոչ Թէ իմ արդարութիւնն ունենամ որ օրէն-
 10 բութիւնը որ Աստուծմէ է հաւատարմով. ձանձալու
 զանիկա և անոր յարութեանը զօրութիւնը ու անոր
 չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մահուան
 11 կերպորանքը առնելով. Որ ըլլայ թէ մեռելներուն
 12 յարութեանը հասնիմ: Ոչ Թէ ես արդէն աւեր եմ,
 կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հապա ետեւէ
 ինկած եմ որ բռնեմ Իրջանակը, որու համար ալ բու-
 13 նուեցայ Բրիստոս Յիսուսէ: Եղբայրներ, ես չեմ սե-
 պեր որ բռնեմ եմ. բայց բան մը կայ, որ ետեւի ե-
 ղածները մտցած եմ, ու առջեւի եղածներուն կը
 14 զիմեմ. Նպատակը զիտեղով՝ Բրիստոս Յիսուսով
 եղած Աստուծոյ վերին կոչումին միջանակին կը վա-
 15 զեմ: Ուստի մենք ամէն ուր կատարեալ ենք՝ ասիկա
 խորհիւնք, և եթէ բան մը ուրիշ կերպով խորհու-
 16 ըլլաք, զանիկա ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած:
 17 Միայն թէ ինչ ապրիւնք որ հատեր ենք, նոյն կա-
 նանին համեմատ քայլենք, նոյն խորհուրդ ունենանք:
 18 Ինծի նմանող եղէք, եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց
 որ այնպէս կը քալեն, ինչպէս մեզ չեղէ օրինակ ու
 18 նկը: Վասն զի շատերը կը քալեն, որոնց համար շատ

անգամ ձեզի կ'ըստէի, և Տիմոս լալով ալ կը գրուցեմ, այսինքն Քրիստոսի խաչին թշնամիներուն համար.

19 Որոնց վերջը կարուստ է, որոնց Աստուածը էրէնց որովայնն է, ու աւանց փառքը իրենց ամօթն է, որոնք

20 Գայն երկրուոր քաները կը մտածեն: Բայց մեր քրազարականութիւնը երկինքն է, ուրկէ ալ Փրկչին

21 կը սարսենք, Տէր Յիսուս Քրիստոսի. Որ պիտի նորոգէ մեր խնայրհ մարմինը՝ իր փառաւոր մարմինին կերպարանակից ըլլալու, այն զօրութիւնով որ կարող է ամէնը իրեն տակ հնազանդեցնելու:

ԳԼ. Գ

- 1 Աւատի, իմ սիրելի ու բաղձալի եղբայրներս, իմ ուրախութիւնս ու պատիւ, այսպէս հաստատուն կեցեք Տէրոջմով, սիրելիներս:
- 2 Եւոզիայի կ'աղաչեմ ու Սիւնաիքի կ'աղաչեմ,
- 3 որ միեւնոյն խորհուրդը ունենան Տէրոջմով: Իրութեղի ալ կ'աղաչեմ, ի՞հ հարազատ լծակիցս, դուն ալ օգնական եղիր անոնց, որոնք ինձի հետ աշխատեցան աւետարանին մէջ Կղեմէսի և իմ ուրիշ գործակիցներու հետ, որոնց անունները կենաց գիրքին մէջ են: Ուրախ եղէք Տէրոջմով ամէն ատեն.
- 5 դարձեալ կ'ըսեմ, ուրախ եղէք: Ձեր քաղցրութիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ. Տէրը մտն է:
- 6 Բռնի մը համար հոգ մի ընէք. հոպս ամէն բանի մէջ ազօթքով ու աղաչանքով, գոհութիւնով մէկտեղ, ձեր խնդրածքը Աստուծոյ յայտնի ըլլայ:

*Այս, կենցաղավարութիւնը

- 7 Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը, որ ամէն միտքէ վեր է, ձեր սիրտերը ու միտքերը Քրիստոս Յիսուսով պիտի պահպանէ: Վերջապէս, եղբայրներ, ինչ որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պարկեշտութիւնով, ինչ որ անբարութիւնով, ինչ որ մաքրութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գովութիւն որ կայ, այն բաները խորհեցէք, ինչ որ սարվեցաք ու առկա և լսեցիք ու տեսաք իմ վրաս, զայն ըրէք. և խաղաղութեան Աստուածը ձեզի հետ պիտի ըլլայ:
- 10 Մեծապէս ուրախացայ Տէրոջմով, որ իմ վրաս ունեցած հոգերնից հիմն նարդուեցաւ, ինչպէս կը հոգայէք ալ, միայն թէ պատեհութիւն չունէիք:
- 11 Ոչ թէ կարօտութեան համար կ'ըսեմ. վասն զի ես սարվեցայ դո՛ս ըլլալ իմ գանուած վիճակիս մէջ:
- 12 Գիտեմ չբաւարութիւն քաշելը, գիտեմ շատ ունեցողը. ամէն բանի մէջ ամէն կերպով աղէկ սարվեր եմ թէ՛ կշտանալը, թէ՛ անօթեցողը, թէ՛ շատ ունեցողը և թէ՛ պակասութիւն քաշելը: Ամէն բանի
- 14 կարող եմ *անով որ զիս զօրացուց: Բայց աղէկ ըրէք որ իմ նեղութեան մէջ ինձի հաղորդ եղաք: Դուք ալ գիտէք, Փիլիպպեցիներ, որ աւետարանին սկիզբը երբ ես Մակեդոնիայէ ելայ, եկեղեցի մըն ալ ինձի հետ հաղորդութիւն չըրաւ տալու և առնելու կողմէ:
- 16 Հոպս միայն դուք, Որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ
- 17 երկու անգամ ինձի պէտք եղածը դրկեցիք: Ոչ թէ ես տուրք կը փնտռեմ, հոպս պատու կը փնտռեմ:
- 18 որ ձեր հաշիւին վրայ աւելնայ: Բայց ես ամէն բան

*Ուստի, Քրիստոսով

առած եմ՝ ու առատորէն ունիմ... Եւ պափրոգիտասի ձեռքով ձեր զբարեբեր ընդունելով, որ անոյշ հոտ մըն է, ընդունելի պատարագ, Աստուծոյ հոտ ճեղի: Եւ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը պիտի լեցնէ իր ճօխութեանը չտփովը փառքով: Գրիտոսս Յիսուսի ձեռքով: Արդ Աստուծոյ ու մեր Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Բարեւ ըրէք բոլոր սուրբերուն Գրիտոսս Յիսուսով: Ձեզի բարեւ կ'ընեն ինձի հետ եղող եղբայրները: Ձեզի բարեւ կ'ընեն բոլոր սուրբերը, մանաւանդ անոնք որ Կայրքին տունէն են: Տէր Յիսուս Գրիտոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ լլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Պօղոս, Յիսուս Գրիտոսի առաքեալ Աստուծոյ կամ
- 2 քովը, և Տիմոթէոս եղբայրը, Կոլոսայի մէջ եղող
- 3 Ծնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծոյ մեր Հօրմէն * և Տէր Յիսուս Գրիտոսէ:

Ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝ կը գոհանանք Աստուծոյ ու մեր Տէր Յիսուս Գրիտոսի Հօրմէն, Լսելով ձեր հաւատքը՝ զոր Գրիտոսս Յիսուսի վրայ, և այն սերը՝ զոր բոլոր սուրբերուն վրայ աւելի: Այն յոյսին համար որ երկինքը կը պահուի ձեզի, որուն վրայով առաջուրն լսեցիք աւետարանին ճշմարտութեան խօսքովը: Որ ձեզի հասաւ ինչպէս բոլոր աշխարհ, ու պտղաբեր լլլալով [կ'աճել], ինչպէս ձեր մէջ ալ, այն օրուրն որ գուր լսեցիք ու ճանչցաք Աստուծոյ շնորհքը ճշմարտութիւնով:

*Ո՛րոնք չունին

7 Ինչպէս սորվեցաք մեր սիրելի ծառայակցէն Եպափ-
 րատէ, որ ձեզի համար հաւատարմիմ պաշտօնեայ
 8 մըն է Քրիստոսի. որ ինք ալ մեզի պատմեց ձեզ
 սերը հոգիով:

9 Անոր համար մենք ալ, այն օրուքն որ լսեցինք,
 չենք դադարիր ձեզի համար աղօթք ընելէ ու խնդր-
 ուածք մատուցանելէ, որ կատարեալ ըլլաք անոր
 կամքին գիտութիւնովը ըստ իմաստութիւնով ու
 10 հոգեւոր հանձարով. որպէս զի դուք Տէրօջը ար-
 փանի կերպով քալէք ամէն բանի մէջ զի՛ս հաճե-
 ցնելով, ամէն բարի գործերու մէջ պողարքը ը-
 11 լայով, ու աճեցուն՝ Աստուծոյ գիտութիւնովը. որ
 փառաւոր դորութեանը համեմատ ամենայն ուժով
 աւժայցած՝ ըստ համբերութեան ու երկայնամու-
 12 թեան համար ուրախութեամբ. Գոհանալով Հօր
 Առաքնի, որ մեզ լաւօր մէջ բնօրոյ աւերերուն
 13 փշապին մասնակից ըլլալու արժանացուց. որ մեզ
 աղատեց խառնելն իշխանութեանն, ու իր սիրելի
 14 Որդւոյն թաղաւորութեանը փոխադրեց. որով մենք
 փրկութիւն աւնինք իր արիւնովը, այսինքն մեզքի
 15 թաղութիւն. որ աներեւոյթ Աստուծոյ պատկերն է,
 16 ըստ ստեղծուածներուն անդրանիկը. Վասն զի ա-
 նով ամէն բան ստեղծուեցաւ, ինչ որ երկինքը ու
 ինչ որ երկրի վրայ, անոնք որ կ'երեւանն և անոնք
 որ չեն երեւնար, թէ՛ արժանները, թէ՛ տէրութիւն-
 ները, թէ՛ պետութիւնները, թէ՛ իշխանութիւնները.
 բայց բաները անով ու անոր համար ստեղծուեցան.

17 Առ անկեա ամէն բանն առաջ է, և ամէն բան անով
 18 հաստատ կը կենայ. Եւ անիկա է մարմինին, այսինքն
 եկեղեցւոյն, զլուիք. որ սկզբն է, մեռելներէն անդ-

րոնիկը, որպէս զի ինք ըլլայ ամէն բանի մէջ նախա-
 19 պատիւ: Վասն զի Հօրը հաճեցաւ որ Առաքնիս
 20 Թեան ըստ լեցունութիւնը անոր մէջ ընտրի. Եւ
 անով ամէնը հաշտեցնէ իրեն հետ, խաղաղութիւն
 ընելով անոր խաչին վրայ Թեան արիւնովը, թէ՛
 երկրի վրայ և թէ՛ երկինքի մէջ եզրնէրը:

21 Եւ ձեզ ալ, որ ատեն մը օտարացած էիք, ու չար
 22 գործերով թշնամինք՝ Յէ՛ խորհուրդներովը, Հիմա
 հաշտեցուց բուն իր մարմնովը՝ մահուամբ, որպէս
 զի ձեզ անոր դիմաց սուրբ ու ամբիժ և տնարատ
 23 կայնեցնէ. Եթէ կենաք հաւատքին մէջ հիմուած
 ու հաստատ և սուսնց խախտելու աւետարտինն
 յոյնն զոր լսեցիք, որ երկինքի տակ եղած քորը
 ստեղծուածներուն քարոզեցաւ, որու ես Պօղոս
 24 սպասուոր եղայ: Հիմա ուրախ եմ՝ ձեզի համար իր-
 չարչարանքներու վրայ, ու Քրիստոսի իրան նեղու-
 թիւններուն պակասութիւնը իմ մարմնիս մէջ կը
 25 լեցնեմ անոր մարմնին համար, որ եկեղեցին է. Ո-
 բնու ես սպասուոր եղայ Աստուծոյ տնտեսութիւ-
 նովը՝ որ ինձի արուեստ ձեզի համար՝ Աստուծոյ
 26 խօսքը լման քարոզելու, Այն խորհուրդը՝ որ ծած-
 կուած էր առջնաւոր գարեբէն ու ազգերէն հետէ, ու
 27 հիմա իր սուրբերուն յայտնուեցաւ. որոնց ուղեց
 Աստուած գիտցնել, թէ ինչ է այս խորհուրդին փա-
 րաւոր ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ. որ է
 28 Քրիստոս ձեզ մէջ, փառաց յոյսը. Չոր մենք կը քա-
 ըրողնք, ու ամէն մարդ կը խրատենք, և կը սովի-
 ցնենք ամէն մարդ ըստ իմաստութիւնով, որպէս
 զի ամէն մարդ կատարեալ կեցնենք Քրիստոս Յիտա-
 29 սով. որու համար ես ալ կ'աշխատիմ, ջանք ընելով

իր ներգործութեանը համեմատ, որ զօրութիւնով
իմ՝ մէջս ի գործ կը դրուի:

ԳԼ. Բ

- 1 Քանզի կ'ուզեմ որ զիտնաք թէ ի՞նչպէս մեծ անձ-
կութիւն ունիմ՝ ձեզի համար ու Լաւարդիկեաց
համար, ու ամէն անոնց համար՝ որոնք իմ երեսոյ
- 2 մարմինով չեն տեսեր. Որպէս զի անոնց սիրտերը
մխիթարուին՝ սիրով միացած, ու կատարեալ իմա-
ցողութեան բոլոր ճօրանութեանը հասնելու, այսինքն
- 3 Հօր Աստուծոյ և Քրիստոսի խորհուրդին գիտու-
թեանը. Որուն մէջ իմաստութեան ու գիտութեան
- 4 բոլոր գանձերը պահուած են: Եւ զպս կ'ըսեմ, որ
չբլլայ թէ մէկը հրապուրական խօսքերով ձեզ մն-
- 5 լորեցնէ: Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ, բայց հոգե-
ւով ձեզի հետ եմ, և կ'ուրախանամ երբ ձեր բա-
րեկարգութիւնը կը տեսնեմ, ու ձեր հաւատքին
- 6 հաստատութիւնը՝ Քրիստոսի վրայ: Ուստի ինչպէս ըն-
7 դունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը, անով քաղեցէք, Ար-
մատ կտպած ու անոր վրայ շինուած, ու հաւատքին
մէջ հաստատուած՝ ինչպէս սորվեցաք, և անոր մէջ
- 8 աճեցէք գոհութիւնով: Զգուշացէք, չբլլայ որ մէկը
ձեզ գերի վարէ փիլիսոփայութիւնով ու փուճ թաղե-
ութիւնով, որ մարդոց աւանդութեան պէս է աշ-
խարհի սկզբունքներուն պէս, և ոչ թէ Քրիստոսի
- 9 Լարդայեանութեանը պէս. Աստի զի անոր մէջ կը բնա-
կի Աստուծութեան բոլոր լեցունութիւնը մարմն-
- 10 նապէս: Եւ դուք ալ անով լցուած էք, որ գլուխ
11 է բոլոր իշխանութեան ու պետութեան. Որով դուք

- անձեռագործ թշխատութիւնով թշխատեցաք * մե-
ղաց մարմինը մերկանալով, Քրիստոսի թշխատու-
- 12 թիւնովը. Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւ-
նով, որով նաև անոր հետ յարութիւն առիք Աս-
տուծոյ զօրութեանը հաւատալով, որ զանկիս մե-
  - 13 աշխարհէն յարուց: Եւ ձեզ, որ արեւել յանցանք-
ներու մէջ ու ձեր մարմինին անթշխատութեանը
մէջ մեռած էիք, կենդանացուց անոր հետ՝ Տէր ա-
  - 14 մէն յանցանքները ներեց մեզի, ու հրամաններով
եղած մեզի հակառակ եղող ձեռագիրը, որ մեզի
դէմ կը կենար, ջնջեց, զանկիս մեջտեղէն վերցուց,
15 ու խաչափայտին վրայ դամեց. Եւ իշխանութիւն-
ները ու պետութիւնները մերկացուց, ու յայտնա-
պէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց խնամ:
  - 16 Ուստի ալ մէկը թող չդատէ ձեզ ուտելու կամ
խմելու, կամ տօներու կամ ամառալուիններու կամ
  - 17 շաբաթներու կողմանէ, Որոնք գալու բաներուն
18 շուքն են, բայց Բնական մարմինը Քրիստոսին է: Զբլլայ
որ մէկը զրկէ ձեզ մրցանակէն, որ ուղէ խնարհու-
թիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով չտեսած բանե-
րուն միջամուխ ըլլալ, իր մարմինն միաքովը փուճ
  - 19 տեղ հպարտանալով. Եւ չբռնէ Գլուխը՝ ուրկէ բո-
լոր մարմինը յօգուածներով ու խաղերով հաղորդ-
ուած ու մեկտեղ կցուած՝ Աստուծոյ անձնամովը
  - 20 կ'աճի: Իսկ եթէ դուք Քրիստոսի հետ այս աշխար-
հին սկզբունքներէն մեռաք, ալ ինչո՞ւ համար աշ-
խարհի մէջ կենդանի եղողներու պէս արդիւն կա-

* Գնաւ. մարմնի մեղաց
† կամ, իր անձովը

21 նոններու կը հնազանդէք, շաբաթ, Մի մտտեմար,
 22 համը մի առներ, մի դպչիր, (Որոնց ամէնը ազակա-
 նութեան համար են դործածութեամբ,) մարդոց
 23 մաս, Որոնք իմաստութեան կերպարանք մը ունին
 ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութիւնով և մար-
 մինի շնորհակամ, Բայց ոչ թէ պատիւի մը արժանի են,
 հասարակ մարմինը յազեցնելու կը ծառայեն:

ԳԼ. Գ

1. **Ա**րդ թէ Գրիստոսի հետ յարութիւն առիք, ու-
 րեմն վերի բաները փնտռեցէք, ուր Գրիստոս կը նստի
 2 Աստուծոյ աջ կողմը, Վերի բաները մտածեցէք, ոչ
 3 թէ այս երկրին վրայինները: Վասն զի դուք մեռաք,
 4 տակ հետ: Երբ Գրիստոս, մեր կեանքը, յայտնուի,
 այն ատեն դուք ալ անոր հետ փառքով պիտի
 յայտնուէք:
 5 Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները՝ սպաննեցէք.
 պոռնկութիւնը, պղծութիւնը, անարժէք կիրքը, չար
 6 ցանկութիւնը և ազահութիւնը, որ կուսարշառու-
 թիւն է: Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը
 7 անհնազանդութեան որդիներուն վրայ կու գայ:
 8 Որոնց մէջ ատեն մը դուք ալ կը բալէիք, երբ անոնց
 9 մէջ կ'ապրէիք: Բայց հիմա մեկդի ձգեցէք դուք ալ
 10 այն ամէնը. բարկութիւնը, սրտմտութիւնը, չարու-
 թիւնը, հայհոյութիւնը, անհամեստ խօսքերը ձեր
 9 բերաններէն: Իրարու սուս մի զրուցէք. հին մարդը
 10 իր գործերովը ձեր վրայէն հանեցէք. Եւ հազէք այն

նորը գիտութիւնով նորոգուած՝ իր Ստեղծողին պատ-
 11 կերին պէս. Ուր Յոյն ու Հրեայ, թրիստութիւն ու
 սննդի փաստութիւն, Բարբարոս, Ալիւթացի, ծառայ
 12 կամ ազատ չկայ. հասարակ Գրիստոս է ամէնը՝ և ամէն
 13 բանի մէջ: Ուստի Աստուծոյ ընտելալ սուրբերու և
 սիրելիներու պէս ձեր վրայ հազէք դուք, սղորմու-
 թիւնը, քաղցրութիւնը, խոնարհութիւնը, հեղու-
 14 թիւնը, երկայնամտութիւնը, Իրարու համբերելով
 և իրարու ներելով՝ եթէ մէկը մեկուն դէմ որոտանջ
 մը ունենայ. ինչպէս Գրիստոս ձեզի ներեց, նոյնպէս
 15 ալ դուք: Եւ այս ամէն բաներուն վրայ սերը հառչէ,
 16 որ կատարելութեան կապն է: Ու *Աստուծոյ խա-
 սրդութիւնը ձեր սիրտերուն մէջ թագաւորէ, սրու
 17 եղէք: Գրիստոսի խօսքը ձեր մէջ բնակի առաքապէս
 ամէն իմաստութիւնով՝ իրար սորվեցնելու ու խրա-
 տելու՝ սարմաններով և օրհնութիւններով ու հոգե-
 18 սուս օրհնելու: Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք թէ՛ խօս-
 քով և թէ՛ գործով բարբը Տէր Յիսուսի անունովը
 19 շէտ, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանե-
 20 լով անոր ձեռքով:
 21 Աններ, հնազանդ եղէք ձեր սյրերուն, ինչպէս կը
 22 վայել Տէրոջմով: Այլեր, սիրեցէք ձեր կիները, ու
 23 դասն մի բլլաք անոնց: Որդիներ, ամէն բանի մէջ
 24 հնազանդ եղէք ձեր ծնողներուն, վասն զի այն է Տէ-
 25 րոջը առջև հաճելի: Հայրեր, ձեր որդիները մի բար-
 26 կացնէք, որպէս զի չվհասին: Ծառաներ, ամէն բանի

*ՈՒՍՈՒՄ, Գրիստոսի

մէջ հնազանդ եղէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն, ոչ
 թէ աչքի առջև ծառայելով մարդասպաններու
 պէս, հապա սրտի միամտութեամբ՝ Տերջմէ վախնա-
 23 լով. Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց ըրէք, որպէս թէ Տե-
 24 ըրջը ու ոչ թէ մարդոց, Գիտնալով որ ժառանգու-
 թեան հատուցումը Տերջմէ պիտի առնէք. վասն
 25 զի Տէր Քրիստոսի կը ծառայէք. Բայց անօրէնը, իր
 անօրէնութեան պարտէշ պիտի ընդունի, և աշա-
 ռութիւն չկայ:

ԳԼ. Դ

- 1 Տէրեր, ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւատա-
 րութիւն տուէք, գիտնալով որ դուք ալ Տէր ու-
 նիք երկինքը:
- 2 Եարունակ աղօթքի ետեւէ եղէք, անոր մէջ ար-
 3 թուն մնալով գոհութեամբ: Աղօթք ըրէք նաև մեզի
 համար, որպէս զի Աստուած խօսքին դուռը բանայ
 մեզի Քրիստոսի խորհուրդը խօսելու, որոք համար
 4 կապուած ալ եմ, Որպէս զի յայտնի ընեմ զանիկա՝
 5 ինչպէս ինձի կը վայլէ խօսիլ: Իոհեմութեամբ վար-
 ուեցէք դուրսիներուն հետ՝ ժամանակը ծախու
 6 առնելով: Ձեր խօսքը ամէն ատեն շնորհքով, որդե-
 թե աղով, համովցած ըլլայ, ու գիտնալ թէ ինչ-
 պէս կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն պատասխան տալ:
 7 Ալ եմ վրայումս բոլոր պիտի իմացնէ ձեզի Տիրի-
 կոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօնեան ու
 8 ծառայակիցը Տերջմով. Ձոր այդ բանին համար
 ձեզի զրկեցի, որպէս զի *գիտնայ ձեր վրայով, ու

- 9 ձեր՝ սիրտերը միեմտարէ, Ոնեոմոս հաւատարիմ՝ ու
 սիրելի եղբոր հետ մէկտեղ, որ ձեզմէ Գրէ է: Իրենք
 ամէն բանը ձեզի պիտի իմացնեն՝ ինչ որ հոս կայ:
- 10 Բարև կ'ընէ ձեզի Արիստաբքոս, իմ գերութեան ըն-
 կերս, և Մարկոս, Բառնարասի եղբորդին, (որու
 համար պատուէր տուիք. ի՞թէ ձեզի դալու ըլլայ), ըն-
 11 դունեցէք զանիկա,) Եւ Յիսուս՝ որ Յուստոս ըսուած
 է, որոնք թղիստութեանն են. ասոնք միայն՝ Խոյն գոր-
 ծակից եղան Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ,
 12 որոնք ինձի միեմտարութիւն եղան: Բարև կ'ընէ ձեզի
 Եղափրոս, Քրիստոսի ծառան, որ ձեզմէ Գրէ է, ա-
 մէն ատեն աղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով,
 որպէս զի դուք կատարեալ ու լիմն կենաք Աստու-
 13 ծոյ բոլոր կամքին մէջ: Բանդի անոր վրայով ես կը
 վկայեմ, թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի
 համար ու Լաւոզիկիէ և Յերոզոպիտի մէջ եղողնե-
 14 բուն համար: Բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի Ղուկաս
 15 բժիշկը ու Գեմաս: Բարև ըրէք եղբայրներուն, որոնք
 Լաւոզիկիէս են, և Նիմիտի ու անոր տանը մէջի
 16 եկեղեցիներն: Ու երբ այս թուղթը ձեր մէջ կարդաց-
 ուի, Լաւոզիկեցոց եկեղեցիին մէջ ալ կարդալ
 17 տուէք, և դուք ալ Լաւոզիկիայէ ելած Բառնար-
 ասի զայցէք: Ու ըսէք Արքիպոսի, Չգոյշ եղիք. բու պա-
 18 կատարութեանդ զոր Տերջմով տուի, որ զանիկա
 կապերս միտքերնիդ թող ըլլան: Ենորհքը ձեզի
 հետ Ամէն:

*Ո՛հնոյ, գիտնալ մեր վրայով, ու ինք ձեր

ԱՌԱՋԻՆ ՔՈՒՂՔ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍՍՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Պօղոս և Սիդրուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսսաղոնիկեցւոց եկեղեցիից Հոյր Աստուծով ու Տէր Յիսուս
- 2 Քրիստոսով. Ենորճք և խաղաղութիւն ձեզի *Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոս է՝
- 3 Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն տոնէն ձեր ամենուն համար՝ ձեզ յիշելով մեր աղօթքներուն մէջ.
- 4 Անգագար յիշելով ձեր հաւատքին գործը ու սիրոյ աշխատութիւնը և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յղբին
- 4 համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը առջև: Եւ զիմնապով, Աստուծմէ սիրուած եղբայրներ, ձեր
- 5 բնորութիւնը. Որ մեր աւետարանը ոչ թէ միայն խօսքով եղաւ ձեզի, հոպա զօրութիւնով ալ և Հոգւով Սրբով ու շատ ազգուսութիւնով, ինչպէս զիտէք ալ թէ ի՛նչպէս կեցանք ձեր մէջ ձեզի համար: Դուք ալ մեզի ու Տէրոյը նմանող ըլլալով. Ընդունեցիք խօսքը շատ ներութեան մէջ Հոգւոյն

*Ուրիշ ևսնէ

- 7 Սքքոյ ուրախութիւնովը. Այնպէս որ դուք օրինակ եղաք ընդր հաւատացեալներուն. որոնք Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ են: Վասն զի ձեզմէ հընչակուեցաւ Տէրոյը խօսքը, ոչ թէ միայն Մակեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ, հապա նաև ամէն տեղ ձեր հաւատքը, որ դեպ ի Աստուած է, տարածուեցաւ, այնպէս որ ա՛ղ պէտք չէ մեզի բան մը խօսիլ:
- 9 Բանդի իրենք կը պատմեն մեզի համար, թէ ի՛նչպէս եղաւ մեր ձեր քով մաները, և ի՛նչպէս դուք կուսքերէն Աստուծոյ գարձաք՝ կենդանի ու ճշմարիտ
- 10 Աստուծոյ ծառայելու: Եւ սպասելու անոր Որդւոյն՝ երկինքէն. զոր ինք մեռելներէն յարուց, ոչ ինքն Յիսուսը, որ կ'ազատէ մեզ գաղաւթարկութենէն:

ԳԼ. Բ

- 1 Բանդի, եղբայրներ, դուք ինքնիրեննիր զիտէք ձեր
- 2 մէջ մաներնիս՝ որ պարտագ տեղ չեղաւ. Հոպա աւառջ Փիլիպպէի մէջ շարժարանք կրելով ու անարգուելով, ինչպէս զիտէք, համարձակութիւն ըրինք մեր Աստուծովը ձեզի պատմել Աստուծոյ ուեհաւ.
- 3 Բանը մեծ հովաւատութեան մէջ: Վասն զի մեր յորգորանքը ոչ մնորութենէ է ու ոչ պղծութենէ:
- 4 և ոչ խարէութեամբ. Հոպա ինչպէս մենք Աստուծմէ բնորակցանք ու աւետարանը Բոլի հաւատացուեցաւ, այնպէս կը խօսինք, ոչ թէ մարդոց հաճոյ ըլլալու համար, հոպա Աստուծոյ՝ որ մեր սիրտերը կը քննէ. Վասն զի մենք բնառ շողաբովութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչպէս զիտէք, ոչ ալ ազաւ.
- 6 հաւթեան պատճառանք, Աստուած վկայ է, Եւ մարդոցմէ փառք չիմտուեցինք, ոչ ձեզմէ՝ ոչ ալ ու.

- 7 րինչերէն, Թէև կրնայինք իբրև Քրիստոսի առաքելայնէր ծանրութիւն տալ. բայց մենք հեղ եղանք ձեր մէջ, ինչպէս դայեակ մը իր երախտները կը
- 8 խնամէ: Նոյնպէս ալ մենք ձեր վրայ փափաք ունենալով կը յօժարէինք, ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը ձեզի տալ. հասա մեր անձերն ալ. վասն զի
- 9 դուք մեզի սիրելիներ եղաք: Քանզի կը յիշէք, եղբայրներ, մեր աշխատութիւնը ու ջանքը, որ ձեզմէ մէկու՛ն ծանրութիւն չտալու համար զիշէր ու ցորեկ գործելով՝ ձեզի Աստուծոյ աւետարանը քարոզէցինք: Դուք վկայ էք, և Աստուած ալ թէ ինչպէս սրբութիւնով ու սրբարութիւնով և անարատութիւնով վարուեցանք ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք:
- 11 Ինչպէս դիտէք ալ, որ ձեզմէ ամէն մէկը, ինչպէս
- 12 հայր մը իր որդիները՝ Աճառք կը յորդորէինք ու կը մխիթարէինք և վկայութիւն կը դնէինք, որպէս զի դուք Աստուծոյ վստայութիւն պէս քայլէք, որ ձեզ իր
- 13 թագաւորութեանը ու փառքին կոնչեց: Ասոր համար մենք ալ անդադար կը զսահմանք Աստուծմէ, որ մեզմէ Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք, ոչ թէ էբբե մարդոց խօսք, հասա, ինչպէս ճշմարտապէս է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև կը ներգործէ ձեր
- 14 մէջ որ կը հաւատայ: Քանզի դուք, եղբայրներ, նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն, որոնք չրէտատաննի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով. վասն զի դուք ալ նոյն շարժումները կրեցիք ձեր համադրելներէն:
- 15 Ինչպէս անոնք ալ Հրեաներէն. Որոնք Տէր Յիսուսն ալ մեղացունցին՝ *մարդարէներն ալ, և մեզ հալա-

*Ո՛հ, իրենց մարդարէներն

- ծեցին, ու Աստուծոյ անհաճոյ՝ և բոլոր մարդոց հա-
- 16 կաւանկ են. Ու մեզ կ'արգելին հեթանոսներուն խօսելէ անոնց փրկութեանը համար, որպէս զի իրենց մեղքերուն շտէ լեցնեն ամէն ատեն. և բարկութիւնը անոնց վրայ հասեր է մինչև վերջը:
- 17 Իսկ մենք, եղբայրներ, իրաւ քիչ մը ատեն ձեզմէ որը մնացինք երեսով ու ոչ թէ սրտով, բայց աւելի
- 18 ջանացինք ձեր երեսը տեսնել մեծ փափաքով: Անոր համար ես Պօղոս մէկ երկու անգամ ուղեցի ձեզի
- 19 դալ, բայց Սատանայ մեզ արգիլեց: Քանզի ո՞վ է մեր յայր կամ ուրախութիւնը կամ հէր պարծանքին պատկը, եթէ ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջև անոր գալու ատենը: Որովհետև դուք էք մեր փառքը և ուրախութիւնը:

ԳԼ. Գ

- 1 Աւստի ա՛լ չկրնալով աւելի համբերել, աղէկ ե-
- 2 բեցաւ մեզի մինակ Աթէնք մտալ. Եւ Տրմաթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ զրկեցինք ձեզ հաստատելու ու մխիթարելու ձեր հաւատքին համար. Որպէս զի այս նեղութիւններուն մէջ յեզմէ մէկը չեստատի. վասն զի դուք ինքնիրեննիդ դիտէք
- 4 որ մենք այդ բաներուն համար կեցիք ենք, Քանզի երբ մենք ձեր քով էինք, առաջուրնէ ձեզի կը զրուցէինք թէ նեղութիւններու պիտի հանդիպինք, ինչպէս եղաւ ալ, ու դիտէք: Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համբերել, շարք զրկեցի ձեր հաւատքը
- 5 դիմնալու, որ ջուլայ թէ փորձող ձեզ փորձած ըլլայ, և մեր աշխատութիւնը պարսպ ըլլայ: Բայց

հիմա երբ հիմնութեա ձեզմէ մեզի եկաւ, ու ձեր հա-
 1 ւաարքին և սիրոյն աւեախար մեզի տուաւ, որ ամէն
 ժամանակ մեր բարի յիշատակը հրահրէք ունիք,
 և կը փափաքէք մեզ անսեղ, ինչպէս մենք ալ ձեզ,
 7 Ասոր համար, եղբայրներ, ձեր վրայ միթարուե-
 ցանք մեր բոլոր վիշաբունն ու նեղութիւններուն
 8 վրայ ձեր հաւաարքով: Վասն զի կենդանի ենք մենք,
 9 եթէ դուք հաստատուն կենաք Տէրոջմով, Քանդի
 ինչ զոհաւթիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր
 վրայով, այն ամէն ուրախութեանը համար զոր
 կ'ուրախանանք ձեզի համար մեր Աստուծոյն առջև,
 10 Եւ գիշեր ու ցորեկ խիստ շատ աղաչանք կ'ընենք
 ձեր երեսը անսեղութեամբ, ու ձեր հաւաարքին պակաս-
 11 թիւնները լեցնելու: Բայց Աստուած ինք ու մեր Հոյ-
 րը և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս մեր ճամբան դէպ ի
 12 ձեզ յաջողէ: Եւ Տէրը աճեցնէ ու աւելցնէ ձեր սէրը
 իրարու վրայ ու ամենուն վրայ, ինչպէս մենք ալ ձեր
 13 վրայ անխնայ, Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ,
 սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջև, մեր
 Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալու ատենը իր բոլոր
 սուրբերուն հետ մեկտեղ:

ԳԼ. Գ

1 Այլ հիմա, եղբայրներ, ձեզի կ'աղաչենք ու կը յոր-
 դարենք Տէր Յիսուսով, որ ինչպէս մեզմէ առիք՝ թէ
 ինչպէս պէտք է ձեզի բախել ու Աստուծոյ հաճոյ
 2 բլլալ, ալ աւելի անխնայ շատնաք: Քանդի գիտէք
 թէ ինչ պատուէրներ տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով:
 3 Վասն զի Աստուծոյ կամքը այս է, այսինքն ձեր սուրբ
 4 բլլալը, որ դուք ետ կենաք սրանկութենէ: Ձեզմէ

ամէն մէկը դիտնայ իր ամսնը սրբութիւնով ու
 5 պատուով ստանալ. Ոչ թէ ցանկութեան կիրքով
 ինչպէս հեթանոսները, որոնք զԱստուած չեն ճանչ-
 6 նար: Զբլլայ որ այդ բանին՝ մէջ չափէ անցնի հէշ ու
 իր եղբայրը զրկէ, վասն զի Տէրը այդ բոլոր բաներուն
 համար վրէժխնդիր է: Ինչպէս առաջուրնէ ըսինք ձե-
 7 զի ու վկայութիւն տուինք: Վասն զի Աստուած մեզ
 8 պղծութեան չկանչեց, հապա սրբութեան: Ուստի
 ան որ կ'անարգէ՝ ոչ թէ մարդ մը կ'անարգէ, հապա
 զԱստուած՝ որ իր Սուրբ Հոգին ալ լինողի տուաւ:
 9 Բայց եղբայրներութեան վրայով պէտք չէ ձեզի
 բան գրել, վասն զի դուք ինքնիրեննիք Աստուծմէ
 10 սորված էք մեկզմէկ սիրել: Եւ իրաւ այդ բանը կ'ը-
 նեք դուք բոլոր Մահերանիայի մէջ եղող ամէն եզ-
 բայրներուն, սակայն կ'աղաչենք ձեզի, եղբայրներ,
 11 որ ա'լ աւելի առատանաք. Եւ ջանք ընէք որ հան-
 դարաւ կենաք, ու ամէն մէկը իր գործը գործէ, ու
 ձեր ձեռքերովը աշխատէք, (ինչպէս ձեզի պատուի-
 րեցինք,) որպէս զի դուրսիններուն հետ պարկեշտու-
 թեանի վարուէք, ու քրանի մը՝ կարօտ չլլաք:
 12 Ձեք ուղեր, եղբայրներ, որ սպէս բլլաք ննջեց-
 եալներուն վրայով, որպէս զի չարամէք ինչպէս ու-
 13 ընենք՝ որոնք յոյս չունին: Քանդի եթէ կը հաւա-
 արանք թէ Յիսուս մեռաւ ու յարութիւն առաւ,
 նոյնպէս ալ Աստուած ննջեցեալները Յիսուսով պի-
 14 տի բերէ անոր հետ: Վասն զի զոյս կը դրուցենք ձե-
 զի Տէրոջը խօսքովը, թէ մենք որ մինչեւ Տէրոջը դա-
 րուստը օղջ կը մտնք, ընաւ ննջեցեալներէն առաջ

*Կո՛մ, բանի մը   †Ո՞րնո՛ր, ձեզի   ‡Կո՛մ, մեկու՛ն

15 պիտի չանցնինք: Վասն զի Տէրբինք քողարարութեան
 հրամանով, հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ
 փողովը երկինքէն պիտի իջնէ, և Քրիստոսով մեռած-
 16 ները առաջ յարութիւն պիտի առնեն: Եւքը մենք ալ
 որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով մէկտեղ պիտի յա-
 փրշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջև ելլելու օգին
 մէջ, և այնպէս յաւիտեան Տէրոջը հետ պիտի ըլ-
 17 լանք: Ուստի մէկզմէկ մխիթարեցէք այս խօսքերով:

ԳԼ. Ե

1 Բայց այն ժամերուն ու ժամանակներուն համար,
 2 եղբայրներ, պէտք չէ բան մը գրել ձեզի: Քանզի
 դուք ինքնիրեննիդ աղէկ զիտէք՝ թէ Տէրոջը օրը
 3 գիշերուան գողի պէս այնպէս կը հասնի: Երբ ըսելու
 ըլլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, այն
 4 ատեն կորուսաը յանկարծակի անոնց վրայ պիտի
 հասնի յղիկն երկունքին պէս: ու պիտի չաղատին:
 5 Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ այն օրը
 6 գողի մը պէս ձեր վրայ հասնի: Վասն զի՞ դուք ա-
 մէնդ լուսոյ օրդինք էք, ու ցորեկուան օրդինք:
 7 Գիշերուանը չենք, խաւարինը չենք: Ուրեմն չքնա-
 նանք ինչպէս ուրիշները, հապա արթուն ու զգաստ
 8 ըլլանք: Քանզի անոնք որ կը քնանան, գիշերը կը քնա-
 նան, և անոնք որ կ'արբենան, գիշերը կ'արբենան: Բայց
 9 մենք, որովհետեւ ցորեկուան ենք, զգաստ ըլլանք, և
 հաւատքի ու սիրոյ զրահը մեր վրայ հագնինք, ու փըր-
 10 կութեան յղոյն սաղաւարտը քննենք: Գիտնա՞, Վասն
 զի Աստուած մեզ բարկութեան համար չարշեց, հա-
 պա փրկութիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի ձեռքով: Որ մեզի համար մեռաւ, որպէս զի

թէ՛ արթուն ըլլանք և թէ՛ քնանանք, իրեն հետ մէկ-
 11 տեղ ապրինք: Անոր համար մէկզմէկ մխիթարեցէք և
 իրարու շնորհութիւն տուէք, ինչպէս կ'ընէք ալ:
 12 Եւ ձեզի կ'աղաչենք, եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր
 13 աշխատաւորները ու վերակացունները Տէրոջմով,
 ու ձեզի խրատ տուողները: Եւ զանոնք մեծապէս
 պատուեցէք սիրով իրենց գործին համար: Իրա-
 14 ղու հետ խաղաղութիւն ունեցէք: Եւ ձեզի կ'ա-
 ղաչենք, եղբայրներ, անկարգ վարմունք ունեցող-
 ները խրատեցէք, վատասիրտները մխիթարեցէք,
 15 տկարներուն ձեռնտու եղէք, ամենուն ալ երկայնա-
 միտ եղէք: Զգուշացէք, ըլլայ որ մէկը չարութեան
 16 փոխարէն չարութիւն հատուցանէ մէկուն: Հապա
 ամէն ատեն բարեք ընելու ետեւէ եղէք թէ՛ իրարու
 17 և թէ՛ ամենուն: Ամէն ատեն ուրախ եղէք: (17) Ան-
 18 դագար աղօթք ըրէք: Ամէն բանի մէջ գոհութիւն
 19 տուէք: Վասն զի այս է Աստուծոյ կամքը Քրիստոս
 20 Յիսուսով ձեր վրայ: Սուրբ Հոգին մի մտրէք: (20) Մար-
 21 գարեութիւնները մի արհամարհէք: Ամէն բան փոր-
 22 ձեցէք, բարին ամուր բունեցէք: Ամէն տեսակ գէշ
 23 բաներէ ետ կեցէք: Եւ ինք խաղաղութեան Աստ-
 24 ուածը ձեզ բարբովին սուրբ ընէ, ու ձեր բոլոր հո-
 գին և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի քնն-
 25 մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալու ատենին: Հաւատա-
 26 րիմ է ան որ ձեզ կանչեց, որ պիտի կատարէ ալ:
 27 Սերդմեցնեմ ձեզ Տէրոջմով, որ այս թուղթը բոլոր
 28 սուրբ եղբայրներուն կարգացուի: Մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի շնորհքը ձեզի հետ ըլլայ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս և Սիզուանոս ու Տիմոթէոս, Թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ մեր Հոյր Աստուծով ու Տէր Յիսուս
- 2 Քրիստոսով: Ենորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 3 Պարտիմք ամէն տօնն Աստուծմէ դոհամալ ձեզի համար, եղբայրներ, ինչպէս կը վայլէ. քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վրայ է, և ձեր ամէն մեկուն
- 4 սերը իրարու վրայ կը շտանայ. Այնպէս որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ՝ ձեր համբերութեանը ու հաւատքին համար ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ:
- 5 որոնց դուք կը համբերէք. Որ է Աստուծոյ սրգար դատաստանին տպացոյցը՝ որպէս զի դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեանը, որու համար ալ
- 6 նեղութիւն կը կրէք: Քանզի Աստուծոյ առջև իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տուողներուն նեղութիւն հասուցանել, Եւ ձեզի նեղութիւն կրողնէ.

- րուդ՝ ձեզի հետ հանգիստ, Տէր Յիսուսի երկինքէն յայտնուելու առնը իր զօրուսը հրեշտակներովը.
- 8 Բորբոքած կրակով վրէժ առնելու աննցմէ՝ որ զԱստուծած չեն ճանչնար, և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
- 9 սի աւետարանին չեն հնազանդիր. Որոնք պիտի պատժուին յաւիտենական աստուկումով՝ Տէրոջը երեւէն
- 10 ու անոր զօրութեանը փառքէն, Երբ ինք գոյ փաւաւորուիլ իր սուրբերուն մէջ, և հիանալի ըլլալ
- բոլոր հաւատացեալներուն մէջ, (վասն զի մեր վկայութիւնը ձեր մէջ հաւատացուեցաւ,) այն օրը:
- 11 Այս պատճառաւ ալ ամէն տօնն ձեզի համար աղօթք կ'ընենք, որ մեր Աստուծը ձեզ արժանի ընէ ՚Յէր կոչումին, և էր բարութեան՝ բոլոր հաճութիւնը
- 12 կատարէ, ու հաւատքին գործը՝ զօրութիւնով. Որպէս զի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունը փաւաւորուի ձեր մէջ, և դուք ալ անոր մէջ՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքին համեմատ

ԳԼ. Բ

- 1 Վաղաչէք ձեզի, եղբայրներ, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստին ու մեր անոր քով գողվաւելուն
- 2 համար, Զըլլայ որ շուտ մը խախտէք ՚Յէր միաբէն, ու ըլլայ որ խռովիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խօսքով, ոչ ալ թուղթով մը իր թէ մեզմէ քրտած, օրպէս թէ
- 3 Քրիստոսի օրը եկած հասած ըլլայ: Զըլլայ որ մեկը ձեզ խարէ կերպով մը. վասն զի այն օրը դիտէ ՚Իտէ՛
- 4 մեղաց մարդը, կորստեան օրդին, Այն հակառակ կողմը հպարտացած ամէնուն վրայ, որ Աստուծ

կ'ըսուի կամ կը պաշտուի, մինչև անկեա Սատու-
 Ծոյ տաճարին մէջ *պիտի նստի, և ինքզինք ցուցնէ
 5 Թէ Սատուած է: Չէ՞ք յիշեր որ երբ ձեր քով էի,
 6 այս բաները կ'ըսէի ձեզի: Եւ հիմա դուք քիչիք չե՞ք
 7 տեսնին յայտնուի վասն զի անօրէնութեան խոր-
 8 նայ: Ու ետքը պիտի յայտնուի այն անօրէնը, զոր Տէր
 [Յիսուս] իր բերնին հոգեովը պիտի սպառէ, ու իր
 9 դաւան յայտնուելովը պիտի կորսնցնէ: Որուն դաւը
 Սատանայի ազգեցութիւնովն է բոլոր զօրութիւնով
 10 և նշաններով ու սուտ հրաշքներով, Եւ կորսուած-
 ներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր խաբէութիւնովը:
 որովհետեւ անոնք ճշմարտութեան սէրը չընդունե-
 ցին՝ որ փրկուին, անոր համար Սատուած ալ պիտի
 11 հաւատան: Որպէս զի դատապարտուին ամէն անոնք
 որ չհաւատացին ճշմարտութեան, հայտնաւորէնու-
 թեան յօժարեցան:
 12 Բայց մեզի պէտք է միշտ Սատուածէ գոհանալ
 ձեզի համար, Տէրօջմէ սիրուած եղբայրներ, վասն զի
 Սատուած առաջուրնէ ձեզ ընտրեց փրկուելու՝ Հո-
 13 դիին սրբելովը ու ճշմարտութեան հաւատքովը: Որու
 ձեզ կանչեց մեր աւետարանելովը՝ մեր Տէր Յիսուս
 Քրիստոսի փառքը ստանալու:
 14 Ուստի, եղբայրներ, հաստատ կեցէք, ու պինդ
 բռնեցէք այն աւանդութիւնները զորոնք սորվեցաք

*Ո՞րտե՞ք, Սատուածոյ պէս պիտի

15 Թէ՛ խօսքով ու Թէ՛ մեր թուղթովը, Եւ ինք մեր
 Տէր Յիսուս Քրիստոս ու մեր Հայրը Սատուած, որ
 մեզ սիրեց ու սուտ մեզի յաւիտենական մտիթա-
 16 րութիւն և բարի յոյս շնորհքով, Ձեր սիրտերը մտի-
 թարէ և ձեզ հաստատէ ամէն բարի խօսքերու և
 գործերու մէջ:

ԳԼ. Գ

1 Վերջապէս, եղբայրներ, մեզի համար ազօթք բրէք,
 որպէս զի Տէրօջը խօսքը յառաջանայ ու փառաւոր
 2 ըլլայ, ինչպէս ձեր մէջ: Եւ որպէս զի անիրաւ ու
 3 չունին. Բայց Տէրը հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի
 4 հաստատէ, ու չարէն պահէ: Եւ ձեր վրայ վստա-
 5 յութիւն ունինք Տէրօջմով, Թէ ինչ որ ձեզի պատ-
 6 նակեցինք՝ կ'ընէք, ու պիտի ընէք ալ: Եւ Տէրը ձեր
 սիրտերը Սատուածոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերու-
 թեանը ուղղէ:
 6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք, եղբայրներ, մեր Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսի անունովը, որ ետ քաշուիք ամէն եզ-
 7 րօք՝ որ անկարգութեամբ կը վարուի, ու ոչ Թէ
 8 այն աւանդութեանը պէս՝ զոր մեզմէ առաւ Վասն
 9 զի դուք ինքնիրենիք զիտեք Թէ ինչպէս պարտիք
 մեզի նմանող ըլլալ. քանզի մենք ձեր մէջ անկար-
 8 դութեամբ չվարուեցանք, Ոչ ալ մեկուն հացը ձրի
 կերանք. հաստատեալով և աշխատանքով զիշեր ու
 ցորեկ կը գործէինք՝ ձեզմէ մեկուն ծանրութիւն

*կամ, հաւատարմութիւն

9 չտալու համար. Աչ թէ՛ որ մենք իշխանութիւն չու-
նէինք, հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝
10 սրպէս զի նմանող ըլլաք: Ասան զի երբ մենք ձեր
քով էինք՝ զայս ձեզի կը պատուիրէինք, թէ Ան որ
11 չուզէր գործ գործել, հոս ալ թող չուտէ: Արդ կը
լսենք որ ձեր մէջէն ամանք անկարգութեամբ կը
վարուին, ու գործ մը չեն գործեր, հապա հետաքը-
12 քեր կը պարտին: Այնպիսիներուն պատուէր կու-
տանք ու կ'աղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով,
որ հանդարտութեամբ գործեն և իրենց հացը ուտեն
13 Բայց դուք, եղբայրներ, մի ձանձրանաք բարիք գոր-
14 ծելէ: Իսկ եթէ մէկը չհնազանդիր մեր խօսքին այս
թուղթով, դուք նշանակեցէք զանիկա, ու անոր հետ
15 մի խառնուէք, սրպէս զի ամենայի Բայց չըլլայ թէ
թշնամիի պէս սեպէք գանձի, հապա եղբոր պէս խրո-
16 տեցէք: Եւ ինք խաղաղութեան Տէրը ամէն կերպով
ձեզի խաղաղութիւն տայ ամէն տառն. Տէրը ձեր
ամէնուն հետ ըլլայ:

17 Այս սղջոյնը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսին է, որ ամէն
18 թուղթերուն մէջ նշան է. այսպէս կը գրեմ: Մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամէնուն հետ
ըլլայ: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի աւարեալ, մեր Փրկիչ
Աստուծոյ և մեր յայրը եղող՝ Քրիստոս Յիսու-
2 սի՝ հրամանովը, Տիմոթէոսի, ի՛ հարազատ սրգւոյս
հաւատքով, շնորհք, սղբմութիւն ու խաղաղու-
թիւն Աստուծոյ մեր Հօրմէն և Քրիստոս Յիսուս մեր
Տէրոյմէն:
- 3 Ինչպէս քեզի աղաչեցի Եփեսոս Գալ, երբ ես Մա-
կեդոնիա կ'երթայի, որ պատուիրես մէկ քանկնե-
4 բուն օտար ստաւանք չտրոյեցնել, Եւ շնայիլ առա-
պելներու ու ազգահամարներու՝ որոնք վերջ չունին,
որոնք աւելի վէճեր կը պատճառեն քան թէ Աստու-
5 ծոյ հասէր շնորհութիւնը՝ որ կ'ըլլայ հաւատքով: Իսկ
6 բարի խղճամտեցող և անկեղծ հաւատքով. Որոնցմէ

*Ո՛րո՛ս, Տէր Յիսուս Քրիստոսի
†Կա՛մ, կենցաղավարութիւնը

խտորելով ոմանք փուճ խօսքերու ետեւէ դայցին.
 7 Օրինաց վարդապետս ըլլալ կ'ուզեն, քոյց իրենք չեն
 հասկնար ինչ որ կը խօսին, ոչ ալ այն բաները՝ որոնց
 8 համար սաք կը կոխեն: Արդ դիտենք որ օրէնքը աղէկ
 է, եթէ մէկը զանկիս օրինաւոր կերպով գործածե-
 9 լաւ ըլլայ: Բայց զայս թող զիտնայ որ արդարներուն
 համար չէ օրէնքը, հապա անօրէններուն ու անհա-
 զանդներուն համար, ամբարիշտներուն և մեղաւոր-
 ներուն, անտւրըններուն և պիղծերուն, հայր ու մայր
 10 զարնողներուն, մարդասպաններուն, Պառնիկներուն,
 արուազէտներուն, մարդ գողցողներուն, սուսպուց-
 ներուն, սուս երգում՝ ընողներուն, և թէ ուրիշ ինչ
 11 որ հակառակ է սղջամիտ վարդապետութեան, Որ
 երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին համա-
 12 մաս է, որ ինծի յանձնուեցաւ: Եւ շնորհակալ եմ
 անոր՝ որ զիս զօրացուց, պայիքն Քրիստոս Յիսուս մեր
 Տէրօջը, որ հաւատարիմ սեպելով զիս՝ այս սպասա-
 13 ւորութեան մէջ գրաւ: Որ առաջ հայհոյիչ էի ու
 հարածող և թշնամանող. բայց սղորմութիւն գտայ,
 14 վասն զի անհաւատութեան մէջ չգիտնալով ըրի-
 վաւ մեր Տէրօջը շնորհքը խիտ շատ եղաւ էնչէ հա-
 15 ւառքով ու սիրով որ Քրիստոս Յիսուսով է: Այս
 խօսքը հաւատարիմ է ու բոլորովին ընդունելութեան
 16 ւորները փրկելու, որոնց զլուխը ես եմ. Բայց անոր
 համար սղորմութիւն գտայ, որ ամէնէն առաջ Յի-
 սուս Քրիստոս իմ վրաս ցուցնէ բոլոր երկոյնամտու-
 17 տային իրեն յաւիտենական կեանքի համար: Արդ
 յաւիտենական թաղաւորին, որ անեղծ ու անքեր-

ւայթ է, մի. *միայն Աստուծոյն փառք ու պատիւ
 յաւիտենան յաւիտենից: Ամէն:
 18 Այս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի, եւ որդեակս
 Տիմոթէոսը քու վրայովդ առաջուընէ եղած մարդա-
 րէութիւններուն համեմատ, որ անոնցմով պատե-
 19 ըսգլխս այն բարի պատերազմը, Եւ ունենաս հաւատք
 ու մարուք խղճմանք, զոր մէկ քանինքը իրեցմէ
 մէկդի ձգելով՝ նաւակծութիւն կրեցին հաւատքին
 20 կողմանէ: Որոնցմէ են Հիմենոս և Աղէքսանդրոս, զը-
 րմք ես Սատանայի մատնեցի, որպէս զի սրբին
 հայհոյութիւն չընէ:

ԳԼ. Բ

1 **Ա**րդ կ'աղաչեմ ամէն բանէ առաջ աղօթք ընել,
 խնդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն ամէն մարդոց
 2 համար, Մանաւանդ թաղաւորներուն և բոլոր իշխա-
 նաւորներուն համար. որպէս զի խաղաղ ու հանդարտ
 կեանք վարենք բոլորովին աստուածպաշտութիւ-
 3 նով ու պարկեշտութիւնով: Վասն զի այն է աղէկը
 4 ու ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առջև, Որ
 կ'ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին ու ճշմարտու-
 5 թիւնը ճանչնալու գան: Քանզի մէկ Աստուած կայ,
 ու մէկ միջնորդ Աստուծոյ ու մարդոց մէջանդ,
 6 Քրիստոս Յիսուս մարդը, Որ իր անձը ամէնուն անդ
 7 Փրկանք տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւն ըլլալու,
 7 Որու ես քարոյզիչ ու առաքեալ գրուեցայ, (ճշմա-
 րիտ կ'ընեմ՝ Քրիստոսով ու սուս չեմ խօսիր,) Հե-

*ՈՒՄՆ, միայն իմաստուն +ՈՒՄՆ+ ԼՈՒՆԻՆ

Թանաներան վարդապետ եղայ հաւատարմլ ու
 8 ճշմարտութիւնով: Արդ կ'աւզեմ՝ որ այր մարդիկ
 ամէն տեղ աղօթք քնեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցնելով
 9 աւանց բարկութեան ու երկմտութեան: Նշնպէս ալ
 կիները վայելուչ հագուստով, ամօթխածութեամբ
 և պարկեշտութեամբ ինքզինքնին զարդարեն, ոչ թէ
 10 հիւսուածքներով կամ ոսկիով կամ մարդարեանե-
 րով կամ մեծածախ հանդերձներով, Հապա բարի
 11 դաւանադ կններան: Կին մարդք թող սրվի լուս-
 12 թեամբ՝ ամենայն հնազանդութիւնով: Բայց կին
 մարդու հրաման չեմ տար սրվեցնելու, ոչ ալ այր
 13 մարդուն իշխելու, հապա լուս կենալու: Վասն զի
 14 առաջ Ադամ ստեղծուեցաւ, ու ետքը Եւա: Եւ
 Ադամ չխարուեցաւ, հապա կնիք խարուեցաւ ու
 15 յանցանք դարձեց. Սակայն պիտի փրկուի անկաւոր-
 դեձնութեամբ, եթէ կնան հաւատքի և սիրոյ ու
 սրբութեան մէջ պարկեշտութիւնով:

ԳԼ. Գ

1 Այս խօսքը հաւատարիմ է. եթէ մէկը եպիսկոպո-
 2 սութիւն կը ցանկայ, աղէկ դարձի կը ցանկայ: Ուս-
 տի պէտք է եպիսկոպոսին անարատ ըլլայ, մէկ կնոջ
 3 սոյր, զգաստ, խհեմ, պարկեշտ, հիւրասեր, սրբի-
 4 ցընելու յարմար. Ոչ գինեմոլ, ոչ զարնող, *հապա
 5 հանդարտ, ոչ կուսող, ոչ արծաթասեր, Որ իր

*Ուստի, ոչ անարդ շահախնդրութեան ետեւէ եղող,
 հապա

տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ, իր զա-
 1 ւակները հնազանդութեան մէջ պահելով՝ բոլոր
 2 ծանրաբարոյութեամբ. (Սպա եթէ մէկը իր տանը
 3 վերակացութիւն ընել չգիտնայ, ինչպէս Աստուծոյ
 4 եկեղեցին հոգաբարձու պիտի ըլլայ.) Ոչ ալ նորա-
 5 հաւատ ըլլայ, որ ըլլայ թէ հպարտանալով Սասա-
 6 նայի դատապարտութեանը մէջ ինչոյ: Հապա պէտք
 7 է անոր դուրսէն եղողներն ալ բարի վիպոյթիւն
 8 ունենալ, որ ըլլայ թէ նախատինքն մէջ ու Սասա-
 9 նայի սրողայթիւն մէջ ինչոյ:
 10 Նշնպէս ալ սարկաւազները ըլլան ծանրաբարոյ,
 11 ո՛չ երկկեզու, ո՛չ գինեակեր, ո՛չ անարդ շահախնդ-
 12 րութեան ետեւէ եղող. Հողո՞ հաւատքին խորհուրդը
 13 պահեն մաքուր խղճմտանքով: Եւ ասոնք ալ առաջ
 14 թող փորձուին, ետքը՝ եթէ անմեղադրելի դանուին,
 15 սարկաւազութեան պաշտօնը կատարեն: Նշնպէս
 16 ալ անոնց կնիքը ծանրաբարոյ ըլլան, ոչ չարախօս,
 17 հողո՞ զգաստ, ամէն բանի մէջ հաւատարիմ: Սար-
 18 կաւազները մէկ կնոջ սոյր ըլլան, և երեւոյ զուակնե-
 19 րուն ու իրենց տանը աղէկ վերակացութիւն ընող
 20 ըլլան: Քանզի անոնք որ սարկաւազութեան պաշ-
 21 տօնը աղէկ կը կատարեն, բարի ստախճան մը իրենց
 22 կը շահն, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատա-
 23 քին մէջ շատ համարձակութիւն:
 24 Այս բաները կը գրեմ քեզի, յուսողով մտերս
 25 քեզի դալ: Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ, որպէս զի
 26 զիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի Աստուծոյ տանը
 27 մէջ պարտիլ, որ կենդանի Աստուծոյ եկեղեցին է,
 28 ճշմարտութեան սինը ու հաստատութիւնը: Եւ
 29 յայննպէս մեծ է աստուածաբաշտութեան խոր-

Հուրդը. Աստուած մարմնով յայտնուեցաւ, Հոգիով արդարացաւ, հրեշտակներուն երևցաւ, հեթանոսներուն մէջ քարոզուեցաւ, աշխարհի մէջ հաւատացուեցաւ — փառքով համարձաւ:

ԳԼ Դ

- 1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ թէ վերջին ատենները մեկ քանիները հաւատքէն պիտի ապստամբին, և մարտիցուցիչ ազնիներու ու դեւերու՝ ուսմանը ներքեւ
- 2 ու շարքութիւն պիտի տան, Սատթոսներուն կեղծաւորութիւնովը, որոնց խղճմտանքը խանձուած է.
- 3 Որոնք ամուսնանալէ պիտի արգիլեն, — եւ պիտի պահեն կերակուանքէն՝ զորոնք Աստուած ստեղծեր է որպէս զի հաւատացեալները և ճշմարտութիւնը
- 4 ճանչցողները գոհութեամբ վայելեն Վասն զի Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է, ու մերժելու բան մը
- 5 չկայ, եթէ գոհութեամբ ընդունուի. Բանդի Աստուծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի: Այս բաները եղբայրներուն յիշեցնելով՝ Յիսուս Քրիստոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, ու պիտի մնանիս հաւատաքին խօսքերովը և այն բարի վարդապետութիւնովը՝ որու հետևող եղար: Բայց պիղծ ու պառակապան առատակներէն ետ կեցիր: և քու անձդ աստուածպաշտութեան վարժեցուր. Վասն զի մարմինին վարժութիւնը քիչ բանի օգտակար է, բայց աստուածպաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար է, որ թէ՛ ներկայ և թէ՛ ապանին կեանքին խոսամունքը
- 9 ունի: Այս խօսքը հաւատարիմ է և բոլորովին ընդունուելու արժանի: Վասն զի բուն ասոր համար

- կ'աշխատինք ու նոխտաղինք կը կրենք, քանզի կենդանի Աստուծոյ յուսացեր ենք, որ ամէն մարդոց
- 11 Փրկիչն է, մանաւանդ հաւատացեալներուն: Այս
  - 12 բաները պատուիրէ ու սորվեցուր: Զըլլայ որ մէկը քու մանկութիւնդ անարգէ, հապա դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վարմունքով, սիրով,
  - 13 *հաւատքով և մաքրութեամբ: Մինչև ես դամ՝
  - 14 միտք դիր կարգալու, յորդարելու, սորվեցնելու: Անհոգ մի ըլլար քու վրայ եղած պարգևին վրայով, որ մարդարեւ թեամբ քեզի արուեցաւ՝ երեցնեալն
  - 15 ձեւերը բռնով զրուգ դրուելովը: Ասանց վրայ խորհէ ու ատանց մէջ պարտպէ, որպէս զի քու յառաջաքին անձիդ ու վարդապետութեանը, — միշտ ատանց մէջ կեցիր. քանզի այդպէս ընելով՝ քեզ ալ պիտի սպրեցնես, ու զանոնք ալ որոնք քեզի մօտիկ կ'ընեն:

ԳԼ Ե

- 1 Երբ աստիկ մի յանդիմաներ, հապա հօր պէս յորդորէ զանիս. երկտասարդները՝ եղբայրներու պէս,
- 2 Պառաւանքը՝ մայրերու պէս, դեռահասակ կիները՝
- 3 քոյրերու պէս ամէն կերպ մաքրութիւնով: Որբեւորները պատուէ՝ զանոնք որ ճշմարտապէս սրբեւարի
- 4 են: Իսկ եթէ որբեւարի մը զաւակներ կամ թոռներ ունենայ, թող անոնք առաջ սորվին իրենց ասանք մէջ որդիական դութ ցուցնել, ու փոխարէն հա-

*ՈՒՆԷ, հոգւով, հաւատքով
†Կամ, ամէն բանի մէջ

առեցանել իրենց ծնողներուն. զմանցիկ այն է բարի
 5 և ընդունելի Աստուծոյ առջև: Բայց ան որ ճշմար-
 ատագէս որբեւորի է ու մինակ մնացած, իր յոյժը
 Աստուծոյ վրայ գրած է, և զիշեր ցորեկ աղօթքի
 6 ու աղաչանքի կը պարագլի: Բայց փափկատէր «բէս-
 7 բէ» կենդանւոյն մեռած է. Եւ այս բաները պատ-
 8 ուիրէ որպէս զի անարատ ըլլան: Բայց եթէ մէկը
 իրեններուն ու մանաւանդ իր ընտանիքին հոգ չառ-
 9 մըն ալ գէշ է: Որբեւորին «բէս-բէ» կարգը
 թող սեպուի, որ վաթառն տարուընէ պահատ չէ,
 10 մէկ էրկան կին եղած, Բարի գործերով վկայուած.
 եթէ զաւակներ մեծցուցած ըլլայ, եթէ հիւրեր ըն-
 դունած ըլլայ, եթէ սուրբերուն ոտքերը լուացած
 ըլլայ, եթէ նեղեալներուն օգնութիւն ըրած ըլլայ,
 եթէ ամէն պէտք բարեգործութեան մէջ յարատե-
 11 ւած ըլլայ: Բայց դեռ ահատակ որբեւորիները մերժե-
 քանի երբ Քրիստոսի դէմ յարգութեւ ճեշտասիրու-
 թեան անձնատուր կ'ըլլան, ամուսնանալ կ'ողջեն
 12 Եւ գատապարտութիւն կ'ընդունին, վրան զի առաջ-
 13 ուան հաւատքնին մէկդի ձգեցին: Կաւ ծոյլ ըլլալ
 կը սորվին, տունէ տուն պորտողներ և ոչ միայն
 ծոյլ, հապա շատախօսներ ու հեռաբերքներ, և ան-
 14 պատեհ բաներ կը խօսին: Ուտար կ'ողջեմ որ դեռ ա-
 հատակ կ'իները ամուսնանան, զաւակներ ծնանին,
 15 կառակորդին: Քանզի արդէն անմը Ստասնայի է-
 16 անէն երբաւ խտորեցան: Եթէ հաւատացեալ ոյր
 մարդ մը կամ կին մը որբեւորիներ ունենայ, թող
 օգնութիւն ընէ անոնց, և եկեղեցին չճանարեանի,

որպէս զի ճշմարտագէս որբեւորիներուն օգնու-
 թիւն ընէ:
 17 Աղէկ վերակացութիւն ընող երեցները կրկին
 պատուոյ արժանի թող սեպուին, մանաւանդ անմը
 որ կ'աշխատին խօսքը քարոզելու ու սորվեցնելով:
 18 Վասն զի գիրքը կ'ընէ թէ կալի մէջ աշխատող եղին
 դունչը չկողպէ. և թէ Մշակը իր վարձքին արժանի
 19 է: Երեցի վրայով մամաւանութիւն մը ընդունիր,
 20 բայց միայն երկու կամ երեք վկաներով: Չանմը որ
 մեղք կը գործեն, ամենուն առջև յանդիմանէ, որ-
 21 պէս զի ուրիշներն ալ վախնան: Վկայութիւն կը
 դնեմ Աստուծոյ առջև և Յիսուս Քրիստոսի ու
 ընտրեալ հրեշտակներուն, որ այս բաները պահես
 առանց նախապաշարման, բան մը աշուութեամբ
 22 չընկելով: Եւստով մէկուն վրայ ձեռք չդնես, և ու-
 րիշներուն մեղքերուն հազարդ չըլլատ. դուն քեզ
 մարուր պահէ:
 23 Ասկէ ետեւ լոկ ջուր չը խմես, հապա քիջ մըն ալ
 գինի գործածէ քու ստամբորդ ու յաճախ հիւան-
 դութիւններուդ համար:
 24 Կան մարդիկ որոնց մեղքերը յայտնի են, ու ա-
 ռաջութեան դատաստանի հատած. և կան որոնց ետե-
 25ւէն կ'երթան: Եղիպէս ալ «մայ» բարի գործերը
 յայտնի են. ու անմը որ ուրիշ կերպ բան մըն են,
 չեն կրնար ծածուկ մտալ:
 *Ո՞րքա, Տէր Յիսուս

ԳԼ. 2

1 Այն ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են, իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սեպեն, որպէս զի Աստուծոյ անունը ու վարդապետութիւնը չհայ-
 2 հոյուի: Եւ անոնք որ հաւատացեալ տէրի ունին, թող չարհամարհեն եղբայրները ըլլալուն պատճառաւ, հապա տեղի ծառայութիւն ընեն, վասն զի անոնք հաւատացեալ են ու սիրելի, որոնք բարերարութիւն փելու մէջ մասնակից են. այս բաները
 3 սորվեցուր ու յորդորէ: Եթէ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցնէ, ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Բրիստոսի ողջամիտ խօսքերուն, և այն վարդապետութեանը որ աստուածպաշտութեան համեմատ է,
 4 Այնպէս հպարտացած է ու բան մը չգիտեր, հապա վէճերով ու հակառակութիւններով ախտացած է. որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ, կռիւ, հայհոյութիւններ,
 5 գէշ կատկածներ, Միաբով ապականած ու ճշմարտութիւնէն հեռացած մարդոց զրաբանութիւնները, որոնք աստուածպաշտութիւնը շահավաճառութիւն
 6 մը կը սեպեն. այնպիսիներէն մէկքի կեցիր: Սակայն աստուածպաշտութիւնը գոհունակութիւնով մէկ-
 7 տեղ մեծ շահավաճառութիւն մըն է: Վասն զի բան մը չբերինք աշխարհ, ու յայտնի է որ չենք
 8 կրնար անկէ բան մը տանիլ: Հապա կերակուր ու հանդերձ ունենալով՝ աննցմով բաւականանանք:
 9 Բայց անոնք որ հարստանալ կ'ուզեն, կ'իյնան փորձութեան ու որդւոյթի և շատ յիմարական ու փա-

ասկար ցանկութիւններու մէջ, որոնք սատակումի
 10 ու կորուստի մէջ կ'ընկղմեն մարդիկ: Վասն զի ամէն չարութիւններուն արմատը արծաթսիրութիւնն է. որու մէկ քանիները անձնատուր ըլլալով՝ հաւատքէն մնորեցան, ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցեցին:
 11 Բայց դուն, ով մարդ Աստուծոյ, փախիր այս բաներէն, ու գնա արդարութեան, աստուածպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համբերութեան ու հեղու-
 12 թեան ետեւէն: Պատերազմէ հաւատքին բարի պատերազմը, բունէ յաւիտեանական կեանքը՝ որու կանչուեցար, և շատ վկաներու առջև դաւանեցար բարի
 13 դաւանութիւնը: Կը պատուիրեմ՝ քեզի Աստուծոյ առջև, որ կենդանի կ'ընէ բոլորը, և Բրիստոս Յիսուսի ու-
 14 թի՛մ, անարատ պահէ՛ս՝ մինչև մեր Տէրոջը Յիսուս
 15 Բրիստոսի յայտնութիւնը. Զոր իր ստեղծելի պիտի ցուցնէ Երանելին ու միմիայն Հզօրը, թաղաւորնե-
 16 բուն Թագաւորը ու տէրերուն Տէրը. Որ միայն ունի անմահութիւն անմերձանալի լոյսի մէջ բնակած, զոր մարդոցմէ մէկը չտեսաւ, ոչ ալ տեսնելու կարող է, որու պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս Ամէն:
 17 Այս աշխարհին մէջ հարուստ եղողներուն պատուէր սուր որ չհպարտանան, և անսայդ հարստութեան մրոյ յոյսերնին չընեն, հապա կենդանի Աստուծոյ վրոյ, որ ամէն բան մեղի առատօրէն կու
 18 տայ վայելելու, Բարեք գործին, բարի գործերով հարստանան, առատաձեռն, և ուրիշն չիտոյ՛նէրու-
 19 հաղորդ ըլլան. Բարի հիմ գանձեն անձերուն հան-

դերձեալին համար, որպէս զի յաւիտենական կեանք
քը ձեռք ձգեն:

- 20 Ով Տիմոթէոս, +եղի Գրքսն աւանդը պահէ,
փախչելով պիղծ ունայնաբանութիւններէն և աւ-
- 21 տանուն գիտութեան հակառակութիւններէն, Զո-
րոնք մէկ քանիները դաւանելով հաւատքէն մոլո-
րեցան: Ենորհքը քեզի հետ ըլլայ: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՅՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԵՅՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Աստուծոյ
կամբովը կենաց խոտանունքին պէս՝ որ Քրիստոս Յի-
- 2 սուսով է, Տիմոթէոսի, է՛մ սիրելի սրգիս, շնորհք,
ողորմութիւն և խաղաղութիւն Հօր Աստուծոյ՝ ու
Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն:

*ՈՒՆԻՄ, ճշմարիտ

- 3 Ենորհակալ եմ Աստուծոյ, զոր կը պաշտեմ է՛մ
նախնիքներէս՝ մարբը խղճմտանքով, (երբ անպա-
- 4 ու ցորեկ, Յանկալով քեզ տեսնել, ու միտք բերե-
- 5 լով քու արցունքներդ, որպէս զի ուրախութիւնով
լեցուիմ,) Մտածելով քու վրայ եղած անկեղծ
հաւատքը, որ առաջ քու մեծ մօրդ Լուսողեայի՝ ու
- 6 եմ՝ որ քու վրայ ալ կայ: Անոր համար քու միտքդ
կը ձգեմ՝ որ արծարծես Աստուծոյ պարգեւը, որ
քեզի Գրքսն է իմ ձեռքերուն +ս վրայ գրուելովը:
- 7 Վասն զի Աստուած մեզի երկչոտութեան հոգի
չտուաւ, հապա զօրութեան ու սիրոյ և զգաստու-
- 8 թեան Ուստի ամօթ մի սեպեր մեր Տէրոջը վկայու-
- 9 թիւնը, ոչ ալ զիս անոր համար կապուածս. հապա
մտանակից եղիք սուեւտարանին չարչարանքներուն,
- 10 Աստուծոյ զօրութեանը համեմատ. որ մեզ փրկեց
ու սուրբ կոչումով կանչեց, ոչ թէ մեր գործերուն
նայելով, հապա իր նախասահմանութեանը ու շնորհ-
- 11 քին նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ
յաւիտենական դարերէն առաջ. Բայց հիմա յայտ-
- 12 նուեցաւ մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի երեւնալովը.
որ մահը խափանեց, և ի լոյս հանեց կեանքը ու ան-
- 13 մահութիւնը աւետարանին միջոցաւ: Որու ես քա-
- 14 ռոզիչ ու առաքեալ գրուեցայ ու հեթանոսներուն
վարդապետ: Անոր համար ոյս շարչարանքներն ալ
կը կրեմ. բայց ամօթ չեմ սեպեր, վասն զի դիտեմ
թէ որո՛ւ եմ հաւատացեր, և համազուած եմ որ իմ
էրէն աւանդած բանս կրնայ պահել մինչև այն օրը:
- 15 Ահա՛ք բունն այն ողջամիտ խօսքերուն օրինակը զը-

ընդ ինծմէ լսեցիր, հաւատաքով ու սիրով որ Քրիստոս Յիսուսով է:

- 14 Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ ձեռքով
- 15 որ մեր մէջ բնակած է: Զայս գիտես որ ինծմէ երես դարձուցին այն ամէնը սրոնք Ասիա էին, սրոնցմէ են
- 16 Փիղեղոս ու Հերմոգինէս: Տէրը սղորմութիւն ասյ Ոնեոսփորոսի սանը, վասն զի շատ անգամ զես հասն
- 17 գրոտացուց ու իմ շղթաս ամօթ չսեպեց. Հապա երբ Հուովմ եկաւ, շատ ջանքով փնտռեց զիս ու գտաւ
- 18 (Տէրը իրեն ասյ որ այն օրը Տէրջմէն սղորմութիւն գտնէ.) և Եփեսոսի մէջ ալ որչափ սպասաւորութիւն որ բրաւ էնչէ, դուն զանկիս շատ աղէկ գիտես

ԳԼ. Բ

- 1 Արդ դուն, իմ որդեակս, զօրացիր այն շնորհքովը
- 2 որ Քրիստոս Յիսուսով է: Եւ այն բաները զորոնք ինծմէ լսեցիր շատ վիաներով հաւատարիմ մարդոց յանձնէ, սրոնք կարող ըլլան ուրիշներու ալ
- 3 սորվեցնել: Արդ դուն նեղութիւններու համբերէ
- 4 Յիսուս Քրիստոսի բարի զինուորի մը պէս: Զինուորեալ մը այս կեանքին գործառնութիւններովը չգրադիր, որպէս զի զօրավարին հաճոյ ըլլայ: Եւ եթէ
- 6 մէկը մրցի, չպատկուիր՝ եթէ ըստ օրինի չմրցի: Աշխատող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն
- 7 վայելել: Իմացիր ինչ որ կ'ըսեմ: Տէրը քեզի խաւթութիւն ասյ ամէն բանի մէջ: Միաբար բեր Խաւթութի գեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը մեռելներէն յարութիւն առած, իմ արարած աւետարանիս համեմատ: Որուն մէջ չարագործի մը պէս կը չարչարուիմ

- մինչև անգամ կապերով. բայց Աստուծոյ խօսքը
- 10 կապուած չէ: Ուստի ամէն բանի կը համբերեմ՝ ընտրեալներուն համար, որպէս զի անոնք ալ հասնին այն փրկութեանը որ Քրիստոս Յիսուսով է յաւիտեան կան փառքով: Այս խօսքը հաւատարիմ է. վասն զի եթէ անոր հետ մեռանք, անոր հետ պիտի
- 12 տպրինք ալ. Եթէ համբերենք, անոր հետ պիտի թագաւորենք ալ. եթէ վնասուանք, ինք ալ մեզ
- 13 պիտի ուրանայ. Եթէ չհաւատանք, ինք հաւատարիմ կը մնայ, իր անձը չկրնար ուրանալ: Այս բաները անոնց խօսքը ձգէ՝ Տէրջը առջև վկայութիւն դնելով, խօսքերու վրայ վէճ չընել՝ որ բանի մը օգտակար չէ, հապա Գայն լսողներուն կործանումին համար
- 15 է: Զանք բրէ քու անձգ ընտիր ցուցնել Աստուծոյ առջև, այնպիսի բանուոր մը ըլլալով որ պիտի չամբնայ, ճշմարտութեան խօսքը շիտակ բացատրելով: Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն մեկդի կեցիր, քանզի անոնք աւելի յառաջ կ'երթան ամբարշտութեան մէջ. Եւ անոնց խօսքը քաղցկեղի պէս կը ծառայէ. որոնց կարգն են Հիմնոս ու Փիղեատոս: Որոնք ճշմարտութեան մոլորեցան, ու կ'ըսեն թէ Գեթեթուս յարութեանը արդէն եղած է, և կը կործանեն
- 19 մէկ քանիներուն հաւատաքը: Բայց Աստուծոյ չիմը հաստատուն կը կենայ, ու այս կնիքը ունի, թէ Տէրը կը ճանչնայ զանոնք որ իրն են. և՛ Անիրաւութեան մեկդի թող կենայ այն ամէնը որ Քրիստոսի
- 20 անունը կ'անուանէ: Սակայն մեծ տուն մը մէջ ոչ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ ամաններ կան, հապա

21 Իսպախե ու հոգէ անհոգի ալ կան. և ամանք պատուոյ
 համար են ու ամանք անարգանքի համար: Ուստի
 եթէ մէկը իր անձը այնպիսի բաններէն մտքէր, անկ-
 կա պատուական անօթ մը պիտի բլլայ, որբուած ու
 22 Երկրորդ պիտանի, ամէն բարի գործերու համար
 պատրաստուած: Երկրորդական ցանկութիւննե-
 ղէն ալ փախիլ, ու դնա արգարութեան, հաւատքի,
 սիրոյ, խաղաղութեան ետեւէ անոնց հետ որ Տէրօջը
 23 անանք կը կանչեն մաքուր սրտով: Բայց յիմարա-
 կան ու անիմաստ վէճերէն մէկքի քաշուէ, գիտնա-
 24 Լով որ անոնցմէ կուրենք կը ծնանին: Ու Տէրօջը
 ծառային պէտք չէ կուր ընել, հոգա հեղահոգի Բ-
 25 Լով ամենան, սորվեցնող, սի չբահող: Քաղցրու-
 թեամբ խրատել հակառակ կեցողները, որ բլլայ թէ
 Աստուած ապաշխարութիւն ապ անոնց՝ ճշմարտու-
 26 Թիւնը ճանչնալու համար, Եւ Ստամայի որդոյ-
 թէն զգաստանան, որմէ բռնուած են իր կամքին
 շարաշխարհ:

ԳԼ. Գ

1 Եւ զայս գիտցիր որ վերջին օրերը չար ժամանակ-
 2 ներ պիտի դան. Վասն զի մարդիկ պիտի բլլան անձ-
 նատեր, արծաթատեր, ամբարտաւան, հպարտ, հոյ-
 հոյնէ, ծնողներու անհնազանդ, ապերախտ, ան-
 3 սուրբ, Անդութ, անհաշտ, բանարկու, անժուժկալ,
 4 դաժմանաբարոյ, բարին չսիրող, Մտանիչ, յանդուգն,
 դուրս աւելի հեշտատեր քան թէ աստուածատեր:
 5 Որոնք աստուածապաշտութեան կերպարանքը ունին,
 բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են. և դուն ասոնց-

6 մէ մէկքի կեցիր: Վասն զի ասոնցմէ են որ ասունքէն
 ներս կը մտնեն, ու գերի կ'ընեն մեղքով բեռնաւոր-
 ուած տկարամիտ կիները զանազան ցանկութիւն-
 7 ներէ վարուած, Որ միշտ կը սորվին, ու ընաւ ճշմար-
 8 ասութիւնը ճանչնալու չեն կրնար հասնիլ: Հապա
 ինչպէս Յանէս ու Յամբոս հակառակ կեցան Մով-
 սէսի, նոյնպէս ասոնք ալ ճշմարտութեանը հակա-
 ուակ կը կենան. ապահանած միտքով մարդիկ, հա-
 9 ւատքի մէջ անպիտաններ են: Բայց աւելի յառաջ
 պիտի չեղթան, վասն զի ասոնց անմտութիւնը ամե-
 նուն յոյտնի պիտի բլլայ, ինչպէս անոնցը եղաւ:
 10 Իսկ դուն տեղեակ եղար իմ վարդապետութեանս,
 վարմունքիս, գիտաւորութեանս, հաւատքիս, եր-
 11 կայնմտութեանս, սիրոյս, համբերութեանս, Հա-
 ւածանքներուս, չարչարանքներուս, ինչպէս ինձի
 եղան Անտիոքի եւ Իկոնիոնի ու Լիւսարայի մէջ.
 12 Ինչպէս հաւածանքներու համբերեցի, ու ամենէն
 13 զիս ազատեց Տէրը: Եւ ամէն անոնք որ կ'ուզեն աստ-
 ուածապաշտութեամբ ապրիլ՝ Քրիստոս Յիսուսով՝ հա-
 14 ւածանք պիտի կրեն: Բայց չար ու խաբէրայ մարդիկ
 չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝ մղրեցնելով
 15 ու մղրելով: Սակայն դուն հաստատուն կեցիր այն
 բաներուն մէջ՝ զերոնք սորվեցար ու հաւատացիր,
 16 վասն զի գիտես թէ որմէ՛ սորված ես. Կաւ քա-
 մանկութենէդ ի վեր սուրբ գիրքերը գիտես, որոնք
 կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկուելու՝ Քրիստոս
 Յիսուսի վրայ եղած հաւատքովը: *Իսկ Գիբբը Աս-
 տուծոյ շունչն է, և օգտակար է սորվեցնելու, յան-

*Կա՛մ, Բոյսը աստուածաշունչ Գիբբը օգտակար ալ

գիմանելու, շեփելու և արդարութեան խրատելու
 17 Համար, Որպէս զի Աստուծոյ մարդը կտատրեալ ըլ-
 Լայ՝ ամէն բարի գործերու պատրաստուած:

ԳԼ. Գ

- 1 Ասոյ վկայութիւնը կը դնեմ՝ Աստուծոյ առջև և Յիսուս Քրիստոսի, որ պիտի դատէ կենդանիները ու մեռեալները իր յայտնուելուն և թագաւորութեանը
- 2 ատենը: Խօսքը քարոյզէ, մտադրութեամբ գործիք պարագպէ ատենին ու ատենէ դուրս, յանդիմանէ, սաստէ, յորդորէ ամենայն երկայնմտութեամբ ու
- 3 վարդապետութեամբ: Վասն զի ժամանակ պիտի դոյ որ սղջամիա վարդապետութեանը պիտի չհամբերեն, հապա իրենց լնելիքին եւ քովը իրենց ցանկութիւններուն համեմատ վարդապետներ պիտի դի-
 4 զին իրենց. եւ ճշմարտութեանէ ականջներն պի-
 5 րին: Բայց դուն ամէն բանի մէջ արթուն կեցիր, նեղութիւններու համբերէ, աւետարանիչի գործ-
 6 գործէ, քու պաշտօնդ կտատրէ: Վասն զի ես ար-
 7 ատենը հասեր է: Բարի պատերազմը պատերազմեցոյ
 8 ընթացքը կտատրեցի, հաւատքը պահեցի: Ասկէ ետե
 կոյ կը մնայ ինծի արդարութեան պատկը, զոր Տէրը,
 արդար Գատաւորը, պիտի հատուցանէ ինծի այն
 9 օրը. ու սչ թէ միայն ինծի, հապա այն ամէնուն ալ՝
 որ անոր յայտնուելը սիրեցին:
- 9 Ձանք բրէ շուտով ինծի դալ. (10) Վասն զի Դե-
 մաս զիս թողուց ու այս աշխարհը սիրեց, և դնաց

- Թեազոնիկէ, Կրէսիէս գնաց Գաղատիա, Տիսուս՝
 11 Դադմաթիա. Միայն Ղուկաս ինծի հետ է. Մարկոսը
 12 աւնեալ քեզի հետ բերեա, վասն զի ինծի օգտակար
 13 է սպասուարութեան համար: Եւ ես Տիւքիկոսը Եփե-
 14 սոս զրկեցի: Այն վերաբիւն՝ զոր Տրովադա թողուցի
 15 Կարպոսի քով, երբ դաս՝ բեր, գիւրբերն ալ՝ մանա-
 16 ւանդ մագաղաթները: Դարբին Աղէքսանդրոս շատ
 շարութիւն ըրաւ ինծի. Տէրը անոր *հատուցանէ իր
 17 մէնն ալ զիս թողուցին. այս իրենց չսեպուի: Բայց
 Տէրը իմ քովս կայնեցաւ ու զիս զօրացուց, որպէս զի
 քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլլայ, ու բոլոր
 հեթանոսները լսեն. և ես առիւծին բերնէն աղա-
 81 տեցայ: Եւ Տէրը ամէն չար գործէ պիտի ազատէ
 զիս, և սպահովութեամբ իր երկնային թագաւո-
 րութեանը պիտի հասցնէ. իրեն փառք յաւիտեանս
 յաւիտեանից: Ամէն:
- 19 Բարև տուր Պրիսկէի և Ակիւղոսի, ու Ռնեսիփորոսի
  - 20 տանը: Երատոսս Կորնթոսի մէջ մնաց. և Տրոփիմոսը
  - 21 Մեղիտոսի մէջ թողուցի հիւանդացած: Ձանք բրէ
 ձմեռէն առաջ դալ: Բարև կ'ընեն քեզի Եւբուզոս
 ու Պուզէս և Լինոս ու Կրոզիս և բոլոր եղբայրները:
  - 22 Տէր Յիսուս Քրիստոս քու հոգիիդ հետ ըլլայ. շնորհ-
 քը ձեզի հետ: Ամէն:

*Ո՛րնչ, պիտի հատուցանէ

Յ Ո Ւ Ղ Յ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ա Ռ Տ Ի Տ Ո Ս

ԳՂՈՒԽ Ա.

- 1 Պօղոս, Աստուծոյ ծառայ և Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, Աստուծոյ բնորեալներուն հաւատքին աւատուած պաշտուածեան հետ կից եղող ճշմարտու-
- 2 թեան գիտութեանը համեմատ, Յաւիտենական կեանքի յուսովը, զոր ինք անսուսն Աստուած խա-
- 3 տացաւ յաւիտենական դարերէն առաջ, Բայց իր խօսքը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով,
- որ ինձի յանձնուեցաւ մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրա-
- 4 մանովը, Տիտոսի եւ հարազատ որդւոյս հասարակաց հաւատքովը՝ շնորհք * և խաղաղութիւն Հօր Աստուծ-
- մէն ու մեր Փրկիչէն, Տէր Յիսուս Քրիստոսէ:
- 5 Ասոր համար ես քեզ Կրետէ թողուցի, որ ինչ պակաս բան որ կայ, շիտկես, ու ամէն մէկ քաղաքի մէջ երեցնէր կարգես, ինչպէս ես քեղի պատուի-

* ՈՒՄԻՆ, սղորմութիւն և

- 6 բեցի. Եթէ մէկը անմեղադրելի ըլլայ, մէկ կնոջ պըր, հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որոնք աւնառակութեան համար ամբաստանուած կամ ան-
- 7 հնադանդ չըլլան: Վասն զի եպիսկոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ Աստուծոյ անտեսին պէս. ոչ յանդուզն, ոչ բարկացող, ոչ զինեմոլ, ոչ զարնող, ոչ անարգ շահախնդրութեան ետեւէ եղող,
- 8 Հապա հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուբբ,
- 9 ժուժկալ, Հաստատ բռնելալ վարդապետութեան հաւատարիմ խօսքը, որպէս զի կարող ըլլայ սղջա-
- միտ վարդապետութիւնով յորդորել, և հակառակ
- 10 կեցողները յանդիմանել: Քանզի շատ են անհնազանդները, ունայնութիւն խօսողները ու միտք խա-
- բողները, մանաւանդ անոնք որ թղփատութենէն են.
- 11 Զորոնք պէտք է պապանձեցնել, որոնք ամբողջ առ-
- ներ կը կործանեն, ու անպատեհ բաներ կը սորվեցնեն
- 12 անարգ շահախնդրութեան համար. Աննցմէ մէկը զրուցեց, որ իրենց բուն մարդարէն էր, Կրետացի-
- ները միշտ սուտորոյց են, չար գաղափարներ, դատար-
- 13 հատարաներ: Այս վկայութիւնը ճշմարտ է. անոր համար ստատիկ յանդիմանէ զանոնք, որպէս զի ա-
- 14 ռողջանան՝ հաւատքին մէջ. Ու չնային Հրեական ա-
- ռապակներուն և ճշմարտութենէն հեռացող մար-
- 15 դոց պատուէրներուն: Ամէն բան մտքուր է մտքուր-
- ներուն, բայց պիղծեալն ու անհաւատներուն բուն
- մը մտքուր չէ, հապա աննոց միտքն ալ խղճմանքն
- 16 ալ պղծուած են: Կը խոտտոլանին թէ զԱստուած կը ճանչնան, և երեսն դարձերովը կ'ուբանան, պիղծ ու անհնազանդ ըլլալովսին, և ամէն բարի դարձի

ԳԼ. Բ

- 1 Բայց դուք խօսե՛ ինչ որ կը վայլէ սղջամիտ վար-
- 2 դապետութեանը. Մերերուն զգաստ ըլլալ, ծանրա-
- 3 բարոյ, խոհեմ, սղջամիտ՝ հաւատքով, սիրով, համ-
- 4 բերութիւնով: Նոյնպէս ալ պառաւաններուն այնպիսի
- 5 վարմունք ունենալ, ինչպէս կը վայլէ սրբութեան.
- 6 ոչ բանարկու ըլլալ, ոչ *գինեմն, հապա բարի
- 7 խրատ տուող. Որ խրատեն նորահասակ կիները՝ այ-
- 8 բերին սիրող, զաւակներինն սիրող ըլլալ, Խոհեմ՝
- 9 ողջախոհ, անաշէն, բարեգործ, իրենց այրերուն հնա-
- 10 դանդ, որ չըլլայ թէ Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի-
- 11 նոյնպէս ալ երիտասարդները յորդորէ խոհեմ ըլ-
- 12 րալ: Ամէն կողմէ քու անձդ բարի գործերու օրինակ
- 13 ցուցնելով, վարդապետութեան մէջ անեղծութիւն,
- 14 պարկեշտութիւն, Ողջամիտ ու անմեղադրելի խօսք,
- 15 որպէս զի հակառակ կեցողը ամէնայ, ու մեր վրա-
- 16 յով գէշ բան մը չունենայ ըսելու: Մտաւաներուն
- 17 սրբեցումը իրենց տէրերուն հնազանդ ըլլալ, և ամէն
- 18 բանի մէջ հաճելի. ոչ հակառակասունք. Ոչ խո-
- 19 րողներ, հապա բոլորովին՝ ըրարի հաւատարմութիւն
- 20 ցուցնեն, որպէս զի մեր Փրկիչ Աստուծոյ վարդապե-
- 21 տութիւնը ամէն բանի մէջ զարդարին: Քանզի Առ-
- 22 տուծոյ փրկարար շնորհքը բոլոր մարդոց երեւցաւ. Որ
- 23 մեզ կը խրատէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհա-
- 24 յին ցանկութիւնները ուրանանք, և զգաստութիւ-
- 25 նով ու արդարութիւնով և բարեպաշտութիւնով ապ-

*Յուշ. շատ գինիի ծառայ եղած

- 13 ընկը այս աշխարհին մէջ: Ու սպասենք այն երջանիկ
- 14 յոյսին, և մեծ Աստուծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիս-
- 15 տոսի փառքին յայտնուելուն. Որ իր անձը մեզի հա-
- 16 մար տուաւ, որպէս զի մեզ ամէն անօրէնութեան
- 17 տղատէ, ու մաքրէ իրեն սեպական ժողովուրդ ընէ՝
- 18 բարի գործերու նախանձաւոր: Այդ բաները խօսէ և
- 19 յորդորէ ու յանդիմանէ բոլորովին սաստելով. Չը-
- 20 լայ որ մէկը քեզ անարգէ:

ԳԼ. Գ

- 1 Անոնց միտքը ձգէ իշխանութիւններուն և պետու-
- 2 թիւններուն հնազանդիլ ու հպատակ ըլլալ, ու ա-
- 3 մէն բարի գործերու պատրաստ գտնուիլ. Մէկուհն
- 4 հայհոյութիւն չընել, կռուարար չըլլալ, հապա հե-
- 5 զահոգի, ամէն մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն
- 6 ցուցնել: Վասն զի մենք ալ ատեն մը անմիտ էինք,
- 7 անհնազանդ, մարտեալ, և զանազան ցանկութիւն-
- 8 ներու ու հեշտութիւններու կը ծառայէինք. չարու-
- 9 թիւնով ու նախանձով կը վարուէինք, ատելի էինք
- 10 և մէկզմէկ կ'ատէինք, Բայց երբ մեր Փրկիչ Աստու-
- 11 ծոյն քաղցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտ-
- 12 նուեցաւ, Ոչ թէ արդարութեան գործերէն՝ զորնք
- 13 անէք ըրինք, հապա իր ողբմութեանը համեմատ մեզ
- 14 փրկեց նորէն ծնանելու աւազանին միջոցաւ ու Սուրբ
- 15 Հոգիին նորոգելովը, Ձոր առատօրէն թափեց մեր
- 16 վրայ Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկիչն ձեռքով, Որպէս
- 17 զի անոր շնորհքովը արդարացած՝ յաւիտենական
- 18 կեանքի յոյսով ժառանգ ըլլանք: Այս խօսքը հա-
- 19 տարիմ է. և կ'ուզեմ որ ստոնք հաստատես, որ-

պէս զի Աստուծոյ հաւատացողները հոգ ամենին բա-
 րի գործեր ընելու վրայ ըլլալ. ասոնք են բարի ու
 9 մարդոց օգտակար բաները: Բայց դուն յիմարական
 վէճերէն ու աղքատամարններէն ու հակառակութիւն-
 ներէն և օրէնքի վրայով եղած կռիւներէն մէկդի կե-
 10 յիր, վասն զի անօգուտ են ու սնտախ: Հերձուածող
 մարդէ՛ առաջին ու երկրորդ անգամ խրատելէ ետև
 11 ետքաշուէ, Գիտնալով որ այնպիսին խտորած է, և
 մեղք կը գործէ ինքզինք դատապարտելով:
 12 Եբբ Արաեման կամ Տիւքիկոսը քեզի շրկեմ,
 ջանք բրէ ինձի դալ Նիկոպոլիս, վասն զի միտքս
 13 դրի ձեռքը հոն անցնել: Զենտա օրինականք ու Ապո-
 ղոսը փութով ճամբայ զիր, հոգ քանէլով որ անանց
 14 բա՛ն մը չպակտի, Եւ մերիններն ալ թող սորվին
 բարի գործեր ընելու վրայ ըլլալ հարկաւոր պարտ-
 15 դաներու մէջ, որպէս զի անպատու չըլլան: Բարև
 կ'ընեն քեզի ամէնն ալ որ ինձի հետ են. բարև տուր
 անոնց որ մեզ կը սիրեն հաւատարմ. շնորհքը ձեր
 ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ Փ Ի Լ Ի Մ Ո Ն

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Պօղոս, Յիսուս Քրիստոսի կապեալը, և Տիմոթէոս
 եղբայրը, Փիլիմոնի, մեր սիրելիին ու գործակցին,
 2 Եւ Ապփիա սիրելիին, ու Արքեպպոս մեր զինուորակ-
 3 ցին, ու քու տանդ մէջի եկեղեցիին: Ենորհք և խա-
 ղադուութիւն ձեզի Աստուծոյ մեր Հօրմէն և Տէր Յի-
 սուս Քրիստոսէ:
 4 Կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծոյն՝ քեզ իմ ա-
 5 ղօթքներուս մէջ յիշելով, Եբբ կը լսեմ քու սերդ
 ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր Յիսուսի վրայ և բարբ
 6 սուրբերուն վրայ, Որպէս զի քու հաւատարիք հա-
 ղորդակցութիւնը պողարեր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսու-
 սով *ձեր վրայ եղած ամէն բարութեանը ճանչցուե-
 7 լով: Քիտնի շատ ուրախութիւն և մխիթարութիւն
 ունինք քու սիրոյդ վրայ, որ սուրբերուն սիրտերը
 քեզմով հանգստացած են, եղբայր:
 8 Ասոր համար թէև շատ համարձակութիւն ունիմ

*Ո՛րքո՞ւ, մեր

Քրիստոսով վայելուչ եղածը քեզի հրամայելու,
 9 Բայց յաւեա սիրոյ համար կ'աղաչեմ, այնպիսի մէկը
 10 Յիսուս Քրիստոսի համար կապուած ալ: Կ'աղաչեմ
 11 քեզի իմ որդւոյս Ռնեսիմոսի համար, զոր իմ կա-
 12 պանքներու մէջ ծնայ, Որ ասե՛ն մը անպիտան էր
 13 քեզի, բայց հիմա քեզի ալ ինձի ալ պիտանի է:
 14 Զանկա ետ զովեցի. դուն ալ ընդունէ զանկիկա, որ
 15 է իմ աղերս. Զոր կ'ուզէի իմ քովս պահել, որպէս
 16 զի քու սեղգ ինձի սպասուարութիւն ընէ աւետա-
 17 բանին կապանքներուն մէջ: Բայց առանց քու կամ-
 18 քիդ չուզեցի բան մը ընել, որպէս զի քու բարեբա-
 19 րութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չլլայ, հապա
 20 կամու: Քանզի թերեւս այս պատճառաւ անկիկա
 21 քիչ մը ասե՛ն զատուեցաւ, որպէս զի զանկիկա յա-
 22 շիտեան ունենաս, Ոչ թէ ալ ծառայի մը պէս, հա-
 23 պա ծառայէ վեր, սիրելի եղբօր պէս. և էթէ ինձի
 24 պոյպէս Իրեթէ է, ս'ըչափ աւելի պիտի ըլլայ քեզի՝
 25 թէ՛ մարմինի կողմանէ ու թէ՛ Տէրոջը: Ուստի եթէ
 26 զիս Իսուս երթէ քեզի աներաւութիւն մը ըրած է
 27 կամ պարտք մը ունի, զայն իմ հաշիւիս անցուր
 28 Ես Պօղոս իմ ձեռքովս գրեցի, ես կը վճարեմ. որ
 29 չըրեմ քեզի թէ դուն ալ քու անձդ ինձի պարտա-
 30 կան ես: Այո, եղբայր, թող քեզմէ ունենամ այս
 31 օրուսը Տէրոջմով. հանգչեցուր իմ աղերս *Տէրոջ-
 32 մով: Քու հնազանդութեանդ վստահելով քեզի գրե-
 33 յի, քանզի դիտեմ որ բառէս ալ աւելի պիտի ընես

*Ո՛հնէ, Քրիստոսով

22 Ասկէ զատ ինձի ընտանեացն մըն ալ պատրաստէ,
 23 վասն զի կը յուսում թէ ձեր աղօթքներուն միջո-
 24 ցաւ ձեզի պիտի շնորհուիմ: Բարեւ կ'ընէ քեզի Ե-
 25 փապրոս, իմ գերութեան ընկերս Քրիստոս Յիսու-
 26 սով. Նաև Մարկոս, Արիստարքոս, Իեմմա, Ղուկաս,
 27 իմ գործակիցներս: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ-
 28 քը ձեր հոգիին հետ ըլլայ: Ամէն:

Թ Ո Ւ Ղ Թ

[ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ]

Ա Ռ Ե Բ Բ Ա Յ Ե Յ Ի Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ետա մատերով ու շատ կերպերով առաջուքնէ խօ-
 2 սելով Աստուած հայրերուն հետ մարգարէներով,
 3 Այս վերջին օրերս էր Որդեակը խօսեցաւ մեզի հետ,
 4 զոր ամէն բանի ժառանգ գրաւ, որով աշխարհն ալ
 5 ստեղծեց. Որ իր փառաց լոյսն է և իր էութեան
 6 բուն պատկերը. որ իր զօրութեան խօսքով ամէն
 7 բան կը բունէ, իր անձով մեր մեղքերը սրբելով
 8 բարձրելը, Աստուծոյ մեծութեան աջ կողմը նստուա-
 9 Եւ այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն, որչափ ա-

5 նոնցմէ աւելի աղէկ անուն ժառանգեց: Ասան զի
 հրեշտակներէն որո՞ւ ըսաւ երբէք, Գու՛ն ի՞մ՝ Որդիս
 ես, ես այսօր քեզ ճնայ. և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր
 6 պիտի ըլլամ, ու անիկա ինձի Որդի պիտի ըլլայ: Եւ
 դարձեալ՝ երբ անդրանիկը աշխարհ կը մտցնէ՝ կ'ընէ,
 Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն ալ անոր երկրպագու-
 7 թիւն թող ընեն: Եւ հրեշտակներուն վրայով կ'ընէ,
 Որ իր հրեշտակները հոգիներ կ'ընէ, ու իր պաշտօն-
 8 եաները՝ կրակի բոց, Ստիպոյն Որդիին՝ Կ'ընէ, Գու ա-
 թուդ, ով Աստուած, յաւիտեանս յաւիտենից է.
 9 դուստղան է. Արդարութիւնը սիրեցիր ու անօրէնու-
 թիւնը ստեցիր. անոր համար, ով Աստուած, քու
 Աստուածդ ուրախութեան իւզով օծեց քեզ քու
 10 ընկերներէդ աւելի: Եւ՝ Գու՛ն, ով Տէր, սկիզբէն
 երկրի հիմերը դրիր, ու երկինք քու ձեռքերուդ
 11 զործն է. Անոնք պիտի կորուսին, բայց դուն կը կե-
 նաս ու կը մնաս. ու ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին,
 12 Ու վերարկուի պէս պիտի գալարես զանոնք, և պի-
 տի փոխուին. բայց դուն նոյն ինքն ես, ու քու տա-
 13 ըններդ պիտի չպակոխն: Եւ հրեշտակներէն որո՞ւ
 ըսաւ երբէք, Իմ աջ կողմնասէ, մինչև քու թշնա-
 14 միներդ ստրկուիդ պատուանդան դնեմ: Զ՞ որ ա-
 նոնք ամէնը սպասուորոջ հոգիներ են, որոնք սպա-
 սուորութեան կը զրկուին անոնց համար՝ որ փրկու-
 թիւն պիտի ժառանգեն:

ԳԼ. Բ

1 Անոր համար պէտք է մեզի ա'լ աւելի ուշադրու-
 թիւն տալ քեզ ըսած բաներուն, որ չըլլայ թէ երբէք

2 պակոխեմ: Ասան զի եթէ այն խօսքը որ հրեշտակ-
 ներուն ձեռքով զրուցուեցաւ, հաստատուն եղաւ,
 և ամէն յանցաւորութիւն ու անհնազանդութիւն
 3 արդար հաստուցում առաւ, Հապո՛ մենք ի՞նչպէս պի-
 տի աղասինք: Եթէ անհոգ ըլլանք այնպիսի մեծ փր-
 կութենէ մը, որ խօսելուն սկիզբը Տէրոջմէն առաւ,
 4 ու լողներուն ձեռքով մեզի հաստատուեցաւ. Ասա-
 ուած ալ վկայեց նշաններով ու հրաշքներով և զա-
 նազան զօրութիւններով ու Սուրբ Հոգիին պար-
 5 զեւներովը, ինչպէս ինք կամեցաւ:
 6 Ասան զի ոչ թէ հրեշտակներուն հնազանդեցուց
 այն դալու աշխարհը, որուն վրայով մենք կը խօսինք.
 7 Հապա մեկը տեղ մը վկայեց ու ըսաւ, Մարդը ի՞նչ
 է՝ որ զանիկա կը յիշես, կամ մարդու սրդին՝ որ ա-
 8 նոր սյցեւութիւն կ'ընես. Քիչ մը վար բրեր զանիկա
 հրեշտակներէն. փառքով ու սրտուով պատկեցիր
 9 զանիկա, և քու ձեռքերուդ գործերուն վրայ կե-
 10 ցուցիր զանիկա. Ամէն բան անոր ստրկուան ասկ
 հնազանդեցուցիր, ուստի ամէնը որ անոր հնազան-
 11 դեցուց, անոր չհնազանդած բան մը չձգեց. բայց
 հիմա դեռ չենք տեսներ ամէնը անոր հնազանդած:
 12 Սակայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պատուած
 կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած
 էր մահուան չարչարանքին համար, որպէս զի Աս-
 13 տուծոյ շնորհքովը ամէնուն համար մահ ճաշակէ:
 14 Որովհետեւ կը վալէր Անոր, (որու համար ամէնը
 և անով ամէն բաները եղած են,) շատ սրդիներ
 15 փառքին մէջ մտցնելու տեսնը՝ անոնց փրկութեան
 Աւաջնորդը չարչարանքով կատարել:
 16 Ասան զի ան որ կը սրբէ ու ան որ կը սրբուի, ա-

- մէնն ալ մէկէ են. անոր համար ինք ամօթ չտեսեր
- 12 եղբայր կոչել զանոնք, բռնով, Քու անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ, ժողովքին մէջ քեզ
- 13 պիտի դովեմ: Եւ դարձեալ Ես անոր պիտի յուսամ. ու դարձեալ Ահա ես ու այն զաւակները զորոնք
- 14 Աստուած ինձի տուաւ: Ուստի որովհետեւ զաւակները մարմինին ու արիւնին հաղորդ եղան, ինք ալ նմանապէս անոնց բաժանորդ եղաւ, որպէս զի է
- 15 թիւնը ունէր, այսինքն է Սասանան. Եւ ազատէ զանոնք որ մահուան վախովը միշտ ծառայութեան
- 16 մէջ կ'ապրէին: Քանզի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք չբռնէր, հապա Աքրաճամի սերունդին ձեռք կը
- 17 բռնէ: Անոր համար պէտք էր անոր բոլորովին եղբայրներուն նման ըլլալ, որպէս զի ինք ողորմած ըլլայ ու հաւատարիմ քահանայապետ՝ Աստուծոյ կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը քաւելու համար:
- 18 Քանզի ինչ բանով որ ինք չարչարուեցաւ փորձութիւն կրելով, կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ:

ԳԼ Գ

- 1 Աւստի, սուրբ եղբայրներ, երկնային կոչումին մատակցներ, նայեցէք մեր զաւանութեանը Առաքեա-
- 2 լին ու Քահանայապետին, Քրիստոս Յիսուսի. Որ հաւատարիմ է անոր՝ որ զինք դրաւ, ինչպէս Մովսէս
- 3 ալ՝ անոր բոլոր տանը մէջ: Վասն զի ինք Մովսէսէ աշխատեալ աւելի փառքի արժանացաւ, որչափ աւելի
- 4 պատիւ կ'ունենայ քան զինորդ քան թէ տունը: Քան

- զի ամէն տուն մէկէ կը շինուի. բայց ան որ ամէն
- 5 բաները բրաւ՝ Աստուած է: Եւ յիշուի Մովսէս ա-
- նոր բոլոր տանը մէջ հաւատարիմ էր ծառայի մը պէս՝ զընդունելու բաներուն վկայ ըլլալու համար.
- 6 Բայց Քրիստոս որդիի մը պէս իր տանը լրաց, որուն տունը մենք ենք, միայն թէ այն համարձակութիւնը
- և յոյսին պարծանքը մինչև վերջը հաստատ բռնենք:
- 7 Ուստի ինչպէս կ'ըսէ Հոգին Սուրբ, Այսօր եթէ ա-
- 8 նոր ձայնին պիտի լսէք, Ձեր սիրտերը մի խտացնէք բարկացնելու ատենին պէս անապատին մէջ փորձու-
- 9 թեան օրը, Ուր ձեր հայրերը զիս փորձեցին, քննեցին զիս, Բեդեբեք քառասուն տարի իմ գործերս տեսան:
- 10 Անոր համար զընդեցայ այն ազգէն ու ըսի, Միշտ մղորած են արտօնքին, և իմ ծամբաներս չճանչցան
- 11 անոնք. Ուստի երգում ըրի իմ՝ բարկութեանս մէջ
- 12 թէ իմ հանգիստս պիտի չամեննու նայեցէք, եղբայրներ, չըլլայ որ ձեզմէ մէկուն ներսիդին անհաւատու-
- 13 թեան չար սիրտ ըլլայ՝ ապստամբ ըլլալու կենդանի
- 14 խտանայ մեղքին խարէութիւնովը: Քանզի մենք Քրիստոսի մատակց եղած ենք, միայն թէ այն հաստատութեան սկիզբը մինչև վերջը պինդ բռնենք.
- 15 Քանի որ կ'ըսուի, Այսօր եթէ անոր ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խտացնէք բարկացնելու ատե-
- 16 նին պէս: Քանզի *ոմանք լսեցին ու բարկացուցին, բայց ոչ թէ՛ ամէնը որ Եգիպտոսէ ելած էին Մով-
- 17 սէսի ձեռքով: Որոնցմը՞ զընդեցաւ այն քառասուն

*Կա՛մ, որոնք լսեցին ու բարկացուցին. չէ՞ որ

տարին. չէ՞ որ մեղանչողներէն, որոնց սակարները ա-
 18 նապատին մէջ ինկան: Եւ որոնց համար երգում՝
 քրաւ իր հանգիստը չմոնել, եթէ ոչ՝ անհաւատնե-
 19 բուն համար: Եւ կը տեսնենք որ չկրցան մոնել երեւոյ
 անհաւատութեանը համար:

ԳԼ. Դ

1 Ուրեմն ա՛լ վախնանք, որ չըլլայ թէ անոր հան-
 դիստը մոնելու խտտմունքէն, որ Ֆեփ մնացեր է,
 2 ձեզմէ մէկը դրկուած գտնուի: Վասն զի մենք ալ ա-
 նոնց պէս աւեախս առած ենք. բայց սնոնց շահ մը
 չըբաւ այն խօսքը լսելը, քանզի հաւատքով խառ-
 3 նուած չէր լսողներուն մէջ: Իսկ մենք որ հաւատա-
 ցինք, հանգիստը կը մոնենք. ինչպէս ըսաւ, Ուստի
 երգում՝ ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ հան-
 դիստս պիտի չմոնեն. թէև եր գործերը աշխարհի
 4 սկիզբէն եղած էին: Վասն զի քերտէ այսպէս կ'ըսէ
 տեղ մը եօթներորդ օրու համար, Եւ Աստուած
 5 եօթներորդ օրը հանգչեցաւ իր բոլոր գործերէն. Ու
 հաս նորէն Կ'ըսէ թէ իմ հանգիստս պիտի չմոնեն:
 6 Ուստի որովհետև սմանց կը մտայ հոն մոնել, և ա-
 նոնք որ առաջուրէն աւեախք առած էին, անհաւա-
 7 տութեան համար չմտան, Կորէն օր մը կը սահմանէ՝
 ու իրոք Այսօր Իսրայիլի բերնով պիքան ժամա-
 նակէ ետև, ինչպէս ըսուեցաւ, Այսօր եթէ անոր
 ձայնին պիտի լսէք, ձեր սիրտերը մի խտացնէք:
 8 Վասն զի եթէ Յեսու հանգչեցուցած ըլլար զանոնք,
 ալ անկէ ետքը ուրիշ օրուան համար չէր զրուցեր:
 9 Ուրեմն Աստուծոյ ժողովուրդին քերտ հանգիստ մը

10 կը մնայ: Վասն զի ան որ անոր հանգիստը մտաւ,
 ալ հանգչեցաւ իր գործերէն, ինչպէս Աստուած ալ
 11 իրեններէն: Ուրեմն ջանանք այն հանգիստը մոնել,
 որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օրինա-
 12 կին պէս ինչայ: Վասն զի Աստուծոյ խօսքը կենդանի
 է ու զօրեղ, և ամէն երկայտիլ տարէ կտրուկ, որ կը
 թափանցէ մինչև շունչը ու ոգին և յօգուածները ու
 13 ու մտածմունքները. Եւ չկայ արարած մը անոր գի-
 մոց չերեւցած, հապա ամէն բան բաց ու յայտնի է
 անոր աչքերուն առջև, որու պէտէ քրտէ մեր հոշիւր:
 14 Արդ մենք որ մեծ Բահանայապետ մը ունինք եր-
 կինըր անցած, Յիսուսը, Աստուծոյ Որդին, ամուր
 15 բունենք Ֆե Դաւանութիւնը: Բանդի ոչ թէ այնպիսի
 քահանայապետ մը ունինք՝ որ կարող չըլլայ մեր
 տկարութիւններուն կարեկից ըլլալ, հապա ինք ա-
 16 մէն կերպով փորձը առած է Ֆեփ նման, Բայց առանց
 շնորհաց արժուին առջև, որպէս զի սղըբմութիւն
 ընդունինք ու շնորհք գտնենք պէտք եղած ատեն
 Ֆեփ օգնելու:

ԳԼ. Ե

1 Վասն զի ամէն քահանայապետ մտորոց մէջէն
 առնուած՝ մտորոց համար կը կենայ Աստուծոյ կող-
 2 մը, որպէս զի պատարագներ ու զօհեր մատուցանէ
 3 տկարութիւնով պաշարուած է. Եւ այս պատճա-
 րաւ պարտաւոր է ինչպէս ժողովուրդին համար՝

Նոյնպէս ալ իր անձին համար մեղքի պատարագ մնա-
 4 տուցանել: Եւ ոչ թէ մէկը ինքերմէ այս պատիւը
 կ'առնէ, հապա ան՝ որ Աստուծմէ կանչուած է, ինչ-
 5 պէս Ահարոն: Նոյնպէս ալ Քրիստոս ոչ թէ իր անձը
 մեծարեց քահանայապետ ըլլալու, հապա անիկա՛ որ
 զրուցեց անոր թէ Դուռ իմ՝ Որդիս ես, ես այսօր քեզ
 6 ծնայ: Ինչպէս ուրիշ քեզ մըն ալ կ'ըսէ, Դուռն յա-
 շիտեան քահանայ ես Մեղքիսեգեկի կարգին պէս
 7 Որ իր մարմինին օրերը աստիկ գոչումով ու ար-
 ցունքով աղօթք և աղաչանք մատուց անոր որ կա-
 րող էր զինք մահուանէ աղատել, ու լուսեցաւ էր
 8 *լարեպաշտութեանը պատճառաւ: Թէպէտ ինք
 Որդի է, Բայ իր չարչարանքներէն հնազանդութիւն
 9 սորվեցաւ: Ու երբ կատարուեցաւ, ըտլոր իրեն հա-
 զանդողներուն յաշտեանական փրկութեան պատ-
 10 ճառ եղաւ: Ու Աստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայա-
 11 պետ Մեղքիսեգեկի կարգին պէս Որուն վրայով շատ
 ըսելիք ունինք, որ դժուարին ալ է մեկնել, վասն զի
 12 ձեր լսելիքները ըլծացած են: Վասն զի թէպէտ
 պէտք էր ձեզի ժամանակին նայելով սորվեցնող ըլ-
 13 լալ, ըսյց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ է
 Աստուծոյ պատգամներուն առաջին սկզբունքները:
 ու դուք կաթի կարօտ եղաք՝ և ոչ թէ հաստատուն
 14 Բայց հաստատուն կերակուրը կատարեալներուն է,
 որոնց զգոյարանքները սովորութեամբ կրթուած են
 ըտրին ու չարը զանազանելու:

*կաթ, երկիւղէն աւարտելով

ԳԼ. Զ

1 Ուստի Քրիստոսի վրայով առաջին սորվելիքները
 ձգելով՝ կատարեալին դանք, առանց նորէն հիմ
 ձգելու մեռած գործերէն սպաշարելու, ու առ
 2 Աստուած հաւատք ունենալու, Եւ մկրտութիւն-
 ներուն վարդապետութեանը, ու ձեռք դնելուն, և
 մեռելներուն յարութեանը, ու յաշտեանական դա-
 3 տաստանին: Եւ զայս պիտի ընենք՝ եթէ Աստուած
 4 հրաման տայ: Վասն զի անհար է մէկ անգամ լու-
 սաւորուածներուն, որոնք երկնաւոր պարգեւին համը
 5 աւին, ու Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան, Եւ Աստու-
 ծոյ բարի խօսքին ու դալու աշխարհին զօրութիւն-
 6 ներուն համը աւին, Եթէ իյնան՝ նորէն ապաշխա-
 րութիւնով նորոգուիլ: որովհետեւ կրկին Աստուծոյ
 Որդին խաչը կը հանեն իրենց անձին, ու կը խայտա-
 7 ապեն: Վասն զի այն երկերը որ իր վրայ շատ ան-
 դամ եկած անձերու կը խմէ, և արդեւնք կը բերէ
 պիտանի անոնց՝ որոնց համար կը մշակուի, Աստուծ-
 8 մէ օրհնութիւն կ'ընդունի: Բայց ան որ փուշեր ու
 9 անոր վերջը սլորուի է: Իսկ մենք, սիրելիներ, ձեր
 վրայով լուսադոյն և փրկութեան վերաբերեալ յոյ-
 10 սեր ունինք, թէ և սոյպէս կը խօսին: Քանզի Աստ-
 ուած անիրաւ չէ, որ ձեր գործը մոռնայ, ու այն
 սէրը զոր իր անուանը համար ցուցուցեք, որ սուրբե-
 11 ըուն ծառայեցիք ու կը ծառայեք:

11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն մէկը նոյն
 ջանքը ցուցնէ յոյսին հասցատուելուն մինչև վերջը:

- 12 Որպէս զի դուք չհեղդանաք, հասցա նմանող ըլլաք
աննց որ հաւատաքով ու համբերութիւնով խտա-
- 13 մունքները ժառանգեցին: Վասն զի երբ Աստուած
Աբրահամի խոտմունք բրաւ, որովհետեւ իրմէ մեծը
- 14 չկար՝ որ անոր վրայ երգում ընէր, Իր անձին վրայ
երգում բրաւ ու ըսաւ, Այո, օրհնելով պիտի օրհ-
- 15 նեմ քեզ, ու շատցնելով պիտի շատցնեմ քեզ: Եւ
- 16 այսպէս համբերելով խոտմունքին հասաւ: Քանզի
մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երգում կ'ընեն, ու ա-
- 17 ննց բոլոր հակառակութեանը հաստատվճիւր ասող
18 քին ժառանգաւորներուն, երգումը մէջ ձգեց. Որ-
պէս զի երկու անփոփոխելի բաներով, որոնցմով ան-
- 19 մեր առջև դրուած յոյսը ամուր բռնելու. Զոր ու-
նինք իբրև հաստատ ու անշարժ խորիսի մը մեր ան-
- 20 ձին, որ վարագուրին ներսի կողմն ալ կը մտնէ. Ուր
Յիսուս իբրև Առաջնորդ մտաւ մեզի համար՝ յա-
ւիտենական Քահանայապետ ըլլալով Մեղքիւե-
- դեկի կարգին պէս:

ԳԼ Է

- 1 Քանզի այս Մեղքիւեդեկը Սողեմի թագաւորն էր,
Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան, որ Աբրահամը դի-
- 2 կը դաւանար, ու օրհնեց զանկիա, Որու Արրահամ ալ
տատանորդ առաւ բոլոր բաներէն. որ նախ Աբրա-

- բութեան թագաւոր կը թարգմանուի, ետքը Սա-
- ղէմի թագաւոր՝ որ է Խաղաղութեան թագաւոր.
- 3 Առանց հօր, առանց մօր, ազգահամար չունեցող,
որուն ոչ օրերուն սկիզբը կայ, ոչ ալ կեանքին վերջը.
Եւ Աստուծոյ Որդւոյն նման ըլլալով, կը կենայ ու
կը մնայ միշտ քահանայ:
- 4 Արդ նայեցէք թէ ո՛րքա՞վ մեծ մէկն էր ասիկա,
որու Աբրահամ նահապեան ալ տատանորդ առաւ
- 5 աւարէն: Եւ Ղեւիի օրդիններէն եղողները, որոնք
քահանայութիւն կ'առնեն, պատուէր ունին որ ժո-
- ղովուրդէն տատանորդ առնեն օրէնքին համեմատ,
այսինքն իրենց եղբայրներէն. թէպէտեւ աննք Աբրա-
- 6 համի երանքէն ելել են. Բայց անկիա, որուն ազգա-
- համարը աննցմէ չէր, Աբրահամէ տատանորդ առաւ,
ու օրհնեց զանկիա՝ որ խոտմունքները առած էր:
- 7 Սակայն ասիկա անհակառակելի բան մըն է, որ
պղարկը մեծէն կ'օրհնուի:
- 8 Եւ հսո մահկանացու մարդիկ տատանորդ կ'առ-
- նեն, բայց հոն անկիա կ'առնէ, որու համար վկայուած
- 9 է թէ կենդանի է: Եւ կրնայ ըսուիլ թէ Ղեւի ալ,
որ տատանորդ կ'առնէ, Աբրահամի ձեռքով տատա-
- 10 նորդ առաւ. Վասն զի տակաւին իր հօրը երանքն
էր, երբ Մեղքիւեդեկ զանկիա դիմաւորեց:
- 11 Արդ եթէ կատարելութիւնը Ղեւացուց քահա-
- նայութեան ձեռքով ըլլար, (որովհետեւ ժողովուրդը
անոր ասե՛նր օրէնքին տակ դրուեցաւ,) ալ ի՛նչ
պէտք էր որ Մեղքիւեդեկի կարգին պէս ուրիշ քա-
- հանայ մը ելլէ, ու չըսուի Ահարոնի կարգին պէս:
- 12 Արդ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս՝ հարկ էր
- 13 որ օրէնքին ալ փոփոխութիւն ըլլար: Եւ երա՛ւ էրա՛ւ.

վասն զի ան՝ որու համար՝ սյապէս կ'ըտուէ, ուրիշ
 ցեղի հաղորդութիւն ունեցաւ, որմէ՝ բնաւ մէկը սե-
 14 զանին չմտեցաւ. Բանդի յայանի է թէ Յուդայի
 ցեղն յառաջ եկաւ մեր Տէրը, որ ցեղին վրայով
 Մովսէս բան մը չըրուցեց քահանայութեան համար:
 15 Ու ալ աւելի յայանի է որ Էդուարդ, քանի որ
 Մելքիսեդեկի նմանութիւնովը ուրիշ քահանայ մը
 16 կ'եղէ, Որ սչ թէ մարմնաւոր պատուէրի օրէնքին
 պէս եղաւ, հապա անմովսէսան կեանքին զօրութեանը
 17 պէս: Վասն զի կը վկայէ թէ Դուն յաւիտեան քա-
 18 հանայ ես Մելքիսեդեկի կարգին պէս: Բանդի առա-
 ջին պատուէրը կը խափանուէ իր տկարութեանը ու
 19 անշահութեանը համար, (Վասն զի օրէնքը բան մը
 կատարեալ չըրաւ,) և անոր տեղ կը մտնէ լուսա-
 20 գոյն յայս մը՝ որով Աստուծոյ կը մտնենանք:
 Եւ որքան որ Յիսուս սչ թէ առանց երգումի Գա-
 21 հանայ եղաւ, (վասն զի անոնք առանց երգումի քա-
 հանայ եղած են. Բայց ասիկա երգումով անոր ձեռ-
 22 կի կարգին պէս,) Այնքան աւելի ազէկ ուխտի մը
 երաշխաւոր եղաւ Յիսուս:
 23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են՝ երէն՝ միշտ
 24 մնալուն մահը արդէիք բլլալուն համար. Բայց ասի-
 կա յաւիտեան կենսալուն համար անանցանելի ունի
 25 քահանայութիւնը. Ուստի բարբոյլին կարող ալ է
 ապրեցնելու զանոնք որ իրմով Աստուծոյ կու գան.
 որովհետեւ ինք միշտ կենդանի է անոնց համար բա-
 26 ռեթօս բլլալու:
 Վասն զի մեղի ճեւղ սյապիսի քահանայութեա մը

կը վզողէր, սուրը, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն
 27 զատուած ու երկինքէն վեր բարձրացած. Որու ամէն
 որ հարկ չէ ինչպէս աբել քահանայութեանը ուն՝ ա-
 ռաջ իր մեղքերուն համար պատարագ մատուցա-
 նել, ու ետքը ժողովուրդին Բեզերու համար. վասն
 զի ինք մէկ անգամ ըրաւ ասիկա՝ իր անձը պատա-
 28 բադ մատուցանելով: Վասն զի օրէնքը տկարու-
 թիւնով պաշարուած մարդիկը քահանայութեա կը
 կարգէ, բայց երգումին խօսքը, որ օրէնքէն ետե էր,
 Որդին՝ որ յաւիտեան կատարեալ է:

1 **Ե**ւ զրուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը սյս է-
 այնպիսի քահանայութեա մը ունինք մենք՝ որ եր-
 կինքը Աստուծոյ մեծութեանը ամբողջ աջ կողմը
 2 նստաւ. Սրբարանին պաշտօնեայ, ու ճշմարիտ խօ-
 3 րանին՝ զոր Տէրը կանգնեց ե ոչ թէ մարդ: Քանի
 ամէն քահանայութեա պատարագներ ու զոհեր մա-
 տուցանելու համար որչափաւ է. ուստի հարկ է որ
 4 ասիկա ալ բան մը ունենայ մատուցանելու: Որ եթէ
 երկրի վրայ բլլար, քահանայ անգամ պիտի չըլլար,
 վասն զի կան քահանաներ՝ որոնք պատարագներ կը
 5 մատուցանեն օրէնքին համեմատ. (Որոնք երկնային
 բաներուն նմանութիւնովը ու շուքովը կը ծառային,
 ինչպէս Մովսէսի հրամայուեցաւ, երբ խորանը պիտի
 շինէր. քանիք ըսաւ, Նայէ որ լեւոր քեղի ցուցուած
 6 օրինակին պէս շինես ամէնը.) Բայց Տիմո Յիսուս
 ալ աւելի զերազանց պաշտօնի մը հատաւ, որչափ
 որ լուսագոյն խոտամուշիկերով հաստատուած լա-
 ւագոյն ուխտի մը մեջնարդ է:

7 Վլասն զի եթէ առաջինը անմեղագրելի ըլլար, ա-

8 թի՛ս երկրորդին տեղ չէր փնտառուեր: Բանդի կը յան-

9 ճեամնէ զանոնք ու կ'ըսէ, Ահա օրեր կու գան, կ'ը-

10 ճեա Տէրը, որ Իսրայելի տանը հետ ու Յուդայի տանը

11 զար անոնց հայրերուն հետ ըրի, այն օրը որ անոնց

12 ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանե-

13 լու համար. վասն զի անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան,

14 ես ալ անհոգ եղայ անոնց վրայով, կ'ըսէ Տէրը:

15 Գանդի այս է այն ուխտը՝ զոր Իսրայելի տանը հետ

16 պիտի ընեմ այն օրերէն ետքը, կ'ըսէ Տէրը. Իմ օրէնք-

17 ներս անոնց միտքին մէջ պիտի գնեմ. և անոնց սրբ-

18 անիս վրայ պիտի գրեմ զանոնք, ու ես անոնց Աստ-

19 ուած պիտի ըլլամ, և անոնք ինձի ժողովուրդ պիտի

20 ըլլան: Ու բնաւ պիտի չտրվեցնեն սա՛նք մէկը իր ըն-

21 կերին, և սա՛նք մէկը իր եղբօրը, բնեղով թէ Տէրը

22 ճանչցիր. քանզի անոնց պղտիկէն մինչև մեծը ամէնը

23 զիս պիտի ճանչնան. Վլասն զի ես անոնց անբաւու-

24 թիւններուն ներող պիտի ըլլամ, և անոնց մեղքերը

25 ու անօրէնութիւնները ա՛լ պիտի չյիշեմ:

26 Երբ ահա բնեղովը առաջինը հինցուց, ու այն որ

27 կը հիննայ և կը ծերանայ, ա՛լ կ'ըսուտի մօտ է:

ԳԼԹ

1 **Ս**րբդարև առաջին ահա՛ն ալ ունէր պաշտամունքին

2 կանոնադրութիւնները ու աշխարհային սուրբ տեղը:

3 Վլասն զի առաջին խորանը, որ Սրբութիւն կ'ըսուէր,

4 «յապէ՛» կազմուեցաւ, որուն մէջ կար աշտանակը ու

5 սեղանը և առաջատարութեան հացը: Եւ երկրորդ

1 վարագուերին ետին այն խորանը՝ որ Սրբութիւն որու-

2 թեանց կ'ըսուէր. Որուն մէջ էր սակի բուրվառը, և

3 ուխտին տապանակը, սա՛նք կողմէն սակիով պատած.

4 որուն մէջ էր սակիէ ափորը մանանայով վեջա՛ն,

5 և Ահարոնի գաւազանը որ ծաղկեցաւ, և ուխտին

6 տախտակները, Եւ անոր վրայէն փառաց քերովը-

7 ները՝ որ քաւութիւնին վրայ հովանի կ'ընէին. որոնց

8 համար պէտք չէ հիմա մէկիկ մէկիկ զըսեցի:

9 Եւ այս բաները այսպէս կորագործած ըլլալով,

10 առաջին խորանը սա՛նք տանն կը մտնէին. քահանա-

11 ները՝ պաշտամունքը կատարելու. Բայց երկրորդը

12 տարին անգամ մը միայն քահանայապետը կը մտնէր

13 ոչ թէ առանց արիւնի, զոր իրեն համար ու ժողո-

14 վուրդին սխալմունքներուն համար կը մատուցանէր.

15 Հոգին Սուրբ զայս ցուցնելով՝ թէ սրբարանին ճա-

16 նապարհը յայտնի եղած չէր, քանի որ տակաւին

17 առաջին խորանը կը կենար. Որ օրինակ մըն էր այն

18 ժամանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատուց-

19 ուէին: որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կա-

20 տարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը, հապա միայն

21 կերակուրներով ու խմելիքներով, Եւ կերպ կերպ

22 լուսացումներով՝ մարմնաւոր արարողութիւններ էին,

23 որոնք մինչև ուղղութեան ատենը կը կենային: Բայց

24 երբ Քրիստոս եկաւ, գալու բարեքներուն Քահանա-

25 յապետը, աւելի մեծ ու կատարեալ և անձեռա-

26 գործ խորանով, այսինքն անով որ այս ստեղծուած-

27 ներէն չէ, Ոչ ալ նոխազներու ու զուարակներու

28 արիւնով, հապա իր արիւնովը մէկ անգամ արարանը

29 մտաւ՝ յաւիտեանական փրկութիւն ստանալով: Վլասն

30 զի եթէ ցուերուն ու նորազներուն արիւնը և երկնջին

- մեծերը որովհետեւ լայն պղծեալները կը որբէր մարմինս
- 14 մաքրութեան կողմանէ, Այ՛ ո՛րչափ աւելի Քրիստոսի արիւնը, որ յաւիտենական Հոգիին ձեռքով իր անձը անարտատ պարտաբան մատուց Առաւօժոյ, պիտի որբէ ձեր խղճմանները մեռած դործերէն՝ կենդանի Առաւօժը պաշտելու:
- 15 Եւ սոր համար ինք նոր ուխտին միջնորդն է, որպէս զի եր մահը առաջին ուխտին ժամանակը քործած յոնցանքներուն քառութեանը համար եղած ըլլալով, հրաւիրուածները յաւիտենական ժառանգութեան խոտովները առնեն: Քանզի ուր կտակ մը ըլլայ, հարկ է որ կտակը ընդուն մահը մեջ մտնէ:
- 17 Վասն զի կտակը մեռնելէն ետեւ հաստատ կ'ըլլայ. քանզի բնաւ վաւերականութիւն չունենոր քանի որ
- 18 կտակը ընողը ողջ է: Անոր համար առաջին ուխտ
- 19 ալ առանց արիւնի չէր հաստատուեր, Վասն զի երբ Մովսէս օրէնքին ամէն պատուէրները բոլոր ժողովուրդին պատմեց, ցուէրուն ու նոխարներուն աբիւնը առնելով՝ ջուրով ու կարմիր բւերգով և զպայտով բուն դերքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ
- 20 սրկեց. Եւ ըստ, Ասիկա է այն ուխտին արիւնը,
- 21 զոր Առաւօժ ձեզի պատուիրեց: Եւ խորանին վրայ ու պոշածին բոլոր դործիքներուն վրայ նոյնպէս
- 22 սրկեց արիւնը: Եւ դրեթէ ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէնքին նոյեւով, ու արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար:
- 23 Առտի հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն օրինակները ասոնցմով մաքրուէին. բայց բուն երկնաւորները՝
- 24 ասոնցմէ աւելի սղեկ զո՛հեով: Քանզի Քրիստոս ոչ թէ ձեռագործ որրարանը մտու, որ ճշմարտին օր-

- նակն է, հապա բուն երկինքը՝ որպէս զի հիմա մեզի
- 25 համար Ասաւօժոյ առջև ներկայանայ. Աչ թէ՛ որպէս զի շատ անգամ իր անձը պարտաբան մատուցանէ, ինչպէս քահանայապետը՝ որ ամէն տարի
- 26 սրբարանը կը մտնէ իրը չեղած արիւնով. Ապա թէ ոչ պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հեռէ շատ անգամ չարչարուել. բայց հիմա մեկ անգամ դարեւուն վերջը իր անձին պատարագովը յայտնուցաւ:
- 27 մեզքը մեկգի ձգելու համար: Եւ ինչպէս մարդոց սահմանուած է մեկ անգամ մեռնել, ու անկէ ետքը
- 28 դատաստան, Երկնպէս ալ Քրիստոս մեկ անգամ պարտաբան մատուցուցաւ՝ շատերուն մեզքերը վերցնելու համար, բայց երկրորդ անգամին առանց մեզքի պիտի յայտնուէ փրկութեան համար անոնց որանք անոր կը սպասեն:

ԳԼ. Ժ

- 1 Քանզի օրէնքը դալու բարիքներուն շուքը, ու սչ թէ սոյն բաներուն բուն կերպարանքը ունենալով, միշտ ամէն տարի մատուցուած նոյն զո՛հեով երբէք չկենար կատարեալ ընել զանոնք որ կը մտածնան:
- 2 Ապա թէ ոչ՝ պիտի չգագաթեին մատուցուելէն, պաշտօն մատուցանալներուն մեկ անգամ մաքրուելէն ետեւ ալ մեզքի վրայով խղճմաններ յանդիման:
- 3 Եւ թիւն մը ջուրնալուն համար, Բայց անոնցմով ամէն տարի մեզքերու յիշատակութիւն կ'ըլլայ:
- 4 Վասն զի նոխարներուն ու ցուէրուն արիւնը չկրնար
- 5 մեզքերը վերցնել: Անոր համար իր աշխարհ մտնելու ասինը կ'ըսէ, Զո՛հ ու ընծայ չուզեցիր դուն,

6 Հապա ինծի մարմին մը պատրաստեցիր. Ողջակէզ-
 7 ներու ու մեղքի պատարագներու չհաւենցար: Այն
 8 ասին ըսի, Ահա կու գամ ես, (զիջքի սամին մէջ
 9 ինծի համար դրուած է,) քու կամքդ ընելու, ով
 10 Աստուած: Վերը ըսելով թէ Զոհ ու ընծայ և ող-
 11 ջակէզներ ու մեղքի պատարագներ չուղեցիր՝ ու
 12 նաջ չհաւենցար, (որոնք օրէնքին համեմատ կը մա-
 13 սուցուին,) Ետքը կ'ըսէ, Ահա կու գամ ես քու
 14 կամքդ ընելու, ով Աստուած. առաջինը կը հերքէ
 15 որպէս զի երկրորդը հաստատէ. Որ կամքով մենք ալ
 16 սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմինին մէկ ան-
 17 դամ պատարագուելովը: III

11 Եւ ամէն քահանայ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին մէջ
 12 կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ անգամ կը մատու-
 13 ցանէ, որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը վերցնել:
 14 Բայց ասիկա մէկ զոհ մատուցանելով մեղքերու
 15 համար, մշտնջենաւորապէս Աստուծոյ աջ կողմը նըս-
 16 տաւ. Եւ ասիէ ետե կը սպասէ, մինչև իր թշնա-
 17 միները իր ոտքերուն պատուանդան դրուին: Վասն
 18 զի մէկ պատարագով մշտնջենաւորապէս կատարեց
 19 սրբուածները:

15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու տայ,
 16 քանզի առաջուընէ ըսելէն ետե թէ Այս է այն
 17 ուխտը զոր ես անոնց հետ պիտի ընեմ՝ այն օրերէն
 18 ետքը, (կ'ըսէ Տէրը,) իմ օրէնքներս անոնց սրտին
 19 մէջ պիտի գնեմ, ու անոնց մտքին մէջ պիտի գրեմ
 20 զանոնք. Ետքը կ'ըսէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց
 21 անօրէնութիւնները ա'լ պիտի չսխլեմ: Իսկ ուր ա-
 22 սոնց թողութիւն կայ, ա'լ մեղքի համար պատա-
 23 րագ դեռ է:

19 Ուրեմն, եղբայրներ, համարձակութիւն ունենա-
 20 ըով սուրբ տեղը մանկու Յիսուսի տրեւնովը, Այն
 21 նոր ու կենդանի ճամբովը՝ զոր բացաւ մեզի վարա-
 22 դուրսէն մէջէն, որ է իր մարմինը, Եւ մեծ քահանայ
 23 մը առնելով Աստուծոյ տանը վրայ, Մտեանք
 24 ճշմարիտ սրտով, լեցուն հաւատքով, սիրտերնիս չար
 25 խիղճէն մաքրուած, ու մարմիննիս մաքուր ջրով
 26 լուացուած. Անխախտ պահենք յոյսին դուանու-
 27 թիւնը, վասն զի հաւատարիմ է անիկա որ խոստա-
 28 ցաւ: Եւ իրարու հոգ տանինք՝ սիրոյ և բարեգործու-
 29 թեան գրգռելով. Եւ մէկտեղ ժողովուրդ չթողունք,
 30 ինչպէս ոմանք սովորութիւն ունին. Հապա Բիշօկ
 31 յորդորենք, ու այնչափ ունելի՛ որչափ այն օրուան
 32 մտանալը կը տեսնէք:

26 Վասն զի եթէ ճշմարտութեան գիտութիւնը ըն-
 33 դուանելէ ետե կամու մեղք դործելու ըլլանք, ալ
 34 անկէ ետե մեղքերու համար առէլ զոհ մը չմնար,
 35 Հապա զարհուրելի սպասել մը դատաստանին, ու
 36 կրակի բարկութիւն մը եւ նա, որ պիտի լրփէ հա-
 37 կուակորդները: Մէկը եթէ Մովսէսի օրէնքը անար-
 38 գէր, առանց ողորմութեան երկու կամ երեք վկա-
 39 ներով կը մեռնէր: Այլ ո՛րչափ աստիկ պատիժի ար-
 40 ժանի պիտի սեպուի կը կարծէք անիկա, որ Աստու-
 41 ծոյ Որդին ոտքի տակ առաւ, և ուխտին տրեւնը ան-
 42 մաքուր սեպեց, որով ինք սրբուեցաւ, և շնորհաց
 43 Հոգին նախատեց, Գանդի գիտենք զանիկա որ ըսաւ,
 44 Իմն է վրէժխնդրութիւնը, ես պիտի հատուցանեմ,
 45 կ'ըսէ Տէրը. և դարձեալ՝ Տէրը պիտի դատէ իր ժո-
 46 ղովուրդը: Սարսափելի բան է կենդանի Աստու-
 47 ծոյ ձեռքը կ'նստը:

- 32 Արդ միտքերնիդ բերեք այն առաջին օրերը, որոնց մէջ լուսաւորուելէ ետեւ շատ ստատիկ չարչարանք-
- 33 ներ կրեցիք. երբեմն նախատինքներով ու զիջութեամբ խոյտառակուած, երբեմն ալ ոյոպիտի վեճակի մէջ
- 34 եղողներուն կցորդ ըլլալով: Վասն զի իմ կապերուս մէջ ինձի՝ չարչարակից եղաք, ու ձեր ստաց-
ուածքին կողագտուելը ուրախութեամբ ընդունեցիք, գիտնալով որ լուսադոյն և մնայուն սոսոց-
- 35 աւածքներ ունիք ձեզի երկինքը: Ուստի մեզէ մի ձգեք ձեր վաստձութիւնը, որ սեճ վարձքի հատու-
- 36 ցում ունի, Վասն զի պէտք է ձեզի համբերութիւն, որպէս զի Աստուծոյ կամքը ընելով՝ խոստումները վա-
- 37 յելէք: Քանզի ալ տակէ քեզ մը տակենէն ան որ դա-
- 38 լու է՝ պիտի դոյ ու պիտի չուշանայ: Եւ Արդարը հաւատքէն պիտի ազրի. ու եթէ մէկը ետ քաշուի,
- 39 իմ հոգիս անոր չհաճիր: Բայց մենք ետ չենք քաշուիր որ կորուինք, հապա կը հաւատանք որ մեր հոգին փրկուի:

ԳԼ. ԺԱ

- 1 Արդ հաւատքը յուսացուած բաներուն հոտուտութիւնը ա չերեցած բաներուն տարտղոյն է.
- 2 Վասն զի անով առաջինները վկայութիւն ընդունեցին:
- 3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ աշխարհ Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու տներեւոյթ բաներէն այդ երեւցածները եղան:

*ՈՒՆԷ, կապուածներուն

- 4 Հաւատքով Արեւ կայենէ աւելի աղէկ զո՛հ մատուց Աստուծոյ, որով վկայուեցաւ արդար ըլլալը. վասն զի իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ երէն. և անով, թէպէտ մեռաւ, քոյ յապաւին կը խօսի:
- 5 Հաւատքով Ենայք երբէ փոխադրուեցաւ որպէս զի մո՛հ չտեսնէ. ու քե՛զ չէր գտնուեր, վասն զի Աստուած փոխադրեց զանիկա. քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ վկայուեցաւ թէ Աստուծոյ հա-
- 6 ձելի էր: Բայց առանց հաւատքի անհար է Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ. վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մտնես, պէտք է որ հաւատայ թէ Աստուծոյ կայ, և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ աննց որ զինք կը փնտուեն:
- 7 Հաւատքով Նոյ պատգամ՝ առնելով Աստուծոյ՝ դեռ չերեցած բաներուն համար, վասնալով ապանը շինեց իր տունը փրկելու համար, որով աշխարհս դատապարտեց, և ժառանգուտը եղաւ այն արդարութեանը որ հաւատքով կ'ըլլայ:
- 8 Հաւատքով, երբ Աբրահամ կանչուեցաւ, մտիկ ըրաւ ոյն տեղը կ'ըլլելու, զոր ժառանգութիւն պիտի առնէր. և եղաւ գնաց, ու չէր դիտեր թէ ո՛ւր կ'երթ:
- 9 Թայ չհաւատքով պանդխտացաւ աւեանաց երկրին մէջ որպէս թէ օտարութեան մէջ, և վրաններու մէջ ընակեցաւ Իսահակի ու Յակոբի հետ մեկտեղ, որոնք իրեն հետ ժառանգորդ էին նոյն խոստումն:
- 10 քին. Վասն զի ինք կը սպասէր այն հիմերով հաստատուած քաղաքին, որուն ճարտարապետը ու աշխարհը Աստուած է:
- 11 Հաւատքով ինք Սաւա ալ արբե՛նութեան սերմը առնելու զօրութիւն ընդունեց, և ասինը անցած

- Հասակի մէջ գաւառի ճնառւ. վասն զի հաւատարիմ՝
- 12 սեպեց զանիկա որ խոստմունքը բերէ էր: Ուստի այն մէկէն ծնան, (այն ալ մեռածի պէս,) շատութեան կողմէ երկինքի աստղերուն պէս, ու ծովեզերքը եղած աւազին պէս առանց համբանքի:
- 13 Ասոնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ խոստմունքները չառած, հասար հեռուէն տեսան զանոնք ու *ողջունեցին, և խոստովանեցան թէ իրենք օտարներ ու պանդուխտներ են երկրի վրայ: Քանզի անոնք որ այսպիսի բաներ կը խօսին, յայտնի կ'ընեն թէ դաւառ
- 14 մը կը փնտռեն: Եւ յերաւի եթէ զանիկա յիշէին՝ ուրիշ որ էլան, ժամանակ ունէին հոն դառնալու:
- 15 Բայց հիմա լրակազոյն գաւառի մը կը փափաքին, այսինքն երկնաւորին. ուստի ամօթ չսեպեր Աստուած անոնց Աստուածը բուռել, վասն զի ինք անոնց քաղաք մը պատրաստեց:
- 17 Հաւատքով Արարհամ իր փորձուած ատենը Իսահակը պարտէ մատուց. և ան որ խոստմունքները առած էր, էր մէկ հաստիկ *բրէ՛ կը մատուցանէր:
- 18 Որու բուռեցաւ թէ Իսահակով քեզի սերունդ պիտի
- 19 կոչուի. Քանզի կը մտածէր թէ Աստուած մեռելունէն ալ կարող է յարուցանել. ուրիշ օրինակով մը ընդունեց զանիկա:
- 20 Հաւատքով Իսահակ գալու բաներուն համար Ժառ
- 21 գարեհոնով օրհնեց Յակոբը ու Եսաւը: Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու ատենը՝ Յովսէփի որդիներէն ամէն մէկը օրհնեց, ու երկրպագութիւն բրտա իր գաւազանին դիտուն վրայ: Հաւատքով Յովսէփ իր վախ-

*Որտե՛ս, հաւատարիմ ողջունեցին

- ճանելու ատենը յիշեցուց Իսրայէլի որդիներուն Եփրայիտէ կէլըր, ու իր սակրներուն համար պատուէր տուաւ:
- 23 Հաւատքով, երբ ծնաւ Մովսէս, իր ծնողներուն ձեռքով երեք ամիս դաղտուկ պահուեցաւ. վասն զի տղան գեղեցիկ տեսան, ու չվախցան թագաւորին
- 24 հրամանէն: Հաւատքով Մովսէս, երբ մեծցաւ, չըն-
- 25 դունեց Փարաւոնի աղջկան որդի բուռել. Քանզի աւելի աղէկ սեպեց Աստուծոյ ժողովուրդին հետ չարչարուել, քան թէ մեղքին ժամանակաւոր զուար-
- 26 ծուութիւնը վայելել. Եւ աւելի մեծ հարստութիւն սեպեց Քրիստոսի նախաանքը՝ քան թէ Եգիպտոսի դանձրը. վասն զի զիտելով կը սպասէր վարձքի
- 27 հատուցումին. Հաւատարիմ Եգիպտոսը թողուց, ու չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն. վասն զի համբերեց՝ որպէս թէ Անտեանէլին կը տեսնէր:
- 28 Հաւատքով բրտա զատիկը և արիւն սրկելը, որպէս զի անդրանիկները ստակեցնողը՝ իրենց չզպչի:
- 29 Հաւատքով Կարմիր ծովէն անցան որպէս թէ ցամաքէ. որուն փորձը ընելով Եգիպտացիները ընկըմեցան:
- 30 Հաւատքով Երեքովի պարիսպները ինկան՝ եօթը որ անոնց բոլորաբեր պարտելով:
- 31 Հաւատքով Ռախաբ պղտնիկը անհաւատներուն հետ չկորուսեցաւ, որ լրտեսները խաղաղութեամբ ընդունէր էր:
- 32 Եւ ալ ի՞նչ բան. վասն զի ժամանակը բաւական չէ որ պատմեմ՝ Գեղէճի ու Բարակի և Սամիտնի ու Յեփթայէի և Դաւիթի ու Սամուէլի և *բէլ մար-
- 33 գարէներուն համար. Որոնք հաւատքով թագաւու-

ըստ իմաներու յաղթեցին, արդարութիւն գործեցին, խոտմունքներու հասան, առիւծներու բերաններ գոցեցին, Կրակի զօրութիւն մարեցին, սուրի բերնէ աղատեցան, աղարութենէ ուժովցան, պատերազմի մէջ զօրաւոր եղան, օտարներու բանակներ ցրուեցին, Կիներ իրենց մեռելները ընդունեցին յարութիւն առած. ոմանք չարչարուեցան և ջրնգունեցին ազատութիւնը, որպէս զի լուսադոյն յարութեան հասնին. Ուրեշներ ալ նախաակնքներու ու ծեծերու, նաև կապերու ու բանտերու փորձը առին. Գարկոժուեցան, սոցոսեցան, փորձանքի մէջ ինկան, սրով սպաննուելով մեռան, սչխարի մերթելով ու այծի մերթելով պարտեցան, կարօտութիւն քաշելով, նեղը կյնալով, չարչարուելով, (Որոնց արժանի չէր աշխարհս,) անապատներու ու լեռներու և այրերու ու երկրի խոռոչներու մէջ մնալով:

39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատարմով վկայուած՝ խոտմունքը չառին. Քանզի Աստուած մեղի համար աւելի աղէկ բան մը նախապատրասեց, որպէս զի ասոնք առանց մեղի չկատարուին:

ԳԼ. ԺԲ

1 Ուստի մենք ալ, որ այսչափ վկաներուն Գրազմութիւնը մեր բոլորախէքը պատած ունինք, ամէն ծանրութիւն մեր վրայէն մէկդի ձգենք, և Ֆու դիւրաւ պաշարող մեղքը, ու համբերութիւնով վազենք մեր

2 առջև դրուած ասպարէզի ընթացքը. Յիսուսի նա-

*Յոն. ամպը

խենք, Ֆեր հաւատքին առաջնորդին ու կատարողին. որ այն ուրախութեանը համար որ իր առջև կեցած էր, խաչը յանձն առաւ, ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ արժուին աջ կողմը նստաւ:

3 Արդ միտք բերէք զանկիա, որ այսպէս համբերեց մեղաւորներուն իրեն դէմ՝ հակառակ խօսելուն, որ չբլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք ու թու՛նաք: Տակուին արիւն թափելու չափ պատերազմելով հակա-

4 ւակ չկեցաք մեղքին. Եւ մոռցաք այն յորդորանքը որ ձեզի հետ կը խօսի որպէս թէ որդիներու հետ, Որդեակ իմ՝ Տէրոջը խրատը մի անարգէր, ու անկէ

6 յանդիմանուելով մի թու՛նար: Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն որդին զոր կ'ընդունի ի՞թէ խրատի համբերէք, Աստուած ձեզի հետ որպէս թէ որդիներու հետ կը վարուի. քանզի

8 ո՞ր որդին է ան՝ զոր հոյրը չպտտօժեր: Իսկ եթէ դուք առանց խրատի բլլաք, որու ամէնը մասնակից եղան, ուրեմն խորթ էք դուք ու ոչ թէ որդիներ:

9 Կսեւ մեր մարմնաւոր հայրերը Ֆու խրատիչ ունենալով՝ անհոգի կ'ամբնայինք. չէ՞ որ ալ աւելի պիտի հնարանդինք հողիներուն Հօրը ու ապրինք: Վասն զի ասոնք քիչ օրեր Ֆու կը խրատէին իրենց հաճոյ երեւցածին պէս, բայց անկիա Ֆու օգուտին համար որպէս

11 զի իր սրբութեանը հաղորդ բլլանք: Եւ իրաւել ամէն խրատ նոյն ատեն ուրախորար չթուեր, հապա տրամակամ, բայց ետքը արդարութեան խաղաղորար պտուղը կը հատուցանէ անով վարժուողներուն:

12 Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը հաստատեցէք. Եւ շիտակ ճամբաներ բրէք ձեր սոքեր-

13 տատեցէք. Եւ շիտակ ճամբաներ բրէք ձեր սոքեր-

բուն, որ չըլլալ թէ ան որ կարող է՝ *խոտորի, այլ
 14 մանաւանդ բժշկութիւն խաղաղութեան ետեւէ եղէք
 ամէնուն հետ և որբութեան, առանց որոյ մէկը պի-
 15 տի չտեսնէ Տէրբւ Չգուշացէք, չըլլայ որ մէկը Աս-
 տուծոյ շնորհքէն ետ մնայ. չըլլայ որ դառնութեան
 արմատ մը վեր երեւնալով չեւնեղէ, ու անով շա-
 16 տերը պղծուին. Չըլլայ որ մէկը պառնիկ ըլլայ, կամ
 անտուր՝ Եսաւի պէս, որ կերակուրի մը համար իր
 17 անդրանկութիւնը ծախեց: Գանդի գիտէք որ թէպէտ
 ետքը ուղեց որհնութիւնը ժառանգել, քայքայ մեր-
 ժուեցաւ: վասն զի ապաշխարութեան տեղ չգտաւ
 59բ Վրայ, թէպէտև արցունքով խնդրեց զանիկա:
 18 Վասն զի դուք մտեցած չէք շոշափելի լեռանը,
 որ կրակով կը վառէր, ոչ ալ մեզին և խաւարին
 19 ու մրրիկին, Եւ փողին հնչուեալուն, ու խօսքերուն ձայ-
 նին, զոր լողները աղաչեցին որ մէյմըն ալ այն
 20 խօսքը չըսուի իրենց, Վասն զի չէին կրնար տանիլ
 այն հրամանին, Եթէ դաղան մըն ալ լեռանը գալն՝
 21 պիտի քարկոծուի: Եւ այնպէս ահագին էր այն ե-
 րեւոյթը՝ որ Մովսէս բառ, Աստաիկ կը վախնամ ու
 22 կը գողամ: Բայց դուք Սիժն լեռանը մտեցեր էք,
 ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին, երկնաւոր Երու-
 23 սաղէմի, և իւրաւոր հրեշտակներուն, Ու երկինքը
 զրուած անդրանիկներուն հանդիսաւոր փողովն ու
 եկեղեցիին, և Աստուծոյ՝ որ ամէնուն Գատաւորն է,
 ու արգարներուն հոգիներուն՝ որոնք կատարուեր են,
 24 Եւ Յիսուսի՝ որ նոր ուխտին միջնորդն է, ու սրկուե-

*կամ, գլորի

*Ո՛րո՛ք, Կ'աւելցնեն, կամ նետով զարնուի

լու արիւնինն՝ որ Աբելի աբեւնի աւելի աղէկ կը խօսի:
 25 Չգուշացէք չըլլայ որ մերժէք զանկեալ որ չեւէ կը
 խօսի: վասն զի եթէ անոնք երկրի վրայ Աստուծոյ
 պատգամները խօտոր մերժելով չազատեցան, ո՛ր-
 չափ աւելի մենք՝ եթէ երկինքէն խօսուին երես դար-
 26 ձընենք. Որուն ձայնը այն ատեն երկիրը շարժեց, և
 հիմա խոտացեր է ու կ'ըսէ, Նորէն պիտի շարժեմ,
 27 ոչ թէ միայն երկիրը, հազա նաև երկինքը: Եւ այն
 նորէն քաւը կը ցուցնէ շարժուած բաներուն յեղա-
 փոխութիւնը շինուած բաներու պէս, որպէս զի ան-
 28 շարժ բաները հաստատուն մնան: Ուստի անշարժ
 թաղաւորութիւնը առած ըլլալով՝ ա՛մար բունենք
 այն շնորհքը, որով զԱստուած պաշտենք հաճոյս-
 կան կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշտու-
 29 թեամբ: Վասն զի մեր Աստուածը մաշող կրակ է՝

ԳԼ ԺԳ

1 **Ե**ղբայրօրութիւնը Յեր ԺԶ հաստատ մնայ: (2) Հիւ-
 րօրօրութիւնը մի մտնաք, վասն զի անով ամանք
 3 հրեշտակներ ընդունեցին չգիտնալով: Միաքերնիդ
 ըլլան կապուածները որպէս թէ անոնց հետ դուք ու
 4 կապուած էք. և չարչարուածները՝ որպէս թէ դուք
 5 ալ մարմին ունեցող էք: Ամանութիւնը բոլորովն
 պատուական է, ու անկողինը անարատ է. բայց
 պառնիկները ու շնացողները Աստուած պիտի դատէ:
 6 Բարքերնիդ արժաթատէր չըլլայ, բաւական սեպեցէք
 որչափ բան որ ձեռքերնիդ կայ. վասն զի ինք զրու-
 ցեց թէ Բնաւ քեզ պիտի չթողում, ու բնաւ քեզ
 6 երեստ պիտի չձգեմ: Այնպէս որ համարձակ ըլլանք
 40

լուզու, Տէրը իմ օգնականն է, ու ես պիտի չվաճեամ՝

7 մարդը ինձի թնչ պիտի ընէ: Յիշեցէք ձեր առաջնորդները որոնք Աստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վարմունքին վախճանին նայելով՝ էբեոյ հաւատքին

8 նմանող եղէք: Յիսուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու այսօր և յաւիտեանս:

9 Կերպ կերպ և օտարածայն ուսմունքներով մի տարուբերք, քանզի աղէկ է որ սիրաբ շնորհքով հաստատուի « ոչ թէ կերակուրներով. որոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք որ այնպէս գտցին: Սեղան մը ունինք մենք, ուրկէ իշխանութիւն չունին ուստի չու անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ'ընեն: Բանդի ո՛ր անասուններուն արիւնը որ սուրբ տեղը կը տարուի մեզքի համար քահանայապետին ձեռքով,

12 անոնց մարմինները բանակէն դուրս կ'սլորուին: Ուստի Յիսուս ալ, իր արիւնովը փողովուրդը սրբելու համար, դռնէն դուրս չարարուեցաւ: Ուրեմն էկե՛ք իրեն ելլենք բանակէն դուրս, մեր վրայ առնելով տար նախատինքը: Վասն զի մենք հոս մտայուն քաղաք չունինք, հոսպս հանդերձեալը կը փնտաւք:

15 Ուստի անոր ձեռքով ամէն ասուն Աստուծոյ օրհնութեան պատարագ մատուցանենք, այսինքն Փշ շրթթուքներուն պտուղը, որոնք իր անունը կը դառնանին: Իսկ բարեբարութիւնը ու կարօքեւլեբան հարդակցութիւնը մի մոռնաք, վասն զի Աստուած այնպիսի պատարնոգներու կը հաւանի: Ձեր առաջնորդներուն մտիկ ըրէք ու անոնց հնազանդ կեցէք, վասն զի անոնք ձեր հոգիներուն համար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ պիտի ասն. որպէս զի խնդութեանով ընեն այն բարձր, և ոչ թէ հառաչելով, վասն

18 զի այն ձեզի օգտակար չէ: Մեզի համար աղօթք ըրէք, վասն զի մենք համոզուած ենք թէ աղէկ խղճմտանք ունինք, և ամէն բանի մէջ կ'ուզենք

19 աղէկ վարմունք ունենալ: Եւ մանաւանդ կ'աղաչեմ որ զայս ընէք, որպէս զի աւելի շուտով ձեզի դառնամ:

20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը, որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը, որ յաւիտեանական ուխտին արեւնովը սխարներուն մեծ Հովիւն է, Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ իր կամքը ընելու, և ձեր մէջ իր առջեւ հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով, որու փառք յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

22 Կ'աղաչեմ ձեզի, եղբայրներ, այս յորդորական խօսքին համբերել, վասն զի համաուօտաբար զրեցի

23 ձեզի: Գիտցէք որ Փշ եղբայրը Տիմոթէոս արձակուած է, որու հետ, եթէ շուտով գայ, պիտի տեսնեմ ձեզ: Բարեւ ըրէք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն. ձեզի բարեւ կ'ընեն անոնք որ Իտալիայէ են: Շնորհքը ձեր ամէնուն հետ ըլլայ: Ամէն:

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՅՈՒՂՅՈՒ

ՅԱԿՈԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 **Յ**ախրըս, Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառայ, աստուերկու ջեղերուդ, որ աֆէ կողմ ջրուած էք, ողջոյն:
- 2 Եղբայրներ, բարբառովին ուրախութեան արժանի բան սեպեցէք, երբ կերպ կերպ փորձանքներու մէջ
- 3 կ'իջնաք, Գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառու-
- 4 թիւնը համբերութիւն կը դործէ: Բայց համբերու-
- 5 թիւնը կատարեալ դործ թող ունենայ, որպէս զի կատարեալ ու ամբողջ բլլաք, ու բանի մը պակասութիւն չունենաք:
- 6 Ապա եթէ ձեզմէ մէկը իմաստութեան պակասժ բլլայ, թող ինդրէ Աստուծոմէ, որ ամէնուն առատապէս կու տայ ու շնախատեր, և անոր պիտի արբուի: Միայն թէ հաւատքով թող ինդրէ ու չերկմարի. վասն զի ան որ երկմար է, ծովուն հոգմար կոծեալ ու աստանեալ պիքներուն նման է. Այն մարդը թող չկործէ որ Տէրոջմէ բան մը պիտի առնէ. Երկմար մարդը անհաստատ է իր բարբ ճամբաներուն մէջ:

- 9 Խնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ թող
- 10 պարծենայ, Եւ ան որ հարուստ է, իր խնարհութեանը վրայ, վասն զի անիկա խոտի ծաղկին պէս
- 11 պիտի անցնի. Գանդի արեւը սաստիկ աաքութիւնով մը կը ծագի ու կը ջամբեցնէ խոտը, և անոր ծաղկը կը թափի, ու անոր երեւութիւն գեղեցկութիւնն ալ կը կորուսի. նոյնպէս ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թաւալի:
- 12 Երանելի է այն մարդը որ փորձութեան կը համբերէ. վասն զի եթէ փորձուելով ընտիր դառնի, կենաց պատկը պիտի առնէ, զոր Տէրը զինք սիրողներուն խոստացաւ: Զբլլայ որ մէկը, որ փորձութեան մէջ է, բոէ թէ Աստուծոմէ կը փորձուիմ, վասն զի Աստուած չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ինք մէկը
- 14 կը փորձէ: Սակայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն հրապուրուած ու խորուած, Անկէ ետե ցանկութիւնը յղանալով մեզք կը ծնանի, և
- 16 մեզքը որ կատարուի՝ մտն կը ծնանի: Մի խաբուիք, իմ սիրելի եղբայրներս. Ամէն բարի տուրք ու ամէն կատարեալ պարգև վերէն է, և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ, որուն մէջ ընտու փոփոխութիւն կամ դառնա-
- 18 լու շուք մը չկայ: Իր ուղեւորը մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որպէս զի մէք իր սանդածնե-
- 19 բուն երախայրի մը բլլանք: Ուստի, իմ սիրելի եղբայրներս, ամէն մարդ թող շուս բլլայ լեւրու, ու
- 20 ծանր՝ խօսելու, և ծանր՝ բարկանալու. վասն զի մարդուն բարկութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր:
- 21 Ուստի ամէն աղտեղութիւն ու չարութեան առաւելութիւնը մէկդի ձգելով, հեղութեամբ ընդունե-

ցէք յեւ մէջ սերմանուած խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել:

- 22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք, և ոչ թէ միայն
- 23 լսողներ՝ ինքզինքնիդ խօսելով: Վասն զի եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կատարող չըլլայ, անկա նման է մարդու մը՝ որ հայելիէ մէջ աչքերը
- 24 անկած իր ընտանիքները կը դիտէ: Վասն զի դիտելով տեսաւ ինքզինքն և անցաւ դնաց, և շուտ մը
- 25 մտաջառ թէ ի՞նչպիսի մէկն էր: Բայց ան որ ազատութեան կատարեալ օրէնքին աչք անկելով կը նայի, և անոր մէջ կը կենայ, անկա խօսք լսող ամուսնաց չըլլալով, հապա գործը կատարող, երանելի պիտի ըլլայ իր կատարելուն մէջ: Եթէ *մէկը զինք կրօնասէր կը սեպէ ու իր լեզուին սանձ չդնէր, հապա իր սիրտը կը խօսէ, այնպիսոյն կրօնասիրուն
- 27 թիւնը փռած է: Աստուծոյ ու Հօրը քով մտքուր ու անորաս կրօնասիրութիւնը այս է: Արբերուն ու որբեւարներուն տես եթալ իրենց նեղութեան ատենը, ու անձը անորաս պահել աշխարհէ:

ԳԼ Բ

- 1 Ի՞նչ եղբայրներս, չըլլայ որ աչտուութեամբ բանէք հաւատքը մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի, փառաց Տէր
- 2 րօջ: Քոնդի եթէ ձեր ժողովքին մէջ մարդ մը մշտնելու ըլլայ, որ ունենայ սկի մտասնի և փառաւոր հանդերձներ, հան աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ
- 3 աղտոտ հանդերձներով, Եւ նայիք անոր վրայ որ փա-

*Ինչո՞ւ, ձեզմէ մէկը

- աւանդ հանդերձներ ունի, ու ըսէք թէ Գուն հոս նստէ պատուով, և այն աղքատին ըսէք թէ Գուն հոս ոտքի վրայ կայնէ, կամ Եղբոր նստէ պատուանդա-
- 4 նիս քով, Ձեր մէջ խորութիւններ ընող ու չոր
- 5 խորհուրդներու գտաւոր չէ՞ք ըլլար: Մտիկ ըրէք, սիրելի եղբայրներս, չէ՞ որ Աստուած աշխարհէ սղքատները ընտրեց, որոնք հաւատքով հարուստ են, ու ժառանգաւոր սղքայութեանը զոր զինք սիրող
- 6 ներուն խոտացած: Բայց դուք աղքատները անորգեցիք: Հարուստները չէ՞ն որ ձեզ կը հարստաց
- 7 ըն, ու ձեզ դատաստանարանները կը քաշեն: Անոնք չէ՞ն որ կը հայհոյին այն ըստի անունը որ ձեր
- 8 վրայ կանչուած է: Արդ եթէ գուք արքունակուն օրէնքը կը կոտորէք գիրքին շահն համեմատ, թէ
- 9 Բայց եթէ աշտուութիւն կ'ընէք, մեղք կը գործէք, և օրէնքէն կը յանդիմանուիք օրինազանցներու պէս:
- 10 Քոնդի ով որ ըստ օրէնքը պահէ, ու մէկ բանի մէջ յոնցաւոր ըլլայ, անկա ամենուն պարտական կ'ըլ
- 11 լայ, Վասն զի ան որ ըտու թէ Շնութիւն մի ըներ, ըտու ալ թէ Մի սպանաներ. ուտի եթէ շնութիւն չընես ըսցց սպանութիւն ընես, օրինազանց կ'ըլլաս:
- 12 Այնպէս խօսեցէք և այնպէս քրէք՝ որպէս թէ աղատութեան օրէնքով պիտի դատուիք: Վասն զի դատաստանը անողով պիտի ըլլայ անոր որ սղքամութիւն չըներ. և սղքամութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դիմաց:
- 14 Ի՞նչ օգուտ է, եղբայրներս, եթէ մէկը ըսէ թէ հաւատք ունի, ու դործ չունենայ. միթէ հաւատքը
- 15 կրնո՞յ փրկել զանկա: Եթէ եղբայր մը կամ քոյր

- 16 մը մերկ ըլլայ, կամ օրուան կերակուրին կարօտ, Ու ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ, Գացէք խաղաղութեամբ, տաքցէք ու կշտացէք. և մտքմտին պետք եղած բա-
- 17 ները անոնց չտաք, Լինչ օգնու է: Այսպէս ալ հաւատքը եթէ էրէն հեռ գործ չունենայ, ըստ ինքեան
- 18 մեռած է: Նաև կրնայ մէկը ըսել թէ Գուն հաւատք ունիս, ես ալ գործեր ունիմ. դուն քու հաւատքդ ցուցուր ինձի առանց գործերու, ու ես քեզի ցուցնեմ
- 19 իմ հաւատքս իմ գործերէս: Գուն կը հաւատաս որ Աստուած մէկ է. աղէկ կ'ընես, դեւերն ալ կը հաւատան և կը սորսովին: Բայց կ'ուզըս զիտնալ դուն, ալ սնտի մտքդ, որ հաւատքը առանց գոր-
- 21 ծերու մեռած է: Աբրահամ մեր հայրը գործերով չարդարացած, երբ իր որդին Իսահակը սեղանին վրայ հանեց զահ ընէլա: Կը տեսնե՞ս որ հաւատքը ա-
- 22 նոր գործերուն հետ մէկտեղ գործեց, ու այն գործերով հաւատքը կատարեալ եղաւ: Եւ զիրքին խօսք կատարուեցաւ, որ կ'ըսէ, Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու այն իրեն արդարութիւն սեպ-
- 24 ուեցաւ. և ինք Աստուծոյ բարեկամ ըտուեցաւ: Կը տեսնե՞ք որ մտքդ գործերով կ'արդարանայ, ու ոչ
- 25 թէ միայն հաւատքով: Նոյնպէս ալ Ռախաբ պու-
- 26 ճանկի ինչպէս մտքովնը առանց հոգիի մեռած է, նոյնպէս ալ հաւատքը առանց գործերու մեռած է:

ԳԼ Գ

1 Եղբայրներս, շատ վարդապետներ մի ըլլաք, գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի ընդունինք.

- 2 Վասն զի տմէն ալ շատ յանցանքներ կ'ընենք, եթէ մէկը խօսքով յանցանք չընէ՝ անիկա կատարեալ մարդ է, որ կարող է բոլոր մտքմտն ալ աննէլ:
- 3 Տես որ ձերուն բերանը սանձ կը դնենք, որպէս զի անոնք մեզի հաղանդին, ու անոնց բոլոր մտքմտնը կը կառավարենք. Ահա նաւերն ալ ո՛րչափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը բշուեն, բայց ամենափոքր զեկով մը կը կառավարուին՝ զեկալա-
- 5 ըին կամքը ո՛ր կողմը որ ուզէ: Այսպէս ալ լեզուն պզտիկ անդամ մըն է, ու մեծ բաներ կը խօսի. ահա
- 6 քեզ մը կրակը ո՛րչափ բան բոցի կու տայ: Լեզուն ալ կրակ մըն է, աներասութեան տիեզերք մը. լեզուն մեր անդամներուն մէջ այնպէս դուռած է, որ բոլոր մտքմտնը կ'ապականէ, և բնութեան շրջանը կը
- 7 բռնկցնէ, ու ինք գեհեանէն կը բռնկի: Բոլոր դասներուն ու թաշուներուն և սողուններուն ու ծովու մէջ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի՝ և
- 8 նուաճուած է մտքկայիս բնութենէն: Բայց լեզուն մտքոց մէկը չկրնար նուաճել. անիկա անըտապ
- 9 չար է — մահաբեր թունով լեցուն: Անով կ'օրհնենք զԱստուած ու Հոյրը, և անով կ'անիծենք մտքիկ՝ որոնք Աստուծոյ նմանութիւնովը ստեղծ-
- 10 ուած են: Միեւնոյն բերնէն կ'ելլեն օրհնութիւն ու անէծք. եղբայրներս, պետք չէ որ այս պայպէս ըլլայ:
- 11 Միթէ աղբուր մը միեւնոյն բերնէն անոյշ ու լեզի կը բղխէ՞: Միթէ կարելի՞ է, եղբայրներս, որ թղե-
- 12 նին ձիթապտուղ բերէ, կամ սրթը թուղ. նմանապէս խորիչ չէ որ աղբուրէ մը աղի ու անոյշ ջուր
- 13 ելլէ: Զեր մէջ իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ. Թող անիկա բարի վարմունքովը ցուցնէ իր գործերը իմաս-

- 14 Խառնութեան հեղութիւնով: Ապա եթէ գառն նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սիրտերնուզ մէջ, մի պարծենաք ու ճշմարտութիւնը սուտ հա-
- 15 նէք: Այս խնայասութիւնը վերէն իջած չէ, հապա
- 16 երկրաւոր: շնչաւոր և զիւական է: Քանցի ուր նախանձ ու կռիւ կայ, հոն է անկարգութիւնը և ամէն
- 17 չար բաները: Հապա վերին խնայասութիւնը նախաւոր է, ետքը խաղաղարար, հեղ, հլու, սղարմութիւնով ու բարի պատգնեցող լեցուն, անկողմնա-
- 18 սեր ու անկեղծ: Եւ որդարութեան պատուը խաղաղութիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'ընեն:

ԳԼ Դ

- 1 Աւրիկէ՞ եմ պատերազմները, և ուրիկէ՞ կուիւները ձեր մէջ. չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն՝ որոնք ձեր ան-
- 2 դամներուն մէջ կը պատերազմին: Կը ցանկաք ու չունիք, կը սպաննէք ու կը նախանձիք, և չէք կրնար ձեռք ուզածին հասնիլ. կը պատերազմէք ու կը կրու-
- 3 ուկը: Բայց չունիք, վասն զի չէք ինդրեր. կը խնդրէք ու չէք առներ, վասն զի չարաչար կը խնդրէք:
- 4 որպէս զի ձեր ցանկութիւններուն բանեցնէք: Ծնացողներ, չէ՞ք գիտեր որ այս աշխարհին սերը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ուստի ով որ կ'ուզէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ, ինքզինք Աստուծոյ թշնա-
- 5 մի կ'ընէ: Կամ թէ կը կարծէք որ գիրքը պարսպ տեղ *կ'ընէ թէ նախանձի կը փափաքի մեր մէջ

*Կամ, կը խօսի. նախանձի կը փափաքի մեր մէջ ընա-կող Հոգին

- 6 ընկող Հոգին. Սակայն աւելի շնորհք կու տայ, անոր համար կ'ընէ, Աստուծո՞ւ ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խնայասութեան շնորհք
- 7 կու տայ: Աստուծոյ հնարհեցէք Աստուծոյ. Ստաս-նայի հակառակ կեցէք, և անկեղծ ձեզի պիտի
- 8 փոխի: Աստուծոյ մտեցէք, ու անկեղծ ձեզի պիտի մօտենայ, որեցէք ձեռքերնիդ, մեղաւորներ, և մաք-
- 9 ըցէք սիրտերնիդ, երկմտներ: Տառապանք քաշեցէք, սուգ չըէք ու լուցէք. ձեր ծիծաղը սուգի գաու-
- 10 նայ, ու ձեր ուրախութիւնը՝ արամութեան: Տերօջը առջև խնայասցէցէք, ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ:
- 11 Մէկզմէկ մի բամբասէք, եղբայրներ, ան որ իր եղբայրը կը բամբասէ կամ իր եղբայրը կը գտտէ, օրէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը գտտէ. տպու եթէ օրէնքը գտտե՞ս, ալ դուն օրէնքը կատարող չես, հա-
- 12 պա գատուար: Մէջ մէկ Օրէնքիդ [ու Գատուար] կայ, որ կարող է փրկելու և կորսնցնելու. դուն ո՞վ ես որ ուրիշը կը գտտես:
- 13 Հիմա մտիկ քէք գուք որ կ'ընէք: Այսօր կամ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը ու հոն տարի մը
- 14 կենանք, և տառաւոր ընենք ու վատարկինք. (Դուք որ վաղը չէք գիտեր. Քանցի ի՞նչ է ձեր կեանքը. յետուի շոգի մըն է, որ քիչ մը առեն կ'երեւնայ ու ետքը կ'սնչնանայ.) անոր տեղ ըտելու էիք. եթէ Տէրը կամենայ ու տարինք, այս կամ այն բանը ընենք:
- 16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը պարծենաք. բոլոր այդպիսի պարծանքները չարութիւն են: Աւստի ով որ բարին ընելը գիտնայ ու չընէ, այն մեզ է անպի:

ԳԼ. Ե

- 1 Առդէ Հիմա, հարուստներ, լացէք ու ողբացէք այն թշուառութիւններուն համար՝ որոնք ձեր վրայ պիտի գան: Ձեր հարստութիւնը սպականած է, ու ձեր հասկերձները՝ ցեցի կերակուր եղած: Ձեր սակին ու արծաթը ժանգոտած է, և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինը պիտի ուտէ կրակի պէս: Վերջին օրերուն համար դանձ զիզեցիք: Ահա ձեր արտերը հնձող բանուորներուն վարձքը զոր ետ պահեցիք՝ կ'աղաղակէ, ու հնձողներուն բողբջը զօրութեանց Տէրոջը ականջներուն հասաւ: Երկրի վրայ փափկութեամբ և հեշտութեամբ սպրեցաք, սիրտերնիդ անուցիք՝ որպէս թէ մտրութուելու օրուան համար: Դատասպարտեցիք ու սպաննեցիք սրդարը, որ ձեզի հակառակ չկենար:
- 2 Աւստի համբերող եղէք, եղբայրներ, մինչև Տէրոջը գալուստը: Եւ այն երկրորդը կը սպասէ երկրի պատուական պտուղին՝ անոր համար համբերելով, մինչև
- 3 առաջին ու վերջին անձրեւը առնէ: Դուք ալ համբերութիւն ըրէք, սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէք:
- 4 Վասն զի Տէրոջը գալուստը մօտ է: Իբարու դէմ՝ մի հառաչէք, եղբայրներ, որպէս զի չդատասպարտուիք:
- 5 Եւ այն Դատաւորը դանք քով կայներ է: Եղբայրներս, չարչարանքներու և համբերութեան օրինակ առէք մարդարէները, որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան:
- 6 Ահա համբերողներուն երանի կու տանք: Յորի համբերութիւնը լսեցիք դուք, և Տէրոջը անոր ըսած վախճանը տեսաք, որ Տէրը բազմագութ ու ողբումս է:

- 7 Արդ ամէն բանէ առաջ, եղբայրներս, երգում չընէք, ոչ երկինքի վրայ, ոչ երկրի վրայ, ոչ ալ ուրիշ երգում մը: Հասպա ձեր այսն այս ըլլայ, և ոչ ոք ոչ, որ չըլլայ թէ դատասպարտութեան տակ կ'ընաք:
- 8 Եթէ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է, աղօթք թող ընէ: Եթէ մէկը ուրախ է, սաղմոս թող երգէ: Եթէ ձեզմէ մէկը հիւսնոյ է, եկեղեցին երեցները թող կանչէ, ու անոր վրայ աղօթք թող ընեն, ու Տէրոջը անունովը իւզով օժեն զանիկա: Եւ հաւատքով եղած աղօթքը պիտի փրկէ հիւսնոյը, ու Տէրը զանիկա ստը պիտի հանէ: Եւ եթէ մեզք ալ գործեր է, պիտի ներուի անոր: Ձեր յանցանքները իբարու խոստովանեցէք, ու աղօթք ըրէք իբարու համար, որպէս զի բժշկուիք: արդարին ջերմեռանդ աղօթքը շատ աղօթութիւն ունի: Եղբա մեզի պէս կ'իրքերու ենթակայ մարդ մըն էր, ու աղօթք ըրաւ որ անձրեւ չգայ, և երեք տարի ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրեւ չեկաւ: Եւ նորէն աղօթք ըրաւ, ու երկինք անձրեւ տուաւ և երկիր իր պտուղը բուսցուց:
- 9 Եղբայրներ, եթէ ձեզմէ մէկը ճշմարտութեան մարտի, ու մէկը զանիկա դարձի բերէ, Գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մաքրութեան ճամբային կը դարձնէ, հոգի մը մահուանէ կ'աղաատէ, ու մեղքերու բազմութիւնը կը ծածկէ:

Ա Ռ Ա Ջ Ի Ն

ԸՆԴՆԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

- 1 Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, օտարականներուդ որ ցրուած էք Պոնտոսի, Գաղատայի, Կարպատիկոսի, Ասիայի ու Բիւթանիայի մէջ, ընտրուած Հօր Աստուծոյ կանխազգիտութեանը համեմատ՝ Հոգիին սրբացնելովը, հնազանդութեան և Յիսուս Քրիստոսի սրբանին սրբութեան համար. շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շնորհոյ:
- 3 Օրհնեալ է Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, որ իր առատ ողորմութեանը համեմատ մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսի համար՝ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարութիւն առնելովը, Անեղծ ու անարտաւ անթառամ ժառանգութեանը
- 5 համար՝ որ երկինքը պահուած է ձեզի, Որ Աստուծոյ զօրութիւնովը պահպանուած էք հաւատքով այն փրկութեանը համար՝ որ պատրաստուած է վերջին ժամանակը յայտնուելու. Որով կ'ուրախանաք թէ և հիմա, ինչպէս հարկը կը պահանջէ, քիչ մը տանն

- 7 տղամած էք զանազան փորձութիւններով. Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը (որ կորստական սակիէն աւելի պատուական է, թէ և անկա կրակոյք կը փորձուի) դանուի գովութիւնով ու պատուով և փութով Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը.
- 8 Չոր դուք չտեսած՝ կը սիրէք, զոր հիմա չէք տեսներ, բայց կը հաւատաք, և ուրախ էք անպատմելի ու փառաւորեալ խնդութիւնով. Ձեր հաւատքին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկու-
- 10 թիւնը, Որ այն փրկութեանը համար փնտաւցին ու քննեցին մարդարէները՝ որնք մարդարէնացան
- 11 ձեզի ըլլալու շնորհքին համար. Ու կը քննէին թէ ե՛րբ կամ ի՛նչպիսի ատեն կ'իմացնէր իրենց մէջ և դած Քրիստոսի Հոգին, որ աւաջ կը վկայէր Քրիստոսի շարժարուիլը, ու անկէ ետե փառաւորուիլը:
- 12 Որնց յայտնուեցաւ, որնք ոչ թէ իրենց՝ հապաւ մեզի մատակարարեցին այն բաները, որնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց ձեռքով՝ որ աւետարանը քարոզեցին ձեզի Հոգով Սրբով որ երկինքէն զըրկուեցաւ. որ այն բաներուն՝ հրեշտակները կը ցանկան անկառայց նայիլ:
- 13 Ուստի ձեր միտքերուն մէջքը դռուարած՝ արթուն կեցած, կատարելապէս յուսացէք այն ձեր վրայ հասնելու շնորհքին, Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելու ատենը, Հնազանդ զաւակներու պէս, ոչ թէ ձեր ազգութեան ատենին առաջին ցանկութիւն
- 15 ներովը վարուելով, Հապա ձեզ կանչող Սուրբին պէս դուք ալ աւուր եղէք Յէ բոլոր վարմանքներուն մէջ. Վասն զի գրուած է թէ Սուրբ եղէք, բանիկ
- 17 ես սուրբ եմ: Եւ եթէ Հայր կը կոչէք զանկա՝ որ

առանց աչառութեան կը դատէ ամէն մէկուն դոր-
 18 ման համեմատ, ուրեմն ձեր պանդխտութեան փա-
 թէն ապականացու արծաթով կամ սկիւով փրկուե-
 ցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամբանե-
 19 րէն, Հապա Քրիստոսի պատուական արեւնով՝ որ-
 20 պէս թէ ամբիժ ու անարատ դատի մը. Որ առաջուը-
 նէ ճանչցուած էր աշխարհի սկիւրէն առաջ, ու
 21 վերջին ատենները յայտնուեցաւ ձեզի համար, Որուն
 միջոցով Աստուծոյ հաւատացիք, որ զանիկա մե-
 22 լուսնէն յարուց, և անոր փառաւորութիւն տուաւ.
 որպէս զի ձեր հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ
 23 սիրեցէք, Նորէն ծնած ըլլալով՝ ոչ թէ ապականա-
 ցու սերմէն, հապա անապականացուէն Աստուծոյ
 24 կենդանի ու յաւիտենական խօսքովը: Վասն ի ու-
 մէն մարմին խօսի պէս է, և մարդուն բոլոր փառա-
 25 անոր ծաղիկը կը թափթփի. Բայց Տէրոջը խօսքը յա-
 լիտեան կը մնայ, այսինքն է այն խօսքը որ աւետա-
 րանով ձեզի բարոյզուեցաւ:

ԳԼ. Բ

1 Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը ու ամէն
 խարէութիւնը ու կեղծաւորութիւնները, և նա-
 2 խանձը ու ամէն չարախօսութիւնը, Նորածին մա-
 նուկներու պէս բանական ու անխարժախ կաթին

փառաբեցէք, որպէս զի անով մեծնաք [մինչև փր-
 3 կութիւնը], Եթէ Տէրոջը քաղցր ըլլալուն համը ու-
 4 սէք. Որու մտեռնալով, այն կենդանի վէժմն, որ
 թէպէտ մարդոցմէ անարգուած է, բայց Աստուծմէ
 5 ընտրուած ու պատուական է, Իսկ ալ կենդանի
 քարերու պէս շինուէք հոգեւոր ասճար մը, սուրբ
 քահանայութիւն մը, Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով Աս-
 6 տուծոյ հաճելի հոգեւոր պատարագներ մատուցա-
 նելու: Որովհետև զիրքին մէջ ալ կայ թէ Ահա Աթոնի
 մէջ ընտիր, պատուական անկիւնի վէժ՝ մը կը գնեմ.
 և սլ որ անոր հաւատոյ՝ ընաւ պիտի չամփնայ:
 7 Ուստի ձեզի հաւատացեալներուդ պատուական է
 ան, բայց անհաւատներուն՝ այն քարը լըր շինողները
 8 անարգեցին՝ անիկա անկիւնին դուխը եղաւ. Եւ
 դըրման վէժ՝ ու գայթակղութեան քար անոնց՝ որ
 9 չհաւատալով խօսքէն կը գայթակղին, որու սահ-
 յանուած ալ էին: Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն էք,
 թագաւորական քահանայութիւն, սուրբ աղք, սեպ-
 ժական ժողովուրդ մը, որպէս զի քարոջէք անոր ա-
 10 ռաքինութիւնները, որ ձեզ խաւարէն իր սքանչելի
 ըլլին կանչեց. Որ ասէն մը ժողովուրդ չէիք, բայց
 հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. որ առանց սղըր-
 մութեան էիք, բայց հիմա սղըրմութիւնն գտաք:
 11 Արեւիկներ, կ'աղաչեմ, պանդխտաներու և օտա-
 րականներու պէս մէկդի կեցէք մարմնաւոր ցանկու-
 թիւններէն, որոնք հոգիի գեմ կը պատերազմին,
 12 Ձեր վարմունքը հիթանոններուն մէջ բարի պահե-
 լով, որպէս զի ինչ բանով որ ձեզ չարապորճներու
 պէս կը բամբասեն, ձեր բարի գործերը տեսնելով՝
 13 փառաւորն զԱստուած այցելութեան օրը: Ուստի

հնազանդ եղէք ամէն մարդկային սահմանադրու-
 թեան Տէրոջը համար, թէ՛ Թաղաւորին՝ զերնազայն
 14 մէկուն պէս, թէ՛ կուսակալներուն՝ անոր կողմէն
 զրկուածներու պէս, չարագործները պատժելու և
 15 բարեգործները գովելու համար: Վասն զի Աստուծոյ
 կամքը այսպէս է, որ բարեգործ ըլլալով անխելք մար-
 16 դոց ազիտութիւնը պապանձեցնէք. Աղասներու պէս
 ըլլալով, և ոչ թէ Յէ՛ աղատութիւնը չարութեան
 17 ծառաներուն պէս: Ամէնը պատուեցէք. եղբայրու-
 թիւնը սիրեցէք. Աստուծմէ վախցէք. Թաղաւորը
 պատուեցէք:
 18 Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով հնազանդ
 ըլլան իրենց տէրերուն, ոչ թէ միայն բարերարներուն
 19 ու հեղերուն, հապա ժանտարարներուն ալ: Քանզի
 այս շնորհք մըն է, եթէ մէկը առ Աստուած ունեցած
 20 խղճմտանքովը անխառ տեղ կրած վիշտերուն համ-
 բերելու ըլլայ: Վասն զի ի՞նչ գովութիւն կ'ըլլայ
 21 Յէպէ, եթէ մեղք գործելով ծեծուիք ու համբերէք.
 ապա եթէ բարիք գործելով չարչարուիք ու համբե-
 22 րէք, ասիկա Աստուծոյ քով շնորհք մըն է: Քանզի
 դուք այս բանին համար կանչուեցաք. վասն զի Քրիս-
 23 տոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ, ու ձեզի օրի-
 նակ թողուց՝ որպէս զի իր շաւղիներուն հետեւիք.
 24 Որ մեղք մը չգործեց, ու իր բերնին մէջ նենդութիւն
 մը չգտնուեցաւ. Որ կը նախատուէր, և փոխարէնը
 չէր նախատեր. կը չարչարուէր, ու սպառնալիք չէր
 ընէր. հապա ինքընէք արգարութեամբ դատողին կը
 յանձնէր. Որ մեր մեղքերը իր մարմնովը խաչափայ-
 րին վրայ վերցուց, որպէս զի մենք մեղքերէն ազա-

տինք, ու արգարութեան համար ապրինք. որուն
 25 վէրքերովը դուք բժշկուեցաք: Վասն զի մարբեալ
 սխարներու պէս էիք, բայց հիմա ձեր հոգիներուն
 Հովիւին ու Տեսուչին դարձաք:

ԳԼ Գ

1 Մտննապէս կիները հնազանդ ըլլան իրենց այրե-
 րուն, որպէս զի եթէ ոմանք խօսքին հնազանդ չըլ-
 2 ան ալ, առանց խօսքի շահուն կիներուն վար-
 3 ընողքովը, Տեսնելով ձեր երկիւղած պարկեշտ վարքը:
 4 Որոնց զարգարանքը չըլլայ դրսէն մագերու հիւս-
 5 ուածքներով և ոսկիներու շարքերով կամ շքեղ հան-
 6 դերձներ հագնելով. Հապա սրտին ծածուկ մարդը՝
 7 անեղծութիւնով հեղ ու հանդարտ հոգին շուրջ
 8 իւր ըլլայ, որ Աստուծոյ առջև խիստ պատուական է:
 9 Վասն զի ատենօք սուրբ կիները, որոնք իրենց յոյսը
 10 Աստուծոյ վրայ դրած էին, անձերնին այսպէս կը
 11 զարդարէին՝ իրենց այրերուն հնազանդ ըլլալով.
 12 Ինչպէս Սառա հնազանդ էր Աբրահամին, և զանկիա
 13 տեր կը կոչէր. որ դուք բարեգործ ըլլալով ու եր-
 14 կիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զուակները կ'ըլլաք:
 15 Մտննապէս այրերը խոհեմութիւնով անոնց հետ
 16 ընակին, տկար անօթի պէս պատիւ տալով կիներուն,
 17 իբրև կենաց շնորհքին ժառանգակիցներու, որպէս
 18 զի ձեր աղօթքներուն արդեւք ըլլայ:
 19 Վերջապէս ամէնդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք, կու-
 20 բեկից, եղբայրասէր, սղոյմած ու *քաղցրաբարոյ:

*Ուսնէ, խմորհ

9 Չըլլայ որ չարութեան փոխարէն չարութիւն հաստուցանէք, կամ նախատինքի փոխարէն նախատինք. այլ ընդհակառակն օրհնեցէք, գիտնալով որ այս բանին համար կանչուեցաք, որպէս զի օրհնութիւն ժառանգեք:

10 Վասն զի ան որ կ'ուզէ կեանք սիրել ու բարի օրեր առնել, իր լեզուն թող դադարեցնէ չարութեան:

11 Եւ, ու իր շրթունքները՝ նենգութիւն խօսելէ: Չարութենէ ետ քաշուի ու բարութիւն ընէ, խողաղուծիւն փնտռէ և անոր ետեւէն երթայ: Վասն զի Տէրոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, ու իր տկանջները՝ անոնց աղօթքին: Ըսյց Տէրոջը երեսը չարութիւններուն վրայ է: Եւ ո՞վ ձեզի ջնրիք մը պիտի հասցնէ՝ եթէ դուք բարիին հետեւող ըլլաք: Բայց եթէ արդարութեան համար չարչարուեք ա՛լ երանելի էք. և անոնց ահէն մի վախնաք ու մի շփոթիք:

15 Հապա Տէր Աստուածը սիրտերնուդ մէջ տուր պահեցէք. և միշտ պատրաստ եղէք հեղութեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան տալու ամենուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատճառը ձեզի կը հարցնեն:

16 Եւ բարի խղճմտոնք ունենաք, որպէս զի ի՛նչ բանով որ ձեզ կը բամբասեն իրել չարագործներ, ա՛մօթալ մնան անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարմունքը կը պատարակեն: Վասն զի աւելի տղէկ է բարեգործութիւն ընելով չարչարուել, եթէ Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, բան թէ չարագործուածոյ ընելով: Վասն զի Քրիստոս ալ մեղքի համար մէկ անդամ չարչարուեցաւ, Արդարը անարդարներուն վրայ, որպէս զի մեզ Աստուծոյ մտակցնէ. որ թէպէտ մեռաւ մարմնով, ըսյց կենդանի եղաւ թէպէտ մեռաւ մարմնով, ըսյց կենդանի եղաւ չորով: Որով բանտի մէջ եղած հոգիներուն ալ

20 զնաց ու քարոզեց. Որոնք տոնն մը ապստամբ էին, երբ Աստուծոյ երկայնասութիւնը կը համբերէք անոնց նոյն օրերը՝ երբ տապանը կը շինուէր, որուն մէջ քիչ անձեր, պայտինք ու թ հոգի, ջուրէն ապրեցան:

21 Որ մեզ ալ այն օրինակին պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրեցնէ (ու թէ մարմնին տղոր մեկդի ձգելը, հապա բարի խղճմտոնքին վկայութիւնը առ Աստուած): Յիտուս Քրիստոսի յարութեամբ: Որ երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կողմն է, հրեշտակներուն ու իշխանութիւններուն և զօրութիւններուն իրեն հնազանդելով:

ԳԼ. Դ

1 **Ո**ւստի սրով հետև Քրիստոս մեզի համար չարչարուեցաւ մարմնով, դուք ալ նոյն միտքով զնուօրեցէք. վասն զի ան որ մարմնով չարչարուեցաւ, մեղքն

2 դադարած է. Որպէս զի ալ սչ թէ մարդոց ցանկութիւններուն պէս՝ հապա Աստուծոյ կամքին պէս

3 ապրինք մարմնի մէջ մնացած տոնն Վասն զի հերիք է մեզի կեանքի անցեալ ժամանակը, որուն մէջ հեթանոսներուն կամքը կատարեցինք, ու զիճութիւններով, ցանկութիւններով, գինեմուլութիւններով, անառակութիւններով, արեցութիւններով ու անօրէն կուտպաշտութիւններով վարուեցանք:

4 Ու այս բանին կը դարմանոն՝ որ դուք նոյն չափազանց անուսուցութեան մէջ անոնց հետ չէք վաղեր, ու հայհոյութիւն կ'ընեն. Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝ որ պատրաստ է դատել կենդանիները ու

6 մեռելները: Քանզի տար համար մեռելներուն ալ

աւետարանը քարոզուեցաւ, որպէս զի դատուին մարգոց կողմանէ մարմնով, ու կենդանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հոգիով:

- 7 Սակայն ամէն բանի վախճանը մտեցեր է. ուստի
- 8 զդաստ եղէք ու աղօթքի մէջ արթուն կեցէք: Եւ ամէն բանէ առաջ իրարու հետ սրտանց սէր ունեցէք. վասն զի սէրը մեղքերու բազմութիւնը կը ծածկէ: Իրարու հիւժարտութիւն ցուցուցէք առանց
- 9 արտուել ընկու: Ամէն մէկը ինչ տեսակ շնորհք որ առաւ, դանկիա իրարու մատակարարեցէք Աստուծոյ զանազան շնորհաց բարի տնտեսներուն պէս:
- 11 Եթէ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատգամներուն պէս Բող Խօսի. եթէ մէկը մատակարարութիւն ընէ, որպէս թէ Աստուծոյ շնորհաց զօրութենէն Բող Ընէ, որպէս զի ամէն բանի մէջ Աստուած փառաւորութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

- 12 Սիրելիներ, օտար բան մի սեպէք այն Ինքն-Ինքն բարբառը, որ ձեզ փորձելու համար կ'ըլլայ, որպէս
- 13 թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած է. Հապա ուրախ եղէք՝ քանի որ Քրիստոսի չարչարանքներուն հաղորդ եղած էք. որպէս զի անոր փառքին յայտնուելու ա-
- 14 տենն ալ ցնծութեամբ ուրախանաք: Եթէ Քրիստոսի անուանը համար նախատուիք, երանելի էք, վասն զի փառաց [և զօրութեան] և Աստուծոյ Հոգին ձեր վրայ հանդէպած է. *արգարեւ անոնց կողմանէ կը հայհոյուի անկիա, բայց ձեր կողմանէ կը փառա-
- 15 ւորուի: Զըլլայ որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իրրեւ-

*Ո՛րքոք չունին

- մարդասպան, կամ դող, կամ չարաչործ, կամ իը-
- 16 ըկ ուրիշին բանին խառնուող. Բայց եթէ շարժուի-
- 17 թող Աստուծոյ փառք տայ: Քանզի ժամանակ է որ դատաստանը Աստուծոյ տունէն սկսի. և եթէ առաջ մեզմէ էլ ունի, հապա անոնց վերջը ինչ պիտի ըլլայ՝
- 18 որոնք Աստուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր: Եւ եթէ արգարք դժուարաւ կը փրկուի, հողա ամբա-
- 19 ըրելար ու մեղաւորը ո՛ւր պիտի գտնուին: Ուստի ա-
- նոնք որ Աստուծոյ կամքին համեմատ կը չարչարուին, բարիք դործելով իրենց հոգիները թող անոյ յանձնեն, իբրև հաւատարիմ Ստեղծողին:

ԳԼ. Ե

- 1 Զեր մէջ եղող երեցներուն կ'աղաչեմ, Ես ալ ա-
- նոնց պէս երեց ըլլալովս, ու Քրիստոսի չարչարանք-
- 2 քին մասնակից. Աստուծոյ հօտը որ ձեր մէջ է՝ արա-
- ծեցէք, վերակացու ըլլալով ոչ թէ ակամայ՝ հապա կամաւ, ոչ թէ անարգ շահախնդրութեամբ՝ հա-
- 3 պա յօժարութեամբ, Ոչ թէ վիճակներուն վրայ տի-
- 4 բերով՝ հապա հօտին օրինակ ըլլալով. Եւ Հովուա-
- պետին երեցած ատենը փառաց անվառամ պատկը պիտի ընդունիք:
- 5 Նմանապէս դուք, երիտասարդներ, հնազանդ ե-
- ղէք ծերերուն. և ամէնը իրարու հնազանդ ըլլալով՝
- խոնարհութիւն հաղէք. վասն զի Աստուած ամբար-
- տաւաններուն հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհ-
- 6 ներուն շնորհք կու տայ: Ուրեմն Աստուծոյ հօտ

ձեռքին տակ խոնարհեցէք, որպէս զի ձեզ ժամանա-
 7 կին բարձրացնէ: Ձեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք, վասն
 զի անկեա ձեզի համար կը հոգայ:

8 Արթուն կեցէք, հսկեցէք, վասն զի ձեր հակա-
 ուսկորդը, Սատանայ, մենչող առիւծի պէս կը
 9 պարտի, ու կը փնտռէ թէ ո՛վ կլլէ. Արու գէմ՝ կե-
 ցէք հաւատքով հասաատուած, գիտնալով որ ձեր
 եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ նոյն շարժարանքները
 կը կրեն:

10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը, որ մեզ իր յաւի-
 տեանական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
 քով, քիչ մը ատեն նեղութիւն կրելնէդ ետքը, ինք
 ձեզ կատարեալ ընէ, հաստատէ, զօրացնէ ու հիմնէ:
 11 Իրեն փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

12 Միզուանս հաւատարիմ եղբօր ձեռքով, (ինչպէս
 ևս կը կարծեմ,) համուռօտ մը ձեզի գրեցի, յորդո-
 րելով ու վկայելով թէ այս է Աստուծոյ ճշմարիտ
 13 շնորհքը, որուն մէջ հաստատ կեցեր էք: Բարև կ'ընէ
 ձեզի Բարբելոնի մէջ եղած եկեղեցին որ Յեզի հետ
 14 ընտրուած է, ու իմ որդիս Մարկոս ալ: Բարև ասէք
 իրարու սիրոյ համբուրով. Խաղաղութիւն ձեր ամէ-
 նուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք: Ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 **Շ**մուռն Պետրոս, Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և ու-
 ևաքեալ, Յեզի՝ որ մեզի հետ նոյն պատուական հա-
 2 տարքին հասար մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս
 թիւն ձեր վրայ աւելնայ Աստուծոյ ու մեր Տէրօջը
 Յիսուսի գիտութիւնով:

3 Ինչպէս իր աստուածոյնի զօրութիւնը կենաց և
 աստուածագաշտութեան վերաբերեալ ամէն բաները
 մեզի տուաւ անոր գիտութիւնով՝ որ մեզ փառքով
 4 ու առաքինութիւնով հրաւիրեց. Որոնցմով ամենա-
 մեծ ու պատուական խոստմանքներ տրուած են մե-
 5 զի, որպէս զի ասոնցմով աստուածային բնութեանը
 հաղորդ ըլլաք՝ աշխարհի մէջ ցանկութենէ յառաջ
 6 կեած սպականութեանն փախչելով: Եւ այս բանին
 համար բոլոր ջանքերնիդ գրած՝ ձեր հաւաաքին վրայ
 առաքինութիւն աւելցուցէք, ու առաքինութեան
 6 վրայ գիտութիւն, Եւ գիտութեան վրայ ժուժկաւ.

լուծիւն, ու ժուժկալուծեան վրայ համբերուծիւն,
 7 և համբերուծեան վրայ աստուածպաշտուծիւն, Ու
 8 աստուածպաշտուծեան վրայ եղբայրսիրուծիւն, ու
 9 եղբայրսիրուծեան վրայ սէր: Վասն զի քանի որ այս
 10 բաները ձեր վրայ կը դանուակ ու կ'աճին, պարտապ
 11 ու անպատուղ չեն ընէր Յեւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
 12 ճանչնալուն մէջ: Բայց որուն քով որ այս բաները
 13 չկան, անիկա կոչը ե ու կորճատես, որ մտեցրէ ե իր
 14 առաջնական մեղքերէն մտքորոկիլը: Ասոր համար, եղ-
 15 բայրներ, աւելի ջանք բրէք որ ձեր կոչումը ու ընա-
 16 րուծիւնը հաստատէք, վասն զի զայս ընելով՝ բնաւ
 17 պիտի չվրկուիք: Բանզի այսպէս ձեզի առատորէն պի-
 18 տի շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
 19 յաւիտեանական թագաւորուծիւնը մանկէ:
 20 Ուստի ես միշտ այս բաները միտքերնիդ ձգելու
 21 վրայով զանցառու պիտի չըլլամ, թէև զիտէք և
 22 հաստատուած էք ներկայ ճշմարտուծեանը վրայ:
 23 Եւ իրաւունք կը սեպեմ, թէ քանի որ այս *մարմի-
 24 նին մէջ եմ, միտքերնիդ ձգելով՝ ձեզ արթնցնեմ:
 25 Բանզի զիտեմ որ ես շուտով այս իմ մարմինն պի-
 26 տի մերկանամ. ինչպէս մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
 27 յայանեց ինծի: Ուստի պիտի ջանամ որ իմ աշխար-
 28 ճէ ելլելէս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք այս բաները
 29 յիշել: Վասն զի ոչ թէ մենք վարպետուծեամբ
 30 շինուած առատպելներու ետեւէ երթալով՝ մեր Տէր
 31 Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի
 32 ցուցուցինք, հասցաւ անոր մեծափառութեանը սկա-
 33 նատես ըլլալով: Վասն զի ինք Հօր Աստուծոյ փառք

*Յռն. վրանին

ու պատիւ առաւ, այն մեծվայելուծեան փառքէն
 1 անպիտի ձայն մը գալով, թէ Աստիկա է իմ սիրելի
 2 Որդիս, որու հաւնէր եմ: Եւ այս երկինքէն եկած
 3 ձայնը մենք լսեցինք, որու հետ էինք սուրբ լեռանը
 4 վրայ: Եւ մարգարեական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւե-
 5 լի հաստատուն է. ու աղէկ կ'ընէք՝ եթէ անոր մտադ-
 6 րուծիւն ընէք, որպէս թէ մեծ թեղը լոյս տուող
 7 ճրագի մը, մինչև ցորեկը լուսնայ ու արուսեակը սիր-
 8 տերնուդ մէջ ծագի: Բայց առաջ զայս զիտնաք, որ
 9 գրոց ամէն մարգարեութիւն իր յասուկ մեկնու-
 10 թիւնը չունի: Վասն զի մարգարեութիւն մը երբէք
 11 մարդոց կամքին պէս չարուեստ, հապա Աստուծոյ
 12 սուրբ մարդիկը Սուրբ Հոգիէն շարժուած՝ խօսեցան:

ԳԼ. Բ

1 Բայց առաջ մարգարէներ ալ կ'ըլլային ժողովուր-
 2 դին մէջ, ինչպէս ձեր մէջ ալ սուտ վարդապետներ
 3 պիտի ըլլան, որոնք գաղտուկ պիտի մտցնեն կորու-
 4 սիչ հերձուածողութիւններ, ու զիրենք ծախու առ-
 5 նող Տէրը ուրանալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն սրա-
 6 յաճախ կորուստը. Եւ շատերը անոնց *կորստական
 7 ընթացքներուն՝ ետեւէն պիտի երթան, որոնց հա-
 8 մար ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյուի. Եւ
 9 աղահուծութիւնով՝ խորամանկութեամբ հնարուած
 10 խօսքերով ձեզ վաճառաշահութեան պիտի դործա-
 11 ծեն. որոնց գրատապարտութիւնը շատանցմէ պարտա-
 12 ըլլալէ չուշանար, ու անոնց կորուստը չմրափեր:

*Ուր. 4, անառակութիւններուն

4 Վասն զի եթէ Աստուած մեղք գործող հրեշտակ-
 5 անքան չինայեց, հասար խաւարի կապերով տար-
 6 տարսր ձգած՝ դատասանին պահել տուաւ. Ու ա-
 7 ռաջուան աշխարհին ալ չենայեց. միայն թէ Նոյ
 8 ութերորդ անձ, արդարութեան քարոզիչը, պահեց,
 9 երբ ջրհեղեղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ բե-
 10 րաւ, Եւ Սաղամի ու Գոմորի քաղաքները միմեք դար-
 11 ձնելով՝ կործանելով դատապարտեց, ետքը ամբա-
 12 րըշտութիւն ընելու մտքոց օրինակ ընելով զանոսք:
 13 Եւ աղատեց արդար Ղովտը, որ անօրէններուն անա-
 14 ռակ վարմունքէն ձանձրացեր էր. (Վասն զի այն ար-
 15 դարը անոնց մէջ կենտով աչքով տեսնելով ու ա-
 16 կանջով լսելով, օրէ օր էփ արդար հողին կը տան-
 17 ջեր անոնց անօրէն վարմունքովը.) Տերը գիտէ բա-
 18 րեպաշտները փորձութենէ աղատել, և անիրաւները
 19 տանջանքի համար դատասանի օրուան պահել:
 20 Մտաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ
 21 մարմնի ետեւէ կ'երթան, և տերութիւնը կ'անար-
 22 զեն, ինքնահաւան ու յանդուգն են, չեն վախնար
 23 փառասերներուն դէմ հայհոյել. Երբ հրեշտակները,
 24 որ անոնց շատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողու-
 25 թիւնով, Տերոջը առջև հայհոյութեամբ դատա-
 26 պարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ: Բայց ասոնք
 27 անբան անասուններու պէս, (որ ընտանաբար սրի
 28 ու ապակամութեան համար եղած են,) չգիտցած
 29 բաներուն դէմ կը հայհոյեն, և իրենց ապականու-
 30 թիւնովը պիտի ապականին, Անիրաւութեան վարձ-
 31 քը ընդունելով. որ ցորեկուան մէջ եղած զեղխու-
 32 թիւնը զուարճութիւն կը սեպեն. արատ ու բիծ են,
 33 իրենց խարէութիւններովը զուարճանալով երբ ձեզի

14 հետ կերուխուսի կը նստին. Ծնութեամբ լեցուն աչ-
 15 քեր ունին, որ մեղքէ չեն դադարիր. անհաստատ
 16 հոգիները կը խաբեն. ազահաւթեան սովորած սիր-
 17 տեր ունին. անիծեալ զաւակներ են. Շիտակ ճամ-
 18 բան ձգելով մեղքեցան՝ Բեթլեհեմ Բաղասամի ճամ-
 19 բուն հետեւելով, որ անիրաւութեան վարձքը սի-
 20 լեց. Բայց իր անօրէնութեանը յանդիմանութիւնը
 21 տուաւ. անխոն էլը մարդկային ծայրով խօսելով՝
 22 մարգարէին յամարութիւնը արգիլեց: Ասոնք ջուր
 23 չունեցող աղբււրներ են, ու փոթորիկէ քշուած մե-
 24 գեր, որոնց համար թանձր խաւարը պահուած է յա-
 25 ռիտեան: Քանզի ունայնութեան հպարտ խօսքեր
 26 ընելով՝ զիճութիւններով, մարմնի ցանկութիւննե-
 27 րով կը խաբեն զանոնք որ քիչ մը առաջ փոխեր
 28 էին անոնցմէ՝ որ մարտութեան մէջ կը պարտին. Ա-
 29 նոնց աղատութիւն կը խոստանան, և իրենք ապա-
 30 կանութեան ծառաներ են. վասն զի ինչ բանէ որ
 31 մէկը յաղթուի, անոր ծառայ ալ կ'ըլլայ: Վասն զի
 32 եթէ Տեր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի գիտութիւ-
 33 նովը աշխարհի պղծութիւնեղէն հրաժարելէ ետե՛
 34 դարձեալ այն բաներէն բանուած յաղթուին, ա-
 35 նոնց վերջը առաջինէն դէշ կ'ըլլայ: Վասն զի աղէկ
 36 էր անոնց որ բնաւ արդարութեան ճամբան ճանչ-
 37 ցած չըլլային, բան թէ ճանչնալով ետ դառնային
 38 այն սուրբ պատուիրանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ:
 39 Սակայն անոնց հանդիսեցաւ այն ճշմարիտ առակին
 40 բանը, թէ Դուռը նորէն իր փոխածին կը դառնայ, ու
 41 լուսացուած խողբ ցիւրի մէջ թապալակելու:

ԳԼ. Գ

- 1 Սիրելիներ, այս երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը գրեմ, որոնցմով ձեր անկեղծ միաբը կ'արթնցնեմ
- 2 յեշեւու, որպէս զի սուրբ մարգարէներէն առաջուրնէ զրուցուած խօսքերը, և մեր, այսինքն Տէրոջը ու Փրկչին առաքեալներուն, պատուէրները միաբեր-
- 3 նիգ բերէք: Բայց առաջ զայս դիտնաք, որ վերջին օրերը ծաղր ընողներ պիտի դան, որոնք իրենց ցան-
- 4 կուծիւններուն համեմատ պիտի քալեն, Եւ պիտի բռնեն, Ռ՛ւր է անոր գալուն խոստմունքը, վասն զի քանի որ հայրերը քնացան, ամէն բան այնպէս կայ
- 5 կը մնայ արարածներուն սկիզբէն հետէ: Գանդի ա-
- 6 նոնք (որոնց ուզածը այս է,) այն բանը մնացեր են, թէ երկինք առաջուրնէ եղաւ, ու երկիր ջուրերէն և ջուրերով հաստատ կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը.
- 6 Որով հին աշխարհը ջրհեղեղով ապականուած կոր-
- 7 սուեցաւ. Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը նոյն խօսքով պահպանուած են, մինչև դատաստանին ու ամբարիշտ մարդոց կորուստին օրը կրակի համար
- 8 պահուած: Եւ այս մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ, սիրելիներ, որ Տէրոջը քով մէկ օրը հաղոր տար-
- 9 ուան պէս է, ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս
- 9 Տէրը չուշացներ էր խոստմունքը, ինչպէս ոմանք ու-
- շացուցած կը սեպեն, հապա մեզի երկայնամիա կ'ըլ-
- լայ. վասն զի չուզեր որ մէկը կորուսի, հապա որ
- 10 ամէնը ապաշխարանքի դան: Սակայն Տէրոջը օրը

*Ո՛ւսնէ, գիշերուան գողի

- ուաչիւնով պիտի անցնի, ու տարերքները բռնկած
- պիտի լուծուին. երկիր ալ, ու ինչ գործեր որ անոր
- 11 մէջ կը գտնուին, պիտի այրուին: Ուստի որովհետև
- այս ամէն բաները պիտի լուծուին, ձեզի ի՛նչպիսի
- մարդիկ ըլլայ կը վայելէ սուրբ վարմունքով ու բա-
- 12 րեպաշտութեամբ, սպասելով Ու արտորալով Աս-
- տուծոյ օրուանը գալուն, որուն մէջ երկինք կրակով
- այրուած պիտի լուծուի, ու տարերքները բռնկած
- 13 պիտի հալին: Սակայն իր խոստմունքին համեմատ,
- նոր երկինքի ու նոր երկրի մը կը սպասեք, որոնց
- մէջ արդարութիւն կը բնակի:
- 14 Ուստի, սիրելիներ, ատոնց սպասելով ջանացէք, որ
- ան ձեզ ամբիծ ու անարատ դանէ խաղաղութիւնով.
- 15 Եւ մեր Տէրոջը երկայնամուծիւնը փրկութիւն սե-
- պեցէք. ինչպէս մեր սիրելի եղբայրը Պողոս ալ իրեն
- 16 արուած իմաստութիւնովը գրեց ձեզի. Ինչպէս ամէն
- թուղթերուն մէջ ալ այս բաներուն վրայով կը խօ-
- սի. որոնց մէջ քանի մը դժուարիմաց Խօսեց կը
- գտնուին, զորոնք տգէտները ու անհաստատները
- ծուռ կողմը կը դարձնեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն
- 17 ալ իրենց անձին կորուստին համար: Ուրեմն դուք,
- սիրելիներ, առաջուրնէ գիտնալով զգոյշ եղէք, որ
- չըլլայ թէ անօրէններուն խաբէութենէն բռնուած՝
- 18 ձեր հաստատութենէն իյնաք. Հապա աճեցէք մեր
- Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքովը ու զի-
- տութիւնովը. անոր փառք հիմա ալ ու մինչև յա-
- ւիտեանական օրն ալ: Ամէն:

ԱՌԱՋԻՆ

ԸՆԴՀԱՆՐԱՍՄԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

- 1 Կենաց Բանին վրայով որ սկիզբէն էր, որու համար լսեցինք, զոր մեր աչքերովը տեսանք, որու նայեցանք
- 2 ու մեր ձեռքերը շօշափեցին. (Եւ կեանքը յայտնուեցաւ, ու տեսանք և կը վկայենք ու ձեզի կը պատմենք այն յաւիտենական կեանքը, որ Հօրը քով էր
- 3 ու մեզի յայտնուեցաւ.) Զայն որ տեսանք ու լսեցինք, ձեզի կը պատմենք, որպէս զի դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք. և մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի
- 4 հետ: Եւ այս բաները կը գրենք ձեզի, որպէս զի ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ:
- 5 Եւ ասիկա է այն պատգամը զոր իրմէ լսեցինք ու ձեզի կը պատմենք, թէ Աստուած լոյս է, ու անոր մէջ բնաւ խաւար չկայ: Եթէ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն ունինք, ու խաւարի մէջ պարտինք, սուտ կը դրուցենք և ճշմարտութիւնը չենք ընկր:
- 7 Ապա եթէ լոյսի մէջ քայլենք, ինչպէս անիկա լոյսի

- մէջ է, իրարու հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արեւնը մեզ ամէն
- 8 մեղքէ կը սրբէ: Եթէ ըսենք թէ Մենք մեղք մը չունինք, ինքզինքնիս կը խաբենք, ու մեր մէջ ճշմարտութիւն չկայ: Եթէ խոստովանինք մեղքերնիս, հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեր մեղքերուն թողութիւն տալու, և մեզ բարձր անխրուութենէ սըրբելու:
- 10 Բեկու: Եթէ ըսենք թէ Մեղք մը չգործեցինք, սուտ դրոյց կ'ընենք զանիկա, ու անոր խօսքը մեր մէջ չէ:

ԳԼ. Բ

- 1 Իմ որդեակներս, այս բաները ձեզի կը գրեմ, որպէս զի մեղք չգործէք. և եթէ մէկը մեղք գործելու ըլլայ, Հօրը քով բարեխօս ունինք Յիսուս Քրիստոս արդարը. Եւ անիկա մեր մեղքերուն քառութիւնն է, և ոչ թէ միայն մերիններուն, հապա բարձր աշխարհի ալ:
- 3 Ու ասով գիտենք թէ զանիկա ճանչցանք, եթէ
- 4 անոր պատուիրանքները պահենք: Ան որ կ'ըսէ թէ Ես զանիկա ճանչցայ, ու անոր պատուիրանքները չպահէր, ստորիս է, ու անոր մէջ ճշմարտութիւն
- 5 չկայ: Բայց ան որ անոր խօսքը կը պահէ, իրուցընէ իր մէջ կատարեալ է Աստուծոյ սէրը. ասով կը ճանչնանք
- 6 նաև թէ անոր մէջ ենք: Ան որ կ'ըսէ թէ անոր մէջ կը բնակի, այնպէս պէտք է քալէ՝ ինչպէս անիկա քալեց:
- 7 *Յղբայրներ, ոչ թէ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, հապա այն հին պատուիրանքը զոր սկիզբէն ի վեր ունէիք. և հին պատուիրանքը այն խօսքն է,
- 8 զոր դուք սկիզբէն լսեցիք: Դարձեալ նոր պատուիրանք

*ՈՒՆԿ, Սիրելիներ

- ըսնք մը կը գրեմ՝ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջ ու ձեր մէջ. վասն զի խաւարը կ'անցնի ու ճշմարիտ
- 9 Լոյսը արդէն կ'երեւնայ: Ան որ կ'ըսէ թէ Լոյսի մէջ է, ու իր եղբայրը կ'առտէ, անիկա տակաւին խաւարի
- 10 մէջ է: Ան որ իր եղբայրը կը սիրէ, Լոյսի մէջ կը
- 11 բնակի, ու իր մէջ գոյթակազութիւն չկայ. Բայց ան որ իր եղբայրը կ'առտէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի մէջ կը քալէ, ու չգիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ, վասն զի խաւարը անոր աչքերը կուըցուցեր է:
- 12 Կը գրեմ՝ ձեզի, որդեակներ, վասն զի ձեր մեղքերը թողուած են անոր անուան համար: Կը գրեմ՝ ձեզի, հայրեր, վասն զի դուք ճանչցաք զանիկա որ սկիզբէն է: Կը գրեմ՝ ձեզի, երիտասարդներ, վասն
- 14 զի դուք չարին յաղթեցիք: Կը գրեմ՝ ձեզի, աղաքներ, վասն զի դուք ճանչցաք Հոյրը: Գրեցի ձեզի, հայրեր, վասն զի դուք ճանչցաք զանիկա որ սկիզբէն է: Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, վասն զի դուք ուժով էք, և Ստուծոյ խօսքը ձեր մէջ կը բնակի, ու չարին
- 15 յաղթեցիք: Մի սիրէք աշխարհը, ոչ ալ ինչ որ աշխարհի մէջ է, եթէ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր ներսիքին Հօրը սէրը չկայ. քանզի ամէն բան որ աշխարհի մէջ է, մարմնի ցանկութիւնը ու աչքերու ցանկութիւնը և այլ կեանքին ամբարտաւանութիւնը և չորմէն չէ. հապա այս աշխարհէն է: Աշխարհս ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ. բայց ան որ Ստուծոյ կամքը կը կատարէ, յաւիտեան կը մնայ:
- 18 Որդեակներ, վերջին ժամանակն է, ու ինչպէս ընցիք թէ Նեուր պիտի գայ, և արդէն շատ նեուր ելած են, անկէ կիմանանք թէ վերջին ժամանակ է:

- 19 Մեղով ելան ա՛ռա՛, բայց մեղով չէին. վասն զի եթէ մեղով ըլլային, մեղի հետ պիտի մնային. հապա զիս ելա՛, որպէս զի յայտնի ըլլան թէ անոնք ամէնը մեղք
- 20 մէ չէին: Բայց դուք օծութիւն ունիք Սուրբէն, ու
- 21 ամէն բան գիտէք: Զգրեցի ձեզի՝ իր թէ ճշմարտութիւնը չէք գիտեր, հապա թէ գիտէք զանիկա, ու
- 22 նաև թէ ամէն ստութիւն ճշմարտութեանն չէ: Ո՞վ է ստախօս, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս՝ Գրիտառ չէ. անիկա է Նեուր որ կ'ուրանայ Հոյրը ու
- 23 Որդին: Ամէն ով որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Հոյրն ալ չընդունի. [Բայ ան որ կը խոստովանի Որդին,
- 24 անիկա Հոյրն ալ կ'ընդունի:] Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզբէն լսեցիք, թող անիկա ձեր մէջ բնակի. եթէ այն սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջ բնակի, դուք ալ
- 25 Որդւոյն ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք: Եւ ստիկա է այն խոստմունքը զոր ինք մեղի խոստացաւ, այսինքն
- 26 յաւիտեանական կեանքը: Այս բաները ձեզի գրեցի՝
- 27 ձեզ մարտիրոսներուն համար: Եւ այն օծութիւնը զոր դուք իրմէ ընդունեցիք, ձեր մէջ կը մնայ, ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցնէ. հապա ինչպէս նոյն օծութիւնը ձեզի կը սորվեցնէ ամէն բանի վրայով, և ճշմարիտ է ու աւա չէ, և ինչպէս անիկա ձեզի սորվեցուց, անոր մէջ կեցէք:
- 28 Ու հիմա, որդեակներ, անոր մէջ կեցէք, որպէս զի երբ անիկա յայտնուի, մենք համարձակութիւն ունենանք, ու անկէ չամչնանք իր դաւու ստեներ:
- 29 Եթէ գիտէք թէ անիկա արդար է, կ'իմանաք թէ աւա մէն ով որ արդարութիւն կը գործէ, անկէ ծնած է:

ԳԼ. Գ.

- 1 Տեսէք, Հայրը ինչպիսի սէր շնորհեց մեզի, որպէս զի մենք Աստուծոյ որդիներ ըսուինք. ասոր համար աշխարհ մեզ չճանչնար, վասն զի զանիկա ու չճանչցաւ: Սիրելիներ, հիմա մենք Աստուծոյ որդիներն ենք, և տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց դիտենք որ երբ անիկա յայտնուի, անոր պէս պիտի ըլլանք. վասն զի զանիկա պիտի տեսնենք՝ ինչպէս է:
- 3 Եւ ամէն ով որ այս յոյսը անոր վրայ ունի, ինքզինքը կը մաքրէ, ինչպէս անիկա մաքուր է: Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անիկա անօրէնութիւն ալ կը գործէ, և բռն մեղքը անօրէնութիւն է: Եւ զիտէք որ անիկա անոր համար յայտնուեցաւ, որ մեր մեղքերը վերցնէ. ու իր մէջ մեղք չկայ: Ամէն ով որ անոր մէջ կը կենայ, մեղք չգործէր. ամէն ով որ մեղք կը գործէ, զանիկա տեսած չէ ու զանիկա ճանչցած չէ: Որդեակներ, մեկը ձեզ չխաբէ. ան որ արդարութիւն կը գործէ, արդար է, ինչպէս Անիկա արդար է, Եւ ան որ մեղք կը գործէ, Ստատանայէ է, վասն զի Ստատանայ սկզբունքն ի վեր կը մեղանչէ. ասոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ, որ Ստատանայի գործերը քակէ: Ամէն ով որ Աստուծմէ ծնած է, մեղք չգործէր, վասն զի անոր սերմը իր մէջ կը փնայ, ու չկրնար մեղք գործել: քանզի Աստուծմէ ծնած է: Ասով յայտնի են Աստուծոյ որդիները ու Ստատանայի որդիները: Ամէն ով որ արդարութիւն չգործէր, անիկա Աստուծմէ չէ, և ան

- 11 ալ՝ որ իր եղբայրը չսիրեր: Վասն զի ասիկա այն պատուիրանն է զոր գուք սկիզբէն լսեցիք, որ մէկը մէկ սիրենք: Ոչ թէ կայէնի պէս որ չարէն էր ու իր եղբայրը սպաննեց. և ինչո՞ւ համար զանիկա սպաննեց. անոր համար որ իր գործերը չար էին, ու իր եղբորը հարձէ՛ր՝ արգար: Մի զարմանաք, եղբայրներս, եթէ աշխարհ ձեզ ատէ: Մենք դիտենք որ մահէն կեանքի փոխուեցանք, վասն զի եղբայրները կը սիրենք. ան որ եղբայրը չսիրեր՝ մահուան մէջ կը փնայ. Ամէն ով որ իր եղբայրը կ'ատէ՝ մարգատապան է, ու զիտէք որ ամէն մարգատապան իր մէջ բնակած յաւիտենական
- 16 կեանք չունի: Ասով զիտեցանք Քրիստոսի սէրը, որ անիկա իր կեանքը մեզի համար դրաւ. մենք ալ պարտաւոր ենք Քրի եղբայրներուն համար դնել մեր կեանքը: Բայց ան որ աշխարհի բարկքը ունի, և իր եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ ու իր գուժը անկէ կը գոցէ, ինչպէս Աստուծոյ սէրը անոր մէջ բնակած կ'ըլլայ: Որդեակներս, ոչ թէ խօսքով ու լեզուով սիրենք. հապա գործով ու ճշմարտութիւնով:
- 19 Եւ ասով կը ծանշանք թէ ճշմարտութենէն ենք: ու մեր սիրտերուն համարձակութիւնովը անոր առջև պիտի երեւնանք: Քանզի եթէ մեր սիրտերը մեզ կը մեղադրեն, հապա Աստուած մեր սիրտերէն մեծ է:
- 21 Եւ ամէն բան դիտէ: Սիրելիներ, եթէ մեր սիրտերը մեզ չմեղադրեն, համարձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջև. Եւ ինչ որ խնդրենք՝ կ'առնենք անկէ, վասն զի իր պատուիրանքները կը պահենք, ու իր առջև հաճոյ եղած բաները կ'ընենք: Եւ ասիկա է անոր պատուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուսի Քրիստոսի անուանը հաւատանք ու մէկը մէկ սիրենք,

24 Ինչպէս մեզի պատուէր տուաւ: Եւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ՝ անոր մէջ կը կենայ, ու անիկա ալ ասոր մէջ, և ասիկէ գիտենք որ անիկա մեր մէջ կը կենայ, այսինքն այն Հոգիէն զոր մեզի տուաւ:

ԳԼ Դ

1 Սիրելիներ, ամէն հոգիի մի հաւատաք, հապա հոգիները փորձեցէք՝ թէ արդեօք Աստուծո՞ւ են: Վասն զի աշխարհի մէջ շատ աւա մարգարէներ էլ կ'ըսէն: 2 Ասով կրնաք ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին. ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած կը խոստովանի, անիկա Աստուծո՞ւ է: Եւ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած չխոստովանիր, անիկա Աստուծո՞ւ չէ. ու ասիկա Նեւի հոգի է, ուրու համար լսեցէք թէ պիտի գայ, ու հիմնադրէ 3 ալ աշխարհի մէջ է: Գուք Աստուծո՞ւ էք, որդեակներ, ու անոնց յաղթեցէք. քանզի մեծ է անիկա որ ձեր մէջ է, քան թէ անիկա որ աշխարհի մէջ է: 4 Անոնք աշխարհէ են. անոր համար աշխարհի վրայով կը խօսին, և աշխարհ մտիկ կ'ընէ անոնց: Մէք Աստուծո՞ւ ենք. ան որ զԱստուծո՞ւ կը ճանչնայ, մեզի մտիկ կ'ընէ. ան որ Աստուծո՞ւ չէ, մեզի մտիկ չընէր. ասով կը ճանչնանք ճշմարտութեան Հոգին ու խաբուութեան հոգին: 5 Սիրելիներ, մեկզմէկ սիրենք, վասն զի սերը Աստուծո՞ւ է. ու ամէն ով որ կը սիրէ՝ Աստուծո՞ւ ծնած է, ու կը ճանչնայ զԱստուծո՞ւ: Ան որ չսիրէ՝ զԱստուծո՞ւ չճանչնար. վասն զի Աստուծո՞ւ սեր է: Այս բանին մէջ Աստուծոյ սերը մեր վրայ յայտնի եղաւ:

որ Աստուծո՞ւ իր միածին Որդին աշխարհ զրկեց, որ 10 պէս զի անոր միջոցով ապրինք: Այս բանին մէջ է սերը, որ ոչ թէ մենք սիրեցինք զԱստուծո՞ւ, հապա որ անիկա մեզ սիրեց, ու իր Որդին զրկեց մեր մեղքերուն քառութիւն ըլլալու: Սիրելիներ, եթէ Աստուծո՞ւ մեզ այսպէս սիրեց, ուրեմն մենք ալ կը պարտուրինք մեկզմէկ սիրել: Մէկը երբէք զԱստուծո՞ւ տեսած չէ. եթէ մեկզմէկ կը սիրենք, Աստուծո՞ւ մեր մէջ կը բնակի, ու անոր սերը մեր մէջ կատարեալ է: Ասով գիտենք թէ մենք անոր մէջ կը բնակինք, 13 ու անիկա մեր մէջ, որ իր Հոգիէն մեզի տուաւ: Եւ մենք տեսանք ու կը վկայենք որ Հոյրը Երգին Որդին զրկեց աշխարհէ Փրկիչը ըլլալու: Ով որ կը խոստովանի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուծո՞ւ անոր մէջ կը բնակի, ան ալ՝ Աստուծոյ մէջ: Եւ մենք ճանչցանք ու հաւատացինք այն սերը զոր Աստուծո՞ւ մեր վրայ ունի: Աստուծո՞ւ սեր է. և ան որ սիրոյ մէջ կը բնակի, Աստուծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուծո՞ւ 17 անոր մէջ: Ասով սերը մեր վրայ կատարեալ կ'ըլլայ, որպէս զի համարձակութիւն ունենանք դատաստանին օրը. վասն զի ինչպէս է ինք, նոյնպէս ալ մենք ենք այս աշխարհին մէջ: Սիրոյ մէջ վտի չկայ, հապա կատարեալ սերը վտիք մեկտէ կը ձգէ. վասն զի վտիք ասնջանքի եսթակոյ է. ուստի ան որ կը սիրուի, վասն զի առաջ անիկա մեզ սիրեց: Եթէ մէկը կ'ըսէ թէ Ես զԱստուծո՞ւ կը սիրեմ, ու իր եղբայրը ատէ, անիկա ստոխօս է. քանզի ան որ իր եղբայրը չսիրէ՝ զոր կը տեսնէ, զԱստուծո՞ւ զոր չտեսնէր, 19 Ինչպէս կրնայ սիրել: Եւ անկէ այս պատուէրը

ուշինք, թէ տն որ զԱստուած կը սիրէ, իր եղբայրն ալ կը սիրէ:

ԳԼ. Ե

- 1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուս՝ Քրիստոսն է, Աստուծոյ ծնած է. և ամէն ով որ ծնողը կը սիրէ՝ անկէ ծնածն ալ կը սիրէ: Ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որդիները կը սիրենք, երբ զԱստուած սիրենք ու անոր պատուիրանքները պահենք: Վասն զի տախտակէ Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուիրանքները պահենք, և անոր պատուիրանքները ծանր բան չեն:
- 2 Վասն զի այն ամէնը որ Աստուծոյ ծնած է՝ աշխարհէ կը յողթէ. և տախտակէ յողթութիւնը որ աշխարհէ կը յողթէ, այսինքն մեր հաւատքը: Ո՞վ է որ աշխարհէ կը յողթէ, եթէ ոչ անկա որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է:
- 3 Ատիկա է որ եկաւ ջուրով և արիւնով, այսինքն Յիսուս Քրիստոս. ոչ թէ միայն ջուրով, հապա ջուրով ու արիւնով. և Հոգին է որ կը վկայէ, վասն զի Հոգին ճշմարտութիւն է: Վասն զի երեք են որ *երկնքէ մէջ կը վկայեն. Հայրը, Բայնը ու Սուրբ Հոգին, և այս երեքը մէկ են: Ու երեք են որ երկրի վրայ՝ կը վկայեն. Հոգին, ջուրը ու արիւնը, և երեքը միաբան են: Եթէ մարդոց վկայութիւնը կ'ընդունինք, Աստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է. վասն զի տախտակէ Աստուծոյ վկայութիւնը, որ իր Որդւոյն համար վկայեց: Ան որ Աստուծոյ Որդւոյն կը հաւա-

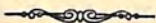
*Եսոր գին յերազմելու չունին

- տայ՝ վկայութիւնը իր մէջ ունի. ան որ Աստուծոյ Հաւատար՝ ստախտ կ'ընէ զանկա, վասն զի Հաւատար այն վկայութեանը՝ զոր Աստուած իր Որդւոյն համար վկայեց: Եւ վկայութիւնը սյո է, որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ, ու սյո կեանքը անոր Որդւոյն մէջ է: Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի:
- 4 Այս բաները գրեցի ձեզի՝ որպէս զի գիտնաք թէ յաւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ Որդւոյն անուանը կը հաւատաք: Եւ այն համարձակութիւնը զոր մենք անոր քով ունինք՝ սյո է, որ ինչ բան որ խնդրելու քրտնք իր կամքին համեմատ, կը լսէ մեզի: Եւ եթէ գիտնանք թէ մեզի կը լսէ ինչ որ խնդրելու քրտնք, ապա կը գիտնանք թէ կ'աւանդենք խնդրքնիս զոր կը խնդրենք իրմէ:
- 5 Եթէ մէկը տեսնէ որ իր եղբայրը մեզը մը գործեց յայ թէ մահացու, թող խնդրէ, ու Աստուծոյ անոր կեանք պիտի տայ այն մահացու էնդած մեզքը գործողին, մեզք կայ որ մահացու է, չեմ՝ բոն որ անոր համար խնդրէ: Ամէն անիրաւութիւն մեզք է, և մեզք կայ որ մահացու չէ:
- 6 Գիտենք որ այն ամէնը որ Աստուծոյ ծնած է՝ մեզք չգործեր. հապա ան որ Աստուծոյ ծնած է՝ իր անձը կը պահէ, ու չարք իրեն չգոչելու: Գիտենք որ մենք Աստուծոյ ենք ու բոլոր աշխարհ չարին մէջ է: Եւ գիտենք որ Աստուծոյ Որդին եկաւ, ու մեզի

*Որքան է՝ աւանդելու, և որպէս զի Աստուծոյ Որդւոյն անուանը հաւատաք

միայն տուաւ, որպէս զի ճշմարիտը ճանչնանք. և այն ճշմարիտին մէջ ենք, իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի մէջ. ասիկա է ճշմարիտ Աստուած ու յաւիտենաւ:

21 Կան կեանք: Որդեակներ, ինքզինքնիդ կուռքերէն պահեցէք: *

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՓԵԼՈՅՆ

- 1 Երեցէն ընտրեալ տիկնաջը ու անոր որդիներուն, զորոնք ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և ոչ թէ միայն ես, հապա ամէնն այլ որոնք ճշմարտութիւնը
- 2 կը ճանչնան), Այն ճշմարտութեանը համար՝ որ մեր մէջ կը մնայ, ու յաւիտեան մեզի հետ պիտի
- 3 ըլլայ: Ծնորհք, սղորմութիւն, խաղաղութիւն Հայր Աստուծոյն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, Հօրը Որդիէն, ձեզի հետ ըլլայ ճշմարտութիւնով ու սիրով:
- 4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ գտայ որոնք ճշմարտութեամբ կը քալեն այն պատուի-
- 5 րանքին համեմատ՝ զոր Հօրմէն առինք: Եւ հիմա

*Ո՛հնէ՛՛ Ի՛մ-եղբնի՛ն, Ամէն:

- քեզի կ'աղաչեմ, ով տիկին, ոչ իրը թէ նոր պատուելիանք մը քեզի կը գրեմ, հապա զայն որ սկիզբէն
- 6 ունէինք, որ մէկզմէկ սիրենք: Եւ սերը այս է՝ որ անոր պատուելիանքներուն համեմատ քայենք. ու պատուելիանքը այս է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ի վեր լսե-
- 7 ցիք, անոր համեմատ քալէք: Վասն զի շատ մտորեցուցիչներ ելան աշխարհի մէջ, որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմնով եկած չեն խոստովանիր. այնպիսի
- 8 մէկը մտորեցուցիչ ու նեւ է: Զդու շացէք ձեր անձերուն, որպէս զի աշխատանքնիս չկորսնցնենք, հա-
- 9 պա որպէս զի լման վարձք առնենք: Ամէն ով որ յանցանք կը գործէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ չկենար, անիկա զԱստուած չունի. ան որ Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կենայ,
- 10 անիկա Հայրն ալ ունի Որդին ալ: Եթէ մէկը ձեզի դայ ու այս վարդապետութիւնը չըրէ, զանիկա սուսներնիդ մի ընդունիք, և անոր Բարեւ մի բռէք:
- 11 Քանզի ով որ անոր Բարեւ կ'ըսէ, անոր չար գործերուն հաղորդ կ'ըլլայ:
- 12 Շատ բան ունէի ձեզի դրելու, բայց չուզեցի թըղ-թով ու մեղանով գրել. վասն զի յայս ունիմ՝ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, որպէս զի
- 13 մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ: Բարեւ կ'ընեն քեզի քու ընտրեալ քրոջդ որդիները: *

*Ո՛հնէ՛՛ Ի՛մ-եղբնի՛ն, Ամէն:

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌՍՔԵԼՈՅՆ

- 1 Երեցէն Գայիտ սիրելիին, զոր ես կը սիրեմ՝ Ճշմար-
- 2 տութեամբ: Սիրելի, ազօթք կ'ընեմ որ ամէն կողմէ
- 3 յաջողութեան մէջ ու առողջ ըլլաս, ինչպէս քու
- 4 Տղամարտութեանդ վրայով վկայեցին, ինչպէս դուն
- 5 ճշմարտութեամբ կը քալես: Ասկէ մեծ ուրախու-
- 6 թիւն մը չունիմ, որ կը լսեմ թէ իմ որդիներս
- 7 ճշմարտութեան մէջ կը քալեն: Սիրելի, դուն հաւա-
- 8 ատարմաբար կ'ընես, ինչ որ կ'ընես եղբայրներուն և
- 9 օտարներուն. Արոնք եկեղեցիին առջև վկայեցին քու
- 10 սիրոյդ վրայով. որ եթէ աստուածաճաճայ կերպով
- 11 զանոնք ճամբայ դնես, աղէկ պիտի ընես: Ասան զի
- 12 Աստուծոյ անուանը համար ելան, ու հեթանոսներէն
- 13 բան մը չեն առներ: Աւտօի մենք պարտաւոր ենք այն-
- 14 պիտիները ընդունիլ, որպէս զի ճշմարտութեանը
- 15 գործակից ըլլանք:
- 16 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտրեփէս, որ անոնց
- 17 մէջ առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդունիր: Ասոր

- 18 համար եթէ դամ, անոր բրած գործերը պիտի յիշեմ,
- 19 որ մեզի դէմ շարակրատելով չարախօսութիւն կ'ը-
- 20 նէ. և ասով ալ գոհ չեղած՝ ինք չընդունիր եղբայր-
- 21 ները, ու անոնք որ կ'ուզեն քո գործի կ'արգիլէ, ու
- 22 եկեղեցիէն ալ կը հանէ: Սիրելի, չարին նմանող մի
- 23 ըլլար, հապա բարիին. ան որ բարեք կը գործէ, Աս-
- 24 տուծմէ է. բայց ան որ չարեք կը գործէ, անկա-
- 25 ղԱստուած ատեմ չէ: Դիմեաբլոսի համար ամէնն
- 26 ալ կը կայեն, բուն իսկ ճշմարտութիւնն ալ. մենք
- 27 ալ կը վկայենք, և դուք գիտեք որ մեր վկայու-
- 28 թիւնը ճշմարիտ է:
- 29 Եստ բան ունէի գրելու, բայց չեմ ուզեր մելա-
- 30 նով ու գրիչով քեզի գրել: Սակայն յոյս ունիմ
- 31 մտերոս քեզ տեսնել, ու բերան առ բերան պիտի
- 32 խօսինք: Խաղաղութիւն քեզի. բարեկամները քեզի
- 33 բարե կ'ընեն. բարե ըրէ քեզ բարեկամներուն ամէն
- 34 մեկուն անունով:

ԸՆԴՀԱՆՐԱՎԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

- 1 Յուդա, Յիսուս Քրիստոսի ծանայ ու Յակոբոսի եղբայրը, ձեզի որ Հայր Աստուծակն սրբուած էք, և
- 2 Յիսուս Քրիստոսէ պահուած — կանչուած. Ողորմութիւն ու խաղաղութիւն և սէր ձեր վրայ շատնայ:
- 3 Սիրելիներ, բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի գրելու հասարակաց փրկութեանը համար, է՛ք «նչէ» հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու յարգորել որ միցիք այն հաւատքին համար որ անգամ մը սուբբերուն աւանդ-
- 4 ուեցաւ: Քանզի մէկ քանի մարդիկ դատուակ մտան, որ աւաջուրնէ այս դատապարտութեանը համար սրտուած էին, ամբարիշտներ, որոնք մեր Աստուծոյ շնորհքը անառակութեան դարձուցին, և միմիայն *իշխանը ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ուրացան:
- 5 Արդ կ'ուզեմ՝ միտքերնիդ բերել, թէ և արդէն դիտեք ասիկա, թէ Տէրը որ ժողովուրդը Նզիրպոսի երկրէն ազատեց, ետքը չհաւատացողները կորսնցուց: Եւ այն հրեշտակները, որոնք իրենց իշխանութիւնը չպահեցին, հապա իրենց բնակութիւնը ձգեցին մշանջնա-

*Ո՛հնչ, Աստուած իշխանը

- ւոր կապերով խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան դա-
- 7 տաստանին: Ինչպէս Սողոմ ու Գամբր և անոնց բոլորտիրք եղած քաղաքները, որոնք ասոնց նման պրունկեցան ընկերներուն մարմինն ետեւէն երթալով, մեր աւջլու օրինակ կեցեր են՝ յաւիտենական կրակին
- 8 դատապարտութիւնը ընդունելով: Կմանապէս այս ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն, տէրութիւնը կ'անարգեն, փառաւորներուն դէմ՝ կը հայհոյեն:
- 9 Բայց Մէքայել հրեշտակապետը երբ Աստանայի դէմ դնելով՝ Մովսէսի մարմինն համար կը վիճէր, չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դատապարտութիւն բերել «նոր վրայ, հապա ըսաւ, Տէրը յանդիմանէ
- 10 քեզ: Իսկ ասոնք այն բաներուն զորոնք չեն հասկնար, հայհոյութիւն կ'ընեն. և այն բաները զորոնք բնականորար անբան անասուններու պէս գիտեն, անոնց
- 11 մէջ կ'ապականին: Վա՛յ անոնց, որոնք կայէնի ճամբովը դացին, ու Բաղասաի մարտութեանը պէ՛ս ցանկութեամբ վարձքի ետեւէ դացին, ու կորիւի հակակութեանը պէ՛ս կորուեցան: Ասոնք ձեր սիրոյ
- 12 խնջոյքներուն մէջ արասներ են, ու երբ ձեզի հետ կերուխուսի կը նստին, աներկիւղ իրենց անձը կը կերակրեն. անջուր ամպեր՝ հովերէն քշուած. պատուներն կորսնցուցած՝ ծառեր, բերք չունեցող, երկու
- 13 անգամ մեռած, արմատէն իլուած: Ծովու կտուրած պիլքներ, որոնք իրենց անձերուն ամթը կը փրփրցնեն. մարտական աստղեր, որոնց համար խաւարին մէջը պահուած է յաւիտեան:
- 14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Ենովք ալ, որ եօթներորդ էր Ագամէ, ու ըսաւ, Ահա Տէրը իր բիւրա-
- 15ւոր սուբբերովը եկաւ, Ամենուն դատաստան ընելու,

ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմանելու իրենց ըրած ամբարշտութեանը բոլոր գործերուն համար, և բոլոր խիտ խօսքերուն համար, զորոնք ամբարիշտ մե-

16 յլաւորները անոր դէմ խօսեցան Ասոնք արանջողներ
 « քրթմնջողներ են, որոնք իրենց ցանկութիւններուն համեմատ կ'երթան, և իրենց բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը զրուցեն, և շահի համար ե-

17 բեպաշտութիւն կ'ընեն: Բայց դուք, սիրելիներ, միտքերնիդ բերեք այն խօսքերը որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաքեալներէն առաջուրնէ զրուց-

18 ուեցան. որոնք ձեզի կ'ըսէին թէ Վերջին ժամանակը ծաղր ընողներ պիտի ըլլան, որոնք իրենց ամբարշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի երթան:

19 Ասոնք ինքզինքնին զատող շնչաւորներ են, որոնք

20 Հոգին չունին: Բայց դուք, սիրելիներ, անձերնիդ շինելով ձեր ամենատուրք հաւատքին զոյց, և Սուրբ

21 Հոգիով աղօթք ընելով, Անձերնիդ Աստուծոյ սիրոյն մէջ պահեցեք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի սղարմութեանը ազատելով յաւիտեանական կեանքի համար:

22 Եւ խարութիւն ընելով՝ ամանց ողորմեցեք: (23) Եւ որմանք վախով աղտանեցեք՝ կրակէն յափշտակելով զանոնք, առելով մարմինէն աղտոտուած հանգերձն ալ:

24 Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պահել, և իր փառքին առջև անարատ կայնեցնել ցնծութիւնով:

25 Մեր Փրկչին, միմայն՝ Աստուծոյ, [մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով] փառք ու մեծութիւն, զորութիւն ու իշխանութիւն [բոլոր գարեբէն առաջ,] և հինաւ ու բոլոր գարեբու մէջ: Ամէն:

*Ուրիշ, իմաստուն Աստուծոյ: զն զիսկայն ուր զն

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

Ե Ի

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՁԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը, զըր Աստուած անոր առաւ իր ծառաներուն ցուցնելու ինչ որ շուտով պէտք է ըլլաւ. և իր հրեշտակին ձեռքով զըր-

2 կելով իր Յովհաննէս ծառային խմցուց, որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը ըրաւ, ու Յիսուս Քրիստոսի

3 վկայութիւնը՝ ինչ որ անաւ: Երանի՛ անոր որ կը կարգւոյ, ու անոնց որ կը լսեն ոյս մարգարէութեան խօսքերը, և կը պահեն ինչ որ անոր մէջ գրուած է. վասն զի ժամանակը մօտ է:

4 Յովհաննէս եօթը եկեղեցիներուն որոնք Ասիայի մէջ են. շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Անկէ որ է և որ էր և որ պիտի գոյ, ու եօթը Հոգիներէն՝ որոնք

5 անոր ամուսին առջև են, Եւ Յիսուս Քրիստոս հաստատելով վկայէն, որ մեռելներուն անգրանիկն է ու երկրի թագաւորներուն իշխանը. անոր որ մեզ սիրեց,

- 6 ու մեզ իր արևմտյանը մեր մեղքերէն լուաց, Եւ մեզ թապաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու իր Հօրք. անոր փառք և զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:
- 7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի տեսնէ զանկէա, և անոնք որ զանկէա խոցեցին, և ա-
- 8 նոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրի բոլոր սողաբերը: Այո, Ամէն: Ես եմ՝ Այֆա և Օմէղա,* կ'ըսէ Տէր [Աստուծո՛], որ է և որ էր և որ պիտի գայ, Ամենակալը:
- 9 Ես Յովհաննէս ձեք եղբայրը, և Յիսուս Քրիստոսի նեղութեանը ու արքայութեանը և համբերութեանը մէջ ընկերակիցը, Պատմա ըսուած կղզին է՛: Աստուծոյ խօսքին համար ու Յիսուս Քրիստոսի վկայու-
- 10 թեանը համար: Եւ ՝իկրակի օրը Հոգին իմ վրաս եկաւ, ու ետեւէս մեծ ձայն մը լսեցի փողի շաշի՛
- 11 պէս, որ կ'ըսէր, չինչ որ կը տեսնես, գերքի մը մէջ գրէ, ու զրկէ ՝եօթը եկեղեցիներուն, որոնք Եփեսոսի, ու Ջմիւռնիոյի, և Պերգամոնի, ու Թիււատիրի, և Սարգիկիէի, ու Փիղադեզիոյի, և Լաւոզիկիոյի
- 12 մէջ են: Եւ դարձայ այն ձայնը տեսնելու՝ որ ինձի կը խօսէր. ու երբ դարձայ՝ եօթը սակեղէն աշտա-
- 13 նակներ տեսայ. Եւ եօթը աշտանակներուն մէջ՝ մէկը Որդւոյ մտորոյ նման, պճղնաւոր պատմուճան մը հազած ու կուրծքին վրայ ոսկի դօսի մը կապած.

*Ո՛րան+ Ի՛ստեյնէն, Աւաջինը ու Վերջինը,
 †Այո՛նք, տերունական
 ‡Ո՛րան+, Ես եմ՝ Այֆա և Օմէղա, Աւաջինը և Վերջինը, և ինչ
 †Ո՛րան+, Արիս եղած եօթը

- 14 Եւ իր զլուխը ու մտղերը՝ բուրդի պէս ճերմակ ու
- 15 ձիւնի պէս, ու իր աչքերը՝ կրակի բոցի պէս. Եւ իր ստերը՝ սակեղինձի նման, որպէս թէ հնացի մէջ կրակ դարձած, ու իր ձայնը՝ շատ ջուրերու ձայնի
- 16 պէս, Եւ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը ասող ունէր, ու իր ըրնէնն սրած երկերեսն սուր մը կ'էլէր, և իր երեսը արեւու պէս էր՝ որ իր զօրութիւնովը կը փայ-
- 17 լի: Ու երբ տեսայ զանկէա, իր սաքը ինկայ մեռելի պէս, ու իր աջ ձեռքը իմ՝ վրաս դրաւ ու ըսաւ ին-
- 18 ծի, Մի վտիմար, ես եմ՝ Աւաջինը ու Վերջինը. Եւ ես կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և ահա կ'ենդանի եմ՝ յաւիտեանս յաւիտենից.* և ես ունիմ՝
- 19 մահուան ու դժոխքին բանալիները: [Ուստի] գրէ ինչ որ կը տեսնես, զայն որ կայ ու զայն որ ետքը
- 20 պիտի ըլլայ: Եօթը ասողերուն խորհուրդը՝ զոր իմ՝ աջ ձեռքիս մէջ տեսար, և եօթը սակեղէն աշտա-
- նակները. այն եօթը ասողերը եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակներն են. և եօթը աշտանակները՝ եօթը ե-
- կեղեցիներն են:

ԳԼ. Բ

- 1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին զրէ. Այոպէս կ'ըսէ անկիս որ իր աջ ձեռքին մէջ եօթը ասողերը ունի, ու եօթը սակեղէն աշտանակներուն
- 2 մէջ կը պորտի. Գիտեմ՝ քու գործերդ և քու աշխատութիւնդ ու քու համբերութիւնդ, և որ չու-

*Ո՛րան+ Ի՛ստեյնէն, Ամէն.
 †Ո՛րան+ Ի՛ստեյնէն, զորոնք տեսար:

ըրեսն չես կրնար տանել, ու փորձեցիր զանոնք որ
 կ'ըսեն թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, և գտար
 3 թէ ստախոս են. ու համբերութիւն ունենալով՝ նե-
 4 զաւթեան կրեցիր *իմ' անուանս համար՝ ու չժողցար:
 5 Բայց քեզի դէմ՝ բան մը ունիմ, որ քու առաջուան
 6 սէրդ ձգեցիր: Մտքդ բեր հիմա ուրիշ որ ինկեր,
 7 ու ապաշխարէ և քառաջուան գործերդ բրէ.
 8 Եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ՝ քեզի, ու քու աշա-
 9 նակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ եթէ չապաշխարես
 10 Բայց ասիկա ունիս, որ Նիկողայոսեանց գործերը
 11 կ'ատես, զբոնք ես ալ կ'ատեմ: Ան որ ականջ ու-
 12 նի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն.
 13 Ան որ կը յաղթէ, անոր ուտել պիտի տամ կենաց
 14 ծառէն՝ որ Աստուծոյ գրաստին մէջ է:
 15 Եւ Զմիւռնիոյի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտո-
 16 կին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ Առաջինը ու Վերջինը, որ
 17 մեռաւ ու կենդանացաւ. Գիտեմ՝ քու գործերդ ու
 18 նեղութիւնդ և աղքատութիւնդ, (բայց հարուստ
 19 ես,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք
 20 Հրեայ են, ու չեն, հապա Ստասնայի ժողովք մը
 21 Բնաւ մի վախնար այն բաներէն զորոնք պիտի կրես.
 22 Եւ իմաստակարարն ձեզի՝ քանինները բանալ պի-
 23 տի ձգէ որպէս զի փորձուիք, և տար որ նեղութիւն
 24 պիտի ունենաք. մինչև ի մահ հաւատարիմ եղիք, ու
 25 քեզի կենաց պատկը պիտի տամ: Ան որ ականջ ու-
 26 նի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:
 27 Ան որ կը յաղթէ, երկրորդ մահէն պիտի չվնասուի:
 28 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին

*Որտե՛ս, և իմ' անուանս համար աշխատեցար

29 գրէ. Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ որո՞ծ երկբերան սուրբ
 30 ունի. Գիտեմ՝ քու գործերդ, և թէ ո՛ւր կը բնակիս,
 31 այսինքն Ստասնայի աթոռին եղած տեղը, ու իմ'
 32 անուան կը պահես, և իմ' հաւատքս չուրացար այն
 33 օրերը անգամ՝ որ Անթիպատ իմ' հաւատարիմ՝ վկաս
 34 ապանուեցաւ ձեր մէջ, ուր Ստասնայ կը բնակի:
 35 Բայց քեզի դէմ՝ քեզ մը բան ունիմ, որ հոգ Բա-
 36 զասմի վարդապետութիւնը բռնողներ ունիս, որ
 37 Բաղակի սորվեցուց Նորայէլի որդիներուն առջև գոյ-
 38 թակղութիւն գնէլ, որպէս զի անոնք կուսքերու
 39 զրհուածներ ուտեն ու պրոնկութիւն ընեն: Այսպէս
 40 ալ դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը բռն-
 41 նողներ ունիս, զքե ես կ'ատեմ: [Առտի] ապաշխա-
 42 րէ. եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ՝ քեզի, ու իմ' բերնիս
 43 սրով պիտի պատերազմիմ անոնց հետ: Ան որ ու-
 44 կանջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղե-
 45 ցիներուն. Ով որ կը յաղթէ, պահուած մանանայէն
 46 ցինիւրուն. Ով որ կը յաղթէ, պահուած մանանայէն
 47 ուտել պիտի տամ անոր, ու ճերմակ խիճ մը պիտի
 48 տամ անոր, և այն խիճին վրայ՝ նոր անուան մը գըր-
 49 ուսած, զոր մէկը չգիտեր, բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի:
 50 Եւ Թիւատրի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին
 51 գրէ. Այսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին, որ կրակի բո-
 52 ցի պէս աչքեր ունի, ու իր ոտքերը սպիտակ ձի նման
 53 են. Գիտեմ՝ քու գործերդ և սէրդ ու ծառայու-
 54 թիւնդ, և քու հաւատքդ ու համբերութիւնդ, և
 55 թէ քու վերջին գործերդ առաջիններէն շատ են:
 56 Բայց քեզի դէմ՝ բան մը՝ ունիմ, որ թող կու տաս
 57 Յեղարէլ կինը, որ ինքզինք մտադարէնուհի կ'անուա-

*Որտե՛ս, քեզ մը բան

նէ, ու իմ՝ ծառաներս մը լըբեցնելով՝ կը սորվեցնէ պրանկութիւն ընել և կուռքերու զհօսածներ ու-

21 տել: Եւ ես անոր ժամանակ առի իր պրանկութեա-

22 նը վրայ ապաշխարելու, ու չապաշխարեց: Ահա ես զանիկա անկողին պիտի ձգեմ, ու անոր հետ շնու-

23 թիւն ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ, եթէ իրենց

24 գործերուն վրայ չապաշխարեն: Եւ անոր զուսկները մահով պիտի ապանենմ. ու ըողը եկեղեցիները պի-

25 տի գիտնան թէ ես ան եմ՝ որ երիկամունքները ու սիրտերը կը քննեմ. և ամէն մէկուդ ձեր գործերուն

26 համեմատ պիտի հատուցանեմ: Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ միւսներուդ որ թիւատիրի մէջ էք, ու այս վարդա-

27 պետութիւնը չունիք, որ ճշմանչցաք Սասանայի խո-

28 ռունկ բաները, (ինչպէս կ'ըսեն,) Ձեր վրայ ուրիշ

29 ծանրութիւն չեմ՝ ձգեր. Հապա զայն որ ունիք՝ պա-

30 հեցէք մինչև ես գամ: Եւ ան որ կը յայլթէ ու իմ գործերս մինչև վերջը կը պահէ, անոր իշխանութիւն

31 պիտի տամ՝ ազգերուն վրայ, (Եւ պիտի հովուէ զա-

32 նոնք երկաթէ գաւաղանով. անոնք բրուտի աման-

33 ներու պէս պիտի փշրուին.) Ինչպէս ես ալ իմ՝ Հօրմէս առի. ու անոր պիտի տամ՝ առաւօտեան ասաղը: Ան

34 որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՞նչ կ'ըսէ ե-

35 կեղեցիներուն:

ԳԼ. Գ

1 Եւ Սարգիսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ անիկա որ ունի Սասանոյ եօթը Հոգիները ու եօթը ասաղերը. Գիտեմ՝ քու գործերդ՝ որ գուն անուն ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած

2 ես՝ Արթուռ կեցիր և հաստատ թնայած բաները ու

3 ընք մեռնելու վրայ են, վասն զի քու գործերդ Աս-

4 սանոյ առջև կատարեալ չգայ: Հիմա միտքդ բեր թէ ի՞նչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր, ու պահէ և ա-

5 պաշխարէ. բայց եթէ արթննալու չլլաս, գողի պէս քու վրայ պիտի գամ, ու ընաւ պիտի չգիտնաս թէ

6 ո՞ր ժամուն քու վրայ պիտի գամ: Սակայն քանի մը անձեր ունիս Սարգիսի մէջ, որոնք իրենց հան-

7 գերձները չաղատեցին, և ճերմակներով պիտի պաը-

8 տին ինծի հետ, քանպի արժանի են: Ան որ կը յայլ-

9 թէ՛ ճերմակներ պիտի հարգնի, ու ես անոր անունը կենաց

10 զրքէն պիտի չաւրեմ. և անոր անունը պիտի դաւանիմ՝ Կի Հօրս առջև ու անոր հրեշտակնե-

11 բուն առջև: Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հո-

12 գին ի՞նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:

13 Եւ Փիղաբեղփիսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-

14 տակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ այն Սուրբը, այն ձըշ-

15 մարիտը որ Գաւթի բանալին ունի. կը բանայ ու

16 մէկը չկայ որ գոցէ, և կը գոցէ ու մէկը չկայ որ

17 բանայ. Գիտեմ՝ քու գործերդ. ահա քու առջևդ բացուած

18 դուռ մը գրի, զոր մէկը չկրնար գոցել. վասն զի դուն քիչ մը կարողութիւն ունիս, և իմ

19 խօքս պահեցիր ու իմ անունն չուբացար: Ահա ես քեզի

20 կու տամ՝ Սասանայի ժողովքէն եղողները, որոնք կ'ըսեն

21 թէ իրենք Հրեայ են ու չեն, հապա սուտ կ'ըսեն. ահա

22 պիտի ստիպեմ զանոնք որ գան ու երկրպագութիւն

23 ընեն քու ոտքերուդ առջև, և ճանչնան թէ ես քեզ սիրեցի:

24 Որովհետեւ իմ համբերութեան խօքը պահեցիր, ես ալ քեզ

25 պիտի պահեմ փորձութեան ժամանակ, որ պատրաստ է

- գալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ երկրի երեսը բնակող-
- 11 ները փորձելու համար: Ահա ես շուտով կու գամ. ունեցածդ ~~տուր~~ բռնէ, որպէս զի մէ՛կը չառնէ քու
- 12 պատկո՛ղ: Ան որ կը յաղթէ, անիկա իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ սիւն մը պիտի ընեմ, ու ալ դուրս պիտի չելլէ. և անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պիտի գրեմ, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անունը, այսինքն նոր Երուսաղէմի, որ երկինքէն իմ Աստուծ-
- 13 մէս կ'իջնէ, և իմ նոր անունս. Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:
- 14 Եւ Լաւոգիկիկի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտա- կին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ Ամեն, Տաւառարիմ ու Ճշմարիտ Վկան, Աստուծոյ արարածներուն Սկիզբը.
- 15 Գիտեմ՝ քու գործերդ, որ ոչ պաղ ես ու ոչ տաք. երանի՛ թէ պաղ բլլայիր կամ տաք: Ուստի գուն որ դաղջ ես, ու ոչ տաք՝ ոչ ալ պաղ, քեզ բերնէս
- 17 դուրս փոխելու վրայ եմ. Քանզի կ'ըսես, Ես հա- րուստ եմ ու մեծցոյլ, և բանի մը կարօտ չեմ. ու չես գիտեր որ գուն խեղճ ու թշուառական ես, և
- 18 աղքատ ու կոյր ու մերկ: Ես քեզի խորհուրդ կու տամ. Ինծմէ կրակի մէջ փորձուած ոսկի ծոխու առ, որպէս զի հարստանաս, ու ճերմակ հանդերձ- ներ՝ որպէս զի հագնիս, որպէս զի քու ամթօ՛ւպի մեր- կութիւնդ չերեւնայ. և աչքերդ դեղ դիր որպէս զի տեսնես: Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ. ուստի նախանձաւոր եղիր ու սպաշ-
- 20 խարէ: Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ. եթէ մէկը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ, անոր քով պիտի մտնեմ և անոր հետ ընթրիք պիտի ընեմ.
- 21 ան ալ ինծի հետ: Ան որ կը յաղթէ, ինծի հետ իմ

աթուռ նստել պիտի տամ՝ անոր, ինչպէս ես ալ յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ անոր աթուռը նստոյլ:

22 Ան որ ականջ ունի, թող լսէ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն:

ԳԼ Գ

- 1 Այս բաներէն ետքը տեսայ, և ահա երկինքի մէջ բացուած դուռ մը կար, և առաջին ձայնը զոր լսեցին՝ փողի նման էր, որ ինծի հետ կը խօսեր ու կ'ըսէր, Հոս ելիր ու սակէ ետքը բլլալու բաները քեզի ցու-
- 2 ցրենեմ: Եւ շուտ մը Հոգին իմ վրտս եկաւ. և ահա
- 3 աթուռ մը դուռած էր երկինքի մէջ. Ու աթուռին վրայ մէկը նստեր էր. և նստողը յապիս ու սարգիսն
- 4 քարերու երեւութի նման էր: Եւ աթուռին բոլոր- տիքը ծիածան զմրուտի երեւութի նման. ու աթուռին բոլորտիքը քսանըջորս աթուռներ, և այն աթուռներուն վրայ քսանըջորս երէցներ *նստեր էին՝ ճերմակ հանդերձներ հագած, ու զլուխնին ոսկիէ
- 5 պատկներ առնէին: Եւ աթուռէն փայլակներ ու ձայ- ներ և որոտումներ կ'ելլէին, ու աթուռին առջև եթ- թը հաս բորբոքած կրակի զամբարներ կային. ու
- 6 բո՛քը Աստուծոյ եօթը Հոգիներն էն: Եւ աթուռին առջև իբրև սպակեղէն ծով մը՝ ակնվանի նման, և աթուռին մէջ ու աթուռին բոլորտիքը՝ չորս կենդանի- ներ, որոնք աչքերով լեցուն էին առջեւէ ու ետեւէ:
- 7 Եւ առաջին կենդանին առեւծի նման էր, ու երկ- րորդ կենդանին՝ զուարակ նման, և երրորդ կենդա-

*Որո՞ւն, նստած տեսայ

նին՝ մտադու երես ունէր, ու չորրորդ կենդանին՝
 8 թուազող արծիւի նման: Եւ չորս կենդանիներուն ա-
 մէն մէկը շուրջանակի վեց վեց թեւ ունէր, ու ներ-
 սէն աչքերով լեցուն էին. ու չէին հանգչեր ոչ ցո-
 րեկը ոչ ալ գիշերը՝ ըսելով, Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ
 9 դայ: Ու երբ այն կենդանիները փառք ու պատիւ և
 դոհուածութիւն կու ապին ամօռին վրայ նստողին, որ
 10 կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից, Քսանըչորս
 երէցները ամօռին վրայ նստողին առջև կ'իյնային
 ու երկրպագութիւն կ'ընէին յաւիտեանս յաւիտե-
 նից կենդանի եղողին, և իրենց պատկերը ամօռին
 առջև կը ձգէին՝ ըսելով, Արժանի ես, Տէր, փառք
 ու պատիւ և զօրութիւն առնելու, վասն զի ամէն
 բան դուն ստեղծեցիր, և քու կամքովդ եղան ու
 ստեղծուեցան:

ԳԼ. Ե

1 Եւ ամօռին վրայ նստողին աջ ձեռքը զիրք մը տե-
 2 սայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած, և եօթը կնիքով
 3 կնքուած: Ու զօրասր հրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ
 4 ձայնով կը կանչէր, Ո՞վ արժանի է այդ զիրքը բա-
 5 նոյլու և ատոր կնիքները քակելու: Եւ ոչ երկինքի
 6 մեջ, ոչ երկրի վրայ ու ոչ երկրի տակ գործուեցա-
 7 մէկը՝ որ կարող ըլլար այն զիրքը բանալ, ոչ ալ ա-
 8 նոր նայել: Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը ար-
 9 ժանի չգտնուեցաւ այն զիրքը բանալու*, ոչ ալ ա-
 10 նոր նայելու: Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի, Մի

*Ո՞րտե՞ս է արժանի, և կարողուլը

1 լար. ահա Յուզայի ցեղէն եղող Աւելծը: Գուշթի
 2 Արմասը, յողթեց այն զիրքը բանալու ու անոր
 3 եօթը կնիքները քակելու: Եւ տեսայ որ ամօռին ու
 4 չորս կենդանիներուն մեջտեղ և երէցներուն մեջտեղ
 5 կայնած Գառնուկ մը կար, որպէս թէ մորթուած,
 6 որ եօթը եղջիւր ու եօթը աչք ունէր, որոնք Աստու-
 7 ծոյ եօթը Հոգիներն են՝ որ բոլոր երկիր կը զրկուին:
 8 Եւ անիկա եկաւ ու ամօռին վրայ նստողին աջ ձեռ-
 9 վէն զիրքը առաւ: Ու երբ զիրքը առաւ, չորս կեն-
 10 դանիները ու քսանըչորս երէցները Գառնուկին
 11 առջև ինկան, և ամէն ալ քնարներ ունէին, ու ու-
 12 կիւն խնկամաններ՝ խոնկով լեցուն, որ սուրբերուն
 13 աղօթքն է: Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով, Ար-
 14 ժանի ես դուն այդ զիրքը առնելու և ատոր կնիք-
 15 ները բանալու. վասն զի մորթուեցար, ու մեզ ծախու
 16 աւիր Աստուծոյ՝ քու արիւնովդ ամէն ցեղէ ու լեզ-
 17 ուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ. Եւ *մեզ մեր Աստու-
 18 ծոյն թաղաւորներ ու քահանաներ ըրիր, ու երկրի
 19 վրայ պիտի լծադաւարներ: Եւ նայեցայ՝ ու շատ
 20 հրեշտակներու ձայն լսեցի, որոնք ամօռին ու կեն-
 21 դանիներուն և երէցներուն բոլորակքն էին. ու անոնց
 22 թիւն էր ըրեք ըրեւուոց, և հազարք հազարաց: Որոնք
 23 մեծ ձայնով կ'ըսէին, Այդ մորթուած Գառնուկը
 24 արժանի է զօրութիւն ու հարստութիւն և իմաս-
 25 տութիւն ու կարողութիւն և պատիւ ու փառք և
 26 օրհնութիւն առնելու: Եւ բոլոր արարածները, որ
 27 երկինքի մեջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակ և ծովու

*Ո՞րտե՞ս, ասոնք
 †Ո՞րտե՞ս, թագաւորեն

մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջ կայ՝ լսեցի որ կ'ըսէին, Աթուին վրայ նստողին և Գառնուէին օրհնուած թիւն ու պատիւ և փառք ու զօրութիւն յաւիտեանս
 14 յաւիտենից: Եւ չորս կենդանիները կ'ըսէին, Ամէն. ու *երեցները ինկան ու երկրպագութիւն ըրին՝:

ԳԼ. 2

- 1 Եւ տեսայ, երբ Գառնուէը †կնիքներէն մէկը՝ բացաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկէն որստուով պէս
- 2 ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք ու տես: Աւ տեսայ, և ահա ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնող աղեղ մը ունէր. և պսակ մը արուեցաւ անոր, և անիկա յաղթող էր ու յաղթելու ելաւ:
- 3 Աւ երբ երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ կենդանու
- 4 նիէն լսեցի որ կ'ըսէր, ॥Եկուք: Եւ ուրիշ ձի մը ելաւ շառագոյն, ու անոր վրայ հեծնողին էլեւսութեան արուեցաւ, որ երկրէ խաղաղութիւնը առնէ, որպէս զի իրար սպաննեն. ու անոր մեծ սուր մը արուեցաւ:
- 5 Աւ երբ երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ կենդանիին լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք ու տես. ու տեսայ, և ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը իր ձեռքը կշիւ մը
- 6 ունէր: Աւ չորս կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Կապիճ մը ցորենը մէկ դասհեկանի, ու

*Ո՛հան, բառը չորս երեցները
 †Ո՛հան, է՛տեցնէն, յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղողին
 ‡Ո՛հան, եօթը կնիքները
 ॥Ո՛հան, Եկուք ու տես

- երեք կապիճ գարին մէկ դասհեկանի. և ձէթին ու գինիին փստ չընես:
- 7 Աւ երբ չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ կենդանու
  - 8 նիէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Եկուք ու տես: Աւ տեսայ, և ահա գեղին ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողին անուշը Մահ էր, և Գժօքը անոր ետեւէն կ'երթար. ու անոնց իշխանութիւն արուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով ու երկրի գողաններով սասկեցնեն:
  - 9 Աւ երբ հինգերորդ կնիքը բացաւ, սեղանին սակ տեսայ այն մարդոց հոգիները, որոնք սպաննուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, ու անոր վկայուած
  - 10 թեանը համար՝ զոր երեսը ունէին. Եւ մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին, Ով սուրբ ու ճշմարիտ Տէր, աղաղակեցին ու ըսին, Եւ ճերմակ հանգերձ
  - 11 ըի բնակիչներէն պահանջեր, ու բուռեցաւ անոնց որ քեչ ներ արուեցան անոնց, ու բուռեցաւ անոնց որ քեչ մը առին ալ հանգչին, մինչեւ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին:
  - 12 Եւ տեսայ, երբ վեցերորդ կնիքը բացաւ, ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեւեցաւ մոզեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [բոլորովին] արիւնի պէս եղաւ:
  - 13 Աւ երկինքի սասողերը գետինը թափթփեցան, ինչ պէս սաստիկ հովէն շարժուած թղթերն իր ահաս
  - 14 պտուղները կը թափէ. Եւ երկինք գալարուող սուր սի մը պէս կը քաշուէր. ու բոլոր լեռները և կղզիները իրենց տեղերէն շարժեցան: Աւ երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հարուստները, հողորոււորները և զօրաւորները, ու բոլոր ծառաները ու պետները և զօրաւորները,

բարբ աղաանները պրբերուն և լեաներու սպառաժներ-
 16 բուն մէջ պահուածեցան. Եւ լեաներուն ու սպա-
 ւաժներուն կ'ըսէին, Մեր վրայ ինկէք ու մեզ ծած-
 կեցէք անոր երեսն՝ որ աթոռին վրայ կը նստի, ու
 17 Գառնուակին բարկութենէն Վասն զի անոր բարկու-
 թեանը մեծ օրը եկաւ, և ո՞վ կընայ գիմմնալ:

ԳԼ Է

1 **Ե**ւ անկէ ետե տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկ-
 րի չորս անկիւնը կեցեր էին, ու երկրի չորս հովերը
 2 ծովու վրայ, ոչ ալ ծառի մը վրայ: Եւ ուրիշ հրեշ-
 տակ մը տեսայ որ արեւելքէն ելաւ, ու կենդանի
 Աստուծոյ կնիքը ուներ. և մեծ ձայնով մը աղաղա-
 կեց այն չորս հրեշտակներուն, որոնք էլիսնա-իւն
 3 արուած էր երկրի ու ծովուն վնասելու, Ու բաւ,
 Երկրի վնաս մի ընէք, ոչ ծովուն, ոչ ալ ծառերուն,
 4 մինչև մեր Աստուծոյն ծառաներուն ճակատները
 5 կնքենք: Եւ կնքուածներուն համրանքը լսեցի՝ որ էր
 հարկւր բառասունը չորս հազար՝ Խորայելի որդիներ-
 6 բուն բոլոր ցեղերէն կնքուած. Յուգոյի ցեղէն տաս-
 ուերկու հազար կնքուած, Ռուբէնի ցեղէն տասուեր-
 կու հազար կնքուած, Գադի ցեղէն տասուերկու հա-
 7 ղար կնքուած, Ասերի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած, Նեփթաղիմի ցեղէն տասուերկու հազար
 կնքուած, Մանասէի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած, Շմուոնի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած, Դեւիի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած, Իսաքարի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-

8 քուած, Չարուղնի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած, Յովսէփի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած, Բենիամինի ցեղէն տասուերկու հազար կըն-
 քուած:
 9 Ասկէ ետքը տեսայ, և ահա մեծ բազմութիւն՝ զոր
 մէկը չէր կրնար համբել, բոլոր ազգերէն ու ցեղե-
 րէն և ժողովուրդներէն ու լեզուներէն, որոնք աթո-
 ւին առջև ու Գառնուակին առջև կեցեր էին՝ Ճեր-
 մակ հանգերձներ հազած և ձեռքերնին արմուսնի-
 10 ներ բռնած. Եւ մեծածայն կ'աղաղակէին՝ ըսելով,
 Փրկութիւն մեր Աստուծոյն՝ որ աթոռին վրայ կը
 11 նստի, ու Գառնուակին: Եւ բոլոր հրեշտակները ա-
 թոռին ու երէցներուն և չորս կենդանիներուն բո-
 լորակքը կեցեր էին, ու իրենց երեսներուն վրայ ա-
 թոռին առջև ինկան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն
 12 ըրին, Ըսելով, Ամէն. որ հնութիւն ու փառք և ի-
 մաստութիւն ու գոհութիւն մեր Աստուծոյն յաւիտեանս
 13 յաւիտոնից: Ամէն. Ու երէցներէն մէկը պատասխան
 14 հազած են՝ ո՞վ են, և ուրիշ՝ եկան: Ես ալ ըսի ա-
 նոր, Տէր իմ, դուն գիտես, ու բառ ինձի, Աստիք են
 մեծ նեղութենէ եկողները, որոնք իրենց հանգերձ-
 ները լուսացին ու զանոնք Գառնուակին արիւնսով ճեր-
 15 մը կցուցին. Անոր համար Աստուծոյ աթոռին առջև
 են, և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու գիշեր իր տաճա-
 16 րին մէջ. և աթոռին վրայ նստողը իր վրանը պիտի
 տարածէ անոնց վրայ: Այսուհետեւ ոչ պիտի անօ-
 17 քութիւն մը անոնց վրայ պիտի լինայ. Վասն զի

Գտունուկը որ ակթուսին մեջ է, պիտի հովուէ զանոնք, ու կենդանի ջուրերբա աղբիւրները պիտի առաջնորդէ զանոնք. և Աստուած բոլոր արցունքները պիտի սրբէ անոնց աչքերէն:

ԳԼ Ը

- 1 Աւ երբ եօթներորդ կնիքը բացաւ, լուսթիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ:
- 2 Եւ տեսայ այն եօթը հրեշտակները, որոնք Աստուծոյ առջև կը կայնէին. ու անոնց եօթը փող արուեցաւ: Եւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ սեղանին առջև կայնեցաւ, ու սակեղէն խնկանոց մը ունէր. և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ, որպէս զի բոլոր որբոց աղօթքներուն հետ ակթուսին առջև եղող սակի սեղան:
- 3 Եւ նին վրայ մատուցանէ: Եւ խունկերուն ծուխը սրբոց աղօթքներուն հետ հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ առջև ելաւ: Ու հրեշտակը առաւ խնկանոցը ու զանիկա սեղանին կրակէն լեցուց, և ձգեց երկրի վրայ. ու եղան ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ ու
- 4 երկրաշարժ: Եւ եօթը հրեշտակները, որոնք եօթը փողերը ունէին, պատրաստուեցան որ հնչեցնեն:
- 5 Եւ առաջին հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու եղաւ կարկուտ ու կրակ արիւնտով խառնուած, ու երկրի վրայ ձգուեցաւ, [ու երկրի երրորդ մասը այրեցաւ,] և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ, ու ամէն կանանչ խոտ այրեցաւ:
- 6 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, և որպէս թէ մեծ լեռ մը կրակով բարձրած՝ ծովը ձգուեցաւ, ու ծովուն երրորդ մասը արիւն եղաւ. Եւ ծու-

- 7 վուն մէջի շնչաւոր արարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու նաւերուն երրորդ մասը կորուեցաւ:
- 8 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու երկինքէն մեծ աստղ մը ինկաւ զամբարի պէս բորբոքած, և գետերուն ու ջուրի աղբիւրներուն երրորդ մասին
- 9 վրայ ինկաւ: Եւ այն աստղին անունը Օշինդր էր. ու ջուրերուն երրորդ մասը օշինդր եղաւ, և շատ մարդիկ ջուրերէն մեռան, քանզի դառն եղան:
- 10 Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու արեւին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ, այնպէս որ անոնց երրորդ մասը խաւարի, և օրունակ երրորդ մասը լոյս չտայ, նայնպէս ալ գիշերուանը:
- 11 Եւ նայեցայ՝ ու երկինքի մէջ թռչող *հրեշտակի մը յայն լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վա՛յ, վա՛յ, վա՛յ երկրի վրայ բնակողներուն՝ այն մնացած փողի ձայներուն համար, զորոնք երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն:

ԳԼ Թ

- 1 Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկրի վրայ. և
- 2 անդունդի գուրին բանալին անոր արուեցաւ: Ու անդունդին գուրը բացաւ, ու այն գուրէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ արեւը ու օդը գուրին ծուխէն:
- 3 Եւ ծուխէն մարտիներ կ'ելլէին երկրի վրայ, ու ա-

*ՈՒՄԻԿ, արծիւի

- նանց զգրութիւն տրուեցաւ երկրի կարիճերուն ու
 4 նեցած զգրութեանը պէս. Եւ անանց բուռեցաւ որ
 չփնտսեն երկրի խոտին, ոչ ալ կանանչեղէնի մը և
 ոչ ծառի մը, հապա միայն այն մարդոց, որոնք իրենց
 5 ծակտաններուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին: Եւ ա-
 նոնց հրահան տրուեցաւ որ չսպաննեն զանոնք, հապա
 չարչարեն զանոնք հինգ ամիս. ու անոնց որոնք չար-
 չարանքը կարիճի որոնք չարչարանքին պէս էր՝ երբ
 6 մարդը կը զարնէ: Եւ այն որերը մարդիկ մահը պիտի
 փնտուեն ու պիտի չգտնեն. և պիտի ուղին մեռնիլ,
 7 ու մահը անոնցմէ պիտի փախչի: Եւ մարտիներուն
 նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու
 պէս, ու անոնց զլուխներուն վրայ *սակեղէն պատկ-
 8 ներու պէս, և անոնք երեսները մարդոց երեսներու
 պէս էին: Ու անոնք մաղեր ունէին կիներու մաղե-
 9 ներու պէս, ու անոնց ակռաները առիւծներու ալու-
 10 րէնքի պէս էին: Եւ զրահներ ունէին երկաթէ զրահ-
 ներու պէս, ու անոնց թեւերուն ձայնը պատերազմի
 վազող շատ ձիեր լսուած կառքերու ձայնին պէս էր:
 11 Եւ կարիճներու նման պոչեր ունէին, ու պոչերնուն
 վրայ խայթոց. և իշխոնութիւն ունէին հինգ ամիս
 12 մարդոց ֆեստիւլու: Եւ իրենց վրայ թագաւոր ունէին
 անգուռնիկ հրեշտակը, որուն անունը Երբայեցե-
 րէն, Բաբելոն, և Յոյն լեզուով կ'ըսուի Բաբելոն:
 13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու ձայն մը

*Ո՛հնէ, սակի նման
 Բաբելոն կորուսիչ

- լսեցի Աստուծոյ առջև եղող սակ սեղանին չորս եղ-
 14 ջիւրներէն, Որ կ'ըսէր վեցերորդ հրեշտակին որ փո-
 զը ունէր, Եփրատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս
 15 հրեշտակները արձակէ: Եւ այն չորս հրեշտակները
 արձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամի ու օր-
 16 ուսան և ամիսի ու տարիի համար, որպէս զի մարդոց
 17 երրորդ մասը մեռցնեն: Եւ ձիւոր զօրքերուն համ-
 րանքը երկու բիւրք բիւրուց էր, ու լսեցի անոնց համ-
 18 րանքը: Եւ անիթիւն մէջ այսպէս տեսայ ձիերը, ու
 անոնց վրայ հեծնառններ՝ որոնք ունէին հրեղէն ու
 19 յակնթեղէն և ծծմբեղէն զրահներ. և ձիերուն
 զլուխները առիւծներու զլուխներուն պէս էին, ու
 20 անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ կ'ելլէր: Այս
 երեք [հարուած]ներէն մարդոց երրորդ մասը մեռաւ,
 21 այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծումբէն, որոնք ա-
 նոնց բերնէն կ'ելլէին: Վասն զի *անոնց զօրութիւնը
 բերաններնուն մէջ է և պոչերնուն մէջ. քանզի ա-
 նոնց պոչերը օձերու նման էին, ու զլուխներ ունէին
 22 որոնցմով կը փնտսէին: Եւ ուրիշ մարդիկ որոնք այս
 հարուածներէն չսպաննուեցան, իրենց ձեռքերուն
 23 գործերէն չսպառչարեցին, որ երկրպագութիւն չունին
 գեւեբուն, ու սակի և արձաթէ ու պղնձէ և քարէ
 ու փոյսէ շինուած կառքերուն, որոնք ոչ կրնան
 24 տեսնել, ոչ ալ լսել ու ոչ քալել: Նաև չսպառչ-
 25 արեցին իրենց մարդասպանութիւններէն, ոչ ալ
 իրենց կախարչութիւններէն, ոչ ալ իրենց պուռը-
 կութեանն և ոչ իրենց գողութիւններէն:

*Ո՛հնէ, այն ձիերուն

ԳԼ. Ժ

- 1 Եւ տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը որ երկինքէն կ'իջնէր, ու ամպ հագած էր և իր գլխուն վրայ ծիածան կար. ու իր երեսը արեւի պէս էր, և իր սաքերը՝ կրակի սիւներու պէս: Եւ իր ձեռքը զբքայի մը սնէր բացուած, ու իր աջ սաքը ծովուն վրայ դրոււ, և ձախը՝ ցամաքին վրայ: Եւ մեծ ձայնով աղաղակեց սաւիւծի մը գոչելուն պէս. ու երբ աղաղակեց, 4 եօթը որսառնները իրենց ձայներովը խօսեցան: Ու երբ եօթը որսառնները խօսեցան, պիտի գրէի. ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ ՚հ'ըսէր, Կնքէ այն բաները զորոնք եօթը որսառնները խօսեցան, ու զանոնք մի 5 գրեր: Եւ այն հրեշտակը զոր ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ, իր [աջ] ձեռքը երկինք 6 վերցուց. Ու երգումք ըրաւ յաւիտեանս յաւիտեանց Կենդանի եղողին վրայ, որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջ է, ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջ է, և ծովը ու ինչ որ անոր մէջ է, թէ ա՛լ ժամանակ պիտի չըլլայ. Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբ փոքր հնչեցնէ, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի, ինչպէս իր ծառաներուն, մարգարէներուն, աւետիս տուաւ: 8 Եւ այն ձայնը զոր երկինքէն լսեցի, նորէն խօսեցաւ ինծի ու ըսաւ, Գնա առ այն բաց գրքոյիդ՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին ձեռքն

*Ո՛հ, իրենց ձայներովը խօսեցան
 †Ո՛հ, ինծի կ'ըսէր

- 9 է: Ես ալ հրեշտակին գացի ու ըսի անոր, Տաւ ինծի սոյգ զբքայիդ. ու ըսաւ ինծի, Առ ստիկա ու կեր. և քաւ փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ, 10 բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլլայ: Եւ զբքայիդ հրեշտակին ձեռքէն առի ու կերայ զանիկա. և իմ բերնիս մէջ մեղրի պէս անոյշ էր, և ու 11 տեղս ետքը փորս մէջ դառնութիւն եղաւ: Ու ըսաւ ինծի, Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէութիւն ընես շատ ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու և թագաւորներու *վրայով:

ԳԼ. ԺԱ

- 1 Եւ ինծի եղէդ մը արուեցաւ դաւաղանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր ու կ'ըսէր, Ելիւ ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը, և անոր մէջ երկրպատ 2 դուրսիւն ընողները: Ու գաւիթը որ տաճարին դուրսն է, ձգէ և մի չափեր, վասն զի անկա հեթանոսներուն արուած է, ու անոնք սաւը քաղաքը պիտի 3 կոխուտեն քառասուներկու ամիս: Եւ իմ երկու վկաներուս զբքայի պիտի տամ, և անոնք քորձ զհագած հայտը երկու հարիւր ու վաթսուսն օր մար 4 գարէութիւն պիտի ընեն: Ասոնք այն երկու ձիթենիները ու երկու աշտանակներն են, որոնք երկըն Տէրօջը տաջև կը կենան: 5 Եւ եթէ մէկը ուղէ անոնց փեսա ընել, անոնց բերաններէն կրակ կ'ելլէ, ու իրենց թշնամիները կ'ուտէ. և եթէ մէկը ուղէ անոնց փեսա ընել, պէտք է

*կամ, տաջև

- 6 որ անկիս այսպէս պատննուելի Աստնք իշխանութիւն ունին երկինքը գոցելու, որպէս զի իրենց մարգարէութեան օրերը անձրև չգոյ, ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝ զանանք արիւն գարձնելու, և ամէն կերպ պատուհասներով երկիրը զարնելու՝ քանի
- 7 անգամ որ ուղեն: Ու երբ իրենց վիպյութիւնը կատարեն, այն ատեն անդունդէն ելլող գաղանը անոնց հետ պատերազմ պիտի ընէ, և անոնց պիտի յաղթէ
- 8 ու պիտի սպաննէ զաննք: Եւ անոնց գիերը ինքն գիտի ճշտ այն մեծ քաղաքին հրատարակին մէջ, որ հոգեւորապէս կ'ըսուի Սոգամ՝ Եգիպտոս. ուր
- 9 *մեր Տէրն ալ խաչուեցաւ: Եւ ժողովուրդներէն ու ցեղերէն և լեզուներէն ու ազգերէն պիտի տեսնին անոնց գիերը երեք ու կէս օր. ու թող պիտի չտան
- 10 անոնց գիերը գերեզմաններու մէջ թաղել: Եւ անանք որ երկրի վրայ կը բնակին, ուրտի պիտի ըլլան ու խնդան անոնց վրայ, մինչև անգամ իրարու ընծաներ պիտի զրկեն. վասն զի այս երկու մարգարէները երկրի բնակիչները չարչարեցին:
- 11 Եւ երեք ու կէս օրէն ետե Աստուծմէ կենդանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանանք տեսնողներուն վրայ մեծ
- 12 վախ ինկաւ: Ու երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցին, որ կ'ըսէր անոնց, Վեր ելէք, հոս էիք. և անանք ամպով երկինք վերացան, ու անոնց թշնամիները զանոնք տեսան: Եւ նոյն ժաման մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ու քաղաքին տասներորդ մասը կործանեցաւ,

*Ո՛հնէ, իրենց
†Ո՛հնէ, լսեցի

- և այն երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան, ու մնացածները վախով լեցուեցան ու փառք սուին
- 14 երկինց Աստուծոյն: Երկրորդ վայր անցաւ, ահա երրորդ վայր շուտով կու գոյ:
- 15 Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ'ըսէին, Աշխարհի թագաւորութիւնները մեր Տէրոջը ու իր Օծեպլնը եղան, և ինք պիտի թագաւորէ յաւիտեանս յաւիտենից: Եւ քանքալքս երեցները որոնք իրենց ամուսներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջև, իրենց երեսներուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագուներէն ընդ ընդ ըսելով, Քեզի գահութիւն կը մտաւցաննք, Ամենակալ Տէր Աստուծոյ, որ ես և որ էիր*, որ քու մեծ զօրութիւնդ աւեր ու թագաւորեցիր:
- 18 Եւ ազգերը ըսեցան. ու բարկութիւնդ եկաւ, և մեռելներուն ժամանակը՝ որպէս զի դատուին, ու վարձք տաս քու ծառաներուդ, մարգարէներուն, և սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն, պղտիկներուն ու մեծերուն, և երկրի ազականիչները ապականես:
- 19 Ու երկինքի մէջ Աստուծոյ ամճարը բացուեցաւ, և խոնոր ուխտին տապանակը իր տաճարին մէջ երեւցաւ. ու եղան փայլակներ ու ձայներ և որսուածներ ու երկրաշարժ և խոշոր կարկուտ:

*Ո՛հնէ ի՞նչ է, և որ պիտի գաս
†Ո՛հնէ, Տէրոջը

ԳԼ. ԺԲ

- 1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեւցաւ: Կին մը ա-
րեւը իր վրայ առած, ու լուսինը իր ստքերուն տակ:
- 2 Եւ իր գլխուն վրայ տատուերիւս աստղէ պատկ մը: Եւ
յղի էր, ու երկունքի մէջ ըլլալով և ծնանելու հա-
մար շատ նեղութիւն քաշելով կը պոռար:
- 3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեւցաւ, և ահա
մեծ շաւաղոյն վիշապ մը, որ եօթը գլուխ ու տասը
եղջիւր ունէր, և իր գլուխներուն վրայ եօթը թաղ:
- 4 Եւ անոր պոչը երկինքի տատուերուն երրորդ մասը կը
քաշէր, ու զանոնք երկրի վրայ ձգեց. և վիշապը կե-
ցեր էր այն կնոջ առջև որ ծնանելու վրայ էր, որպէս
- 5 զի երբ ծնանի, անոր զաւակը կլլէ: Ու Կէնք արու զա-
ւակ մը ծնաւ, որ երկաթէ գաւազանով պիտի հով-
ուէր բոլոր ազգերը. և անոր զաւակը յափշտակուե-
ցաւ Աստուծոյ քով ու անոր աթոռին քով: Եւ կինը
անապատը փախաւ, ուր անոր տեղ պատրաստուած
էր Աստուծմէ, որպէս զի հոն կերակրուի հազար եր-
կու հարիւր ու վաթսուն օր:
- 7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ: Միքայէլ ու
իւր հրեշտակները վիշապին հետ պատերազմեցան.
վիշապն ալ իր հրեշտակներովը պատերազմեցաւ:
- 8 Ու չկրցան դէմ կենալ, ու երկինքի մէջ ա՛լ տեղ
չգտնուեցաւ անոնց: Եւ վար ձգուեցաւ մեծ վիշապը,
այն առաջուան օձը որ Բանաորիւս ու Սատանայ
կ'ըտուի, որ բոլոր աշխարհ մտրկեցուց. ու իր հրեշ-
տակները իրեն հետ վար ձգուեցան երկրի վրայ: Եւ
մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի մէջ՝ որ կ'ըսէր, Հիմա

- եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և
թագաւորութիւնը, ու անոր Օծեալին իշխանու-
թիւնը: Վասն զի մեր եղբայրներուն դէմ չար խօսողը
վար ձգուեցաւ, որ անոնց դէմ չարախօսութիւն
11 կ'ընէր մեր Աստուծոյն առջև ցորեկ ու գիշեր: Եւ
անոնք անոր յաղթեցին Գառնուկին արեւնալը, ու
իրենց վկայութեանը խօսքովը. և իրենց կեանքը չու-
12 ըցցին մինչև ի մահ: Ստոր համար ուրախացէք, սվ
երկինք ու անոր մէջ բնակողներ, վա՛յ երկրի ու ծո-
վու*, վասն զի Բանաորիւսն ձեզի իջաւ, որ շատ
բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ քեզ ժամանակ
պիտի կենայ:
- 13 Ու երբ վիշապը տեսաւ որ ինք երկրի վրայ ձգուե-
ցաւ, արու զաւակ ծնանող կնոջ ետեւէն ինկաւ:
- 14 Եւ այն կնոջ մեծ արծիւի երկու թեւեր տրուեցան,
որպէս զի անապատ իր տեղը թռչի, ուր պիտի կե-
րակրուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս ժա-
15 մանակ՝ օձին երեսէն: Եւ օձը իր բերնէն գետի պէս
ջուր վաղցուց կնոջ ետեւէն, որպէս զի զանկաւ հե-
16 ղեղով ընկղմէ: Ու երկիր օդնեց կնոջը. ու երկիր իր
բերանը բացու և կլլեց այն գետը զոր վիշապը իր
17 բերնէն վաղցուց: Ու վիշապը բարկացաւ կնոջ դէմ,
և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակներուն
հետ, որոնք Աստուծոյ պատուելանքները կը պա-
հէին, ու †Յիտուսի վկայութիւնը ունէին:
- 18 Եւ †կայնեցայ ծովուն աւազին վրայ:

*ՈՒՄՆԻՒՄ ԿՄԵՆՆԵՆ, ԸՆՆԱԿԻՆՆԵՐՈՒԳ
†ՈՒՄՆԻՒՄ, ՅԻՏՈՒՍ ԲԵՐԻՍՏՈՒԿ
‡ՈՒՄՆԻՒՄ, ԿՍՅՆԵՑԱՆ

ԳԼ. ԺԳ

- 1 Ա տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելլէր, և ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր գլուխներուն վրայ հայհոյութեան անոռներ կային: Եւ այն գազանը զոր տեսայ, ընծու նման էր, ու իր ոտքերը արջու փոխարէն պէս, և իր բերանը առիւծի բերնի պէս. ու վիշապը անոր տուտ իր զօրութիւնը և իր աթուր ու մեծ իշխանութիւն: Եւ անոր գլուխներէն մէկը մահու չափ վիրաւորուածի պէս էր, ու անոր մահուան վէրքը առողջացաւ. և բոլոր երկիր գազանին ետեւէն զարմացաւ: Եւ երկրագագութիւն ըրին վիշապին՝ որ գազանին իշխանութիւն տուաւ, ու երկրագագութիւն ըրին գազանին՝ բռնելով, ԹՎ է այդ գազանին նման. և ո՞վ կրնայ տար հետ պատերազմ՝ ընել: Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող բերան արուեցաւ. և քառասունուերկու ամիս անոր իշխանութիւն արուեցաւ էր Կոթը ընելու: Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստուծոյ գէմ՝ բացաւ, անոր առունը ու անոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյելու: Եւ անոր էլիպանութեան արուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմ՝ ընելու ու անոնց յողթելու. և անոր իշխանութիւն արուեցաւ բոլոր ցեղերու [և ժողովուրդներու] ու լեզուներու և արգերու վրայ: 8 Եւ անոր երկրագագութիւն պիտի ընեն երկիր վրայ բոլոր բնակողները, որոնց անունները աշխարհի սկիզ-

*Ո՞րտե՞ս. տեսայ

- բէն ի վեր մտնուած Գառնուկին կենաց գերբին
- 9 մէջ գրուած չեն: Ով որ տկանջ ունի, թող լսէ:
- 10 Ով որ գերութեան քշէ, ինք գերի պիտի տարուի. ով որ սրով սպաննէ, պէտք է որ ինք սրով սպաննուի. հոս է սուրբերուն համբարութիւնը ու հաւատքը:
- 11 Եւ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկրէ կ'ելլէր, ու գառնուկի նման երկու եղջիւր ունէր, ու կը խօսէր
- 12 վիշապի պէս: Եւ առաջին գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը վարէր անոր առջև, ու երկիրը *և անոր ընակելները կը ստիպէր որ երկրագագութիւն ընեն առաջին գազանին՝ որուն մահուան վէրքը առողջացաւ: Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր, ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջնէր, երկիր վրայ մարդոց առջև:
- 14 Ու երկիր վրայ բնակողները կը մտրեցնէր այն նշաններով, որ իր ձեռքը արուած էր գազանին առջև ընելու. ու երկիր բնակիչներուն կ'ըսէր որ պատկեր շինեն այն գազանին, որ սրով վիրաւորուած էր ու առողջացաւ: Եւ էլիպանութեան արուեցաւ անոր, որ գազանին պատկերին հոգի տայ, որպէս զի գազանին պատկերը խօսի, և ով որ գազանին պատկերին երկրագագութիւն չընէ, զանկաւ սպաննել տայ: Եւ կը ստիպէր ամէնը, այսինքն պղտիկները ու մեծերը և հարուստները ու աղքատները և ազատները ու ծառանները, որ իրենց աջ ձեռքին վրայ կամ իրենց ծակաթին վրայ գրուած ընգուսին. Եւ որ մէկը չկրնայ
- 17 քնել կամ ծախել, բայց միայն ան՝ որ ունի գրուած կամ գազանին անունը կամ անոր անունը թիւր:
- 18 Հոս է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի, թող հաշուէ

*Ո՞րտե՞ս, և բոլոր

գազանին թիւը. քանզի մարդու մը թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսուներկու է:

ԳԼ. ԺԳ

- 1 Եւ տեսայ, և ահա Գառնուկը կայներ էր Սիօն լեռանը վրայ, ու անոր հետ հարիւր քառասուներջորս հազարը, որոնք ունէին [անոր անունը և] անոր Հօրը
- 2 անունը իրենց ճակատներուն վրայ գրուած: Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ շատ ջուրերու ձայնի պէս ու մեծ որսուածի ձայնի մը պէս, ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելու ջանքն կը
- 3 նմանէր: Եւ *նոր երգ կ'երգէին աթուին առջև ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջև. և մէկը չէր կրնար այն երգը արվիլ ըստ ի այն հարիւր քառասուներջորս հազարէն, որոնք երկրէ գնուած էին:
- 4 Ասոնք անոնք են որ կիներու հետ չխառնակեցան, քանզի կայս են. ասոնք Գառնուկին ետեւէն կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ. ասոնք մարդոց մէջէն գընուեցան Աստուծոյ ու Գառնուկին երախտի ըլլալու:
- 5 Եւ անոնց բերանը սուա չգտնուեցաւ, վասն զի անբիծ են†:
- 6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ, որ կը թռչէր երկինքի մէջ, և ունէր յաւիտենակամ աւետիսը՝ քարոզելու բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն որոնք երկրի վրայ կը
- 7 բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Աստուծո՛ւ վախ-

*Ո՛րան+, որպէս թէ նոր
 †Ո՛րան+ †աւելան, Աստուծոյ աթուին առջև

ցէք ու փառք տուէք անոր, վասն զի անոր դատաստանին ժամը եկաւ. ու երկրպագութիւն ըրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն աղբւրները:

- 8 Եւ անք ետեւէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ ու ըսաւ, Ինկաւ, ինկաւ մեծ *Գարելոն, վասն զի բոլոր ազգերը
- 9 արըեցուց իր կատարի պոսակութեանը գինիէն: Եւ անոնց ետեւէն †բերորդ-հրեշտակ մըն ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով մը ըսաւ, Ո՛յ՛ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և դրոշմը իր
- 10 ճակատին վրայ կամ՝ իր ձեռքին վրայ կ'ընգուցնի, Անիկա Աստուծոյ սրամուտթեան գինիէն պիտի խմէ, որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծուճով՝ պիտի տանջուի սուրը հրեշտակներուն առջև ու Գառնուկին առջև:
- 11 Եւ անոնց տանջանքին ծուրը կ'ելլէ յաւիտենաւ յաւիտենից. և ցորեկ ու գիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն, և անոր անուանը դրոշմը կ'ընգուցնին:
- 12 Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, †որոնք Աստուծոյ պատուիրանները ու Յիտուսի հաւատքը
- 13 կը պահեն: Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ Ո՛րսէր, Գրէ. Այսուհետեւ երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տէրքմով կը ննջեն. այո, կ'ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխատութիւնէն համազին. ու իրենց գործերը իրենց ետեւէն կ'երթան:

*Ո՛րան+, Բարելոն քաղաքը †Ո՛րան+, ուրիշ
 †Ո՛րան+, հոս են անոնք որ
 ըրանք, ինծի կ'ըսէր

- 14 Եւ տեսայ, եւ տհաճ ճերմակ ամպ մը, ու այն ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդւոյ մարդոյ նման. եւ իր գլուխը սփիւն պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր:
- 15 Եւ տաճարէն ուրիշ Տրեշտակ մը կ'ելլէր, որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ'աղաղակէր « Էբեք, Երկնցուք քու մանգաղդ ու հնձէ. վասն զի հնձելու փամփնակը *եկու, վասն զի երկրի հունձքը
- 16 հասունցած է: Եւ ան որ ամպին վրայ կը նստեր, իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկիր հնձուեցաւ:
- 17 Ու երկիրքին մէջի տաճարէն ուրիշ Տրեշտակ մը
- 18 ելաւ, եւ սփիւն ամպի սուր մանգաղ մը ունէր: Ու սեղանէն ուրիշ Տրեշտակ մը ելաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր, ու ըսաւ, Երկնցուք քու սուր մանգաղդ, ու երկրի այգիին սղկոյճները կթէ,
- 19 վասն զի անոր խաղողները հասունցած են: Եւ այն Տրեշտակը իր մանգաղը երկրի վրայ երկնցուց, ու երկրի այգիին Խաղողները կթեց, ու Աստուծոյ բարկութեան մեծ հնձանին մէջ ձգեց: Եւ հնձանը քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ. ու հնձանէն արիւն կ'ելլէր, որ մինչև ձիերուն սանձերը « հաղար վեց հարիւր ասպարէզ է հոսէր:

ԳԼ ԺԵ

1 Եւ ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մը տեսայ. երկիրքի մէջ, եօթը Տրեշտակներ՝ որոնք եօթը վերջին

*Ո՛հնէ, քեզի եկու

հարուածները ունէին, որովհետեւ անոնցմով կը
 2 կատարուէր Աստուծոյ բարկութիւնը: Ու տեսայ որպէս թէ ապակեղէն ծով մը կրակով խառնուած. եւ անոնք որ յաղթեցին զաղանին ու անոր պատկերին *եւ անոր անուան թիւին, ապակեղէն ծովուն վրայ կայներ էին, ու Աստուծոյ քնարները ունէին.
 3 Եւ Աստուծոյ ծառային, Մովսէսի, երգը կ'երգէին, ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով, Մեծ ու զարմանալի են քու գործերդ, ոյ՛ Տէր Աստուծ Ամենակալ. արդար ու ճշմարիտ են քու ճամբաներդ, ոյ՛ Թարգար ու Իսրայէլի ժողովուրդ, վասն զի դու անուշիկ չփառաւորէ, վասն զի դու միայն սուրբ ես. քանզի ըստ արգելքի պիտի դան ու քու առջևդ երկրպագութիւն պիտի ընեն, վասն զի քու արգար դասաստաններդ յայտնուեցան:
 5 Եւ սակէ ետեւ տեսայ, ու ըսցուեցաւ վկայութեան խորանին տաճարը որ երկնքն էր. Ու եօթը հարուածները ունեցող եօթը Տրեշտակները մաքուր ու պայծառ կտու հագած՝ եւ իրենց կուրծքերուն վրայովը սփեղէն դօտի կապած՝ տաճարէն ելան: Եւ չորս կենդանիներէն մէկը եօթը Տրեշտակներուն եօթը սփեղէն սկաւառակներ տուաւ յախտեան յախտենից կենդանի կողմ Աստուծոյ բարկութիւն նովը լեցուն: Եւ տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութեանէն ծուխով լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել, մինչև կատարուին եօթը Տրեշտակներուն եօթը հարուածները:

*Ո՛հնէ, Եւ անոր գրողմին եւ Իսրայէլի ժողովուրդ

ԳԼ. ԺԶ

- 1 Եւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ եօթը հրեշտակներուն կ'ըսէր, Գացէք Աստուծոյ բարկութեան [եօթը] սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէք:
- 2 Եւ առաջին հրեշտակը գնաց ու իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց. ու չարաչար պալարներ եղան այն մարդոց վրայ որոնք գաղանին դըռմը ունէին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէին:
- 3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծովուն վրայ թափեց, ու ջուրը մեռած ճարտար լինելու գարձան, և ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան:
- 4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գետերուն ու ջուրերու աղբւրներուն վրայ թափեց, ու անոնք արևն դարձան: Եւ ջուրերուն հրեշտակէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Արդար ես դուն, *որ ես և որ էիր, և սուրբ ես, որ այսպիսի դատաստաններ ըրիր. Վասն զի անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արևնը թափեցին. և դուն անոնք արևն խմել տուիր, քանզի ար-
- 7 Ժանի են: Եւ սեղանէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Այո, Ամենակալ Տէր Աստուած, քու դատաստաններդ արդար ու ճշմարիտ են:
- 8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին վրայ թափեց: Ու անոր զբոսիւն արուեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկը կրակով. և սաստիկ տաքէն խորշակահար եղան մարդիկ, և հայհոյեցին Աստու-

*Ո՛հնո, ով Տէր, որ
 †Ո՛հնո, ուրիշ մը լսեցի

- ծոյ անունը, որ այս հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի. ու չարաշխարհցին որ անոր փառք տան:
- 10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գաղանին աթուռին վրայ թափեց, ու անոր թագաւորութիւնը
- 11 խաւարեցաւ. և ցաւէն լեզուներնին կը ծամէին. Ու երկինքի Աստուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն և իրենց պալարներուն պատճառաւ. ու իրենց գործերէն չարաշխարհցին:
- 12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ գետին, Եփրատի, վրայ թափեց, ու անոր ջուրերը ցամքեցան, որպէս զի արեւելքի թագաւորներուն ճամբան պատրաստուի: Եւ տեսայ որ վիշապին բերնէն ու գաղանին բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն երեք
- 14 պիղծ ոգիներ՝՝Եւէն՝ գորտերու նման. Վասն զի անոնք գեւերու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ'ընեն, *ու ըսող շխարհի թագաւորներուն կ'երթան, որպէս զի զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այն մեծ օրուանը
- 15 պատերազմին համար ժողովն. (Ահա գողի պէս կուգամ՝ երանի՛ անոր որ արթուն կը կենայ ու իր հանգիւստները կը պահէ, որպէս զի մերկ չպտտի ու իր
- 16 ամօթը երեւնայ.) Եւ զանոնք տեղ մը ժողովեցին, որ Երբայեցերէն Արմագեդան կ'ըսուի:
- 17 Ու եօթներորդ հրեշտակը իր սկաւառակը օդին վրայ թափեց, ու երկինքի տաճարէն, աթուռէն, մեծ ձայն մը ելաւ՝ ըսելով, Եղաւ: Եւ Իփայլակներ ու ձայներ և որոտումներ՝ եղան ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, այնպէս որ մարդոց երկրի վրայ բլլալէն ի վեր այն-

*Ո՛հնո, ու երկրի և
 †Ո՛հնո, ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ

- 19 պիտի մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր: Եւ մեծ քաղաքը երեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քաղաքները կարճանեցան, և մեծ Բարելանը Աստուծոյ առջև յեջուեցաւ, որպէս զի իր աստիկ բարկութեան գինին գաւաթը անոր տոյ: Եւ ամէն կղզի փոխաւ,
- 20 ու լեռները չգտնուեցան: Եւ խաշոր կարկուտ գրեթէ աաղանդի մը կշեռքով երկիրքէն կ'իջնէր մարդոց վրայ. ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած կարկուտին հարուածին համար, վրասն զի խիտա մեծ էր այն հարուածը:

ԳԼ ԺԷ

- 1 Եւ եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով, Եկուք, ու քեզի ցուցնեմ՝ այն մեծ պոռնիկին
- 2 դատաստանը, որ շատ ջուրերու վրայ կը նստի. Որու հետ երկրի թագաւորները պոռնիկեցան, ու երկրի բնակիչները անոր պոռնկութեան գինիովը գինովցան:
- 3 Եւ զիս անուպատը տարաւ հագիւով. ու տեսայ կին մը՝ որ կարմիր դազանի մը վրայ նստեր էր. և այն գազանը լեցուն էր հայհոյութեան անուանել
- 4 ըով, ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունէր: Եւ կինը ծիրանի ու կարմիր հագած էր, և զարդարուած էր ոսկիով ու պատուական քարերով և մարգարիտներով, և իր ձեռքը ոսկիէ գաւաթ մը ունէր պղծութիւններով. ու իր պոռնկութեանը անմաքրութիւններով լեցուն. Եւ անոր ճակատին վրայ անուն մը գրուած էր. Խորհուրդ, Մեծ Բարելան, պոռնիկներուն ու երկրի պղծութիւններուն մոյլը:

- 6 Եւ տեսայ այն կինը որ սուրբերուն արեւնովը ու Յիսուսի վիաներուն արեւնովը գինովցած էր. ու երբ
- 7 տեսայ զանիկա, մեծ զարմանքով զարմացայ: Եւ հրեշտակը ինծի բաւաւ, Ինչո՞ւ զարմացար. ես քեզի ըսեմ՝ այն կնոջ խորհուրդը, ու այն գազանին՝ որ զանիկա իր վրայ կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը
- 8 եղջիւր ունի: Այն գազանը զար տեսար, կար ու չկայ, և անդուանդէն կլլելու ու կորուստը երթալու վրայ է. ու երկրի վրայ բնակողները, որոնց անունները աշխարհի սկիզբէն ի վեր կենաց գերքին մէջ գրուած չեն, պիտի զարմանան երբ տեսնեն այն գազանը թէ կար ու չկայ, *Թէ և կայ: Հոս պէտք է եմաստութիւն ունեցող միտք մը. այն եօթը գլուխը եօթը լեռներ են, ուր կինը անոնց վրայ կը նստի.
- 10 և եօթը թագաւորներ են. Հինգը ինկած են, մէկը կը կենայ, և միւսը դեռ եկած չէ, ու երբ դայ՝
- 11 քիչ ատեն պիտի մնայ: Եւ այն գազանը որ կար ու չկայ, անիկա սլ ութերորդ է, ու եօթնէն է, ու
- 12 դէպի կորուստ կ'երթայ: Եւ տասը եղջիւրը զարնք տեսար՝ տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն առած չեն, հապա դազանին հետ մէկ ժամուս չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն
- 13 կ'առնեն: Անոնք մէկ կամք առին, ու իրենց զօրութիւնը և իշխանութիւնը գազանին կու տան: Ատանք Գառնուակին հետ պիտի պատերազմին. և Գառնուակը անոնց պիտի յաղթէ, քանզի անիկա տերերուն Տէրն է ու թագաւորներուն Թագաւորը. և անոր հետ եղողները կանչուած ու ընտրուած և հա-

*Ուսնք, և մօտ է

- 15 ւատարիմ՝ են, Ու ըստ ինծի, Այն ջուրերը զորոնք տեսար, որոնց վրայ պոռնիկը նստեր էր, ժողովուրդներ են ու բազմութիւններ և ազգեր ու լեզուներ:
- 16 Եւ ատար եղջիւրները զորոնք գազանին վրայ տեսար, անոնք պիտի ասեն պոռնիկը, ու զանիկա ամայի ու մերկ պիտի ընեն, և անոր մարմինը պիտի ուտեն,
- 17 ու զանիկա կրակով այրեն: Վասն զի Աստուած անոնց որտին մէջ գրաւ որ իր կամքը կատարեն ու մէկ կամք ըլլան, և իրենց թագաւորութիւնը գազանին տան. մինչև Աստուծոյ խօսքերը կատարուին:
- 18 Եւ կինը զոր տեսար, այն մեծ քաղաքն է, որ կը թագաւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ:

ԳԼ. ԺԸ

- 1 Եւ ասկէ ետքը [ուրիշ] Տրեշտակ մը տեսայ որ երկինքէն կ'իջնէր, և մեծ իշխանութիւն ունէր, ու
- 2 երկիր անոր փառքէն լրասաւորուեցաւ: Եւ *ջորաւոր ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ մեծ Բաբելոն, և դեերու ընակարան եղաւ, ու բոլոր պիղծ ոգիներու արգելանոց, և բոլոր պիղծ ու ասելի թուչուներու վանդակ. Վասն զի անոր կատարի պոռնկութեանը գինիէն խմեցին բոլոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները անոր հետ պոռնկեցան, և երկրի վաճառականները անոր հափազանց զեղխու-
- 4 թեանէն հարստացան: Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր, Ելէք ատար մեջէն, իմ ժողովուրդս, որպէս զի ատար մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ատար

*Ուստի, զօրութեամբ՝ մեծ.

- 5 հարուածներէն բռնի չառնէք. Վասն զի ատար մեղքերը մինչև երկինք հասան կցուեցան. ու Աստուած
- 6 ատոր անիրաւութիւնները յիշեց: Հատուցէք ատոր ինչպէս ինք *հատուց. ու իր գործերուն համեմատ կրկնապատիկ փոխարինեցէք ատոր. այն գաւաթը,
- 7 զոր ինք լեցուց կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն: Որչափ որ փառաւորեց զինք և զեխութեամբ ասրեցաւ, այնչափ ալ տանջանք և սուգ հատուցէք անոր. վասն զի իր արտին մէջ կ'ըսէ թէ Ես թագուհի կը նստիմ, ու որբեւարի չեմ, ու ընտ սուգ պիտի
- 8 չտեսնեմ: Անոր համար մեկ օրուան մէջ պիտի գան ատոր հարուածները, մահ ու սուգ և սով, ու կրակով պիտի այրի. վասն զի հզօր է Տեր Աստուած որ
- 9 զանիկա դատեց, Ու երկրի թագաւորները, որ ատոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան, պիտի լան ու կոծեն ատոր վրայ երբ ատոր հրկիզութեանը ծուխը տես-
- 10 նեն. Եւ ատոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կոյնին ու ըսեն, Վայ, վայ՝ քեզի, մեծ Բաբելոն կոյնին ու ըսեն, Վայ, վայ՝ քեզի, մեծ Բաբելոն քաղաք, հզօր քաղաք, որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու
- 11 դատաստանդ: Ու երկրի վաճառականները պիտի ողբան ու սուգ ընեն անոր վրայ. վասն զի ալ մէկը ծա-
- 12 խու չառնէր անոնց վաճառքը, Ոսկիի, ու արծաթի, և պատուական քարերու, ու մարգարիտներու, և բեհեզի, ու ծիրանիի, և մետաքսի, ու սրգան կարմիրի վաճառքը, և ամէն խաւկի փայտերը, ու ամէն փղտկրոյ ամանները, և ամէն պատուական փայտը, ու պղնձէ և երկաթէ ու մարմարինն ամանները,
- 13 Եւ կինամինը, [ու ամամինը] և խոնկերը, ու անու-

*Ուստի, ձեզի հատուց

չաճատ իւղը, ու կնդրուկը, և գինին, ու ձէթը, և նաշիճը, ու ցորենը, և արջառները, ու սչխարները, և ձիերը, ու կառքերը և մարմինները ու մարդոց հոգի-

14 ները: Եւ քու հոգիիդ ցանկացած պատուղները քեզմէ գացին ու բոլոր շքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ կտրուեցան, և ա՛լ բնաւ պիտի չգանես զանոնք:

15 Այս բաներուն վաճառականները, որոնք անկէ հա- բըստացած էին, հեռուն պիտի կայնին անոր տան-

16 ջանքին վախէն՝ լալով ու սուգ ընելով, Ու պիտի ըսեն, Վա՛յ, վա՛յ, մեծ քաղաք, որ ըեհեզ ու ծիրանի և որդան կարմիր հագած էիր, ու ըսկիտով և պատ- ուական քարերով ու մարգարիտներով զարդար-

17 ուած էիր. Վասն զի այնքան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ: Ու ամէն նաւավարները, և այն ամէնը որ նաւով տեղ տեղ կ'երթան, ու նա- ւատարները և որոնք որ ծովու մէջ կը բնակին, հե-

18 ռուն կայնեցան. Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեան ծուխը՝ կ'աղաղակէին՝ ըսելով, Ո՞վ նման է այս մեծ քաղաքին. Ու իրենց դըւելներուն վրայ հոգ ցանե-

19 ցին, և լալով ու սուգ ընելով՝ կ'աղաղակէին՝ ըսե- լով, Վա՛յ, վա՛յ այն մեծ քաղաքին, որուն մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ամէնը որոնք նաւեր՝ ունին ծովուն վրայ. վասն զի մէկ ժամու

20 մէջ ամոքացաւ: Ու բախտեց բնոր վրայ, երկինք ու սուրը առաքեալներ և մարգարէներ, որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ առաւ:

21 Եւ զօրուոր հրեշտակ մը քար մը առաւ աղօրիքի մեծ քարէ նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով, Այսպէս բւ- ժով վար պիտի ձգուի Բարեղուն մեծ քաղաքը, ու

22 ա՛լ պիտի չգտնուի: Եւ քնարահարներուն ու երա-

ժըշտներուն և սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձոյնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. և արհեստի վար- պետ մը ա՛լ պիտի չգտնուի քու մէջդ. ու աղօրիքին

23 ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ: Եւ ծրագին լցոյր ա՛լ պիտի չերեւնայ քու մէջդ. ու փեսային ձայնը և հարսին ձայնը ա՛լ պիտի չլսուի քու մէջդ. քանզի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն էին. վասն զի քու կախարչութիւնովդ բոլոր ազգերը մո-

24 լրեցան: Եւ մարգարէներուն ու սուրբերուն ու երկ- րի վրայ բոլոր սպաննուածներուն արիւնը անոր մէջ գտնուեցաւ.

ԳԼ. ԺԹ

1 **Եւ** անկէ ետքը շատ բազմութեան մեծ ձայն մը լսեցի երկինքը՝ ըսելով. Ալէլուիա. փրկութիւն ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն մեր *Աստուծոյն.

2 Վասն զի ճշմարիտ ու արդար են անոր դատաստան- ները, քանզի դատեց այն մեծ պոռնիկը, որ իր պոռնկութիւնովը երկիրը սպականեց, ու իր ծառա-

3 ներուն արեան վրէժը անոր ձեռքէն պահանջեց: Եւ կրկին անգամ՝ ըսին, Ալէլուիա. ու անոր ծուխը յա-

4 շտեանս յաւիտենից կ'ելլէ: Եւ քսանըջորս երեց- ները ու չորս կենդանիները ինկան, ու երկրպագու-

5 Ամէն, Ալէլուիա: Եւ ամթուէն ձայն մը ելաւ՝ ըսե- լով, Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն տուէք, իր բոլոր ծառաները, ու դուք որ իրմէ կը վախնաք, պղտիկներ

*Ո՛հնայ, Տեր Աստուծոյն

- 6 ու մեծեր: Եւ լուցի շատ բազմութեան ձայնի պէս, ու շատ ջուրերու ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտում ներու ձայնի պէս, որոնք կ'ըսէին, Այէլուիս, վասն զի [մեր] Ամենակալ Տէր Աստուածը թագաւորեց:
- 7 Խնդանք և ուրախանանք ու փառք սանք անոր, քանզի Գառնուէին հարսնիքը հասաւ, ու անոր կ'ինք
- 8 կնքդինք պատրաստեց: Եւ իրեն արուեցաւ որ մաքուր ու լուսափայլ բեհեղ հաղնի, (քանզի այն բեհեղը
- 9 սուրբերուն արգարութիւնն է:) Եւ ինծի ըսաւ, Գրէ. Երանելի են անոնք որ Գառնուէին հարսնեաց ընթ-
- 10 առւծոյ ճշմարիտ խօսքերը: Ես ալ անոր ոտքերուն առջև ինկայ, որպէս զի անոր երկրպագութիւն ընեմ՝ ու ըսաւ ինծի, Զգուշացիր, մի ընէր. վասն զի ես ու քու ծառայակիցդ եմ ու քու եղբայրներուդ՝ որոնք Յիսուսի վկայութիւնը ունին. Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ. (վասն զի Յիսուսի վկայութիւնը մարգարեութեան հոգին է):
- 11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած. և ահա ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնող Հաւատարիմ՝ ու ճշմարիտ կ'ըսուի, և արգարութեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատերազմի. Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էին, ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կային, ու գրուած անուն մը ունէր՝ զոր մէ'կը չգիտեր, բայց
- 13 միայն ինք. Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հագեր էր. ու անոր անունը Բան Աստուծոյ կ'ըսուի Ու երկինքի մէջ եղող զօրքերը անոր ետեւէն կ'երթային ճերմակ ձիերով, ճերմակ ու մաքուր բեհեղներ
- 15 հագած: Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ'ելլէր, որպէս զի անով ազգերը զարնէ. ու ինք երկաթէ գա-

- ւանդանով պիտի հսովւէ զանոնք, ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութեանը գինիին հնձանը ինք
- 16 պիտի կոխէ: Եւ իր պատմութեանին վրայ ու իր ազգերին վրայ գրուած գիր մը ունէր, ԹՍԳՍԻՈՐ ԹՍԳՍԻՈՐՍԾ ԵՒ ՏԵՐ ՏԵՐՍԵՐՍԾ:
- 17 Եւ հրեշտակ մը տեսայ, որ արեւին մէջ կայներ էր, ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի մէջ թաւող բոլոր թաւուններուն ըսելով, Եկէք, *Աստուծոյ մեծ
- 18 ընթրիքին՝ ժողվուեցէք, Որպէս զի ուտէք թագաւորներուն մարմինները, ու հաղարապետներուն մարմինները, զօրաւորներուն մարմինները, ու ձիերուն և անոնց վրայ հեծնողներուն մարմինները, ու ամենուն մարմինները, թէ՛ ազատներուն և թէ՛ ծառաներուն, թէ՛ պղտիկներուն և թէ՛ մեծերուն:
- 19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողվուած պատերազմ ընելու անոր հետ՝ որ ձիուն վրայ հեծեր էր, ու անոր զօրքերուն հետ: Եւ գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջև նշաններ ըրաւ, հետնց մտնողներուց գազանին դրոշմը ընդունողները, և անոր պատկերին երկրպագութիւն ընողները, երկուքն ալ ողջ ողջ ծծումբով վառած կրակին
- 21 լիծը ձգուեցան: Եւ ուրիշներն ալ սպաննուեցան ձիուն վրայ հեծնողին սուրէն՝ որ իր բերնէն կ'ելլէր, ու բոլոր թաւունները անոնց մարմիններէն կշտացան:

ԳԼ. Ի

1 Եւ հրեշտակ մը տեսայ, որ երկինքէն կ'իջնէր, ու անդուստիկ բանալին և մեծ շղթայ մը ունէր իր

---

*ՈՂՍԻ, մեծ Աստուծոյ ընթրիքին

- 2 ձեռքը. Ու բռնեց վիշապը, այսինքն առաջին օձը, որ Բանասարկուն ու Սառանան է, և կապեց զանիկա
- 3 Հազար տարի. Ու անգուճգը ձգեց զանիկա, և գոցեց ու վրայէն կնքեց, որ ա՛լ չմտրեցնէ ազգերը՝ մինչև հազար տարին լինայ, և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անիկա քիչ մը փամփուսկ:
- 4 Եւ ամթուռներ տեսայ, ու նստան անոնց վրայ. և անոնց գատուարութիւն տրուեցաւ. նաև Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աստուծոյ խօսքին համար գլխատուածներուն հոգիները քեօօյ, և զանոնք որ երկրագալութիւն չըբն զազանին, ոչ ալ անոր պատկերին, ու անոք դըռնը իրենց ճակատներուն վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ չընգունեցին. և ապրեցան ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թագաւորեցին:
- 5 Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան մինչև հազար տարին կատարուեցաւ. ասիկա է առաջին յարութիւնը:
- 6 Երանելի և սուրբ է ան որ առաջին յարութեանը մէջ բաժին ունի. ասոնց վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն չունի, հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն:
- 7 Եւ հազար տարուան լրանալուն՝ պիտի արձակուի Սառանայ իր բանտէն. և պիտի ելլէ ու մտրեցնէ երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը, Գողթ ու Մագոգը, որպէս զի զանոնք պատերազմի ժողովէ, որոնց համրանքը ծովու առաջին չափ է: Ու երկրի ընդարձակութեանը մէջ ելան, և սուրբերուն բաշխուի ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն պատեցին: Եւ երկինքէն Աստուծոյ կրակ իջաւ ու սպառեց զանոնք. և Բանասարկուն որ զանոնք մտրեցուց, ձգուեցաւ

- 10 կրակի ու ծծուճի լիճին մէջ, ուր էր գազանը, Եւ սուտ մարգարէն. ու պիտի չարչարուին ցրեկ ու գիշեր յաւիտեանս յաւիտենց:
- 11 Եւ մեծ ճերմակ ամթու մը տեսայ, ու անոր վրայ մէկը նստած, որուն երեսէն երկիր ու երկինք փախան, և անի չգտնուեցաւ անոնց: Եւ տեսայ պղտիկ ու մեծ մեռելները, որոնք Աստուծոյ առջև կայնած էին. ու զիրքերը բացուեցան, և ուրիշ գերք մը բացուեցաւ, այսինքն կենաց գերք: և զիրքերուն բացուեցաւ, Աստուծոյ մեռելները դատուեցան իրենց մէջ զբուածներէն մեռելները դատուեցան իրենց մէջ:
- 13 Գործերուն համեմատ: Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ, ու մահը և դժոխքը իրենց մէջի մեռելները տուին. ու ամէն մէկը իրենց գործերուն համեմատ դատուեցան: Եւ մահը ու դժոխքը կրակի լիճին մէջ:
- 14 ձգուեցան. ասիկա է երկրորդ մահը: Եւ ով որ կենաց գիրքին մէջ գրուած չգտնուեցաւ, կրակի լիճին մէջ ձգուեցաւ:

ԳԼ ԻԱ

- 1 Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ. վասն զի առաջին երկինքը ու առաջին երկիրը անցան, և ա՛լ տեսայ, որ երկինքէն Աստուծոյ ձայնը իր երկանը համար զարգարուած հարսի մը պէս պատրաստուած: և երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Ահա Աստուծոյ խորանը մարգարէ մէջ, ու անիկա անոնց հետ պիտի բնակի. և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլլեն:

*Որանք, ամթուին
 †Որանք, Եւ ես Յովհաննէս

լան, և Աստուած ինք անոնց հետ պիտի ըլլայ էբբև
 4 անոնց Աստուածը. Եւ ՚ինք անոնց աչքերէն բարբ
 արցունքները պիտի սրբէ, և ա՛լ մահ պիտի ըլլայ,
 ոչ սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ պիտի ըլլայ ասկէ
 5 ետեւ. վասն զի առաջուան բաները անցանս Եւ ան
 որ աթոռին վրայ կը նստէր՝ ըսաւ, Ահա ամէն բանե-
 6 րը նոր կ'ընեմ. ու ըսաւ ինձի, Գրէ, վասն զի այս
 խօսքերը ճշմարիտ ու հաւատարիմ են: Նաև ըսաւ
 ինձի, Եղաւ. ես եմ Ալֆա և Օմէգա, Ակիզբը ու
 Վերջը. ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց ջուրին
 7 աղբիւրէն Ան որ կը յաղթէ, Գամէն բաները պիտի
 փառանդէ. ու ես անոր Աստուած պիտի ըլլամ, ան
 8 ալ ինձի որդի պիտի ըլլայ: Բայց վահականերուն, ու
 անհաւատաներուն, և պիղծերուն, ու մարդասպան-
 ներուն, ու պոռնիկներուն, և կախարդներուն, ու
 կռակաշատներուն, և բոլոր սոտորաններուն բաժինը
 կրակով ու ծծուկով վառած լիճին մէջ պիտի ըլ-
 9 լայ, որ է երկրորդ մահը:

Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը
 սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը
 ինձի եկաւ, և ինձի հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Եկու՛ր
 10 ցուցնեմ քեզի հարաք, Գառնուկին կինը: Եւ հօգիով
 մեծ ու բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս, և ցու-
 ցուց ինձի սուրբ Երուսաղէմ՝ քաղաքը, որ երկին-
 11 քէն Աստուծմէ կ'իջնէր. Ու Աստուծոյ փառքը ու-
 նէր, և անոր լուսաւորութիւնը խիստ պատուական
 քարի նման էր, ակնվանիի երեւութով յասպիս

*Ո՛րն է, Աստուած
 †Ո՛րն է, այս

12 քարի պէս: Եւ անոր պարիսպը մեծ ու բարձր էր,
 և տասուերկու դռներ ունէր, ու դռներուն վրայ
 տասուերկու հրեշտակներ կային, և Գառնուկին վրայ
 անուններ գրուած էին՝ սյսիներն Խարսէլի որդինե-
 13 բուն տասուերկու ցեղերուն առանկերը: Արեւելեան
 կողմէն երեք դուռ, ու հիւսիսային կողմէն երեք
 դուռ, և հարաւային կողմէն երեք դուռ, ու արեւ-
 14 մբաեան կողմէն երեք դուռ: Եւ քաղաքին պարիսպը
 տասուերկու հիմեր ունէր. ու անոնց վրայ Գառնու-
 կին տասուերկու առաքեալներուն [տասուերկու] ա-
 15 նունները գրուած էին: Եւ ինձի հետ խօսողը ձեռքը
 սակիէ եղէզ մը ունէր, որպէս զի առաջ քաղաքը և անոր
 16 դռները ու անոր պարիսպները չափէ: Եւ քաղաքը
 քառակուսի էր, ու անոր երկայնութիւնը լայնու-
 թեանը չափ էր. և քաղաքը նաեւ եղէզով տասուեր-
 կու հաղար տապարէզ չափեց, անոր երկայնութիւնը
 ու լայնութիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էին:
 17 Եւ անոր պարիսպը հարեւր քառասունըջորս կան-
 գուն չափեց, մարդու չափով, սյսիներն հրեշտակին
 18 շահով, Եւ անոր պարիսպին շինուածքը յասպիս Գառնու-
 էր, ու քաղաքը զուտ սակի էր մտքուր տալակի նը-
 19 մանս Եւ քաղաքին պարիսպին հիմերը ամէն Գառնու-
 կի տասուերկու քարերով զարդարուած էին. առաջին
 հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ չափուղայ, երրորդը՝
 20 քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմուխա, Հինգերորդը՝ եղնդ-
 նաքար, վեցերորդը՝ սարգիսն, եօթներորդը՝ սակե-
 քար, ութերորդը՝ բլբլեղ, Իններորդը՝ ապաղիսն,
 տասներորդը՝ քրիստապոստոս, մեասաներորդը՝ յա-
 21 կինթ, երկուսասաներորդը՝ ամթովա: Եւ տասուեր-
 կու դռները տասուերկու մարգարիտ էին, ամէն մէկ

գուռը մէյմէկ ախարձ մարգարիտէ էր. ուրազաքին
 22 նման: Եւ անոր մէջ տաճար չտեսայ, վասն զի Տէր
 Աստուած Ամենակալն ու Գառնուէր անոր տաճարն
 23 են: Եւ քաղաքը արեւի ու լուսինի պէտք չունի, որ
 զանիկա լուսուորեն, վասն զի Աստուծոյ փառքը
 զանիկա կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը Գառնուէն
 24 է: Եւ [փրկուած] ազգերը անոր լուսովը պիտի քա-
 լին ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պա-
 25 տիւրը անոր մէջ պիտի բերեն: Եւ անոր դռները ցո-
 բեկը պիտի չգոցուին. (վասն զի հոն գիշեր՝ պիտի
 26 չըլլայ.) Եւ ազգերուն փառքը ու պատիւը անոր մէջ
 27 պիտի բերեն: Եւ հոն բնաւ *անմաքրութիւն մը պի-
 տի չմտնէ, ոչ ալ պղծութիւն ու ստութիւն գոր-
 ծող մը, հապա միայն անոնք՝ որ Գառնուէրն կենաց
 զիրքին մէջ գրուած են:

ԳԼ ԻԲ

1 Եւ ինծի կենաց ջուրի խառն մը ցուցուց անվանիի
 պէս պոյծառ, որ կ'իլլէր Աստուծոյ ու Գառնուէրն
 2 աթոռէն: Ի՛նչ այն Կառնուէն չհրապարակին մէջ, ու
 այն գետին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ
 կար՝ որ տասուերկու Ի՛ւրդ պտուղ կը բերէր, ու ամէն
 3 հետմտնողներուն բժշկութիւն կ'ըլլար: Եւ ա՛լ բնաւ
 չկողմք պիտի չըլլայ. ու անոր մէջ պիտի ըլլայ Աս-

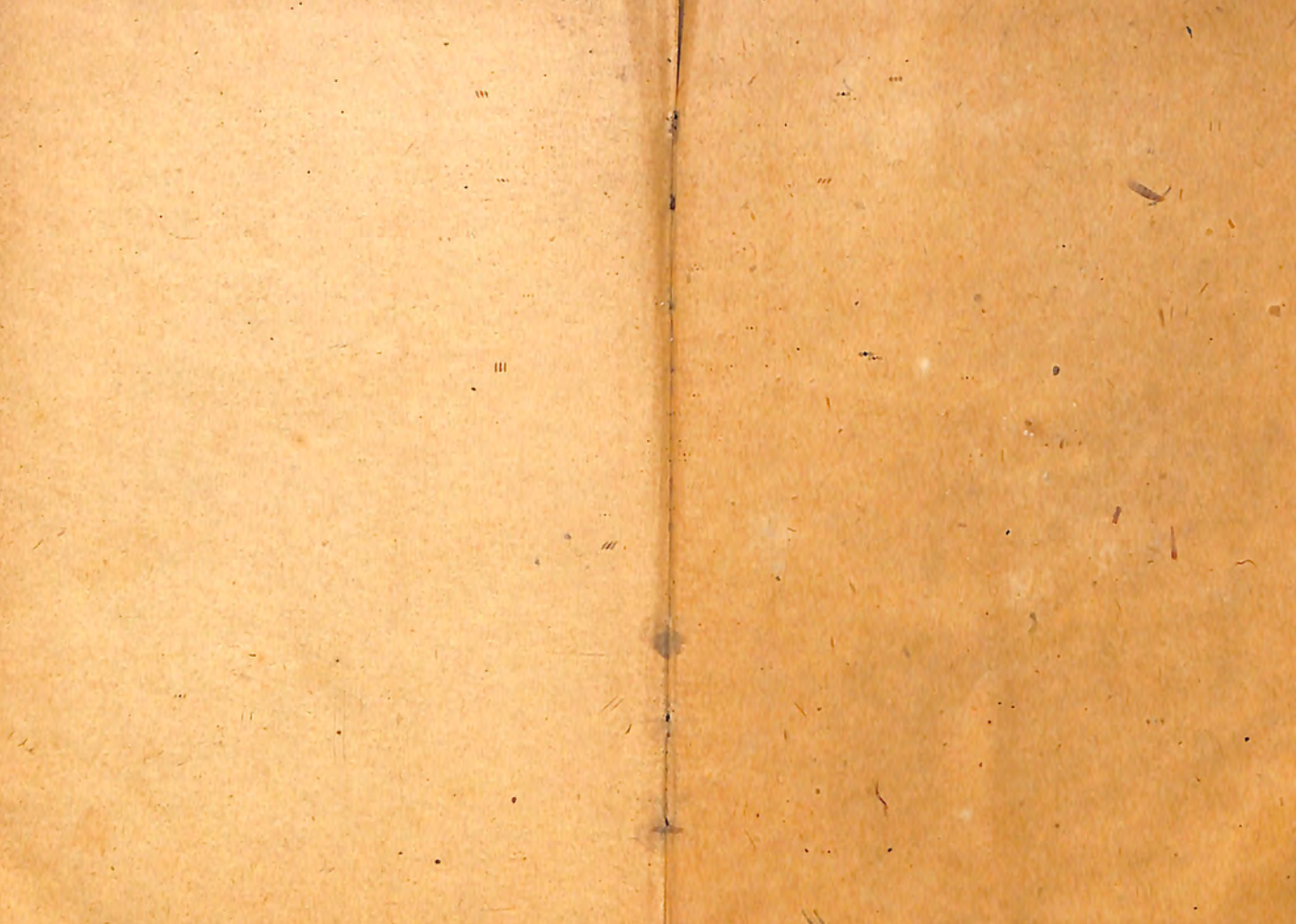
*ՈՒՆԻ, անմաքրութիւն ընող
 †ՈՒՆԻ, մարտիրոս գետ

տուծոյ ու Գառնուէրն աթոռը, և անոր ծառաները
 4 պիտի պաշտեն զանիկա: Եւ անոր երեսը պիտի տես-
 նեն, ու անոր անունը իրենց ճակատներուն վրայ պի-
 5 տի ըլլայ: Եւ հոն ա՛լ գիշեր պիտի չըլլայ, և ճրագ
 ու արեւու լոյս պէտք չէ. քանզի Տէր Աստուած պի-
 տի լուսաւորէ զանոնք, և յաւիտեանս յաւիտենից
 պիտի թագաւորեն:
 6 Եւ ըսաւ ինծի, Այս խօսքերը հաւատարիմ՝ են ու
 ճշմարիտ. և *սուրը մարգարէներուն՝ Տէր Աստուածը
 իր հրեշտակը զրկեց՝ իր ծառաներուն ցուցնելու ինչ
 7 որ շուտով՝ պէտք է ըլլաւ: Ահա ես շուտով՝ կու
 գամ. երանի՛ անոր որ կը պահէ այս զիրքին մար-
 8 գարեութեան խօսքերը:
 9 Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բաները.
 և երբ լսեցի ու տեսայ, ինկայ որ երկրպագութիւն
 10 ընեմ՝ այն հրեշտակին ստերուն առջև՝ որ այս բա-
 11 ները ինծի կը ցուցնէր: Եւ ըսաւ ինծի, Զգուշացիր,
 մի ը՛նէր. վասն զի ես քու կիցն ու քու եղբայրներուդ,
 մարգարէներուն, և այս զիրքին խօսքերը պահողնե-
 12 րուն ծառայակիցն եմ. Աստուծոյ երկրպագութիւն
 13 ըրէ: Եւ ըսաւ ինծի, Այս զիրքին մարգարեութեան
 11 խօսքերը մի կնքեր, վասն զի ժամանակը մօտ է: Ան
 որ անիրաւութիւն կ'ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող
 ընէ, ու ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլոյ, և ան
 որ արդար է՝ ալ արդար ըլլոյ, ու ան որ սուրը է՝
 12 ալ սուրը ըլլոյ: Ահա ես շուտով՝ կու գամ, և իմ
 վարձքս ինծի հետ է՝ ամէն մէկուն իր գործին համե-
 13 մաս հատուցանելու: Ես եմ Ալֆա և Օմէղա, Առա-

*ՈՒՆԻ, մարգարէից հոգիներուն

- 14 ջինը ու վերջինը, Սկիզբը և վախճանը: Երանելի են աննք որ անոր պատուիրանքները կը կատարեն, որպէս զի իշխանութիւն ունենան կենաց ծառին վրայ, և դռներէն ներս քաղաքը մտնեն: Բայց դուրս դէր է հաշտ շուները ու կախարգները և պառնիկները ու սպանութիւն ընողները և կռապաշտները ու այն ամէնը որ ստութիւն կը սիրէ և կ'ընէ:
- 16 Ես Յիսուս իմ հրեշտակս զրկեցի՝ այս բաները ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն *մէջ. ես Գաւիթի արմատը ու ցեղն եմ, ու առաւօտեան պայծառ աստղը:
- 17 Եւ Հոգին ու հարսը կ'ըսեն, Եկուր. և ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ, Եկուր. ու ան որ ծարու է՝ թող գայ, և ան որ կ'ուզէ՝ կենաց ջուրը ձրի առնէ:
- 18 Ի՜նչ կը վկայեմ ամէնուն՝ որ այս գիրքին մարգարեութեան խօսքերը կը լսէ. եթէ մէկը ասոնց վրայ բան մը աւելցնէ, Աստուած աւանոր վրայ պիտի աւելցնէ այն հարուածները որոնք այս գիրքին մէջ գրուած են. Եւ եթէ մէկը այս մարգարեութեան գիրքին խօսքերէն բան մը պակսեցնէ, Աստուած աւանոր բաժինը պիտի պակսեցնէ կենաց քիւրքէն և սուրբ քաղաքէն՝ որ այս գիրքին մէջ գրուած են:
- 20 Այս բաներուն վկայութիւն առողը կ'ըսէ, Այո, շուտով կու գամ ես: Ամէն, եկուր, Տէր Յիսուս:
- 21 Մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը Տէր ամէնուն՝ հեա ըլլայ: Ամէն:

*Կամ, վրայով իմանի, Քանզի, իմանի, ծառէն
 իմանի, և այն բաներէն որ Տէրոջ, բոլոր սուրբերուն

11/2

45548